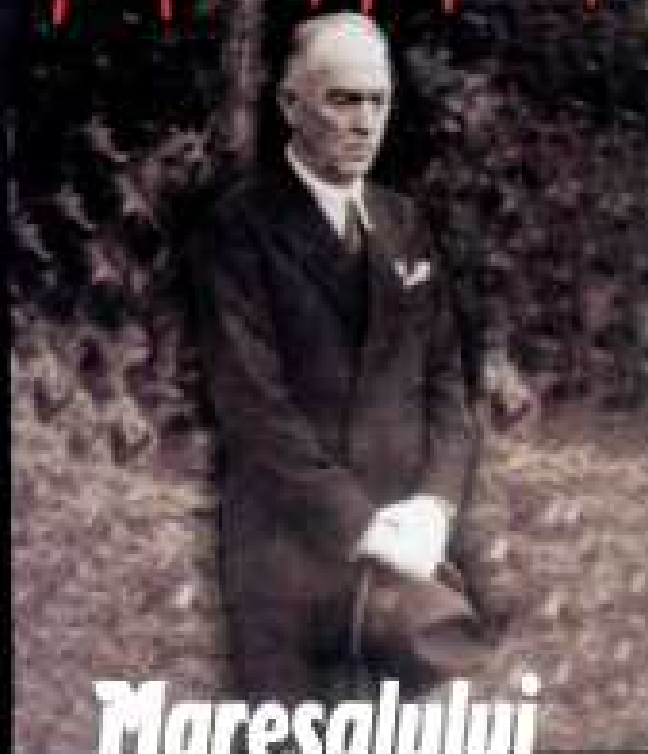

Ioan Dan

„PROCESUL”

Mareşalului

ION ANTONESCU

IOAN DAN

„PROCESUL”
MAREȘALULUI ION ANTONESCU

Mareșalul Ion Antonescu, conducătorul statului
(1940-1944)

Editor: Lucian BORLEANU
Consilier editorial: Constantin ZAMFIR
Redactor: G. Z.
Tehnoredactare: Dragoș DUMITRESCU
Coperta: Mona SANDU

f

Copyright © **Editura Lucman - 2005**

Tiraj: 1 000 exemplare

Comenzile pot fi trimise pe adresa editurii:

Editura Lucman,

București, Bd. Al. I. Cuza nr. 91, Sector 1

Telefon/fax: 021.223.77.55

e-mail: comenzi@lucman.ro

www.lucman.ro

ISBN: 973-723-036-1

IOAN DAN

**„PROCESUL”
MAREȘALULUI
ION ANTONESCU**

— Ediție revizuită și îmbunătățită -

BUCUREȘTI
2005

Istoria va păstra pentru totdeauna
numele Mareșalului Ion Antonescu
în Panteonul Eroilor Neamului,
ca pe un mare patriot,
care și-a dedicat viața
cauzei poporului român.

Autorul

PREFAȚA

Editura LUGMAN își face un nou titlu de onoare și responsabilitate patriotică, republicând volumul PROCESUL MAREȘALULUI Antonescu, semnat de eminentul jurist militar, generalul (r.) Ioan Dan, într-o ediție revizuită și îmbunătățită.

Este vorba, la prima vedere, de procesul așa-zis Uor „criminali de război” români în frunte cu mareșalul Ion Antonescu, intentat de regimul iudeo-korninternist instalat în România post-belică de Stcđin, drapat conjunctural în uniforma pauperă a dictaturii proletariatului, analizat de un magistrat militar, prin natura profesiei, auster, sever, lucid și de maximă probitate.

Spun la prima vedere atât titlul volumului, cât și profesia autorului sugerând o analiză juridică a aceluși eveniment de rușinoasă și infamantă slugărnice a unui caricatural Tribunal al Poporului, neconstituțional, invenție ad-hoc a ocupantului sovietic, a ordonanțelor lui din România, dirijate de comandoul de import: Ana Pauker-Robinshon, colonel sovietic, Bwăh Tescovici, zis Teohari Georgescu, Luka Lazlo, zis Vasile Luca, maior NKVD, Ioșka Broitman, zis Iosif Kișinevski, agent sovietic, comandau făcând lege printr-o fărădelege la care s-au asociat, din oportunism, lașitate și spaimă, o seamă de autohtoni patronați de fostul rege Mihai de HohenzoUeim-Sigmaringen.

PROCESUL MAREȘALULUI ANTONESCU al lui Ioan Dan este o analiză pluridisciplinară a guvernării mareșalului Antonescu, pornind de la fiecare capăt de acuzare care i s-a adus acestuia și principalilor lui colaboratori: profesorul universitar Mihai Antonescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru de Externe; generalul Constantin L. Vasiliu; profesorul universitar Gheorghe Alexianu, fost guvernator al Transnistriei.

De fapt, volumul clădit pe o documentație impresionantă: politică, economică, socială, militară, se constituie într-un amplu proces al pseudoprocesului intentat de invadatorul bolșevic României și reprezentantului ei emblematic, mareșalul Antonescu.

De la acest proces al procesului se ramifică prin documente de arhivă, bună parte necunoscute marelui public, argumentele care conduc la exemplificarea rolului criminal, antinațional, terorist, jucat în anii 1945-1964 de așa-zisa justiție populară, instrument al dictaturii proletariatului, subordonată organelor represive conduse 95% de alogeni, agenți sovietici de calibrul lui Grunberg Boris, zis Nicolschi Alexandru, făcut general de securitate, sau Pantiușa Bodnarenho, zis Pintilie Gheorghe, alt general de securitate; Erdei Ioszeff Butika Prancisc, Eindhorn Wilhelm și lista se poate lungi de la vârful până la unitățile teritoriale de tip raional, însumând autorii genocidului săvârșit împotriva poporului român pentru a-l deznaționaliza, gubemiza și, în subtext, ca răzbuțare talmudică.

Publicând răspunsurile Mareșalului la acuzele aberante, nici una ținând de dreptul penal, toate de ordin politic, autorul întregeste 'personalitatea Alareșcdvdui, de dimensiunea istoriei, fixând-O în istorie, restituind-o unei contemporaneități mioape, intoxicată, debusolată, asaltată de opusculă alternative schiloade, arme reșapate ale aceleiași Oculțe, atunci deghizată în lideri ai proletariatului, astăzi cosmetizată în elitiști, globaliști și cosmopolitiști

Lectura atentă a acestei cărți este cutremurătoare. în același timp, pilduitoare.

Ca și înțelesurile ei.

Aici nu este vorba numai de tragedia unuia din românii care au făcut istorie la nivel european, punându-și viața chezaș pentru idealul fundamental, statul național unitar, indivizibil și suveran, România Mare. Căruia i-a slujit în trei războaie, din cele patru care l-au întregit. Aici nu este vorba numai de un organizator statal unicat în istoria noastră modernă, de un strateg de recunoaștere europeană încă din primul război mondial. Aici nu este vorba numai de un ofițer de o demnitate ireductibilă, la nivelul anticilor între care se înscrie superlativ Decebal. Nici de sentințele lui sintetizând un dat al istoriei naționale, rostite în fața celor care, atunci, făceau fără rabat, jocurile pe continent, încercând să ne umilească. Nici de tăria de caracter care l-a făcut inflexibil, la toate presiunile exercitate de o Germanie ajunsă la apogeul puterii.

Aid este vorba de însăși tragedia poporului român aflat, așa cum a zis Mihai Antonescu în memoriul său, eu îi spun «testament politic», între două posibilități de destin. Refuzându-se, prin Mareșal, destinului iudeo-bolșevic, temporar, a fost învins de această monstruoasă malformație antiumană, suportându-i bestialitatea, ororile și genocidul.

Mareșalul este simbolul martirajului României.

Este meritul generalului magistrat (r.) Ioan Dan de a-l fi pus în lumina strălucitoare a adevărului.

După cum marele merit al autorului este acela de a fi pus în pagină un registru amplu de documente care infirmă acuzele infamante de așa-zis holocaust săvârșit asupra evreilor de armata și autoritățile românești în cel de-al doilea război mondial, „Holocaust” inițiat și patronat de Mareșal.

PROCESUL MAREȘALULUI ANTONESCU este pentru români și istoria lor contemporană actul de justiție făcut de un magistrat militar, care întrecește superlativ demersurile de gen întreprinse de acei istorici care nu se lasă intimidați de penibile presiuni interne și externe, menite să perpetueze la infinit falsificarea adevărului, incriminarea poporului cu scopul de a stoarca compensații pentru urmași ai unor victime imaginare sau, la teșchetărie politică a obține reacordarea cetățeniei unui contingent masiv de exilanți, în situația unor tensiuni între Israel și Lumea Arabă, exilanți care s-ar întoarce cu toate utilitățile financiare și organizatorice menite să-i instaleze ca pătură posedantă și dirigentă, făcând din România un Kibuț.

Specialist în dreptul penal, procesual penal, civil, procesual civil, apărător al ofițerilor trimiși abuziv în judecată între anii 1996-2000 din interese politice, membru în Fundația Revoluției Române ca luptător cu merite deosebite, generalul magistrat (r.) Ioan Dan asigură volumului PROCESUL chezașia adevărului necontrafăcut conjunctural, coirferindu-i dreptul de a fi un argument de primă mână în bătaia pentru restituirea, întru istorie, a uneia dintre personalitățile reprezentative ale neamului: Mareșalul Ion Antonescu.

Mareșalul Ion Antonsou sădit m dreptul imprescriptM al Basarabiei și Bucovinei de a fi ale Țării Mamă

CUVÂNT INTRODUCȚIV

Procesul judiciar înscenat mareșalului Ion Antonescu s-a desfășurat în luna mai 1946, în condițiile cu totul deosebite în care se afla România la sfârșitul celui de Al doilea război mondial.

Era perioada în care se bucura de mare publicitate judecarea criminalilor de război, fie de către tribunale internaționale, fie de către tribunale naționale.

Noțiunea de „crime de război” nu avea o definiție clară și unitară printr-o legislație anterioară războiului. Această situație a făcut posibilă definirea „crimei de război” de către țările învingătoare, în funcție de interesele forțelor politice aflate la putere.

Așa se face că s-a ajuns să fie considerate crime de război în afara faptelor de încălcare a normelor internaționale referitoare la purtarea războiului și alte acte de guvernare ale conducătorilor țărilor învinse sau care au fost considerate învinse.

Este semnificativ faptul că nici o personalitate din țările învingătoare, cu excepția unor așa numiți „colaboraționiști”, nu a fost condamnată pentru crime de război.

Nu mi-am propus să relatez și să examinez cazuri în care Aliații au încălcat normele internaționale referitoare la ducerea războiului, pe care, evident, nu le-a condamnat nici un tribunal. Doresc însă să-mi exprim părerea că justiția pe care o face învingătorul nu poate fi dreaptă și nici imparțială.

Situația deosebită în care se afla România după cel de-Al doilea război mondial a fost determinată de cel puțin două cauze și anume:
- Conferința de pace nu a recunoscut țării noastre statutul de țară cobeligerantă, cu toate că, din punct de vedere al aportului adus la înfrângerea fascismului, s-a clasat pe locul patru;

- România a intrat în sfera de influență a URSS, influență care s-a materializat într-o dominație pe toate planurile. Noile forțe politice care se înfiripau cu sprijinul Moscovei au organizat toate procesele judiciare împotriva așa numiților criminali de război și vinovați de dezastrul țării, urmărind și prin aceasta două obiective majore.

În primul rând, s-a urmărit ca prin aceste procese să se dea satisfacție deplină Uniunii Sovietice, ai cărei conducători nu-puteau ierta pe cei care au luptat împotriva lor, chiar dacă au făcut-o în virtutea dreptului sacru al apărării integrității teritoriale a țării.

În al doilea rând, prin procesele judiciare intentate împotriva tuturor celor care au luptat împotriva bolșevismului, ori aveau alte concepții politice, noile forțe au urmărit și realizat monopolizarea puterii în țară și lichidarea tuturor celor care se opuneau sau care s-ar fi putut opune.

Mai trebuie să menționez faptul că, în România, listele „criminalilor de război” erau întocmite de Comisia Aliată de Control (Sovietică). Nu cunosc nici un caz în care o persoană trecută pe aceste liste să fi fost achitată de așa numitul Tribunal al Poporului. Despre ce judecată putea fi vorba, vom vedea în cuprinsul lucrării.

Acestea au fost împrejurările în care a fost judecat, condamnat și executat mareșalul Ion Antonescu. Despre acest proces, ca de altfel și despre alte mari procese din acele vremuri, opinia publică nu a știut decât ceea ce s-a scris în presa aservită noilor forțe politice.

Este adevărat că, în anul 1946, a fost publicată o carte intitulată Procesul Marii Trădări Naționale, stenograma dezbaterilor de la Tribunalul Poporului asupra guvernului Antonescu.

Cartea nu are autor, iar după știința mea a avut o circulație restrânsă. În ultimele două decenii nu mai putea fi găsită nici în bibliotecile publice. Ea a constituit, însă, sursa principală de inspirație pentru pușinii scriitori care s-au încumetat să abordeze, măcar parțial, subiectul „Mareșalul Ion Antonescu”.

Nu am reușit să citesc această carte decât după Revoluția din decembrie 1989, când am obținut un exemplar xeroxat.

Scopul declarat al publicării cărții respective a fost dorința ca Țara să cunoască adevărul în legătură cu cei vinovați de „crime de război și de dezastrul țării”.

În primul rând, este redat integral actul de acuzare întocmit de așa numiții acuzatori publici. Toate actele de guvernare a României din perioada 1940-1944 sunt prezentate drept crime de război și acte de trădare a intereselor poporului român.

Cea mai gravă crimă de război și de trădare a intereselor poporului român a fost considerată războiul anti-sovietic, fără a se face nici o referire la faptul că, în vara anului 1940, Uniunea Sovietică a pus stăpânire în mod samavolnic pe o importantă parte a teritoriului României.

Ce conține de fapt și ce posibilități ne oferă această carte pentru cunoașterea adevărului?

Pentru a se demonstra „dezastrul" la care a fost adusă România de guvernul Antonescu, au fost prezentate datele oficiale ale pierderilor materiale și umane suferite de țara noastră în cel de-al doilea război mondial, atât pe frontul de Est cât și pe cel de Vest. Nu se recunoaște că România nu a urmărit prin participarea la război, în ambele lui faze, anexarea de teritorii ce nu-i aparțineau, ci exclusiv eliberarea teritoriilor naționale ocupate prin abuz în vara anului 1940.

Cât de mult țineau „acuzatorii publici" la interesele poporului român rezultă cu pregnanță din împrejurarea că unul din capitolele actului de acuzare este intitulat „Diversiunea în jurul Ardealului de Nord", din care citez primul alineat, deosebit de semnificativ după opinia mea:

„Una din cele mai infame atitudini ale guvernului Antonescu a fost poziția luată în chestiunea Ardealului de Nord. S-a agitat această chestiune, făcându-se din ea o diversiune care rivalizează cu diversiunea evreiască. S-a întreținut în țară ideea Ardealului numai cu scopul ca să se uite crima războiului contra URSS. S-a întreținut ura față de populația maghiară".

lată numai o mostră a modului în care vedeau autorii procesului interesele poporului român, pe care au avut nerușinarea să susțină că le apără:

Așa numitul act de acuzare este străbătut de la început până la sfârșit de invective și acuzații nefondate adresate guvernului Antonescu și de fraze bombastice, lipsite de conținut și de suport probator.

Un act de acuzare, oricât de bine ar fi ticluit, nu constituie o probă injustiție.

Sunt apoi redată interogatoriile stenografiate ale acuzaților: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, general Constantin Pantazi, Constantin Vasiliu, Tîtus Dragoș, Gheorghe Dobre, Ion Marinescu, Traian Brăileanu, Dumitru Popescu, Constantin Petrovicescu, Constantin Bușilă, Nicolae Mareș, Petre Tomescu, Gheorghe Alexianu, Radu Lecca și Eugen Cristescu.

La toate zecile de întrebări încrucișate adresate atât de președintele completului de judecată cât și de către „acuzatorii publici”, cei în cauză au răspuns cu demnitate, iar aceste răspunsuri, care nu au putut fi combătute, nu oferă posibilitatea reținerii în sarcina inculpaților comiterea vreunei infracțiuni.

Exasperați de lipsa de eficiență a interogatoriilor, „acuzatorii publici” recurgeau la fel defel de întrebări care se doreau a fi încuietoare, dar care eșuau la fel ca și celelalte.

Un singur exemplu:

Acuzatorul public I. Stoican, după 56 de întrebări adresate de președinte mareșalului Ion Antonescu, a avut următoarea intervenție: „ Vă rog să binevoiți apune întrebarea acuzatului: Ce căuta cu trupele la Stalingrad? ”

Mă rezum în acest moment să redau, fără comentarii, prima parte a răspunsului dat de mareșalul Ion Antonescu la această întrebare, care exprima, de fapt, esența întregului proces:

„Când o țară se găsește într-un război, armata acestei țări trebuie să meargă până în fundul pământului ca să câștige războiul. Este unul din principiile capitale care s-au aplicat de la romani și până astăzi”.

Și acest răspuns, la fel ca și celelalte, a rămas fără replică.

Cu privire la această problemă voi reveni mai pe larg în cuprinsul lucrării

In continuare, în cartea menționată au fost redată stenogramele depozițiilor martorilor: George Brătianu, Dinu Brătianu și Iuliu Maniu.

Acești martori, deși au exprimat unele divergențe de păreri pe probleme de ordin politic, divergențe firești de altfel, nu au furnizat date pe baza cărora să poată fi reținute în sarcina acuzaților crime de război. în fond, martorii au confirmat declarațiile celor judecați.

în finalul cărții sunt redată stenogramele rechizitoriilor orale susținute de „acuzatorii publici”: Dumitru Săracu, Constantin Dobrian și Vasile Stoican.

Aceste rechizitorii reproduc și detaliază actul de acuzare și nu pot fi apreciate decât ca discursuri cu caracter politic. Oricum, ele nu au caracter de probă a vinovăției acuzaților.

Pretinsele probe de vinovăție, la care fac referiri, vor fi analizate în detaliu în cuprinsul lucrării.

Cel, sau cei care s-au ocupat de selectarea actelor dosarului pentru a fi publicate au omis cu bună știință sentința de condamnare. O sentință trebuie să constituie o sinteză a dosarului, în care sunt prezentate faptele, probele din care ele rezultă, argumentarea respingerii unor probe și susțineri ale apărării, analiza textelor de lege ce urmează a fi aplicate și demonstrarea că faptele reținute se încadrează în articolele de lege invocate și altele.

Sentința pronunțată în această cauză este de fapt o caricatură de sentință. Oricărui jurist i-ar fi fost rușine să publice o asemenea hotărâre judecătorească.

Această prezentare a procesului intentat mareșalului Ion Antonescu și colaboratorilor săi nu oferă, din punct de vedere juridic, posibilitatea cunoașterii adevărului și formării unei convingeri cu privire la vinovăția sau nevinovăția penală a personalităților în cauză.

Evenimentele istorice au fost prezentate și interpretate în mod denaturat, prin prisma nu a intereselor poporului român și a adevărului istoric, ci prin prisma intereselor unei puteri străine și a exponenților acesteia din țara noastră.

Adevărul nu poate fi cunoscut numai prin prezentarea actelor de acuzare și a depozizițiilor făcute de trei martori, care nici ei nu au confirmat acuzațiile. În acest proces istoric, au fost audiați zeci de martori despre ale căror depoziii nu se vorbește nimic. Probele scrise, în principal stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri au fost prezentate trunchiat, iar interpretarea dată nu corespunde adevărului.

Nu au fost prezentate stenogramele pledoariilor apărătorilor, apărările formulate de acuzați și nici memoriile depuse de aceștia după dezbateri. Solicitarea dreptului de a depune aceste memorii a fost motivată prin aceea că, în timpul dezbaterilor judiciare, acuzații nu au avut posibilitatea să se apere în mod corespunzător.

Unele probe scrise care nu conveneau acuzării nu au fost prezentate. În aceste condiții nu putem vorbi de adevăr.

Convingerea că opiniei publice nu i s-a oferit posibilitatea cunoașterii realității în legătură cu procesul mareșalului Ion Antonescu am dobândit-o după ce am examinat piesele dosarului acestei cauze deosebit de importante, dosar care se compune din câteva zeci de volume.

Examinând piesele dosarului am intenționat să fac o prezentare numai a procesului prin prisma unei analize strict juridice, obiective, a legalității ori nelegalității măsurilor și hotărârilor adoptate în cursul aceluși proces istoric. Având însă în vedere că procesul mareșalului Ion Antonescu nu este un eveniment izolat al acelor timpuri, nu se poate vorbi de el fără o succintă prezentare a cadrului politic și legislativ în care s-a desfășurat.

În consecință, lucrarea de față nu are la bază numai analiza pieselor dosarului penal, ci și o trecere în revistă a principalelor acte legislative și a altor acte normative din perioada de început al comunismului în România, precum și date din alte procese politice.

În legătură cu personalitatea mareșalului Ion Antonescu au fost publicate unele lucrări, dar o analiză juridică a „cazului” Ion Antonescu nu s-a făcut până în prezent, iar o serie de documente și date aflate în dosarul penal nu au ajuns la cunoștința publicului.

Ca jurist m-am strădui să păstrez o atitudine pe cât posibil neutră, neinfluențată de sentimente și să las cititorului posibilitatea să aprecieze singur faptele. Nu am reușit însă să evit unele concluzii cu caracter juridic, dar acestea sunt opinii strict personale.

Singura în măsură și în drept să se pronunțe prin hotărâri cu putere de lege este Justiția ca instituție și nutresc speranța că o va face.

Un proces judiciar de importanța celui intentat Mareșalului, care s-a desfășurat în condițiile unui total dispreț față de legi și în mod deosebit față de Constituția României, nu poate să rămână în istorie ca definitiv judecat. Același lucru se poate spune și despre alte mari procese politice din acele vremuri deosebit de vitrege ale istoriei noastre.

Iii anii 1963-1964 au fost emise o serie de decrete de grațiere individuală a deținuților politici, decrete care i-a cuprins, în final, pe toți acești deținuți. S-a vrut să se creeze aparența că regimul comunist nu mai are adversari în România și că lupta de clasă, care până atunci s-a tot ascuțit, ar fi încetat.

A urmat Plenara Partidului Comunist Român care a „înfierat" abuzurile și ilegalitățile din trecut, de parcă nu aceste abuzuri și ilegalități au stat la baza nașterii și consolidării regimului comunist.

Dacă „ înfierarea " ar fi fost sinceră, ar fi fost normal să urmeze cel puțin următoarele măsuri:

-Amnistierea, nu numai grațierea tuturor condamnaților politici și, mai mult, restituirea bunurilor confiscate, măcar a celor imobile;

- Tragerea la răspundere penală a celor vinovați de comiterea abuzurilor și ilegalităților „ înfierate ", ca o garanție că nu se vor repeta.

Așa ceva nu s-a întâmplat până în decembrie 1989.

Ceva s-a întâmplat totuși.

Prin intermediul justiției s-au declarat și judecat o serie de recursuri extraordinare, ajungându-se la achitarea unor persoane condamnate în anii anteriori.

O primă categorie de persoane care au beneficiat de aceste rejudicări a constituit-o foștii activiști de frunte ai partidului unic, cum ar fi: Lucrețiu Pătrășcanu, Vasile Luca și alții, care au fost considerați „ victime " ale abuzurilor și ilegalităților din trecut, dar care, în realitate, au fost victime ale luptei pentru putere din interiorul partidului, considerați deviatori de la linia politică a Partidului Muncitoresc Român.

O altă categorie a constituit-o o serie de oameni de litere care, realmente, au fost victime ale abuzurilor.

În conjunctura favorabilă de atunci, Procuratura a acționat cu recurs extraordinar în favoarea și a altor persoane condamnate pe nedrept, care au formulat memorii sau chiar din oficiu.

Până unde putea merge abuzul în epoca regimului de „democrație populară" este ilustrat de unul din cazurile de care am luat cunoștință după anul 1965.

Este vorba de cazul inginerului Paul Lonțear care, ministru al industriei grele, s-a plâns în repetate rânduri lui Gheorghe Gheorghiu Dej că, în lipsa lui, Securitatea îi întoarce casa pe dos, cerându-i insistent să-i atragă atenția ministrului de Interne Alexandru Drăghici, să înceteze cu asemenea practici. Toate aceste demersuri au rămas fără rezultat.

Cu ocazia inaugurării șantierului Combinatului Siderurgic Galați, la festivitate a luat parte o delegație de partid și de stat înfrunte cu

Gh. Gheorghiu Dej. La înapoierea spre București, în trenul prezidențial, după „cinstirea” evenimentului, Paul Loncear a reluat reproșurile la adresa Securității, având și o ieșire violentă față de Gh. Gheorghiu Dej.

La scurt timp după acel incident, Paul Loncear a fost arestat de Securitate, înscenându-i-se un proces politic pentru „manifestări dușmănoase la adresa regimului democrat popular”, evident fără referire la incidentul menționat.

După anul 1965, cineva și-a amintit de acest proces și Paul Loncear, pe atunci inginer la o uzină din Bocșa Română, județul Caraș-Severin, a fost chemat la Direcția Procuraturilor Militare solicitându-i-se să-și formuleze un memoriu de recurs extraordinar.

Paul Loncear a refuzat inițial să formuleze un asemenea memoriu motivând că îi este teamă că, dacă va fi reabilitat penal, ar fi posibil să i se dea din nou o funcție de „de răspundere”, ceea ce în nici un caz nu mai dorește.

Cele mai grave abuzuri care au marcat decisiv destinele României, abuzurile din perioada 1945-1950 și, în special, cele săvârșite prin intermediul așa zisului „Tribunal al Poporului”, nu au fost abordate până în prezent în mod public.

Această așa zisă instanță de judecată a condamnat la moarte sau la muncă silnică pe viață tot ce a avut România mai bun în domeniul politic, militar și cultural. S-a lovit în elita națiunii române, singura care s-ar fi putut opune bolșevizării țării. A urmat elita țărănimii și toți cei care prezentau un potențial pericol pentru noul regim politic adus cu tancurile din Răsărit.

Ce a urmat s-a văzut, dar marele public de astăzi nu cunoaște întreaga dramă a României din acele vremuri.

Prin această lucrare mi-am propus, nu să fac literatură și nici politică, ci să-mi aduc o modestă contribuție la mai buna cunoaștere a realității.

Dosarul Mareșalului Ion Antonescu, precum și alte date de care am luat cunoștință, mi-au oferit această posibilitate.

Autorul

DATE BIOGRAFICE

Mareșalul Ion Antonescu s-a născut la data de 2 iunie 1882, la Pitești, dintr-o familie de militari și agricultori, în care s-a cultivat, din generație în generație, patriotismul și cele mai desăvârșite virtuți.

Înclinat spre armată, intră, în anul 1898, la Școala de fii de militari din Craiova, de unde trece apoi, în 1902, la Școala pregătitoare de ofițeri de infanterie și cavalerie.

În 1904 este înaintat în gradul de sublocotenent, începându-și activitatea de ofițer la Regimentul I-Roșiori.

În 1911, având gradul de locotenent, este admis primul în Școala superioară de război, unde se remarcă prin fermitatea caracterului său și mai ales prin claritatea și judecata hotărârilor sale.

În 1913, cu gradul de căpitan, îl găsim ca șef al biroului operații, în statul major al Diviziei I de cavalerie, calitate în care se distinge în operațiunile din Bulgaria, ceea ce îi aduce cea mai înaltă distincție de atunci, „Virtutea Militară” de aur, acordată numai la doi ofițeri, pe întreaga armată.

În anii 1914 și 1915, în funcția de comandant al escadronului de elevi de la Școala Militară de Cavalerie, dezvoltă și înaltă educația morală și virtuțile ostășești ale viitorilor ofițeri în cel mai înalt grad.

Deosebit de concludente cu privire la personalitatea elevului și apoi a ofițerului Ion Antonescu sunt notările făcute de comandanții săi în foile calificative anuale.

În iunie 1904, căpitanul Praporgescu nota: „*Antonescu a fost tot timpul exemplul camarazilor săi... Inteligent și judecată sănătoasă. Exceptional de bun instructor, îi prevăd un viitor strălucit în armă*”, iar căpitanul Sturdza nota tot atunci că: „*Elevul Antonescu a fost un elev*

foarte bun, el a îndeplinit funcția de sergent major la școala militară. El a fost prezentat M. S. Regelui la inspecție, ca un elev deosebit de bun".

ȘefUL de Stat Major al diviziei, maiorul Oprescu menționa în octombrie 1906, între altele, în legătură cu Ion Antonescu: „*Acest ofițer a îndeplinit foarte bine toate însărcinările ce i s-au dat, atât în birou, cât și la companie. Ofițer serios, stăruitor, cu judecată sănătoasă, se poate conta pe el în toate împrejurările*", iar comandantul școlii militare, locotenent colonelul Bassarabescu, a consemnat că: „*^4 făcut cursurile școlii într-un mod cu totul distins. Posedând inteligență, stăruință și conștiință... Se desemnează ca un element excelent pentru arma sa. A fost clasificat întâiul din promoția sa*".

în același mod elogios este caracterizat de comandanții săi și în anul 1909. Citez din cele mai semnificative aprecieri:

„*Ofițer eminent sub toate raporturile. Se distinge în toate acțiunile sale și desfășoară o energie extraordinară. Excepțional de inteligent și conștiincios. Foarte bun instructor și călăreț îndrăzneț. Iubește mult calul. Excelent camarad. Conduită exemplară. în fine, este un ofițer de mare valoare pe care se poate conta în orice împrejurare. îi prevăd un viitor strălucit*".

„*Foarte disciplinat. Are simțul datoriei foarte dezvoltat. Conduce pe inferiori cu tact și blândețe. Are autoritate. Excelent camarad. Cu mult simț al onoarei și cu mult curaj militar. Are curajul răspunderii. Foarte devotat. Este demn, moral și integru. Are o conduită exemplară*".

în anul 1911 Ion Antonescu este înaintat în grad în mod excepțional, iar în propunerea făcută în acest sens, locotenent colonelul Scărlătescu, înlocuitorul comandantului Școlii Superioare de Război, menționează, între altele, la 30 octombrie 1911, următoarele:

„*Inteligență vie, judecată dreaptă și bine formată. La studiu s-a aplecat în mod cu totul distins. La aplicațiunile tactice a dat rezultate excelente. Posedă un fond suficient de cultură generală și o instrucțiune militară superioară*.

în lucrările sale multă logică și personalitate.

Pe timpul concentrării de instrucție și manevrelor din acest an, a fost atașat la Divizia I-a de Roșiori, în serviciul de Stat Major, unde prin modul de conducere și de îndeplinire a serviciului și mai ales în

recunoașteri s-a distins în mod excepțional. Pozează o educație militară cu desăvârșire distinsă, foarte disciplinat și cu simțul datoriei. Camarad excelent.

Curajos și cu un spirit de inițiativă oportun.

Fiind un ofițer distins sub toate raporturile și întrunind fără nici o rezervă condițiunile art. 32 și 23 din Legea și Regulamentul înaintărilor, îl propun, în interesul armeei din care face parte, pentru înaintare excepțională.

il caracterizez în același timp cu aptitudini speciale pentru serviciul de Stat Major”.

în anul 1916, deși numai căpitan, este întrebuințat ca șef al biroului operațiilor, al armatei de nord, care înregistrează cele mai frumoase victorii în prima parte a campaniei din Transilvania. în noiembrie același an trece ca șef al Biroului de Operații al Armatei I.

Pentru modul strălucit al colaborării la pregătirea și executarea operațiilor acestei armate, a fost decorat „Proprio Moto” și felicitat de către regele Ferdinand.

La 10 noiembrie același an trece ca șef al biroului operații la grupul de armată „General Prezan”, pregătind bătălia de la București, a cărei concepție constituie una din cele mai măiestrite și îndrăznețe operațiuni de război. înaintat la gradul de maior este trecut ca șef al biroului operațiilor din Marele Cartier General, unde rămâne până la sfârșitul războiului.

în aprilie 1917 este trimis la Petrograd ca delegat al Marelui Cartier General, pentru a stabili, în acord cu generalul Alexiev, planul colaborării ruso-române, iar cu generalul Kerenski, planul aprovizionării, dotării și raporturilor cu armata rusă.

în anul 1919 este trimis la Constantinopol și Belgrad ca delegat al Marelui Cartier General român, pentru a discuta planul de operații contra Ungariei, după care aduce armata română la victorie, cu ocuparea Budapestei și potolirea revoltei bolșevice a lui Bella Kuhn.

Activitatea sa în Marele Cartier General îi dă satisfacția de a vedea încoronate de succes colaborarea sa în pregătirea și executarea planului care a dus armata română la cea mai strălucită victorie „Mărășești 1917”.

Pentru această strălucită victorie (cum am mai spus) este decorat „Proprio Moto” de către regele Ferdinand cu ordinul Mihai Viteazul. Cu această ocazie i-a adresat următoarele cuvinte:

„J. Antonescu, regele, mai mult ca oricare altul din țară, știe cât îți datorează România Mare. Meritai de mult această recunoaștere publică. Am scăpat însă ocaziile. Sunt fericit însă că a venit această zi”

Cu privire la rolul deosebit pe care l-a avut Ion Antonescu în război, deosebit de concludente sunt și notările făcute la 14 august 1918 de către Subșeful Marelui Cartier General, generalul Lupașcu:

„... este capul secției operațiilor din Marele Cartier General al Armatei, unde a legat numele său de întreaga activitate operativă a Armatei, devenind unul din principalele și importante motoare ale activității Marelui Cartier General.

în noianul activității foarte pricepută, devotată, energică și foarte rodnică se disting următoarele opere de cea mai mare importanță:

1. *Planul de operații al ofensivei din Iulie;*
2. *Planul defensiv fi întreaga activitate de conducere pe timpul bătăliilor de la Mărășești și Trotuș, dovedind o deosebită aptitudine de prevedere și oportunitate cu aprecierea situațiilor și propunerea la timp a mijloacelor;*

3. *Proiectul de dezarmare a armatei ruse;*

4. *Proiectul de ocupare a Basarabiei;*

5. *Proiectul de rezistență după Armistițiul de la Focșani.*

Aceste opere capitale ar fi suficiente pentru aproba capacitatea superioară a acestui eminent ofițer pentru comandament și serviciu de Stat Major, pe care le-am distins încă din Școala de război și care s-au cristalizat printr-o experiență solidă în războiul actual.

Este incontestabil că activitatea acestui ofițer în timpul războiului a contribuit în foarte mare parte la dobândirea succeselor noastre și la îndiguirea nesucceselor noastre, precum și la întrebuițarea rodnică a slăbelor și puștinelor noastre mijloace.

Cu toată convingerea mea proprie, mă unesc cu aprecierile tuturor șefilor săi din război, d-nii generali Prezan, Christescu și Zadic, pentru a caracteriza pe locotenent colonelul Antonescu, ca o mare valoare militară a Armatei noastre, care merită și este în interesul oștirii ca

să ajungă cât mai repede în treptele superioare ale ierarhiei Comandamentului și a funcțiilor de Stat Major.

Merită hotărât o înaintare excepțională repede în toate gradele și funcțiunile".

Urmărind, în continuare, activitatea și evoluția lui Ion Antonescu, vom constata că, având gradul de colonel, după un stagiul de 4 luni în armata franceză, urmează un curs de informații la Versailles.

Face parte, apoi, din delegația României care pune bazele tratatului de alianță cu Polonia.

În anul 1920 ia parte ca delegat al României la Conferința de pace, pledând în comisia reparațiilor cauza română cu o competență care a atras atenția personalităților marcante străine.

În septembrie 1922 este numit atașat militar în Franța, iar în noiembrie 1922 este trecut în aceeași calitate în Anglia și Franța, până în noiembrie 1926, când este rechemat în țară.

În anul 1923 este însărcinat a discuta la Londra, cu Lloyd Georĝ, chestiunea României în legătură cu situația din Balcani, iar în septembrie 1924 îl întâlnește la Geneva în misiune specială din partea guvernului român.

Rapoartele sale, de la Londra și Geneva, prezentau cu o luciditate excepțională realitatea situației internaționale, în mod concis astfel: „*Cine își reazemă granițele pe Geneva și securitatea colectivă le va pierde*". Cât de profundă și realistă a fost această concluzie, au demonstrat-o, cu prisosință, evenimentele care au urmat.

În noiembrie 1926 trece la Comanda Regimentului 9 - Roșiori „Principesa Elena", unde rămâne până în iulie 1927, când este numit comandant al Școlii Superioare de Război.

Până în 1929 reușește să pună bazele unei noi reorganizări, a acestei școli și pregătirii ofițerilor elevi. În același timp este numit și **secretar general al Ministerului Apărării Naționale**.

De la 1 aprilie 1929 până în iulie 1931 comandă, pe rând, Brigăzile 5, 8 și 6 Cavalerie.

În iulie 1931, cu gradul de general, revine la conducerea Școlii Superioare de Război, unde rămâne până în iulie 1933.

Această perioadă se caracterizează printr-o imprimare definitivă a caracterului său ferm. Un suflet nou străbate în toate domeniile de pregătire, o muncă uriașă, depusă pentru a imprima viitorilor conducători de mari unități puterea exemplului. De la pregătirea pur teoretică, lipsită de viață, din trecut, se trece la pregătirea în teren, la oțelirea caracterelor și fermitatea hotărârilor.

A insuflat dinamismul său, cu o putere exemplară, tuturor celor care au lucrat cu el, zi și noapte, și care s-au legat de el pentru totdeauna.

În iulie 1933 trece la comanda Diviziei a 3-a, unde pune în aplicare doctrina nouă profesată cu atâta convingere la Școala Superioară de Război.

Păstrând și comanda diviziei, este numit în decembrie, același an, ca Șef al Marelui Stat Major al Armatei, unde rămâne până în decembrie 1934.

Deși numai timp de un an, totuși cu aceeași vigoare neobosită și adânc cunoscător al problemelor în legătură cu armata noastră, trece la un vast proiect de reorganizare, care avea să ducă la reclădirea instituției pe care o vedea neglijată și în prada unui pasivism condamnat, în special, pune cu toată energia chestiunea înzestrării armatei și pregătirii ei tehnice, de război, ca unul care își dădea seama perfect că situația din Europa merge cu pași repezi spre o radicală transformare.

Spiritul său cinstit, dinamic, n-a putut răsturna înclinațiile spre soluții șovăielnice, temporizatoare. A demisionat, motivând că nu dorește să-și lege numele de prăbușirea granițelor, care devenea inevitabilă.

În Foaia Calificativă pe anul 1937, sub semnătura Inspectoratului General de Armată, general I. Prodan, găsim următoarele însemnări:

„ Generalul Antonescu comandă Divizia a 3-a de Infanterie, în mod remarcabil, din toate punctele de vedere.

Ofițer general, care are toate însușirile, virtuțile și capacitatea, TVCMOSCUte de întreaga oștire - ca un strateg emerit, un fin tactician și un organizator de forță.

Trecând prin fața ochilor mei toate Corpurile de Armată, în calitate de Inspector General de Armată (2 și 3) - nu am dat peste un statut de serviciu atât de strălucit, ca al generalului Antonescu.

în timp de pace, în toate însărcinările și comenzile avute, de la primul grad până la cel de general, a fost totdeauna întâiul, ales dintre aleși, satisfăcând cu prisosință și chiar peste așteptări toate misiunile ce i s-au dat.

în timp de război a fost inspiratorul și animatorul fără egal al marilor înfăptuiri, ce au dus la împlinirea idealului național și pentru care nu avem destule cuvinte pentru a-i fi recunoscători.

Datorită probității modestiei și a caracterului său integru, nu a vrut să pună Steaua de General, deși i se oferise la Tisa, înaintea camarazilor săi.

Câtă demnitate, câtă cinste ostășească!!!

Memoriul său o dovedește din plin că este un ofițer de mare valoare și un caracter; totuși au fost idei răzlețe, ce au făcut opinie separată; au greșit și au ispășit.

Adus în fruntea Marelui Stat Major, a avut o activitate prodigioasă; a reclădit Marele Stat Major la propriu și la figurat, antrenând ofițerii de Stat Major pentru adevărata lor menire.

Ceea ce îl caracterizează în mod deosebit pe generalul Antonescu este vasta sa cultură profesională și generală; o educațiune aleasă, un înalt simț al demnității, un spirit de inițiativă, un caracter hotărât și mai ales un mare curaj al răspunderii.

Este omul care lasă urme ce nu se șterg; este ofițerul care radiază încredere în jurul său, este ostașul cu cea mai mare experiență de război; este șeful cel mai întovărășit de virtuți, cred singurul general din Armata Română, cel mai bine pregătit, care să rezolve orice problemă politico-militară, sau orice situație, oricât de superior ar fi comandamentul.

Numai cei ce au făcut războiul și acei ce l-au apropiat și, în urmă, își pot da seama de ce ascendent se bucură Generalul Antonescu, de energia sa constantă, de judecata sa clară și de sinceritatea cu care își expune convingerile sale.

Este o fire independentă, un caracter, un adevărat conducător ce judm YQpede și just, un șef!!

De la acest valoros ofițer superior, oștirea a cules roade și renume; de la acest distins general va obține, cred, serviciu poate și mai mari, căci pe lângă sufletul său mare, e înzestrat cu acea puternică și bine afirmată însușire excepțională, voință de a birui.

Propun ca, în mod cu totul excepțional, să fie înaintat la gradul de General de Divizie și să i se încredințeze comanda de Corp de Armată, Inspectoratul Cavaleriei sau orice altă înaltă însărcinare sau misiune, fiind ostașul de cea mai mare nădejde a Țării".

În noiembrie 1937, generalul Antonescu este chemat la conducerea Ministerului Apărării Naționale, iar după patru luni este trecut la comanda Corpului 3 Armată, a cărui comandă i se ia, datorită atitudinii sale deschise împotriva politicii duse de regele Carol II.

La 9 iulie 1940 este arestat și închis la mănăstirea Bistrița până la 2 septembrie 1940.

Evenimentele petrecute în cea de a doua parte a anului 1940, care au dus România în pragul prăbușirii, îl aduc la conducerea statului, pe care îl va fauri după modelul său, pentru care a luptat și n-a plecat capul timp de 40 de ani.

La 21 august 1941 este înălțat la gradul de mareșal al României.

Aceste date le-am extras dintr-o biografie oficială publicată în Editura Dacia în 1941 și din foile calitative anuale, începând cu școala de ofițeri, până la gradul de general, documente aflate în dosarul penal judecat de așa zisul tribunal al poporului.

Dacă biografia oficială, publicată în timp de Ion Antonescu era conducătorul statului, ar putea fi suspicioasă de părtinire și eventual de elogieri exagerate, mențiunile din foile calitative, ale elevului, ofițerului și generalului Ion Antonescu, întocmite de comandanții săi de pe diferite trepte, în timpuri în care era greu de prevăzut că va ajunge într-o funcție atât de înaltă, sunt în afara oricărei suspiciuni și în afara oricărui interes de exagerare a calităților personale.

Constatănd însă că între biografia oficială și aprecierile comandanților săi există o perfectă concordanță, nu putem concluziona decât că: tot ce s-a scris în legătură cu personalitatea lui Ion Antonescu nu constituie decât oglinda fidelă a calităților excepționale care s-au regăsit în acest om, pe parcursul întregii sale existențe.

Dovezi cu privire la personalitatea de excepție a Mareșalului Antonescu se desprind din toate documentele, declarațiile, memoriile aflate în dosarul penal, la care mă voi referi atunci când voi analiza faptele pentru care a fost acuzat și apoi condamnat.

Nu pot însă încheia acest scurt capitol, fără a mă referi și analiza unele documente, care, dat fiind caracterul lor mai general, nu își vor putea găsi locul în capitolele ce urmează.

Un prim asemenea document, aflat la dosar, îl reprezintă interviul acordat de generalul Ion Antonescu ziarului „Tribuna” din Roma, reprodus în ziarul „Universul” nr. 205, din 1 august 1941, intitulat *Renașterea României*, luat de domnul Terranova.

„Pot să spun, scrie domnul Terranova, cu toată siguranța afirmațiilor mele, că Ion Antonescu este iubit de poporul său. Și această afirmațiune este cu atât mai adevărată, cu cât eu însumi, la București și pretutindeni în România, pe unde am călătorit în aceste zile, am putut constata cu câtă încredere, cu cât entuziasm, cu ce spirit de venerație este pronunțat numele lui Ion Antonescu, mai ales atunci când el se confundă cu victorioasele evenimente ale acestui război sfânt împotriva bolșevismului, alături de puterile Axei. Fiindcă generalul Antonescu reprezintă România curată, liberată de toate acele nefaste influențe care o făcuseră atât de penibil cunoscută în străinătate și care o agita în interior!’.

„Lui Ion Antonescu, conducătorul acestei bătrâne țări latine, îi revine meritul de a fi anulat pericolul bolșevic de pe pământurile românești, care acum s-au înapoiat pentru totdeauna în sânul Patriei Mume. Conducătorul este un muncitor neobosit și inteligent, comandant suprem al unei armate victorioase, el nu neglijează celelalte probleme vitale pentru interesul Națiunii, ajutându-se de contribuția esențială a vice-președintelui de Consiliu, profesorul Mihai Antonescu”.

„Lumea, mi-a spus imediat conducătorul, începe în sfârșit să-și schimbe opinia falsă pe care o avea despre poporul român, opinie care se datorește desigur activității nu prea limpezi a fostelor guvernări ale țării, oameni corupți și care nu oglindeau adevăratul spirit al poporului român. Dacă însă se va ține seama de faptul că acest popor a dat dovada în decursul veacurilor de a fi un popor capabil, chiar în mijlocul nesfârșitelor și grelelor adversități ale istoriei sale, de a-și menține nu numai integritatea teritorială, ci de a-și păstra neștirbite personalitatea, limba, obiceiurile, fără să piardă o clipă din vedere marea și glorioasa sa origine latină, se poate ușor înțelege, cum dintr-o stare

de dezagregare morală, el s-a putut ridica numaidecât, cu mai multă putere, cu mai multă energie".

Crezul politic al generalului Ion Antonescu, rezultă cu deosebită pregnanță din declarațiile făcute ziarului german „WEST DEUTSCHER BEOBACHTER", reproduse în ziarul „Universul" din 18 octombrie 1940:

„/ . La ce dată și în ce scop ați început să vă ocupați de chestiuni politice?

Dacă prin chestiuni politice înțelegeți forma de cultură, atunci trebuie să vă răspund că m-am ocupat de politică de la începutul studiilor mele. Dacă prin chestiuni politice înțelegeți atitudini de conștiință și forme patriotice de viață, atunci trebuie să vă răspund, de asemeni, că m-am ocupat de chestiuni politice încă de pe vremea educației mele, când am primit de la familia mea cultul patriei, și al demnității românești ca fundament al vieții.

Dacă prin chestiuni politice înțelegeți cunoașterea realității și organizarea politică a statului, atunci de aceasta am început să mă ocup în timpul războiului, când, în calitatea de șef al operațiunilor Marelui Cartier General, am avut în mâinile mele întreaga rețea a statului.

Atunci mi-am dat seama de viciile organizării noastre și de atunci am început, în cadrul carierei mele de militar, să lupt pentru înnoirea metodelor și pentru schimbarea sistemelor politice pe care se rezema armata. Când în 1933, ca șef al Marelui Stat Major, purtam pe umerii mei răspunderea apărării țării, am denunțat public aceste vicii ale structurii noastre politice și am cerut formal schimbarea ei radicală.

Am fost silit să plec de la Marele Stat Major, pentru că nu voiam să-mi leg numele de prăbușirea granițelor pe care, de atunci, am prevăzut-o și de întorsătura tragică a istoriei noastre, pe care din nefericire n-am putut-o împiedica.

- Restabilirea mândriei românești, înlăturarea regimului de tiranie politică, eliberarea tineretului și folosirea Mișcării legionare în acțiunea de reconstrucție a statului, a constituit primul meu comandament.

- Stabilirea unei poziții internaționale realizării ferme și credincioase, pentru a putea asigura propășirea țării, angrenarea sa într-un sistem unitar de organizare internațională, au constituit al doilea punct esențial al scopurilor mele.

-înjghebarea unui program de justiție reparatoare, care să refacă încrederea poporului roman în el însuși, prin sancționarea trecutului, a constituit cea de a treia preocupare.

- Refacerea societății românești, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere moral și spiritual, întemeierea unui regim de muncă, de ordine, de sacrificiu și de colaborare onestă a tuturor forțelor curate ale neamului, formau al patrulea țel".

„încercările mele de uniune națională, pe care le-am întreprins în 1938 în cadrul guvernului Goga, nu au dat rezultate ".

„De aceea am sfătuit pe Rege să nu intre în luptă cu Corneliu Codreanu. I-am spus în această privință textual: Garda de Fier este o realitate în viața românească, și în politică, ca și în luptă, trebuie să se ție seama de realități. Cine nu face astfel este un înfrânt. De aceea nu te pot sfătui și nici nu te pot lăsa să intri în luptă cu Codreanu, fiindcă în spatele lui se găsește tineretul, cu tot ce are mai curat și mai patriot, iar în spatele tineretului stă Națiunea și ea te va învinge.

Așa a și fost, nu putea fi altfel".

Credința că Mișcarea legionară constituia o forță, care putea fi folosită în interesul Țării, au avut-o și alte personalități politice ale vremii. Este cazul lui Iuliu Maniu, care cu toate deosebirile de păreri politice pe care le avea și pe care și le-a expus cu multă claritate în fața instanței de judecată, a încheiat o alianță electorală cu Corneliu Codreanu.

Se impune însă precizarea, bine cunoscută de altfel, că, în momentul în care a constatat că Mișcarea legionară a fost sau s-a transformat pe parcurs într-o organizație de tip fascist, cu evidente tendințe rasiale, că acțiunile acesteia au devenit destabilizatoare, culminând cu încercarea de rebeliune din ianuarie 1941, Ion Antonescu nu a ezitat în a o reprima cu toată fermitatea și de a-i elimina pe legionari din toate Structurile statului. Nu trebuie să uităm nici faptul că această reprimare și eliminare a legionarilor din viața publică a țării, mareșalul Ion Antonescu a înfaptuit-o în condițiile în care Garda de Fier și membrii săi se bucurau de simpatia și sprijinul celui de al III-lea Reich, în frunte cu Adolf Hitler, aflat în plină ascensiune spre apogeul puterii.

Mai mult, în acel timp în România se afla misiunea militară germană, precum și trupe militare germane.

Toate acestea demonstrează o dată în plus, nu numai caracterul ferm și hotărât al mareșalului Ion Antonescu, dar și prestigiul de care se bucura și pe plan internațional.

Pentru a nu lăsa fără acoperire afirmația de mai sus cu privire la temporara apropiere între Iuliu Maniu și Corneliu Codreanu, voi reda un extras al declarației de martor, dată de Iuliu Maniu în procesul intentat lui Corneliu Zelea Codreanu (dosar nr. 759/1938 al Tribunalului Militar al Corpului 2 Armată Secția I, voi. I, pag. 357).

„Cunosc pe acuzatul Corneliu Codreanu. într-adevăr ideologia noastră este opusă de a mișcării legionare și a conducătorului ei. Partidul nostru este un partid democratic și ține de vechile lui ideologii și eu însumi sunt un fanatic al democrației, pentru că știu ce a făcut democrația în Grecia, în Anglia, în Franța. Acuzatul este un totalitar, este pentru dictatură. Eu sunt în contra oricărei dictaturi. Eu sunt pentru alianță cu Franța și Anglia, iar Codreanu pentru alianță cu Germania. Partidul lui Codreanu este antisemit, noi nu. N-am împărțit vreodată laude, lupta noastră fiind alta.

Am făcut pactul de neagresiune în alegeri, pentru că m-am convins de sinceritatea și loialitatea acuzatului Codreanu. Acuzatul este și el pentru demnitatea națiunii, ca și mine, și ține de menținerea acestei demnități în stat. Partidul nostru este naționalist și am găsit aceleași idei și la Codreanu.

Noi suntem naționaliști constructivi, iar ei naționaliști persecutivi, admitând și ideea persecuției, ceea ce eu nu admit. Am crezut că îmbinând aceste idei se va putea face o alianță. Cred că, fără onoare și cinste în viața publică și particulară, nu se poate ca un stat să dăinuiască. E o concepție politică carene-a îndemnat să facem acest pact'.

„JDacă aș fi observat că acuzatul lucrează contra intereselor de stat, pentru o revoluție, întâi eu n-aș fi stat de vorbă cu el și nici nu m-aș fi asociat cu eF

Faptul că mareșalul Antonescu nu a avut nimic comun cu ideologia legionară, fascistă, va rezulta cu prisosință din toate probele pe care le vom analiza în cuprinsul lucrării.

* *
*

Am prezentat succint personalitatea mareșalului Ion Antonescu prin prisma vieții și activității sale de până la 6 septembrie 1940, viață și activitate ce se caracterizează prin dragostea nețărmurită față de Țară și poporul său, printr-o muncă neobosită pusă în slujba integrității, independenței și suveranității României. Pentru perioada 6 septembrie 1940 - 23 august 1944, când a îndeplinit funcția supremă de conducător al statului, este necesară o analiză mai profundă, deoarece, perioada celor 4 ani, de guvernare, a fost și mai este denumită „dictatură antonesciană”, ori „dictatură militaro-fascistă”, iar actele de guvernare ale mareșalului au fost considerate „acte de trădare a intereselor naționale”, „crime de război”.

Analiza pe care încerc să o fac are la bază numai documentele aflătoare la dosarul penal și în mod deosebit acele documente, care, până în prezent, nu au fost aduse la cunoștința publicului. Cititorul își va putea forma propria convingere cu privire la cel puțin trei aspecte esențiale și anume:

- dacă preluarea puterii de către Ion Antonescu poate fi apreciată ca fiind o lovitură de stat;
- dacă guvernarea mareșalului poate fi apreciată drept dictatură militară ori fascistă;
- dacă actele de guvernare ale mareșalului Ion Antonescu sunt sau nu în contradicție cu întreaga sa activitate de până atunci, caracterizată prin slujirea cu credință a Patriei și a poporului român. De asemenea, dacă cei care l-au judecat și condamnat aveau dreptul să o facă, dacă au existat temeiuri, de drept și de fapt, de a fi condamnat și, în fine, dacă judecata a fost dreaptă.

Dar întrucât mareșalul Ion Antonescu nu a fost judecat singur, se cuvine să-i amintim măcar și pe cei care au fost judecați odată cu el și condamnați pentru vina de a fi făcut parte din guvernul condus de mareșal.

-Antonescu Mihai - de ani 42, avocat, profesor universitar, fost vice-președinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor Externe, condamnat la moarte și executat;

- Horia Sima - de ani 39, fost vice-președinte al Consiliului de Miniștri până la rebeliunea legionară din ianuarie 1941, după care a fugit în Germania, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată. A fost inclus în cauză pentru a se da o coloratură legionaro-fascistă procesului;

- Pantazi Constantin - de ani 58, fost general de Corp de Armată și ministru al Apărării Naționale, condamnat la moarte, dar nu a fost executat. Din dosar nu rezultă motivele neexecutării, dar este posibil că i s-a comutat pedeapsa în detențiune grea pe viață;

- Vasiliu Z. Constantin - de ani 65, fost general de Corp de Armată și subsecretar de stat la Ministerul de Interne, condamnat la moarte și executat;

- Titus Dragoș - de ani 50, fost subsecretar de stat la Ministerul Românilor, condamnat la 15 ani muncă silnică;

- Dobre Gheorghe - de ani 61, fost general, fost ministru al Înzestrării Armatei, condamnat la detențiune grea pe viață;

- Marinescu Ioan - de ani 59, fost avocat, industriaș, și ministru al Economiei Naționale și al Justiției, condamnat la 20 ani temniță grea;

- Brăileanu Traian - de ani 63, profesor universitar, fost ministru al Economiei Naționale, condamnat la 20 ani detențiune riguroasă;

- Popescu Dumitru - de ani 63, general, fost ministru de Interne, condamnat la 10 ani închisoare corecțională;

- Petrovicescu Constantin - de ani 65, general, fost ministru de Interne, condamnat la detențiune grea pe viață;

- Dănulescu Constantin - de ani 46, fost subsecretar de stat la Ministerul Muncii, condamnat în lipsă la muncă silnică pe viață;

- Bușilă Constantin - de ani 69, profesor, fost ministru al Comunicațiilor, condamnat la 10 ani închisoare corecțională;

- Mareș Nicolae - de ani 69, inginer, fost ministru al Agriculturii, condamnat la 10 ani închisoare corecțională;

- Tomescu Petre - de ani 56, medic, fost ministru al Sănătății, condamnat la 15 ani muncă silnică;

- Dumitriuc Vasile - dispărut - fost subsecretar de stat la Ministerul Economiei Naționale, condamnat, în lipsă, la detențiune grea pe viață;

- Sturza Mihail - de ani 60, dispărut, fost ministru al Afacerilor Externe, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată;

- Protopopescu Ion - dispărut, fost ministru al Lucrărilor Publice, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată;
- Georgescu Corneliu - de ani 45, fost subsecretar de stat la Ministerul Economiei Naționale, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată, cel în cauză fiind dispărut;
- Papanace Constantin - de ani 41, dispărut, fost subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată;
- Iașinschi Vasile - de ani 50, dispărut, fost ministru al Sănătății, condamnat, în lipsă, la moarte, pedeapsă neexecutată;
- Alexianu Gheorghe - de ani 49, profesor universitar, fost guvernator al Transnistriei, condamnat la moarte și executat;
- Radu Lecca - de ani 53, industriaș, fost împuternicit al guvernului pentru problemele evreiești, condamnat la moarte. Din dosar nu rezultă executarea pedepsei;
- Cristescu Eugen - de ani 51, fost director al Serviciului Special de Informații, condamnat la moarte. Nu rezultă că ar fi fost executat.

Ce se poate afirma cu certitudine este faptul că legionarii judecați în lipsă, în aceeași cauză cu mareșalul Antonescu, trebuiau cercetați și judecați separat, dar nu pentru participarea la guvernarea mareșalului, timp de 4 luni, ci pentru crimele organizate și comise de Garda de Fier împotriva unor adversari politici cum sunt: Armând Călinescu, Nicolae Iorga, I. Gh. Duca, asasinatelor comise de legionari în închisoarea Jilava, dar mai ales pentru organizarea și desfășurarea rebeliunii legionare din ianuarie 1941, soldată cu morți și răniți și mari distrugerii. A-l pune pe mareșalul Antonescu alături de căpeteniile legionare a însemnat prima și cea mai mare nedreptate ce i s-a putut face. Dacă mareșalul ar fi fost un adept al ideologiei fasciste, ce rost mai avea rebeliunea legionară care a avut principalul obiectiv înlăturarea acestuia? Cele 4 luni de guvernare comună s-au caracterizat printr-o permanentă strădanie din partea mareșalului de a-i disciplina pe legionari și de a le limita cât mai mult posibilitățile de a acționa, iar atunci când a constatat că acest lucru nu este posibil, a reprimat cu hotărâre rebeliunea și, practic, a desființat Garda de Fier, iar căpeteniile legionare au fost nevoite să se refugieze în Germania. Cum poate fi apreciat ca fascist un guvern care a reprimat și lichidat fascismul din țara sa? Numai printr-o totală rea credință și pentru a justifica o judecată nedreaptă s-a putut susține așa ceva.

ACTE PREPARATORII

Între momentul în care în psihicul unui infractor se schițează ideea comiterii infracțiunii și acela în care are loc consumarea acesteia pot exista - mai ales în cazul acelor infracțiuni ce nu sunt executate de îndată ce au fost concepute - mai multe etape. După ce a conceput ideea infracțiunii și a luat hotărârea de a o săvârși, infractorul își pregătește mijloacele de acțiune. Această etapă, care nu este încă a executării, este denumită faza actelor preparatorii.

Am intitulat acest capitol *Acte preparatorii* deoarece, după 23 august 1944, împotriva României s-au săvârșit cele mai grave infracțiuni menite să ducă la subjugarea totală a poporului român. Această „operă” a fost minuțios pregătită. Pentru ca un popor să poată fi supus, este necesar ca, mai întâi, să fie lipsit de toate personalitățile cele mai de seamă, care ar fi în măsură să-l organizeze și să conducă lupta de rezistență împotriva cotropitorului... Acțiunea de anihilare și chiar de distrugere fizică a personalităților marcante ale României s-a realizat prin înscenarea unor procese judiciare. Primii care au fost târâți în asemenea procese au fost generalii și ofițerii cei mai competenți ai armatei noastre, apoi oamenii politici ai vremii, după care au urmat intelectualii de vază, cei care au lucrat în Siguranța Statului și în Poliție și toți cei care, prin poziția lor specială, ar fi putut să se opună procesului de bolșevizare a țării.

Pentru realizarea unei asemenea acțiuni de distrugere era nevoie de instrumente adecvate, constând nu numai în legi, dar și în instanțe judecătorești, dispuse nu să judece, ci numai să condamne. Prin mijloace legale nu puteau fi confecționate asemenea instrumente. Legile și corpul magistraților existenți în România la acea dată nu puteau fi utilizate pentru săvârșirea crimelor și abuzurilor preconizate. Acesta

este și motivul pentru care, în prima fază, s-a preconizat judecarea de către bolșevici a personalităților române. Numai așa se explică faptul că mareșalul Ion Antonescu și principalii săi colaboratori au fost predați rușilor și au fost trimiși la Moscova în stare de arest, timp de peste 20 de luni. Între timp, în România începuse să funcționeze faimosul „tribunal al poporului”, care executa cu scrupulozitate ordinele noii puteri pusă în slujba Uniunii Sovietice. În aceste condiții nu este de mirare că Stalin a preferat ca mareșalul Antonescu și alte personalități marcante ale României să fie judecate de „românii” aflați în slujba bolșevismului.

Un prim act preparator și cel mai odios, din care au decurs apoi și altele, îl constituie „Convenția de armistițiu între guvernul român, pe de o parte, și guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit și Statele Unite ale Americii, pe de altă parte”, întocmit și semnat la Moscova la 12 septembrie 1944. Este actul de supunere totală a României, Uniunii Sovietice. Nu cred că în istoria modernă a relațiilor dintre state se mai poate găsi o asemenea convenție îngrozitoare. Convenție, este un fel de a spune, pentru că, orice convenție trebuie să conțină atât obligații cât și drepturi, pentru fiecare din părțile semnatare. Această „convenție” de armistițiu nu prevede pentru România nici un drept, ci numai obligații.

Redau textul integral al „Convenției” pentru ca cititorul să-și poată face propria convingere cu privire la caracterul acesteia și să înțeleagă mai bine de ce a trebuit să fie înlăturat mareșalul Ion Antonescu de la încheierea armistițiului, pe care dorea de mult timp să-l realizeze, dar nu putea accepta condițiile înrobitoare impuse de bolșevici.

„Guvernul și înaltul Comandament al României, recunoscând faptul înfrângerii României în războiul împotriva Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii și celorlalte Națiuni Unite, acceptă condițiunile armistițiului prezentate de către Guvernele susmenționatele trei Puteri Aliate, lucrând în interesele tuturor Națiunilor Unite.

Pe baza celor de mai sus, reprezentanții Guvernului și înaltului Comandament Român, Ministru de Stat și Ministru de Justiție L. Pătrășcanu, Ministru Subsecretar de Stat al Afacerilor Interne, Adjutant al Majestății Sale Regelui României, General D. Dămăceanu,

Principele Știrbey și d-l. G. Popp, având depline puteri, pe de o parte, și reprezentantul înaltului Comandament Aliat (Sovietic) Mareșal al Uniunii Sovietice R. Ya Malinowski, deplin împuternicit pentru aceasta de către Guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii, lucrând în interesul tuturor Națiunilor Unite, pe de altă parte, au semnat următoarele condițiuni:

1. *Cu începere de la 24 august 1944, ora 4 a.m. România a încetat cu totul operațiunile militare împotriva Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, pe toate teatrele de război, a ieșit din războiul împotriva Națiunilor Unite, a rupt relațiunile cu Germania și sateliții săi, a intrat în război și va duce războiul alături de Puterile Aliate împotriva Germaniei și Ungariei, cu scopul de a restaura independența și suveranitatea României, pentru care scop va pune la dispoziție nu mai puțin de 12 divizii de infanterie, împreună cu serviciile tehnice auxiliare.*

Operațiunile militare din partea forțelor armate române, cuprinzând forțele navale și aeriene împotriva Germaniei și Ungariei, vor fi purtate sub conducerea generală a înaltului Comandament Aliat (Sovietic).

2. *Guvernul și haitul Comandament al României se obligă să ia măsuri pentru dezarmarea și internarea forțelor armate ale Germaniei și Ungariei, aflate pe teritoriul României, ca și pentru internarea cetățenilor celor două State menționate, care își au reședința acolo (vezi anexa la art. 2).*

3. *Guvernul și înaltul Comandament al României vor asigura forțelor sovietice și a celorlalți aliați, înlesniri pentru libera lor mișcare pe teritoriul României, în orice direcție, dacă este cerut de către situația militară, Guvernul și înaltul Comandament al României acordând orice concurs posibil pentru o astfel de mișcare, prin mijloacele lor proprii de comunicație și pe cheltuiala lor, pe pământ, pe apă și în aer (vezi anexa la art. 3).*

4. *Se restabilește frontiera de Stat între Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice și România, stabilită prin acordul sovieto-român din 28Iunie 1940".*

5. *Guvernul Român și înaltul Comandament al României vor preda imediat înaltului Comandament Aliat (Sovietic), pentru înapoierea*

---

1. Pentru sovietici și acceptarea fortuită¹ (forțată n.r.) a unui ultimatum este acord (n.a.).

în țara lor, pe toți prizonierii de război sovietici și aliați, aflați în mâinile lor, precum și pe toți cetățenii internați și pe cei aduși cu sila în România.

Din momentul semnării condițiilor de pace și până la repatriere, Guvernul și înaltul Comandament Român se obligă să asigure, pe socoteala sa, tuturor prizonierilor de război, sovietici și aliați, precum și cetățenilor internați sau aduși cu sila, persoanelor strămutate și refugiaților, hrană potrivită, îmbrăcăminte și asistența medicală, conform cu cerințele sanitare, ca și mijloacele de transport pentru reintoarcerea acestor persoane în țara lor proprie.

6. Guvernul român va elibera imediat, Jără distincție de cetățenie sau naționalitate, pe toate persoanele arestate din cauza activității lor în favoarea Națiunilor Unite sau pentru simpatiile lor pentru cauza Națiunilor Unite sau din cauza originii lor rasiiale și va desființa orice legislație discriminatorie și restricțiunile impuse din această cauză.

7. Guvernul și înaltul Comandament Român se obligă să remită ca trofee în mâinile înaltului Comandament Aliat (Sovietic), orice material de război al Germaniei și al sateliților ei, aflat pe teritoriul român, inclusiv vasele flotei germane și ale sateliților ei, aflate în apele românești.

8. Guvernul și înaltul Comandament Român se obligă să nu permită exportul sau exproprierea a oricărei forme de proprietate (inclusiv obiecte de valoare și bani) aparținând Germaniei, Ungariei, națiilor lor, sau persoanelor cu reședință în teritoriile lor, sau în teritoriile ocupate de ele fără autorizația înaltului Comandament Aliat (Sovietic). Guvernul și înaltul Comandament Român vor păstra aceste bunuri în condițiile ce urmează a se stabili de înaltul Comandament Aliat (Sovietic).

9. Guvernul și înaltul Comandament Român se obligă să remită înaltului Comandament Aliat (Sovietic), pentru folosința acestuia pe întreaga perioadă de război împotriva Germaniei și Ungariei și în interesul general al Aliaților, toate vasele care aparțin sau au aparținut Națiunilor Unite, aflate în porturi românești, indiferent la dispoziția cui s-ar afla; Ulterior aceste vase urmează să fie restituite proprietarilor lor.

Guvernul Român poartă întreaga răspundere materială pentru orice stricăciune sau distrugere a bunurilor susmenționate, până în momentul predării lor înaltului Comandament Aliat (Sovietic).

10. *Guvernul Român trebuie să facă în mod regulat, în monedă românească, plățile cerute de înaltul Comandament Aliat (Sovietic) pentru îndeplinirea funcțiilor sale și în caz de necesitate va asigura folosința, pe teritoriul românesc, a întreprinderilor industriale și de transport, a mijloacelor de comunicație, stațiilor generatoare de energie, întreprinderilor și instalațiilor de utilitate publică, depozitelor de combustibil, petrol, alimente și alte materiale sau servicii, în acord cu instrucțiunile date de către înaltul Comandament Aliat (Sovietic) pentru folosirea lor, în interesul general al aliaților (vezi anexa la art. 10).*

11. *Pierderile pricinuite Uniunii Sovietice prin operațiunile militare și prin ocuparea de către România a teritoriului sovietic vor fi despăgubite de România față de Uniunea Sovietică, însă luând în considerație că România nu numai că s-a retras din război, dar a declarat război și, în fapt, duce război contra Germaniei și Ungariei. Părțile sunt de acord ca compensațiile pentru pierderile menționate să nu fie plătite în întregime de România, ci numai în parte, și anume la suma de 300 milioane dolari ai Statelor Unite, plătibili în curs de 6 ani, în mărfuri (produse petrolifere, cereale, materiale lemnoase, vase maritime și fluviale, diverse mașini, etc).*

România va plăti despăgubiri pentru pierderile pricinuite în România proprietăților celorlalte State Aliate și naționalilor lor, pe timpul războiului, despăgubiri a căror sumă va fi fixată la o dată ulterioară (vezi anexa la art. 11).

12. *Guvernul Român se obligă ca în termenele indicate de către înaltul Comandament Aliat (Sovietic) să restituie Uniunii Sovietice, în desăvârșită bună stare, toate valorile și materialele luate de pe teritoriile ei, în timpul războiului, aparținând Statului, organizațiilor publice și cooperative, întreprinderilor, instituțiilor sau cetățenilor particulari, precum: utilajul fabricilor și uzinelor, locomotive, vagoane de căi ferate, tractoare, auto-vehicule, monumente istorice, valori de muzeu și orice alte bunuri.*

13. *Guvernul Român se obligă să restabilească toate drepturile legale și interesele Națiunilor Unite și ale naționalilor lor, pe teritoriul român, așa cum existau înainte de război și să le restituie proprietatea în desăvârșită bună stare.*

14. Guvernul și înaltul Comandament Român se obligă să cola boreze cu înaltul Comandament Aliat (Sovietic) la arestarea și judecarea persoanelor acuzate de crime de război.

15. Guvernul Român se obligă să dizolve imediat toate organele și organizațiile prohitleriste de tip fascist aflate pe teritoriul românesc, atât cele politice, militare sau paramilitare, cât și orice alte organizații care duc propagandă ostilă Națiunilor Unite și în special Uniunii Sovietice, nepermițând în viitor existența unor organizații de acest fel.

16. Tipărirea, importul și răspândirea în România a publicațiilor periodice și neperiodice, prezentarea spectacolelor de teatru și a filmelor, funcționarea stațiilor de TFF, poștă, telegraf și telefon, vor fi efectuate în acord cu înaltul Comandament Aliat (Sovietic) (vezi anexa la art. 16).

17. Administrația civilă românească este restabilită pe întregul teritoriu al României, până la o distanță de linia frontului de minim 50-100 km. (depinzând de condițiile terenului), organele administrative românești obligându-se, să ducă la îndeplinire în interesul restabilirii păcii și securității, instrucțiunile și ordinele înaltului Comandament Aliat (Sovietic), date de către el, în scopul de a asigura execuția acestor condițiuni de armistițiu.

18. Se va înființa o Comisie Aliată de Control care va lua asupra sa, până la încheierea păcii, reglementarea și controlul executării prezentelor condițiuni, sub conducerea generală și ordinele înaltului Comandament Aliat (Sovietic), lucrând în numele Puterilor Aliate (vezi anexa la art. 18).

19. Guvernele aliatesc socotesc hotărârea Arbitrajului de la Viena, cu privire la Transilvania, ca nulă și neavenită și sunt de acord ca Transilvania (sau cea mai mare parte a ei) să fie restituită României sub condiția confirmării prin Tratatul de Pace și Guvernul Sovietic este de acord ca forțele sovietice să ia parte în acest scop, în operațiuni militare, conjugate cu România, contra Germaniei și Ungariei.

20. Prezentele condițiuni intră în vigoare în momentul semnării lor. Făcut la Moscova, în patru exemplare, fiecare în limbile română, rusă și engleză, textele rus și englez fiind autentice. 12

septembrie 1944

*Din însărcinarea Guvernului și înaltului Comandament al României
Lucrețiu Pătrășcanu G-ral. Adj. Dămăceanu B. Știrbey G. Popp
Din însărcinarea Guvernelor Statelor Unite ale Americii, Uniunii
Republicilor Socialiste Sovietice și Regatului Unit Malinowski*

Anexa la Convențiunea de Armistițiu între Guvernul Român pe de o parte și Guvernele Uniunii Sovietice, Regatului Unit și Statelor Unite ale Americii, pe de altă parte

A. Anexă la art. 2

Măsurile prevăzute la art. 2 al Convenției referitoare la internarea cetățenilor germani și unguri, actualmente aflându-se în teritoriul român, nu se aplică cetățenilor de origine evreiască ai acestor țări.

B. Anexă la art. 3

Prin cooperarea Guvernului Român și a înaltului Comandament Român, menționată în art. 3 al acestei Convențiuni, se înțelege punerea la dispoziția înaltului Comandament Aliat (Sovietic) pentru deplina folosință cum va socoti de cuviință pe durata armistițiului a tuturor construcțiilor și instalațiilor românești militare, aeriene și navale, porturi, cheiuri, cazărmi, magazii, câmpuri de aviație, mijloace de comunicații, stațiuni meteorologice, care ar putea fi cerute pentru nevoi militare, în desăvârșită bună stare și cu personalul necesar pentru întreținerea lor.

C. Anexă la art. 10

Guvernul Român va retrage și răscumpăra, în limitele de timp și potrivit condițiilor pe care înaltul Comandament Aliat (Sovietic) le va specifica, toate monedele deținute, în teritoriul românesc și emise de înaltul Comandament Aliat (Sovietic) și va înmâna moneda astfel retrasă fără plata înaltului Comandament Aliat (Sovietic).

D. Anexă la art. 11

Baza pentru aranjamentul plăților de compensații prevăzute în art. 11 al prezentei Convenții va fi dolarul american la paritatea sa aur din ziua semnării acestei convenții, adică 35 de dolari pentru o uncie de aur.

E. Anexă la art. 16

Guvernul Român se obligă ca transmiterile țară fir, corespondența telegrafică și poștală, corespondența cifrată și prin curier, precum și comunicările telefonice cu țările străine ale Ambasadelor, Legațiilor și Consulatelor aflătoare în România să fie dirijate potrivit modului stabilit de înaltul Comandament Aliat (Sovietic).

F. Anexă la art. 18

Controlul cu privire la exacta execuțiune a clauzelor de armistițiu este încredințat Comisiunii Aliate de Control, care va fi stabilită în conformitate cu art. 18 al Convenției de Armistițiu.

Guvernul Român și organele sale vor îndeplini toate instrucțiunile Comisiunii Aliate de Control care decurg din Convenția de Armistițiu.

Comisiunea Aliată de Control va instaura organe sau secțiuni, împuternicindu-le respectiv cu executarea de diferite funcțiuni.

În plus, Comisiunea Aliată de Control va putea să aibă funcționări în diferite părți ale României.

Comisia Aliată de Control va avea sediul său în București.

Moscova, 12 Septembrie 1944.

Iată deci libertatea ce ne-a fost adusă de armata roșie „eliberatoare”. Cei care au trăit în acele vremuri își mai amintesc desigur că, mulți ani, după acel fatidic an 1944 pentru România, la sărbătorile comuniste, lozinca cea mai frecvent scandată era: „Stalin și poporul rus libertate ne-au adus”.

Am ținut să redau în întregime acest act al subjugării totale a României, pentru că, din simpla lui lectură, oricine își poate da seama, de caracterul lui odios. Nu intenționez să fac o analiză a fiecărei clauze în parte, dar nu pot să nu fac unele considerații de principiu a acestei „Convenții”.

O primă constatare este aceea că atât Anglia cât și Statele Unite ale Americii, prin împuternicirile date, au lăsat România la discreția unui mareșal al Uniunii Sovietice. În aceste condiții nu cred că îi putem condamna prea mult pe cei care au semnat din partea română acest document, mai ales că totul s-a desfășurat la Moscova. De unde să știe atunci poporul român că aliații săi tradiționali îl vânduseră bolșevicilor? Câte speranțe și-au pus românii, în anii care au urmat, că americanii, englezii și francezii nu ne vor lăsa în ghearele bolșevismului și că vor veni să ne elibereze. Câți români au plătit cu libertatea și chiar cu viața această speranță deșartă.

O altă consecință a acestei convenții o constituie faptul că Guvernul României a fost transformat într-un simplu executant al ordinelor înaltului Comandament Aliat (Sovietic), iar conducerea efectivă a țării a fost preluată de Comisia Aliată de Control, la care chiar dacă nu se mai menționează în paranteză „sovietică”, tot sovietică a fost.

Odioșenia acestei „Convenții” rezidă și în faptul că pentru partea română nu sunt stipulate decât obligații, fără nici un drept. Nici chiar în problema elementară a oricărui armistițiu, problema prizonierilor, nu s-au prevăzut clauze care să conțină obligații reciproce. S-a prevăzut obligația părții române de a elibera imediat toți prizonierii sovietici, de a le asigura hrana, îmbrăcămintea, asistența medicală și transportul, toate pe cheltuiala României, până la înapoierea în țara lor. Despre prizonierii români aflați în Uniunea Sovietică nici o vorbă. Nu mai vorbim de faptul că trupele sovietice au continuat să facă prizonieri, militari români care încetaseră lupta, și după 23 august 1944. Mai mult, chiar după încheierea Tratatului de Pace mulți prizonieri români au continuat să fie ținuți în captivitate în URSS și obligați la muncă, în condiții din cele mai grele. Mulți nu s-au mai întors în țară.

Ce am mai putea spune despre faptul că România, cu întregul său potențial economic, militar și strategic, a fost pusă la dispoziția armatei sovietice, în mod gratuit, iar mareșalul Antonescu a fost condamnat la moarte, printre altele pentru că ar fi aservit țara Germaniei, când se știa că nimic din ce s-a dat germanilor nu s-a dat în mod gratuit. Dar, la această problemă mă voi referi în capitolele următoare.

Culmea este că, după ce întreaga țară a fost pusă la dispoziția armatei sovietice, partea română a fost obligată și să facă în monedă românească toate plățile cerute de înaltul Comandament Aliat (Sovietic).

Articolul 11 al Convenției obligă România să plătească despăgubiri, pentru pierderile suferite în România, proprietăților celorlalte State Aliate și naționalilor lor pe timpul războiului.

După cum se știe, industria petroliferă din România se afla, în mare parte, în proprietatea anglo-americanilor. În timpul războiului, prin bombardamente și acte de diversiune s-au produs unele distrugerii în sectorul petrolifer. Cine a produs aceste distrugerii? Anglo-americanii, prin bombardamente, și agenții bolșevici prin acte de diversiune. Cine a fost obligat să plătească daunele? România. Echitabil, nu?

Cum a fost rezolvată problema monedei sovietice aflată pe teritoriul României? Cum putea fi altfel, decât tot pe baza aceluiași principii ale eticii și echității socialiste. Deci, potrivit prevederilor anexei la art. 10 al „convenției” guvernul român a fost obligat să retragă și să răscumpere toate monedele deținute pe teritoriul românesc și emise de

înaltul Comandament Aliat (Sovietic) și apoi să o înmâneze fără plată aceluia înalt Comandament.

Cu alte cuvinte, guvernul român a cumpărat moneda sovietică aflată în România, după care a făcut-o cadou înaltului Comandament Sovietic.

Dar, poate cea mai catastrofală prevedere pentru România o constituie cea conținută de art. 14, potrivit căreia, partea română, nu numai că recunoaște dreptul de jurisdicție al părții sovietice asupra cetățenilor români, dar se și obligă să colaboreze la arestarea și judecarea tuturor persoanelor acuzate de crime de război. În viziunea bolșevicilor, criminali de război erau toți cei care au luptat împotriva Uniunii Sovietice. Prin aceasta, o mare parte a cetățenilor români și în mod deosebit comandanții militari, oamenii politici și toți cei care au ocupat diferite funcții de stat în perioada 1940-1944, au fost lăsați la discreția unei puteri străine și ostile.

Această dispoziție se află la originea celor mai mari abuzuri judiciare din istoria României.

Evident, poporul român a simțit din plin aceasta subjugare totală, la care s-au adăugat numeroase abuzuri și fărâdelegi pe care a trebuit să le suporte din partea militarilor sovietici „eliberatori”. Aceștia au săvârșit pe teritoriul României numeroase jafuri, omucideri, violuri și alte asemenea nelegiuiri. Soldatul sovietic te dezbrăca de palton și te descălța în plină stradă. Nu mai vorbesc de predilecția pe care o aveau pentru ceasuri. Putem oare uita faptul că familiile românești trebuiau să-și ascundă femeile și fetele din calea „eliberatorilor” lipsiți de scrupule?

Am ținut să fac aceste precizări nu împins de sentimente de ură față de un popor sau o națiune, sentimente de care sunt străin, ci numai din dorința de a explica reacția legitimă a multor cetățeni români, de ripostă, uneori violentă, față de asemenea abuzuri. Era firesc ca poporul român, atât de pașnic și ospitalier, să nu suporte să fie batjocorit la el acasă.

O dovadă a acestei reacții legitime o constituie faptul că, la 10 ianuarie 1945, s-a emis Legea nr. 10, pentru sancționarea infracțiunilor săvârșite împotriva elementelor și bunurilor puterilor aliate și asociate, dar care, apreciindu-se ca insuficient de severă, a fost înlocuită

cu Legea nr. 157 (Decretul nr. 1042 din 15 mai 1947, publicat în Monitorul Oficial nr. 115 din 23 mai 1947).

După ce definește că *^unt socotite elemente ale armatelor puterilor aliate și asociate, în sensul prezentei legi, militarii și funcționarii care aparțin acestor armate*" se trece la incriminarea faptelor săvârșite împotriva lor pentru care s-au prevăzut pedepse deosebit de severe, mult mai mari față de cele prevăzute în Codul penal. Din conținutul acestei legi, rezultă că onoarea, integritatea corporală și viața elementelor armatelor aliate, a se înțelege sovietice, aveau o valoare de 10-15 ori mai mare decât a cetățeanului român, aflat, formal, la el acasă.

Spre exemplu, injuria și calomnia unui militar sovietic se pedepsea, potrivit legii menționate, cu închisoare corecțională de la 5 la 15 ani față de 3 luni la 1 an, cât se prevedea în Codul penal. Vătămarea gravă a integrității corporale, cu intenție, se sancționa cu muncă silnică, de la 3 la 20 de ani, față de 6 luni la 2 ani închisoare corecțională, cât prevede Codul penal.

Spre deosebire de Codul penal, legea menționată prevedea același regim sancționator pentru autori, complici, instigatori și tăinuitori, precum și pentru tentativă. Tot prin derogare de la prevederile Codului penal, chiar dacă se constatau în favoarea inculpatului circumstanțe atenuante, pedeapsa aplicată nu putea fi scăzută sub minimum prevăzut pentru infracțiunea respectivă.

Dar Legea 157/1947 conține și norme de procedură penală prin care era anihilat nu numai orice drept și posibilități de apărare, dar și independența judecătorilor.

Astfel:

Art 16: *„Ordonanțele de neurmărire și hotărârile de achitare vor fi trimise în copie Ministerului Justiției, care va putea ordona o cercetare.*

Dacă Ministerul Justiției socotește că achitarea a fost pronunțată cu rea credință, sau așosî urmarea unei vădit greșite aprecieri a faptelor va putea aplica magistraților una din pedepsele prevăzute de legea de organizare judecătorească sau de trimitere în judecată””.

Art. 22: *„Cercetarea învinuiților se va face sub stare de arest; reținerea sub stare de arest nu este supusă confirmării”*”.

Art. 25: *Instanța, apreciind, poate proceda la judecată pe baza actelor încheiate la primele cercetări, sau poate ordona chemarea martorilor pe care-i găsește necesar*.

Se mai prevedea că citarea martorilor se face în ziua sesizării, iar judecata va începe obligator în cel mult 48 de ore de la sesizare, practic, puține șanse de a avea martori la proces.

Ce putea face magistratul, în aceste condiții în care, prin lege, era amenințat cu închisoare în cazul în care ar pronunța o hotărâre de achitare? În afară de cazul, în care am pretinde ca magistrații acelor vremuri să fi fost eroi, nu putea decât să condamne, chiar dacă avea îndoieli cu privire la vinovăția inculpatului. Dar, chiar dacă un asemenea magistrat ar fi fost dispus să facă un act de eroism și ar fi pronunțat achitarea, o asemenea soluție nu putea rămâne în picioare atât timp cât puterea administrativă avea drept de cenzură.

* *
*

Revenind la tema „actelor preparatorii” constatăm că pentru subordonarea totală a organelor statului român puterii sovietice au fost emise o serie de acte normative. Nu îmi propun să trec în revistă toate acele acte normative, în primul rând pentru că nu am avut posibilitatea să consult în întregime Colecțiile de legi din acele timpuri și în al doilea rând, pentru că am avut șansa să descopăr câteva, deosebit de concludente și, după părerea mea, suficiente pentru a demonstra ideea expusă.

În primul rând mă voi referi la Legea nr. 486 *pentru purificarea administrațiilor publice*” (Decretul nr. 1837 din 7 octombrie 1944, publicat în Monitorul Oficial nr. 233, din 8 octombrie 1944). Nu pot să nu remarc graba bolșevicilor de a „purifica” România, ținând seama de faptul că această lege a fost emisă la mai puțin de o lună de la semnarea armistițiului.

Art. II: *„Vor fi licențiați din serviciu jară nici o indemnizație, indiferent de data la care au fost numiți, încadrați sau angajați funcționarii care:*

a) *în executarea serviciului au avut o atitudine abuzivă, ori o ținută nedemnă;*

b) *S-au pus sub orice formă în slujba unor interese străine de acelea ale națiunii române*".

La litera c se vorbește de cei care au acționat în organizații politice sau paramilitare, legionare, fasciste sau hitleriste.

O primă constatare, care se impune, este aceea că în această lege se operează cu termeni atât de generali, încât, cu excepția eventualelor comuniști sau simpatizanților comuniști, orice funcționar putea fi dat afară din serviciu. În viziunea bolșevicilor, orice atitudine anticomunistă era taxată ca abuzivă ori nedemnă, iar tot ce era antisovietic era considerat străin de interesele națiunii române.

Pentru aplicarea prevederilor acestei legi au fost constituite comisii pe ministere și instituții ale căror concluzii aprobate de ministrul sau șeful instituției, potrivit art. V, alineatul 2 „*nu vor putea fi atacate sau contestate pe nici o cale*".

Cu toate că s-a prevăzut aplicabilitatea despozițiilor acestei legi și organelor de justiție, în fapt nu a putut fi aplicată magistraților, care, potrivit constituției, se bucurau de inamovibilitate și de Stabilitate.

Dar, pentru puterea comunistă care se înfiripă, acesta nu a fost un obstacol insurmontabil, astfel că, prin Legea nr. 640, „*pentru instituirea unui regim tranzitoriu de organizare judecătorească*" (Decretul nr. 2443 din 18 decembrie 1944, publicat în Monitorul Oficial nr. 294, din 19 decembrie 1944), este „rezolvată” și problema magistraților.

Lecturarea numai a articolelor V și VI din această lege este suficientă pentru a ne convinge că ea constituie lovitura de grație dată justiției române.

Art. V: „*J>ână la 1 septembrie 1945, numirile, transferările și înaintările în magistratură se vor face fără a se mai lua avizul Consiliului superior al magistraturii.*

Se suspendă darea notelor calificative pentru magistrați".

Art. VI: „*Pe timp de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei dispozițiuni, se suspendă inamovibilitatea membrilor Corpului judecătoresc, inclusiv stabilitatea lor.*

In acest timp, ministrul Justiției va avea atât dreptul de a aplica motivat măsuri disciplinare, pe bază de fapte constatate prin anchetă disciplinară regulat făcută, cât și dreptul de a pune în disponibilitate

pe orice magistrat, jară arătare de motive șijară ca această categorie depuneri în disponibilitate să albe caracter disciplinar".

Lecturând o asemenea lege ești tentat să clasifici ca cea mai neconstituțională și cea mai odioasă lege, dar nu trebuie să ne grăbim, deoarece așa cum am văzut și cum vom vedea în continuare, au existat numeroase alte legiuri ale regimului comunist, care, în fapt, sunt nelegiuri, și este foarte greu de făcut un clasament în funcție de răul și suferințele pe care le-au adus poporului român.

Despre această lege putem spune că a anulat independența magistraților și supunerea lor numai legii și că termenul de 4 luni de suspendare a inamovibilității și stabilității magistraților a fost prelungit succesiv până la permanentizarea lui pe toată perioada guvernării comuniste. Din acel moment magistratura a fost pusă în subordinea și la discreția puterii executive, care, pe parcurs, s-a transformat în forță conducătoare a partidului unic. Consecințele nefaste ale subjugării justiției s-au văzut și, în parte, doresc să le concretizez și în prezenta lucrare.

Dar preluarea unor atribuții de strictă specialitate ale puterii judecătorești de către guvern începuse încă din prima parte a lunii octombrie 1944.

Deosebit de semnificativă în acest sens este Legea 488 (Decretul 1850 din 10 octombrie 1944, publicat în Monitorul Oficial nr. 235 din 11 octombrie 1944) care se compune din 2 articole în care se prevede că:

„Art. 1: Consiliul de Miniștri va putea dispune luarea oricăror măsuri privative de libertate, în vederea stabilirii responsabilității politice și penale împotriva autorilor și complicilor morali și materiali ai dezastrului țării, în special în legătură cu războiul purtat alături de Germania hitleristă împotriva Națiunilor Unite (a se citi Uniunii Sovietice).

Art. 2: Se vor putea lua, pe aceeași cale, orice măsuri asigurătoare asupra bunurilor acestor persoane".

Aceasta lege a fost numai începutul acaparării de către guvern a unor atribuții jurisdicționale, pentru că, guvernul neavând organe proprii de arestare, cercetare, trimitere în judecată și de judecare, s-au emis alte legi, care au creat asemenea organe proprii, distincte de organele judiciare limitativ prevăzute în constituție. Astfel, au luat ființă, pe

lângă guvern, corpul așa zișilor acuzatori publici și așa zisul tribunal al poporului, care au arestat, cercetat și condamnat pe toți cei nominalizați de Consiliul de Miniștri. Victimele acestei jurisdicții au fost oamenii din elita vieții politice românești și vârfulurile armatei române, care, prin activitatea desfășurată până la 23 august 1944, au demonstrat că își iubesc țara pe care au încercat să și-o apere chiar și împotriva marelui vecin de la răsărit.

Aceste măsuri au fost puse în aplicare după 6 martie 1945 de către primul guvern „de concentrare democratică”.

Actul care a stat la baza reprimării și anihilării principalelor personalități politice și militare ale României 1-a constituit Legea nr. 312 pentru „*urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război*” (Decretul nr. 1318, din 21 aprilie 1945, publicat în Monitorul Oficial nr. 94 din 24 aprilie 1935). Examinând această lege, nu poți să nu rămâi cu convingerea că a fost redactată la Moscova, atât de evident este faptul că cei vizați ca vinovați sunt cei care au luptat împotriva Uniunii Sovietice. Cu alte cuvinte, este legea învingătorului împotriva celor învinși. În asemenea condiții nu poate fi vorba de justiție, ci de o răzbunare pătimașă.

Legea conține atât dispoziții de drept penal material, respectiv, dispoziții prin care sunt incriminate anumite fapte, pentru care se prevăd și pedepsele, precum și dispoziții de drept procesual penal, prin care se constituie organe extraordinare de cercetare și judecată, reglementându-se și procedura de urmat.

Originea sovietică a acestei legi rezultă cât se poate de evident încă din primele articole.

Astfel art. 1 îi considera vinovați de dezastrul țării pe cei care „*Militând pentru hitlerism sau fascism și având răspunderea politică efectivă, au permis intrarea armatelor germane pe teritoriul țării*” precum și cei care „*După 6 Septembrie 1940, au militat pentru pregătirea sau desăvârșirea faptelor de mai sus prin grai, prin scris sau prin orice alte mijloace*”.

Pentru moment, mă voi rezuma a afirma că venirea trupelor germane în România nu numai că nu a constituit un dezastru, dar a fost singura garanție a menținerii Moldovei și Transilvaniei de Sud, în granițele țării. Dezastrul s-a produs abia atunci când țara a fost invadată

în întregime de trupele sovietice.

În art. 2 sunt incriminate o serie de fapte, considerate că au adus dezastrul țării prin crime de război. La litera *a* sunt considerați vinovați de asemenea „crime” cei care „*au hotărât declararea sau continuarea războiului contra Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice și Națiunilor Unite*”.

Este oare posibil ca un stat să-și interzică, singur, dreptul de a lupta împotriva coteropitorilor și pentru reîntregirea teritoriului său strămoșesc? Evident că nu este posibil acest lucru, motiv pentru care mi-am permis să fac afirmația că Legea 312/1945 este de origine sovietică, de altfel ca și celelalte menționate anterior.

Argumentul principal care atestă originea străină de neamul românesc a acestei legi îl constituie faptul că, prin dispozițiile ei, au fost încălcate, în mod flagrant, norme și principii de bază ale Constituției României, în vigoare la acea dată.

În primul rând prin această lege s-a încălcat în mod flagrant principiul separației puterilor în stat, consacrat în mod expres prin art. 33 și 34 ale Constituției României, din 1923, repusă în vigoare după 23 august 1944. Contrar acestui principiu, puterea executivă, respectiv guvernul și-a creat organe proprii de cercetare penală - Corpul acuzaților publici - și de judecată - tribunalul poporului.

Însăși înființarea „tribunalului poporului”, ca instanță extraordinară, a fost un act vădit neconstituțional. Constituția menționată prevede în art. 101-107, în mod limitativ, care sunt organele judecătorești prin care se realizează justiția, interzicând în mod expres înființarea de instanțe de judecată extraordinare.

A fost încălcat și principiul Constituțional al neretroactivității legilor penale, consacrat în art. 14 și concretizat în art. 2 din Codul penal în vigoare la acea dată. Potrivit acestui principiu, o lege penală nu poate fi aplicată decât faptelor săvârșite după data intrării în vigoare a legii respective. Este un principiu elementar și logic de a nu se pedepsi o persoană pentru o faptă care la data comiterii ei nu era incriminată ca infracțiune și deci era permisă din punct de vedere legal. Este atât de simplu și de drept acest principiu, încât nici nu mai trebuie demonstrată justetea lui.

Dar, în perioada guvernării comuniste, nu a fost singura lege prin care a fost încălcat acest principiu. Pentru a demonstra consecințele deosebit de grave ale nerespectării principiului neretroactivității legii penale, mă voi referi la un exemplu din practica legislativă și judiciară a anilor '50.

După ce, cu ajutorul Legii 312/1945, regimul comunist reușise să-i arunce în închisori pe toți oamenii politici de vază, pe toți comandanții militari cu vederi anticomuniste și în general - pe toți cei care, în timpul războiului antisovietic, au ocupat funcții importante în stat, regimul comunist a constatat că au fost scăpați din vedere cei care au ocupat funcții, mai mult sau mai puțin importante, în Poliție și Siguranța Statului și care nu au putut fi considerați „*criminali de războt ori „vinovați de dezastrul țării?*”¹.

Pentru „rezolvarea” acestei probleme, a fost introdus în Codul penal art. 193/1. Că a fost introdus este impropriu spus, deoarece, acest articol nu a figurat niciodată în Codurile penale aflate la dispoziția juriștilor și a publicului. Acest text, apărut în 1952, din spusele unor juriști mai vârstnici, avea caracter Secret ȘI Se păstra îtl Casa de fier a procurorului-șef și a președintelui instanței de judecată. Nu am găsit textul oficial în nici o colecție de legi sau alte acte normative, ci numai o transcriere neoficială. Denumirea infracțiunii pe care o prevedea art. 193/1 era „*activitate intensă contra clasei muncitoare și mișcării revoluționare*” și se referea la fapte, mai precis la activitățile normale de serviciu desfășurate în Poliție sau Siguranța Statului, până la 23 august 1944.

Unele exemple merită a fi cunoscute.

în vara anului 1939, la Focșani a fost descoperit, arestat și apoi condamnat la 17 ani închisoare corecțională, de către instanțele militare de judecată, spionul sovietic Babenco Simion, care, fiind dotat cu harta României, pistol, busolă și un cod cifrat, avea misiunea de a culege și transmite sovieticilor informații cu caracter militar.

în vara anului 1951, toți cei care au contribuit la descoperirea, arestarea și cercetarea acestui dușman al României au fost arestați de organele de securitate. Este vorba de Toia Gheorghe și Pavelescu Grigore - cetățeni din Focșani, Milea Ignat, fostul șef al poliției Focșani și subalternii acestuia, Ionescu Gabriel, Dumitru Constantin,

Constantinescu Nicolae, Neagu Teodor, Bucur Gheorghe și Bivol Grigore. Neexistând un text de lege penală în baza căruia să poată fi condamnați, deși fuseseră arestați și probabil că se mai găseau și alți arestați în situații similare, s-a găsit formula emiterii art. 193/1, cu caracter retroactiv. Toți cei menționați au fost condamnați la 30 noiembrie 1954 la pedepse cuprinse între 6 ani temniță grea și 3 ani și 3 luni închisoare corecțională.

Este interesant de aflat și ce s-a întâmplat cu spionul Babenco, după 23 august 1944. Acest lucru îl aflăm din necrologul publicat în ziarul „România Liberă” din 4 iulie 1971:

„In ziua de 2 iulie a.c. după o lungă și grea suferință, a încetat din viață tovarășul Simion Babenco, membru al Partidului Comunist Roman, din anul 1939. Născut la 19 martie 1912, Simion Babenco a fost animat încă din tinerețe de idealurile comuniștilor, de munca și lupta lor pentru triumful cauzei socialismului...”

Se arată în continuare că, pentru activitatea sa antifascistă, a fost condamnat de către „organele represive ale statului burghezo-moșieresc” că, după 23 august 1944, a îndeplinit diferite sarcini de răspundere în aparatul de partid și de stat și că „m semn de prețuire a meritelor sale...” „&fost distins cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste Româniaⁱⁱ”. Nu se spune, însă, nimic despre locul de naștere și despre eventualele locuri de muncă înainte de război.

Dacă Milea Ignat și ceilalți menționați au fost condamnați pentru că și-au permis ca, și în slujba țării fiind, să-1 prindă și să-1 aresteze pe tovarășul spion Babenco, alți funcționari ai poliției și siguranței au fost condamnați numai pentru că și-au îndeplinit atribuțiile obișnuite de serviciu.

Astfel, colonelul Grigore Liviu - fost șef al Centrului Serviciului Secret de Informații nr. 4 Timișoara și subalternii săi Cojocaru Dumitru, Manolescu Gheorghe și Seboșan Aurel, au fost condamnați, în anul 1956, prin aplicarea art. 193/1, la pedepse între 4 și 6 ani detenție grea și confiscarea averii pentru faptul că, în funcțiile pe care le-au îndeplinit, au cules, centralizat și raportat centrului S.S.I. București date cu privire la activitatea comunistă din raza lor de activitate, în condițiile în care activitatea partidului comunist era interzisă prin lege, fiind vorba de o agentură străină, ostilă României. De altfel, cazul Babenco

este suficient de edificator cu privire la preocupările pe care le aveau comuniștii în România.

În anul 1955, foștii agenți din poliția Constanța, Iliescu Iordan, Petrescu Octavian, Suslănescu Ovidiu, Cristea Gheorghe, Iliescu Carol, Ionescu Petre și Negoescu Constantin, au fost condamnați, în baza aceluiași text secret de lege, la pedepse cuprinse între 3 și 6 ani detențiune grea, pentru că au întreprins acțiuni împotriva elementelor comuniste, întocmind rapoarte, note și efectuând razii, patruleări cu prilejul zilelor de 1 mai și 7 noiembrie.

Cazuri asemănătoare au fost numeroase, dar mă opresc la cele în care am fost sesizați după revoluția din decembrie 1989 și în care procurorul general a acționat cu recurs extraordinar, iar Curtea Supremă de Justiție i-a achitat pe toți cei în cauză, fiind înlăturată și confiscarea averilor.

Reluând în discuție prevederile Legii nr. 312/1945, este cazul să mai menționez că, deși Constituția, prin art. 103 garantează dreptul la recurs în toate cauzele, art. 14 din această lege îl limita la două motive și anume: reaua compunere a instanței și greșita aplicare a pedepsei.

Cu alte cuvinte, nu se putea declara recurs extraordinar decât în cazul în care completul de judecată ar fi fost compus din mai puțin sau mai mult de 9 membri, cât se prevedea în lege, ori dacă se aplicau alte pedepse decât cele prevăzute. Nici un drept de recurs pentru greșita aplicare a legii, pentru cazurile de condamnare, fără ca vinovăția să fie dovedită, sau pentru neconstituționalitatea instanței de judecată și a legii aplicate.

Fără a epuiza toate aspectele de neconstituționalitate a legii 312/1945, menționez, în final, împrejurarea că însuși modul în care a fost adoptată constituie o încălcare a Constituției, în sensul că nu a fost consultat Consiliul legislativ, așa cum prevedea art 76 al Constituției. Nu este greu de înțeles de ce a fost evitat consiliul legislativ. Acest consiliu, format din magistrați eminenți, nu ar fi putut aviza o lege profund anticonstituțională.

Înainte de a încheia acest capitol al „actelor preparatorii” pentru adevărul istoric se cuvine să menționez că, în anul 1946, așa zisul tribunal al poporului și-a încetat activitatea și existența, dar prevederile

legii 312/1945 au continuat să fie aplicate de Tribunalul Capitalei - Secția I Penală.

Din anul 1952 procesele cu caracter politic au fost date în competența procuraturilor și tribunalelor militare, nou înființate pentru unitățile Ministerului de Interne, care au funcționat în paralel cu justiția militară, tradițională, având în competență numai infracțiuni politice și cele săvârșite de militari din cadrul Ministerului de Interne.

În anul 1955, când, practic, toate marile procese politice au fost judecate, justiția militară a fost unificată, încetând să mai existe o justiție distinctă, numai pentru Ministerul de Interne și pentru infracțiunile cu caracter politic.

Comuniștii bolșevici au fost mult mai inventivi decât infractorii de rând, procedând direct la săvârșirea infracțiunilor și abia apoi au căutat mijloacele „legale” prin care să li se dea o față legală. În realitate, este vorba de cele mai mari samavolnicii pe care o autoritate de stat le-a putut săvârși vreodată împotriva propriilor cetățeni.

Mă voi referi la internările forțate în lagăre de muncă, ori dislocarea din localitățile de domiciliu și stabilirea de domiciliu obligatoriu. Asemenea fărâdelegi au început prin anii 1948-49, fără să existe nici o reglementare prin acte normative. Ulterior, începând cu anul 1950, s-a căutat ca aceste abuzuri să fie acoperite prin emiterea unor acte normative, unul mai constituțional decât altul. Am vorbit deja despre polițiști, jandarmi și cei care au lucrat în Siguranța Starului, care au început să fie arestați, tot în perioada menționată, pentru ca, abia în anul 1954, să fie confecționat acel faimos articol 193/1, cu caracter retroactiv, pe baza căruia au fost condamnați de instanțele judecătorești, care în multe cazuri nu au făcut altceva decât să pronunțe pedepse echivalente ca durată, cu perioada arestării ilegale. Asemenea procese au început prin anul 1954, după detenții abuzive dispuse cu 3-4 ani în urmă. Comuniștii bolșevici și-au dat însă seama că, pe filiera justiției, nu vor reuși să-i izoleze pe toți cei care, direct sau indirect, își manifestau ostilitatea față de comuniști. Oricât a fost de aservită justiția, procesele penale trebuiau să se desfășoare, cât de cât, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală - administrări de probe, ședințe publice, prezența apărătorilor, o individualizare a pedepselor după criterii bine stabilite și altele. Era necesar, deci, să fie

găsite alte forme de privare de libertate a oamenilor, care să evite procedurile obișnuite de judecare, incomode prin publicarea lor și prin faptul că ele constituiau un mijloc prin care și alte organe ale statului, mai puțin abuzive decât cele ale Ministerului de Interne ar fi fost angrenate într-o „operă” de distrugere și împilare, pe care numai unele persoane din cadrul Ministerului de Interne erau capabile să o înțeleagă și să o realizeze. Așa au apărut internările administrative la muncă forțată, strămutările de familii, domiciliul obligator.

Prima reglementare a pedepsei administrative cu privarea de libertate apare în anul 1950, după ce mii de persoane se aflau deja în așa zisele colonii de muncă, în realitate adevărate lagăre de concentrare și de exterminare.

Primul act îl constituie așa zisul decret nr. 6 din 14 ianuarie 1950. Spun *asa zisul decret*, pentru că, în realitate, el este un act normativ emis de Ministerul de Interne și contrasemnat de Ministerul de Justiție, deci avem de-a face cu un ordin al ministrului, intitulat impropriu decret. Dar, la ce te poți aștepta de la miniștrii care și-au făcut studiile ia școala activității clandestine bolșevice? Să trecem, deci, peste chestiunile de formă și să pătrundem în conținutul acestui decret, pentru a vedea cine putea fi pedepsit administrativ, la muncă forțată și la privare de libertate.

„ Cei care, prin faptele lor sau manifestările lor, direct sau indirect, primejduesc sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului în Republica Populară Română, precum și cei care, în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale, dacă aceste fapte nu constituie sau nu pot constitui, prin analogie, infracțiuni.

Condamnații pentru infracțiuni împotriva Republicii Populare Române care, la expirarea executării pedepsei, nu se dovedesc a fi reeducați”.

Se observă cu ușurință mâna de jurist a celui care a redactat acest decret-ordin, care, ca mod de redactare, este caracteristic normelor legale cu caracter represiv promulgate de comuniștii din acele vremuri. Este vorba de caracterul imprecis, general, care permite ca aria de aplicare să fie aproape nelimitată.

O lege este bună atunci când conținutul ei dă loc la cât mai puține posibilități de interpretare. Cu alte cuvinte, legiuitorul trebuie să fie

acela care stabilește cât mai exact condițiile în care se aplică legea respectivă, de natură să restrângă cât mai mult posibil arbitrariul în procesul de realizare a justiției. Magistratul aplică legea și nu creează legi. În procesul de aplicare a legilor, prin interpretare, se poate ajunge la adăugiri și la soluții diferențiate, neunitare, în cazuri similare, ceea ce, evident, este inechitabil.

Comuniștii nu aveau însă nevoie de legi bune, ci de legi repressive, în conținutul cărora să încapă orice, în funcție de interesele „clasei dominante". De altfel, comuniștii nu au ascuns că, atât legile cât și aplicarea lor, au caracter de clasă. Așa au fost învățate generații întregi de juriști. Principiul partinității legilor era considerat un principiu nou, superior principiilor burheze. În practică, magistrații nu prea au respectat acest principiu, care este vădit potrivit noțiunii de justiție.

În decretul pe care îl examinăm, prin formulări ca: „... *prin faptele lor sau manifestările lor, direct sau indirect, primejduiesc sau încearcă să primejduiască...* ", „... *îngreunează sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului...*", se oferea posibilitatea pedepsirii oricărei persoane care nu era agreată de noua conducere și chiar la răfueli personale. Dacă îl supărai pe un membru de partid și mai ales dacă acesta avea o oarecare funcție de răspundere, se putea interpreta că, indirect, ai încercat să primejduiești regimul democrat popular ori construirea socialismului. Arbitrariul în aplicarea acestui act normativ a oferit mari posibilități și pentru proliferarea corupției.

O dovadă a faptului că regimul democrat-popular nu avea încredere deplină în justiție, cu toate măsurile luate de a fi aservită, o constituie prevederea potrivit căreia ministrul de Interne putea aplica pedepse administrative privative de libertate de până la 5 ani și condamnăților pentru infracțiuni contra securității statului, care și-au ispășit pedeapsa, dar „nu se dovedesc a fi reeducați". Mai trebuie menționat că cei condamnați pentru asemenea infracțiuni, denumiți contra-revoluționari, executau pedepsele aplicate de instanțe până la ultima zi, fără nici un fel de reduceri. Pentru ei nu exista instituția liberării condiționate. Cu toate acestea, dacă securitatea aprecia că pedeapsa aplicată de instanța de judecată este mică, propunea prelungirea pedepselor, cu perioade de până la 5 ani. Cine și când aprecia dacă un asemenea condamnat s-a dovedit a fi sau a nu fi reeducat? Reeducarea

însenina convertirea, a demonstra că te-ai convins de, justețea politicii partidului și statului".

Pentru oamenii care au trăit și alte vremuri era greu, dacă nu imposibil, să se convingă de așa ceva. Pentru supraviețuire, însă, a fost necesară o convertire măcar formală. Dar, represiunea avea dublu scop și anume: „reeducarea” specială, respectiv a persoanelor asupra cărora se exercita în mod direct represiunea și „reeducarea” generală, respectiv a întregii colectivități, prin puterea exemplului. Și astfel, încet, încet, prin sacrificarea celor mai proeminente personalități, prin suferința a zeci, poate sute de mii de oameni, s-a ajuns ca societatea românească să fie „reeducată”. S-a ajuns la ceea ce pe bună dreptate se spune, la cea mai grea asuprire a perioadei regimului totalitar, asupra sufletelor, teroarea de a trăi într-o lume a minciunii, în care, pentru a-ți putea asigura existența, erai nevoit, în viața publică, să spui altceva decât ceea ce gândești.

În anul 1952, prin decretul nr. 257 a fost abrogat decretul nr. 6/1950. Dar nu vă grăbiți să credeți că prin aceasta a luat sfârșit samavolnicia, pentru că nu s-a întâmplat acest lucru. Dimpotrivă, a fost amplificată și mai perfecționată. Prin acest nou decret a fost lărgită mult sfera de aplicabilitate a măsurilor administrative represive. Între noile categorii de persoane supuse internărilor, erau prevăzuți:

- cadre active ale fostelor grupări și partide fasciste și burghezo-moșierești erau toate cele existente până la instaurarea dictaturii proletariatului - astfel cum sunt exemplificate în noul decret - Partidul Național Țărănesc, Partidul Național Liberal, Partidul Titelist, Partidul Tătărăscian, Bejenist și altele.

Ce se înțelegea prin „cadre active” stabileau organele de securitate.

- rudele trădătorilor de patrie și spionii care au fugit peste graniță din 1945 (tată și copiii majori bărbați);

- rudele elementelor dușmănoase regimului nostru, care au fugit peste graniță înainte de 1944 (tată și copiii majori bărbați).

În Viziunea Organelor de securitate de atunci, românii plecați în străinătate înainte de anul 1944 erau elemente dușmănoase, iar cei plecați după 1944 erau considerați trădători. Nu se prevedea nici o excepție, în funcție de motivele plecării în străinătate și nici dacă rudele din țară mai aveau sau nu legături cu ei.

Prin hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 337 din 11 martie 1954, cu privire la persoanele internate s-au dispus următoarele:

- punerea în libertate a celor reeducați;
- stabilirea de domiciliu obligator pentru cei nereeducați;
- trimiterea la cercetări și apoi în judecată a persoanelor pentru care se va stabili că ar fi comis infracțiuni.

La 1 iulie 1954, din circa 22 000 de persoane internate administrativ, s-au emis mandate de arestare numai pentru 1 600, care au fost cercetate până în februarie 1956. În final, au fost trimise în judecată 509 persoane, celelalte fiind puse în libertate. Restul de 109 au fost deci reținute nejustificat, timp de aproape doi ani. Nu am găsit situația celor judecați, din care, în mod sigur, o parte au fost achitați.

Nu știu ce s-a întâmplat cu internările administrative în perioada anilor 1954-1958, dar se pare că au fost sistate, forțându-se, în schimb, condamnarea de către instanțele de judecată a persoanelor incomode pentru regimul democrat-popular. Se pare însă că activitatea instanțelor de judecată nu a dat satisfacție, deoarece prin decretul nr. 89 din 17 februarie 1958 se reînființează locurile de muncă obligatorie, în care puteau fi internate, ca o pedeapsă administrativă, aplicată de ministrul de Interne, persoanele care, prin faptele sau manifestările lor, *primejduiau ordinea în stat, dacă nu constituiau infracțiuni*".

Prin acest nou decret a fost anihilat riscul care exista, ca instanțele de judecată sesizate cu fapte de uneltire contra ordinii sociale să aibă ultimul cuvânt. În caz de achitare, ministrul de Interne aplica o pedeapsă administrativă de până la 2 ani privare de libertate.

Din referatul întocmit de o comisie însărcinată în anul 1968 să facă cercetări cu privire la abuzurile și ilegalitățile din trecut, rezultă o serie de date interesante. Pentru moment, mă rezum în a arăta că s-a constatat că, în perioada 1945-1964, au fost cercetate pentru infracțiuni contra securității statului, 107 294 persoane, din care 73 310 au fost condamnate, iar 18 455 au fost achitate, față de restul dispunându-se soluții de scoatere de sub urmărire penală.

Este locul să menționăm că, în perioada respectivă, arestarea preventivă și trimiterea în judecată pentru infracțiuni contra securității statului nu erau dispuse de către procurorii militari. Așa se explică numărul relativ mare al achitărilor pronunțate de tribunalele militare.

Acest lucru nu a putut fi ignorat de conducerea Securității Statului. Consider că și acest lucru a determinat instituirea unor pedepse pe care să le aplice ministrul de Interne.

În anii 1963 și 1964 au fost grațiați toți condamnații pentru infracțiuni politice și probabil tot de atunci au încetat să mai existe colonii de muncă obligatorie. Socialismul învinsese și la sate, prin terminarea colectivizării agriculturii. Astfel a ajuns țărâtimea, pe baza „liberului consimțământ”, pe drumul socialismului trasat de Lenin.

Am văzut la început cum, prin actele normative emise după 23 august 1944, erau încălcate în mod flagrant prevederile Constituției din acel timp, care însă a fost abrogată în anul 1948, prin apariția Constituției Republicii Populare Române. Era de așteptat ca această nouă constituție, elaborată și emisă de regimul comunist, să fie respectată. Nu a fost să fie așa, deoarece revoluția democrat-populară a continuat să se desfășoare pe baza principiului potrivit căruia revoluția nu cunoaște lege. Comuniștii și-au încălcat și propriile lor legi. Nimic nu le putea sta în cale.

Constituția din anul 1948 prevedea în art. 28, că: *Nimeni nu poate fi arestat sau reținut mai mult de 48 de ore fără un mandat al parchetului, al organelor de instrucție abilitate de lege sau autorizarea instanțelor judecătorești conform prevederilor legit* iar art. 30 consacra faptul că: *„Nimeni nu poate fi condamnat și ținut a executa o pedeapsă decât în baza hotărârilor judecătorești în conformitate cu legea ”*.

Aceleași norme erau prevăzute și în Constituția din anul 1952. Cât de respectate au fost aceste prevederi, am văzut. Toate decretule, H.C.M.-urile și ordinele ministrului de Interne, care reglementau pedepsele administrative, munca obligatorie, domiciliul forțat, erau profund anticonstituționale, dar acest lucru nu deranja pe nimeni din conducerea țării. Zeci de mii de oameni au fost privați de libertate perioade de până la 5 ani, pe baza unui simplu ordin al ministrului, sau cum vom vedea în continuare, pe bază de tabele ori simple adrese, iar perioada de detenție în aresturile securității, premergătoare întocmirii formelor de internare, perioadă care putea dura ani de zile, nici nu era scăzută din durata pedepsei administrative. Ca urmare, mulți oameni au fost ținuți în detenție, ani de zile, fără nici o bază.

în anul 1952, ministrul Afacerilor Interne Drăghici Alexandru a emis decizia nr. 744 din 25 august, din care primele două articole aveau următorul conținut:

^Art 1 -Se înființează Comisia Ministerului Afacerilor Interne cu sarcina de a lua hotărâri pentru internarea în colonii de muncă, în conformitate cu prevederile H.C.M. 1554/52 și a Decretului Marii Adunări Naționale a R.P.R. nr. 258/1952, pe baza propunerilor Direcției Generale a Securității Statului și a Direcției Generale a Miliției.

Art. 2 - Comisia va fi formată din:

1. Ministru Adjunct - General locotenent de securitate Pintilie Gheorghe¹;

2. General maior de securitate Nicolski Alexandru²;

3. Colonel de securitate Corin Aurel;

4. Locotenent colonel de miliție Erdei Iosif;

5. Maior de securitate Marin Vintilă;

6. Maior de securitate Butica Francisc;

7. Maior de securitate Eindhorn Wilhelm".

Nu mă pot abține să nu remarc compoziția națională a acestei comisii, care asigura rezolvarea fără scrupule a propunerilor. Probabil și aceasta constituia o regulă de bază a politicii bolșevice, ca cei care sunt puși să aplice represiunea să fie cât mai puțin legați sufletește de poporul care trebuie reprimat.

O altă constatare vine să confirme această ipoteză și anume faptul că măsurile administrative, la care m-am referit, au fost aplicate în cea mai mare parte cetățenilor români de naționalitate română și în foarte mică măsură, împotriva unor etnici maghiari, care au făcut parte din grupările fascisto-hortiste. împotriva etnicilor sârbi s-au luat măsuri de dislocare din zona de frontieră cu Iugoslavia, în perioada în care relațiile României cu această țară nu erau amicale. împotriva etnicilor de origine germană nu au mai fost necesare măsuri, deoarece, la ordinul Moscovei, imediat după război, au fost deportați, aproape toți, în U.R.S.S., la muncă forțată, de unde s-au înapoiat după ani de zile, gata „reeducați”, adică învățați că orice vorbă nepotrivită te poate costa libertatea.

---

1. Pantiușă Bodnarenco (n.a.).

2. Griimberg Boris (n.a.).

Cu câtă atenție erau examinate propunerile de către această comisie, rezultă dintr-un exemplu pe care îl am la dispoziție. Prin decizia nr. 678 din 14 august 1952, semnată de președintele comisiei, Bodnarenco Pantiușa, alias Pintilie Gheorghe, s-a dispus internarea pe timp de 24 de luni a unui număr de 456 persoane din „evidența specială”.

Pentru a avea o imagine cât mai exactă cu privire la aceste internări, redau conținutul unui asemenea dosar. Este vorba de dosarul operativ nr. 54.066, privitor la Ardeanu Aurel, din comuna Rapoltul Mare, județul Hunedoara, țaran cu gospodărie individuală, proprietar a 3 hectare teren arabil și tată a trei copii. A fost internat la 5 iunie 1950, pe baza unei fișe personale, întocmită de serviciul județean de securitate Deva, în care s-au consemnat următoarele:

Antecedente politice - Până în anul 1941 a fost un înfocat adept al Partidului Național Liberal și al lui Brătianu. Din anul 1941 până la 23 august 1944 a continuat să aibe aceleași idei naționaliste și a fost președintele acestui partid. De la 23 august 1944, până la 6 martie 1945 a continuat cu aceasta politică. După 6 martie 1945, la alegerile din noiembrie 1946, a dus o intensă propagandă în favoarea acestui partid.

Caracterizare - Este un element care nutrește și în prezent idei naționaliste, este un dușman al actualului regim. Lansează diferite zvonuri, întreține legături cu elementele reacționare din comună.

Observațiuni - După 23 august, a activat în P.N.L. „Brătianu”, iar în anul 1946 în timpul alegerilor a organizat bande de bățuși cu care a atacat secția de votare din comună.

Se propune internarea pe timp de 2 ani.

Nu există nici o probă cu privire la pretinsa atacare a secției de votare și nici cu privire măcar la numele elementelor reacționare din comună cu care ar fi menținut legături. Este foarte posibil ca țaranul nostru să-și fi menținut relațiile de prietenie, din care unele probabil aveau la bază și convingerile politice comune. Pentru regimul democrat-popular era periculos să se întâlnească și să stea de vorbă doi oameni care în trecut au făcut parte din același partid, zis burghezo-moșieresc, or doi foști polițiști, foști comisari și așa mai departe. Era firesc, ca relațiile dintre oameni să se bazeze în primul rând pe o activitate comună, politică ori profesională din trecut. Era firesc, dar pentru noul regim

era periculos, pentru că peste tot se vedeau numai dușmani care uneltesc. Sub acest aspect, Securitatea era destul de bine informată, deoarece cea mai mare parte a poporului român nu a dorit comunism și nu agreea această ideologie. Acest lucru nu i-a împiedicat pe comuniști să obțină o victorie în „primele alegeri libere” din toamna anului 1946. Nu am participat la acele alegeri, neavând vârsta corespunzătoare, dar oamenii între care am trăit știu că au votat cu *ochiul, casa ori cumpăna* și în nici un caz cu *soarele*. Cu toate acestea, victorios a ieșit *soarele* (de la răsărit bineînțeles).

Am văzut deci cât de grave au fost faptele pentru care a fost interzis gospodarul Ardeanu Aurel, care și-a permis să aibe alte concepții decât cele comuniste.

Pentru regimul democrat-popular nu erau periculoși numai cei care au făcut politică în trecut, ci și cei care, chiar dacă nu au avut nici un fel de preocupări de ordin politic, au făcut imprudența să facă studii în țări occidentale.

Un astfel de exemplu îl constituie Stănescu F. Ioan, arestat de securitate de la domiciliu, în noaptea de 25 mai 1949 și ținut în sub-solul M.A.I. până în septembrie 1949, când a fost depus la Penitenciarul Jilava, apoi la Târgșor și, în final, la Penitenciarul Făgăraș. Impunătoarea cetate a Făgărașului, pe care o putem vedea astăzi ca muzeu, era transformată, în acele vremuri, în loc de supliciu pentru multe personalități marcante din trecut. A fost pus în libertate la 9 ianuarie 1954, după o detenție de aproape 5 ani, fără să fie condamnat. Din biletul de liberare nu rezultă decât că a fost internat de către Direcția Generală a Securității Statului, cu ordinul nr. 114.203/1951, de la 22 septembrie 1949, fără a rezulta motivele și fără a exista dosar. Este clar că, din anul 1949 până în 1951, a fost ținut arestat fără nici un document și că perioada în care a fost ținut în beciul M.A.I. nici nu i-a fost pusă la socoteală (4 luni).

Să vedem însă cine a fost Stănescu F. Ioan. În rezumat: a urmat și absolvit Facultatea de Medicină din Paris, ca bursier militar; asistent universitar la aceeași facultate în anii 1928-1930, apoi medic legist-șef de lucrări la Institutul de Medicină-Legală „Dr. Mina Minovici”, din București, până la arestare. Membru al mai multor societăți științifice din străinătate.

Nici măcar în biletul de liberare, de altfel singurul document care există și care ne-a fost prezentat de fiul său, nu s-a putut menționa motivul pentru care a fost ținut în stare de arest timp de 5 ani. Asemenea situații au fost numeroase.

După cum am mai arătat, prin anul 1968, noua conducere a Partidului Comunist Român a luat măsuri să se facă o cercetare cu privire la abuzurile și ilegalitățile din trecut. Comisia constituită în acest scop a stabilit grave ilegalități. Materialele întocmite de comisia respectivă oferă posibilitatea ca, în prezent, să fie reconstituite multe din gravele abuzuri săvârșite în perioada anilor 1945-1964. Mă voi rezuma însă, să redau numai unele din constatările de atunci.

Este vorba de nota intitulată *Cazul Salcia* (la Salcia a funcționat unul din lagărele de muncă forțată).

Referindu-se la fostul ministru al Afacerilor Interne, Drăghici Alexandru, în notă se menționa:

„Atitudinea abuzivă a lui Drăghici Alexandru și practicile sale de a imprima și la subordonați o asemenea comportare reiese și din aceea ca, ori de câte ori s-au sesizat SOMVOLNICU ȘI ilegalități Săvârșite de unele cadre M.A.I., el a luat apărarea elementelor criminale și abuzive din subordinea sa”.

Se expune situația, în care, în aprilie-mai 1952, cu ocazia unei vizite pe șantierul canalului Dunăre-Marea Neagră, Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de regimul prea blând pe care îl aveau deținuții și a dat dispoziții pentru înăsprirea la maximum a acestuia.

Comisia consemnează în continuare: *„... personalul de conducere și de pază au luat asemenea măsuri de înăsprire a regimului, încât s-a ajuns la crime, atrocități barbare, supunând pe internați și deținuți la un regim de teroare și exterminare”*.

„Datorită tratamentului inuman la care erau supuși, unii din cei internați și-au pierdut chiar viața. Astfel, numai la fosta colonie de muncă «Salcia», în perioada iunie 1952-martie 1953, au decedat 63 deținuți, un mare număr au fost răniți, iar alții s-au ales cu infirmități foarte grave, pentru toată viața, consecința folosirii unor metode barbare, vădit inumane”.

Pentru exemplificarea celor de mai sus, în notă a fost redată următoarea situație:

În perioada în care Securitatea s-a separat de Ministerul Afacerilor Interne, penitenciarele și coloniile de muncă nu mai erau în subordinea securității. Ministrul de Interne, de atunci, Pavel Ștefan, a luat măsuri energice de cercetare și de trimitere în judecată a celor vinovați, în frunte cu comandantul coloniei, care, împreună cu alți 6 subordonați, a fost condamnat de tribunalul militar la muncă silnică pe viață, iar ceilalți vinovați, în număr de 27, au fost condamnați la diferite pedepse cuprinse între 5 și 25 ani muncă silnică.

Ulterior, când cele două ministere s-au contopit din nou, Drăghici Alexandru a trimis un ofițer, din subordinea sa, la penitenciarul unde erau deținuți condamnații respectivi, pentru a-i determina să formuleze cereri de grațiere individuală, cu indicația de a menționa în cererile respective că nu au făcut altceva decât îndeplinirea obligațiilor de serviciu care le reveneau. Cu alte cuvinte, și-au făcut datoria.

Pe baza acestor cereri, la propunerea lui Alexandru Drăghici, toți cei menționați, condamnați pentru crime și atrocități au fost grațiați. Mai mult, au fost reîncadrați în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, obținând și recunoașterea vechimii neîntrerupte în serviciu. Drept recunoștință pentru „suferințele” îndurate, șeful lor suprem i-a gratificat și cu câte o sumă de bani, echivalentul a trei salarii, precum și cu un concediu, pe care și l-au efectuat la o casă de odihnă a ministerului, gratuit, pentru refacerea stării fizice.

Această grijă deosebită a fostului ministru de Interne, Alexandru Drăghici, mi se pare normală, dacă avem în vedere faptul că subalternii săi au comis fapte deosebit de grave împotriva vieții și integrității corporale a unor persoane, ca urmare a ordinelor sale date în numele „revoluției”. Cercetări mai recente au scos la iveală și alte asasinat comise la ordinul lui Alexandru Drăghici, rămase nepedepsite până în prezent.

Iată cine este unul din cei numiți, în anul 1945, în corpul acuzaților publici pentru cercetarea și trimiterea în judecată a preținșilor criminali de război. Noțiunea de criminali de pace încă nu a apărut în nici o lege, dar omorul este pedepsit de legile oricărui stat.

Putem afirma că, în cea mai mare parte, comisia de cercetare a abuzurilor și ilegalităților și-a făcut datoria sub aspectul constatării faptelor, pe care le-au apreciat cum se cuvine și anume samavolnicii și chiar crime. Sub acest aspect nu avem ce să-i reproșăm. Trebuie

însă să spunem că misiunea acestei comisii a fost ușurată de existența la Procuratura Generală a unor constatări încă din anul 1953, dar care, în afara procesului intentat personalului de la colonia de muncă „Salcia”, nu s-a finalizat prin alte măsuri.

De altfel, nici în anul 1968, faptele de o gravitate deosebită nu au fost tratate în mod corespunzător, respectiv prin trimiterea în judecată a celor vinovați, ca singura soluție legală. Cei vinovați, în frunte cu Drăghici Alexandru, Nicolski Alexandru și Pintilie Gheorghe, au fost „criticați”, dar au fost lăsați să beneficieze liniștiți de pensiile substanțiale, în calitatea lor de foști mari demnitari și de comuniști din ilegalitate.

Membrii comisiei de cercetare și-au dat seama că s-au schimbat numai conducătorii regimului comunist, nu și sistemul care a făcut posibile atrocitățile constatate. De altfel, răspunderea revenea partidului de guvernământ, din a cărui conducere supremă au făcut parte și mulți din noii conducători în frunte cu Nicolae Ceaușescu, în perioada în care s-au comis atrocitățile.

Așa se explică faptul că în lucrarea sinteză prezentată de comisie, după ce se arată că, în perioada anilor 1950-58, elementele dușmănoase din țară și din străinătate și-au intensificat activitatea ostilă contra regimului democrat-popular și că în aceste condiții „...se impunea ca organele de partid și de stat să inițieze măsuri energice pentru a preveni și zădărnici orice încercare de a atenta la cuceririle revoluționare ale clasei muncitoare. Socotim, deci justificată de principiu luarea unor măsuri de a împiedica elementele reacționare să întreprindă acțiuni dușmănoase, inclusiv internarea în unități de muncă, împotriva acelor persoane care, în mod real, prezentau pericol pentru securitatea statului”.

S-a arătat că modul în care au fost concepute decretele și hotărârile în cauză, prin conținutul lor larg și generic „au avut consecințe negative injusta aplicare a dispozițiilor din actele normative respective, fiind în același timp în contradicție flagrantă cu prevederile constituționale”.

Cât de ilegale și arbitrare erau unele măsuri care se luau rezultă și din următorul exemplu: 300 de studenți și studente de la Facultatea

de Medicină din București au fost internați, în anul 1951, în lagărul de triere „Rahova”, timp de trei luni, deoarece, neavând manuale de specialitate la facultate, frecventau Biblioteca franceză, unde studiau. Era deci periculos pentru statul democrat-popular ca cineva să studieze, chiar și medicina, după manuale capitaliste.

Se mai dau unele cifre exemplificative ale țăranilor internați pentru că refuzau să se înscrie în gospodăriile agricole colective - din Argeș 233 țărani, din București 141, Galați 147 și așa mai departe.

Împotriva deciziilor de internare nu exista nici o cale de atac. O parte din cei lezați în drepturile lor s-au adresat Procuraturii Generale. Procurorii au luat în serios prevederile legii de organizare, care îi abilitau să supravegheze penitenciarele și alte locuri de deținere și, în consecință, au făcut o serie întregă de constatări cu privire la încălcarea legilor. Ca urmare, la Procuratura Generală s-a făcut un studiu în anul 1953. Referatul este datat 7 august 1953, iar în arhiva veche a Direcției Procuraturilor Militare se mai găsește numai exemplarul 3, pe care se află o mențiune cu creionul, în sensul că, la 11 august 1953, a fost predat la cerere. Nu rezultă unde a fost predat, dar procurorul general, în numele căruia s-a întocmit referatul, nu-l putea preda decât conducerii partidului și, eventual, unul din exemplare, ministrului Afacerilor Interne. Oricum, această sesizare a forurilor supreme ale Partidului Muncitoresc nu a avut nici un efect, deoarece abuzurile semnalate au continuat să se comită.

Referatul redă „... unele abuzuri și încălcări a legalității populam săvârșite de către unele organe de securitate, miliție, penitenciare, lagăre și colonii”.

Un prim capitol al acestei informări se referă la activitatea organelor de securitate. Se arată că procuratura nu cunoaște decretul în baza căruia se emit ordinele de internare administrativă, iar abuzurile au fost apreciate numai pe baza situațiilor de fapt constatate.

Pentru internarea unei persoane într-o colonie de muncă, organele D.G.S.S. procedează mai întâi la reținerea și cercetarea acesteia. Durata acestei rețineri este de la o lună la 4 ani și chiar mai mult, timp ce nu era socotit în decizia sau ordinul de internare administrativă.

Se dă ca exemplu cazul internatului Crețu Ion, cu nr. matricol 18 594, din colonia Bicz, care a fost arestat la 23 iunie 1948 și ținut

fără forme legale până la 9 septembrie 1952, când, prin procesul-verbal nr. 1/1952, a fost internat pe timp de 60 de luni, respectiv 5 ani. La emiterea ordinului de internare nu s-a ținut seama de cei 4 ani și 6 luni de reținere anterioară.

Se menționează faptul că astfel de cazuri au fost constatate de organele procuraturii la toate coloniile de muncă.

Din examinarea dosarelor de internare a rezultat că pentru foarte mulți nu exista nici o probă de vinovăție, iar o parte din internați nu aveau dosare și nici măcar fișe. Mai mult, unele persoane au fost internate datorită unor simple potriviri de nume.

Unele exemple sunt deosebit de semnificative.

Bogdan Vasile, țăran mijlocaș, dosar nr. 1611, internat pe 24 luni, în locul legionarului cu același nume, fost șef de garnizoană legionară și care era liber, având serviciul la C.F.R. - Regiunea Stalin.

Ionescu Nicolae, din comuna Breaza-Prahova, a fost internat în locul lui Ionescu Nicolae, cârciumar din Ploiești.

Băscărau Teodor, plugar, cu trei copii, a fost internat pe timp de 24 luni, în locul unchiului său, cu același nume, fost șef de garnizoană legionară.

Gherman Ion, țăran sărac, internat în anul 1952, pe timp de 5 ani, pentru că ar fi fost membru P.N.Ț. „Maniu,” în comitetul județean după anul 1944. În realitate, el a fost simplu membru al P.N.Ț., până în anul 1938. În continuare a fost pe front și apoi prizonier în U.R.S.S. până în toamna anului 1945. În februarie 1946, s-a înscris în P.C.R.

Lazăr Constantin, din comuna Cocioc, regiunea București, a fost internat, timp de 6 luni, fără nici un motiv. La dosar nu se află decât declarația lui, prin care recunoștea că s-a certat cu un tractorist. Probabil, acel tractorist era membru al P.C.R.

Radeș Gheorghe, dosar nr. 131.787, deși i s-a prelungit internarea cu 24 luni, a fost pus totuși în libertate din ordinul Direcției Lagăre și Colonii, în locul altui internat cu numele de Radeș Gheorghe, căruia îi expirase internarea, dar a fost ținut pentru a executa majorarea pedepsei dată primului Radeș Gheorghe.

Pe lângă faptul că mulți internați erau ținuți fără dosare și fără fișe, în foarte multe cazuri dosarele erau incomplete. Nu rezultă data arestării, durata internării și nici decizia pe baza căreia a fost internat,

dosarele fiind compuse numai din coperti pe care se aflau înscrise numai datele de stare civilă. Se dau exemple de asemenea dosare: 13.298, 108.350, 98.893, 108.555, 80.923 și altele.

În lagărul Peninsula, la sfârșitul anului 1952, s-au găsit 2 292 internați, așa numiți contrarevoluționari, a căror pedeapsă nu se cunoștea de către biroul lagărului, deoarece nu li se transmisese dosarele de la D.G.S.S. și nici alte acte din care să rezulte durata internării. Astfel de situații s-au constatat și în lagărele Capul Midia și Coasta Gales.

Procuratura analizează apoi modul în care organele de securitate efectuau cercetările în vederea internărilor în lagărele de muncă forțată.

Bratu Oprea și fratele său Bratu Florea - dosarele 8623 și 8624, au fost internați pe câte 5 ani pentru faptul că, în anul 1938, ar fi fost înscrși în partidul Goga-Cuza, deținând și funcții de conducere.

Organul de cercetare i-a constrâns să declare, unul împotriva celuilalt, că ar fi făcut parte din comitetul orășenesc. Semnăturile celor în cauză nu mai semănau cu actuala lor semnătură, dar ei au recunoscut în fața procurorului militar că au semnat acele declarații, arătând însă că acele declarații sunt deformatе, deoarece, când au semnat, erau bătuți peste mâini.

Gută Ștefan, ajutor mecanic, fost membru al P.S.D., a declarat că a fost bătut de organul de securitate, din orașul Sibiu, pentru a recunoaște că a făcut parte din gruparea Titel Petrescu.

Lefter Ștefan, frânar la C.F.R., având 4 copii, a fost internat, în august 1952, pe timp de 5 ani pentru că a figurat pe procesul-verbal de constituire a comitetului județean P.S.D.I. Dorohoi. Organul de securitate județean, constatând că cel în cauză nu a făcut parte din conducerea județeană a partidului respectiv, a propus să fie internat pe timp de 6 luni, dar decizia a fost dată de comisia centrală pe timp de 5 ani.

În luna august 1952, la centrul de triere Bragadiru au fost depuse 100 persoane, care au fost adunate și puse să semneze, pe loc, declarații sumare, după dictarea organelor de securitate, împrejurare confirmată procurorului militar și de către locotenentul Apostol Gheorghe, comandantul centrului respectiv.

În dosarul 190/952 privitor pe Ciobotaru Nicolae, învinuit de săvârșirea unor crime împotriva umanității, martorul Cimpoeșu Vasile, muncitor, nu și-a recunoscut declarațiile luate de organul de securitate

Suceava, susținând că semnăturile nu-i aparțin. Procurorul militar comparând semnăturile date de martor cu cele de pe declarațiile întocmite în numele său, concluzionează că nu aparțin aceleiași persoane.

În dosarul 116/953 privitor pe Berber Israel, dentist din Tecuci, martorul principal, fiind reaudiat la Procuratura Generală a revenit asupra declarațiilor date la Securitatea Tecuci, relatând că a fost reținut timp de 2 zile și amenințat cu închisoarea, dacă nu face declarații acuzatoare la adresa celui în cauză.

După înapoierea la Tecuci, martorul a fost reținut din nou de organele de securitate.

Se concluzionează, la acest capitol, că asemenea cazuri de cercetări abuzive din partea unor organe de securitate au fost semnalate în nenumărate rânduri. *

Urmează capitolul intitulat „internări fără forme legale (securitate)” în care sunt examinate cazuri concrete de internări fără forme, dar și cazuri de rețineri și după expirarea pedepselor fără forme de prelungire, chiar și în situațiile în care lagărele de muncă înaintau la timp, la Ministerul Securității Statului, propunerile pentru aprobarea punerii în libertate.

Se arată că, la 20 iulie 1953, numai în penitenciare se aflau deținuți ilegal 1 199 persoane, din care:

- 901 deținuți pe bază de adrese la dispoziția M.S.S. pentru cercetări;
- 62 condamnați contrarevoluționari cu pedepsele expirate;
- 197 internați M.S.S. cu pedepse expirate;
- 39 internați M.S.S. fără decizii.

Este necesar să fac precizarea că era vorba numai de situația din penitenciare, nu și din lagărele de muncă forțată, unde numărul deținuților era incomparabil mai mare.

Se trece apoi, la capitolul II, „Din activitatea unor organe de miliție”, arătându-se că Direcția Generală a Miliției face, de asemenea, numeroase internări pe baza unui ordin 01000, care nu este cunoscut de Procuratura Generală.

La cererea Procuraturii Generale cu nr. 100.397 din 19 ianuarie 1953, D.G.M. a refuzat să trimită acel ordin. Cererea a fost reînnoită, dar fără rezultat.

Cerându-se la D.G.M. relații în legătură cu internările, ca urmare a reclamațiilor adresate Procuraturii Generale, s-a răspuns cu nr. 526 din 18 februarie 1953 și cu alte 3 adrese din aceeași perioadă „că nu se pot da nici un fel de date”.

Procurorul care a întocmit referatul menționează că D.G.M., din iulie 1953 „nu mai răspunde la cererile noastre de acest fel, nici sub forma de mai sus”, iar, verbal, generalul maior Drăgan a comunicat că D.G.M. „nu mai dă în scris nici chiar răspunsuri negative”.

Sunt apoi redată o serie întreagă de abuzuri ale organelor de miliție, care nu erau cu nimic mai puțin grave decât cele comise de organele de securitate. Se vorbește de rețineri ilegale în vederea internărilor, perioade îndelungate, pentru ca, în final, propunerile de internare să fie respinse; de numeroase internări nejustificate chiar și sub aspectul criteriilor stabilite de D.G.M.; rețineri peste termenele stabilite; cercetări abuzive; percheziții ilegale; confiscări ilegale de bunuri; neexecutarea unor mandate de executare a unor pedepse privative de libertate, emise de instanțele de judecată, pentru infracțiuni de drept comun; că șefii unor organe de miliție refuză, fără drept, executarea unor asemenea mandate; nerestituirea unor bunuri personale, de valoare, ale unor deținuți, cu ocazia punerii lor în libertate.

Nu știu dacă o minte mai ascuțită ar putea inventa și alte categorii de abuzuri, deși sunt convins că gama acestora nu a putut fi epuizată într-un referat al procuraturii. De altfel, chiar procuratura a simțit nevoia să nu-i supere prea mult pe potențaii regimului comunist motivându-și atitudinea prin scopul de a contribui la îmbunătățirea muncii și pentru că „abuzurile și încălcările legalității populare sunt de natură să compromită orânduirea noastră de stat și, de aceea, propun să se ia măsuri corespunzătoare ca aceste organe să respecte în toate împrejurările legalitatea noastră populară”.

Nu se știe cine a văzut acest referat și cât de mult a fost impresionată conducerea partidului unic de guvernământ de suferințele imense la care era supus poporul român, dar un lucru este sigur și anume că abuzurile și încălcarea legalității, din viziunea procuraturii, nu constituiau altceva decât punerea în aplicare a principiului luptei de clasă și a „vigilenței revoluționare”, promovate cu atâta insistență de partid.

Să vedem, însă, unele din exemplele de abuzuri ale organelor de miliție, pentru că, un exemplu concret este oricând mai concludent decât oricât de multe argumente teoretice. De altfel, nici nu mi-am propus să fac filosofie.

Rotaru Dina din București a fost internată de organele de miliție pe timp de 12 luni, fiind bănuită că ar practica prostituția. După ce și-a executat predeapsa și a fost pusă în libertate, la începutul anului 1953 s-a înapoiat la domiciliul său împreună cu copilul mic pe care îl avea, dar a constatat că locuința sa era ocupată de un ofițer de miliție. Disperată, femeia s-a înapoiat la Penitenciarul Văcărești, unde a cerut conducerii penitenciarului să fie primită înapoi, deoarece nu mai are unde locui.

La verificarea centrului de triere Bragadiru, procurorul a găsit internată o fată tânără, cu motivarea că ar fi practicat prostituția clandestină. La controlul ginecologic efectuat de doctor Popescu Georgeta, s-a constatat că fata era virgină.

Dirinea Marin a fost internat pentru că avea antecedente penale, dar, din anul 1949, nu a mai comis nici o infracțiune și se afla angajat ca normator la șantierul Casa Scânteii, unde primise diploma de onoare pentru merite în muncă.

S-au constatat numeroase cazuri când internații erau deținuți în lagăr peste termenul stabilit, din cauză că D.G.M. nu comunica la timp avizul cerut de Colonii pentru eliberare, deși biroul grefei îl cerea cu cel puțin 2 luni înainte de expirarea pedepsei. Se dau numeroase exemple.

Țăranul sărac Moldoveanu Ion, în vârstă de 60 de ani, având o familie compusă din 5 persoane, a fost dislocat împreună cu întreaga familie la 7 iunie 1952 din comuna Reteag, județul Cluj, în comuna Cocomianca, județul Călărași, confiscându-i-se foi întregime mica avere, pe motiv că fiul său, Moldoveanu Alexandru, ar fi săvârșit fapte care contravin disciplinei militare, cu toate că Direcția Miliției Regiunii Cluj a raportat că nu este cazul de dislocare. D.G.M. a răspuns „să execute ordinul fără a mai discuta”.

În finalul capitoului referitor la organele de miliție, se menționează că multe organe de miliție nu permit procurorilor să supravegheze cercetările ori să efectueze alte verificări cu privire la respectarea legalității.

Abuzurile nu au încetat, dar „creierile" de la Ministerul Afacerilor Interne au încercat să le „legalizeze" prin atragerea procurorilor militari la semnarea unor acte prin care se dispunea arestarea pe termene nelimitate a persoanelor care nu intrau în grațiile Securității. Această încercare rezultă din sesizarea Procuraturii Generale - cabinet nr. 647/C. 14 din 9 decembrie 1953, semnată de procurorul general Augustin Alexa, adresată Consiliului de Miniștri, transmisă lui Gheorghiu-Dej prin intermediul lui Gheorghe Apostol.

Redau conținutul acestei sesizări:

„în ultimele zile am primit de la unitățile de procuraturi militare pentru unitățile M.A.I. formulare completate, prezentate de organele M.A.I., pe care în partea de jos este tipărită și funcția de «Procuror General», iar pe altele «Procuror».

Maiorul Chirțu de la unitatea 0123, locțiitorul directorului direcției de anchete din M.A.I., s-a prezentat la Procuratura Teritorială București, cerând procurorului maior Dumitrescu să semneze un astfel de exemplar completat, pe locul funcției de Procuror General. Când procurorul Lhunitrescu i-a spus că nu are instrucțiuni privind aplicarea acestui procedeu, maiorul Chirțu i-a răspuns că poate să semneze, fiindcă aceasta s-a stabilit de comun acord cu tov. Procuror General.

în afară de faptul că conținutul acestui formular este contrar prevederilor Constituției și Codului de Procedură Penală, consider procedeu acesta instituit de către organele M.A.I., fără consultarea Procuraturii Generale și răspândit la organele în subordine, precum și informarea propriilor organe, după cum reiese din cele spuse de maiorul Chirțu, necorespunzător realității, fapt pe care aceste organe l-au transmis și în unitățile de procuratură, ca un procedeu ilegal și nejust

Prin acest procedeu organele M.A.I. se substituie organelor Procuraturii, creează confuzie și derută atât la organele M.A.I. cât și la unitățile de procuratură.

Negăsindu-l pe tov. Drăghici, l-am întrebat despre acest lucru pe tov. Pintilie (care a semnat astfel de exemplare completate), dar n-a fost în măsură să-mi dea vreo lămurire.

Propun desființarea acestui procedeu".

La această sesizare a fost anexată o notă „Asupra regimului legal al reținerilor și arestărilor", în care sunt reproduse prevederile constituționale

și ale Codului de Procedură Penală. Există și un exemplar al formulărilor respectiv, intitulat „Ordonanță de arestare, percheziție și reținere sub pază”, care conține următoarele:

In urma studierii materialelor primite la M.A.I. referitor la activitatea dușmănoasă a lui... " urmează numele, prenumele și toate celelalte date de stare civilă. ,+A.m constatat că (numele și prenumele) a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.... din Codul Penal al R.P.R."

„fentru prevenirea sustragerii infractorului de sub anchetă și judecată, ordonăm: Arestarea numitului..., efectuarea percheziției și reținerea lui sub pază. Semnează Director, Se aprobă - Ministerul Afacerilor Interne”, iar în dreapta jos „Procuror General” sau Procurorul, care nu confirmă, nu aprobă, ci pur și simplu, în viziunea lui Bodnarenco Pantiușă, semna ca un fel de martor asistent. Jos se menționează data.

Procuratura, însă, nu s-a lăsat atrasă în această capcană și trebuie să spun că acest lucru se datorează atât procurorilor militari, care au refuzat să semneze, și în mod decisiv fostului procuror general AugUStin Alexa, care, fiind membru al CC. al P.C.R., a avut autoritatea politică de natură a-i permite să-i înfrunte pe cei de la Interne, măcar în ce privește abuzurile de care a luat cunoștință.

Cele două documente de la Procuratura Generală, la care m-am referit și în mod sigur mai există și altele, infirmă teza susținută în anul 1968, în sensul că forurile conducătoare ale partidului nu ar fi cunoscut abuzurile și ilegalitățile pe care le comiteau organele Ministerului de Interne.

Este interesant să aruncăm o privire și în intimitatea fostului Minister al Afacerilor Interne, mai precis în tenebrele din care s-au născut marile procese politice ale acelor vremuri. Această posibilitate ne este oferită de declarația unui fost magistrat militar, care, după ce a fost utilizat de noua putere instaurată după 23 august 1944, a fost aruncat și el în închisoare, pentru o vină penală inexistentă. Declarația este amplă, dar mă văd nevoit să o redau integral, pentru a lăsa cititorului posibilitatea să aprecieze ce este important, și ce nu, din această declarație.

„Subscrisul IORGU POPESCU - reținut la dispoziția D.G. Securității în Penitenciarul Jilava, declar:

Am solicitat azi domnului Lt. col. procuror Diaconescu să ia act că, de la 20 iulie 1951, sunt izolat în sensul cel mai absolut al izolării și că, în mod special, cred eu, mi s-a tăiat orice posibilitate de a reclama organelor de resort că dețin detalii asupra unor acte și fapte relative la atitudinea deviaționistă, expres antisovietică și trădătoare a Domnului Col. Dulgheru M., în principal, și numai în subsidiar a Domnului General Maior Nicolski A., ambii din M.A.I. Dir. Gen. a Securității Statului, ca și a unor ofițeri subalterni la care mă voiu referi mai jos, ori persoanele care se leagă de cele ce expun. Redau în rezumat și parțial materialul ce cred necesar pentru luarea în considerare a acestei afaceri.

Țin să precizez că am socotit de a mea datorie să fac această declarație cu totul independent de afacerea pentru care bănuiesc că sunt reținut și, dacă actele și faptele ce relev se împletesc cu acelea pentru care am fost cercetat, aceasta este o întâmplare datorită căreia le-am aflat și că nu vin să le relatez pentru vreun scop personal.

În mod cronologic, trebuie să se rețină că, încă înainte de 23 august 1944, am avut legături și am colaborat cu unii membrii ai P.C.R. și apoi cu un Resort Special Superior Comunist, aceasta din urmă dirijându-mă zilnic și total în întreaga mea activitate până în preajma arestării mele și cu care așa am pierdut legătura definitiv.

În ilegalitate denunțasem activitatea trădătoare a avocatului P. Schraier - fost ministru după 23 August 1944, activitate manifestată ca agent informator al Serviciului Special de Informanții în afacerea grupului de evrei și comuniști prinși cu telefoane clandestine și a grupului din cunoscuta afacere Dan Lazarovici, când a fost și agent informator al M. St. Major B. St. Col. Almăgeanu. Fiind reținut ca martor în afacerea Dan Lazarovici în 1945, am dat o declarație în totalitatea ei inexactă, fiind amenințat cu moartea de Col. Mag. Radu Ionescu, Director General de Siguranța Statului, instrument al lui Schraier, Subsecretar de Stat atunci și colaborator înainte de 23 aug. 1944 la Serv. Sp. Informații, având interese comune.

Acuzatorul public H. Leibovici Șerban, deși moralmente angajat ca membru de Partid și rudă apropiată a victimei D. Lazarovici, din spirit de oportunist - s-a făcut instrumentul lui P. Schraier în condițiuni ce nu se leagă cu ce voesc să relevez, decât că atunci când am

denunțat pe P. Schraier că, deși este ministru în funcțiune, a fost agent informator al S. Sp. Inf. - Col. R. Ionescu și M. St. Major col. Almăgeanu, înainte de 23 aug. 1944, adică trădător al cauzei comuniste, m-a silit să dau o declarație care se putea interpreta în favoarea lui P. Schraier.

Acuzatorul public șef Avram Bunaciu, fiind de față, a contribuit la sugestia pentru o declarație oarecare, favorabilă, și amândoi mi-au cerut să păstrez secret acest fapt și la cercetări să nu mai pomenesc de el. Faptul rețin că a fost relevat la P.C.R. de ajutoarea acuzatoare publică Lucreția Vexler Pascu, dar în contra ei s-au ridicat Dnii A. Bunaciu și H. Leibovici Șerban, înfățișând-o ca intrigantă și au îndepărtat-o și așa cazul P. Schraier a rămas secret.

Eu l-am relevat cu detalii și imediat Resortului Special Superior Comunist/R.S.S.C, cu care lucrăm și care mi-a cerut să păstrez secretul dar, în continuare, să urmăresc acțiunea trădătoare a lui P. Schraier pe care, în scurt timp după liberarea mea, l-am dovedit ca activând cu sprijinul Serviciului de Spionaj al unui Stat străin.

Organele Resortului respectiv, din motive tehnice pe care le voi detalia în alte ordine de idei, au cerut referințe chiar lui H. Leibovici-Șerban și Dl. Bunaciu Avram, care au referat faptul P. Schraier ca ceva banal, lipsit de importanță «chiar față de declarația lui Iorgu Popescu negativă» și la o așa explicație Resortul respectiv le-a imputat numai greșeala de a nu fi raportat cazul la P.C.R., chiar negativ. Aceste organe cerând referințe și asupra activității trădătoare a lui P. Schraier s-au dezinformați, că respectivii au informat pe P. Schraier că este suspectat pentru spionaj, iar acesta, ca urmare, de îndată, a dispărut din țară.

Cu această ocaziune am avut o explicație cu Dl. Avram Bunaciu, care mi-a adus aspre imputări și mai ales după 17 sept. 1947, repetate în martie 1949 - de o manieră mai categorică și semnificativă.

Am raportat, verbal și scris, Resortului Special Superior Comunist/R.S.S.C. și aceste detalii, dar tot din motive tehnice menționate -nu s-a dat cuvenita importanță faptelor și au rămas fără urmări.

În vara 1947 am fost sesizat de Buhaner Abraham că P. Schraier a fost văzut la Nuremberg (sau la Munchen) la braț cu Dl. Inspector Dulgheru M. - atunci membru în Comisia de Repatriere din Germania-Austria și exact în timpul când P. Schraier era urmărit și când ar fi dispărut, fugind în Elveția prin bunăvoința lui Dulgheru M.

Am arătat acea împrejurare sub rezerva verificării și cu ocazia unor referințe asupra lui Dulgheru M., atunci când i se încredințau funcțiunile importante în Siguranța Statului - Securitate - și ca unul ce lucrase la ordinele mele.

Am dat aceste referințe cu specificarea că rețin faptele prin relațiile col. mag. Vlăduță I. - fost Președinte al Comisiei de Repatriere din Germania-Austria, în care activase Dulgheru M. Mi se precizase că col. M. Dulgheru citise, la Viena, telegrama Guvernului R.P.R. pentru urmărirea și prinderea fostului ministru P. Schraier și că, în mod inexplicabil, s-a desprins de Comisiune, lucrând numai atunci izolat la Munchen (sau Nuremberg-Possan), atunci când a fost văzut la braț cu P. Schraier și când se înțelege că i-ar fi înlesnit fuga.

Tot prin acele referințe precizăm având ca izvor pe lt. col. Nicolaide Grigore, acesta tot Președinte al Comisiei de Repatriere Germania-Austria, că col. Dulgheru M. a avut o activitate suspectă - în contact cu Serv. Spionaj și C. Informații ale unor State Străine, completând informațiile date de col. Mag. Vlăduță Ion, tot atât de favorabile și grave sau mai grave și precise.

Din motive tehnice ce voi preciza numai organului final superior de cercetare, și bănuiam că și prin eventuala indiscreție a D-lor General Maior de Securitate Nicolski Alex. și General Maior de Miliție Popescu N. sau Avram Bunaciu, aceste referințe defavorabile la adresa Col. Dulgheru M. au ajuns la cunoștința D-sale, care, cu ocazia procesului Iuliu Maniu - de față fiind General Maior Magistrat Al. Petrescu, mi-a spus «Coane Iorgule, îți mulțumesc pentru referințe, astâmpără-te».

Am relatat R.S.S. Comunist și aceste ultime împrejurări și am primit dispozițiuni să mă ocup de urmare scuzând motivele tehnice în care se divulgase referințele mele, dar care mă costă atât de scump.

În continuare prin A. Sturdza - complice cu Schraier și declară (sic.) oficialmente trădătoare, dispărută în străinătate - mi s-a confirmat legătura dintre P. Schraier și col. Dulgheru, deoarece ea mi-a spus că nu poate obține libertatea complicelui ei, Maior Lupoia Ion, arestat de mine pentru acțiune subversivă și deferit judecării, decât la înapoierea lui Dulgheru M. de la Viena, că numai prin el este posibil și așa a fost. Maior Lupoia I. a fost eliberat de Gl. Maior Petrescu A. numai

cu avizul lui M. Dulgheru, A. Nicolski, Popescu N. și a dispărut imediat, fugind în străinătate, pe aceeași rută cu P. Schraier, colaboratorul lor.

A. Sturdza, deși organizase răpirea lui Iuliu Maniu și Ilie Lazăr servise ca martoră a cauzei acestora și se relevase fapta ei col. Dulgheru M., A. Nicolski, N. Popescu, A. Bunaciu a fost în măsură să fugă în Franța pe aceeași rută și profitând tot de deficiența motivelor tehnice la care mă refer.

În timpul procesului Pop-Bujoiu am primit vizita suspectă a provocatoarei Dna Șt. Tomescu, zis Tomșa, care, în altă ordine de idei, a fost capacitată, mi-a mărturisit că soțul ei Șt. Tomescu-Tomșa, condamnat în afacerea Dan Lazarovici și „evadat” la ordinul lui P. Schraier - cu știința lui Șerban Leibovici H. și Bunaciu Avram și sub pretextul că fac o agentură de informații în favoarea M. Af. Interne - formulă sub care a fost lăsat liber și achitat și col. Almăgeanu și Dumitrescu D. de la Trib. Poporului - unele detalii.

Cunoșteam oficial acele detalii din împrejurarea că am participat și eu la tocmeala care a avut loc, ca Trib. Poporului să poată achita pe col. Almăgeanu, dar pentru acțiunea lui P. Schraier - Dna Tomescu îmi confirma faptul că P. Schraier este complice cu Tomescu, lt. col. Almăgeanu, col. R. Ionescu, ba mai mult faptul că din acea colaborare Tomescu Șt. și Schraier P. activând în grupul spionilor Pop-Bujoiu, au încasat și cheltuit suma de 1 miliard lei vechi și 30 000 lei stabiliți, bani plătiți de organizația de spionaj străină și grupul trădătorilor români din acel proces.

Cum știam de fuga lui P. Schraier, am întrebat pe Dna Tomescu ce va face în viitor fără P. Schraier și mi-a răspuns că acțiunea lor este susținută în aceeași măsură de către Dl. A. Bunaciu, iar la replica mea că Dl. A. Bunaciu trece la Președinția Consiliului, mi-a răspuns că, în locul lui P. Schraier, au pe col. M. Dulgheru. «Conul Mișu nu mișcă nimic fără soțul meu care se străduiește să-l releve ca mare polițist prin câteva *afaceri bombă*, gen. Gl. Anton și colaborează apoi, exact în condițiunile lui P. Schraier pe *dublu tablou*».

Am stăruit să mă angreneze și pe mine în această afacere, demonstrându-mi că fac orice pentru bani, fiind sărac lipit, și am obținut numai promisiunea cu replică expresă că «Conul Mișu Dulgheru nu te are la stomac, chiar el m-a trimis să te provoc la acest trafic de influență

pentru a te aresta». A renunțat promițându-mi că va activa pentru a câștiga încrederea lui M. Dulgheru sau indiferența acestuia, ratând așa misiunea ei cu care venise la mine acasă.

Referitor la «executorul testamentar» al lui P. Schraier, cum numea Dan Tomescu pe Dl. col. M. Dulgheru, urmează a da o serie de detalii la cercetarea propriu-zisă a cauzei ce prezint prin această declarație - precizând că sunt în măsură să dovedesc o activitate susținută de separare a P.C. de masele largi populare și de compromitere a Securității Poporului și prin o serie de procese în care, în mod vădit și fals, relevă actul de provocare - specialitatea lui Tomescu și Almăgeanu și care au loc și prin buna înțelegere a gl. mag. Petrescu A., după cum rezultă din împrejurări.

Pentru a se lua în considerare declarația mea de la prima citire, rog a se verifica în ce ordine de idei col. M. Dulgheru a chemat pe ing. Mihai Ionescu, spion calificat - deținut în afacerea petroliștilor - pendinte la M. Af. Interne Securitate, în cabinetul D-sale de lucru, a căutat în dulapul său cu acte și a tratat pe Ing. Ionescu cu o țigară CHESTERFIELD simbolic - fiind spion anglo-american, l-a încurajat la rezistență vorbindu-i semnificativ că și afacerea lui are o soluție favorabilă - lăsându-i a înțelege - sosirea americanilor și creindu-i, în subsidiar, mijloace speciale de trai - în cele mai bune condițiuni - cum numai deținuții de acest gen au astfel de excepționale tratamente.

În executarea însărcinării referitor la P. Schraier am căutat să stabilesc și alte indicii de legătură cu Col. M. Dulgheru și între altele, ce voiu detalia la timpul său, i-am trimis un evreu mason 32, acasă, să-i solicite concursul său pentru obținerea grațierii unui frate condamnat pentru devize, cu mențiunea că vine la recomandarea lui P. Schraier, ce o va confirma și pe cale directă, dar că urgența afacerii l-a determinat să i se adreseze direct Dl. Col. Dulgheru care a primit pe acest evreu la locuința sa, la ora 2 noaptea, promițându-i un aviz favorabil. Dacă nu mă înșel, se preleva și de faptul că rugămintea mai vine și din partea unui ministru din Statul Israel. În orice caz a fost servit de urgență și mi s-a confirmat faptul. Era mason gradul 32-33, avantajat și ulterior la ancheta afacerii masoneriei.

În condițiuni similare am procedat cu H. Leibovici Șerban, dar cu alte efecte. De asemenea cazul se repetă cu col. M. Dulgheru, în legătură cu afacerea Stier și Pusca-Lusting.

La un ultim contact cu delegatul Resortului Sp. S.C. cu care lucram, din cauza unor deficiențe tehnice, mi-a recomandat să mă adresez direct Dl. Teohari Georgescu, atunci ministru al Af. Interne, care are dispozițiuni în acest sens, ca și în trecut. Bazat pe această indicațiune și pe materialul documentar ce posedam, am redactat un memoriu detaliat și un memoriu pretext de audiență.

În afară de acțiunea deviatoristă ce semnalăm în chip mai alarmant ca în trecut, aveam și o serie de cauze care interesa Siguranța Statului, dar care nu le mai menționez că ele nu mai sunt actuale.

Din acest material relev pe acel referitor la fapte, acte și atitudini care m-au determinat ca în mod alarmant să provoc chiar cercetare și m-am și prezentat la Cab. M.A.I. având audiență la Dl. Teohari Georgescu - atunci ministru - care mă cunoștea bine, direct și prin Resortul Sp. S.C. și care avea indicațiune specială. M-am înscris la audiență cu formula: «Pentru lichidarea unei însărcinări mai vechi - urgente și după indicațiuni speciale cunoscute D-sale». Această formulă a silit pe dl. Șef de Cabinet M.A.I. din Iunie 1951 Să nu Ceară detalii și să raporteze imediat Dl. Teohari Georgescu. Imediat a venit și nota răspuns: «Cunosc - să lase adresa sau numărul de. telefon și va fi chemat», semn că dl. Teohari Georgescu a înțeles de unde vin și cu ce vin. Cum însă în circa 30 zile nu am fost chemat, am revenit la Cabinet, dar am fost bruscat, să aștept - nu pot să reamintesc nota D-lui Ministru. Am mai așteptat, iar la 13 iulie 1951, am adresat Dl. Teohari Georgescu o scrisoare recomandată, sub forma unui memoriu banal, dar așa redactat că înțelegea că trebuie să mă primească urgent și necondiționat.

Urmarea acestei scrisori recomandate a fost arestarea mea la 20 iulie 1951, când am distrus materialul documentar în total, adică acel care privea acțiunea deviaționistă și acel privitor la Dl. Col. Dulgheru M.

Fie că dl. Col. Dulgheru pe care-l știam tot așa de intim prieten CU Dl. Teohari Georgescu, ca și cu P. Schraier, a fost de acord să-mi bareze calea sub o formulă generală, fie că a facut-o din imbold personal, dar mi-a barat-o, și așa acțiunea deviaționistă de la M.A.I. a rămas necunoscută de atunci. Revenind la formula arestării era ca fost în cadrele S.S.I., dar, care nu-l scuză, fiindcă nu a arestat pe alții cu

activități concrete și importante, a fost mai sânguincios în a aresta pe șofeuri - bucătari - gardieni, bucătăreșe - frizeri etc.

Am văzut clar că testamentul lui P. Schraier se împlinea sub o formulă care făcea ca însuși Resortul Sp. S.C. să nu se amestece direct, și acest fapt s-a întâmplat așa că mai târziu în mod inconștient mi-a confirmat-o ofițerul anchetator Dl. Lt. Major Lupan din Securitate - că «ne-a trebuit pretextul că patul îți era așternut».

Ca procuror al Preșid. Cons. Min. al M. Af. Interne, al M.A.I. și al Cdt. M. Capitalei, funcțiuni ce am împlinit simultan pentru afacerile importante și speciale, am colaborat fatal și cu Comisia Aliată de Control și cu alte Resorturi Speciale Comuniste și așa am avut ocazia a cunoaște lucrările la care mă refer, material informativ, note, referințe, persoane etc.

Las la o parte sila cu care unele persoane ale M.A.I. colaborau cu CA. Control, aprecieri injurioase la ofițerii sovietici și insist asupra faptelor cari angajau autoritatea în sine, dar cari, fiind compromițătoare, au intrat în memoriul meu de atunci astfel:

A. Că referințe scrise, predate de persoana A. sau B. prin Corn. Aliată de Control, revenind spre verificare sau cercetare la Securitate, erau arătate în original sau în conținut persoanei vizate cu indicațiunea că vin de la CA. Control și cu numele persoanei care a dat acele referințe, cum am dat un exemplu mai sus chiar cu persoana mea.

B. Că referința venită prin CA. Control sau prin alte Resorturi Sp. S. Comuniste sunt bagatelizate în mod expres, sub masca nepriceperii, scăpării, greșelii, etc, învederând sabotajul.

C. Că asemenea note sau referințe sunt expres și în scop de sabotaj, inversate în conținut, întoarse contra denunțătorilor, etc.

Pentru această fază, menționez câteva exemple care ilustrează carența unora, reaua credință a altora, nepriceperea etc, dar toate prejudiciază Securitatea.

1). Nota privitoare la O. Rădulescu, venind de la CA. Control și repetată detaliat la Dl. Gl. Maior Nicolski Alex. relevând o afacere specială de spionaj și înaltă trădare, care a și fost soluționată in Justiție cu peste 20 ani muncă silnică la un grup de persoane - dovedește seriozitatea ei - așa cum eu dovedesc că afacerea, în parte a fost compromisă — adică ar fi putut produce efecte mai certe și serioase. Mă supără

însă faptul că am fost eu indicat ca autor al notelor - direct condamnărilor și dacă nu corespunde realității, că eu nu am dat aceste - nu înțeleg nici sistemul în sine. Am înțeles străduința Dl. Șef Anchetator Dulgheru M. de a obține chiar prin schingiuirea cercetaților - materialul care să mă angajeze ca infractor contra Sig. Statului și fiindcă nu a reușit aceasta, s-a mulțumit cu o compromitere a mea sub aspect penal ordinar - la care reacționând prompt chiar prin CA. Control, m-am ales totuși cu compromiterea aparentă și ireală și cu o notă-filă Nr. 1 din dosarul care justifică la nevoie arestarea mea.

2). O altă notă sau referință privitoare pe M. Constantinescu cu dată prin Com. A. Control și prin Dl. Gen. Maior Nicolski este pusă în verificare și Dl. Șef Anchetator Dulgheru indică învinuitului de unde vine, contracarează acțiunea ce conținea în favoarea învinuitului - compromite totalitatea afacerii. Aș fi înțeles că nu era primul act de sabotaj, dar nu înțeleg de ce m-a indicat ca autor al acestei note sau referințe, fiindcă eu nu am nici o tangență cu afacerea. Am văzut însă că, știind că mi-era prieten — ne cunoscusem la o masă comună cu M. Constantinescu - să mă compromită față de acesta - să încerce a mă angaja penal și poate ca să fie fila no. 2 la justificarea aparentă a arestării mele. Nu înțeleg cum rămâne cu secretul profesional și cu conștiința datoriei sau sabotarea Convenției Armistițiu.

3). Un referat venind de la CA. Control semnala că Dnii Gl. Maior Popescu Nicolae-Gl. Maior Nicolski A.-Col. Dulgheru-Bunaciu Avram - M. Jianu și Teohari Georgescu au instaurat un sistem de a da normative vizibile la sentințele judecătorești - de adnotare, substanțială sau totală, inverse a soluției judecătorilor. Se referea că dacă sistemul nu este comunist, de ce nu se îngrijesc ca cel puțin să nu rămână notele în dosar la dispoziția publicului - note ce au făcut să transpire la posturile de radio-emisiune streine și nu cumva este și un sistem de sabotaj al magistraților și al Dl. Gl. Mag. Petrescu Alex.-Col. Grigoriu-Gl. Dan Pascu etc? Nu m-ar fi interesat deloc afacerea, nici **Când** era magistrat, nici ca avocat - nu mă viza - nu mă interesa nici existența acestui sistem puțin ortodox, dar mă interesa de ce dacă nu s-a renunțat la sistem - am fost eu indicat ca autor al acelu referat.

4). Un referat lung - note informative - venite prin CA. Control și Dl. Gl. Maior Nicolski A. unele, se pare ale informatorilor M.A.I. - Lt.

Col. Mag. Georgescu I. și Lt. Col. Mag. Sfetcu D., care au fost și excepțai de Dl. Col. Dulgheru de la arestare - menținuți în servicii - au fost divulgai deopotrivă, adică și acele persoane și acele ale M.A.I. direct persoanelor vizate din lotul Lt. Col. Mag. Paul Dumitru. M-ar fi interesat mai puțin că un ofițer superior anchetator, intim colaborator al anchetatorului șef. Col. Dulgheru a arătat dosarul secret al Securității infractorilor, caz fără precedent - că s-a abandonat căi de cercetare revelatoare, ori că ofițerul anchetator ar fi zis: «Ce vă pot face? se amestecă Corn. Aliată Control. V-au denunțat prietenii și colegii voștri» și nu înțeleg prin care fapt ofițerul era îndreptățit să mă indice și pe mine printre autorii acelor referințe - referate - note etc. Ofițerul anchetator ar fi avut normativul să se tocmească cu învinuții asupra cărui capitol din acuzații trebuie să se fixeze - că lui îi este indiferent care capitol - oricare ar fi «trebuie însă să-i agate sub un pretext din acestea». Las la o parte și acest mod de a se scuza față de infractori, dar să se vadă că din acele căi a ales pe cea mai favorabilă infractorilor, aceea care compromite ideea de justiție și dă apă la moară clevețirilor de data aceasta îndrituiți a cleveți. Prietenii au fost special ocrotiți și scutiți de deranjul anchetei.

5). Alte note - referate - tot de la CA. Control direct și prin Dl. Gl. Maior Nicolski - referitoare la Bucurescu Ion, incriminând activități ale acestuia de înaltă trădare, calificată după referințele ing. M. Ionescu, implicat direct în diverse afaceri - este «internat administrativ» cu un regim de favoare. Se compromite expres și în total conținutul celui material după însăși arătările lui I. Bucurescu - se divulgă persoanei vizate - se ocrotesc alte persoane vizate - poate fiindcă afacerea are legătură cu țigările CHESTERFIELD ale Dl. Col. Dulgheru, dar nu înțeleg de ce mă denunță anchetatorul față de I. Bucurescu ca autor al celui referat sau note. Culmea este faptul că s-a plăsmuit o declarație ca scrisă și subscrisă de mine, ca, prin șantaj, să obțină în fine din partea lui I. Bucurescu niște aprecieri demente și fără conținut la adresa mea, fila 3-4 din dosarul care justifică arestarea mea. A trebuit să ne batem și, în fine, I. Bucurescu să retracteze tot ce a scris despre mine, dar asta față de colegi și nu față de Securitate până acum. Nu voi putea înțelege cum a putut așterne mușamaua peste afacerile de pur spionaj, care se degajă din acele note ale C. Aliate Control în sen-

sul cunoscut de mine numai de la I. Bucurescu - dar sunt în măsură a le dovedi și eu și faptul că Dl. Col. Dulgheru socotește faptul că vin de la C.A.C. ca un amestec nejust și că nu s-a străduit să vadă cel puțin cum se pot mușamaliza mai elegant și complect. Eu sunt azi în măsură să discut cu Dl. Col. Dulgheru M. și Dl. Gl. Maior Nicolski, rînd cu rînd din acele note și să arate ce au făcut sau de ce nu au făcut, ce nu au făcut și care din ei nu a făcut.

Pe marginea acestui punct, relev fiindcă am revenit la afacerea CHESTERFIELD, să se constate din ce interese nu a fost denunțată și Dna Ionescu (nu soția) concubina Ing. Ionescu sau cumnatul acesteia, maior de securitate, așa cum se desprinde din convorbirea cu Ing. M. Ionescu relatată de informatorul acestei afaceri - cum se dovedește.

6). Din declarația Ing. M. Ionescu s-a desprins pentru Dl. Șef. anchetator Col. Dulgheru M. că, între altele, cele 14 000 000 lei, cheltuiți de Rică Georgescu pentru spionaj la Poliția Judiciară Militară înainte de 23 aug. 1944, au făcut să angajeze ca profitori o serie de informatori ai acestei baze informative. între aceștia figurează Etty ioanovici, fratele ei ioanovici - Trandafirescu C, care se pretind membri P.C.R. și care se declară că au primit câte 60 000 lei în 1943/44 pentru informațiile date bazei de spionaj Rică Georgescu. Ei au calitatea de a acuza, la ordin și fals, în afacerea Dan Lazarovici. Am înțeles să nu fac legătură cu cauza personală, dar nu am înțeles de ce am fost crunt bătut de Dl. Lt. Maj. Securitate Lupan și 2 Slt. Subalterni, în iunie 1952, ca să nu compromit și aceste persoane!! Ancheta se făcea sub ochiul și mâna vigilenței a Col. Dulgheru și Tomescu Șt. zis Tomșa, deținut și provocator profesionist, în a compromite regimul. Cu ocazia arestării cadrelor S.S.I. din iulie 1951, între 1 200 deținuți circa 1 000 erau muncitori - funcționari mărunți, necruțați de vigența Dlui. Col. Dulgheru și Lt. maj. Lupan cu 20 ofițeri subalterni, care făceau mare caz pentru orice asemenea nimic sau un informator cât de mic ce s-ar fi desprins din lucrări și nu numai că se sesizează când este vorba de acei de mai sus și de alții, dar sunt și schingiuit că Ion Bucurescu figura în declarația Ing. M. Ionescu.

în aceeași ordine de idei relev pe Bun Pavel, Grigorescu Marius, Lateș Ion, Slabeck M., informatori profesioniști, și de ocazie, ce se desprind nu dintr-o declarație pătimașă a mea sau a altui infractor or

informator al CA. Control, dar se desprind din lucrările oficiale ale S.S.P. dinaintea de 23 august 1944. Mai ales Bun Pavel a fost pivotul tam-tam-ului și reclamei ce stă la baza ascensiunii D-lui Avram Bunaciu, eliberat de mine în 1944, în condițiuni speciale cu mari eforturi și este la dosar declarația lui Bun Pavel în care precizează că a fost silit de col. Almăgeanu și Tomșa Tomescu Șt. de la M. St. M să devină informatorul lor, contra propriului său unchi - și că nimeni scăpând de sub mâna acestora, retracta declarațiile în baza cărora am putut reuși să eliberez pe Dl. Avram Bunaciu. Bun Pavel nu era un simplu informator, ci un fals colaborator al lui Sîrbu Alex. (Lazeschi Sașa) funcționarul (caporalul camuflat) M. St. M. cu care au urzit un fals complot în contra Mareșalului Antonescu pentru a justifica galoane pentru Col. Almăgeanu - col. R. Ionescu - fonduri consumate pentru Almăgeanu - Tomescu Șt. și pretext sau patul așternut fantomei organizației comuniste ce construiau în strictă colaborare cu P. Schraier, ca pe baza ei să compromită personalități comuniste din ilegalitate ce concureau la portofolii ministeriale pe P. Schraier, în preajma actului de la 23 aug. 1944.

Trib. Regional București a dat 10-12 ani închisoare cu sentințele definitive pentru simpla recrutare de informatori și pentru informatorii recrutați (lotul Sașa Purcherson Rolando) și nu am înțeles de ce același șef anchetator Col. Dulgheru nu se sesizează de cazul Bun Pavel etc. etc, dar pune să mă schingiuiască ca să nu-i compromit pe aceștia! Are declarațiile date care obligă părțile, dar contravine intereselor lui Almăgeanu-Tomescu Șt., mâna «dreaptă» a D-lui col. Dulgheru care «nu face nimic fără el», cum relatează Dna Tomșa. Are scrisoarea lui Trandafirescu C. din ziua arestării, în 9 februarie 1944, când se adresa mamei sale, bucuros că, la Malmaison, a găsit pe prietenul nașului său, R. Georgescu din baza de spionaj București, pentru care continuă a activa - să activeze și mama, iar pentru bună afacere, îi trimite 10 000 lei. Acesta a fost folosit de P. Schraier-Bunaciu-Leibovici spre a monta acuzarea în lotul D. Lazarovici - acesta mi-a declarat fața de martori că dorește să retracteze falsele declarații care mă angajau pe mine oarecum și faptul nu interesează pe Dl. Lt. Lupan! Nu interesează nici scrisoarea dată de Ety Ioanovici prin șefa sa din gruparea sionistă Dna Veinberg N. prin care se scuza față de mine în termenii: «Căpitane,

am dat declarația contra D-tale fiindcă nu ai înțeles să susții și Dta declarațiile băieților (Trandafirescu-Bun Pavel-Lateș Ion) care au *tras pe D-ta*, deși știi că te-ai purtat frumos și ai intervenit să nu fie bătuți de Tomescu Șt., care nu s-a conformat și că ești nevinovat.» Dacă aceasta nu interesa, de ce nu măcar faptul că Etty Ioanovici era după 23 aug. 1944, circa 2 ani secretară particulară la Rică Georgescu - Director general atunci al Soc. Româno-Americană - șefii bandei de spionaj antisovietic, cum afirmă securitatea în lucrările sale!

Dacă col. Dulgheru-lt. maj. Lupan nu se sesizau de declarațiile din dosar din care se desprinde că pe față col. Almăgeanu i-a dat lapte, 1 000 lei și a internat în spitalul Zerlendy pe Lateș Ion, informatorul M. St. M., cu care a continuat activitatea din spital, care colaborase cu Sîrbu Alex, (Lazeschi Sașa), Tomescu Șt. în afacerea Dan Lazarovici și care la judecată a fost în mod special și cu tâlc ocrotit de condamnare, prin simbolică «disjungere». Dar am învederat lt. maj. Lupan și faptul că în afară de false mărturii în colaborare cu P. Schraier - ag. M. St. M. și S.S.I. acest Lateș Ion a fost atât de naiv să înainteze o scrisoare prin care îmi cerea o sumă de cea. 6-7 000 000 lei, ca să nu dea declarații contra mea, scrisoare pe care o posed și care stă la baza memoriului pe baza căruia dl. col. Necrasov, președintele CA. Control a omologat scoaterea mea din lucrările criminalilor de război la apariția Legii 207/1947. Sau măcar de ce se simțea obligat dl. slt. anchetator să înjure birjărește și pe dl. col. Necrasov. Ofițerul se va identifica prin lt. Lupan.

Nu interesa pe anchetator faptul că pentru a se da sentința tocmai pentru col. Almăgeanu, Tomescu Șt., acuzatorul public Mocanu Gh., presat de P. Schraier-A. Bunaciu, etc. a dispus să treacă sub tăcere că altfel rechizitoriul nu putea duce la sentința respectivă următoarele:

a. - Că col. Almăgeanu, după sistemul și brevetul său împrumutat, și col. Dulgheru M., cu subalternii săi la comanda CI. din zona de operațiuni, pe frontul de Est a provocat demascarea și uciderea prin aplicarea ordonanței a unor partizani sovietici - declarația Gherasim Creangă-Popescu-Dorobanțu Șt. Declarațiile ar fi fost recusute la dosar, după darea sentinței favorabile lui Almăgeanu - un fals.

b. Că col. Almăgeanu, omul de încredere al Oest Ministerium German din Galați și al lui Taster - a comandat Centrul Galați (E.

Statistic) cel mai important în pregătirea războiului antisovietic la recomandarea și cu sprijinul Gestapo - care a recompensat material pe col. Almăgeanu și prietenul său col. R. Ionescu, atunci Șeful Parchetului Militar Galați.

c. Că a trebuit să treacă sub tăcere că nu s-a cercetat faptul că col. Almăgeanu și col. R. Ionescu au fost desemnați personal de mareșalul Antonescu, care-l cunoștea și aprecia - să cerceteze modul scandalos în care, în fine, se sesiza și el că ar fi dispărut 4 evrei din Galați. Col. R. Ionescu și Almăgeanu au mușamalizat această afacere, ocrotind pe alți colaboratori ai lor mai mici din Galați. Această afacere cunoscută sub numele de «afacerea Stancov» s-a tratat separat, reușind a se soluționa prin «clasare» și azi. Citisem, ocazional, lucrările prin col. R. Ionescu și am relevat cazul în declarația mea partea ultimă care mi s-a restituit expres să se poată achita col. Almăgeanu, dar faptul că nu s-a cercetat atunci, nici la Securitate nu interesează?

d. Idem s-a dispus în osebit dosar afacerea Marcovici și Mihailov - grupul Bacău-Roman - reținută la ordinul lui P. Schraier Leibovici, numai pe numele Tomescu Șt. și Sîrbu Alex. pentru a nu încărca partida col. Almăgeanu, mai ales că se învedera faptul că Tomescu Șt. a făcut cercetări pe cont propriu - avea calitatea de anchetator tăgăduită în sentință, din oportunism și neștiință. Precizez că afacerea s-ar fi clasat în 1950 pe baza cercetărilor favorabile făcute de Securitate ca răspuns la raportul lui Tomescu Șt. și Sîrbu Alex. și aici s-a speculat faptul că reclamanții au fost în ilegalitate, siliți a fi informatori - calitate care nu le mai convine azi și așa au retractat declarațiile că au fost bătuți. Ușura și partida col. Almăgeanu.

e. Se înlătură declarațiile și se repun după judecată acele ce relevă faptul că dezertorul Teodorescu a fost schingiuit la B.S. M.St.M. col. Almăgeanu - de Tomescu Șt. și alți subalterni ai col. Almăgeanu făcându-se o vagă aluzie că «ar fi faptă de drept comun». D.L. 1246/1944 și toate declarațiile de amnestie următoare chiar D.M.J. interpretativă și expunerea de motive arată expres că dezertorii sunt socotiți deținuți politici - au sabotat războiul antisovietic, deci nevinovata justificare a acuzatorilor publici era nejuridică și scutea judecata de dovada represivii organizate la M.St.M. B.col Almăgeanu, schingiuri sistem Dulgheru.

f. Se face osebit dosar pentru col. R Ionescu, diluând participarea și culpabilitatea sa, chiar după arestarea lui, prin aportul P. Schraier, Ac. public Moiseanu, Șerban Leibovici, H. Mocanu Pompilian, V. Bănescu, unii interesați material, alții foști colaboratori și subalterni ai col. R. Ionescu, tratament ce se aplică și col. Almăgeanu în măsura în care au putut față de declarațiile mele. Nu interesa pe lt. Lupan și ceilalți că acel fapt era posibil numai prin înlăturarea unei părți din declarația mea, pe care am depus-o dovadă la memoriul care stă la baza soluționării col. sovietic Necrasov pe care-l înjura Dl. anchetator și mai ales pe mine, care stăruiam să dovedesc că Șerban Leibovici a fost și corupt materialmente în cauză, el care, spre deosebire de ceilalți, avea și interesul rudeniei cu victima.

g. Se trec sub tăcere dovezile învederând că col. Almăgeanu-Șt. Tomescu controlau justiția prin agenții lor trimiși la președinte, pe din dos (Dorobanțu Șt.) să influențeze sentințele cum au influențat, sub amenințarea mobilizării pe front și pe membrii din Comisia D. Lazarovici. Idem că a avut un delegat special al Parchetului Militar București, pe cpt. mag. Camil Minai, care primea diurnă spre a controla, sub aspect juridic, referatele întocmite de B.St. M. Col. Almăgeanu, că se folosise de el chiar în afacerea D. Lazarovici, renunțând suspect la concursul acestuia în favoarea prietenului lor col. R. Ionescu, că sesizase Justiția cu dosare întocmite efectiv și exclusiv de organele B.St. M. Col. Almăgeanu, acesta semnând vizibil și grandios declarațiile, adresele etc. și constatând calitatea de anchetator la judecată el care avea 4 ofițeri superiori care se ocupau în principal cu anchete (... Junian-Hondoca, Ern ...), chit că erau depreciați și condamnați de Tomescu Șt. sau faptul că col. Almăgeanu în disprețul uzanței, sub predecesorul său col. Marinescu și-a lărgit competența în materie politică, situație legală, dar pentru care se străduia să obțină și omologarea oficială de la M.A.N. și avea interesul de a-și mări fondul informativ.

Cronologic, urmărind ideea principală, revin la aceea că se sabotează interesele CA. Control și col. Dulgherii M. în dorința de a satisface pe col. Almăgeanu Șt. prin a mă angaja pe mine cu orice preț nesocoțeste și conținutul altor note, referințe sau referate astfel:

7). O notă privind pe Golidescu agent S.S.I. (P. Făgăraș) se cercetează în sprijinul acestuia cât privește colaborarea lui cu Morelka

Golidescu - soția sa de mai târziu - condamnată în URSS la 15 ani deportare în zona N. Lubliana. Ar fi o latură ce nu mă interesa, dar nu știu prin ce ordine de idei, Ag. Golidescu ținea să mă acuze că cu Brutucescu Horia... Alexandrescu V, Palins, Cucu și alții aș fi responsabil de arestarea ei și condamnarea în URSS.

M-a surprins mult de unde știa ag. Golidescu sentința ce s-ar fi dat în URSS și care, dacă corespunde realității, ea trebuia să cuprindă și pe soț. Un informator îmi transmite din Picioara (URSS) că numita se găsește acolo, că se plânge de șefii ei că au denunțat-o, nu de mine, care nu i-am fost șef, ci am anchetat-o, înainte de 1944, pentru spionaj și activitate antisovietică. Este de lămurit dacă nu a făcut cineva să creadă, anume Golidescu, ce crede și pentru care urma să ne batem la pușcărie pe nedrept. Eu am fost anchetat de Tribunalul Sovietic pentru că aș fi favorizat sau colaborat înainte și după 23 aug. 1944 la spionaj în favoarea englezilor și în detrimentul URSS și RPR - anchetă pe care nu o cunoșteam decât eu și din care am fost declarat neculpabil.

Aceasta în legătură și cu alt colaborator al numitei, anume Ribinski Alex. - Spitek - arestat în condițiuni suspecte și condamnat în URSS. Pentru acest fapt am fost chestionat de Dl. Dr. P. Groza personal, cunoscându-l sub alt aspect, ca erou al romanului său *La umbra celulei* și am mai fost chestionat și de organele sovietice, dar nu pricep cum unii deținuți S.S.I. între care și Golidescu făceau aluzii la adresa mea!

Nu am înțeles nici intervenția diplomatică a Poloniei cerând relațiuni pentru Ribinski A. - Spetek - cu referire la persoana mea - că ar fi fost arestat în fața casei mele, ca și cum, dacă aveam un amestec, eram atât de naiv să se facă la casa mea.

Cu aceeași ocaziune am fost chestionat și de dl. Gl. Maior Nicolski A. care făcea aluzii străvezii - determinându-mă la o ieșire care m-a costat ceva, în paralel administrându-mi și diferite probe de rezistență ca aceea de a se introduce manifeste subversive în cutia cu scrisori de acasă, a mi se adresa anonime subversive de a mi se propune răpirea lui I. Maniu și Ilie Lazăr, etc. probe la care am răspuns prin sesizarea oficială a Securității, care nu s-a sesizat expres și ostentativ acțiunii în care se vedea în clar sistemul brevet agentura col. Almăgeanu-Tomescu-R Schraier, însă și paralelismul și legătura între ele nu trebuie lăsat nelămurit.

8). Note privind pe Dorobanții Șt., zis Dimache, fac ca acesta să afle că s-ar fi speculat un schimb de devize cu M. Constantinescu afacerea Cîrje - ca să mă pomenesc cu col. Almăgeanu! că mă îmbie să confirm participarea mea la acțiunea informativă C.A.C. din simplul fapt că, cu ocazia unei anchete în materie de aplicarea armistițiului, care erau exclusiv în sarcina mea pentru întreg teritoriul țării - cunoscusem pe unii ofițeri sovietici cu care colaborau oficial și care, conform convenției de Armistițiu, mă controlau oficial. În același timp îmi oferea să arbitrez un conflict între el și Dorobanțu Șt., zis Dimache - implicați, ziceau ei, în o afacere de spionaj americană sau engleză - grupul Cîrje și Soc. Româno-Americană. M-am adresat ofițerului vizat din C.A.C. cerând lămuriri și acesta s-a formalizat, probabil, că, a doua zi, am fost chemat de P. Schraier, care mi-a transmis prin Avram Bunaciu că să las în pace pe col. Almăgeanu și grupul său, care constituie o agentură de informații în favoarea M. Af. Interne. Am avut indicii de aceasta și am replicat că Tomescu Șt. și Dumitrescu D. au fost condamnați și au evadat în ziua pronunțării, nu pot deci activa, când Dl. A. Bunaciu mi-a confirmat că evadarea a fost cu cântec, adică liberați la ordinul P. Schraier, cu avizul tuturor organelor de resort cu condițiunea de a activa sub ordinele Col. Almăgeanu, pentru care se făcuse eforturile expuse spre a putea fi achitat, singurul substrat de altfel.

Între timp, am mai avut ocazia să ordon arestarea lui Tomescu Șt.-Creangă Gherasim-Sladek M., Sîrbu Alex., Dumitrescu Șt. toți subalterni ai col. Almăgeanu, care activau sub ordinele acestuia, am fost împiedicat de Dl. A. Bunaciu, care transmitea ordinele oficiale superioare. Grupul Almăgeanu nu a fost corect în totalitatea lui, fiindcă având acțiuni duble, au pus mai mult pe teza partidei de spionaj adversă și cu tot sprijinul în acoperire ce avea de la P. Schraier, interesat și la fructe materiale: de la col. Enulescu fost subaltern al col. Almăgeanu, devenit șef al Serv. Inf. M. St. Major R.P.R., a col. Popescu Nicolae, devenit șef al Siguranței, cointeresați la restaurantul lui Almăgeanu (*Pajura Neagra*) a trebuit să fie arestat Cîrje - arestat și condamnat pentru înaltă trădare Tomescu Șt. și Creangă Gherasim. Și de data aceasta am raportat când mi-am atras neplăceri din partea celor interesați ca și cu orice ocaziune în care ca procuror refuzam să iau act

de acțiuni provocatoare ale agentului col. Almăgeanu. Dovada colaborarea intensă și dacă unul este trădător sunt complici toți ceilalți.

Rețin că le-am răspuns cu contra-problema din care cu greu s-au putut descurca, cu tot concursul M. Af. Int., dar preocuparea lor continuă a fost de a mă compromite cu orice preț, oficializând un denunț că aș fi acumulat avere care constă într-o garsonieră vândută în scop de camuflare unui evreu, casa copiilor care ar fi fost etatizată sub temeiul că ar fi a mea, camuflată - chestiune pe care m-a pisat mereu și dl. lt. major Lupan - alte chestiuni pur particulare din viața de familie, dar în scop de compromitere ca aceea că tind a fi ginerele d-nei A. Pauker și alte asemenea prăpăstioase informații cu care bombardau organele de resort și presa de opoziție - direct și indirect.

Tot așa m-au angajat în probleme de care eram complet străin determinând, prin colaboratorii lor, denunțuri compromițătoare ca acela al lui N. Penescu în afacerea Iuliu Maniu - M. Popovici și alte asemenea, la care, după fuga lui P. Schraier, au angajat voit sau nevoit pe dl. Bunaciu Avram, mai ales în urma unui răspuns obraznic ce am adresat acestuia. Colaborarea apare ca evidentă.

Dacă dl. lt. maj. Lupan și ceilalți anchetatori, sub ochiul dl. col. Dulgheru M., nu au luat în seamă aceste dovedite arestări ale mele, în schimb au bătut pe Dorobanțu Șt. ca să obțină implicarea mea în afacerea D. Lazarovici prin declarație silită și apoi prin capacitarea cu tocmeală a acestuia (Isaia-Sîrbu).

P. Schraier în permanență promitea agenturii Almăgeanu-Tomescu că se va revizui în favoarea lor sentința de condamnare în afacerea D. Lazarovici și cu orice preț spre satisfacere, mă vor implica pe mine, măsură ce a ținut permanent și a realizat ca executor testamentar pe dl. col. Dulgheru, cu toate că, sesizat în timp util de toate aceste manevre, am depus memoriul și documentele de sub rezoluția col. Necrasov - care în temeiul legii nr. 207/1947 clarifica definitiv situația mea în cazul D. Lazarovici.

Relev că a mai fost o încercare în cursul anului 1950 când s-a încercat implicarea mea pe o cale ocolită - dar, de data aceasta fiind M. Justiției însuși Dl. Avram Bunaciu, care știa rezoluția CA. Control - col. Necrasov - a soluționat cauza prin a 4-a clasare, mai ales că următor adresei exprese a C.A.C. că sunt definitiv scos din cauză,

fusesem primit recent în Colegiul Avocaților București. Au mai depus felurite anonime și false plângeri care au avut aceeași soluție - toate strânse însă și prin bunăvoința fostului Procuror General Bîlcu - angajată în favoarea agenturei Almăgeanu, dar soluționată cu rezoluția Dl. Proc. Gen. R.P.R. Voitinovici tot prin formula «clasare la arhivă». În această situație m-au făcut să reacționez cu documente și am pus capăt chestiunii, aflând că s-a produs cererea de îndreptarea sentinței în defavoarea agenturei Almăgeanu, situația care știam că se crease și prin tabelul tranzitoriu al Legii 207/1947, sub controlul CA. Control, de unde a izvorât necesitatea pentru agentura Almăgeanu de a se răzbuna și dl. col. M. Dulgheru i-a dat curs.

9). Fiindcă alunec spre cauze mai subiective, revin la cronologia faptelor, învederând că sub oblăduirea Securității au început acțiuni de compromitere a lui Șt. Dorobanțu, pe care-l socoteau afiliatul meu și, când acesta s-a plâns oficial de provocarea organizată de agentura Almăgeanu prin Sîrbu Alex. (Lazeski Sașa), acest fapt a fost calificat de Resortul Sp.S.C. drept obrăznicie și a ordonat arestarea lui Sîrbu A. Sîrbu Al. a primit însă de la Securitate 15 000 lei.și haine, încarcerat în Penitenciarul Făgăraș, pentru a răspunde ordinului R.S.S.C. dar, în același timp recompensându-l cu un regim special și ocrotindu-l indirect în afacerea penală în care era angajat. Acasă Sîrbu A. a motivat că se duce și face pe arestatul la ordinul sovieticilor, fapt ce m-a determinat să mă sesizez că era o afirmație tendențioasă și injustă, dar relevarea acestei propagande antisovietice de certificarea unui amestec după încheierea tratatului de pace cu R.P.R., ce asemenea nu interesează pe Dl. anchetator șef col. Dulgheru și ajutoarele sale și dispune să fiu schingiuit și timorat pentru atacuri. Înțelegeam să fiu bătut oricât de grav, ca să dau declarații în contra mea însumi, cum au procedat cu Șt. Dorobanțu, dar eu, repet, am fost corupt și de repetate ori bătut, nu pentru a declara, ci că să nu declar. Repet aceasta fiindcă agentura Almăgeanu a făcut cererea, în credința că eu și Dorobanțu Șt. sau unul din noi activam în folosul URSS, și alte asemenea aberații care nu interesează nici de data aceasta organele de anchetă, care răspund cu o ploaie de înjurături și la adresa sovieticilor, în sensul că lipsesc și că de data aceasta, ne mai având amestec, nu mai are cine să mă ajute, ca și când până aici m-au ajutat. Și de unde această idee la un slt. anchetator?

De la Tomescu Șt., care era în spatele sau în camera alăturată, unde fusese zărit și col. Dulgheru ca și în serile când am fost bătut. În plus au fost instruiți martorii acuzării în cunoștință de material pe care acesta nu putea să-l știe, exemplu: nicăieri nu stă vreo afirmație că Etty Ioanovici mi-a adresat o scrisoare care o angajează și atunci nu se poate înțelege afirmația ofițerului anchetator: «Etty declară că în acea scrisoare nu a spus adevărul», ori nu avea cum să declare când anchetatorul însuși nu știa de scrisoare decât dacă a avut dosarul care stă la baza deciziei C.A.C. col. Necrasov, unde se află documentul și anchetatorul a determinat-o cum să se aplece ca și pe ceilalți. Confuzia agenturii Almăgeanu vine de la faptul că Șerban Leibovici știa că următor reclamației mele la CA. Control, se interesase de cauză un ofițer sovietic și probabil le-a spus complicilor din grupul Almăgeanu sau anchetatorului că am fost înjurat, împreună cu ofițerul sovietic, sub pretext că acum îmi lipsește: «A murit!». «Dacă erai bun, te păstra și acum», zice lt. maj. Lupan. Mă surprinde cum Șerban Leibovici nu a informat grupul și de faptul că, tot așa, în urma declarației mele s-a interesat și un trimis al Misiunii Engleze — fiindcă și aceștia intrau în C.A.C. după reclamația mea că sunt izolat, spre deosebire de alți deținuți, nu în închisoare, ci într-o cameră specială, confirmând amenințarea col. R. Ionescu că, următor ordinului P. Schraier, pot foarte ușor să dispar, dacă îi angajez în cauză - înțelegerea între H. Leibovici-Col. Dulgheru-P. Schraier-Almăgeanu este dovedită deci.

10). Nu interesează Securitatea și sunt bătut ca să nu mai scot o vorbă relativ și la faptul că Tomescu Șt., fiind în celulă cu unii deținuți politici pentru acțiuni în favoarea lagărului advers, i-a determinat pe aceștia să ascundă adevărul în totalitatea lui sau în parte și să declare o legendă verosimilă care să mulțumească Securitatea. Că așa au dispozițiuni din afară și așa a salvat multă lume - scoțând de la fiecare caz avantajii personale când se vor întoarce vremurile cum dorește el. Cunosc numeroase cazuri și nu interesau pe anchetator când i-am reclamat!

Am declarat că dovedesc cu act scris și cu constatarea unui ofițer de securitate superior, eventual dl. gl. Mazuru, că Tomescu Șt. așa s-a comportat față de un deținut cu care îl pusese dl. șef anchetator col. Dulgheru, zice-se, să-l tragă de limbă sau să-l determine la mărturisiri.

Nu au voit anchetatorii să le dau act scris pentru aceasta, fiindcă compromitea pe Tomescu Șt. care a fost crezut pe simpla afirmație că nu știe nimic, iar eu transportat de la garsonieră la o celulă cu regim foarte sever și neaudiat timp de 5 luni - că am reușit să compromit și de data aceasta pe Șt. Tomescu. Crezusem că s-a prăbușit definitiv, că a învățat și col. Dulgheru ceva cu ocazia asta, dar observ că a reușit să convingă contrar chiar pe dl. gl. Securitate Mazuru care, la speță, n-a acționat just, apreciind aceasta din faptul că, în loc să fie pe banca trădătorilor, Șt. Tomescu în scurtă vreme apare ca provocator în alte celule și la Jilava cu regim excepțional și fără precedent, iar afacerea principală a rămas compromisă. Dovedesc însă că a fost compromisă și cercetarea, în sens că infractorul vizat care păstra dovada scrisă a minciunii sale, a fost pus în gardă și am constatat că, după circumscrierea complicităților și tratamentului nemodificat al respectivului infractor, care are un regim de favoare excepțional. Aceasta fiindcă este problema masonică și este deținut din conducerea supremă a masoneriei, care s-a angajat cu titluri viitoare pentru Tomșa Șt. și sunt sigur și pentru ai săi cum am procedat și față de alți anchetatori în alte cauze, oferindu-mi chiar mie asemenea onoruri în 1944, când am refuzat.

Nu am înțeles cum a fost convins dl. gl. Mazuru să renunțe la rezultate sigure în acea *cauza*, dar îmi explic cum s-a cusut întreaga afacere și dacă s-a sistat prematur controlul casei și telefonului acelu deținut este fiindcă se poate că este o afacere fals combinată de la început, după brevetul Șt. Tomșa.

Asemenea acțiuni binevoitoare am înregistrat a fi avut loc din partea anchetatorilor și față de alți masoni - în special acei de grad mare ca și grupul rotariștilor. Voiu reveni cu detalii la acest capitol.

11). Nu interesează pe dl. col. Dulgheru anchetator șef că Șt. Tomescu, după ce consumă miliarde și „apare acuzat principal în lotul următor” în afacerea Pop-Bujoiu, dacă nu mai apare în adevăratul lot II sau oricare altul ca infractor, lumea discută în închisori și afară, în țară și în străinătate, că lotul I însuși este o înșcenare sau alte aprecieri? Nu interesează nici pe magistratul respectiv acest aspect? Ar fi omenește scuzabil dacă faptul nu s-ar repeta cu nerușinarea care mă face să afirm că este un sabotaj organizat și iată exemple: După procesele cu tam-tam Pop-Bujoi - Vlad Țepeș - Crucea Albă F.D.C.

Laura Săulescu - Gl. Anton - gl. Carlaonț - Tomescu - etc. în care apare ca «infractor lotul II acum martor la acuzării» la nici unul din aceste procese nu apare cu lotul II sau altul spre comentarea avocaților - deținuților etc. Este culmea că toate aceste procese se referă la acțiuni care nu se conciliază în timp nici între ele măcar câte 2 din toate. S-au făcut aceste observațiuni cu voce tare, de apărare și de inculpați în unele din aceste procese și Securitatea, care știe și aude tot, de data asta, nu știe și nu aude nimic și sistemul continuă. Este ușor de văzut cui folosește și în nici un caz Partidului RPR sau Securității. Sabotajul este organizat.

Redau un accent mai grav al afacerii care învederează pentru anchetator că aceste lucruri au loc studiat și organizat, tolerat de Securitate și magistrați sau brevetul agenturii Almăgeanu este infailibil ca acesta nu sesizează și sabotajul se consumă în serie și iată exemplul:

în procesul gl. Anton, fost comandant de jandarmi, apare Tomescu Șt. cu cătușe la mâini și la picioare și în plus cu o bilă sau ghiulea, care nu s-a mai văzut de un secol prin pușcării, dar așa înțelege Securitatea să arate pericolozitatea lui Tomescu Șt. care, de data aceasta, face o demonstrație publică - cu joc de scenă în ședință publică, care releva gesturi studiate - a stârnit râsul tuturor și al magistraților și a fost evidențiat expres de apărare, dar Securitatea întârzie să se sesizeze.

Țipă apărarea că Tomescu Șt. are o detențiune care acoperă condamnarea lui ca criminal de război (chiar condamnare mică și cu evadare la ordin), că acoperă și pedeapsa pentru evadare (deși nu a fost niciodată judecat pentru evadare până azi), că este după presă un mare criminal implicat în toate procesele cu tam-tam, ca martor al acuzării în lotul I, acuzat în lotul II niciodată sau disjuns numai odată și apoi achitat și atunci de ce are ghiuleaua de picioare?

Nimeni nu răspunde, nici nu se sesizează și panorama continuă mereu mai intens sub patronajul responsabililor. Dar interesant este faptul că el care nu a fost (zice col. Almăgeanu) nici soldat, furier, curier» au delegat la Corpul Jandarmeriei în 1944, acuză în proces că era delegat se chestioneze pe prizonierii anglo-americani și atunci a pus bazele colaborării și spionajului cu col. englez E. - împreună cu gl. Anton - atunci șef de Stat Major al Jandarmeriei și alte năzbâții. Gl. Anton arată cu stupefacție surprinderea lui față de această

odiosă apariție - se apără cu gest de scârbă - asistența îl aprobă pe tăcute, evenimentul poate a depășit hotarele țării, dar nimeni nu se sesizează cum dl. col. Dulgheru M. lucrează după brevetul agenturii Schraier-Almăgeanu-Tomșa.

Însuși Tomescu Șt. făcea gesturi hilariante ca apoi, în pauză, să afirme că aceea este «marfa de export» - dă ce poate - i se cere prea mult - nu este vina lui că este și criminal repetat și martor și disjunct și achitat și nejudecat etc, etc, toate acestea „prind odată bine”, zice el, și în definitiv el nu prejudiciază nici pe împričinați, fiindcă doar magistrații nu sunt orbi ca să nu vadă adevărul. Și are dreptate Tomescu Șt. care este și foarte inteligent.

Scena s-a repetat în absența lui în cauza Gl. Carlaonț, care s-a apărut speculând această situație și învederând o ordinară înscenare-provocare, cu complicitatea Securității. A fost achitat, însuși președintele consimțind public că se vede provocarea.

Scena se repetă în apărarea lui Tomescu - o rudă a lui Șt. Tomescu, care speculează că acest șarpe Tomescu-Tomșa este așa cum a fost relevat în cazul Gl. Anton-Carlaonț etc, etc, dar nu l-a cruțat nici pe el ca rudă. În zadar, că nu vede Securitatea nici aceasta sau vede mereu, dar tace. Mă întreb pe cine servește atunci Tomescu? Securitatea-RPR-Partidul? Nu. O vede oricine și pentru asta nu trebuie să fie specialist, nici adversar cum ar zice că sunt eu - trebuie numai bună credință și bun simț. Admit că Securitatea nu a văzut - nu a auzit - nu i s-a spus - nu crede - ofițerii respectabili și magistrații sunt începători - admit orice motiv, dar nu mai admit ca eu să relev faptul - apăsător și cu dovezi, dezinteresat și ofițerii anchetatori să mă bată ca să tac.

S-a asigurat banda de complicitate organelor de resort în toate sensurile și sus și jos. Ridic această acuzare și o susțin ca fiind organizată în iulie 1947 - dar începe de sus și prin fostul ministru Schraier. Voiu reveni cu detalii anchetatorului fiind după luarea în considerare a acestei declarații. Fac rezerve și relativ la deficiențe tehnice chiar în sânul Resortului Sp. SC, cu care colaboram atunci, care nici nu a înțeles, nici nu a apărut modestia mea când am cerut trecerea în rezervă din «scârbă și oboseală», cum ziceam în raportul pe care nu l-a văzut serios nici unul din acei responsabili, deși a fost soluționat de 2 miniștri care puteau și trebuia să vadă.

Din expresiile raportului se desprindea clar că eu cedez voit în fața unui complot organizat pentru înlăturarea mea din scenă cu orice preț, că cedez fiindcă o voințe chiar cine nu mă așteptam și care nu prea târziu s-a manifestat ca deviaționist oficial. Am încercat atunci timid și din umbră să deschid ochii organelor de resort, dar sabotajul la M.F.A. era organizat ca și la M.A.I. și, după insistențe explicate și dezinteresate la Resortul SSC, am demobilizat conștient că răul este inevitabil, cum a și fost. Asupra acestui punct de vedere înțeleg a insista mai mult numai în fața unui delegat al Resortului SSC.

12). Revenind la cronologia faptelor, nu a interesat pe dl. lt. anchetator, pe dl. col. Dulgheru, pe dl. gl. Mazuru, în special, că Tomescu Șt. afirmă către deținuți că și-a asigurat complicitatea multor ofițeri din Securitate. Eu am raportat ofițerilor care zice-se m-au anchetat, le puteam și pot să le dovedesc faptul dacă măcar acum interesează. Nu am fost mirat nici când am aflat cum unii ofițeri anchetatori țin la aprecierile deținuților. «Nu-i așa că m-am purtat frumos?» Unii de conivență cu infractorii dorm păziți de infractor, dacă vine controlul, unii discută despre Calul Troian - despre impotență - alții stau și tipă ostentativ dacă vine controlul, alții citesc ziare sau cărți pentru a consuma timpul notat fals pe declarație cu complicitatea infractorului, etc, etc. Personal nu am avut noroc de unul din aceștia. În orice caz sunt lucruri mai firești, mai omenești posibil decât să activeze în rău, deși afirm eu că ar exista și sabotaj prin pasivitate, atât sus cât și mai jos la cei mici.

Am raportat cazul în care puteam și cred că încă pot face dovada, cu toate că a fost pus în gardă infractorul și recompensat Tomescu Șt.

Precizez că acele mai sus evidențiate în rezumat și pur schematic sunt în parte fapte pentru care am pontat dovezile la 20 iulie 1951, afară de cele survenite și acumulate după arestarea mea până azi și cu toate că am circulat foarte puțin și strâns încadrat.

Dl. col. Dulgheru la 20 iulie 1951, în public, s-a scăpat adresându-mi-se cu cuvintele: «Sunt supărat pe tine din 1947», fapt pentru care m-a făcut să cred că se referă la referințele ce dădusem prin referințele luate de la col. Vlăduță și col. Nicolaide, sau că el este străin de complotul pentru îndepărtarea mea din 1947 și crede în aspectul

aparent al declarației N. Penescu - când m-am oferit să-l lămuresc definitiv și a promis că «vom sta de vorbă».

Incidental reacționând, după câteva clipe, cu copia scrisorii recomandate trimise dlui. Teohari Georgescu, i-am spus «Poftiți, citiți!». După ce a citit scrisoarea copie, însuși și-a dat în petec zicând «știu», când eu cunoscând raporturile sale de intimitate cu dl. Teohari Georgescu am văzut că știe și i-am atras atenția să nu se uite la sensul aparent al scrisorii copii, care compare ca o cerere de serviciu - asta e un pretext de audiență, dar i-am spus să citească atent, sensul simbolic se va desprinde ușor și cuvântul *Resort* din scrisoare spune totul, este chiar edificator și pentru referințele din 1947 ce-i provoca supărarea. Dacă nu înțelegea dl. col. Dulgheru M., trebuia să ceară explicații și eu eram prizonierul său și cu consemnul că îi pot explica totul și l-aș fi lămurit. A făcut ochii mai mari ca de obicei exprimându-și surpriza în sensul că nu a bănuț să fiu atât de curat, a propos de *Resort*.

Dovada că a înțeles este că și-a exprimat imediat grija că, dacă am salvat sau distrus materialul, asigurându-l că în parte este bucățele, pe acoperișul casei unde am fugit de oamenii lui, fiind surprins în casă cu materialul care-l viza personal, o parte este în burtă că l-am înghițit și, dacă era mai vigilent, el sau ofițerii care m-au arestat cu cele 20-30 ajutoare, aveam încă în buzunar un document pe care l-am folosit în closet după ce am vorbit cu col. Dulgheru cum dovedesc cu Burluciu D. care mi-a cerut hârtie și a citit în fugă pasagii.

Nu numai că col. Dulgheru a înțeles, dar a comentat memoriul scrisoare cu dl. lt. maj. Lupan, care mi-a confirmat după un an că au fost mai deștepți ei că au văzut *Resortul*, mă putea scoate din mâinile lor înainte de a-mi aranja un pat moale la «celula de exterminare». Sunt sigur și am indicii că l-a comentat și cu Dl. T. Georgescu și le-a convenit să se facă că nu înțeleg, în orice caz eu m-am manifestat public, încă din iulie 1951, în cadrul celulei, că am a denunța o acțiune deviaționistă în sânul M.A.I., dar nu am reușit să o fac decât prin atitudinea legalistă a Dlui lt. col. Procuror Diaconescu Gh., care mi-a dat posibilitatea aceasta, pentru care eu afirm că încă nu este tardiv și ca un argument în plus în evidențierea seriozității problemei ce ridic - subscriu că primesc pedeapsa cu moartea, dacă nu-mi dovedesc această declarație,

conționat numai de faptul că, după ce se ia în considerare conținutul său, la efectuarea dovezilor, socotesc necesar un delegat al Resortului SSC.

Dl. col. Dulgheru-lt. maj. Lupan au înțeles scrisoarea și au pus-o în plicul corp delictes ca un act banal atunci când eu am ieșit la raport și am vrut să sesizez M.A.I. că am a denunța o afacere gravă.

Am înțeles, fiindcă după ce am terminat cu «ancheta» a 1 200 de funcționari și muncitori din Cadrele S.S.I. din care nu a scos absolut nici o declarație defavorabilă mie, lt. maj. Lupan M. a purces la o metodă specială de a instiga masele contra mea. Unii erau instigați că le prelungeste detențiunea, fiindcă se întârzie cu «verificarea» unor «persoane proeminente» ca mine, iar pe alții instigându-i sub formula «lovii în cei mari» pe teza luptei de clasă și, în fine, pe alții sub formula că eu sunt dintre oamenii regimului. «Călăul lui Iuliu Maniu - Sumanele Negre» etc. circulau tot felul de injurii - aprecieri și bruscări - etc. și nu mi le-am explicat decât atunci când unul din instrumentele lor ag. Ștefanescu și-a dat în petec cu expresia «Dl. col. Dulgheru și Dl. col. Lupan caută pe asasinii lui Dan Lazarovici» - l-au căutat și nu au găsit nici o declarație care să angajeze SSI în afacerea asta, în afară de M.StM. - chiar complicate agenturei Almăgeanu. Col. Traian Borcescu n-a retractat declarația mincinoasă dată în instanță și care acum la verificarea SSI îl angaja, întorcându-se în contra lui că s-a ocupat și de probleme comuniste.

Rezultatul a fost, în ciuda lor, negativ, dar precizez că lt. maj. Lupan căuta asasinii lui Dan Lazarovici în iulie 1951 și nu știa despre ce este vorba, cum mi-a mărturisit și a citit în fața mea pentru prima dată acest dosar în iulie 1952, scăpându-se cu expresia «știam că trebuie să fie așa» și repetând frazele din notele lui Almăgeanu. Dovada colaborării perfecte.

Am fost adus la 22 febr. 1952 la M.Af.Int și un domn lt. în prezența unui domn maior mi-a cerut consimțământul la o operă de colaborare cu Securitatea, afirmând că am fost adus de către conducerea supremă a Securității care a apreciat colaborarea mea cu Guvernul și Partidul în trecut, să nu mă dezic și că asta înseamnă libertatea mea, având unele mici verificări de pus la punct. Am fost năucit de întorsătura afacerii - de trecerea de la regimul de exterminare precisă la un regim de favoare. Am răspuns repede cu un stat de serviciu, dar abia

azi am înțeles că mi s-a întins o cursă. Am voit să vadă cum reacționez, dacă dau peste opera deviaționistă trasată de banda Tomescu, mă angajez și eu pe linia trădătoare când rămân câștigat cauzei și se termină litigiul aparent cu banda.

Eram după 6 luni de curată «exterminare», slăbit cu 34 kg, grav bolnav și nu am parat inteligent, fiindcă trebuia chiar proforma să consimt a trece pe linia trădătoare, când totul era în regulă. Am demonstrat exact contrar dând lovitura mortală lui Tomescu Șt., când a urmat o pauză de 14 zile și deodată apar în scenă scula Dl. col. Dulgheru-amorul lt. maj. Lupan, care, după ce se vede în ce ape mă scald, mă abandonează pentru 5 luni cu un regim groaznic. Azi îmi explic că *Resortul* lucrase ca să fie scos la suprafață și prin conducerea Securității - cred prin dl. gl. Nicolski, am fost adus pentru colaborearea amintită și că s-a interpus dl. col. Dulgheru instrumentul agenturii Almăgeanu-Tomșa - aceasta mai ales că în lipsa mea a putut motiva situația mea agravată cum dorea și s-au străduit să o motiveze prin bătaie.

Soarta mea fusese prescrisă de anchetatorul-șef, dar trebuia și pretext și probe și la găsit în implicarea mea în afacerea Dan Lazarovici prin falsificarea de «noi probe» și prin înlăturarea apărării mele. Toate le înțeleg, dar nu-mi explic de ce ofițerii anchetatori au procedat cum au procedat. Am fost primit de un domn slt. blond cu părul roșu și cu dinți de aur și în vârstă pentru acest grad - cu o ploaie de ofense că-mi permit să administrez probe compromițătoare pentru P. Schraier, Șerban Leibovici, Bunaciu Avram, Ety Ibanovici, Trandafirescu C, Bun Pavel, Lateș Ion, Tomescu etc, etc. De asemenea când am făcut dovezile din care ar rezulta că însuși Dan Lazarovici a fost un informator al Serv. M. St. M., instrument al lui R Schraier, colaborator al grupului sionist și Felderman. Interesant este că nu cunoștea nici un rând din dosarul de mii de pagini ce apare de data aceasta pe masa de anchetă. Îmi cere să renunț la acele dovezi și nu m-ar fi mirat, dacă mi-ar fi cerut și să recunosc că eu sunt asasinul, m-a mirat faptul că acest aspect al vinovăției mele nu-l interesa, ci, ca să mă reducă la tăcere, să nu compromit persoanele vizate. Fiindcă nu-l interesa atât și am refuzat declarând lupta deschisă, a trecut la înjurături și apoi la bătaie. A apărut un alt tip sportiv boxer, cunoscut de la verificarea SSI, îmbrăcat civil, care s-a dat drept maior, superior al slt.

anchetator și care nu știa nici un rând din dosar. Zărisem pe col. Dulgheru și pe Tomescu din camera alăturată. Într-un scenariu propriu și special pregătit a început o bătaie cruntă, cum își închipuiau ei că a fost bătut Dan Lazarovici și o declarație pretext în care au scris ce au voit, dar nimic în defavoarea mea și mai interesant că nu mi-au cerut nici să le semnez, au rămas așa. Am fost schingiuit în toate formele, mi-a rupt dinții, o coastă, timpanele sparte și numai ca să nu declar, iar nu să declar ceva.

Este interesant de redat ce cuvinte au căzut la acea bătaie cruntă, că gesturile nu contează pentru cauza scop a acestei declarații.

«Sentința ta este semnată». «Securitatea ordonă nu judecă». «Este sortit la o celulă de exterminare special pregătită». «Ne-a trebuit să obținem arestarea ta, că restul vine de la sine». «Protectorii tăi au murit». «Resortul a murit, nu au voie să se amestece». «Te-am-nvelit-n foi de viță». «Să te mai scape sovieticii și acum», «Există o singură scăpare». «Poftește și mai compromite-ne», etc, etc, toate cu înjurăturile respective. Am desprins clar aspectul deviaționist-antisovietic, în special, și trădător, în general, dar era ceva diabolic regizat și ofițerii își jucau fals rolul, afară de bătăuș.

Aveau și frică că se aud țipetele mele, deci era ceva neautorizat și am țipat mai tare reușind să scap, dar cum am cerut raportul Cdt. Gardă - Cdt. Arest, Of. Serviciu, Medic, toate pe rând regulamentar și cuviincios, nu am avut răspuns, erau toți complici. Fiindcă am insistat și, datorită unui soldat isteț, în fine, s-au sesizat și a apărut lt. maj. Lupan în chip de înger nevinovat, anchetând aceste neauzite grozăvii foarte grav, regretând că el a lipsit din garnizoană și ofițerii și-au făcut de cap, dar acum ia el afacerea în mână și a început a citi dosarul, ținându-mă nopți întregi degeaba lângă el. După ce au dispărut semnele violenței, a început el cercetarea dovedind că nu a înțeles nimic din dosar. Treptat a început și el cu înjurături și se vede că intervenise ceva special că lucra contrar voinței lui de a ancheta acest «caz delicat», ca, în fine, Să treacă și el personal la bătaie. Mi-a luat o declarație cerând să semnez și am notat fără ca el să vadă semnul violenței inelar (s.k.) pe fiecare declarație. Mi-a dat să înțeleg și apoi făcându-mă că nu înțeleg mi-a spus inelar să renunț de a mai compromite alte persoane, să fiu inteligent să mă refer exclusiv la întrebări - că de aceia am fost

bătut, că de ce am apucat pe un drum nevoit de oficialitate, că alții au înțeles, că de ce nu am sesizat că eu sunt bun și definitiv împachetat și să mă resemnez etc, etc.

Fiindcă nu reușea să scoată ce a dorit, s-a mulțumit că nu am mai spus nimic despre alții și mi-a spus că mă părăsește și «te voi luca pe baza declarației vechi» și «ai trecut în istoric», «ți s-a fixat 20 ani» etc.

Se desprindea clar că acțiunea acestor anchetatori incorecți era dirijată. De atunci au trecut 6 luni în care nu știu ce s-a făcut cu acest dosar, că el nu apare în instanță, și nici la Procuratură nu am fost chemat.

Prin memoriul bază Deciziei CA. Control Gl. Necrasov prin care am fost scos definitiv din lucrările criminalilor de război bazat pe documentele depuse, pe verificările efectuate de SSI, MAN, MAI și Parchetul General, menționez persoanele la care fac aluzie, după câte știu s-au luat și sancțiuni - atunci s-a hotărât și îndreptarea sentinței grupului Almăgeanu - totuși mi s-a cerut să nu compromit acele persoane și pentru asta am fost schingiuit.

Dosarul grupului Almăgeanu lipsește de la Curtea Supremă din oct. 1951 pana azi - 14 termene - fiindcă trebuiau ticluite forme de implicarea mea și ușurarea situației unora din acel grup.

Col. Almăgeanu a afirmat la 31.01.1953 față de martorul Dumitrescu Dtr. (Jilava) că dosarul a fost la Moscova și cer să fie întrebat de unde și cum știa acest fapt care corespunde adevărului, așa stabilindu-se raportul de complicitate la care mă refer - colaborarea cu grupul col. Dulgheru.

Există și un paralelism perfect între modul de acțiune al grupului Schraier-Almăgeanu-Tomescu și dl. col. Dulgheru, așa că oricât aş voi să nu pomenesc nimic de cauza personală nu pot fiindcă:

a) Și unii și alții au bătut. Dl. col. Dulgheru era inspector coordonator și în colaborare cu Dir. Stroescu, Ag. Ștefanescu Gică, comisar Belț, care au violat pe Adriana Georgescu și au schingiuit pe Tețu, Flueraș, Iacob Măglașu etc. toate în «Organizația» I, care și-au arătat rănila în ședință la judecată, fiind fotografiați de CA. Control și M. Justiției a aprobat avortul oficialmente, fiind primul caz în analele Justiției și au comutat pedeapsa victimei Adriana Georgescu.

Toate acestea s-au întâmplat sub autoritatea și mandatul meu, deși nu i-am putut vedea destul decît în ședință. Am atras atențiunea

dl. col. Dulgheru, dl. dir. Nicolski, dl. Bunaciu, cu aceleași efecte ca și în 1944, când atrăgeam atenția nevăgat în seamă de col. Almăgeanu-Tomescu. De unde atunci autoritatea morală de a mă învinui azi de fapte similare?

b) Și unii și alții au avut morți suspecte sau uciși în cercetări. În *Organzația S.N.* am fost chemat să văd hainele lui Gavrilă Olteanu, care se pretindea că ar fi fost otrăvit cu stricnina și nu se arăta că în buzunar ar fi avut cutia cu stricnina, o cutie de 15/10 cm, fără nici-o urmă pe haină - în disproporție cu buzunarul - imposibil să o fi scăpat la percheziție. Am arătat fățiș indignarea mea d-lui dir. Nicolski AL, dl. Bunaciu Avram și mi-am declinat orice răspundere de la un al doilea Dan Lazarovici, cum le-am spus. Nu am putut nici să-l văd, până azi nici o cercetare nu s-a făcut, nu a fost dat în judecată nici plantonul care nu a făcut bine percheziția, fiindcă nu era așa de sigur.

Am mai avut de atunci mulți bătuți, răniți și morți sub autoritatea și mandatul meu de arestare.

c) Și unii și alții făceau arestări abuzive. Dl. col, Dulgheru a culminat prin a efectua arestări cu mandate de arestare emise în numele meu, dar cu semnătura mea în fals (gl. Aldea, gl. Marinescu Gică, gl. Marin, gl. Eftimescu, gl. *Zarzări*, etc, etc).

Dl. col. Dulgheru a arestat oameni cu mandate semnate de mine, zice d-sa. la 1 și 2 ani după ce eram trecut în rezervă. Am fost întâmpinat la închisori de deținuți gata să mă bată și am scăpat făcând dovada că nu eram în funcțiune la acea dată și mandatele sunt false (Ag. Dumitrescu Dtru-Jilava).

Numeroase cazuri de arestări abuzive pentru care mi s-a cerut și a trebuit să dau ulterior mandate în acoperire, fără nici o justificare însă și m-au silit să dau.

Au fost răpiți în chip misterios și sechestrați mii și mii de persoane, depozitați în diferite închisori secrete și pentru care, spre legalizare, am reușit să-mi prezinte târziu un tabel - le-am dat mandate; din ei au murit, au fost schingiuiți, etc, dar niciodată nu am putut să văd pe nimeni sau să știu unde este.

d) Și unii și alții au făcut descinderi și percheziții cu autorizația mea dată pe pretextul fals și au procedat abuziv. Am găsit câteva mii de persoane arestate de Insp. Dulgheru și ajutoarele sale, care la jude-

cată sau cu altă ocaziune au depus plângeri asupra modului cum li s-a controlat domiciliile, cum li s-au luat obiectele ilegal fără restituire, importante sume de bani, au fost bruscați, etc, etc. Sute de asemenea declarații am dirijat M. Af. Int. și nu am văzut nici o reclamațiune luată în considerare.

e) S-au efectuat arestări pentru care nici eu nu eram în drept să le autorizez, fie după gradul infractorilor sau presupușilor infractori, fie după funcțiune, ca generali, foști miniștri pentru activitatea lor cu foștii miniștri, deputați, senatori în funcțiune înainte de a li se fi ridi cat imunitatea diplomatică, care nu s-a ridicat nici azi. Nu i-am văzut niciodată, nu mi s-au prezentat niciodată acte justificative, nici ulterior, cu toate că am insistat și la dl. Nicolski A. și Bunaciu Avram. Iuliu Maniu a fost arestat cu mandat pentru 3 zile - eu nu l-am prelungit - au fost procurori speciali numiți cu gradul de generali, nu depin deau de mine, ci de C. M. Casare și Justiție și când acesta a reclamat cerând să i se prezinte un procuror, nu l-au găsit. Nu mai aveau încrederea dlui Bunaciu Avram, totuși nu a găsit un «procuror» cum cerea Maniu, decât pe mine și m-a trimis gardat de dl. gl. Nicolski A. ca să aud pe Iuliu Maniu reclamând că a fost și este arestat fără forme legale, chiar dacă trebuia să fie arestat și aceasta a speculat-o și în ședință publică cu o asistență de gen internațional.

f) Și unii și alții controlau Justiția la darea soluțiilor pentru fixarea sancțiunilor sau menajarea unor persoane și apărarea altora.

Se desprinde pecetea, brevetul, sistemul comun de lucru.

Așa apar procesele constituite prin actele grupului Almăgeanu și acele ulterior anchetelor dlui col. Dulgheru. La fiecare, alături de provocarea vizibilă, găsim «disjungeri» cu tâlc, laturi cu tâlc, dar mai ales lipsă de fond. Se mulțumesc cu procedura spre exemplu că trădătorul A. a luat contact cu spionul B., în tren, în tramvai, la curse, etc, dar se opresc toți aci: nu rezultă majoritatea cauzelor, un fond, adică ce material a predat trădătorul A. sau a primit de la Spionul B.

Am făcut atent pentru aceasta pe dl. col. Dulgheru, gl. maior Nicolski, A. Bunaciu, gl. Popescu N., gl. mag. Petrescu Alex. etc, ca și pentru provocarea vizibilă și nu m-a luat nimeni în seamă, dar nu fiecare întâmplător, ci premeditat.

în afacerea «Sumanele Negre» am găsit o batjocură de lucrare, foi volante la flecare din acești domni de resort, abia le-am grupat și fără nici un concurs sau singurul concurs al Dir. Gen. Pol. și Siguranței a fost să organizeze un filaj al meu, o tentativă de păruială a mea, pre-text de presă care nu le-a mers, apoi o provocare de a răpi pe Ilie Lazăr cu știința mea. Ce sunt aceste acte? Eu le-am spus și le spun acte de sabotaj, acte de deviațiune, acte trădătoare ca și actele de mai sus de paralelism cum arătam și care se mai spun și acte de stângism.

La «Org. 8 Nov. 1945» când am colaborat cu Insp. Dulgheru aceleași acte am găsit și atunci când am arătat dlui ministru T. Georgescu că lipsește dovada accentului antisovietic al tulburărilor, s-a oferit să o facă și a facut-o prin dl. A. Bunaciu, Dulgheru, Sepeanu, Mihalcea, etc, că am fost pur și simplu asaltat de muncitorii de la C.G.M. și ofițerii panduri - trimiși de numiții, căci eu am stabilit că erau martori de fapt, martori buni, dar fuseseră instruiți să afirme în plus că s-a strigat: «Trăiască Hiro-Hito», «Jos URSS», că au văzut steaguri cu crucea încârligată, cu garda de fier și o serie de lozinci care stârnesc ilaritatea.

Am atras atenția dlui Avram Bunaciu asupra acestui fapt că exagerarea este dăunătoare fiind un proces controlat mult de CA. Control și de litigiu între marile puteri și am primit ordin să-l las așa.

Tot așa mi-a cerut dl. Bunaciu A. ca să citesc lucrările procesului Iuliu Maniu, pe care eu le cunoșteam mai bine ca d-sa și, citindu-le, am rămas stupefiat asupra modului cum s-a lucrat, cum s-au consemnat rezultatele și caraghioslăcul ce deriva din unele scene cu dublu tăiș. Am spus textual că-mi este rușine să intru cu un astfel de dosar în ședință, este mai slab ca toate de până aci. Erau mulți profitori în acel grup de cercetare și s-au întrunit și s-au scandalizat și m-au operat. Eu nu m-am lăsat și prin Resortul SSC am dispus îndreptarea unor rele cum am făcut în toate procesele de până aci. De data asta era clar că eu i-am lucrat. Cazul a ajuns la CA. Control și a fost un mare scandal. De jos în sus și de sus în jos se simțeau prost, nu fiindcă i-am adus eu la realitate, ci fiindcă nici unul nu putea «înțelege» amestecul CA. Control după 17 sept. 1947, data tratatului de pace și au luat poziție.

Întâmplător un fost colaborator col. Petrovici, care, după 17 sept. 1947, a îndrăznit să se amestece să ceară un mic contra-serviciu, a plecat

rușinat de la Dl. Avram Bunaciu și tot întâmplător am «constatat» că dl. gl. Popescu N. îl taxa și de «inoportun» și de «tâmpit». O acțiune a CA. Control de care tot întâmplător am luat cunoștință la Preș. Cons. Min. era taxată la MAI ca lipsită de pricepere, imixtiune.

Prin *Resortul SSC*, care bănuiam că mai păstra respect C.A.C., am aflat și de alte acțiuni de sabotare a măsurilor cerute de C.A.C. ba că dl. Avram Bunaciu a spus-o expres mai anumitor persoane că C.A.C. nu mai are amestec legal.

Fiindcă trebuia un președinte care să judece pe Iuliu Maniu am fost și eu consultat asupra persoanei dl. gl. mag. Petrescu Alex., când am spus că tehnic profesional este cel mai bine ales, politic nu știu, este mason, moral se vorbește de sperțuri și a fost trecut în rezervă pentru un dosar relativ de incorectitudini.

Mi s-a răspuns că este un vechi prieten al dlui Teohari Georgescu și P. Schraier, că, în ilegalitate, a adus mari servicii P.C. - deși gras plătite prin P. Schraier și că ei îl preferă, dacă eu sunt în măsură să-l fac să primească, că pare supărat pe ei.

Am primit însărcinarea și m-am dus să-l conving, dar era convins - știu era o cursă abilă - și l-am adus când și hainele îi erau făcute la M.A.I.

C.A.C. a opinat exact în felul în care am opinat eu, coincidență stranie, aceasta m-a costat foarte mult și m-au bănuțit că prin *Resort SSC* sau prin alt mod am informat C.A.C. de unde o totală pornire contra mea.

Lucrurile mai stau și altfel cum nu este locul a detalia, dar cu aceasta s-a dispus ștergerea mea de pe D.R. de avansare pe temeiul că eram un accidentat de război menținut excepțional și nu pot fi avansat deloc.

Prin R.S.S.C. m-am plâns în toate felurile și peste tot, dar fără rezultate, decât aceia că mi s-a confirmat în scris că nu am un amestec ilicit în afacerea Iuliu Maniu și că C.A.C.col. Necrasov a decis scoaterea mea definitivă din lucrările Criminalilor de război, tabelul Legii **207/1947**.

În afacerea «... (Prosonul Iași)» nu știu cine a reclamat la C.A.C. că dl. Bunaciu A., la ordinul lui Pătrășcanu Lucrețiu, au șicanat prezentarea martorilor la proces, că au bagatelizat procesul în sine etc,

știu că mi s-a cerut relațiuni și am afirmat că este adevărat, de unde potopul pe capul meu organizat și continuat până azi.

Coincidea cu referințe asupra afacerii de devize în numele dlui Teohari Georgescu, cu 4 000 dolari prin Guader A. în dauna unui polonez, asupra confiscării ilicite de medalii prin Guader A. în folosul M.A.I., afaceri la pașapoarte, cadouri diferite, arme excepțional de valoroase, tantieme de la întreprinderi capitaliste, izolarea de marele public, cheltuieli, atmosferă de tip burghez, toate în jurul persoanei dlui Avram Bunaciu, care m-a chestionat pentru fiecare caz insistent și i-am spus că nu știu nimic, nu m-a întrebat nimeni, nu am dat relațiuni nici la Resortul S.S.C., dar nu sunt nici așa prost dându-i a înțelege că, întâmplător, știu tot.

Expresiunea «nu sunt așa de prost» am auzit-o de la dl. gl. mag. Petrescu A. care mă trăgea de limbă, ceea ce învederează că era un ciclu perfect: - Schraier, Bunaciu, gl. Petrescu, Dulgheru, etc, dar nu este cazul a detalia, ci l-am menționat spre a vedea că poate nu întâmplător Justiția Militară nu vede deficiențele semnalate mai sus.

La aceasta se asociază și gl. Pascu Dan, căruia i-am strigat în Cabinetul său că șperțul îl privește numai pe el și pe dl. gl. Petrescu, să nu-l caute la mine, astfel că era lesne de înțeles de ce m-am hotărât să demobilizez, după ce am făcut ultima încercare printr-o notă la dl. gl. Petrescu Grivița, dar și aici m-am lovit de Ortinski, care era de tipul lui Bulz, colaboratorul dlui col. Dulgheru.

Aceasta era atmosfera la M.A.I. când am scris eu în raportul meu că cer să plec «scârbit și obosit», dar a urmat o adâncire a acestui mod de a fi.

Exact ca Tito, foștii colaboratori ai C.A.C. au fost înlăturați din funcțiuni, trecuți pe linii secundare, loviți sub diferite pretexte și, tot așa ca Tito în Iugoslavia, nu a întârziat izolarea și apoi arestarea lor cu precădere. De aceea ziceam că din 1 200 funcționari SSI, unii erau muncitori, funcționari mărunți, că în cap erau foști colaboratori oficiali ai C.A.C. (Gl. S., Gl. B., Ing. C, Dir. M., Maior P, etc.) și ei au rămas în poziția cea mai grea, fiindcă poate nici nu le convine să reacționeze într-un fel sau izolați ermetic, fiindcă ei nu au posibilitatea să o facă, cum știu un caz precis la Făgăraș.

Este și aceasta o metodă, în orice caz eu îmi dovedesc atest punct sub pedeapsa capitală, dacă nu ar fi adevărat ce este adevărat, accentuat expres antisovietic al acțiunii persoanelor pe care le vizez - în această declarație este dovedit. I-am menționat în legătură cu cauza personală numai fiindcă, întâmplător dar fals, ei m-au tratat ca pe unul din aceștia. Aici are de spus un cuvânt dl. gl. Nicolski, care știe mai multe și m-a surprins că nu a ajuns la aceleași concluziuni ca mine, dar nu a ajuns.

Ca să-mi explic o aparentă inconsecvență precizez că acest din urmă aspect al declarației nu l-aș fi înfățișat dlui Teohari Georgescu, dacă aș fi fost primit în audiență din iunie 1951, vroiam să văd cum reacționează numai și aveam pregătit un memoriu pentru Comand. Sovietic, cu deosebire asupra deficiențelor de ordin tehnic la Resortul SSC de mai sus datorită cărora am fost la timp arestat și târât într-o afacere ca să nu mai am cuvânt, cum nici nu am avut timp de 1 1/2 ani și deviaționismul de la MAI, deci, ar fi fost mai din timp descoperit. Din acest punct de vedere fac rezerve însemnate pentru Comand. Sovietic care are drept legtim de control, contrar opiniunii deviaționiștilor menționați și este vorba de o latură care privește strict și exclusiv Comand. Sovietic, aceasta asupra căreia fac rezerve.

Revenind la ordinea cronologică, remarc că, în paralel cu înlăturarea elementelor la care mă refeream, s-au angajat la M.A.I. persoane direct dubioase, mai ales în jurul dlui gl. Dobre și în jurul profesorilor din colectivul de cercetare al lui Iuliu Maniu.

Tot în legătură cu celebra «verificare» a S.S.I. remarc persoane care au fost trecute la Canalul Dunăre M. Neagră cu un regim de favoare (lt. col. St. Dir. T. M., Dir. B., etc.) care probabil sunt în grațiile dl. col. Dulgheru, fiindcă d-sa a preluat verificarea ca responsabil și care sunt printre sabotori sau care nu merită regimul de favoare.

Unii scumpi ai dlui col. Dulgheru (M. St. N. T.B. etc.) au fost scoși din cauză, iar alții nearestați (S.D., G.I., N.P., etc.) și unul care împrăștia deviza «negați afaceri cu comuniștii și trageți pe cei morți sau spuneți că a ars arhiva» (N.S.B.I.) azi am auzit că ar fi liber.

Cercetări privind anumite persoane (V.T., I.M.S., M.C., B.B. etc.) care veneau din partea CA. Control înainte de 17 sept. 1947 sau de la

Comd. Sovietic după acea dată, au fost expres ratate sub șefia dl. col. Dulgheru, cu deosebire acele privind persoane cu suprafață politică.

Voiu reda mai jos aspecte care mi-au scăpat urmărind prin recitare declarația de față:

Referințele mele defavorabile la însărcinarea dl. col. Dulgheru la care mă refer la pag. 4 de mai sus, era firesc să nu aibă un efect bun alături de amicii săi dl. gl. Nicolski, gl. Popescu Nic, Avram Bunaciu, Teohari Georgescu etc, așa cum nici la reactivarea dlui gl. mag. Petrescu Alex. - mason - nu a avut efect nici chiar avizul CA. Control, care corespundea cu al meu (coincidență totală), fiindcă în ambele cazuri CA. Control era în lichidare la această dată și faptele s-au consumat cu consecințele arătate.

Cu referire la precizările lt. col. Nicolae Gr. nu a fost ascultat anume ca să poată fi însărcinat.

În iul. 1951 Securitatea mi-a întins o ultimă cursă, puțin înainte de arestarea mea și mă opresc cu acest prilej a releva și modul de lucru. Tomescu Șt. fiind moralmente obligat față de gl. Carlaonț a făcut greșeala în a-l antrena într-o afacere nesperioasă, care s-a soluționat prin achitarea lui de Trib. Militar. Cu aceasta l-a angajat față de Securitate puțin și cum avea firesc în perspectivă redeschiderea procesului la criminalii de război - Tomescu Șt. s-a hotărât să-și servească prietenul și l-a recomandat Securității că ar fi o persoană minunată pentru ca, în jurul ei, să grefeze o serie de «loturi de partizani în munți». A trimis și la mine dna gl. Carlaonț să mă angajeze, dar nu i-a mers, i-am dat o bună lecție. Ulterior, la arest am constatat că numitul «fugit la călugărie» este persoana luată cu simbol în loturile de partizani ce se constituie prin Tomescu Șt. în celulele M.A. și Jilava.

Este locul a preciza că beau câte o ziuă cu gl. Dragalina la o cârciumă unde venea regulat și tot așa în jurul lor știam că se comandă loturi ca având pe acesta partizan șef. Operația a continuat și după moartea gl. Dragalina și așa întreba pe dl. col. Dulgheru și dl. gl. mag. Petrescu cum este posibil aceasta și cine este servit cu astfel de procese?

Complectând arătările de la pag. 5 de mai sus precizez că A. Sturza în aceeași săptămână îmi propunea răpirea lui Iuliu Maniu și Ilie Lazăr. S-a ordonat arestarea ei de R.S.S.C și nu numai că apare ca martora apărării Maniu!, dar este ocrotită să dispară în străinătate

de Securitate, care ar fi recrutat pe numita și pe Lupoae E., concubinul ei cu un simplu pretext. Interesant că odată cu divulgarea referințelor am primit amenințarea dlui col. Dulgheru și mi s-a întins cursa cu răpirea lui Maniu, ceea ce presupune cercetarea celor vizați.

Dacă eu am fost bătut grav pentru o imixtiune artificială într-o crimă de război, m-am întrebato de ce nu procedează așa sever și fără de scrupule cu alte cauze cu colorit de spionaj-masonerie, etc. și dau un exemplu: Semo Ilie, care a împroșcat cu noroi în URSS, printr-o broșură răspândită în mii de exemplare, a făcut fraude de la Ferometal și fiind mason grad 33 a avut legături suspecte cu americanii-turcii-englezii etc, de ce nu a fost tratat la fel? Rezultă a fi avut un regim de favoare sau poate s-a lăsat intimidat de preținsele alibi sau de participarea binevoitoare a aceluia trio: Holban-Simono-Zamfir?

Revenind la cele specificate la poz. 8 precizez că nu din vina mea *Resortul St. C.* m-a făcut cunoscut și este aci o defecțiune care trebuie cercetată și în sânul resortului, dacă nu este vreo conivență cu grupul col. Dulgheru sau o înșelătorie pură a unui organ anumit cum bănuiesc.

Intervenția mea cu scrisoarea recomandată la dl. Teohari Georgescu era determinată de alte indicii că P. Schraier lucrează din umbră, o doamnă mă prevenise că deținea în jurul dlui A. Bunaciu detaliul că voi fi arestat, or persoana aceasta era un om de afaceri al lui P. Schraier și A. Bunaciu - care le aducea tantieme de la întreprinderi capitaliste și după etatizare.

Bănuiala legăturii actuale era în concordanță și cu alte indicii și s-a confirmat cu profeția dlui M.C., s-a confirmat prin arestarea mea în decurs de 7 zile (pag. 8).

Revenind la pag. 9 pct. 1 precizez că în cazul O. Rădulescu în nota originală CA. Control era implicat direct dl. gl. mag. Petrescu după câte știu că m-a pus în gardă înainte de a veni dosarul și că a intervenit la dl. col. Dulgheru să se schimbe acea declarație. S-a schimbat că am apărut eu compromis și a fost definitiv scos din orice implicare dl. gl. mag. Petrescu A, indicat COPârtaș în nota C.A.C. și care era incompatibil și să judece cazul, fiindcă era un învinuit ca și în alte asemenea spețe.

La pag. 11 pct. 4 precizez că nota angaja sever pe col. Enulescu, gl. Georgescu etc, și se referea la o afacere de spionaj valabilă și cu

referire la persoane care au rămas nearestate fără a se mai fi verificat materialul venit de la CA. Control. Dar interesant este că nota predată prin dl. gl. maior Nicolski în această situație nu mai are alt sens decât a asigura pe cei vizați că autorul notei sunt eu, fiindcă așa îmi impută infractorii în închisoare când i-am întâlnit. Cer să se identifice ofițerul anchetator pentru cele vizate la pct. 4 pag. 11, dar mai ales să se vadă dacă nu a avut un normator de la dl. col. Dulgheru sau altcineva.

În concluzie regret că valoarea acestei declarații este poate diminuată și de un aspect subiectiv al cauzei și ar putea presupune un spirit de răzbunare, dar învederez că dovedesc că acest memoriu era pregătit înainte de 20 iulie 1951 arestarea mea, cu dovezile respective.

Sunt în măsură să dovedesc rând cu rând cele afirmate și să amplific fiecare cauză, cunoscându-se că am și alte asemenea cazuri.

Pentru afacerile ce se referă la Resortul S.S.C. și CA. Control înțeleg a face detalii revelatorii numai față de un delegat al acestor resorturi sau numai față de delegatul Comand. Sovietic din R.P.R., existent după 17 sept. 1947, pentru paza căilor de comunicații conform tratatului de pace, ce solicitat a fi sesizat și aceasta numai fiindcă dat fiind poziția persoanelor ce discut, numai așa am garanția obiectivității.

Dovedesc toate cele de mai sus cu martorii ce voi indica și pentru care țin a face un interogator special pentru anchetator.

Drept care susțin și semnez propriu

2 februarie 1953

ss.Iorgu Popescu
închisoarea Jilava

Cât adevăr se exprimă în această declarație, din simpla ei lecturare, nu ne putem da seama, dar, coroborând-o cu evenimentele care au urmat, unele persoane la care s-a făcut referire, au fost arestate, altele au fugit în străinătate, iar altele, deși au rămas în libertate, importanța lor în conducerea de partid și de stat, a scăzut treptat, până la înlăturarea lor diplomatică.

Din cele relatate în declarație, se desprinde, însă, trădarea intereselor naționale pe toate planurile, fie în favoarea Vestului, fie în favoarea Estului, iar din conflictul de interese dintre cele două categorii de trădători, au rezultat răfuielele din interiorul partidului, rezol-

vate din punct de vedere politic prin lansarea acțiunii împotriva deviatorilor de la linia partidului. Așa se explică excluderea din partid și arestarea lui Lucrețiu Pătrășcanu, Ana Pauker, Vasile Luca și alții. Tot așa se explică și destituirea ministrului Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, și trecerea hii, pe linie moartă, precum și alte asemenea măsuri.

Mai rezultă, implicit că, în timp ce securitatea poporului, aresta și interna în lagăre de muncă forțată zeci de mii de oameni nevinovați, adevărații dușmani ai țării acționau nestingheriți, iar când erau demascați reușeau să dispară în străinătate, nu fără complicitatea autorităților.

Mai mult, însăși măsura internării în lagăre era folosită și pentru a salva pe unii trădători de la cercetare și trimitere în judecată. După cum am văzut, în asemenea situații, se operau internări în condiții de favoare. Existau deci și asemenea arestări și intervenții.

Rezultă însă un lucru deosebit de important și anume, aprecierile unui magistrat, din acele vremuri, cu privire la cel puțin cele mai mari două procese politice ale timpului, prin importanța persoanelor implicate. Este vorba de procesele Mareșalului Antonescu și Iuliu Maniu. Importanța deosebită mă determină să redau din nou, dar în extras aceste aprecieri.

„J2un Pavel nu era un simplu informator, ci un fals colaborator al lui Sîrbu Alexandru (Lazeschi Sașa, funcționarul caporal camuflat M.St.M.) cu care au urzit un fals complot în contra Mareșalului Antonescu...”

„Tot așa mi-a cerut dl. Bunaciu Avram ca să citesc lucrările procesului Iuliu Maniu, pe care eu le cunoșteam mai bine ca d-sa. și, citindu-le, am rămas stupefiat asupra modului cum s-a lucrat, cum s-au consemnat rezultatele și caraghioslăcul ce deriva din unele scene cu dublu tăiș. Am spus textual că-mi este rușine să intru cu un astfel de dosar în ședință, este mai slab ca toate până acf

Este fără îndoială că Petrescu Iorgu ar fi fost în măsură să detalieze succintele aprecieri, dar, trebuie să ținem seama de faptul că în acele vremuri, atacarea acestor procese nu putea să-ți atragă în nici un caz simpatia autorităților.

În legătură cu Mareșalul Antonescu, mai rezultă și faptul că acesta, atunci când lua cunoștință de unele abuzuri, dădea dispoziții de

cercetare și evident de tragere la răspundere a vinovaților, chiar dacă persoanele lezate erau evrei. Este vorba de desemnarea celor doi magistrați militari de a cerceta „modul scandalos” în care au dispărut 4 evrei din Galați și de ordinul dat de Mareșal de a se cerceta condițiile în care a decedat Lazarovici Dan, în arestul siguranței, caz care s-a finalizat prin trimiterea în judecată a vinovaților.

Am avut ocazia, pe la începutul anilor '70, să stau de vorbă cu Popescu Iorgu, care formulase un memoriu prin care ne solicita să cercetăm și să stabilim că el nu are nici o vină în legătură cu moartea lui Lazarovici Dan. Recunoștea că, în calitate de procuror militar, a emis mandat de arestare a celui în cauză, care era urmărit pentru activitate comunistă, dar, în realitate, el desfășura activitate sionistă. Nu a participat la cercetarea acestuia și nu știe în ce împrejurări a decedat, în apărarea lui, invocă dosarul în care au fost condamnați adevărații vinovați, dosar pe care nu am reușit să-l găsim.

Popescu Iorgu a susținut că, după 23 august 1944, ca procuror militar în fostul regim burghezo-moșieresc, a fost în permanentă șantajat cu cazul Lazarovici Dan și, în final, a fost arestat și condamnat, dar numai după ce a îndeplinit o serie de însărcinări delicate.

PREGĂTIREA ȘI DESFĂȘURAREA DEZBATERILOR

În vederea constituirii corpului acuzatorilor publici și a tribunalului poporului, s-au emis o serie de documente, pe care le voi prezenta în ordinea lor cronologică.

La 25 aprilie 1945, Consiliul de Miniștri - Cabinetul primului ministru, cu nr. 14, comunică ministrului Justiției următoarele:

„În compunerea guvernului de concentrare democratică, constituit la 6 martie 1945, intră următoarele grupări politice reprezentate prin domnii:

- Frontul Plugarilor - reprezentat prin D-nii Dr. Petru Groza, Prof. Mihail Ralea și Romulus Zăroni;
- Partidul Liberal - reprezentat prin D-l. Gh. Tătăărăscu, Dumitru Alimănișteanu și Ing. P. Bejan;
- Partidul Comunist - reprezentat prin D-nii Lucrețiu Pătrășcanu, Gh. Gheorghiu-Dej și Teohari Georgescu;
- Partidul Social Democrat - reprezentat prin D-nii Ștefan Voitec, Lotar Bălăceanu și Ing. T. Ionescu;
- Confederația Generală a Muncii - reprezentată prin D-l. Prof. Ing. C. Nicolau;
- Partidul Național Țărănesc - reprezentat prin D-l. Anton Alexandrescu;
- Uniunea Patriotică - reprezentată prin Prof. Petre Constantinescu-Iași, Prof. dr. D. Bagdasar și Preot C. Burducea".

La 27 aprilie 1945, regele Mihai I emite următorul decret:

„Prin grația lui Dumnezeu și voința națională
Rege al României La
toți de față și viitor sănătate.

Văzând raportul Ministrului Secretar de Stat la Departamentul
Justiției nr. 41.525 din 25 aprilie 1945, Am decretat și decretăm:

Art. I. Se numesc acuzatori publici pe lângă Tribunalul Poporului
pentru judecarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război,
următorii:

1 - Avram Bunaciu	12 - Alexandra Sidorovici - inginer
2 - Ion Raiciu	13 - Camil Suciuc - funcționar public
3 - Vasile Stoican	14 - Alexandru Drăghici - muncitor
4 - M. Mayo	15 - Dumitru Săracu - muncitor
5 - Constantin Vicol	16 - Ion Pora - magistrat
6 - Stroie Botez	17- Ștefan Ralescu - magistrat
7 - Ioan D. Ioan	
8 - Petre Grozdea	
9 - Mihai Popilian	
10- Constantin Mocanu	
11 - M. Leibovici, toți avocați din București	

Art. II. Domnul Ministru al Justiției este însărcinat cu aducerea
la îndeplinire a prezentului Decret.

Dată în București, la 27 aprilie 1945"

MIHAI

Toate formațiunile politice care au intrat în compunerea guvernului „de concentrare democratică" au numit câte 5 persoane pentru a face parte din completul de judecată la tribunalul poporului. Ministrul Justiției a format primul complet de judecată din doi magistrați și din

Astfel, prin decizia din 25 iunie 1945 a ministrului Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, a fost constituit primul complet format din:

Alexandru A. Voitinovid -judecător, Vasile V. Băzu -judecător, Niță Vasile - muncitor - partidul comunist, Gheorghe Ionescu - constructor, Partidul Național Liberal, Constantin Lăpușneanu - profesor - Partidul Național Țărănesc, Ioan Păuna - muncitor - Partidul Social Democrat, Dumbrovă Iovită - Frontul Plugarilor, Constantin Titulescu - muncitor, Confederația Generală a Muncii, Nicolae Dinulescu - Uniunea Patriotică.

Prima tragere din urnă a componenților completului de judecată s-a făcut la 2 mai 1945, dar ulterior au fost necesare și alte asemenea operațiuni pentru înlocuirea, din anumite motive, a unor membri.

Astfel, la 12 mai 1945, reprezentantul P.N.Ț. Petre Bruteanu motivând că „nu se poate prezenta pentru a depune jurământul și a lua parte la judecarea cauzelor fiind bolnav”, a fost înlocuit cu un alt reprezentant al P.N.Ț., Constantin Lăpușneanu.

La 20 iunie 1945 este înlocuit și Stelian Nițulescu (Uniunea Patriotică), care, „cere să fie înlocuit din aceasta demnitate, fiind bolnav”, cu Nicolae Dinulescu.

La 9 iulie 1945, Gheorghe Ionescu - P.N.L. cere să fie înlocuit întrucât este bolnav. Este înlocuit cu Gheorghe Ștefanescu - expert contabil.

La 14 iulie 1945 cere și Gheorghe Ștefanescu să fie înlocuit ca fiind bolnav și este înlocuit cu un alt reprezentant al P.N.L. - Remus Dragomirescu - avocat.

La 11 februarie 1946 este înlocuit și judecătorul Vasile Băzu - decedat, cu judecătorul Costache Bâlcu.

Acuzatorii publici și componenții completului de judecată de la tribunalul poporului s-au dovedit deosebit de zeloși în judecarea și condamnarea celor dați pe mâna lor de către guvern. Astfel, până în aprilie 1946, timp de aproximativ 9 luni, au reușit să judece 15 așa zise loturi de inculpați, ceea ce a însemnat, pentru câteva sute de cetățeni români, drumul închisorilor și chiar drumul fără întoarcere al eternității. Majoritatea au fost militari ai armatei și jandarmeriei și funcționari de stat care, fie au participat la războiul antisovietic, fie au îndeplinit diverse însărcinări administrative în Basarabia eliberată ori

în Transnistria. Dacă ar fi fost cu adevărat vinovați de crime de război, este greu de crezut că justiția constituțională a României nu i-ar fi condamnat, dar, evident, după o judecată dreaptă. Cum însă, în viziunea bolșevicilor, ei nu trebuiau să fie judecați, ci numai condamnați, a fost inventat tribunalul poporului și acuzatorii publici, care s-a văzut cât de expeditivi au fost.

În luna aprilie 1946 se întâmplă un lucru la care puțini se mai așteptau. S-au înapoiat de la Moscova, în stare de arest, mareșalul Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Eugen Cristescu, Gheorghe Alexianu și alți membrii ai fostului guvern, pentru a fi condamnați la București, unde, în mod neîndoielnic știa și Stalin că există un tribunal al poporului, care nu judecă, ci condamnă. Astfel, a apărut necesitatea judecării și a celui de al 16-lea lot.

Pentru realizarea acestui nou act de nedreptate au fost puse în mișcare organisme cunoscute - acuzatorii publici și completul I de judecată al „Tribunalului Poporului”.

Prin procesul verbal nr. 10 din 2 mai 1946 al Consiliului de Miniștri care „... întrunit în ședință plenară, luând în discuție actul de acuzare întocmit de D-nii acuzatori publici Vasile I. Stoican, A. Dobrian și Dumitru Săracu, împotriva acuzațiilor Ion Antonescu ș.a., în conformitate cu prevederile art. 8 al. 1 din Decretul-Legea nr. 312/1945, aprobă actul de acuzare, iar în conformitate cu dispozițiunile art. 8 al. 2 din același Decret-Lege, decide: Sesezarea Tribunalului Poporului pentru judecarea în conformitate cu dispozițiunile Decretului-Lege nr. 312/945 a tuturor acuzațiilor cuprinși în actul de acuzare”.

Procesul verbal este semnat de membrii guvernului P. Groza, Gh. Tătărașcu, L. Pătrășcanu, Gheorghiu-Dej, M. Ralea, P. Constantinescu-Iași, Teohari Georgescu, R. Zăroni, gl. C. Vasiliu Rășcanu, Șt. Voitec, Tudor Ionescu și M. Romniceanu.

Cu un an în urmă, acuzatorul public șef Avram Bunaciu, respectiv la 28 mai 1945, cu nr. 1760, îl investește pe acuzatorul public Ion Raiciu pentru „... a întreprinde cercetări, în ce privește faptele pentru care sunt bănuți criminalii de război și vinovați de dezastrul țării, contra următoarelor persoane prevăzute în jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 188, publicat în Monitorul Oficial nr. 38 (partea I-a), pag. 1105 din 16

următoarelor persoane prevăzute în jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 188, publicat în Monitorul Oficial nr. 38 (partea I-a), pag. 1105 din 16 februarie 1945, la nr. 1, 2, 3 și 88: Ion Antonescu, fost președinte al Consiliului de Miniștri, Mihai Antonescu, fost vice președinte al Consiliului de Miniștri, Ministru de Justiție și Ministru al Afacerilor Externe, G-ral Pantazi C-tin, fost Ministru al Apărării Naționale și G-ral Constantin Z. Vasiliu".

Rezultă în mod evident cum, atât cercetarea cât și trimiterea în judecată a fost dispusă de guvern, deși asemenea măsuri sunt de competența exclusivă a puterii judecătorești. Deci asistăm nu numai la o imixtiune a puterii executive în treburile puterii judecătorești, dar, chiar la o acaparare a unora din atribuțiile Justiției.

Mai rezultă, însă, ceva și anume că prin însuși actul de investire a organului de anchetă, verdictul era dat atât timp cât persoanele împotriva cărora se ordonase ancheta erau denumite „... criminali de război și vinovați de dezastrul țării...”

În aceste condiții, ce șanse li se mai oferea acuzaților în cursul procesului, care a început în ziua de 0 mai 1946, în localul Judecătoriei VIII Urbană din Str. Știrbei Vodă, nr. 115? Vom vedea chiar de la debutul dezbaterilor judiciare că nu li s-a acordat nici o șansă, respingându-li-se incidentele ridicate, care erau atât de clare și întemeiate încât nici o instanță din lume, formată din magistrați adevărați și independenți, nu le putea respinge.

Incidentele au fost ridicate de avocatul Al. Antofiloiu pentru acuzații Dumitru Popescu și Nicolae Mareș, la care s-a raliat toată banca apărării (s-a omis probabil ca și apărătorii să fie numiți de guvern), mai puțin avocații Miron Eliade și Paul Iliescu - apărători aleși ai acuzaților Alexianu Gheorghe și Petrovicescu Constantin, cât și apărătorul din oficiu av. Teodor Stănescu, al acuzatului Cristescu Eugen.

Incidentele ridicate se refereau la neconstituționalitatea instanței de judecată. Constituția României interzicea constituirea unor instanțe de judecată extraordinare pentru judecarea unor anumite categorii de infracțiuni sau de persoane. Prin constituirea Tribunalului Poporului, toți cei judecați de această instanță extraordinară, neconstituțională, au fost lipsiți de dreptul de a fi judecați de judecătorii lor firești. Existau instanțe de judecată legal constituite, pentru toate categoriile de per-

soane și de fapte.

S-a mai invocat, pe bună dreptate, violarea principiului separației puterilor în stat, prin aceea că trimiterea în judecată a fost dispusă de guvern. De asemenea, că potrivit Constituției, nu se putea pronunța pedeapsa cu moartea și nici confiscarea averii.

Un alt motiv de neconstituționalitate invocat, l-a constituit neretroactivitatea legii penale. A fost încălcat și dreptul de recurs consfințit de Constituție și materializat în prevederile codului de procedură penală, prin limitarea lui la două motive formale.

În sfârșit s-a invocat, pe bună dreptate, incompetența instanțelor judiciare de a judeca fapte îndeplinite de miniștri în exercițiul funcțiunii și a actelor de guvernământ, astfel cum prevedeau dispozițiile art. 98 și 107 din Constituție.

Cu privire la aceste incidente, președintele completului Al. Voitinovici, potrivit celor consemnate în încheierea de ședință, a decis următoarele:

„În act de incidentul de neconstituționalitate, urmând să fie soluționat de Înalta Curte de Casație și Justiție în secțiuni unite”.

„Având în vedere că, în ceea ce privește incidentul de incompetență ce s-a mai ridicat și anume că Tribunalul Poporului nu este competent să judece faptele îndeplinite de miniștri în exercițiul funcțiunii și actele de guvernământ, urmează a fi respinse pe considerațiunea că, potrivit Legii nr. 312/945, ființa Tribunalului Poporului este tocmai pentru a cerceta și sancționa faptele celor cari au dus țara la dezastru prin faptele comise în calitatea lor de conducători ai destinului românesc, lege care a fost edictată în executarea condițiilor de armistițiu”.

Ce altceva am putea afirma despre aceste mențiuni, decât că debaterile procesului au debutat cu un total dispreț față de Constituția României și față de normele legale prevăzute în codul penal și de procedură penală, singurele care trebuie să guverneze orice proces penal.

În primul rând, nu se putea, legal vorbind, trece la continuarea debaterilor judiciare până la soluționarea în fond a incidentelor ridicate. Cu alte cuvinte, cauza trebuia trimisă imediat la instanța supremă de judecată, singura competentă, la acea dată, să se pronunțe asupra constituționalității legilor. Numai în măsura în care instanța supremă ar fi decis că Decretul-Lege nr. 312/945 este constituțional, Tribunalul

Poporul ar fi putut să continue judecata. Nu s-a procedat așa, deoarece nimeni nu își putea imagina că instanța supremă de justiție, compusă din magistrați de profesie, nu din „elemente muncitorești”, ar fi putut ca, împotriva evidenței, să fi apreciat drept constituțională o lege care nesocotea legea fundamentală a țării, prin fiecare paragraf pe care îl conținea și prin însuși modul în care a fost pusă în vigoare.

Mai constatăm că domnul Al. Voitinovici recunoaște cu cinism că toată mascarada proceselor judiciare organizate și desfășurate în baza decretului-lege 312/945 se făcea în executarea obligațiilor asumate prin armistițiu și recunoștea implicit supremația „convenției” în fața Constituției țării. Dar, chiar dacă admitem supremația legilor și convențiilor internaționale față de legile interne, nu pot să nu remarc faptul că, prin decretul-lege menționat, au fost depășite obligațiile asumate. În convenție nu s-a prevăzut înființarea unor tribunale extraordinare și nici instituirea unei proceduri speciale, derogatorie de la normele legale, în vigoare.

Cine poate crede că Stalin era interesat să fie condamnați cei presupuși vinovați de dezastrul României? Este evident că sub această acuzație au fost reprimăți cei care au încercat să se opună pătrunderii bolșevismului în România, deci cei care și-au slujit cu credință patria.

Cu același „profesionalism” a rezolvat Al. Voitinovici și cererea acuzatului Bușilă Constantin de a fi asistat de apărătorul ales, consemnând următoarele:

„... găsește că aceasta este tranșată, apărarea fiind asigurată prin apărătorul numit din oficiu...”

Este un drept elementar al oricărui inculpat de a fi asistat de apărătorul pe care și-l alege el. Numai în cazurile în care asistarea de către un avocat este obligatorie, iar inculpatul nu și-a ales apărătorul, i se poate numi unul din oficiu, dar al cărui mandat încetează, în orice fază a procesului, când se prezintă apărătorul ales.

Acestea fiind zise, s-a purces la efectuarea cercetării judecătorești, respectiv, la interogarea acuzaților și la audierea martorilor acuzații și ai apărării, fază considerată încheiată la sfârșitul zilei de 11 mai 1946, deci după 6 zile, de luni până sâmbătă inclusiv.

În perioada celor 6 zile au fost interogați cei 16 acuzați prezenți în stare de arest și 57 martori. Făcând un calcul sumar, acceptând că

zilnic s-a lucrat efectiv, câte 12 ore, nu revine decât cel mult câte o oră pentru fiecare inculpat și martor, în medie. Practic, inculpații au fost lipsiți de posibilitatea de a răspunde în mod complet la multiplele acuzații ce li s-au adus și care priveau o activitate desfășurată pe parcursul a 4 ani.

În ultima zi a audierilor, 11 mai 1946, apărătorii acuzaților, au solicitat audierea tuturor martorilor admiși de instanță și să se emită mandate de aducere pentru martorii care nu s-au prezentat, iar pentru o parte din martorii lipsă, apărătorii s-au angajat să-i aducă ei la termenul următor. Este demn de reținut că printre martorii solicitați și neaudiați figurau și o serie de lideri comuniști pentru a relata cât de „represiv” a fost regimul antonescian cu ei. Un asemenea exemplu îl constituie Lucretiu Pătrășcanu care, în timpul războiului, deși i s-a fixat domiciliu obligator la Sinaia, obținuse frecvent aprobări de a veni acasă la București.

„Magistratul” Al. Voitinovici a rezolvat și această problemă, respingând cererile apărării cu motivarea că:

„... Tribunalul Poporului, în majoritate, găsind ca din modul cum s-au administrat probele, sunt suficiente elemente pentru ca să-și facă convingerea asupra faptelor, la care s-au tins de acuzați a stabili și deci urmează a constata probatoriul epuizat și prin consecință a da cuvântul acuzării pentru dezvoltarea rechizitoriului”.

Această dispoziție nu a fost semnată de judecătorul Costache Bâlcu, unul din cei doi magistrați de profesie din compunerea completului de judecată.

Încercând să fiu cât mai imparțial, trebuie să recunosc faptul că în această încheiere de ședință s-a spus și un mare adevăr prin constatarea potrivit căreia „... sunt suficiente elemente pentru ca să-și facă convingerea asupra faptelor...”

Într-adevăr, din depozițiile celor 57 martori audiați nu rezultă săvârșirea nici uneia din infracțiunile pentru care erau judecați cei în cauză. Dimpotrivă, toți martorii, indiferent că au fost propuși de acuzare sau de apărare, au făcut depoziții în favoarea acuzaților. Un fapt deosebit de semnificativ este acela că un mare număr de martori sunt evrei, evident, nu din cei care ocupau funcții importante în regimul comunist. Fără excepție și aceștia, dând dovadă de o deosebită

corectitudine, au făcut multe referiri favorabile acuzaților, referiri care înlătură cu desăvârșire probabilitatea de a aprecia guvernarea Mareșalului ca fiind fascistă ori antisemită.

Este sigur că documentele aflate în dosarul penal nu redau cu fidelitate, în detaliu, modul în care s-a desfășurat procesul. Un lucru rezultă, însă, cât se poate de clar și anume că, sentința pronunțată nu a ținut seama nici de declarațiile inculpaților, nici de depozițiile martorilor și cu atât mai puțin de memoriile detaliate depuse în apărare. Există posibilitatea ca o hotărâre judecătorească, legală, să nu țină seama de apărările inculpaților, dar este obligator ca acestea să fie examinate și înlăturate motivat, cu probe certe de vinovăție. Hotărârea Tribunalului Poporului, pronunțată în această cauză, a ignorat pur și simplu toate apărările formulate de acuzați.

Este vorba de hotărârea nr. 17 din 17 mai 1946 pronunțată de următorul complet de judecată: Alexandru Voitinovici și Bâlcu Costache - magistrați, Niță Vasile - din partea P.C.R., Remus Dragomirescu - din partea P.N.L., Ion Păuna - din partea P.S.D., Dumbravă Joviță - din partea Frontului Plugarilor, Constantin Tiulescu - din partea C.G.M., Niculae Dinulescu - din partea Uniunii Patriotice și Teodora Iorgulescu - din partea P.N.Ț.

Pentru a nu fi suspicionat de părtinire, voi reda textual părțile din această faimoasă hotărâre, care se referă la faptele reținute în sarcina Mareșalului Ion Antonescu.

„ Că, înainte de a se trece la examinarea în parte a faptelor ce se pun în sarcina acuzaților, Tribunalul Poporului expune următoarele considerațiuni generale:

Acuzatul Ion Antonescu, și cei care l-au sprijinit în politica sa, se fac vinovați de dezastrul țării și crime de război, prin aceea că au trădat interesele poporului român punându-se în slujba dușmanului fascist și hitlerist. Guvernul instituit de acuzatul Ion Antonescu, în urma loviturii de stat de la 6 septembrie 1940, și care a continuat cu remanierile succesive până la data 23 August 1944, nu a fost un guvern al poporului român, ci un guvern al intereselor germane, în România, care, prin intermediul guvernării lui Ion Antonescu, a urmărit transformarea României într-o colonie germană.

Că întreaga politică a dictaturii lui Ion Antonescu, sprijinită de acei care l-au secondat, se rezumă la realizarea acestui scop și deci întreg dezastrul țării, cu toate consecințele pe care Țara le suportă azi izvorăsc din această politică de subjugare a intereselor poporului român.

La data de 6 septembrie 1940, componența guvernului Antonescu a avut un caracter mixt, legionari și reacționari fasciști înfeudați politicii hitleriste. Aceștia aveau misiunea de a suprima, prin orice mijloace teroriste, orice rezistență împotriva politicii de aservire față de germani.

Acest lucru rezultă și din scrisoarea lui Himmler, adresată la 5 decembrie 1940 lui Horia Sima, pe atunci Vice Președinte al Consiliului de Miniștri, prin care scrisoare Himmler aproba împușcarea de către mișcarea legionară a oamenilor de stat, adversarii politici de aservire (n.n. o asemenea scrisoare nu se află la dosar, astfel încât nu poate fi acceptată ca probă și, oricum, Mareșalul nu a luat nici o măsură de exterminare).

Faptul că mișcarea legionară, prin actele ei teroriste, care au culminat cu rebeliunea din ianuarie 1941, a depășit interesele germane în România, care prin caracterul ei anarhic, amenința dezorganizarea totală a Statului, ceea ce nu corespundea scopurilor finale ale lui Hitler, care urmărea ca România să-i servească drept bază militară și economică, bine organizată, pentru realizarea planurilor de agresiune în Balcani și contra U.R.S.S., rezultă din scrisoarea trimisă de generalul Hansen, șeful misiunii militare germane în România, Curții Marțiale de Casare și Justiție, unde se judeca procesul rebeliunii și unde acesta era citat și din care scrisoare cităm:

«Generalul Mehedinți m-a vizitat la 22 Ianuarie 1941 la hotel Ambasador, nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am rugat pentru această vizită în mod expres. Am făcut-o aceasta prin faptul că legionarii au procedat la rebeliune, în mod evident în completă neștiință sau chiar greșită interpretare a atitudinii armatei germane, care, în concordanță cu politica oficială a Marelui Reich și directivele acestuia, era hotărâtă să păstreze, bineînțeles o loialitate față de Conducătorul Statului, General Ion Antonescu, care oferise lui Hitler încrederea necondiționată».

Datorită acestei oferte de încredere necondiționată făcută de acuzatul Ion Antonescu lui Hitler, acesta din urmă admite înlăturarea grupului legionar și aprobă dinainte măsurile pe care Ion Antonescu le va lua în acest scop, Hitler având bineînțeles grija să adăpostească în Germania pe conducătorii grupului legionar refugiați în urma rebeliunii, avea grijă să reamintească lui Ion Antonescu existența acestei piese de schimb.

După înlăturarea legionarilor, acuzatul Ion Antonescu n-a schimbat cu nimic din directivele politice de aservire a țării față de Germania, în toate sectoarele de activitate, fapt ce rezultă din apelul jucat de acesta în seara de 22 ianuarie 1941, cu care ocazie asigură continuitatea de aservire și fidelitate față de Germania.

Că față de această linie de politică generală trasată de guvernarea instaurată la data de 6 septembrie 1940, Tribunalul Poporului urmează a examina și analiza, pentru fiecare acuzat în parte, faptele puse în sarcina lor, prin actul de acuzare și măsura în care ele se încadrează în prevederile Legii 312/945.

în ce privește acuzatul Ion Antonescu

1. Având în vedere actele și lucrările din dosarul cauzei, depunerile martorilor audiați, atât în fața Cabinetului de Instrucție, cât și în fața acestei instanțe, din care se constată următoarele:

în urma unei întrevederi dintre Mareș și Codreanu, care a avut loc în toamna anului 1935, acuzatul Ion Antonscu se întâlnește de mai multe ori cu Corneliu Codreanu, în anii 1936 și 1937.

La finele anului 1937, acuzatul Ion Antonescu intră în guvernul Goga cu scopul de a obține o coaliție a tuturor partidelor fasciste și în special a mișcării legionare.

Militarea pentru hitlerism și fascism a acuzatului Ion Antonescu se evidențiază și din faptul că atunci când, în anul 1938, Corneliu Codreanu a fost arestat, acuzatul Ion Antonescu, care pe atunci era Ministru al Apărării Naționale, se opune acelei arestări, dar nereușind, demisionează din guvern. în procesul ce a urmat, fiind propus martor în apărare de Codreanu, Ion Antonescu declară că acuzatul

de atunci, Codreanu, a avut o foarte frumoasă atitudine în legătură cu sentimentele naționale.

Chiar din primul moment, după lovitura de stat, de la 6 septembrie 1940, Ion Antonescu evidenția caracterul hitlerist al guvernării, al guvernării dictatoriale instaurată, prin aceea că, în primul Consiliu de Miniștri de la 18 septembrie 1940, face declarația:

«Noi ne-am așezat pe Axa Roma-Berlin, mergem sută la sută cu cea mai mare cinste în această direcție. Am pornit așa, nu ne mai uităm la dreapta sau la stânga».

Consecvent celor declarate mai sus, acuzatul Ion Antonescu instaurează cel mai crunt regim de dictatură, cunoscut în istoria țării noastre, la adăpostul căruia acuzatul să poată lucra nestingherit de nimeni.

Primul act de trădare națională, pe care-l face acuzatul Ion Antonescu, este invitarea armatelor hitleriste să intre pe teritoriul țării, pătrundere care începe la data de 12 octombrie 1940, pe baza convenției din 15 septembrie 1940, intervenită între guvernul român și generalul von Tippelschirch, ca reprezentant al comandamentului suprem german.

Acuzatul Ion Antonescu văzând că această încălcare a suveranității Statului produce consternare, în masa poporului român, înfățișează prezența trupelor germane în țară sub formula de «misiune militară germană», menită să dea concursul pentru dotarea și instruirea armatei române, deși chiar în documentul Tippelschirch reieșea, în mod evident, că ceea ce se urmărea era ocuparea militară a României de trupele germane și că așa zisa instruire a armatei române nu era decât un pretext, întrucât efectivele arătate în chiar acest act depășesc cu mult efectivele necesare pentru instruire.

De altminteri, chiar de la început, pe poarta deschisă de acest acord, nemții aduc în țară contingente din ce în ce mai masive, lucru ce rezultă și din documentele Mareșalului Stat Major.

Al doilea act de trădare a intereselor poporului român este aderarea la pactul tripartit, care a avut loc la data de 23 noiembrie 1940.

Aceste fapte au fost făcute fără consultarea poporului, după cum rezultă din nota dictată de Ion Antonescu directorului de Cabinet Militar, col. Davidescu Radu, asupra conversației avute cu Ribbentrop

la data de 12 februarie 1942, în care se subliniază de acuzatul Ion Antonescu, că la data de 6 septembrie 1940, când a luat conducerea Statului, singur și numai cu sprijinul lui Mihai Antonescu, fără ezitare a declarat că politica ce trebuie dusă este aceea alături de Axă. în această notă mai declara, în continuare, ce este unic în istoria popoarelor, ca doi oameni îndrăzneți să declare deschis, să cheme poporul și să lucreze într-o politică, care este natural să pară odioasă, pentru că într-un an suferise cele mai grele și catastrofale lovituri, prăbușirea frontierelor. Accentuând atunci că nimeni nu poate pretinde ca a doua zi după catastrofă, să iubească și să se ralieze la popoarele care loviseră. Considerând că din cele de mai sus expuse se desprind elementele constitutive ale crimei de dezastrul țării prevăzute de art. 1 Ut. a. din legea 312/945 și sancționate de art. 3 al. 1 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză și care au fost enunțate în ședință publică.¹

2. Având în vedere că în ce privește faptul că și după data de 6 septembrie 1940 numitul acuzat a militat pentru pregătirea și desăvârșirea faptelor de mai sus, Tribunalul Poporului își face această convingere și din discuțiunile ce au avut loc în Consiliul de Miniștri din 4 octombrie 1940, cu care ocazie acuzatul Ion Antonescu, anunțând sosirea trupelor germane în țară, a arătat că trebuie făcută o propagandă, spre a nu se atrage revolta poporului, prezentând prezența acestor trupe sub forma unei simple misiuni militare de instrucție, care după câteva luni se vor întoarce în Germania.

Că și acest fapt astfel stabilit se încadrează în dispozițiunile art. 1 Ut. b. din Legea 312/945 și sancționat de art. 3 alin. 1 din aceeași lege, texte pe care de asemeni Tribunalul Poporului le aplică în cauză și cari au fost enunțate în ședință publică.² *

3. Având în vedere, însă, că activitatea politică, în detrimentul poporului român a acuzatului Ion Antonescu nu se oprește aici, ci împreună cu cei din jurul său, începe, după planurile stabilite de

---

1. Pentru acest prim capăt de acuzare Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la detențiune grea pe viață și 10 ani degradare civică (n.a.).

2. Și pentru acest al doilea capăt de acuzare, care de fapt este identic cu primul, Mareșalul a fost condamnat la detențiune grea pe viață și 10 ani degradare civică (n.a.).

comun acord cu conducătorul Germaniei hitleriste, Adolf Hitler, pregătirea agresiunii contra popoarelor din Balcani și contra U.R.S.S., lucru ce rezultă atât din toată seria de ședințe ale Consiliului de Miniștri, din perioada septembrie 1940-iunie 1941 (vezi stenograma Consiliului de Miniștri din 18, 26 noiembrie 1940, 11 aprilie, 17 și 19 iunie 1941 și nota privind declarațiile lui Wilhelm Fabricius din 18 septembrie 1940), cum și din următoarele:

Intrarea trupelor germane în țară este una dintre primele acțiuni criminale, care a avut drept consecință aservirea României, în toate domeniile, politic, militar și economic, intereselor germane.

Pe plan militar, rostul acestei infiltrațiuni a trupelor germane din țara noastră, a fost formarea unei baze militare de operațiuni în Balcani și concentrarea de forțe masive în Moldova în vederea unui atac împotriva U.R.S.S.

Intențiunile germane în legătură cu acest atac reies din convorbirile ce au avut loc la 18 septembrie 1940 între Ministrul de Externe, Mihail Sturdza și Fabricius, Ministrul Germaniei la București, a doua zi după acceptarea intrării în țară a misiunii militare germane.

Rezultatul a fost că trupele germane din Muntenia și Dobrogea au trecut în Bulgaria și au executat atacuri asupra Greciei, în primăvara anului 1941, iar cele concentrate în Moldova au atacat U.R.S.S. la 22 iunie 1941.

Că intențiunea agresivă față de vecina noastră de la Răsărit a fost cunoscută de acuzatul Ion Antonescu rezultă și din expunerile făcute de acesta în Consiliul de Miniștri de la 18 și 26 noiembrie 1940, când lăsa să se vadă, destul de transparent, că hotărârea de agresiune este luată și va fi pusă în lucrare în momentul oportun.

De asemenea, acest lucru mai rezultă și din declarațiile făcute de acuzatul Ion Antonescu, în Consiliul de Miniștri din 8 noiembrie 1940, când a declarat: «cu privire la chestiunea în legătură cu Rusia, aceasta este o problemă mai vastă, mai complicată și că ea va fi soluționată de Câ Mâi mari și infinit mai puternici decât noi».

În această epocă, cu toată tendința de ostilitate din partea guvernului român, totuși guvernul U.R.S.S. ne întinde prieteneste mâna și propune strângerea relațiilor economice și politice, lucru ce rezultă și din raportul din 4 decembrie 1940 al Ministrului României la Moscova,

Grigore Gafencu, în care se prevedea: că primirea făcută de autoritățile sovietice delegației economice române la Moscova și o serie de atențiuni speciale, precum și atitudinea d-lui Mikoian, comisarul poporului pentru comerțul exterior, în primele două ședințe, denotă o particulară bunăvoință a guvernului sovietic față de România.

La data de 5 aprilie 1941, Ministrul României la Berlin, dl. Bașsie, raportând acuzatului Ion Antonescu cele discutate în întrevăderea sa cu dl. Kanson, ambasadorul U.R.S.S. la Berlin, în care de asemeni s-au întrevăzut posibilitățile de apropiere cu Uniunea Sovietică, acuzatul Ion Antonescu și guvernul său răspund acestor agenți diplomatici din străinătate, să respingă orice încercare de apropiere cu U.R.S.S. și să evite discuțiuni cari ar putea fi interpretate în sensul că România s-ar îndepărta de politica sa alături de Axă.

Astfel, la data de 22 iunie 1941, când Hitler a declarat război contra U.R.S.S., găsește România cu totul aservită politicii germane și aceasta prin fapta acuzatului Ion Antonescu și a celor ce l-au secundat în politica sa, comițând cea mai mare crimă petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei Hitleriste, la agresiunea contra popoarelor din Rusia Sovietică, care doreau o colaborare pașnică cu poporul său.

Această crimă a avut urmări dezastruoase și prin aceea că nemții au folosit armata noastră în cursul luptelor, în situațiunile cele mai primejdioase și deasupra puterilor omenești; că, în același timp, acuzatul Ion Antonescu, în două scrisori consecutive, îl asigură pe Hitler că va merge până la capăt cu acțiunea ce a pornit în Răsărit, adăugând că nu pune nici o condițiune și nu discută cu nimic această cooperare militară pe un nou teritoriu, iar mai departe arată că va îndeplini misiunea militară prevăzută în scrisoarea lui Hitler și că va asigura condițiunile în regiunea indicată.

În același timp în ordinul dat de acuzatul Ion Antonescu către Marile Unități, poruncește: «Dorința de a veni în țară pentru cei ce au avut concediu și așa Zisa preocupare de împlinire a altor idealuri naționale, vor fi socotite manifestări periculoase pentru disciplina militară și sancționate ca atare». «Cer tuturor, de la general la soldat, să-și ascuță voința și hotărârea pentru ca, la momentul hotărât, să poată da inamicului lovitura de moarte. Acesta trebuie să fie crezul tuturor și

toți comandanții vor trebui să-l dezvolte și însufla astfel subalternilor lor, încât orice propagandă inamică să fie cu hotărâre și dispreț respinsă, orice șovăială sau rezervă să fie denunțată și sancționată fără îngăduință».

Că despre toate aceste lucruri este netăgăduit, că au avut cunoștință și membrii guvernului, după cum se știa de țara întreagă.

Că, însă, nici unul dintre aceștia n-au protestat într-un fel sau altul, împotriva celor arătate mai sus, nici unul din ei nu a găsit o trăsire de conștiință națională care să-l facă să schițeze măcar un gest de protest sau de desolidarizare față de continuarea războiului, ci, din contră, acuzații din acest proces se întreceau în a se arăta, cât mai fideli lui Hitler și Antonescu, de frică să nu-și piardă avantajii situațiilor lor și a se remarca în aportul ce fiecare aducea pentru adâncirea dezastrului țării.

Având în vedere că, în afară de acele aspecte ale dezastrului țării ce nu se pot exprima în cifre, războiul contra U.R.S.S., pornit și susținut de Guvernul Antonescu, s-a soldat de noi cu următoarele pierderi de oameni și materiale: ostași, ofițeri și subofițeri, în total 624 740 oameni, materiale de război -145 038 673 213 lei, pierderile suferite de CER. din cauza bombardamentelor aeriene - 100 578 150 000 lei, pagube suferite cu ocazia retragerii armatelor germane -37 480 000 000 lei, valoarea pierderilor suferite de industriile de petrol, numai de pe urma bombardamentelor - 29 367 000 000 lei.

*
* *

Că în urma agresiunii contra Rusiei Sovietice, după ce de Anglia s-a încercat să se aducă la realitate zelul hitlerist al guvernului Antonescu, în ziua de 30 noiembrie 1941, transmite, prin Ministerul Statelor Unite, ultimatumul, în care, se arată că, dacă până la data de 5 decembrie 1941, Guvernul Român nu va fi oprit operațiunile miliari și nu va fi încetat orice participare activă la ostilități, guvernul britanic nu va avea altă alegere, decât aceea de a declara existența unei stări de război între cele două țări. Neprimind nici un răspuns până la termenul fixat, în ziua de 6 decembrie 1941, Legațiunea Statelor Unite notifică starea de război între Marea Britanie și România.

Starea de dependență față de germani, apoliticiei externe, a guvernului Antonescu, reiese însă și mai evident din declarația de război făcută de România Statelor Unite ale Americii, în ziua de 12 decembrie 1944, fapt ce rezultă și din nota găsită în arhivele secrete ale lui Mihai Antonescu, în care se arată că, chiar în dimineața aceleiași zile, s-a prezentat Baronul Killinger, împreună cu Bovas Scopa, ministrul Italiei și au stabilit de comun acord ca România să declare război Statelor Unite.

Și în fața acestei măsuri, solidaritatea miniștrilor din guvernul Antonescu este totală, atât pentru acei cari figurau în guvern la acea dată, cât și pentru acei cari s-au succedat și cari, prin atitudinea avută, au aprobat această declarare de război, sau au aprobat continuarea războiului în totalitatea lui.

Considerând că, din toate cele expuse mai sus, se desprind elementele constitutive ale crimei de dezastrul țării, prin săvârșirea crimei de război, prevăzută de art. 2 Ut. a. din legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză și cari au fost enunțate în ședința publică și în baza cărora urmează a pronunța condamnarea acuzatului Ion Antonescu.¹

4. Având în vedere că în conducerea războiului pornit împotriva U.R.S.S. acuzatul Ion Antonescu n-a respectat regulile internaționale dând ordin de suprimarea populației civile în spatele frontului pe motiv că aceștia au fost partizani. Cităm cazul represaliilor de la Odessa, când a sărit în aer clădirea în care se afla instalat Comandamentul Militar, clădire care fusese minată de trupele de operație ale U.R.S.S. în retragere și nu de populația civilă.

Că acest fapt constituie crima prevăzută de art. 2 lit.b. din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul le aplică în cauză și cari au fost enunțate în ședința publică.²

5. Având în vedere că, în ce privește prizonierii de război, numitul acuzat, a favorizat pe cei însărcinați cu supravegherea lor, de a fi supuși la un tratament inuman, acești prizonieri fiind supuși la munci grele, în cele mai rele condițiuni de hrană, echipament și cazarma-

---

1. Pentru aceste „acuze” Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la moarte și la 10 ani degradare civică (n.a.).

2. Și pentru această „infrațiune” Mareșalul a fost condamnat la moarte și la 10 ani degradare civică (n.a.).

ment, fapt ce rezultă din actele de instrucție urmate în cauză (A se vedea hotărârea Tribunalului Poporului nr. 13/1945).

Că, aceste fapte se încadrează în dispozițiunile art. 2 lit. c. comb. cu art. 3 alin. 5 din legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din suscitată lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză.'

6. *Că, după cum s-a arătat mai sus, numitul acuzat a ordonat acte de teroare și suprimare asupra populației din teritoriul în care s-a purtat războiul, sub pretext că sunt partizani.*

Că și acest fapt se încadrează în dispozițiunile art. 2 lit. d. din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză.²

7. *Având în vedere că acest acuzat, pentru a împiedica orice mișcare de rezistență împotriva politicii sale, a luat măsuri ca toți luptătorii antifasciști să fie internați în lagăre, fapt care constituie elementele crimei de război prevăzută de art. 2 lit. e. din legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2. din aceeași lege, texte pe care Tribunalul le aplică în cauză.**

8. *Că numitul acuzat, în scop de persecuție politică și din motive rasiale, a ordonat deportarea populației evreiești din Bucovina și Basarabia, cum și parte din vechiul regat în Transnistria, unde în cea mai mare parte a fost exterminată; cităm masacrele de la Iași, Golta, Odessa, Mostovoi, Moghilău, Scazineț, Pescioara, Slivina, Râbnița etc.*

Considerând că acest fapt, astfel cum rezultă din actele aflate în dosarul instrucției, constituie crima de dezastrul țării prin săvârșirea de crime de război, prevăzută de art. 2 lit. f din legea 231/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză și cari au fost enunțate în ședință publică.⁴

---

1. Pentru aceste pretinse fapte Mareșalul a fost condamnat la 20 ani temniță grea și 10 ani degradare civică (n.a.).

2. Pentru această acuză Mareșalul a fost condamnat la moarte și 10 ani degradare civică (n.a.).

3. Pentru această nouă „crimă" Mareșalul a fost condamnat la moarte și 10 ani degradare civică (n.a.).

4. Pedepsa cu moartea și 10 ani degradare civică (n.a.).

9. Având în vedere că în ce privește crima prevăzută de art. 2 Ut. g. din legea 312/945, constând înfăptuită, comandantii, directorii, supraveghetorii și paznicii de închisori, lagăre de prizonieri sau de internați politici, de lagăre sau detașamente de muncă obligatorie, au supus la tratamente neomenești pe cei aflați sub puterea lor; cităm cazul de la Tg. Jiu, Wapniarka etc, acuzatul Ion Antonescu se face vinovat de instigare la aceste crime, datorită fățișei sale atitudini politice față de deținuții politici, de prizonierii și cei supuși la munci obligatorii.

Prin urmare, Tribunalul Poporului, făcând în cauză aplicațiunea art. 2 lit. g., combinat cu art. 3 alin. 4 din legea 312/945 și art. 3 alin. 2 din aceeași lege, urmează a pronunța condamnarea acuzatului Ion Antonescu și pentru această crimă.¹

10. Că pentru aceleași considerente, Tribunalul Poporului găsește că acuzatul Ion Antonescu se face vinovat de crima prevăzută de art. 2 lit. h. comb. cu art. 3 alin. 4 din legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, combinat cu art. 31 Cod penal și jăcându-i în cauză aplicațiunea acestor texte de lege, urmează a pronunța condamnarea sa și pentru această crimă.²

11. Că, de asemeni, pentru aceleași considerațiuni arătate mai sus, Tribunalul Poporului găsește că tot atitudinii fățișe a politicianii antidemocrate a acuzatului Ion Antonescu, procurorii sau judecătorii civili sau militari au comis crima prevăzută de art. 2 lit. i. din legea 312/945 și prin consecință făcând aplicațiunea acestui text de lege, combinat cu art. 3 alin. 4 din aceeași lege și art. 3 alin. 2 din legea 312/945, combinat cu art. 31 Cod penal, urmează a pronunța condamnarea acestui acuzat și pentru acest fapt.³

12. Considerând că, după cum rezultă din actele de la dosarul cauzei, acuzatul Ion Antonescu a ordonat înființarea de ghetouri, lagăre de internare pentru deportați din motive de persecuție politică și rasială.⁴

---

13. Pedepsa cu moartea și 10 ani degradare civică (n.a.).

14. 20 ani temniță grea și 10 ani degradare civică (n.a.).

15. 20 ani temniță grea și 10 ani degradare civică (n.a.).

16. Detențiune grea pe viață și 10 ani degradare civică (n.a.).

Că acest fapt constituie elementele crimei prevăzută de art. 2 Ut. m. din legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 1 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză.

13. *Având în vedere că, în ceea ce privește edictarea de legiuri sau măsuri nedrepte de concepție hitleristă, legionară sau rasială, crimă prevăzută de art. 2 Ut. n. din legea 312/945, ce i se mai pune în sarcină acuzatului Ion Antonescu în această privință mărturia cea mai vie este întreaga legislație apărută de la data de 6 septembrie 1940 până la 23 august 1944, din care se desprinde în mod vădit și fără posibilitatea unei dezistări, a concepției hitleriste, legionară sau rasială, ce a stat la baza acestei legislaturi.*

Că, prin urmare acuzatul Ion Antonescu făcându-se vinovat și de acest fapt, prevăzut, după cum s-a arătat mai sus de art. 2 Ut. n. din legea 312/945 și sancționat de art. 3 alin. 1 din aceeași lege, Tribunalul Poporului face în cauză aplicațiunea acestor texte de lege și prin consecință urmează a pronunța condamnarea sa.¹

14. *Că, în fine, acuzatul Ion Antonescu, se mai face vinovat de crima prevăzută de art. 2 Ut. o. din legea 312/945 prin aceea că s-a pus în slujba hitlerismului și a fascismului și a contribuit, prin fapte proprii, la realizarea scopurilor lor politice, și la aservirea vieții economice a țării în detrimentul intereselor poporului român.*

Având în vedere că acest fapt rezultă nu numai din cele expuse mai sus, dar acuzatul Ion Antonescu, și toți cei cari l-au sprijinit în politica sa, au contribuit prin fapte proprii la aservirea vieții economice a țării în detrimentul intereselor poporului român, către Germania hitleristă.

Înainte însă ca această aservire a vieții economice a țării românești să aibe loc către germani, guvernul Antonescu a luat o serie întreagă de pregătiri, începând întâi cu sistemul antisemitismului, lucru care a constituit un element determinant în dezastrul țării.

Jefuirea populației evreiești, organizată de guvernul Antonescu în perioada fascisto-hitleristă, a fost denumită «românizare». Ea s-a efectuat după un plan determinat de o serie de nelegiuri cu caracter rasial, al cărui scop era exploatarea evreilor până la sărăcire completă. Pe baza acestor legi s-au expropriat de la evrei, în perioada de la 6 septembrie 1940 până la 6 decembrie 1942, 486 185 ha bunuri agricole, un număr de 90 625 imobile și un număr de 1471 bunuri industriale.

---

1. 20 ani detențiune riguroasă și 10 ani degradare civică (n.a.).

Datorită acestei măsuri de românizare, nemții au reușit ușor să acapareze o mare parte din întreprinderile comerciale și industriale românești.

Că pentru realizarea scopurilor hitlerismului, organul cel mai diabolic de care s-a servit acuzatul Ion Antonescu, și întreg guvernul său, a fost serviciul special de informații, condus de Eugen Cristescu, care lucra în strânsă colaborare și după directivele Gestapoului de la Berlin. Acest serviciu însă, luând fînță din inițiativa lui Ion Antonescu, iar grozăviile faptelor erau cunoscute de întreg guvernul, care își dădea consimțământul la tot ce se făcea și care nu shujeau la altceva decât intereselor germane.

Aservirea vieții economice a țării către germani, consta și din faptul că guvernul Antonescu a dus cea mai aprigă prigoană împotriva muncitorilor, elementul cel mai activ de luptă împotriva regimului fascist. Numeroși muncitori patrioți, autori ai unor acte de rezistență anti-hitleristă, au fost executați, iar alții au fost torturați, condamnați și reținuți ani de zile în închisori și lagăre.

Tot guvernul dictatorial al lui Antonescu a răpit dreptul ntuncitorilor de a se organiza în organizațiuni profesionale, luând măsuri pentru militarizarea întreprinderilor și aceasta cu dublu scop:

I. de a suprima orice încercare de acțiune revendicatoare sau patriotică

și

II. de a stoarce de la muncitori, prin muncă excesivă, un cât mai mare randament în favoarea războiului hitlerist.

Un aspect mai criminal al politicii anti-muncitorești a guvernului Antonescu este trimiterea în Germania a muncitorilor români. Și că această trimitere avea un dublu scop:

I. Pe de o parte se urmărea fascizarea muncitorimii românești

și

II. pe de altă parte, trimitea în dar brațe românești, pentru mărirea potențialului de război.

Având în vedere însă, ca guvernul Antonescu nu s-a mărginit numai la muncitori, țelurile sale de aservire totală a vieții economice românești se evidențiază apoi și prin măsurile luate împotriva țărănimii, urmărind subjugarea și exploatarea ei la maximum, pentru a aproviziona mașina de război germană cu grâne românești.

Moșierimea care participa, direct și indirect, la opera guvernului, era fericită de toate măsurile luate, printr-o serie de legi speciale, așa numite pentru „ încurajarea producției agricole ". Țăranii munceau pe latifundiile ciocoilor, erau plătiți cu salarii de mizerie și puși în imposibilitate, din cauza mobilizării, de a părăsi serviciul, fapt considerat ca acte de sabotaj și dezertaune din câmpul muncii. Cei care nu mai puteau îndura mizeria și teroarea și fugeau de pe moșiile unde erau ținuți, ca niște vite, erau înaintați Curților Marțiale, schingiuiți și condamnați la ani de temniță.

Având în vedere însă că principalul scop, urmărit de Germania, așa cum se mărturisea de Hitler, în Mein Kampf, era să se obțină vasalitatea Estului European, deci și a României, pentru a o transforma în colonie germană. Ea a fost împinsă la aceasta de ideea imperialismului german cu substrat exclusiv economic.

Dovada: că după trupele germane care intrau în țară la 12 octombrie 1940, veneau economiștii, financiarii, capitaliștii, marii potențați ai industriei și comerțului nemțesc.

Trupele germane destinate să atace Balcanii, și apoi Rusia Sovietică, aveau nevoie de întreținere și în special aveau nevoie de petrolul românesc.

Vinovăția guvernului Antonescu pentru dezastrul ce a urmat, rezultă din acordurile încheiate cu Germania hitleristă, din discuțiile din Consiliul de Miniștri, din Consiliile economice și recunoașterile din raporturile ministerelor referitoare la contribuțiile făcute de Statul Român, ca urmare a alăturării de Axă și a participării la războiul contra U.R.S.S.

Grație sprijinului dat acuzatului Ion Antonescu de acuzații Marinescu Ion, Dimitriuc Vasile și întreg guvernul, Germania a pus stăpânire pe întreaga noastră industrie petroliferă. Cu benzina și uleiurile românești s-au mișcat tancurile și avioanele hitleriste în Balcani, Africa și în Rusia. între 30 și 40% din consumul de produse petroliifere ale mașinii de război germane, a fost acoperit prin dărnicia acuzatului Ion Antonescu și a complicilor săi. Zeci de mii de lucrători și funcționari români au lucrat fără întrerupere din ordinul guvernului Antonescu, pentru a da, în fiecare an, între 3 și 4 milioane tone de petrol, armatelor hitleriste.

Zelul și tenacitatea cu care guvernul Antonescu a predat petrolul românesc, fără vreo compensare de natură economică, necesară vieții economice și intereselor reale ale țării, și cinismul cu care încercau să justifice exploatarea abuzivă a rezervelor de petrol, rezultă din Ședința Consiliului de Miniștri din 9 mai 1941, când Mihai Antonescu recunoaște că societatea „Astra Română” a extras petrol din perimetrul de rezervă al statului, a căror exploatare era interzisă, dar declară că este de acord cu această procedură, arătând atunci că s-a făcut intervenție directă de la Berlin, pentru a nu se face dificultăți societății „Astra Română” și să se considere această chestiune și pe plan politic, ținându-se seama de acord de la guvern la guvern, în vederea intensificării producției de petrol.

Alt exemplu de zel, îl constituie scrisoarea lui Antonescu către Keitel, din 14 septembrie 1942 și protocolul din 11 ianuarie 1943.

Prin această scrisoare Antonescu arăta că, numai în decurs de două luni, a livrat Germaniei cantitatea enormă de 660 000 tone petrol și 55 500 tone benzină pentru aviație, iar prin protocolul arătat, guvernul se obligase să livreze, în anul 1943, 4 milioane tone petrol

Prin avantajele acordate firmelor hitleriste, s-a împânzit economia românească cu societăți germane, colectoare și distribuitoare de mărfuri cu firme de export și import. Tot ce era destinat comerțului intern și extern era vămuț de societățile: Solagra, Dunărea, Agromex etc.

Astfel, în anul 1943, 60% din import și 85% din export erau în mâinile societăților hitleriste, care, cu capitalul de câteva zeci de milioane, controlau și vămuiau întreaga economie românească.

În industria metalurgică controlul era exercitat de Societatea Rogifer, iar în domeniul agricol de Societatea Solagra și filialele sale.

Toate aceste societăți nu au dus nici un efort de capital, ci au utilizat capitalul românesc ce a constituit o sarcină foarte grea pentru poporul român, care a trebuit să suporte jaful acestor întreprinderi, precum și consecințele dezorganizării economice românești și aceasta datorită servilismului și devotamentului cu care Antonescu și cei care l-au sprijini în politica sa le-au acordat Germaniei. Acest devotament se ilustrează într-o serie de ședințe ale Consiliului de Miniștri, ținute în zilele de 11 aprilie, 22 și 23 mai 1941.

Văzând și dispozițiunile art. 101 din Codul penal, după care Tribunalul Poporului urmează a stabili pedeapsa cea mai gravă dintre pedepsele ce urmează a i se aplica.

Având în vedere și dispozițiunile art. 3 al. ultim și 16 din Legea 312/945, după care Tribunalul Poporului, odată cu pronunțarea pedepsei, urmează a dispune și confiscarea tuturor bunurilor aflate azi în patrimoniul condamnatului, în folosul Statului, cu titlul de despăgubiri, precum și acelea ieșite din patrimoniul său după data de 23 august 1944; de asemenea dispune și confiscarea în folosul Statului și a tuturor bunurilor sau drepturilor aparținând soției și descendenților condamnatului, dobândite după data de 6 septembrie 1940, cu excepția celor dobândite prin succesiune.

(Pentru pretinsa infracțiune prevăzută de art. 2 lit. o, din legea 312/945, s-a aplicat detențiunea grea pe viață și 10 ani degradare civică.)

Având în vedere că, în ce privește faptul prevăzut de art. 2 lit. k din Legea 312/945, ce i se mai pune în sarcină prin actul de acuzare acuzatului Ion Antonescu, Tribunalul Poporului, din toată instrucția urmată în cauză, constatând că acest acuzat nu și-a însușit ilicit sau abuziv bunuri, private sau publice, din teritoriile în care s-a purtat războiul, urmează a pronunța achitarea sa pentru acest fapt.

Că, de asemenea și în ce privește faptul prevăzut de art. 2 lit. i, din Legea 312/945, ce i se mai pune în sarcină acuzatului Ion Antonescu, Tribunalul Poporului, din lipsă de dovezi, din care să rezulte că acest acuzat a realizat averi în mod ilicit cu ocazia participării la conducerea războiului ori profitând de legiuirile și măsurile de fapt cu caracter hitlerist, legionar sau rasial, urmează a pronunța achitarea și pentru acest fapt.

Văzând și dispozițiunile art. 25pct. 1 din Codul penal, după care Tribunalul Poporului pe lângă pedepsele privative de libertate ce urmează a pronunța și în conformitate cu art. 3 alin. ultim, din Legea 312/945, urmează a aplica și degradațiunea civică, ca pedeapsă complementară pe timp de 10 ani".

*

* *

Aceasta este odioasa hotărâre pronunțată de tot atât de odiosul Tribunal al Poporului, prin care unul din cei mai mari patrioți ai României a fost transformat în „trădător al intereselor poporului român”, în „criminal de război”, în „vinovat de dezastrul țării” și în baza căreia a fost asasinat în ziua de 1 iunie 1946.

Am ținut să redau textul integral al părții din sentință care îl privește pe Mareșalul Ion Antonescu, nu numai pentru că, în capitolele care urmează, voi încerca să demonstrez pe baza probelor din dosar și a altor date, pe care le cunosc din alte surse, netemeinicia acuzelor aduse, dar și pentru a da posibilitatea tuturor celor care cunosc realitatea, din diverse alte surse, necunoscute de mine, să poată face o judecată dreaptă Mareșalului Ion Antonescu.

Pe de altă parte, redarea fidelă a hotărârii oferă posibilitatea oricărui cititor și mai ales juriștilor, de a-și forma propria convingere cu privire la o mostră de pretinsă sentință judecătorească, în care abundă frazeologia goală, afirmațiile lipsite de suport probator, prin care se mistifică adevărul, se răstălmăcesc fapte și acte, care, nu numai că sunt lipsite de orice relevanță penală, dar constituie activități desfășurate cu sârg în deplină concordanță cu interesele vitale ale României, din acele vremuri de restriște ale istoriei noastre.

Evident, au fost omise cu desăvârșire toate probele aflate în dosar care demonstrează lipsa de temeii a acuzațiilor aduse Mareșalului Ion Antonescu și tuturor colaboratorilor săi.

Hotărârea are și o parte pozitivă și anume aceea în care se recunoaște, prin forța lucrurilor, că Mareșalul Ion Antonescu nu a urmărit și nu a realizat nici un avantaj material pentru sine, nici ca urmare a purtării războiului, care pe mulți i-a îmbogățit, și nici ca urmare a guvernării țării. Mareșalul Ion Antonescu sau membrii familiei sale nu au fost nici măcar acționari la una din numeroasele societăți comerciale existente în perioada respectivă.

Aceasta demonstrează odată în plus că Mareșalul nu era un om de afaceri, nu era animat de ambiții politice, ci pur și simplu, chiar și în decursul celor patru ani când s-a aflat la conducerea țării, a rămas același militar credincios patriei sale, în slujba căreia și-a pus toată viața, tot ce a avut mai bun în el. Cum putea un asemenea om să trădeze interesele poporului român și să „aservească” România unei puteri

străine? Ce interese ar fi putut să-l împingă la asemenea fărădelegi, având în vedere că s-a recunoscut că a fost străin de orice interese materiale?

Pretinșii judecători care au motivat hotărârea nu și-au putut ascunde ura și patima de care au fost animați în judecarea acestui proces.

Înainte de a trece la analiza capetelor de acuzare, putem face unele constatări cu caracter general, deosebit de semnificative, cu privire la adevăratele motive care au dus la asasinarea Mareșalului.

Din cele 14 pedepse aplicate Mareșalului Ion Antonescu, 6 au constat în pedeapsa cu moartea. Aceste pedepse se referă la faptele incriminate de art. 2 literele a, b, d, e, f și g din legea 312/945. Înainte însă, de a expune, pe scurt, conținutul textelor respective, este cazul să menționez că, din redactarea lor se desprinde, cu claritate, faptul că „legea” respectivă a fost întocmită în așa fel încât toată activitatea de guvernare a Mareșalului și a tuturor demnitarilor să fie considerată infracțiuni grave.

Astfel, sunt considerați vinovați de dezastrul țării cei care „... având răspunderea politică efectivă, au permis intrarea armatelor germane pe teritoriul țării” și cei care „După 6 septembrie 1940 au militat pentru pregătirea sau desăvârșirea faptelor de mai sus”. Este bine știut că, principalele demersuri și convenții prin care România s-a alăturat Germaniei s-au produs înainte de venirea la putere a Mareșalului. Chiar și invitarea misiunii militare germane în țara noastră s-a făcut anterior, respectiv în timpul guvernului Gigurtu, în august 1940. Cu toate acestea legea îl face răspunzător pe Mareșal care, a „permis” după ce convenția era încheiată. Dar, cu privire la aceste probleme vom reveni mai în detaliu.

Mai departe, așa zisa lege 312/945 îi consideră vinovați de dezastrul țării prin comiterea de crime de război pe cei care „Au hotărât declararea și continuarea războiului contra U.R.S.S. și Națiunilor Unite”. Este clar că Mareșalul a declarat război U.R.S.S., dar nu și Națiunilor Unite, cum se menționează. Lipsește din lege un singur lucru și anume menționarea numelui Mareșalului Ion Antonescu, situație în care „legea” ar fi ținut loc și de sentință și nu mai era nevoie de simulacrul de judecată ce a avut loc.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la moarte pentru că: a declarat și a condus războiul contra U.R.S.S.; n-ar fi respectat regulile internaționale cu privire la conducerea războiului; ar fi ordonat acte de teroare, cruzime sau de suprimare asupra populației din teritoriile în care s-a purtat războiul; ar fi ordonat represii colective sau individuale în scop de persecuție politică sau din motive rasiale, asupra populației civile; ar fi ordonat munci excesive sau deplasări și transporturi de persoane în scopul exterminării acestora; ar fi supus la rele tratamente pe cei aflați în lagăre de prizonieri sau de internați politici.

Sintetizând, putem constata că toate aceste pretinse fapte penale, se referă la activități îndreptate împotriva U.R.S.S., a prizonierilor sovietici, a „luptătorilor antifasciști”, care, în realitate, erau agenții bolșevici introduși în țara noastră și a unei părți a populației evreiești, dar nu pentru apartenență la comunitatea evreiască, deci nu din motive rasiale, ci pentru că o parte însemnată a acestei populații era fățiș pro-sovietică.

Unde este „trădarea intereselor poporului român” mult repetată în sentința de condamnare? Evident că Mareșalul nu a săvârșit o asemenea trădare. Din toate acuzele care i s-au adus, nu este real decât faptul că a declarat război U.R.S.S. și că, în timp de război, a luat măsurile necesare și legale de contracarare a activităților îndreptate împotriva statului român de către agenții bolșevici și de către comuniștii din țară, indiferent de naționalitatea lor.

De altfel, sentința se pronunță inechivoc în sensul că Mareșalul ar fi comis „... cea mai mare crimă, petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei hitleriste, la agresiunea contra popoarelor din Rusia Sovietică...”. Acesta este de fapt motivul pentru care Mareșalul a fost asasinat. Pe marginea acestei acuzații principale au fost țesute toate celelalte 13 învinuiri, una mai nereală decât alta.

Antisemitismul guvernului Antonescu a constituit, a doua acuzație, în ordinea gravității. Este cea mai gravă nedreptate ce i s-a făcut Mareșalului Ion Antonescu.

ÎNCEPUTUL GUVERNĂRII

Luarea puterii de către generalul Ion Antonescu a fost apreciată drept o lovitură de stat, iar guvernarea sa drept o dictatură mili-tarofascistă. După decembrie 1989, se poate spune adevărul și în legătură cu aceste probleme de istorie ale poporului nostru. Evident, este treaba istoricilor și politologilor să facă o analiză completă și calificată, nu numai a momentului inițial, dar și a întregii perioade cuprinse între 6 septembrie 1940 și 23 august 1944. Nu mi-am propus să fac o astfel de analiză, dar mă consider dator să prezint datele ce rezultă din dosarul penal.

Să-l ascultăm, în primul rând, pe însuși Mareșalul Ion Antonescu, care, la 26 aprilie 1946, la întrebarea pusă de acuzatorul public de a relatea „cum s-a ajuns la formarea guvernului Dvs. și Horia Sima din septembrie 1940”, a formulat următorul răspuns:

„In vara anului 1940 am fost închis la Bistrița de către fostul rege Carol II, pentru că am luat atitudine contra sa și a guvernului, scris și verbal, pentru politica făcută timp de 10 ani, care dusesese la prăbușirea catastrofală a tuturor granițelor noastre. 4-5 zile după scoaterea mea de la Bistrița și fără a fi luat contact cu factorii politici, care, direct sau indirect erau amestecați în răspunderile catastrofei, am fost chemat în ziua de 4 august la palat, la rege. La ora 11 am luat primul contact cu regele. Regele mi-a făcut o expunere a situației poli-tice, a jacobinismului și sentimentelor mele de român și de soldat; mi-a cerut să uit ceea ce a fost între noi și mi-a încredințat să formez guvernul. Am răspuns regelui următoarele: «Majestate, m-ați acuzat sau numai m-ați bănuit că fac politică. Vă declar și acum, după cum v-am declarat și în februarie 1938, când ați discutat și atunci formarea unui guvern

sub președinția mea, că acuzarea a fost nedreaptă. Dovada este cum a fost și atunci, că nu am oameni cu cine să formeze guvernul. Dat fiind că împrejurările sunt foarte grele, primesc mandatul majestății voastre cu condiția să încerc să fac un guvern de uniune națională. Cer pentru asta timp la ora 6 după amiază, când voi aduce răspunsul majestății voastre, dacă pot să-l fac sau nu». Însoțit de Dl. Mihai Antonescu am văzut pe Dl. Dinu Brătianu, Dl. I. Maniu, Dl. Cuza A. C. Am căutat și pe Dl. Horia Sima, dar nu l-am găsit. La toți pe care i-am văzut le-am propus formarea guvernului de uniune națională. Toți au refuzat să discute formarea acestui guvern și programul de guvernământ înainte de abdicarea regelui.

M-am întors în seara zilei la palat și am depus mandatul afirmând regelui că oamenii politici ai vechilor partide refuză concursul, iar Horia Sima nu pot să-l găsesc. M-am jenat să comunic regelui cererea partidelor, cu care de altfel eram de perfect acord, de abdicare. Regele m-a rugat să mai încerc și mi-a reînnoit mandatul. Atunci am fost nevoit să-i spun regelui condițiunile în care aș putea primi reînnoirea mandatului. Aceste condițiuni erau similare cu cele pe care i le pusesem în 1938, când a încercat să formeze primul guvern sub președinția mea și anume, renunțarea la toate prerogativele regale, care le avea prin Constituția din 1923 și cari fusese întărite, lărgite prin Constituția de la 1938. I-am precizat să renunțe a mai fi capul armatei, șeful puterii executive, de a mai avea inițiativa legilor și de a se mai amesteca în Justiție. Nu i-am lăsat decât prerogativele privitoare la decorații, amnistie și primirea corpului diplomatic.

Regele, ca și în 1938, a acceptat totul, afară de prerogativa referitoare la armată. Nejacând nici o concesiune în această privință, la ora 4 dimineața am depus din nou mandatul. În fața acestei situațiuni regele mi-a reînnoit mandatul, acceptând și semnând decretul de acordarea deplinelor puteri în calitate de conducător al statului român.

În ziua de 5 septembrie 1940 am adus la cunoștință oamenilor politici pe care-i văzusem în ajun, ceea ce obținusem de la rege și le-am cerut din nou concurs. Oamenii politici s-au menținut pe linia din ajun. La ora 6 după amiază m-am dus din nou la palat și am depus mandatul. Regele mi-a răspuns textual: «Nu te las, nu am pe altul, țara trebuie salvată!». Până la acea oră era liniște în capitală. M-am întors

la președinție cu mandatul de a încerca să fac un guvern tot de uniune națională cu alte persoane. Cu alte cuvinte un guvern politic și de tehnicieni, recomandându-mi să mă înțeleg cu Horia Sima. La ora 8 când dădeam drumul la hârtiile urgente curente, a intrat Dl. Ovidiu Vlădescu, pe care-l numisem secretar general și m-a întrebat: «D-le general, știți ce se petrece?» Am răspuns: «Nu!» Dl. Vlădescu mi-a spus: «Se trag focuri împrejurul preșidenției, palatului și poștelor. În piața teatrului este o mare manifestație, lumea strigă: La Palat!» în timpul acesta am primit un telefon de la Giurgurtu, care era prim-ministru demisionat și care m-a întrebat de asemenea, dacă știu ce se petrece, la care i-am răspuns, da, la care d-sa m-a întrebat ce am de gând să fac și i-am răspuns întrebându-l: «Ce ai face d-ta în locul meu?» Dl. ministru Giurgurtu mi-a răspuns: «Eu aș trage!» I-am răspuns: «Poftim și trage d-ta, ești prim-ministru!» și i-am închis telefonul.

În timpul acesta a sosit la președinție generalul Coroamă, care era comandant militar al capitalei și pe care îl chemasem prin dl. Vlădescu sau col. Elefterescu. Întrebat de mine dacă are trupele în dispozitiv și dacă va trage, în caz că va primi ordin, mi-a răspuns: «Am trupele în dispozitiv, însă nu trag». Întrebat de ce, mi-a răspuns: «Pentru că poporul are dreptate!». Era persoana de cea mai mare încredere pe care regele o pusese la comandamentul militar al capitalei, în timpul acesta a sosit dl. Vaier Pop, de asemenea una din puținele persoane politice care mai rămăsese împrejurul regelui și care va avea în acea epocă contact zilnic cu palatul. Fiind foarte alarmat de cele ce se petreceau și de precipitarea atât de tragică a evenimentelor i-am spus: «Poftiți cu mine la palat!». Înainte însă am chemat pe generalul Coroamă și i-am spus: «Te rog repetă în fața d-lui Vaier Pop ceea ce mi-ai spus.» După aceasta am plecat cu d-l Vaier Pop la palat, bineînțeles prin focuri. Eram hotărât să cer abdicarea regelui și i-am cerut sprijinul în această privință. Ajungând la palat, am văzut în primul rând pe voievodul Mihai, căruia i-am recomandat calm și i-am dat asigurări Ch VOi face totul ca să încerc evitarea unui deznodământ tragic al situațiunii. Am chemat toți aghiotanții regelui, cărora le-am cerut părerea lor, la care toți au fost de acord și după aceea împreună cu Urdăreanu și cu Vaier Pop am intrat la rege. După expunerea de 4 ceasuri, care se referea la atitudinea politică și morală a regelui din

timpul când era prinț moștenitor până în septembrie 1940, i-am amintit toate avertismentele scrise și verbale care i le-am dat, atât în timpul ca prinț moștenitor cât și rege și am conchis că nu e altă salvare pentru neam și dinastie și pentru el personal decât să abdice imediat. Regele a ascultat în mare liniște expunerea și cererea mea și după aceea a cerut avizul d-lui Vaier Pop. D-sa, fără ezitare, i-a arătat necesitatea de a abdica. Adresându-se către Col. Urdăreanu i-a cerut și acestuia părerea în această privință. Col. Urdăreanu cu care mă înțelesesem în această privință, fără ezitare, i-a spus regelui să abdice. După aceea spunând regelui: «Deși Majestate nu mai aveți nici o prerogativă, totuși, pentru ca să împing corectitudinea mea până la ultima limită, aveți majestate dreptul să consultați pe cine vreți în noaptea aceasta, însă până la 6 dimineață trebuie actul de abdicare înainte ca capitala să se deștepte, pentru ca să liniștim poporul». Reamintesc că, în seara de 5 septembrie 1940, cu ocazia manifestației din Piața Teatrului se răspândise în țară manifeste prin care se cerea abdicarea regelui. Țara era unanimă în această privință.

In cursul nopții regele a văzut, după știința mea, următoarele persoane: N. Iorga, C. Brătianu, Gheorghe Brătianu, I. Maniu, poate Mihalache, A. C. Cuza, M. Manoilescu, g-ral Paul Teodorescu, g-ral Mihail și poate și alte personalități pe care nu le știu. Toți i-au cerut abdicarea, afară, după câte mi s-a spus, de domnii generali Paul Teodorescu și Mihail. Pare că acesta din urmă i-arfi declarat regelui că numai eu eram pentru abdicare și că toată țara este cu regele. Din informațiile care mi-au venit imediat, pare că regele a avut la un moment dat ideea să formeze un guvern general Mihail. Comunicându-mi-se să merg imediat la palat pentru a împiedica asta, pentru că, dacă se formează acest guvern, voi fi împușcat într-un sfert de ceas, am răspuns: «Nu am ce căuta la palat, aștept scrisoarea regelui de abdicare!». Pentru ca să împiedic ultimele ezitări ale regelui, i-am scris o scrisoare, care s-a publicat ulterior, prin care i-am cerut ferm abdicarea și i-am reamintii, făcând apel la sentimentele lui de român, consecințele grave ce ar putea să decurgă, pentru neam și pentru dinastie, din faptul neabdicării la timp.

La ora 6 dimineață, în ziua de 6 septembrie Col. Urdăreanu m-a chemat la palat și mi-a încredințat scrisoarea de abdicare. La ora 8

voievodul Mihai a depus jurământul de rege. La ora 9 Piața Palatului era plină de lume, care, luând cunoștință de situațiune, s-a calmat.

Două zile mai târziu, regele părăsea țara cu un tren special, însoțit de d-na Lupescu și dl. Urdăreanu.

După punerea la punct a acestui fapt, am început din nou consultările pentru formarea guvernului de uniune națională. În dimineața zilei de 6 septembrie sosea la București și d-l Horia Sima, pe care d-l Mihai Antonescu și Roșianu, trimiși de mine din seara de 5, îl găsiră la Brașov dechizat în cioban. Oamenii politici cărora le-am spus, atât direct cât și prin d-nul Mihai Antonescu, care prin Gh. Brătianu avea legături continue cu Dinu Brătianu, că, de fapt, rolul meu s-a terminat și că ar trebui ca D-lor să se înțeleagă și să ia conducerea țării.

Nu am cerut concursul și nu am spus aceasta d-lor A. C. Cuza și Horia Sima. D-nii Brătianu Dinu și Maniu I. au refuzat să dea direct sprijin, însă mi-au promis că-mi dă concursul prin elemente de valoare, într-adevăr d-l Dinu Brătianu a autorizat pe Gh. Brătianu să intre în guvern și mi-a recomandat 4 sau 5 persoane, pe care le-am și folosit pentru economia națională, finanțe, Banca Națională etc. D-l Maniu mi-a pus la dispoziție pe d-nii Mihail Popovici și Aurel Dobrescu, pe care i-am refuzat net. D-l Horia Sima mi-a cerut să formez un guvern numai de legionari, afirmând că partidele politice nu mai reprezintă nimic în țară. Nefiindde acord, am refuzat. Constatând dificultățile de a forma guvernul, am avut intenția să depun din nou mandatul, lăsând partidelor politice și legionarilor răspunderea și consecințele ei. În urma unor mari presiuni făcute asupra mea de foarte multe persoane politice și din afara partidelor, am încercat să stabilesc o armonie și de abia la 14 septembrie am reușit, după certuri foarte mari cu Horia Sima și cu Stoicănescu, să formez un guvern în care toate posturile de economie națională erau ocupate de elemente liberale, iar celelalte ministere cu importanță capitală pentru apărarea țării și liniștea ei, erau încredințate unor oameni din afara partidelor. Legionarii au obținut ministerul Sănătății, Asigurările sociale și românizarea, care s-a înființat după cererea lor și doi subsecretari de stat: unul la Finanțe și celălalt la Agricultură. Le-am mai dat, de asemenea, ministerul Educației Naționale.

în ceea ce privește ministerul de Interne, pentru care au fost mari și violente discuțiuni, am făcut un compromis numind pe g-ral Petrovicescu (din rezervă), care era un legionar convins, dar și un mare devotat al meu de 30 ani. Este persoana care mi-a dat cea mai mare decepție, pentru că, în loc să meargă, pe timpul guvernării regimului legionar pe linia mea, a mers pe linia Horia Sima, afirmând tot timpul contrariul, în același timp, pe baza marilor presiuni făcute asupra mea, atât prin d-nul H. Sima, cât și prin mari demonstrații în capitală și în provincie, am fost nevoit să supun regelui un decret constituțional prin care instituiam regimul legionar. Cu mari greutateți am obținut de la d-l H. Sima să se mulțumească cu comanda legiunii, cu postul de vice-președinte, recunoscându-mă ca șef al regimului legionar. Mi-am dat seama de la început că această dualitate - și am afirmat-o de atunci - va duce la catastrofă, dacă unul din noi doi va fi de rea credință. Catastrofa a venit, s-a lichidat prin rebeliunea din ianuarie 1941. Istoria va decide cine a fost de rea credință. Bineînțeles, până la această rebeliune, s-au întâmplat o serie de fapte grave și foarte grave, care au determinat: intervenția foarte justificată a șefilor celor 2 partide istorice, un schimb de scrisori cu d-l H. Sima, o serie de declarații publice făcute de mine și de atitudini luate în Consiliul de Miniștri și multe rezoluții scrise prin care înfieram toate actele neregulate care se comiteau și ceream intrarea în ordine. Toate aceste fapte se vor explica la timpul lor. La strigătele de alarmă date de d-IBrătianu și Maniu, le-am răspuns oferindu-le conducerea statului, pe baza faptului că, având organizațiuni politice, erau mai în măsură să reziste curentului legionar, care făcea ravagii în toată țara, eu stându-le la dispoziție cu armata. Scris și verbal, partidele politice, ca de obicei, s-au derobat".

Înainte de a trece la analiza altor probe cu referire la luarea conducerii statului și la guvernarea Mareșalului Ion Antonescu, nu pot să nu constat sinceritatea deplină a acestei declarații, curajul răspunderii care l-a caracterizat din primii ani de activitate, precum și capacitatea deosebită de analiză și sinteză de care a fost capabil și în acele momente nespuse de grele ale vieții sale.

Dar, întrucât această declarație a fost dată în calitate de inculpat, iar oamenii de rea credință ar putea să o considere dată pro-cauza, este

necesar să vedem cum a înțeles Mareșalul să guverneze și cum a privit el prezența legionarilor în guvernul său, încă în perioada în care nu se gândea decât la răspunderea ce îi revenea în fața neamului românesc și a istoriei sale.

La scurt timp după formarea guvernului, respectiv la 21 septembrie 1940, în ședința Consiliului de Cabinet, a declarat:

„Dvs. știți care este politica generală a statului, știți liniile diriguitoare și aveți posibilitatea să vă luați toată inițiativa în această privință, însă pe liniile mari diriguitoare ale politicii de stat. Acum trebuie să pun la punct o chestiune cu dl. Sima. Ați văzut, noi am transformat statul într-un stat național legionar. Eu sunt șeful regimului legionar, iar dl. Horia Sima este comandantul mișcării legionare. Cu dl. Sima suntem înțeleși că toată partea politică o face mișcarea, în guvernare însă, partidul nu se amestecă decât dl. Horia Sima prin raporturile directe pe care le are d-sa și împreună căutăm să dirijăm statul în direcțiunea cutare sau cutare, cădem sau nu de acord, până acum am căzut de acord în toate problemele și cu siguranță că tot așa se va întâmpla și de aici înainte.

Așa încât, acestea sunt raporturile noastre. Ați văzut că deja a apărut comunicatul privitor pe cei ce se prezintă sub formă de legionar, etc. Va să zică dvs. nu puteți să suferiți în nici un fel și de la nimeni opresiunea și injoncțiunea partidului, nici de sus, nici de jos, în conducerea departamentului dvs. sunteți responsabili și nu puteți să spuneți că a venit cutare și v-a sugerat cutare lucru. Sugestiunile se fac de dl. Sima și noi îl acceptăm cu toții sau nu. Deci, nu au voie legionarii să intre oricând în minister, cum s-a întâmplat la început. A fost o perioadă romantică, explicabilă, un tineret comprimat până la refuz și când i s-a dat drumul a sărit în sus și i-a pocnit pe mulți. Acum însă, să intrăm în ordine și legalitate ”.

Comparând cele două declarații, una în calitate de inculpat, iar **alta în calitate de conducător al statului, nu putem să nu observăm** deplina lor concordanță, cu referire specială la atitudinea Mareșalului față de mișcarea legionară. Este evident că nu a simpatizat fascismul și agentura lui din România, dar a văzut în mișcarea legionară, care luase amploare, o forță reală, dar, dat fiind caracterul ei ocult, putea fi

deosebit de periculoasă. În lipsa altor forțe politice reale de contrapondere, a preferat să scoată mișcarea legionară la lumină și să o dirijeze spre servirea scopurilor majore ale țării. Nu a reușit acest lucru, dar această scoatere la lumina zilei i-a dat posibilitatea să o desființeze definitiv ca forță din viața politică a țării.

Este interesant de văzut ce au declarat la proces personalitățile politice de frunte ale acelor vremuri, ținând seama și de condițiile tensionate în care s-a desfășurat procesul și riscul la care se expunea orice persoană audiată în cazul în care făcea depoziții în favoarea Mareșalului Ion Antonescu. Și totuși, cu toate aceste riscuri, nimeni nu a putut să nu confirme, chiar dacă uneori cu ezitări, declarațiile Mareșalului.

Constantin I. Brătianu, șef al Partidului Național Liberal, a declarat în fața Tribunalului Poporului:

„Înainte de a forma guvernul din 6 septembrie 1940 și înainte de abdicarea Regelui Carol, Mareșalul Antonescu a venit la mine pentru formarea unui guvern de uniune națională; am refuzat atâta vreme cât în fruntea statului se afla Regele Carol. După ce a format guvernul, m-a surprins că nu a venit la mine să mă consulte și atunci m-am dus eu la Președenție, unde m-am dus împreună cu dl. Gh. Brătianu și am spus cu acea ocazie condițiunile în care se află statul, înțelegând să-i dau concursul, aprobându-i colaborarea persoanelor liberale și, în general, orice persoană cu care ar avea relațiuni și legături economice ”.

„În septembrie 1940 recomandam ca guvernul să fie constituit de Mareșalul Antonescu, ca omul cel mai indicat și aceasta a determinat aprobarea ca Leon și Crețeanu să intre în guvern. Mai precis am fost de acord ca prietenii comuni ai noștri, Mihai Antonescu și Alex. Ottulescu să intre în guvern.

Am dat acordul ca șef politic al d-lui Gh. Brătianu ca să intre și să participe în guvern ca vice-președinte, dar din moment ce a fost numit Horia Sima, nu a mai intrat.

După rebeliune nu am mai discutat problema guvernului, însă am fost fa acord și eram de părere că singurul Mareșalul Antonescu poate continua guvernarea și la acel moment socoteam util un guvern militar, fiindcă eram în stare de revoluție ”.

Gheorghe Brătianu, în fața aceleiași instanțe de judecată a declarat, între altele:

„Acuzatul Mihai Antonescu a făcut parte din cadrele partidului meu și a fost amic personal și politic.

între 6 și 14 septembrie 1940 am dus tratative cu Mareșalul Antonescu, urmând a ocupa demnitatea de Ministru de Externe și vice-președinte, dar am renunțat deoarece elementul legionar devenise preponderent.

Mi s-a propus a intra în guvern după rebeliunea din 1941, dar am refuzat, pentru că toate cercurile politice răspunzătoare din țară erau de acord că situațiunea reclama un guvern militar după 21 ianuarie 1941".

Din această depoziție rezultă cu certitudine faptul că lui Gh. Brătianu i s-a propus să intre în guvern atât în momentul inițial al formării guvernului Ion Antonescu, precum și după rebeliunea legionară din ianuarie 1941, dar de fiecare dată a refuzat. Motivele care l-au determinat să refuze de fiecare dată sunt însă discutabile. Față de al doilea răspuns apare îndoielnic pretextul primului refuz, referitor la „preponderența elementului legionar", mai ales că preponderența invocată nici nu era reală. Oricum, Mihai Antonescu, membru marcant al P.N.L. a făcut parte de la început din guvern, iar după ianuarie 1941 a devenit al doilea om, ca importanță în guvern, prin numirea sa ca vice-președinte, menționând și portofoliul Afacerilor Externe.

Iuliu Maniu, șeful Partidului Național Țărănesc, audiat ca martor în fața instanței a declarat:

„înainte de abdicarea Regelui Carol am avut o întrevedere cu acuzatul Ion Antonescu și ne-am hotărât ca nici unul dintre noi să nu primim nici o însărcinare din partea fostului Rege. De asemenea Dinu Brătianu, Gheorghe Brătianu și cu Stelian Popescu. Cu ocazia acelei întrevederi am stabilit că, dacă Regele Carol va abdica, să participăm toți la guvern fără a preciza cine va fi prezident, d-l Mareșal Antonescu rezervându-și Ministerul de Interne și cel de Război.

înainte de a sosi eu la București, Regele Carol l-a chemat în audiență pe Ion Antonescu căruia i-a oferit să formeze guvernul, ceea ce Ion Antonescu a refuzat, dat fiind înțelegerea noastră de a nu primi nici o însărcinare din partea Regelui Carol. în aceeași seară l-am întâlnit pe Mareșalul Antonescu care mi-a comunicat rezultatele audienței avute și mi-a reconfirmat înțelegerea avută.

În aceeași noapte a fost chemat din nou în audiență Mareșalul Antonescu. Ce s-a întâmplat însă în acea noapte eu nu știu. A doua zi am aflat că Ion Antonescu a primit însărcinarea de a forma guvernul cu condițiunea de a fi conducătorul statului și de a i se transmite unele din prerogativele regale.

După constituirea guvernului Antonescu am avut o întrevedere în cadrul căreia mi-a cerut ca, în cazul când va alege persoane din cadrul P.N.Ț., să fiu de acord să participe la guvernare. Am fost de acord, dar numai ca tehnicieni, nu colaboratori politici. În acest fel au fost numiți doi secretari generali: Dl. Gerota, imediat, și, mai târziu, dl. Grigore Popescu, tehnician în materie comercială și industrială la Ministerul Aprovizionării".

Pentru a demonstra tensiunea psihică în care s-a desfășurat procesul Mareșalului Antonescu și timorarea la care au fost supuse persoanele audiate, prin întrebări vădit acuzatoare la adresa martorilor, voi reda fragmente ale depoziției lui Iuliu Maniu, care reprezintă răspunsuri la întrebările tendențioase ale instanței, răspunsuri care vin în contradicție cu depoziția făcută în mod liber, până la faza întrebărilor.

La întrebarea dacă a înțeles să sprijine guvernul Antonescu:

„JvU am înțeles să sprijin Guvernul Antonescu, dar dat fiind că țara era în schimbare de regim și că regele a fost gonit de pe tron, nu înțelegeam, ca orice român să fac greutăți".

Este clar că și prin acest răspuns, Iuliu Maniu a confirmat sprijinul acordat guvernului Mareșalului, dar a considerat ca prudentă găsirea unei motivații de circumstanță. Dar întrebările agresive au continuat, la fel și răspunsurile echivoce.

„Ion Antonescu, neavând în spatele său o formațiune politică, era natural ca echipa guvernamentală să și-o formeze din alte formațiuni politice sau din oameni din afara partidelor și am fost chiar surprins de ce d-sa, ale cărui idei fundamentale politice nu erau acelea ale legionarilor, s-a adresat totuși legionarilor pentru a forma QChipa guvernamentală și deci nu s-a adresat P.N.Ț. sau P.N.L. pentru a-i da concurs. Câteva săptămâni înainte de constituirea guvernului din 6 septembrie 1940, la întrevederea ce am avut-o la d-sa acasă, am constatat că era contra orientării politice internaționale alături de Germania și deci era de acord cu noi și nu cu legionarii.

Din punct de vedere al scopului de a menține ordinea în stat, programul lui Ion Antonescu și al nostru era în perfectă concordanță.

Scopul Cartelului din 1937 cu legionarii a fost dublu; primul scop înlăturarea prin înfrângerea la alegeri a guvernului Tătărăscu, ceea ce am realizat. Al doilea scop, fiindcă eu în principiu sunt în contra oricărei acțiuni subversive și ascunse, a fost de a scoate la suprafață acele forțe legionare care lucrau în umbră pentru a le cunoaște și a le putea combate.

Mareșalul Antonescu nu a avut intențiunea nici de a consacra Garda de Fier și nici dorinți personale nu l-au împins la guvernare ”.

Trebuie să recunoaștem că, în ciuda condițiilor vitrege în care a fost pus să facă declarații, Iuliu Maniu a avut tăria și curajul de a face referiri deosebit de pozitive la adresa Mareșalului Ion Antonescu, de natură să infirme acuzațiile ce i s-au adus.

Deosebit de semnificative sunt consemnările făcute de Mihai Antonescu, în memoriul înaintat instanței de judecată, după încheierea dezbaterilor judiciare, în care face o analiză completă și obiectivă a evenimentelor care l-au adus în fruntea țării pe Mareșalul Ion Antonescu, și a perioadei care a urmat. Acest memoriu a fost scris în stare de detenție, cu creionul, pe hârtie de proastă calitate, în condițiile timpului limitat acordat ca o favoare. Spun toate acestea pentru a se înțelege mai bine că, din punct de vedere al redactării, memoriul a avut de suferit, dar conținutul lui este, după părerea mea, de o deosebită valoare istorică. De asemenea, mai doresc să se înțeleagă faptul că un înscris cu creionul, după 44 ani de la redactare, iar unele mici porțiuni nu au mai putut fi descifrate, este greu de lecturat.

Am intenționat inițial să redau pasaje din acest memoriu, pentru susținerea unor idei, dar am ajuns la concluzia că numai reproducerea lui integrală este de natură să nu-i altereze substanța, iar pe de altă parte publicarea lui răspunde și ultimei dorinți exprimată de Mihai Antonescu înainte de a fi executat, când a cerut, între altele:

„Cer, dacă e posibil, să se publice apărarea scrisă de mine și pusă la dosar, mă refer la ultimul memoriu depus de mine ”.

Până în prezent această ultimă dorință, ca și celelalte, nu a fost adusă la îndeplinire, deoarece, prin publicarea memoriului respectiv, cititorii s-ar fi convins de nevinovăția Mareșalului Ion Antonescu și de

condamnarea lui abuzivă. A sosit însă momentul ca cel puțin în țara noastră să fie cunoscut adevărul cu privire la acest așa zis proces judiciar. Iată deci, care sunt motivele pentru care mă simt obligat să pun la dispoziția cititorului textul integral al memoriului, ultimul de altfel, redactat de Mihai Antonescu, care, pe lângă răspunderile politice pe care le-a avut, a fost, în primul rând, un eminent profesor universitar.

*Onorate Domnule
Președinte,*

Am onoarea a vă depune odată cu aceasta notele de apărare ce înțeleg să fac în procesul supus dezbaterilor onor Tribunal Popular.

Vă rog să binevoiți a scuza forma în care prezint aceste note.

Vă exprim mulțumiri pentru posibilitatea ce mi-ați dat ca să-mi fac această apărare în liniște.

Primiți vă rog încredințarea stimei mele.

Mihai Antonescu

*Domnule Președinte,
Onorat Tribunal, Domnilor
Acuzatori Publici,*

*Vă rog să-mi îngăduiți a începe printr-o precizare: în cursul ple-
doariei sale Dl. Bălăceanu a pus problema morală a atitudinii foș-
tilor colaboratori față de Mareșalul Antonescu. Indiferent de motivul
care l-a determinat, eu sunt dator să stabilesc de la început poziția
mea față de Mareșalul Antonescu.*

*Deși tânăr, eu am slujit Țara și pe Mareșal timp de 4 ani. Am
conștiința că mi-am făcut datoria.*

*Știu că i-am spus Mareșalului Antonescu tot ceea-ce socoteam
că servește răspunderii noastre, mai ales în problemele sau măsurile
CarC Crcdtam Că SUni kgatS de interesele permanente ale Țării. Și
aceasta într-o vreme când nu toți își făceau datoria de a-l informa.*

*Am văzut de la început misiunea Mareșalului Antonescu ca o
sarcină istorică într-un moment greu pentru România, atât din punct
de vedere internațional, cât și intern.*

în mai multe ocaziuni, în cursul guvernării am spus public că misiunea Mareșalului Antonescu este „giratorul trecător al unui destin permanent”, nu „un regim politic”, ci o sinteză națională în cel mai greu moment al istoriei noastre.

Am afirmat, în sfârșit, în cursul anului 1943, dorind ca și pe plan internațional să poată fi înțeles acest lucru și fără a ține seama de orice nemulțumire germană, că politica externă este alegerea între două posibilități istorice, o hotărâre între două ipoteze de destin, pe când România nu avea decât una, voind cu alte cuvinte să fac să se știe și peste granițe că Regimul Mareșalului Antonescu este un regim care împlinește misiunea trecătoare a epocii de război, că nu este în serviciul nimănui - nici al vreunei țări streine, nici al vreunei ideologii, ci urmărește numai acest scop, de a scoate Țara din perioada de război.

Misiunea aceasta istorică în epoca de război, am conștientizat că a fost împlinită de Mareșal. Fiindcă istoria nu se scrie după sfârșitul unei opere, ci după substanța și rezultatele ei efective.

De aceea, nu mă voi opri asupra sfârșitului acestei misiuni, adică 23 august 1944, întâi fiindcă el va fi judecat de istorie, în al doilea rând fiindcă, în dezbaterile acestui proces, s-a făcut lumină și Țara va putea să judece poziția morală a celor, după ce s-au ferit de răspundere, preocupate (sic) de poziția personală sau de partid-au fost cei dintâi și la 23 august 1944 și în acest proces să se desolidarizeze.

La capătul misiunii pe care Mareșalul Antonescu a îndeplinit-o azi, când se pune în fața judecății problema răspunderilor - despre care mă voi ocupa - eu am datoria să precizez că, dacă m-am găsit alături de Mareșal, în cursul ei, în împrejurările grele de atunci - eu azi sunt dator să răspund cel dintâi, după Mareșal, de ceea ce s-a făcut.

Pentru actele săvârșite contra legilor războiului, sau pentru crimele ce se vor fi săvârșit pe teritoriul sovietic, eu pot să plătesc ca fost Ministru de Externe, dar consider, ca o expresie a conștiinței mele pe care nimeni nu mă poate opri s-o mărturisesc, că am fost strein de săvârșirea lor. Mareșalul Antonescu însuși a declarat că nu se poate solidariza cu crime și cu jafuri.

Cu această lămurire, cred că pot dezvolta apărarea.

Procesul acesta nu este procesul Gărzii de Fier, așa cum ar putea reieși din actul de acuzare.

Pe banca acuzării figurează Mareșalul Antonescu și alături de el câțiva foști profesori, foști generali, un agricultor și un industriaș.

Acesta nu poate fi procesul Gărzii de Fier. De altfel însuși prezența Mareșalului Antonescu aci, face ca procesul să aibă acest caracter.

Ca om și ca militar, personalitatea Mareșalului Antonescu este cunoscută de toți.

A face azi o evocare a însușirilor lui este nefolositor, fiindcă eu am convingerea că Onor Tribunal știe ce reprezintă Mareșalul Antonescu.

Instituțiile și carierele noastre nu au create multe figuri și personalități reprezentative care să reunească, în meritele și însușirile lor, tot ceea ce a putut da mai bun, mai autentic spiritul românesc.

Pentru Armată și cariera ostășească, Mareșalul Antonescu este o asemenea apariție reprezentativă.

În 40 de ani de carieră el a reușit, prin meritele sale, să se impună nu numai ca figura cea mai reprezentativă a Armatei, dar ca o rezervă a Țării.

Momentul politic 1940

Actul de acuzare înfățișează luarea puterii de către Mareșalul Antonescu, în septembrie 1940, drept opera unei acțiuni de trădare a poporului românesc, întreprinsă de către Garda de Fier, cu sprijinul Germaniei și în folosul acesteia.

Este, cred, cea mai aspră nedreptate care se putea face unui om, al cărui trecut, pus 40 de ani în serviciul Țării, nu putea în nici un caz să-și împrumute numele și prestigiul pentru a prăbuși ceea ce slujise o viață întreagă.

A despărți evenimentele cari au dus pe Mareșalul Antonescu la conducerea Țării de împrejurările interne și internaționale de atunci, este nu a judeca și nu a face lumină.

Ingăduiți Umi Să încerc a eVOCa aceste împrejurări. Fiindcă procesul Mareșalului Antonescu nu este judecarea unui om, ci este procesul unui moment politic.

În 1940, Mareșalul Antonescu a luat guvernul după ce evenimentele internaționale schimbaseră profund așezările Europene, iar Țara

noastră își prăbușise toată structura politică, pe care în 70 de ani o întemeiasă vechea democrație românească.

Actul de acuzare învinovățește pe Mareșalul Antonescu și regimul său de a fi înstrăinat România de la politica externă firească și corespunzătoare intereselor lui; de asemenea de a fi prăbușit instituțiile și ordinea democratică.

Această învinovățire nu ține seama de realitățile istorice.

în septembrie 1940 întregul sistem european era prăbușit.

Sud-Estul Europei, care constituia cheia de rezistență a sistemului european fusese prăbușit la Gotesberg.

Anglia și Franța n-au sprijinit efectiv securitatea sud-estului, iar lipsa unui sistem de securitate a răsăritului a făcut ca Mica Antantă - Cehoslovacia, Jugoslavia și apoi și România, în urmă - să se găsească fără sprijin, neexistând un sistem de legătură cu centrul și cu URSS.

în lipsa înțelegerii pentru crearea unui sistem European care să poată stăvili tendințele de război și dominația Axei - Germania a câștigat la Gotesberg, opoziție de dominație a Sud-Estului.

Astfel, libertatea și puterea de rezistență a Sud-Estului au ajuns să fie dominate pe rând de Germania, prin violență sau presiune.

România s-a găsit în 1939/40 supusă acestei influențe, căreia regimul nostru politic de atunci i-a cedat, stabilind legături cu Germania.

Regele Carol III a stabilit primele legături cu Germania, prin acte consecutive:

a) Repudierea garanțiilor anglo-franceze.

b) primirea garanției germane, făcută în iulie 1940 sub guvernul Argetoianu.

c) declararea adeziunii României la Axă, făcută tot atunci de guvernul Argetoianu.

d) Convenția Woltrat-Bujoi, care da Germaniei prioritate asupra petrolului românesc.

e) invitarea misiunii militare germane în România, făcută de guvernul Gigurtu în august 1940.

Este limpede că aceste acte au schimbat total bazele politicii noastre externe și că, în vara anului 1940, prin voința regimurilor Regelui Carol II, România a fost nu numai așezată alături de Axă, dar legată

economicește de Germania, și în parte militar, convenția petrolului și invitarea misiunii militare germane în România, constituind elementele acestei colaborări.

La aceasta trebuie să adăugăm că tot atunci, dictatul de la Viena acceptat tot de regimul Regelui Carol II a modificat granițele României și a făcut să depindă securitatea sa de sistemul german.

Politica alătura de Germania a fost întărită prin încă 3 factori:

a) prăbușirea ultimelor elemente ale democrației; b) înlocuirea lor printr-un regim personal al Regelui Carol II; c) slăbirea succesivă prin ele înșile a partidelor politice; desființarea regimului Constituțional; creierea Frontului Renașterii Naționale și a Partidului Naționalist chiar cu concursul principalelor personalități din partidele acestea, au fost actele de înlăturare a ultimelor elemente ale democrației românești.

Chemarea Gărzii de Fier la guvern, consacrarea ca partid de guvernământ, în ultimul guvern al Frontului Renașterii Naționale, aceasta a constituit înlocuirea vechei democrații printr-un regim personal al Regelui Carol II.

Prin aceasta regele Carol II a adăugat legăturilor internaționale cu Germania o bază de ordine internă pentru că Garda de Fier era angajată la o politică de totală supunere față de Germania.

Astfel, regimul regelui Carol II pe de o parte a legat România de Germania și Axă, iar pe de altă parte a deschis drumul germanilor în Balcani, lucru la care a contribuit și Ungaria, care, prin actul de la Viena a asigurat dominația politică și militară a germanilor în întreaga regiune, odată cu stăpânirea Carpaților, contra URSS.

Aceasta era situația internațională și internă la începutul lui septembrie 1940.

Tot ce a urmat sub regimul Mareșalului Antonescu nu a fost decât urmarea de neevitat a împrejurărilor anterioare.

Pe plan internațional România nu se mai putea sustrage angajamentelor sale cu atât mai mult cu cât se negociase sub regimul Regelui Carol II o alianță politică generală cu Germania și se începuse discuția chiar în vederea aderării la Pactul Tripartit.

Pe plan intern, Mareșalul Antonescu, așa cum a rezultat din chiar dezbaterile acestui proces, a încercat să se rezimeze pe o formulă de Uniune Națională fără a izbuti.

Șefii vechilor partide, cum au declarat-o aci, refuzau orice concurs Regelui Carol II.

Mareșalul Antonescu se găsea în fața acestei situații.

Partidele politice erau desorganizate; Garda de Fier, după ce fusese folosită de Regele Carol II ca să slăbească partidele politice se găsea, în septembrie 1940, singura forță politică ieșită în stradă, care aspira la obținerea întreagă a puterii.

în această situație internă și internațională Mareșalul Antonescu a apărut ca o soluție de apărare, care se impunea momentului politic.

Regele Carol II a făcut apel la el însărcinându-l să constituie guvernul sperând să se salveze el însuși și că va putea realiza, acordându-i depline puteri, o formulă de guvernare.

Șefii partidelor politice consultați de Mareșalul Antonescu, așa cum a rezultat din însuși dezbaterile acestui proces și din declarațiile D-lor Iuliu Maniu și Gh. Brătianu, au refuzat concursul lor Regelui Carol II.

Regele Carol II, în fața acestei situații, i-a recomandat el însuși în seara de 6 septembrie constituirea unui guvern cu concursul legionarilor.

În aceste împrejurări, cum rezultă din însuși (sic) dezbaterile acestui proces, Mareșalul Antonescu a constituit un guvern cu concursul Gărzii de Fier, al elementelor ce i-aufost date de partide, - așa cum de asemenea a rezultat din dezbaterile acestui proces și cu elemente militare și - unii tehnicieni.

între 7-14 septembrie, Mareșalul Antonescu săvârșește o seamă de reforme - Legea pentru cercetarea averilor foștilor demnitari; cercetarea contractelor neregulate ale statului; legea pentru revizuirea Consiliilor de Administrație a Societăților, și alte reforme cu caracter general așteptate de Țară și cari reprezentau o satisfacție fiind dorite de toți.

Garda de Fier a fost la 14 septembrie pusă în fața acestor înfăptuiri, cari au asigurat Mareșalului A. din primul moment al guvernării încrederea.

Între septembrie 1940 și ianuarie 1941, Mareșalul Antonescu a avut într-adevăr în guvernul său miniștri legionari așa cum a explicat el însuși aci, arătând și motivele pentru care nu putea atunci să facă altfel.

în ianuarie 1941, după rebeliune, a înlăturat de la guvern și a luat măsuri represive în contra legionarilor cu sprijinul armatei.

Astfel, a fost desființată încercarea ce făcuseră legionarii de a introduce în România fascismul.

Onoratul Dl. Acuzator Public Stoican a acuzat regimul M.A. de hitlerism și că ar fi fost în serviciul fascismului.

M.A. și regimul său nu a slujit fascismul.

El a primit puterea de la Rege neavând nici o organizație politică proprie.

Tradiția de a se recurge la generali pentru constituirea de guverne în împrejurări grele este veche și a fost și în Țara noastră folosită de mai multe ori.

Și Dl. Iuliu Maniu a afirmat aci că M.A. a fost dictator.

întâi, nu poate fi dictator cel care este numit șef de guvern de însuși regele și care este investit legal cu depline puteri prin chiar decretul de numire.

în al doilea rând, dacă era dictator, pentru ce Dl. Iuliu Maniu i-a dat concursul prin desemnarea unor colaboratori în guvernul Mareșalului.

Am considerat de datorie mea să lămuresc acest lucru, fiindcă altfel, afirmația D-lui Maniu, făcută aci, ar putea să reprezinte o gravă acuză adusă Mareșalului Antonescu.

Mareșalul Antonescu reprezintă un regim de autoritate, ci nu de dictatură.

Misiunea lui?

Am arătat încă de la începutul acestei apărări că misiunea M.A. este o misiune istorică, într-o perioadă de război împlinind sarcina de a apăra interesele naționale în această fază tranzitoriu grea, pe care o reprezintă epoca 1940-1944.

Eln-avea nevoie de o consultare populară pentru a se numi formal democratic și nici nu era în interesul țării să recurgă atunci la alegeri, cari, în septembrie 1940, ar fi putut, cu Garda de Fier la guvern, să dea un parlament cu o numeroasă reprezentare legionară, întărind astfel Garda de Fier.

De altfel, ceea ce caracterizează regimurile asemănătoare ace-luia al Mareșalului A., este că fiind misiuni trecătoare între regimuri

stabile - ele n-au nevoie de consultări populare obișnuite, sarcina lor fiind numai de a apăra și menține forțele națiunii în ceasuri grele, ci nu de a reforma, de a schimba, de a întemeia instituții noi.

Acesta este și motivul pentru care M.A. a recurs la consultarea populară prin plebiscite pentru a-și ratifica misiunea.

Aceste plebiscite au servit și pentru a-și întări poziția sa chiar față de Germani, cari stăruiau în aducerea legionarilor la putere din nou.

Oricum plebiscitele au ratificat poziția M.A. și misiunea lui.

Cari erau posibilitățile Mareșalului Antonescu pentru a-și îndeplini această misiune.

Pe plan internațional și intern Europa de Sud-Est și România însăși intraseră în faza de război. România se găsea sub presiunea Germaniei și nu i se putea sustrage total.

Mareșalul Antonescu n-a avut posibilitatea, în acel moment, de a sustrage Țara de la angajamentele anterioare și presiunea Germană, fiindcă evenimentele s-au desfășurat cu o repeziciune care ne-a depășit.

Pe plan intern nu dispunea de forțele necesare unei asemenea acțiuni de rezistență a maselor, fiindcă șefii de partide, cum au declarat-o chiar în cursul acestor debateri - au refuzat să-și ia răspunderea, fie direct, fie sprijinind pe față pe Mareșal. Mai mult chiar, dându-i un concurs tacit și o colaborare de guvern prin membrii desemnați sau autorizați să ia parte la conducere, domniile lor l-au întărit și confirmat în convingerea și hotărârea că nu avea de făcut decât ceea ce a săvârșit în împrejurările de atunci.

Pe plan internațional de asemenea cum am spus nu se putea schimba situațiunea creiată de angajamentele internaționale luate față de Germania de fostul Rege Carol Uși de consecințele lor, fiindcă România nu putea atunci să se reazeme pentru a rezista Germaniei decât pe Uniunea Sovietică. Guvernul Regelui Carol II ca și o lungă atitudine politică făcuse ca între URSS și România să existe o stare de răceală.

Totuși s-a făcut și această încercare.

La sfârșitul lui noiembrie 1940, ca urmare a unei convorbiri între d. ministru Vîschinski și d. Gafencu ministrul nostru la Moscova, am dat instrucțiunea ministrului nostru să arate că România a dorit, dorește și va dori să aibă cele mai bune relații cu Uniunea Sovietică, fiind gata a începe chiar discuțiuni.

Venirea misiunii militare germane în România, apoi trecerea trupelor germane spre Balcani și dislocarea unor unități germane în zona petroliferă și în Moldova -fapte și împrejurări de care mă voi ocupa imediat și la cari de asemenea Mareșalul Antonescu nu a putut opune rezistență, cum voi explica, cred că au fost de natură ca încercarea de apropiere față de URSS, ce am făcut eu însumi atunci, să nu poată fi realizată, pozițiile câștigate de Germani în România fiind de natură să ne lipsească de libertatea de acțiune, cari ar fi făcut înțelegerea practicabilă, URSS, în asemenea împrejurări, nu putea să dea ajutor României.

Mareșalul Antonescu nu putea în împrejurările de atunci decât să facă toate eforturile pentru a rezista cererilor germane, fie de ordin politic fie economice.

Astfel, când germanii au cerut să reconstituie o „Legiune a Mareșalului ” tot cu concursul legionarilor și mai târziu un Partid Național Socialist, nu a primit.

De asemenea, cum voi arăta, a pus toate rezistențele la cererile economice germane, neexecutând nici angajamentele ce fuseseră anterior luate de guvernul Gligurii.

Fără partid, cu o administrație improvizată, Mareșalul Antonescu a făcut totul pentru a combate întâi și a vindeca apoi starea bolnăvicioasă pe care legionarii încercaseră să o aducă în viața publică, restabilind ordinea și sprijinul elementelor sănătoase ale Țării, astfel că muncitorii au putut să-și continue activitatea fructuoasă, să-și facă datoria, iar ordinea economică să se dezvolte aproape normal.

A găsit țara fără nici un program economic, fără o statistică a materiilor prime, a rezervelor, a naturii capitalurilor și poziția lor în producție; cu o organizare bancară și de credit lipsită de orice control sănătos al statului, într-un cuvânt economia Țării lipsită și de orice plan director și de o organizație de control și îndrumare, administrația noastră fără inițiativă, neputând împlini rolul ce revine statului, mai ales în împrejurările de război.

Procurarea materiilor prime necesare producției, organizarea transporturilor, stabilizarea prețurilor, evitarea inflației, asigurarea creditelor - au constituit atunci măsurile luate de guvernul său pentru a evita prăbușirea economică în perioada imediat următoare rebeliunii, când încrederea și siguranța muncii și a producției fuseseră zdruncinate.

Consolidarea acestor măsuri în 1942 a făcut ca ordinea noastră economică să poată asigura Țării, deși într-o perioadă de război, o stare pe care în aceeași perioadă, n-au avut-o alte țări europene.

Prin aceasta, Mareșalul Antonescu și-a împlinit cea dintâi sarcină ce a revenit misiunii sale: a) în perioada de criză legionară a combătut și înlăturat aceste primejdii pentru Țară; b) în perioada următoare a consolidat ordinea internă, asigurând nu numai liniștea drepturilor, dar și ordinea economică.

Colaborarea militară cu Germania

a) venirea misiunii militare în România și trecerea trupelor germane în Balcani;

b) intrarea în război a României;

c) regimul ocupației teritoriilor sovietice.

Actul de acuzare consideră drept un act grav faptul că sub regimul Mareșalului Antonescu a fost adusă misiunea militară în România.

Am arătat împrejurările din vara anului 1940 când guvernul Gigurtu a invitat misiunea militară în România.

În situația internațională de atunci, pe care am amintit-o, astfel că nu mai revin aci, Mareșalul Antonescu nu se putea opune la venirea acestei misiuni. Ceea ce a putut face a fost să reglementeze condițiile funcționării sale și acesta a fost scopul convenției Tătăărăscu-Tempelhirsch, de care s-a vorbit în acest proces.

Este deci un act consecutiv politicei anterioare și al poziției ce câștigase Germania în 1940, consecința garanției germane, a alăturării României la Axă și a actului de la Viena, ci nu o inițiativă liberă a Mareșalului Antonescu sau o măsură cu caracter politic luată de Mareșal.

Cred că este nedrept ca să se atribuie Mareșalului Antonescu -pmtru acest act, pe care nu-l putea împiedica, voința de a aservi Țara Germaniei și cu atât mai puțin de a o trăda.

Actul de acuzare consideră ca o gravă vină a Mareșalului Antonescu faptul de a fi admis trecerea trupelor germane pe teritoriul nostru spre Balcani.

Pentru a vedea dacă este întemeiată această acuzare, cred, că este potrivit pe de o parte să examinăm condițiunile în care s-a produs; de alta să dovedim că Mareșalul nu se putea opune la acest act.

În ianuarie, 1941, Hitler a invitat pe Mareșalul Antonescu la Bergtesgaden. Invitația s-a produs cu câteva zile numai, înainte de rebeliune.

Legionarii începuseră o acțiune de propagandă și agitație, în întreaga Țară, pregătitoare rebeliunii.

Aceasta pe plan intern. Pe plan internațional, situația era aceasta:

Prin actul de la Viena, Germania săvârșise, în realitate, primul pas pentru viitorul război în Balcani. Prin coridorul secuiesc dat Ungariei își asigura atît linia strategică a Carpaților împotriva unei intervenții militare din partea URSS, cât și inferioritatea strategică a României odată cu siguranța asupra petrolului românesc, adică o punte de dominație asupra României.

Venirea misiunii militare în România constituise al doilea pas care trebuie legat de actul de la Viena și de garanția germană - toate primite de fostul Rege Carol II și anterioare venirii la guvern a Mareșalului Antonescu.

În noiembrie 1940 se semnase la Berlin adeziunea României la Pactul Tripartit.

Cred că este folositor să amintesc și în această privință că guvernele Regelui Carol II discutaseră cu Germania, tot în vara anului 1940, un tratat politic general pe lângă garanția primită.

Adeziunea României la Pactul Tripartit nu era decît consecința de o parte a situației ce se creiase pe plan internațional în raporturile germano-române prin aceste negocieri, ca și a angajamentelor luate atunci (alăturarea la Axă prin declarație publică), de alta stăruințele legionarilor care, aflându-se în guvern și având Ministerul de Externe, Sturza (legionar), voiau să se realizeze neîntârziat această adeziune.

În ianuarie 1941, invitat la Bergstengaden, Hitler cere Mareșalului Antonescu să-și dea consimțământul la trecerea trupelor germane spre Balcani, spunând că Ungaria și-a dat consimțământul la aceasta și trupele germane s-ar găsi la granița Ungariei.

În această situație internă și internațională, Mareșalul Antonescu nu se putea opune, cu atît mai mult cu cît izbucnirea rebeliunii, a doua zi după întoarcerea Mareșalului, făcea imposibilă orice rezistență, țara fiind în plină dezordine legionară.

Trecerea trupelor germane pe teritoriul român nu poate apare astfel ca un act de inițiativă românească sau de liberă consimțire a Mareșalului Antonescu, cu atât mai puțin ca un act deliberativ contra aliaților noștri din Balcani.

Ca dovadă a acestei poziții a Mareșalului Antonescu și a guvernului său este că atunci când, puțin mai târziu, ministrul Italiei la București a venit să ceară intrarea României în război alături de Axă împotriva Iugoslaviei, Mareșalul Antonescu i-a răspuns că acest act ar fi interpretat de URSS ca un act de provocățiune, după ce luase cunoștință de răspunsul ce-i dădusem că România nu poate să lupte în contra aceloră lângă cari a luptat în războiul trecut și lângă cari a stat 20 de ani ca aliată.

În primăvara anului 1941, guvernul german a făcut o serie de comunicări cu tendința de a prezenta intențiile URSS privitoare la România ca rău voitoare. De asemenea, prin informații militare tendențioase urmăreau să creeze impresia că URSS ar amenința România, urmând să pregătească condițiile morale pentru campania în contra URSS.

Sub pretextul dezvoltării misiunii militare în România, germanii au adus, cu prilejul trecerii trupelor spre Balcani, unități pe cari le-au așezat în Moldova la granița URSS.

Actul de acuzare vorbește de pregătirea războiului în contra URSS încă din ianuarie 1941 și chiar din noiembrie 1940.

Acest lucru nu corespunde realității. Am amintit care a fost răspunsul dat de Mareșalul Antonescu cu prilejul cererii formulate de ministrul Italiei, atunci când acesta a venit să solicite cooperarea României la acțiunea în Balcani. Dacă în martie 1941 Mareșalul Antonescu considera că intrarea în război în contra Iugoslaviei este de natură să constituie o provocare a URSS, sau să fie interpretată ca atare de URSS, aceasta însemnează că în nici un caz și cu atât mai mult Mareșalul Antonescu nu a pregătit atacarea Uniunii Sovietice fie și la această dată.

În mai 1941, Hitler a invitat pe Mareșalul Antonescu pentru a-i anunța că va face război URSS.

Mareșalul Antonescu în fața acestei situații, a trupelor germane aflătoare în România, a faptului că România avea graniță vecină cu URSS, știind că, prin începerea războiului, se deschidea inevitabil problema Basarabiei și a Bucovinei, — trebuia să-și dea asentimentul.

Nici nu ar fi putut să n-ofacă, pentru că, dacă ar fi refuzat, germanii ar fi readus pe Horia Sima și regimul legionar.

între a participa la război /ară a se depărta de scopurile naționale și între a lăsa ca germanii și legionarii să târască țara într-un război total - care să pună în serviciul Germaniei toate forțele și rezervele României — Mareșalul Antonescu a preferat întâia soluție.

Aceasta explică pentru ce România a participat la acțiunea în contra URSS.

Mareșalul Antonescu și noi toți n-am înțeles niciodată altfel sensul războiului nostru.

Angajat în această luptă, Mareșalul Antonescu n-a mai putut decât să limiteze efectivele și contribuțiile cerute de germani.

De asemenea, a trebuit, în intenția de a reduce numărul forțelor românești, să prefere ocuparea de către armata noastră a teritoriului sovietic, în loc să dea trupe care să lupte.

Germanii ceruseră ocuparea de forțele române și administrarea teritoriului sovietic până la Nipru, ceea ce Mareșalul Antonescu nu a admis.

Dezbaterile acestui proces au arătat că Onor Tribunal poate să judece dacă Mareșalul Antonescu a fost singurul care a crezut că România trebuia sau nu să ia parte la acest război.

S-a amintit în acest proces de scrisoarea pe care D-nii Dinu Brătianu și Iuliu Maniu, au adresat-o Mareșalului Antonescu, scrisoare prin care ratificau intrarea în război a României - de care au avut cunoștință înainte de începerea lui, spunând în propriii termeni: „ Țara a înțeles că luptăm pentru Basarabia și Bucovina ”, iar în declarația sa d-l Iuliu Maniu a spus că bine a făcut Mareșalul Antonescu făcând acest lucru.

Onor Tribunal poate să judece dacă este drept și potrivit ca Mareșalul Antonescu și regimul său să poarte singur răspunderea acestui act, asupra căruia chiar înaintea acestui Onor Tribunal, dl. Iuliu Maniu a declarat că bine a făcut Mareșalul Antonescu.

A discutat, azi dacă s-a făcut bine sau rău, refuzând Germaniei orice fel de participare de trupe românești, fără a ține seama de condițiile ce ar fi putut suferi România din partea lui Hitler, cred că nu este drept.

în fața nenorocirii care prin război a lovit atâtea familii trebuie să le cerem iertare pentru suferințele lor.

Regimul ocupației teritoriilor sovietice de Armata noastră a fost fixat de Mareșalul Antonescu, care a dat dispoziții să se respecte instituțiile locale, dreptul de muncă și libertatea de a munci a populației.

Nici o dispoziție nu a fost contrar regulilor războiului.

S-a lăsat organizarea colhozurilor și a sovhozurilor în starea anterioară ocupației. S-au refăcut fabrici și s-au asigurat astfel posibilitatea de muncă ale muncitorilor sovietici.

Dacă se vor fi săvârșit unele greșeli ale administrației, acestea sunt inerente împrejurărilor în care a fost înființată, adică în vreme de război și cu un aparat administrativ foarte redus.

Actul de acuzare arată că în teritoriul ocupat s-au săvârșit crime.

Condițiile acestei acuzații au fost explicate aci de fostul guvernator Alexianu.

Onor Tribunal poate constata că aceste acte nu au fost săvârșite de trupele române, nici de organele administrației românești.

Este știut că în prima perioadă a ocupației, germanii au pătruns în acest teritoriu prin formațiile S.S. Acestea au săvârșit adevărate acte de teroare, în special în contra populației evreiești.

Într-un singur caz autoritățile militare române au aplicat măsuri de represiune atunci când localul comandamentului din Odesa a fost distrus prin explozie; cu acest prilej au fost uciși ofițeri și elemente ale armatei instalate într-un imobil.

Față de acest fapt grav s-au dat dispoziții de pedepsire.

Dacă în timpul administrării teritoriilor sovietice s-au putut săvârși unele acte neregulate, aceasta nu a fost rezultatul unor măsuri de principiu, ci rățăcirea unor elemente cari nu au respectat dispozițiile date.

J*ot să asigur că în nici un caz ele nu au constituit un sistem și nu au fost rezultatul unor instrucții legale.

Dimpotrivă Mareșalul Antonescu a dat întotdeauna dispoziții formale ca să fie respectate legile omeniei și chiar libertatea cetățenilor sovietici de a-și păstra convingerile politice.

Totuși, dacă s-au săvârșit acte în contra populației, a bunurilor acesteia sau a celor publice, Mareșalul Antonescu și noi toți suntem datori să cerem populației sovietice să ierte și să uite.

De asemenea, trebuie să cerem populației evreiești care a avut de suferit de pe urma condițiilor evacuării în timpul iernii și sub presiunea războiului - să înțeleagă că măsurile ce au fost luate, chiar

dacă în înfăptuirea lor le-a adus suferințe și jertfe, aceasta n-a fost în nici un caz din intenția Mareșalului Antonescu.

Și față de aceste populații, față de familiile care au suferit pierderi nedrepte, Mareșalul Antonescu și noi toți suntem datori să exprimăm respectul pentru suferințele ce au îndurat.

Colaborarea economică germano-română

Actul de acuzare consideră ca o vină a regimului Mareșalului Antonescu colaborarea economică cu Germania, reafirmând că aceasta ar fi fost contrară intereselor poporului român și, de asemenea, că s-ar fi dat o însemnată contribuție de război Germaniei.

în ceea ce privește colaborarea economică — germano-română din dezbaterele acestui proces s-a arătat că guvernul nu a săvârșit nici o injoncțiune asupra întreprinderilor.

Mareșalul Antonescu a stabilit principiul că nici o infiltrație sau câștigare de noi poziții germane să nu fie făcută fără aprobarea guvernului.

Mai mult chiar, s-au restabilit în multe ocazii și s-au readus în patrimoniul românesc participații care fuseseră obținute de germani.

Colaborarea româno-germană de ordin guvernamental a urmărit întotdeauna să limiteze contribuțiile românești cu toate presiunile germane.

La venirea Mareșalului Antonescu la guvern, am găsit, pe lângă convenția Voltrat, un drept de a obține integralitatea petrolului românesc. Totuși se poate constata că, sub regimul Mareșalului Antonescu, exploatarea de petrol nu au depășit o producție de 5 600 000 tone, pe când în 1936 producția română era de 8 milioane tone. De asemenea, consumul intern de petrol a sporit de la 1 800 000 tone în 1940 la 2 200 000 tone,

în ceea ce privește cerealele, la venirea la guvern a Mareșalului Antonescu se găseau în vigoare convențiile încheiate de guvernul Gigurtu-Manolescu, care obligau România să dea Germaniei 600 000 tone grâu și 600 000 tone porumb.

Nu numai că nu au fost executate, dar așa cum a arătat că rezultă din datele statistice chiar dl. procuror general, în 1941 s-au exportat 79 vagoane cereale.

Din dezbaterile acestui proces, depoziția d-lui Ramniceanu, ca și din bilanțul Băncii Naționale, Onor Tribunal poate constata că, deși într-o perioadă de război și contrar sistemului german practicat în întreaga Europă — am reușit să aducem în perioada 1941—43, din Germania, în acoperirea schimburilor și plăților, nu numai mărfuri decontate, dar chiar 6 vagoane aur, care au sporit zestrea metalică a Băncii Naționale limitând astfel inflația.

În ceea ce privește contribuția de război, Onor Tribunal a putut vedea că Mareșalul Antonescu și noi toți cei ce avem răspunderea am făcut totul pentru a o limita.

Petrolul nu a fost dat printr-un regim de constrângere aplicat societăților, nici în privința extracțiilor, nici a producției, nici a vânzării, ci a fost cumpărat de pe piață de germani, direct de la societăți.

Petrolul livrat Germaniei a intrat în balanța schimburilor și a trebuit să fie acoperit de Germania cu mărfuri și chiar cu aur.

Am răspuns cu prilejul apărării verbale la acuzațiunile ridicate de d. Procuror gen. Stoican că datele statistice ar arăta alte cifre decât cele prezentate de noi sau de martori. Nu voi relua aci toate capitolele schimburilor ce au fost citate.

Rog Onor Tribunal să rețină numai că, dacă Germania a ridicat prețurile la articolele industriale importante și noi am ridicat prețurile - contrar obligațiilor luate anterior, vagonul de grâu trecând de la 55 000 lei în 1940 la 200 000 lei în 1943.

Chestiunea Rogifer

Actul de acuzare citează totuși ca un act de aservire economică a României; Contractul Rogifer.

În 1941, sub presiunea și în timpul rebeliunii legionare, o delegație a grupului Herman-Goring a cerut la București în împrejurările tulburi de atunci, intervenția guvernului român pentru a se obține numeroase participații industriale și anume: 60%, apoi 50%, apoi 39% în

întreprinderile Malaxa; 23-26% la întreprinderile Reșița, o importanță participativă la Șantierele Navale, Jăcândpresiumi că, dacă nu se intră în această colaborare, România nu poate să se aștepte să primească materiile prime necesare industriei noastre metalurgice și siderurgice. Nu am primit aceste cereri, dar n-am putut să ne sustragem de la orice colaborare Jară a expune această industrie de a nu lucra, știut fiind că la acea dată întreaga piață a materiilor prime era sub controlul Germaniei. S-a Jăcut o societate de administrare și exploatare Rogifer, în care Statul român a intrat cu 50% și grupul german cu 50%, la acțiunile de proprietate ale întreprinderilor Malaxa. Germanii nu și-au respectat obligațiunile și, împreună cu gen. Dobre, am Jăcut demersuri pentru rezilierea contractului, cum s-a arătat aci. Și pentru că motivele de ordin tehnic ale realizării contractului, continuau să fie discutate între părți, am adresat fostului Mareșal Gb'ring o scrisoare cerându-i rezilierea contractului, considerând aceasta - așa cum o afirmă însăși scrisoarea - ca o chestiune de răspundere personală, ceea ce am obținut, înlăturând astfel și această pătrundere germană trecătoare în economia noastră.

In împrejurările politice de atunci presiunea economică germană care ne silea la colaborare -jară de care întreaga industrie metalurgică nu ar mai fi putut dispune de materii prime pentru a lucra — a fost suportată numai de întreprinderile Malaxa, care au suferit astfel o jertfă în folosul Țării.

Legile rasiste

Una din aceste greșeli, la care însă de asemenea nici Mareșalul Antonescu, nici România nu se putea sustrage - a fost că sub regimul său s-au făcut legi rasiste și antisemite.

Consider însă că și această acuzare nu poate fi despărțită nu numai de împrejurările internaționale, care au adus din nefericire atâtă ViciumQ în rândurile populației evreiești din întreaga Europă, dar mai ales de împrejurările și atmosfera creată de unele mișcări și partide antisemite în perioada 1933—40. De asemenea propaganda Cuzisto-legionară și incitarea la ură, care constituia programul și activitatea acestor organizații.

Trebuie de asemenea amintit că statutul evreilor a precedat regimul Mareșalului Antonescu.

Ațiunea antisemită legionară dezvoltată între sept. 1940 și ian. 1941, ale cărei excese Mareșalul Antonescu le-a reprimat-continuu propaganda sa și după 1941.

În aceste împrejurări a intervenit legea de expropriere din 1941 a bunurilor evreiești.

Rog Onor Tribunal să țină seama că au fost treptat și în fapt reduse în aplicarea lor precum și greutățile întâmpinate de regimul Mareșalului Antonescu în reprimarea abuzurilor, confiscărilor de avere prin violență și altor excese legionare, pentru a nu despărți judecarea capetelor de acuzare privitoare la legile rasiale de atmosfera și împrejurările de atunci.

Mareșalul Antonescu, eu însumi, am făcut tot ceea ce a fost posibil pentru ca bunurile expropriate să nu fie înstrăinate până la sfârșitul războiului, așa că, în realitate, legea de expropriere a bunurilor evreiești a putut să aducă numai unele sacrificii trecătoare, ci nu să desființeze cu adevărat acest drept.

Alte legi din această perioadă au fost conduse de același spirit, oricare au fost presiunile germane pentru introducerea unui regim de agravare a condiției evreilor.

Recunosc și regret că unii evrei au avut de suferit; și așa sub regimul nostru s-au făcut acte care puteau uneori jigni spiritul de omenie de care Neamul nostru nu a fost niciodată strein.

Rezistențe în politica Externă

Nu numai pe plan economic dar și pe plan diplomatic, acțiunea de rezistență a României față de Germania a fost statornică.

Încă de la prima vizită la Berlin și Roma, Mareșalul Antonescu a declarat că România nu poate recunoaște ca definitiv actul de la Viena.

La 15 septembrie 1941 mi-am făcut datoria de a notifica caducitatea actului de la Viena, atât guvenului german cât și celui italian, odată cu un memorandum asupra condiției Românilor din Transilvania de Nord, a persecuțiilor ce sufereau, odată cu declarația că România

se consideră deslegată de actul de la Viena rezervându-și momentul când să tragă în fapt consecințele date de Ungaria, adică reocuparea Transilvaniei de Nord.

În 1942, am luat inițiativa unei declarații a drepturilor națiunilor mici și mijlocii europene urmărind afirmarea elementelor de organizare internațională liberă declarație care era potrivnică Pactului Tripartit.

Tot în 1942, guvernul român a luat poziție contra imixtiunii guvernelor german și italian care prin comisia Hencke-Roggeri, în chestiunea Transilvaniei, urmăreau o anchetă asupra drepturilor româno-ungare, Mareșalul Antonescu a declarat în scris că nu este vasal, iar memorandumul înaintat ca protest celor două guverne, contra acestei imixtiuni, declară că România nu înțelege să se întoarcă la regimul dictatorial din perioada Otomană.

Guvernul Mareșalului Antonescu a făcut în 1941/43 tot ce a putut pentru a ajuta populația din Transilvania.

În chestiunea Dunării, când, în 1942, Germania a cerut României schimbarea Statutului Dunării într-un statut germano-român la gurile Dunării și un director german la Direcția Dunării Maritime, am răspuns că România nu înțelege reglementarea regimului Dunării decât la pace și odată cu regimul Mării Negre și nu înțelege să dea servituti internaționale după ce i s-au atras servitutile sângelui.

Când la 25 decembrie 1942, ministrul german la București încearcă amenințarea readucerii legionarilor la guvern, desigur sub presiunea germană - anunțând plecarea din Germania a lui Horia Sima, am arestat 2 000 de capi legionari, iar la amenințarea că acest fapt al arestărilor poate avea consecințe grave pentru România, am răspuns cerând predarea legionarilor fugiți în Germania și am trimis chiar lui Hitler declarația că „cuvântul Germaniei este pătat și că Neamul Românesc are dreptul să-și pedepsească singur trădătorii”.

Rezistența economică însăși nu a fost lipsită de greutate diplomatică, Mareșalul Antonescu primind, în 1943, o scrisoare de injoncțiuni de la Hitler, la care s-a răspuns prin a nu se face nici o concesie.

Din aceste câteva greutăți și rezistențe citate, au fost numeroase - cred că Onor Tribunal poate vedea că în nici un caz Regimul Antonescu nu a fost hitlerist sau în serviciul Germaniei.

Acțiunea de propagandă

Actul de acuzare consideră acțiunea de propagandă drept o altă dovadă a servirii hitlerismului și intereselor sale.

Propaganda noastră, cu excepția exceselor rasiste din perioada legionară, a rezistat împotriva presiunilor germane făcute zilnic prin somații și de multe ori prin intervenții diplomatice, și aceasta contra protocolului de propagandă de care s-a vorbit în proces.

Propaganda noastră nu a premers războiului, ci i-a urmat.

Trebuie să recunosc, totuși că, în perioada războiului, propaganda noastră civilă și militară a adâncit neînțelegerea dintre URSS și România precum și eroarea comună asupra rezultatelor comunismului și revoluției sovietice și eu însumi m-am alăturat acestei propagande.

Mai ales ca fost profesor și ținând seama de misiunea educatoare și de cunoaștere a adevărului pe care am avut-o în 19 ani de învățământ, eu mă simt dator să spun azi, după cele ce am văzut eu însumi în URSS, ce reprezintă realitatea sovietică, nu numai că Armata Sovietică poate să ne ajute ca să ne ferim în viitor de primejdii, cum ne-a ajutat ca să ne reluăm Transilvania, dar că URSS dispune de instituții de la care noi putem lua învățăminte.

Disciplina de muncă pe care am văzut-o predominând în URSS ca adevăr, sănătatea cadrelor formate în 30 de ani... despre cultura sovietică, care nu este formală, ci practică, ... marea experiență care a pus bazele unui nou sistem de bănci și credite întemeiate de stat, precum și rezultatele mecanizării agriculturii ca și faptul că soldatul sovietic a luptat pentru Transilvania noastră - mă fac să spun azi că mă simt vinovat față de URSS, care trebuie să fie respectată.

Și mai trebuie să fac o recunoaștere pentru că, la vârsta mea, eu am curajul de a privi și înaintea nu numai în urmă și am datoria ca, rostind adevărul, să încerc a atrage atenția pentru ca, în viitor, să ne ferim de greutățile prin care a trecut țara între 1939/44.

Este adevărat că m-am abătut în această vreme de la poziția pe care am stat 17 ani ca profesor și intelectual.

Și o spun aceasta, oricare ar fi consecințele. Dar din respect pentru Universitatea căreia am aparținut și față de foștii mei studenți, lor trebuie să mărturisesc că am făcut aceasta din dorința de a sprijini pe Mareșalul Antonescu, dându-mi seama că, fără misiunea lui istorică, Țara s-ar fi putut prăbuși.

În conștiința mea am înțeles să slujesc această epocă tranzitorie, când România nu putea face altfel, dar n-am înțeles niciodată să părăsesc adevărul convingerilor mele, că n-am crezut în concepția imperialistă germană, ci întotdeauna într-o organizare internațională liberă.

Fac apel la Mareșalul Antonescu să spună dacă, în momente hotărâtoare pentru evoluția războiului, eu n-am urmat prin acte hotărâte această convingere.

La capătul acestei experiențe de zbucium în care am unit ceea ce 17 ani gândisem asupra ordinii internaționale cu greutatea întâmpinate ca ministru de Externe, în vremuri grele eu cred că am datoriat de a spune că România a ajuns acolo și noi aici, fiindcă Țara noastră și Sud-Estul au lipsit de o organizare internațională regională și continentală realistă și puternică și că azi, când știm ce reprezintă armata URSS, când ne-am primit Transilvania cu sprijinul ei și nu mai putem stăru în eroarea comună asupra realității pe care o reprezintă, cred că România, împreună cu întreg Sud-Estul, trebuie să intre într-un sistem regional care să dea întregii Europe răsăritene siguranța în contra oricărei agresiuni și chează dezvoltării fără nici o primejdie.

Numai astfel România va fi într-adevăr ferită de o nouă încercare ca aceea din 1939/40 și alții vor rândui locul nostru de azi.

Onor Tribunal

Procesul acesta nu este judecarea Mareșalului Antonescu, a regimului său, a celor ce au colaborat cu el.

Este procesul unei epoci din viața poporului nostru și a unei misiuni de ceasuri grele.

Azi și această epocă și misiunea împlinită aparțin istoriei.

Hotărârea dvs. va fi și ea tot o pagină de istorie, pe care o scriți nu numai pentru persoana noastră, dar și pentru cei ce vor purta răspunderile de mâine.

Hotărârea poate să însemne un învățământ negativ, represiv, oricât de moralizator, înseamnă însă pentru cei ce vor veni teama de a nu greși în viață, dar și îndemnul de a se abține de la orice politică în ceasuri grele pentru Țară.

Sentiința dvs. poate fi un învățământ pozitiv, creator, dându-le convingerea că servirea Țării este întotdeauna o datorie și că abținerea de la răspunderi în epocile de grea încercare sau lucrarea lor ocolită fără gând de slujire adevărată, numai din dorința de a păstra poziții personale sigure pentru sine sau partidul său - aceasta constituie un act care, chiar dacă nu este supus judecării Tribunalului, nu poate scăpa judecății istoriei și conștiinței publice.

Dvs. veți alege, care din aceste hotărâri răspunde dreptății și așteptărilor poporului român.

Îngăduiți-mi să vă exprim credința că Mareșalul Antonescu nu poate fi pedepsit, fiindcă el a slujit o epocă istorică ale cărei condiții au fost create în afară de voința sa, prin împrejurări internaționale care au depășit voința tuturor Românilor.

Mihai Antonescu

12 mai 1946

Ultima parte a memoriului ridică unele semne de întrebare. Este vorba de partea în care Mihai Antonescu „recunoaște” că propaganda antisovietică nu ar fi avut la bază cunoașterea realității și după ce arată că „... după cele ce am văzut eu însumi în URSS, ce reprezintă realitatea sovietică...”, concluzionează că: „... mă fac să spun azi că mă simt vinovat față de URSS care trebuie să fie respectată”.

Până în prezent eu nu cunosc ce s-a întâmplat cu Mareșalul Ion Antonescu, și cu colaboratorii săi, în cele 20 de luni cât au fost ținuti în URSS, dar, după cele consemnate în ultima parte a memoriului deșus de Mihai Antonescu, cât și din ultima parte a declarației dată de Eugen Cristescu, fostul șef al Siguranței Statului, declarația elogioasă

la adresa URSS, pot fi trase unele concluzii, fără a avea însă, pretenția și certitudinea că ele sunt conforme cu realitatea.

Astfel, s-ar putea deduce, că, în perioada de captivitate în URSS, asupra foștilor conducători ai României s-a exercitat o imensă acțiune de intoxicare pentru a-i convinge de pretinsa superioritate a sistemului politic sovietic. Există însă mari îndoieli că s-ar fi reușit o asemenea convertire.

S-ar mai putea presupune că, pe lângă acțiunea de intoxicare, sovieticii i-ar fi determinat să creadă că singura lor salvare ar reprezenta-o atitudine pe care o vor avea la proces, față de URSS. La această concluzie ne conduce și împrejurarea că Mihai Antonescu, ale cărui elogii la adresa URSS au fost palide, a fost condamnat la moarte și executat, iar Eugen Cristescu, în ale cărui declarații, elogierea URSS a fost mai insistentă, deși a fost condamnat la moarte, nu a fost executat. Acestea însă pot fi simple speculații logice.

Un singur lucru este însă cert și anume că asupra Mareșalului Ion Antonescu nu a avut nici un efect, nici eventuala încercare de intoxicare și nici eventualele încercări de timorare. El și-a păstrat, până în ultima clipă a vieții, verticalitatea și credința nestrămutată în poporul care l-a născut. S-a apărat cu o demnitate nemiintâlnită, dar nici nu a simțit nevoia să aducă elogii de circumstanță nimănui.

Memoriul Mareșalului Antonescu, întocmit la 15 mai 1946, îl voi prezenta în finalul lucrării, ca ultimul cuvânt al acuzatului. El reprezintă un adevărat testament politic, iar prin sinceritatea care îl caracterizează, prin modul tranșant și documentat în care răspunde tuturor acuzațiilor ce i s-au adus, are o putere de convingere cu totul deosebită. Nu îl voi prezenta nici fragmentat în cuprinsul capitolelor, deoarece doresc să dovedesc nevinovăția Mareșalului Ion Antonescu, pe baza celorlalte probe existente la dosar, făcând abstracție cu premeditare de apărările sale.

Din cele prezentate în acest capitol se desprind cu claritate următoarele constatări:

Mareșalul Ion Antonescu nu a dorit puterea. El a acceptat-o și a primit-o din mâna regelui, după repetate insistențe, într-un moment critic, în care, nici o forță politică, în afara legionarilor, nu dorea să-și asume răspunderea preluării guvernării țării.

Mareșalului a acceptat să formeze guvernul cu sprijinul legionarilor, numai după ce partidele politice tradiționale i-au refuzat sprijinul în mod oficial.

Mareșalul Ion Antonescu, acceptând participarea legionarilor la guvernare, a sperat că îi va putea stăpâni și dirija în direcția slujirii intereselor țării. La rândul lor, legionarii acceptând o participare mai mult simbolică la guvernare, au sperat că, treptat, vor reuși să acapareze întreaga putere în stat.

Nici una din cele două speranțe nu s-a realizat și, ca urmare, în mod inevitabil, s-a declanșat conflictul deschis între Mareșal și Garda de Fier, conflict în urma căruia mișcarea legionară a fost desființată ca forță în viața politică a țării.

Ce dovadă mai elocventă ar putea exista că Mareșalul Ion Antonescu nu a avut nimic în comun cu fascismul, reprezentat la noi de mișcarea legionară? Este evident că o dovadă mai concludentă nu poate exista.

Este clar deci că Mareșalul Ion Antonescu nu a ajuns conducător al statului în urma vreunei lovituri de stat, că guvernarea sa nu a fost fascistă și nici dictatorială. Unde s-a mai văzut un dictator care pe toată perioada guvernării, în permanență s-a consultat cu șefii partidelor politice cărora, în repetate rânduri, le-a oferit preluarea puterii?

Înainte de a încheia acest capitol, nu-mi pot reprimă un gând și o întrebare care nu au nici o legătură cu subiectul acestei cărți.

Am văzut că începutul lunii septembrie 1940 a găsit România în plină revoltă împotriva dictaturii fostului rege Carol II. Existau două posibilități: ori demonstrații să fie reprimăți cu arme de foc și să fie salvată dictatura, ori dictatorul să fie convins că trebuie să abdice.

S-a găsit atunci un om căruia însuși regele i-a cerut să salveze țara, și care, după propria mărturisire, „i-a cerut voievodului Mihai să fie calm", asigurându-l că „... voi face totul ca să încerc evitarea unui deznodământ tragic al stațiunii...". Acel om a reușit să evite vărsările de sânge, convingând în primul rând pe aghiotanții regelui și apoi pe însuși regele că singura soluție este abdicarea.

Și acum întrebarea: „De ce nu am avut, și în decembrie 1989, un Ion Antonescu, iar dictatorul de ce nu a avut «aghiotanți» care să

înțeală și să-l convingă pe Ceaușescu Nicolae că singura soluție este demisia și nu gloanțele?" Dacă ar fi existat asemenea oameni, s-ar fi întâmplat, și în decembrie 1989, ca și în septembrie 1940, respectiv, plecarea dictatorului fără vărsare de sânge.

Aceste două momente istorice similare, dar cu rezolvări și consecințe diferite, ne obligă la aprecieri diferite și sub aspectul răspunderilor.

INTRAREA ARMATELOR GERMANE ÎN ROMÂNIA

Potrivit sentinței Tribunalului Poporului, „Primul act de trădare națională, pe care-l face acuzatul Ion Antonescu, este invitarea armatelor hitleriste să intre pe teritoriul țării”.

Cu privire la această acuzație trebuie să remarc de la început că este în flagrantă contradicție cu realitatea. În primul rând misiunea militară germană a fost invitată în România de fostul rege Carol II. Că ea a sosit în țară după 6 septembrie 1940 este cu totul altceva. Este una să inviți un străin în casă și alta să accepți să-ți intre în casă, iar în a doua situație este una să ai posibilitatea să nu permiți intrarea și alta când nu ai această posibilitate.

Dar venirea misiunii militare germane în România a fost determinată, realmente, și de un interes național, acela al instruirii și dotării armatei române. Dar vom vedea, în continuare, că venirea trupelor germane în România a răspuns și unui interes major național, constituind, în acele vremuri grele, singura garanție a stabilizării frontierelor țării.

Cine își poate imagina că un om cum a fost Mareșalul Ion Antonescu, care și-a pus întreaga viață în slujba apărării teritoriului național și care știa din propria experiență ce înseamnă o ocupație străină, ar fi putut invita sau accepta venirea unor trupe străine, fără a avea în vedere, în primul rând, interesul național?

Oricum, este clar pentru toată lumea că, în cazul unui refuz din partea României, Germania ar fi procedat la ocuparea forțată și la transformarea țării într-un așa zis protectorat german, echivalând cu subjugarea totală economică, politică și militară cu toate consecințele ce decurgeau din aceasta, atât pentru toți cetățenii țării și mai ales cu consecințe dezastruoase pentru evreii din România.

Acest pretins prim act de trădare națională a fost în realitate un act de salvare națională.

Al doilea aspect al acestei acuzații constă în permisiunea dată trupelor germane de a trece în Balcani peste teritoriul țării noastre.

Înainte de a intra în detaliu, mă rezum în a afirma că România nu se putea opune nici acestei cereri germane și că această cerere i-a fost adresată Mareșalului Ion Antonescu în ianuarie 1941, când rebeliunea legionară era pregătită, iar în caz de refuz ar fi fost suficient ca germanii să fi sprijinit rebeliunea și în desfășurarea ei, pentru ca ea să reușească. Ar fi urmat instaurarea unui regim cu adevărat fascist-legionar, cu aceleași consecințe pentru țară ca cele menționate anterior.

Rezultă deci, din capul locului, că această acuzație este total nefondată și de rea credință. Trebuie, însă, să demonstrăm acest lucru.

La întrebarea acuzatorului public „în ce condițiuni au fost aduse în țară trupele germane?”, Mareșalul Ion Antonescu a răspuns:

„Problema are două aspecte diferite. Un prim aspect este acela al misiunii germane de instrucție și al doilea aspect este acela al trecerii trupelor germane prin România în Balcani

în ceea ce privește trupele de instrucție am fost pus în septembrie 1940, ca și în privința acordurilor economice și politice, în fața unui fapt împlinit. Regele Carol ceruse și obținuse, după cum era de așteptat o misiune militară germană, justificată de necesitatea de a reorganiza și instrui armata română pe bazele și după metodele germane. Faptul era destul de grav, pentru că aceasta însemna un prim pas către protectorat, care se putea evita, și mai ales către umilința țării. În fond regele Carol, din cauza situațiunii în care se găsea față de popor și de armată, avea nevoie de un alt punct de sprijin și a crezut că-l găsește în forța militară germană. Când am venit la conducerea statului, germanii, sprijiniți foarte tare de legionari, care și ei căutau să se bizuiască pe forțe germane în România, mi-au reamintit de aceste angajamente și m-au întrebat când să trimită misiunea germană. Bineînțeles au fost aprige, discuțiuni în privința încheierii acordului care urma să determine: misiunea acestor trupe și valoarea lor, raporturile cu autoritățile noastre și drepturile lor materiale. Prin această Convenție am căutat să obțin efective cât mai reduse, neamestecul în nici un fel de alte probleme decât în cele de instrucție și drepturi cât

mai puține bănești. Pot să afirm că misiunea militară germană, condusă de g-ral Hansen, a fost foarte corectă și respectuoasă angajamentelor luate prin convenție. Impresia mea a fost că g-ral Hansen era un militar desăvârșit și nu aproba injuncțiunile politice ale SS-ului german, sub a cărui presiune directă și indirectă era pus și el. Am avut în special ocazia să constat corectitudinea sa cu ocazia rebeliunii.

În ceea ce privește trecerea trupelor germane prin România, am fost chemat, prin surprindere, prin ianuarie (mijloc) 1941, la Berchtesgaden unde am avut o întrevvedere cu Fuhrerul. La acea epocă, la București și în țară, era o enormă fierbere. Legionarii, pe baza avertismentului ce-l dădusem lui Horia Sima, la 7 ianuarie, cu ocazia brutalității cu care începuse acțiunea în contra masonilor, că mă voi prezenta în fața Țării și îi voi cere să aleagă între linia mea de conducere și linia legionară, legionarii se înarmau și pregăteau rebeliunea. Este perioada când mai ales am avut ocazia să constat reaua credință a g-ral Petrovicescu. În același timp toată lumea din București și din țară era alarmată. Toți simțeau că se pune la cale ceva. Având încredere în g-ral Petrovicescu și în col Rioșanu (subsecretar de stat al Siguranței), mărturisesc că nu am crezut acest act, nemaipomenit în istorie, ca un guvern să facă revoluție contra lui însuși și nu am luat lucrurile prea în serios, poate spre binele țării. Nu am pus bazele pe aceste zvonuri, mai ales datorită faptului că odată cu mine era invitat la întrevvedere și H. Sima. După ce sosise avionul german la București dl. H. Sima s-a derobat, refuzând să meargă. A fost un mare semnal de alarmă pentru mine. Cu toate insistențele puse pe lângă el de dl. Fabrițius, ministrul Germaniei la București, pe care-l cred de bună credință și de alți germani pentru care, regret că nu pot să am aceeași opinie. Am plecat singur. La întrevvedere cu Fuhrerul au participat d-nii Ribbentrop, mareșalul Keitel, g-ral Jodl, șeful de Stat Major al tuturor forțelor germane, alți 2-3 generali pe care nu-i cunoșteam, dl. Fabrițius și un domn care apărea pentru prima oară, Dl. Hitler recomandându-mi-l, Mi l-ă pȳmntăi spre surprinderea mea și a d-lui Fabrițius ca noul ministru al Germaniei la București, adăogândcă este unul din cei mai buni prieteni ai săi și un om de mare încredere. Știam din nume că dl. Kilinger era ministrul Germaniei în Slovacia și că acolo se manifestase ca un mare și brutal sprijinitor al elementelor slovice naziste.

Era pentru mine al doilea avertisment, dat fiind luptele mari care existau între mine și legionari și insistența lui H. Sima de a rămâne în țară în absența mea.

După prezentarea domnului Kilinger a început conferința pentru care fusesem chemat. Spre surprinderea mea și contrar uzanțelor (nu fusesem prevenit despre problemă după cum ar fi trebuit), după ceg-ral Jodl a făcut o expunere a situației militare în Europa, Hitler mi-a spus următoarele: «Italia se găsește angajată în Albania de Sud într-o situațiune foarte periculoasă, căreia nu mai poate să-i facă față cu forțele proprii. Germania trebuie să alerge în ajutor. Vă rog să dați aprobarea ca trupele germane să treacă prin România în Balcani. De altfel, aceste trupe se găsesc deja cu capetele lor de coloană la granița României cu Ungaria și Bulgaria ca și Ungaria și-au dat consimțământul». Am întrebat: «De ce nu trec prin Serbia?» Mi s-a răspuns că în Serbia este o situațiune politică dificilă din cauza că sunt elemente de opoziție care nu sunt de acord cu pactul încheiat între regentul Paul și guvernul său cu Germania. Hitler a adăugat că nu vrea să provoace Serbia, însă la cea mai mică acțiune politică contrară în Serbia, o va ocupa și pedepsi. Era pentru mine al treilea avertisment. Am obiectat atunci ca un ultim refugiu și încercare de a evita trecerea trupelor germane prin România, atitudinea Rusiei. Am reamintit Fuhrerului și celor prezenți la conferință că, în 1914, izbucnise războiul general mondial pentru că Austro-Ungaria a atacat Serbia și, drept răspuns, Rusia a mobilizat imediat. Am afirmat că este posibil ca această acțiune a trupelor germane prin România să declanșeze, ca și în 1914, o acțiune rusă, de data asta pe teritoriul român și deci să antreneze armata română, care era demobilizată și neorganizată nu numai la un conflict cu Rusia, dar chiar într-un conflict general în acelaș timp am spus d-lui Hitler că nu sunt pregătit și nici nu pot să mobilizez armata română, pentru că ar fi un act de provocațiune față de ruși. În consecință nu poate conta și nu trebuie să conteze pe o acțiune a trupelor române, pentru acoperirea strategică a flancului trupelor germane care urmau să se înfunde în Balcanii de Sud.

Totodată am spus d-lui Hitler că o intervenție similară și chiar mai gravă se făcuse la București direct la mine de către dl. Chigi, ministrul Italiei la București. Dl. Chigi, cu puțin timp înainte, fără să-mi

spuie nimic despre o iminență acțiune germană în Balcani, mi-a cerut intervenția armatei române în contra Serbiei, spunându-mi că situația Italiei în Albania de Sud este de așa natură că, dacă Serbia va face o acțiune militară cât de mică în acel moment la granița Albaneză în contra flancului și spatelui trupelor italiene, armata italiană va fi pusă într-o situație catastrofală. În același timp mi-a afirmat că Ungaria este gata să intervină contra Serbiei. Răspunsul meu a fost categoric negativ, deși Serbia avusese o atitudine cu totul neloyală față de România în momentul prăbușirii granițelor ei, în vara anului 1940. Ea mobilizase forțe numeroase în Banatul Sîrbesc și, după informațiile Statului Major, aștepta momentul favorabil (intrarea trupelor rusești în Moldova sau izbucnirea revoluției în țară), pentru a ocupa Banatul Românesc.

Am justificat refuzul meu față de Italia prin considerațiunea că orice acțiune militară română în contra Serbiei sau în Balcani ar putea constitui un act de provocare pentru Rusia și deci riscurile țării ar fi foarte mari.

DI. Hitler mi-a afirmat că are înțelegere politică cu Rusia și mi-a dat asigurări că nici o intervenție rusă nu se va produce. Din partea mea insistând că nu voi mobiliza armata și deci să nu conteze pe o acoperire românească a flancului german. Am dat consimțământul românesc, printr-un act de evidență cu toate consecințele care ar fi urmat. Evenimentele care au precedat la București (raporturile cu legionarii) întredederea mea cu Hitler din mijlocul lui ianuarie și acelea care au urmat imediat după întoarcerea mea (rebeliunea) mi-au confirmat credința că, la București, se pusese la cale, de conivență, această acțiune, pentru ca să servească ca un act de presiune asupra mea. Bineînțeles, refuzul ar fi însemnat o victorie legionară, pentru că misiunea militară germană din România, care avea peste 40 tancuri grele la dispoziție, ar fi ajutat violența legionară și așa fi fost înfrânt. Victoria legionară ar fi însemnat pentru poporul român ceea ce a însemnat pentru poporul jugoslav rezistența lui; omorârea mișelește a întregii elite românești, masacrarea evreilor și a tuturor cadrelor politice și opoziționiste. Gândind la această eventualitate, am aplicat aceeași cale, în contra sentimentelor mele și ale poporului român, pe care o apucase, în împrejurările militare internaționale aproape identice în 1877,

domnitorul Carol și Ion Brătianu. La acea dată trupele rusești au trecut pe teritoriul românesc, în contra înțelegerii de la Livadia, și domnitorul, împreună cu guvernul și armata au fost nevoite să se retragă în Oltenia, lăsând Moldova și Muntenia total la discreția rușilor. Consecințele au fost dezastruoase.

De data aceasta, dat fiind faptul că am pus Germaniei condițiuni stricte, scrise, pe care le-a acceptat, în privința atitudinii trupelor germane pe timpul trecerii pe teritoriul nostru, limita duratei staționării acestor trupe în România și interzicerea totală de a se aproviziona din țară, au evitat o umilință, un dezastru economic, perspectiva unui regim legionar și chiar protectorul german cu consecințele lui".

Singură această declarație documentară, și argumentată într-un mod magistral, ar fi fost suficientă pentru a se constata netemeinicia acuzației adusă Mareșalului cu privire la pretinsa trădare națională prin „invitarea" trupelor germane în România.

Înainte de a prezenta și alte probe cu privire la această problemă găsesc necesar să redau și răspunsul dat de Mareșalul Ion Antonescu la întrebarea pusă de acuzatorul public: „Care au fost conversațiile politice și atitudinea șefilor politici, țărâniști și liberali, în timpul și după rebeliune?".

„După conversația avută cu dl. Hitler relativă la trecerea trupelor germane prin România în Balcani, era de datoria mea săpun la curent șefii partidelor politice și pe miniștri străini acreditați la București (pentru că la epocă eram și ministru de Externe), despre hotărârile luate la Berichesgaden. Împrejurările nu mi-au îngăduit. Sosind cu avionul, am aterizat la Brașov cu intenția de a mă repauza 2 zile la Predeal.

Nu am reușit, fiindcă am fost chemat de urgență la București, comunicându-se prin telefon că legionarii au ocupat, cu posturi înarmate, o serie de case împrejurul preșidenției și că, din atitudinea lor în capitală și în țară, rezulta în mod evident ca au intenția să ia conducerea statului cu forța. Plecând imediat la București, am găsit, într-adevăr, o situațiune extrem de gravă. Demonstrații masive de stradă, cu legionari organizați militarmente și înarmați. Aceleași demonstrații se desfășurau în toată țara. În seara zilei, o forță în valoare de 1 000 de legionari

înarmată s-a dirijat către Preșidenție cu intenția, probabil, de a urca în birourile mele. G-ral Șteflea, șeful meu de cabinet, pentru ca să facă imposibilă această eventualitate, a așezat mitraliere pe scările, culoarele și la intrările Preșidenției. În același timp a baricadat scările. În fața acestei situațiuni, grupul de legionari s-a mărginit să cânte cântece legionare și să strige «Vrem conducător legionar». A început rebeliunea.

După cum se știe, în primele 2 zile am fost total înconjurat la Preșidenție și toate geamurile localului au fost sparte de focurile de armă trase din grupurile legionare instalate în clădirile din jurul Preșidenției.

A S-a zi, după ce am avut forțele în mână și după ce i-am prevenit în prealabil, am trecut la atac și rând pe rând am dezorganizat toate cuiburile întărite în cartierul înconjurător Preșidenției.

După ce s-a terminat rebeliunea, am început restabilirea ordinii.

În timpul rebeliunii și în perioada care a precedat rebeliunii, perioadă de acută pregătire legionară, cunoscută de toată lumea, oamenii politici, de toate categoriile, nu au manifestat absolut nici o atitudine. Mai târziu, după ce lucrurile au fost restabilite la normal și după ce opinia publică a căpătat impresia că înfrângerea legionară era definitivă, au început să apară sfătuitoarii. În timpul acesta supusesem regelui un nou decret constituțional, prin care suprimam regimul legionar, cu toate insistențele și protestele germane.

Oamenii politici la care am făcut din nou apel, atât direct cât și prin declarații publice, prin care ceream concursul și unirea tuturor, mi-au refuzat și de data aceasta concursul, mulțumindu-se să-mi atragă atenția verbal, și mi separe chiar în scris, că rebeliunea era sfârșitul fatal, prevăzut de ei, al regimului legionar pe care-l înființasem la începutul guvernării. Reamintesc că la protestele pe care le făcuseră într-adevăr în această privință, în septembrie 1940, le-am oferit insistent să ia conducerea și să facă d-lor guvern fără legionari. Bineînțeles, după cum am spus și mai sus, au refuzat conducerea, nevrând să ia riscul **unei guvernări în astfel de condiții.**

După rebeliune mi-au retras și concursul pe care mi-l dăduse punându-mi la dispoziție specialiști pentru diferitele ministere economice și mi-au recomandat să fac guvern de militari. Au refuzat sub pretext că guvernul de militari este ultima carte pe care o joacă un Stat

și eu nu cred că situația politică este de așa natură încât să impună o soluție extremă atât de gravă. Din cauza acestor discuțiuni criza a durat aproape o săptămână și am fost nevoit să-îpun capăt formând guvern de militari. Mai târziu am aflat că, în timpul rebeliunii, dl. ing. Miculescu numit de mine mai târziu președinte la Telefoane, căruia eu și neamul românesc îi datorează recunoștință, fiindcă este unul dintre aceia care într-o foarte largă măsură a contribuit la victoria de la Mărășești, mi-a povestit că, văzând izolarea în care mă găseam și indignat fiind de tăcerea partidelor politice, a compus un manifest în care afirma că partidele politice sunt în această luptă cu legionarii; alăturarea de gen. Antonescu, pentru a înlătura neliniștea și nedumirirea în care se zbătea țara în acele momente. Ducându-se cu acest manifest la d-nii Brătianu și Maniu, pentru ca să-l semneze, d-lor au refuzat, pentru motive pe care numai d-l Miculescu ar putea să le spună. Dacă nu mă înșel, o copie a acestui manifest, care n-a văzut publicitatea, se găsește în arhiva statului. D-l Miculescu mi-a cerut să nu fac uz de el și am respectat dorința sa ".

Iată încă o dovadă care ne arată cât de dictator și cât de legionar a fost Mareșalul Ion Antonescu.

Revenind la problema venirii misiunii militare germane în România, am reținut că la proces s-a făcut mult caz de faptul că Mareșalul a dat dispoziții să se desfășoare o propagandă prin care să fie pregătită opinia publică în legătură cu prezența unor trupe germane în țară. Cei care au judecat procesul au apreciat această împrejurare ca deosebit de acuzatoare la adresa Mareșalului. Dar au omis cu rea credință examinarea fondului problemei, deși Mareșalul le-a oferit toate datele necesare unei corecte aprecieri.

Dar nici măcar acest aspect formal al propagandei nu au dorit să-l examineze în esența sa.

Am văzut că venirea trupelor germane în România nu putea fi evitată și ea s-ar fi produs oricum, indiferent de poziția conducătorului României. În această situație, Mareșalul Ion Antonescu a făcut tot posibilul ca această prezență a unor trupe străine în țară să nu se transforme într-o ocupație și ea să profite, pe cât posibil, și țării noastre.

Dar Mareșalul știa că poporul român nu îi iubea pe germani, deoarece ei au fost principalii vinovați de prăbușirea atât de catastrofală a granițelor țării, Dictatul de la Viena, prin care am pierdut Ardealul de Nord și pactul Ribbentrop-Molotov prin care ne-a fost răpită Basarabia și Bucovina).

Evident că în aceste condiții era necesară pregătirea opiniei publice din țară, pentru a preveni eventuale acțiuni de rezistență populară, care ar fi dus la consecințe similare cu cele din Iugoslavia.

Ce a gândit Mareșalul Ion Antonescu și ce a urmărit în acele momente, rezultă din stenograma ședinței Consiliului de Cabinet din 4 octombrie 1940, din care acuzarea a menționat fragmente de fraze care puteau fi interpretate. De altfel, acesta a fost sistemul de prezentare fragmentară a probelor, prin care a fost alterat conținutul lui real.

Să vedem, însă, declarațiile complete făcute de Mareșal în cadrul acelei ședințe.

„Domnilor, trebuie să începem o propagandă în ce privește venirea Germanilor aici. Dv. știți că de când am venit aici eu am tratat, fiindcă am vrut să consolidez poziția României față de Axă și am vrut să tai Rușilor orice veleități de cucerire a Moldovei și de prezență în Dobrogea, prin prezența Germanilor la noi. Am tratat și am ajuns la un sfârșit favorabil”.

„în curând va sosi o comisie germană de câțiva ofițeri și poate chiar Duminică să asiste la o manifestație aviatică. Vor veni patru escadrile de aviație pentru apărarea teritoriului și o divizie motomecanizată cu cel mai modern material. Cumpărăm materialul și după ce personalul nostru este instruit, personalul german pleacă. Am pus în convenție 2-3 luni, cred că este maximum de timp necesar instruirii personalului nostru.

Pentru aceasta trebuie să începă să funcționeze propaganda, să pregătim opinia publică și cu prezența diviziei motorizate în Țara Românească, cred că tăiem și Ungurilor și Rușilor orice îndoială că
Germanii sunt cu noi.

Am urmărit și un scop politic și necesitatea de a întări armata țării. Bineînțeles, dacă mijloacele financiare vor permite, voi mai aduce încă o divizie motorizată; aviație am cerut mult mai multă și cred că o să ne dea ”.

Iată deci adevărul cu privire la venirea misiunii militare germane în România, adevăr care exclude orice suspiciune de trădare a intereselor naționale.

La proces s-a insinuat că motivul real al acestei acțiuni l-ar fi constituit pregătirea „agresiunii” împotriva Uniunii Sovietice.

Este absurd să se afirme că, în anul 1940, Mareșalul Antonescu se gândea să atace URSS. Că se gândea la recucerirea teritoriilor pierdute prin abuz de putere, este sigur, deoarece acesta a fost idealul său de o viață, apărarea integrității teritoriale a țării sale. Dar, este la fel de sigur, că își dădea seama de faptul că România singură nu putea realiza acest lucru, iar la momentul respectiv, nimeni nu știa că Germania va ataca U.R.S.S.

Este un adevăr că prezența unor trupe militare străine pe teritoriul unei țări nu este un lucru pozitiv și nu este privit cu simpatie de populația țării respective. Mareșalul Ion Antonescu a reușit însă, prin fermitatea poziției sale, să reglementeze cu conducătorii Germaniei, până la detaliu, regimul trupelor germane în România, astfel încât această prezență străină a fost mult mai ușor de suportat decât orice altă prezență străină din trecut și mai ales decât prezența trupelor sovietice care a urmat după 23 august 1944. Ca dovadă, nu au avut loc conflicte violente notabile între militarii germani și cetățenii țării noastre și nu a fost necesară emiterea vreunei legi speciale prin care să fie apărați germanii așa cum a fost necesar să fie apărute, printr-o lege draconică, elementele armatei sovietice de furia populației indignată și profund lezată în interesele ei fundamentale de armata „eliberatoare”.

Fără a intenționa să ofensez pe nimeni, dar trebuie să îmi exprim părerea că diferența de disciplină militară, de nivel de cultură și de civilizație între armata roșie și armata germană a fost net în favoarea acesteia din urmă, aceasta fiind și principala cauză a diferenței de atitudine a populației față de cele două armate.

îmi permit să fac aceste afirmații pe baza propriei mele experiențe.

Am trăit, să spun așa, sub ambele armate. Am avut posibilitatea să văd comportarea civilizată a militarului german, atât în perioada în care România era aliata Germaniei, cât și după ce țara noastră a întors armele împotriva Germaniei și afirm că atitudinea militarului german față de populație nu s-a schimbat cu nimic. Am trăit într-o zonă a

Transilvaniei, care, după 23 august 1944, a fost ocupată vremelnic de trupele germane și maghiare.

Mult trâmbițata rezistență antifascistă a populației României este o poveste de adormit copiii. Actele de diversiune care au loc în perioada respectivă nu au fost opera muncitorului român, ci a agenților bolșevici și, eventual, și a altor agenți străini. Dar, despre „realismul” așa ziselor opere literare cu această tematică, alții sunt mai în măsură și mai competenți să vorbească. Eu pot să spun numai atât că filmele, piesele de teatru și alte „opere” artistice, în care autorii s-au străduit să prezinte cruzimea manifestată de poliția și siguranța statului român, burghezo-moșieresc în reprimarea elementelor „progresiste” ale poporului mi-au provocat indignarea.

Revenind la trupele germane, nu putem afirma că prezența lor nu a provocat nici un fel de probleme în țara noastră. Dar vom vedea că problemele au fost provocate cu concursul unor cetățeni neloyal și necinstiți.

Mareșalul Ion Antonescu, în convențiile încheiate, a stabilit cu rigurozitate ce produse și în ce cantități au dreptul trupele germane să cumpere din România. Deci, să *cumpere*, pentru că nimic nu s-a dat acestor trupe fără plată.

Problemele ce s-au ivit în legătură cu trupele germane din România rezultă din telegrama adresată de Mareșalul Antonescu lui Mihai Antonescu la 1 septembrie 1941, orele 19,30:

*„Dispoziția și angajamentul a nu se mai face cumpărături de germani la noi a mai fost luat - cei de jos nu au respectat dispozițiile luate de sus-necesitatea nu cunoaște lege - deci nu trebuie contat pe noile angajamente - trebuie să ne apărăm - măsuri represive penale, pedeapsa cu moartea în contra acelor care vând străinilor ceea ce interzicem să se vândă și controlul fabricației și al distribuției - am dat indicații domnului Marinescu, în mâna, priceperea și energia lui stă soluționarea problemei - altfel țara se va goli de tot ce are și, în **iarna viitoare, după cum s-a golit și în iarna trecută - administrația** este în primul rând de vină - dacă nu ar fi corupția, măsurile luate de guvern, care sunt eficiente, ar fi executate și nu ne-ar fugi nici bogățiile, nici mărfurile - tâlhăriile și găinăriile se petrec și în noile provincii, cu toate măsurile ce am luat-în special în Bucovina, unde toți jidanii*

au început să se întoarcă și stau sub aripa protecție apolitică noastră - dar să termin cu Odesa și vor vedea acești tâlhari — te rog să-mi prepari legislația represivă ce te-am rugat să faci în această privință ”.

Asupra acestor probleme vom mai reveni, dar se cuvine să menționăm și aici că militarii germani nu aveau voie să facă cumpărături în România prin plata mărfurilor în mărci. Pentru cumpărături strict necesare aprobate de Mareșal, statul român le elibera moneda românească corespunzătoare, monedă a cărei acoperire era asigurată de Germania prin livrarea cantității de aur către Banca Națională a României.

Cu toate acestea, militarii germani, fiind interesați să se aprovizioneze din România și pentru familiile lor, reușeau cu ușurință să găsească negustori care să le vândă orice fel de mărfuri cu plata în mărci germane. Evident că prin aceasta era afectată aprovizionarea populației țării, dar în același timp constituia o sursă de devaluație pentru negustori. O bună parte din negustori erau evrei, dar indignarea Mareșalului nu avea nimic cu antisemitismul, deoarece nu era pornită din sentimente rasiste. Legislația represivă la care se referea îi avea în vedere pe toți negustorii și pe toți funcționarii statului care nu respectau reglementările legale. Fără a intra în detalii, în acest capitol, nu poate fi vorba nici pe departe de represiune pe motive rasiale.

Există o discrepanță enormă între regimul sau condițiile în care au staționat în țara noastră trupele germane și condițiile acordate trupelor sovietice. Acestora din urmă, conform convenției de armistițiu, li s-a pus la dispoziție întreaga țară fără plată, plus obligația guvernului român „... să facă în mod regulat în monedă românească plățile cerute de înaltul Comandament Aliat (Sovietic)...”.

Deci, germanii au suportat toate cheltuielile legate de staționarea și întreținerea trupelor lor din România, în timp ce sovieticii, pe lângă faptul că nu plăteau nimic, guvernul român era obligat să le facă toate plățile solicitate.

Las cititorul să aprecieze singur, în care din cele două situații s-ar putea vorbi de trădarea intereselor naționale ale României. Personal înclin să cred că ambele situații fiind fortuite¹, în nici unul din cazuri nu li se poate reproșa conducătorilor României că ar fi trădat interesele

---

1. Aici cu înțelesul *de forțate* (n.r.).

naționale. În primul caz, însă, este exclusă cu desăvârșire o asemenea apreciere.

Cu toate acestea, faimosul Tribunal al Poporului a găsit de cuviință că pentru evenimentele expuse în acest capitol să-l condamne pe Mareșalul Ion Antonescu pentru două pretinse infracțiuni la două pedepse principale constând în detențiune grea pe viață.

Cele două pretinse infracțiuni au fost confectionate în art. 1 lit. a și b ale neconstituționalei legi 312/945 cu următorul conținut:

„Sunt vinovați de dezastrul țării cei care;

Militând pentru hitlerism sau fascism și având răspunderea politică efectivă au permis intrarea armatelor germane pe teritoriul țării;

După 6 septembrie 1940, au militat pentru pregătirea sau desăvârșirea faptelor de mai sus prin viu grai, prin scris sau prin orice alte mijloace ".

Chiar dacă am admite, prin absurd, că o lege care încalcă Constituția țării prin fiecare paragraf al său ar trebui luată în seamă, faptele reproșate Mareșalului Ion Antonescu nu întrunesc condițiile prevăzute în textele menționate.

Mareșalul nu a militat nici pentru hitlerism, nici pentru fascism și de asemenea nu a militat nici pentru pregătirea sau desăvârșirea așa ziselor fapte de mai sus.

Concluziile complete le voi expune, însă, în final, deoarece multe sunt valabile pentru toate acuzațiile aduse Mareșalului.

Chiar dacă am accepta că un șef de stat poate fi judecat și condamnat drept criminal și vinovat de dezastrul țării sale, numai pentru că, în împrejurări grele, fără ieșire pentru țara pe care o conduce, a încheiat o alianță cu o țară care, în final, a pierdut războiul, eventuala lui vinovăție trebuie examinată și apreciată prin prisma tuturor prevederilor părții generale a Codului penal, care este sediul multor reglementări cum ar fi: vinovăția și formele vinovăției, cauzele care atenuează SaU agravează răspunderea penală, cauzele care înlătură caracterul penal al unor fapte, cauzele care înlătură răspunderea penală și altele. Magistratul care nu trece prin filtrul tuturor acestor reglementări orice faptă și orice persoană dedusă judecății sale nu va putea realiza actul de dreptate al aplicării corecte a legilor.

În cazul Mareșalului Ion Antonescu, la judecarea capătului de acuzare constând în permiterea pătrunderii trupelor germane pe teritoriul țării noastre, trebuia, în mod obligator avute în vedere prevederile legii referitoare la starea de necesitate.

Potrivit legii penale din toate timpurile nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă a fost săvârșită în stare de necesitate. Aceste prevederi legale trebuiau avute în vedere numai în situația în care se stabilea că Mareșalul ar fi comis o faptă prevăzută de legea penală. În cazul acesta, însă, este stabilit în mod cert că faptul de a te alia cu Germania și de a permite ca trupele acestei țări să pătrundă ori să traverseze teritoriul României, nu era prevăzut de legea penală ca infracțiune. Dar, să acceptăm, în interesul unei analize cât mai complete, absurditatea legii ilegale nr. 312/945, că Mareșalul ar fi trebuit să prevadă că în România vor ajunge la putere bolșevicii, și că aceștia vor incrimina retroactiv asemenea acțiuni. Recunoscând deci această absurditate, nu putem însă să ignorăm dispozițiile legale referitoare la starea de necesitate.

Este în stare de necesitate acela care săvârșește fapta pentru a salva de la un pericol iminent și care nu putea fi înlăturat altfel, viața, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altuia sau un bun important al său ori al altuia sau un interes public.

În toamna anului 1940, Ion Antonescu se afla în situația în care trupele germane se aflau la frontierele de Vest ale României, iar Germania avea interese deosebite în țara noastră, interese care reclamau prezența trupelor ei în țara noastră. Mareșalul avea două alternative și anume, fie să permită intrarea germanilor în România pe baza unor reglementări, care să asigure condiții cât mai puțin neplăcute pentru țară, ori să nu permită acest lucru, situație în care conflictul armat cu Germania era inevitabil.

Mareșalul a ales prima variantă, care am văzut că, pe lângă unele inconveniente firești, a adus țării și unele avantaje în acele condiții critice pentru țara noastră, avantaje atât de ordin economic, cât și de natură politică și militară. Ar fi suficient să ne referim la multele tone de aur primite de la germani și care au intrat în vistieria țării și faptul că, prin prezența trupelor germane, care nu aveau nici o pretenție teritorială asupra României, au fost descurajați inamicii noștri de la Est și

de la Vest, care așteptau orice moment prielnic de a ne mai răpi din teritoriul țării.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Mareșalul ar fi ales a doua variantă este ușor de întrevăzut. România ar fi fost ocupată cu forța armelor, țara ar fi fost transformată în teatru de război, iar vecinii noștri de la Apus, aliații Germaniei, ar fi ocupat întreaga Transilvanie, cu tot cortegiul de tragedii, care s-a produs în Ardealul de Nord, pierdut de România prin Dictatul de la Viena. Nu știm care ar fi fost reacția URSS, dar în condițiile în care și această țară se afla în relații de înțelegere cu Germania, era posibilă ocuparea de către aceasta a întregii Moldove, până la Carpați, așa cum jinduia de mult timp, și eventual a Dobrogei, pentru a-și asigura controlul exclusiv asupra gurilor Dunării și asupra litoralului românesc al Mării Negre.

Mareșalul Ion Antonescu, mare strateg militar, a avut în vedere cele două alternative și toate implicațiile fiecăruia din ele. În nici un caz nu putea alege a doua variantă. Dacă ar fi făcut-o, abia atunci s-ar fi putut pune în discuție răspunderea lui pentru dezastrul adevărat al țării, care în mod inevitabil s-ar fi produs.

Alegând prima variantă, Ion Antonescu nu a salvat de la un pericol iminent numai un interes public, ci interese mult mai mari, interesele vitale ale țării sale. Este ușor pentru orice om de bună credință, chiar nejurist, să constate corectitudinea acestei concluzii, potrivit căreia Mareșalul Ion Antonescu nu putea fi tras la răspundere penală pentru asemenea fapte.

Dar, mă văd nevoit să repet încă o dată că Mareșalul Ion Antonescu nu a comis nici o faptă prevăzută de legea penală, așa încât discuția pe tema stării de necesitate este pur teoretică, pe care am făcut-o numai pentru a epuiza toate variantele juridice ale cazului.

Vorbind despre starea de necesitate, mi-am amintit de un caz petrecut cu câțiva ani în urmă, pe care, pentru o mai bună înțelegere, îl voi reda succint.

Într-O Zi, un militar, șofer pe un camion, s-a răsturnat în Dunăre de pe podul plutitor de la Vadul Oii și a început scufundarea lentă atât a camionului cât și a militarului care, având un picior prins undeva la mașina răsturnată nu s-a mai putut salva. În cele câteva minute care s-au scurs până la dispariția sub apă, militarul putea fi salvat într-un

singur mod și anume: dacă cineva din cei prezenți ar fi avut curajul, și așa spune inspirația, să-i taie piciorul imobilizat și de care era tras în mod lent în adâncurile Dunării. Dacă cineva ar fi făcut acest lucru, în mod formal, săvârșea o faptă prevăzută de legea penală - vătămare gravă a integrității corporale, dar, aflându-se într-un caz tipic de stare de necesitate, caracterul penal al faptei sale era înlăturat și deci nu putea fi tras la răspundere.

Concluzionând la acest capitol, susțin că în mod cert, din punct de vedere juridic, Mareșalul Ion Antonescu nu a comis nici o infracțiune prin alianța cu Germania și prin acceptarea sosirii misiunii militare germane și a trupelor germane în România.

Dar, învingătorii, care își fac propria lege pe care o aplică învinșilor, pot orice, cu corectivul că acest *orice* nu poate constitui și un act de justiție și nu poate fi impusă acceptarea lui și de către cei învinși sau chiar de către cei neutri.

Noi românii nu vom putea accepta niciodată că tragedia suferită de atâția români târâți în fața așa zisului tribunal al poporului (al cărui popor?), constituie acte de justiție și nu de răzbunare pătimașă, și care a făcut mai mult rău României, decât însuși războiul. Nu putem, pentru că ar însemna să spunem un mare neadevăr și să nu-i considerăm eroi ai neamului nostru pe toți cei ce și-au dat viața în al doilea război mondial, care, indiferent dacă au luptat pe frontul de Est sau pe cel de Vest, au făcut-o pentru țara lor, care trebuie să fie veșnic recunoscătoare.

* *

Nu trebuie să se creadă, însă, că în colaborarea militară româno-germană, totul a decurs în condiții ideale. Dacă această colaborare s-ar fi desfășurat în condițiile unei camaraderii perfecte este puțin probabil că armata română ar fi întors armele cu atâta hotărâre împotriva Germaniei și că ar fi făcut imensele sacrificii pe care le-a făcut în războiul antifascist.

Această întoarcere a armelor a generat multe discuții și chiar unele aprecieri negative la adresa poporului român. Părăsirea unui aliat și întoarcerea armelor împotriva lui, poate într-adevăr da loc la aprecieri negative. Poporul român nu este laș și nici lipsit de loialitate

față de aliați, atât timp cât aceștia își respectă angajamentele luate față de el și cât timp prestigiul și interesele lui nu sunt încălcate.

În dorința de a contribui la o cât mai corectă apreciere a actului de întoarcere a armelor împotriva Germaniei fasciste, prezint două documente pe care le consider concludente.

Un prim document îl constituie scrisoarea lui Adolf Hitler către Mareșalul Antonescu, din 05 octombrie 1941, „strict personal și secret”, din care voi reda numai prima și ultima parte, deoarece conținutul propriu zis are caracter pur tehnic, de strategie militară, care nu prezintă importanță în ce privește problemele pe care le pun în discuție.

„Ca și în ultima perioadă a campaniei, care a dus la marea victorie de nimicire de la Est de Kiev, trupele armatei III-a a dvs. care a luptat la Sud de Niprul inferior, a adus servicii valoroase operațiunii de ansamblu, în timp ce Armata IV-a a dvs. este angajată într-un atac puternic împotriva Odesei. Faptul că dvs. nu v-ați exprimat nici o dorință de a vi se da sprijin german pentru atacul Odesei, atunci când toate forțele germane erau prinse în lupte grele, îl apreciez cu deosebită mulțumire. Acum însă după victoria uriașă de la Kiev, în ideea de a ușura trupe române atacul asupra Odesei și de a cruța acolo sânge, cred că este necesar apune la dispoziția acestui front și altă artilerie grea, iar în funcție de situație și o divizie de infanterie după ce aceasta va deveni liberă.

Bazat pe aceste considerațiuni, propun ca unitățile germane utilizate în prezent pe frontul de Nord-Vest, să fie regrupate la C. 5 A și după sosirea întăririlor germane de artilerie să se continue acolo atacul până ce Portul Odesa va putea fi bătut cu artilerie.

Am însărcinat pe generalul Feldmarchall von Runstedtsă se pună în legătură cu dvs., Domnule Mareșal Antonescu, pentru a aranja chestiunea ordinelor ce urmează a fi date forțelor române și germane de la Odesa de sub ordinele superioare ale dvs.

Cu rugămintea de a prezenta M. S. Regelui sentimentele mele alese, rămân legat din inimă, cu salutare camaraderească.

*Al domniei voastre
Adolf Hitler."*

Din această scrisoare rezultă modul în care a înțeles armata română să lupte împotriva unui dușman comun și aprecierea de care s-a bucurat din partea conducătorului Germaniei.

Al doilea document îl constituie scrisoarea adresată de Mareșalul Ion Antonescu, la 9 decembrie 1942, Feldmareșalului Manstein:

„Am luat la cunoștință cu adâncă mâhnire de raportul din 3 decembrie 1942, pe care a fost să vi-l adreseze Generalul Steflea și țin să vă exprim nemulțumirea mea adâncă pentru faptele ce vi s-au semnalat ca și pentru incomplecta satisfacție ce vi s-a acordat.

Nu numai că îmi însușesc în totul cele ce generalul Steflea v-a raportat, dar țin încă de datoria mea față de răspunderea istorică pe care o port și față de contribuția militară la războiul actual al țării ce o conduc, să adaug următoarele:

1. *România și-a oferit aproape totalitatea forțelor ei armate cu cele mai de seamă cadre, cei mai tineri și mai bine instruiți soldați și cel mai modern material de care am dispus ca, alături de armate germane, să contribuie la zdrobirea bolșevismului, împlinind astfel un rol european foarte depărtat de modestele ei idealuri naționale și politice. Această jertfa generoasă nu trebuie deci privită ca o obligațiune fără restricțiuni. Nimeni nu poate cere altceva decât ceea ce noi consimțim a da; între Germania și România, neexistând până la această dată nici o convenție, nici politică, nici militară. În calitate de conducător al Statului român și de comandant al armatei, am deci dreptul de a împiedica orice act care îmi poate compromite prestigiul indispensabil exercitării funcțiilor mele și am datoria să sustrag din fața oricărei molestări ofițerii și soldații români, supuși unui tratament incompatibil cu onoarea și credințele țării mele.*

2. *Cunoașteți contribuția trupelor române din Eșalonul I al armatei române, care, cu excepția operațiunilor de la Odesa și Don, au însângerat sub ordinele armatei a XI germană, pe care ați comandat-o de la Kertsch și Sevastopol.*

Vă sunt poate mai puțin cunoscute operațiile corpului de armată G-ral Dragalina și ale trupelor din Caucaz, cărora li se datorește nu numai situației critice de la Doneț, din iarna trecută, dar și atingerea obiectivelor actuale, de pe Don, Volga și Munții Caucazului.

Fără falsă modestie, cred că nu exagerez dacă afirm că, jără prezența trupelor românești în iarna trecută, Crimeea putea fi pierdută și situația de la Doneț ar fi putut duce, dacă nu la pierderea, cel puțin la amenințarea Ucrainei de la est de Cotul Niprului.

3. Forțele românești din eșalonul II au fost promise comanda mentului suprem german în timpul grelei crize prin care a trecut armata germană pe frontul de Est în iarna trecută. Am cerut în schimb numai ca unitățile române să fie dotate la fel ca cele germane și să fie transportate cu calea ferată până în apropierea frontului pentru economisirea echipamentului. S-au făcut promisiuni, dar nu au fost respectate.

— Trupele românești ale armatei a 3-a au făcut 500-600 km. pe jos pentru a ajunge pe front, în timp ce trupele germane au fost duse cu trenul până la liniile de cap de cale ferată; ba mai mult, s-a dat ordin U. M. române ca din gărilor de debarcare să le transporte până la pozițiile de luptă cu puținele camioane de care dispun;

— Drept dotație modernă s-a dat diviziei blindate române 22 care grele germane și două companii anticar, i s-a refuzat însă grupul de recunoaștere, iar majoritatea - nu totalitatea - diviziilor române au primit ca unic mijloc modern de luptă contra carelor o baterie de 6piese anticar grele cu tracțiune hipomobilă.

4. Pentru ca să arunce un discredita asupra trupelor române, în special ale armatei a 3-a, spre complectă D-voastră edificare vă aduc la cunoștință următoarele:

— Comandamentul german, prin domnii generali Weichs și Hauffe, este responsabil de angajarea trupelor acestei armate în condițiuni cu totul dezavantajoase.

— Mi s-a afirmat că frontul afectat armatei a 3-a române era pe Don ceea ce ar fi constituit o situație favorabilă.

— Recunoașterile noastre prealabile au constatat că afirmarea nu era deloc exactă, inamicul având în mijlocul frontului armatei un Cap de Pod larg de 70 km. și adânc de 25 km.

— Toate observatoarele erau în mâna lui. Am cerut să se lichi deze acest cap de pod înaintea de intrarea trupelor noastre în sector. Mi s-a promis, dar nu s-a făcut nimic. Am cerut atunci ca la intrarea trupelor noastre în linie să coopereze împreună cu trupele pe care le înlocuim pentru reducerea capului de pod. Mi s-a promis, dar nu s-a

realizat nimic. Din contra, în măsura în care înlocuiam o unitate germană sau italiană, acestea dispăreau fără măcar să prevină și fără măcar să spună unde se duc. Trupele noastre nu au găsit nici o organizare, nici o apărare antitanc, nici o rețea de sârmă, nici o baracă, și au trebuit să se instaleze într-o zonă fără păduri, cu foarte puține sate sau acoperiri naturale, total secătuită de alimente și furaje de trupele ce ne-au precedat în sector. Ceva mai mult, au fost luate și depozitele care se găseau făcute în sector, lăsându-ne total numai la discreția aprovizionărilor care se aduceau cu caii istoviți și insuficienți hrăniți de la circa 120 km.

Am cerut ca după intrarea în sector să lichidăm nu numai capul de pod, dar, printr-un efort comun, să ocupăm și regiunea păduroasă de la Nord de Don, care, după mine, era poziția cheii apărării întregului front din Marele Cot al Donului, dar și propice adunării în ascuns a unor forțe masive inamice pentru executarea unui atac în stil mare.

Dacă pregătirea angajărilor forțelor românești a avut lipsurile arătate, nici execuția nu s-a ridicat la un nivel superior;

— Armata a 3-a a fost întinsă pe un front de 156 Km, încât nu putea îndeplini decât o misiune de avantposturi (un batalion 4. 1/2 km) și nu a dispus ca rezervă decât de forțe capabile cel mult să oprească mici pătrunderi locale; cinci batalioane și două divizionare din Divizia 15 infanterie și Divizia 7 Cavaleri pe jos (valoarea a 3 batalioane și un divizion de artilerie). Au mai fost aduse ulterior două divizionare germane de vânători de care, Nr. 611 și 670. Situația se înrăutățise și mai mult prin aceea că Diviziile 13 și 14 infanterie, asupra cărora s-a produs efortul atacului inamic, au fost în continuu atacate de la intrarea lor în front și până la începerea ofensivei sovietice. Divizia 13-a a fost atacată în intervalul de timp de la jumătatea lunii septembrie până la 18 noiembrie de 32 de ori, în zile și nopți adeseori consecutive. Divizia 14-a a fost și ea atacată în același interval de timp de 17 ori.

De aici a rezultat că la 19.XI-Div. 13 infanterie avea pierderi de 115 ofițeri și 3 648 trupă luptătoare. Pentru reacțiuni ofensive grupuri de armate a concentrat în sectorul armatei a 3-a Divizia blindată română și Diviziile 22 și 14 blindate germane, aceste două din urmă reduse la 25% din valoarea combativă normală. Anterior se

promisese de către O.K.N. constituirea următoarelor rezerve deosebit de rezervele Armatei a 3-a; 4 divizii germane în zona Armatei a 3-a și 3 divizii române în regiunea Rostov (Corpul 6 armată). Nu s-a realizat nimic; Mai mult, la începutul lui noiembrie O.K.N. ne-a obligat să introducem în front și Divizia 7 infanterie română în locul unei div. italiene. Hrana, materialele de fortificație, carburanții, munițiile, materialele necesare instalării defensive etc. nu au ajuns niciodată să atingă măcar cifra promisiunilor, necum a nevoilor reale (date și documente se găsesc în însuși raportul Col. Fink).

Armata 4-a ale cărei trupe în parte luptau neîntrerupt în luna ianuarie și-a epuizat și consumat forțele păstrând inițial cu corpul 6 armată un front de 120 km. (de la 20 km. până la 120 km de devizie) și menținând oamenii în linie până la limita extremă a puterilor omenеști de 90 până la 100 zile neîntrerupte și neînctate lupte.

Dacă în ziua de 20 noiembrie, când Armata 4-a română a fost atacată, sectoarele diviziilor erau micșorate (de la 17 până la 37 km) nu trebuie uitat că valoarea a 3 divizii (Div. 1,2 și 3) era scăzută la circa 50%. Menționez numai că corpul 6 armată a consumat de la ianuarie până la noiembrie 1942, în afară de efectivele sale, încă 38 batalioane și 11 escadroane. Dacă lipsurile materiale ale armatei a 4-a au fost, în general, mai mici decât ale Armatei a 3-a, lipsa combustibilului slăbise oamenii până la epuizare (cazul ofițerilor și soldațilordecorați de G-ralHoth), iar lipsa de furaje adusesse într-un hal de inaniție totală cailor corpului 6 Armată, ceea ce explică pierderile de materiale de artilerie în luptele de la Sud Stalingrad. Inospitalitatea terenului în care a luptat Armata a 4-a este cunoscută (lipsită total de resurse și acoperiri, climă grea și nenumărate boli).

5. Reușita ofensivei nu se datorește deci lipsei de eficiența a Armatei a 3-a și a 4-a române, ci neprevederilor grupului de armate „B”, unei alegeri meșteșuguite din partea rușilor a zonelor de atac și concentrărilor masive de forțe rusești în cel mai desăvârșit secret.

Comandamentul rus a aplicat efortul sau la Vest și la Sud de Stalingrad, zone cărora grupul de armate „B” trebuia să le acorde cu totul altă atențiune, evenimentele au arătat-o.

6. întârzierea constituirei comandamentului Don, provocată de neașteptata și neînchipuita rezistență de la Stalingrad și din Caucaz

își are partea ei fatală de vină în tragicele evenimente trăite. Nici pregătirea bătăliei, nici conducerea ei nu a putut fi la înălțimea misiunii. Tristul rezultat ca și numirea D-vs. după pronunțarea dezastrului la un comandament fără titular o dovedesc;

Am arătat personal generalului Hauffe bănuiala mea că inamicul va dezlănțui un atac pe direcția Frolov-Rostov și pe direcția Barmanzak-Kalalatsch, care erau cele două axe de atac indicate, fiindcă în afară de succese tactice locale, duceau și la consecințe grave strategice pe frontul germano-român din Caucaz de la Stalingrad și din Cotul Donului.

Grupul de armate von Weisch sau generalul Hauffe au subestimat valoarea inamicului și nu au luat în considerare, găsind exagrate toate arătările mele.

J 7. Am, D-le mareșal, un trecut nepătat de 40 ani închinați armatei și Țării în dreptate și onoare. Am făcut în această lungă carieră patru războaie și patru revoluții. Nici în fața inamicului din afară, nici în fața celui dinăuntru nu am dezarmat niciodată. Am o răspundere politică și istorică și am o sacră datorie față de ostașii mei. M-aș dezonora, dacă aș lăsa să fie dezonorați. Aș fi un laș, dacă aș tolera să se comită lașități în contra lor. Sunt informat în ultimul moment că sunt soldați de ai mei care au luptat ca niște bravi și care sunt acum împușcați de soldații Dvs. în încercuire. Sunt informat că sunt ofițeri și subofițeri de ai noștri, cărora le sunt smulse de la brâu revolverele și armele lor de luptă de către soldați de ai D-vs., care au stat mult mai departe în spatele frontului sau de soldați de unități de lucrători. De asemeni mi se raportează că trupele române, aflate sub comandament german, sunt supuse unui tratament neomenos, pentru cucerirea satului Dobrowsky corpul 1 armată română a primit ordin de la Grupul Holidt să atace de 7 ori, pentru că nu a reușit prima dată, cauzându-se pierderi de 40 ofițeri, 15 subofițeri, 1 329 trupă.

Ce importanță tactică și strategică avea aceasta în ansamblul imens al frontului ca să determine acest masacru? De ce se impun sacrificii inutile U. M. române când, în cazuri asemănătoare, trupele germane sunt cruțate? Relev cazul detașamentului Courbier, care a fost trimis la Odesa pentru a ne ajuta să spargem frontul defensiv. Detașamentul ținut 2-3 săptămâni în rezervă a atacat și, după 2 ore,

după ce a lăsat pe teren câțiva ofițeri și 200 soldați, a oprit atacul și s-a retras fără să mai încerce, sub cuvânt că nu are mijloace necesare. Unul din comandanții germani nu s-a oprit să mărturisească că ține să facă „ mea culpa "față de infanteristul român, pe care-l credea până atunci slab luptător. Pe când la germani astfel de procedee sunt admise, generalul Holidt trimite soldații noștri, fără să le asigure susținerea de foc și de mijloace masive, la masacru. Masacrarea cu voință și pornire a unităților din corpul I armată român va produce un efect dezastruos asupra camaraderiei de arme româno-germane și este fără nici un folos militar pentru viitor. Sunt sigur că veți fi de acord cu mine că această atitudine a comandamentului german nu este meritată de trupele române, care s-au bătut cel puțin tot atât de bine cum s-au bătut trupele germane din sector. De ce dacă soldații Armatei a 3-a nu au reușit să oprească atacul rusesc „fiindcă nu s-au bătut cum trebuie ", nu au reușit nici unitățile germane; Diviziile 22 și 14 blindate și divizioanele 611 și 670 de vânători de care, care au fost și ele literalmente zdrobite, deși au primit șocul după ce acțiunea inamicului pierduse din intensitate, datorită împrăștierii și pierderilor suferite în luptele cu noi? De ce aceștia au fost bravi și ai noștrii au fost fugarii? Este cazul să întreb ce au făcut mai mult diviziile 62 și 294, de la care după comunicarea Fuhrerului primit la 23.XI, se aștepta despresurarea grupului Lazăr? Se uită probabil că atacul s-a produs pe o ceață atât de deasă încât nici un armament până la tunurile grele nu au putut să tragă decât când inamicul a intrat în poziție și în baterii. Din aceeași cauză aviația nu a putut interveni. Nu cred că alte trupe cu organizare, încadrare, instrucție și experiență egale cu a trupelor române ar fi putut face mai mult decât a făcut armata a 3-a care, timp de 3 zile, și-a menținut pozițiile, dar a trebuit să cedeze, că rezervele române și germane nu au putut nici măcar stăvili puhoiul rusesc, necum să-l respingă.

8. Sunt informat de asemenea că, pe când D-vs. încercați să reconstituiți din oamenii rămași noi unități românești, Dl. gen. Holidt a pulverizat Div. 9-a desființându-i comandamentul, risipind pe fracțiuni unele din unități cu valoare combativă încă suficientă și transformând altele în unități de lucru. Mai sunt informat că unități germane iau fără nici un scrupul, cu o îndrăzneală fără seamăn, caii serviciilor

noastre și îi trec la ale lor, lăsând pe ale noastre în drum. Sunt informat că s-au luat serviciile noastre constituite și s-au trecut Diviziilor 62 și 294, care au sosit pe câmpul de luptă fără servicii. În sfârșit sunt informat Dl. Mareșal că Domnul Gl. Hollidt se poartă cu comandanțele noastre cu o brutalitate neadmisibilă între oameni civilizați și între soldați cu simțământul onoarei.

Același domn G-ral, trecând atât peste cele mai reglementare principii de ierarhie militară și de ordine, în exercitare cu autoritate a comenzi, cât și peste cel mai elementar respect ce se datorește unui aliat care face din toată inima și cu loialitate sacrificii imense pentru cauza comună, fără să fie obligat prin vreun angajament militar sau politic scris, a dat „ordin” Armatei a 3-a să nu dea nici un ordin trupelor române decât prin intermediul dânsului și în același timp a avertizat că își rezervă dreptul de a aduce acestor ordine orice modificări va crede de cuviință.

9. Domnul Mareșal, în fața acestor fapte care în nici un caz nu nepoate dezonoara pe noi, orice margine nu poate fi depășită și orice onoare nu poate fi călcata în picioare.

Nu poate fi depășită și nu poate fi călcată - mai ales față de un soldat - care, fără să fie armat, cum sunteți înarmați, instruit cum sunteți instruiți, încadrat cum sunteți încadrați, s-a bătut până acum cum s-a bătut, s-a încărcat cu o nepieritoare glorie și la a cărei intervenție camaraderească și totală s-a recurs de multe ori, în ocazii grele și în momente critice pentru trupele germane. Când marile unități române își pun la dispoziția trupelor germane, în aceeași luptă, aviația și cel mai modern material de artilerie de care dispun, cu toate că dotația lor este inferioară dotării germane, și cu toate că au aceeași acțiune, misiuni de aceeași importanță; când marile unități române acționează la Feodosia și asigură - cu pierderi enorme degajarea Diviziei 46 de la Kertsch; când alte 4 M. U. române aleargă 300 km pe jos pe un ger de 30 de grade, ceea ce a dus la degerarea a 30% din oameni și moartea a 40% din caii artileriei lor, pentru a umple spărtura de la Doneț, depășesc frontul german și fără tunuri pătrund 30 km în adâncime; când alte mari unități române, care mergeau la o altă destinație, sunt oprite pe drum și aruncate în luptă, pentru a izgoni pe adversarul care spărsese frontul german și reușește să oprească pe inamic și să lege frontul (cazul Div. 19 la Est de Novorosisk); când alte

patru Divizii române trec Donețul și Donul cu armatele a 4-a și I-a blindată germană și ajung în urmărirea inamicului pe Volga, prin lupte și marșuri neîntrerupte de zi și noapte de 800 km, la scară cu unități blindate germane; când o armată are dosarele tuturor marilor și micilor unități pline de nenumărate scrisori oficiale și de ordine de zi prin care se laudă atitudinea și se onorează bravura soldatului, ofițerului și comandantului român? Când aceeași armată este citată de peste 100 ori în comunicatele Fuhrerului, când o armată pierde într-o singură bătălie din 160 000 luptători 60 000 oameni (din care rușii anunță numai 37 000 prizonieri) luptătorii acelei armate nu pot fi calificați drept fugari și lași, cum nu au fost calificate de fugari unitățile germane, care, la Doneț, au abandonat tot materialul motorizat, în iarna trecută, când au fost silite să se retragă la 100 km înapoi. Când o armată are în aceeași luptă 3 generali, care nu se predă și cad, lipsiți de cartușe și de hrană alătura de ultimul lui luptător și când un al patrulea general, tot în aceeași luptă, moare cu ultimul om din ariergardă, lovit de un obuz de tun, tras drept în piept de un car inamic: când în armata 3-a au fost divizii cari au pierdut morți în lupta corp la corp 2 din 3 comandanți de regimente de infanterie, cinci din șapte comandanți de batalioane, doi din șase comandanți de divizionare și toți comandanții de companii și de baterii; când un comandant de brigadă de artilerie trece la bateria în care era fiul său, trage împreună cu el ultimile proiectile și după aceea se sinucid împreună; iar un comandant de regiment de artilerie grea moare în luptă la baionetă; când un comandant de batalion, după 5 zile de luptă continuă, fără hrană și fără muniții și fără o secundă de gândire sare cu oamenii extenuați și scapă de la distrugere materialul de aviație și aviatorii germani de la Oblinskaja; când în Divizia 2-a munte au fost oameni care, extenuați de lupte, au ajuns în așa hal de oboesală încât nu mai puteau apăsa nici pe trăgaci.

Când Fuhrerul a cinstit și onorat cu cele mai mari distincții Armata română și când, dintre aliații Dvs., noi am avut primul general decorat CU frunzele de stejar la Crucea de Cavalier al Crucii de Fier și primul ofițer decorat cu Crucea de cavalier al Crucii de Fier.

Această armată nu poate fi tratată de armată de fugari, soldații ei nu pot fi împușcați ca niște netrebnici, fără judecată și răspundere, de orice ofițer sau soldat german.

Au fost desigur, domnule Mareșal și cazuri de defecțiuni. Ele au fost și datorită faptului că unele unități de 10 luni stau pe ger cumplit sau în noroi și pe călduri caniculare numai pe linia întâia cu mâna pe trăgaci, fiindcă, din lipsa de rezerve, nu a putut niciodată fi trecute înapoi pentru repaus. Nu s-a întâmplat același lucru cu trupele germane din frontul de Sud, care au fost trase uneori înapoi pentru repaus și refacere, unele chiar au fost transportate pe fronturi secundare sau în interior. Cazurile de defecțiune raportate în totalitatea armatei au fost puse izolate. Ele au fost și sunt și în armata Dvs, în orice armată, dar numai eu singur sau comandamentele române au dreptul după o judecată, fie chiar sumară, dar numai după judecată, să pedepsească pe netrebnici.

Aveți și Dvs. soldați dezertori care rătăcesc în spatele frontului și prin țara mea. Aveți alții cari s-au dedat la acte de contrabandă și jaf pe teritoriul nostru și alții care, nerespectând regulile circulației, au trecut peste pietoni fără să lase urme, cum se trece peste un cârd de găște. Au fost cazuri când soldații germani au atacat cu revolverul pe șoferii noștri prinși izolați, i-au dat jos din mașină și au fugit cu mașina. Au fost soldați și subofițeri de-ai Dvs, cărora le-am dat cea mai frățească ospitalitate în țară și care, drept răsplată, au înarmat pe legionari în contra mea, i-au dirijat din umbră în acțiunea lor criminală care tindea la răsturnarea regimului și la uciderea mea mișlească și care, după rebeliune, au îmbrăcat pe capii rebelilor în haina soldatului și ofițerului german și i-au trecut peste graniță ascunși în camioanele germane sau amestecați printre soldații germani. Au fost cazuri când soldații Dvs. au fost prinși vânzând materiale și arme militare populației noastre.

Totuși D-le Mareșal, cu toate aceste multiple și grave fapte, care toate au fost aduse la cunoștința misiunii militare și legației germane, nimeni nu și-a îngăduit în această țară să generalizeze cazuri izolate, fiindcă știa că l-aș fi executat.

Au fost defecțiuni și la formațiunile germane pe timpul atacurilor rusești de la 19 și 20.XI. Dovadă marele număr de soldați germani răzleți care s-au adunat la Moruzowkaja. în schimb pentru cât s-au văzut coloane românești retrăgându-se din ordin sub urmărirea tancurilor rusești, sau oameni izolați, care în majoritatea lor aparțineau serviciilor și au fost luați de ofițeri germani drept fugari de pe front,

s-au aruncat soldaților români epitetul de fugari. Nerecunoașterea reciprocă a limbii a sporit confuzia. Nimeni de la noi nu și-a îngăduit să păteze onoarea armatei germane cu calificativele cu care este dezonorată sub ochii impasibili și uneori din ordinul ofițerilor germani, armata noastră, fără a se cunoaște toate realitățile.

Comandanți și ofițeri germani, cu voință sau dintr-o inexplicabilă mentalitate, au tolerat unor soldați germani și i-au făcut părtași cu ei în atitudinea luată de niște bravi ofițeri și soldați români de a căror înfrângere nu pot ei singuri fi vinovați și în fața cărora nu se poate arunca blamul de oricine și cu atâta ușurință.

Eu am încrederea în loialitatea și spiritul de dreptate al Fuhrerului. Am această încredere că și noi am scris alături de Dvs. nenumărate pagini de glorie și sunt sigur că Fuhrerul cu genialitate, loialitate și simțul dreptății care-l caracterizează va înțelege mahnirea și revolta mea. Va lua măsuri contra vinovaților și va reabilita pe soldatul român ultragiatic, când va cunoaște aceste fapte în adevărata lor lumină. Oricare ar fi judecata și aprecierea Dvs. vă rog, D-le Mareșal, nu numai ca camarad, dar și în virtutea răspunderii pe care o am față de soldații mei și de poporul meu, să faceți să înceteze cu un minut mai devreme această stare de fapt și în privința tratamentului soldatului român și în privința comandantului lor. Soldatul român nu poate fi comandat decât de ofițerul și comandamentul român. El nu poate fi umilit de un străin, cu atât mai puțin de un camarad de arme, chiar când greșește. El nu poate fi masacrat în atacuri inutile, cum nu au fost masacrate nici diviziile germane Nr. 62 și 294. El nu poate fi pedepsit decât de ofițerul român. De bravele noastre unități nu poate dispune oricine după bunul său plac, după cum nu poate dispune de ale Dvs. Constituția Țării mele oprește acest lucru, după cum o oprește pentru Dvs. Constituția și onoarea țării Dvs. Eu sunt dator să vă previn că, dacă nu încetează această atitudine și aceste fapte, voi avea de QXammat Situația forțelor noastre în cadrul frontului Dvs. în același timp îmi îngădui a vă arăta ceea ce soldații și ofițerii germani ignorează, că în lunga, dureroasă și glorioasă istorie de 2 000 de ani a poporului român, se găsește cazul unic în istoria popoarelor când Voevodul, conducătorii și luptătorii au preferat, după ce au pierdut

ultima luptă de apărare, să piară prin otrăvire împreună cu capii și unitățile lor, decât să se predea sau să trăiască în robie și dezonoare. Poporul român de azi nu va fi, D-le Mareșal, mai prejos de străbunii săi. Primiți vă rog, Excelență, salutul meu camaraderesc.

Mareșal ION ANTONESCU

Se poate constata cu ușurință, citind aceste documente, prestigiul de care se bucura Mareșalul Ion Antonescu, dar mai ales cât de apropiat era el de interesele țării și ale armatei și cât suflet punea în apărarea intereselor naționale. Acuzațiile care i s-au adus, în sensul că s-ar fi pus în slujba Germaniei și că ar fi trădat interesele României, apar încă o dată ca simple, dar grave calomnii.

ALIANȚA CU GERMANIA ȘI RĂZBOIUL ANTISOVIETIC

După opinia celor care au pretins că au judecat procesul Mareșalului Ion Antonescu, acesta ar fi comis „*cea mai mare crimă petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei hitleriste, la agresiunea contra poșoarelor din Rusia Sovietică, care doreau o colaborare pașnică cu poporul român*”.

În legătură CU războiul antisovietic sentința de condamnare a reținut în sarcina Mareșalului 4 infracțiuni. Una constă în ducerea războiului respectiv pentru care a fost condamnat la moarte; o altă infracțiune ar fi constat în faptul că nu a respectat „regulile internaționale” dând ordin de suprimare a populației civile pe motiv că 3-au partizani - condamnat la moarte; altă infracțiune constând în aplicarea unui tratament „inuman” prizonierilor - condamnat la 20 de ani temniță grea și a patra constând în faptul că ar fi ordonat acte de teroare și suprimare asupra populației din teritoriile în care s-a purtat războiul, sub pretext că sunt partizani - de fapt identică cu cea de a doua infracțiune, pedepsit, de asemenea, cu moartea.

Patru infracțiuni, una mai neîntemeiată decât alta, încadrate în prevederile art. 2 lit. a, b, c, și d din Legea 312/945.

Ar fi foarte simplu de combătut aceste infracțiuni afirmând numai că nu poate fi vorba de infracțiune atunci când conducătorul unui stat se aliază cu un alt stat mai puternic și împreună cu acesta duce un război pentru eliberarea teritoriilor sale ce îi fuseseră luate în mod tâlhăresc de un al treilea stat. La celelalte trei pretinse infracțiuni ar fi suficient să constatăm că nu au fost dovedite cu nimic.

Pentru memoria și onoarea Mareșalului Ion Antonescu nu avem, însă, dreptul să ne rezumăm la atât și să nu relatăm adevărul în întregime.

Astăzi sunt bine cunoscute motivele care au determinat România (spun România, pentru că războiul antisovietic nu a fost războiul Mareșalului, ci războiul sfânt al întregii țări) să intre în alianță cu Germania și să participe, alături de acesta, la războiul contra U.R.S.S. și nu cred că mai există cineva în lume, cu excepția sovieticilor, care să mai poată acuza țara noastră pentru aceste acțiuni.

Chiar dacă aceste împrejurări sunt cunoscute, îmi voi permite a le face o prezentare succintă, numai pe baza documentelor aflate în dosarul penal, pentru a se vedea că realitatea era cunoscută și de cei care au rezolvat procesul, sau mai bine zis condamnarea Mareșalului. Pentru ei însă nu avea nici o importanță adevărul, fiind simple uneltele oarbe ale răzbunării bolșevice.

Ar trebui să încep cu faptul că alăturarea României la Germania era, în linii mari, realizată în momentul preluării conducerii statului de către Ion Antonescu. Că sub Carol II au fost repudiate garanțiile anglo-franceze, că, în iulie 1940, sub guvernul Argetoianu, au fost acceptate garanțiile germane, că exista deja convenția Woltrat-Bujoiu, care acorda Germaniei prioritate asupra petrolului românesc și, în sfârșit, că misiunea militară germană a fost invitată în România, în august 1940, sub guvernul Gigurtu. Ar mai fi și alte lucruri de spus, dar nu găsesc necesar să încerc să departajez o vină inexistentă. Inexistentă, deoarece, departe de a constitui o crimă de război și de dezastrul țării, participarea alături de Germania în războiul contra U.R.S.S. constituie una din marile epopei ale luptei poporului român pentru apărarea integrității teritoriale a țării și pentru suveranitatea sa pe pământurile strămoșești.

Actul de acuzare îl învinovățește pe Mareșalul Ion Antonescu pentru că ar fi înstrăinat România de la politica externă firească și corespunzătoare intereselor lui, renunțând la aliații săi tradiționali, Anglia și Franța.

După cum bine știm, aliații noștri firești și tradiționali nu au schițat nici un gest în sprijinul României, când, în vara anului 1940, în decurs de 2 luni a fost obligată prin forță să cedeze o mare parte din teritoriul său Uniunii Sovietice, Basarabia și Bucovina și Ungariei, Ardealul de Nord, practic o jumătate a Transilvaniei. Anglia și Franța nu ne-au apărat, pentru că nu erau în măsură să o facă, fiind ele însele în mare

pericol. Era firesc ca România să renunțe la garanțiile acestor țări, din care una - Franța - a și fost copleșită, iar alta - Anglia era pe cale de a fi invadată. Practic România a renunțat la garanții care nu mai existau.

În aceste condiții, țara noastră s-a găsit la discreția a două mari puteri - U.R.S.S., la Răsărit, și Germania, la Vest. Trebuia în mod fortuit¹ să apeleze sau să accepte garanțiile și alianța cu una din aceste puteri. Putea România să se alieze cu U.R.S.S. care ne răpise Basarabia și Bucovina și intenționa să ocupe Moldova până la Carpați și să-și asigure prezența în Dobrogea, ceea ce ar fi însemnat pierderea și a acestei provincii? Dar, o alianță cu U.R.S.S. ar fi însemnat nemulțumirea Germaniei, care era vital interesată de petrolul românesc și exista riscul real ca țara să fie ocupată cu forța de germani, cu toate consecințele ce decurgeau din aceasta. Pe de altă parte regimul politic din U.R.S.S. nu prezenta nici o garanție, dimpotrivă, bolșevismul provoca o puternică reacție de respingere din partea popoarelor din Estul Europei, care, presimțeau pericolul unui regim comunist totalitar.

În aceste condiții este cât se poate de evident că România nu avea nici o posibilitate de a-și alege aliații, iar singura șansă, în acel moment, de supraviețuire îi era oferită de alianța cu Germania, ceea ce Mareșalul Ion Antonescu a și realizat, după ce bazele acestei alianțe fuseseră constituite de guvernele anterioare.

Faptul că România s-a aliat cu Germania fascistă, însă, nu îi poate atribui caracterul de fascist guvernării din țara noastră. Am demonstrat nu numai că Ion Antonescu nu a avut nimic comun cu ideologia fascistă, dar și faptul că el a fost acela care a înlăturat din viața politică a țării mișcarea legionară, care reprezenta de fapt o filială a fascismului în România.

Mihai Antonescu, în memoriul său, a arătat, pe bună dreptate, că, în septembrie 1940, întregul sistem de securitate european era prăbușit, că Sud-Estul Europei, care reprezenta cheia de rezistență a sistemului european, a ajuns să fie dominat, pe rând, țară cu țară, de Germania, fie prin forța armată, fie prin presiuni. Anglia și Franța nu au sprijinit efectiv securitatea Sud-Estului, iar mica Antantă - Cehoslovacia, Jugoslavia și, mai târziu, România, s-a văzut lipsită de orice sprijin și, practic, a încetat să mai conteze ca sistem de securitate colectivă.

---

1. Aici cu sensul *de forțat* (n.r.).

La întrebarea acuzatorului public, dacă a consultat partidele politice cu privire la declanșarea războiului contra U.R.S.S., Mareșalul Ion Antonescu, a răspuns:

„Nu am avut nici un fel de tratative de colaborare cu partidele politice în privința războiului pentru Basarabia și Bucovina, fiindcă eram, în primul rând, în stare permanentă de război - nedeclarat, cu rușii și fiindcă toată țara, din manifestările individuale și colective, era dornică și nerăbdătoare să se recucerească cât mai repede Basarabia și Bucovina. Pot să afirm și, la rigoare, să și dovedesc că, din contră, toată lumea conștientă era chinuită de teama că germanii nu vor face război Rusiei și se vor înțelege cu Rusia pe spinarea noastră. Aceleași motive a făcut inutilă prevenirea Consiliului de Miniștri în privința războiului, deoarece toți miniștrii, individual, mă întrebau, ori de câte ori aveau ocazia să mă vadă, când face Germania război împotriva Rusiei. Nu puteam să le dau răspuns, fiindcă nu știam nimic. Toate încercările făcute indirect de Statul Major pe lângă misiunea militară germană și în special pe lângă șeful ei g-ral Hansen, au rămas fără efect, g-ral Hansen afirmând neconținut că Germania are raporturi de prietenie cu Rusia și chiar înțelegere politică și, deci, nu va ataca niciodată Rusia. Totuși anumite pregătiri pe care germanii le făceau în Moldova de Nord, șosele, poduri, etc, prin organizația Toth, organizație pe care am găsit-o funcționând la venirea mea la guvern, constituia pentru toți un indiciu că Germania pregătește o acțiune contra Rusiei, de aici speranțele și iluziile în care se zbăteau toți în țară, în special basarabienii (300 000) refugiați la noi și moldovenii, care se simțeau foarte amenințați prin prezența rușilor la Prut și erau înspăimântați de zvonurile care circulau cu insistență și care erau relative la înțelegerea între ruși și germani.

N-am avut tratative cu partidele politice înainte de intrarea în război și din faptul că nici eu n-am știut, până la jumătatea lunii mai, de hotărârea germană.

La această epocă am fost chemat de către Fu'hrer în Germania, după ce fuseseră chemați și ceilalți șefi de state aliate Germaniei. Cu această ocazie FUhrerul, ca de obicei, a făcut, prin g-ral Jodl și d-l Ribbentrop, o expunere a situației militare și politice a Europei și mi-a

declarat textual: «M-am hotărât să atac Rusia. Dacă nu fac acum, Rusia va ataca Germania și România. M-am gândit să fac apel la armata română, știind că e nepregătită, dar cred că, dacă România nu va interveni, va deveni totuși, prin acțiunea rusă, teatru de război, fiindcă eu am nevoie de petrolul românesc și Rusia are interes să împiedice aprovizionarea Germaniei din România și fiindcă Rusia și-a manifestat, față de noi, dorința de a ocupa Moldova până la Carpați, gurile Dunării și punctele strategice în Dobrogea». D-I Hitler a adăugat că vor participa la război: Finlanda, Ungaria, Bulgaria (indirect) și toate celelalte state ale Europei, în mod simbolic. D-I Hitler nu mi-a comunicat data intrării în război. Mi-a cerut să păstrez cea mai mare discreție în această privință, fiindcă orice indiscreție ar putea să ne coste foarte scump. Era, desigur, natural să nu se facă indiscrețiuni. G-ralul Hansen la București persevera în atitudinea sa de a afirma că Germania nu se menține decât într-o atitudine defensivă față de Rusia și nu pregătește nimic ofensiv. Cred, dat fiind secretul cu care lucrau germanii și cu care, în principiu, se lucrează de toate statele în această privință, că g-ral Hansen nu era într-adevăr la curent cu ceea ce pusese la cale conducerea superioară germană.

Timpul trecând, am fost nevoit să chem pe dl. Killinger și să-l previn că este absolut necesar să fiu prevenit cu cel puțin 10 zile înainte de data începerii acțiunii militare, fiindcă altfel voi fi surprins cu armata nemobilizată.

La 9 iunie, la Predeal, dl. Killinger într-o întrevedere care i-am acordat-o la cererea sa, mi-a spus, ferindu-se chiar de dl. Mihai Antonescu și de dl. Stețzer, care asistau la întrevedere: «Da, mi-ai cerut o dată» - și cu creionul a însemnat 22 iunie pe o mică hârtie. Mi-a trecut hârtia și mi-a spus: «Aceasta este data!» A doua zi am trecut la mobilizarea armatei, care s-a făcut în modul cel mai discret posibil, iar eu am plecat imediat în Moldova, lăsând, pe ziua de 22 iunie, conducerea statului și a guvernului d-lui M. Antonescu, căruia i-am încredințat, tot cu această ocazie, **Ministerul de Externe și al Propagandei. Numai d-sa** ar putea să spună ce atitudine au luat șefii politici în privința războiului. Pot însă să afirm că, în diferite memorii trimise mie sau predate personal de d-nii Brătianu și Maniu, semnate individual și uneori colectiv, niciodată dânsii n-au afirmat că sunt contra războiului. Pe

de altă parte, eu nu cunosc și, probabil, încă nimeni în această țară n-a văzut nici un manifest făcut de șefii partidelor politice, prin care d-lor ar fi afirmat poziția pe care socoteau că trebuie să stea în acele împrejurări. De asemenea, nici eu și nici nimeni în această țară nu a auzit vreo cuvântare în care șefii de partide, sau vreun element important sau secundar din partidele d-lor, să fi luat vreo atitudine în această privință. Cunosc, însă, și pot dovedi că toți acei mari și mici care, din timpuri mai vechi și în timpul războiului, făceau parte din organismul politic al acestor partide, au aprobat, prin votul și semnătura lor la Plebiscitul din octombrie 1941, acțiunea militară românească. Ceva mai mult, într-unui din memoriile semnate de d-l Brătianu se afirmă, textual, că sunt de acord cu acțiunea României pentru Basarabia, dar nu sunt de acord cu trecerea Nistrului. Un fapt în plus care, indirect, poate să dovedească, de asemenea, că șefii celor 2 partide, zise istorice, n-au gândit să ia o atitudine contra războiului este acela că nici d-lor, nici un membru marcant sau secundar din organismele politice respective, nu a trimis la acea epocă, nici mai târziu, nici un articol la presa românească, prin care să arate punctele de vedere, individual sau colectiv, în privința războiului sau să afirme că, personal sau partidul, sunt în contra războiului. Există din contră numeroase articole care au fost trimise atunci și tot timpul războiului, de numeroase personalități, din care se vede atitudinea fiecăruia și a grupurilor pe care le reprezenta, în privința acțiunii României.

După trecerea Nistrului, începutul lui septembrie 1941 și în special după Odesa (16 octombrie 1941), dl. Brătianu, în special, a arătat de mai multe ori, direct și prin dl. Gh. Brătianu, că nu găsește justificată operațiunea dincolo de granițele Basarabiei. Ori de câte ori, și lucru se poate dovedi, acești domni, direct sau prin trimiși (d-nii Mihalache, Lupu, Gh. Brătianu și alții) au intervenit în acest sens fie direct la mine, fie la dl. Mihai Antonescu, răspunsul meu a fost și verbal și scris, întotdeauna același: «Poștiți, luați conducerea Statului și faceți acțiunea pe care o socotiți utilă și mai ales oportună neamului românesc, pentru că eu, pentru considerente pe care vi le-am expus de atâtea ori, politice și militare, consider că nu se poate face altfel. Mă retrag de la conducere și vă dau tot concursul care, eventual, ați găsi de cuviință să mi-l cereți» ».

Revin la o idee expusă anterior și anume că acestea sunt declarațiile Mareșalului în calitate de inculpat, dar pe care eu nu le suspicionez nici de cea mai mică tendință de denaturare a adevărului, deoarece ele sunt în concordanță cu celelalte probe aflate în dosar. Pentru a demonstra acest lucru, voi prezenta și alte probe.

În ședința Consiliului de Miniștri din 3 februarie 1941, Mareșalul a spus, între altele:

„Dvs. cunoașteți și desigur că ați urmărit eforturile pe care le-am făcut pentru ca să găsesc un punct de sprijin pentru țara noastră. L-am găsit la Roma și apoi, în mod definitiv, la Berlin. Astăzi Țara Românească nu mai este izolată, după propriile declarații ale Fuhrerului, armata germană se va bate la frontierele noastre, când rușii vor începe să ne atace. Aceasta este garanția neamului românesc, garanție care îi asigură liniștea și datorită acestei liniști, am fi putut să ne organizăm în interior, dacă aș fi găsit altă înțelegere la colaboratorii mei de ieri”.

„Din această cauză am căutat un sprijin politic și militar la singura forță militară, astăzi existentă în Europa, care este Germania.

Germania, am spus și o repet, se va bate pentru frontierele românești, desigur nu din cauza dragostei deosebite pentru neamul românesc, dar și pentru interesul pe care îl are această țară să fie ordine aici la noi, poporul să poată munci în liniște, căci producția noastră este necesară și neamului românesc, dar mai ales necesară Germaniei și, în special, îi este necesar petrolul românesc. Germania deci are interes să putem trăi în liniște și acest interes trebuie speculat”.

Ce făceau, în acest timp, pașnicile popoare sovietice, care, după opinia judecătorilor, doreau o colaborare pașnică cu România, iar conducerea țării noastre „fascistă” și agresivă dorea neapărat război? Vom vedea acest lucru, în următorul document:

Comandamentul Trupelor Germane ale Armatei de Uscat în România, la 9 iunie 1941, a emis Instrucțiuni pentru siguranța și apărarea frontierelor României contra Rusiei, din care citez:

1. Situația Generală

„În urma concentrărilor de forțe rusești mai puternice la frontierele române, este posibil ca Rusia să încerce în acest an să exploateze situația Germaniei, care se află angajată în lupta cu Anglia, în scopul de a pune stăpânire, printr-un atac în Moldova, pe frontiera Carpatică la care râvnește de mult timp.

Din informațiile primite până acum rezultă că un astfel de atac este prevăzut către sfârșitul lunii iunie.

Credincios angajamentelor luate de Reichul German, Fuhrerul și Comandamentul Suprem al Armatei Germane, a trimis forțe puternice în România.

Aceste forțe au misiunea ca, în cazul unui război impus României de către Rusia, să lupte cot la cot cu Armata Română, până la victoria definitivă ”.

---

2. Inamicul

Desfășurarea forțelor rusești la frontiera română se apropie de sfârșit.

Gruparea forțelor - având câte o grupare mai puternică (cuprinzând unități motorizate, blindate și cavalerie) pe frontul Prut, mai jos de Iași și Cernăuți - permite un atac în clește cu următoarele direcții de înaintare...

Instrucțiunile sunt semnate de Comandant superior V. Schobert.

Dacă, în ce privește participarea României la război pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei nu au existat obiecțiuni din partea nici unei forțe politice din țară și cu atât mai puțin din partea opiniei publice, toți fiind conștienți că pentru noi este vorba de un război de eliberare, după trecerea Nistrului au existat și opinii conform cărora armata română nu ar fi avut ce căuta peste limita de Est a Basarabiei.

Acest lucru elementar pentru un militar, dar mai greu de priceput de către oamenii politici, a fost explicat deosebit de convingător și

plastic de Mareșalul Ion Antonescu, atât la vremea respectivă, cât și în cadrul procesului, unde acest lucru a constituit una dintre cele mai grave acuzații, care i s-au adus. Cum de a îndrăznit să calce pe pământul sovietic? Pământul românesc a putut fi călcat pe pașnica și blajina U.R.S.S., fără ca Stalin să fie considerat criminal de război.

Iată răspunsul dat de Mareșalul Ion Antonescu acestor critici, în ședința Consiliului de Miniștri din 5 septembrie 1941:

„în circumstanțele internaționale de azi, pe ce ne putem sprijini situația noastră. Pe Germani.

Nu ne sprijinim pe Germania, suntem sfârtecați. Dacă o făceam la timp, scăpăm Statul Român și în lupta pe care o purtăm, puteam eu, când se băteau Germanii cu Rușii, după ce au luat Basarabia, puteam să mă opresc? Puteam să stau cu brațele încrucișate când Germanii se băteau cu Rușii și să aștept să mi se dea Basarabia de către Englezi? Și dacă am pornit la luptă, jără Germania nu ne puteam lua Basarabia. Bravura soldatului român? Priceperea generalului Antonescu? sunt mofturi...

Basarabia și Bucovina nu le puteam lua de la Ruși și, după ce le-am luat cu ajutorul Armatei Germane, puteam să mă opresc la Nistru, puteam să spun, eu mi-am luat partea mea, mă opresc aici?

Ar fi fost o dezonoare pentru noi să mă fi dus până la Nistru și să lefi spus nemților «La revedere!»

Vedeți în ce stare de decadență se găsește conducerea acestui stat, dacă se găsesc, între conducători, oameni cu astfel de mentalitate, care ne cer să lăsăm pe nemți să se bată și noi să așteptăm de la Englezi, Basarabia și Bucovina? "

Din memoriul Mareșalului, a cărui importanță impune redarea lui integrală, mă voi rezuma la acest capitol să citez numai un fragment:

„Dar oricum ar fi interpretate aceste acțiuni, până în Crimeea, Caucaz și Stalingrad, ele nu pot fi încadrate în crime de război, fiindcă sunt impuse de legile războiului, care cer imperios când începi o acțiune, să o duci până la sfârșit, urmărind forțele inamice până la distrugerea lor totală.

Aceste legi au dus pe Scipione de la Roma până la Cartagina, pe Napoleon până la Moscova, pe Alexandru Ipână la Paris, pe americani și englezi până la Tokio și Berlin ".

La aceste deosebit de concludente concluzii s-ar putea adăuga multe. De ce nu a reproșat nimeni armatei sovietice că nu s-au oprit în momentul în care au eliberat întregul teritoriu al U.R.S.S.? De ce nu a reproșat nimeni acțiunea militară română în Vest, care, după eliberarea teritoriului țării, nu s-a oprit, ci a continuat lupta până la înfrângerea definitivă a Germaniei? Răspunsul nu poate fi altul decât cel dat de Mareșalul Ion Antonescu, în sensul că așa impun regulile oricărui război. Singur Mareșalul Ion Antonescu a fost considerat criminal de război pentru că a respectat legile general recunoscute ale războiului. Este nu numai absurd, dar și odios, cum a fost tratat Mareșalul, a cărui nevinovăție este cât se poate de neîndoielnică.

Alte două pretinse infracțiuni pentru care Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la moarte, se referă la unul și același fapt, constând în aceea că ar fi dat ordin de suprimare a populației civile din teritoriile în care s-a purtat războiul și se citează „cazul represaliilor de la Odesa, când a sărit în aer clădirea în care se afla instalat Comandamentul Militar, clădire care fusese minată de trupele de operații ale U.R.S.S. în retragere și nu de populația civilă". Este unicul caz care a putut fi citat, iar pentru demonstrarea caracterului ilegal al acestor represalii, se afirmă, fără nici o argumentație, că explozia nu ar fi fost pusă la cale de partizani, ci de armata sovietică.

În legătură cu așa zisele masacre de la Odesa, la întrebarea acuzatorului public, Mareșalul a expus următoarele:

„Faptele s-au petrecut în felul următor: După intrarea trupelor noastre în Odesa, populația rusă, sub formă de partizani ascunși în labirintul de catacombe pe care este așezat orașul și prin mașini infernale, a continuat lupta după abandonarea orașului de către trupele

rusești. Atacul partizanilor producea zilnic victime printre ofițerii și soldații români în Odesa. La câteva zile după ocuparea orașului o mașină infernală a făcut explozie într-o mare clădire lăsată dinadins în perfectă ordine, pentru ca autoritățile române să fie tentate să o ocupe. G-ral Glogoveanu, care a căzut prima și marea victimă a acestui atentat, a ocupat clădirea cu tot comandamentul, deși fusese avertizat insistent de cineva din populația rusă, să nu se instaleze, că este pericol. Alesesem, cu mare grijă, foarte buni și gospodari oameni pentru administrarea orașului și pentru comandamentele militare. Toți aceștia fiind adunați la consfătuire în local, au sărit în aer, tocmai în momentul când erau cu toții întruniți. Câteva ceasuri mai târziu am primit comunicarea la București. Se găsea în biroul meu d-na Perzicari-Davila, mătușa aceleia pe care îl destinasem să fie prefectul Odesei și care era un om de mâna întâi. Părăsise o splendidă situație care o avea la București, fiindcă era directorul general alîntr. „Ford” în Țara Românească, numai pentru pasiunea de a se dedica unei opere administrative pe care o vedea grandioasă. Era omul care avea pasiunea bunei administrații. A pierit și acesta. Se mai găsea în birou dl. Mihai Antonescu, așa mi-a reamintit d-sa cât am fost împreună în Rusia. În momentul acela era la ora 8 sau 9 seara, îmi sosește și informația amănunțită, ce se petrecuse și cererea de autorizare să facă represalii. Cererea de represalii venea după avertismente succesive date populației din Odesa și rugămințelor care i se făcea de a nu se asocia cu partizanii și de a-i denunța. Eram și într-o stare de spirit specială, pentru că vizitasem, în dimineața zilei, un spital în care am găsit printre alții un ofițer și trei sau patru soldați din echipa lui, amputați total de picioare și de brațe și orbi. Ofițerul mi-a povestit că căzuse victimă unei mașini infernale, pe care rușii, la părăsirea unui sat, o lăsase la clanța ușii școlii. Ofițerul, având ordin să pregătească instalarea comandamentului unității sale în acea școală, când a apăsat pe clanță, mașina infernală a explodat și ei au ajuns în starea în care se găseau. Cazuri similare, tot așa de brutale și total neîngăduite de legile războiului, au fost numeroase. Avem mulți mutilați datorită acestui procedeu cât și acțiunii partizanilor. Este ușor de înțeles că o astfel de procedură provoacă, în mod fatal, ofițerilor și soldaților, armelor care sunt supuse, din partea inamicului, unui astfel de tratament,

o stare de enervare și un sentiment de răzbunare care nu pot fi ușor domolite. Numai cine a trăit în vârtoarea focului și sub amenințarea permanentă a morții, numai acela poate să-și dea seama de această stare de spirit, manifestată de toate armatele, fără nici o excepție, în toate timpurile.

Mai primisem în aceeași zi raportul prin care guvernatorul Basarabiei îmi arăta că, în timpul ocupației rusești, se deportase din Basarabia 50 000 țărani români. La raport erau anexate și fotografiile cu numele acelor care fuseseră găsiți în stare de putrefacție în pivnițele localurilor ocupate de autoritățile polițienești ruse, în timpul ocupației la Chișinău și în Cetatea Albă, dacă nu mă înșel.

Toate aceste elemente m-au determinat să dau aprobarea cerută, deși comandamentul local nu avea nevoie să-mi ceară această aprobare, pentru că, la începutul războiului, am dat anumite ordine de principiu, prin care, pe de o parte, atrăgeam atenția și făceam responsabile de orice eventuală neexecutare strictă a dispozițiilor, ca trupele și ofițerii să se poarte cu cea mai mare omenie și bunătate față de populația românească sau străină din teritoriile cucerite, cât și față de prizonieri, iar pe de altă parte le atrăgeam atenția să respecte dreptul internațional și convențiile semnate de România la Haga și în alte părți și să-și ia întotdeauna răspunderea acțiunilor, pentru că așa este cavalereste și așa este și drept, deoarece numai cine este la fața locului și trăiește momentul fulgerător de fugitiv al acțiunilor pe care le provocă războiul, poate să judece situația în totalitatea aspectelor ei și să ia hotărârea. În calitatea de conducător al Statului și comandant de căpetenie, nu trebuia să fiu întrebat, în această privință, mai ales că mă găseam la București de multă vreme. Aceasta nu însemnează drept că mă degajez de răspundere. Subliniez însă că am dat aprobarea pentru represalii, iar nu pentru masacre. De altfel, această măsură specială pentru Odesa se încadra într-o măsură cu caracter general de aceeași natură, luată pentru toată țara la începutul războiului, într-adevăr în țară se găseau o mulțime de elemente, în locurile cele mai vulnerabile militare și economice (Valea Prahovei, Petroșani, Lupeni, Cugir, București etc), elemente străine, dușmănoase, sau chiar românești, organizate de serviciile de contrainformații străine și chiar dotate cu mijloacele bănești și explozive, cu intenția de a comite acte

de sabotaj pentru distrugerea petrolului, fabricilor și depozitelor noastre esențiale. Documentarea suficientă se găsește în această privință la serviciul de informații al Marelui Stat Major și la serviciile noastre de siguranță. Pentru a evita actele de sabotaj, care ar fi dat pretext Germaniei să ia singură măsuri cu mijloacele lor de S.S., dispozițiuni de paza căilor ferate și a petrolului, în special, m-au determinat să fac o comunicare publică prin care avertizăm toate aceste organizațiuni de străini (unguri, greci etc.) că, în caz de se vor comite acte de sabotaj sau asasinat, voi aplica represalii. Deci, măsura luată la Odesa se încadra într-o dispozițiune cu caracter general, și era, după cum voi arăta, autorizată de legile războiului și de Convenția Haga. Nu am știut niciodată ce s-a petrecut la Odesa, pentru că nimeni nu m-a informat și nu știu nici astăzi. Nici ministrul de război, nici Statul Major, nici serviciile de informații ale siguranței, nici dl Alexianu și nici comandantul militar local nu m-a informat. Nimeni nu va putea afirma sau cel puțin dovedi că mi s-a făcut vreo comunicare în această privință. În iulie sau iunie 1944 a venit la mine la președenție, g-ral Pantazi și mi-a spus: «D-le mareșal am dat dispoziții ca să dispară cadavrele celor masacrați la Odesa!» I-am răspuns, imediat: «Ce este asta, Pantazi? Niciodată nu mi-ai vorbit de această chestiune!», la care mi-a răspuns: «Nici eu n-am știut, am aflat-o acum din broșura care a apărut la Stockholm și în care se afirmă că au fost masacrați 27 000!» Era a doua surprindere pentru mine, pentru că nimeni nu-mi vorbise nici de această broșură până atunci. I-am răspuns totuși imediat: «Nu se poate să fie adevărat, îți dai d-ta seama ce însemnează și cât timp îți trebuie să aduni 27 000 oameni și câte mijloace sunt necesare să-i omori în același timp!» Totuși, foarte alarmat de fapt, am chemat imediat pe Dl. Alexianu și l-am întrebat: «Ce este asta, d-le Alexianu, ce este adevărat? De ce nu m-ai informat niciodată de cele ce s-au petrecut?» Dl. Alexianu mi-a răspuns textual: «Nu este adevărat, d-le mareșal!» L-am întrebat: «ffitect câți s-au omorât exact?» Mi-a răspuns: «Maximum 600!» la care i-am ripostat: «Bine, d-le Alexianu, chiar 600, de ce nu mi-ai spus la timp?» Bineînțeles, oricare ar fi adevărul, dl. Alexianu nu poate fi făcut răspunzător, decât numai de faptul că a ținut ascunsă chestiunea la acea epocă, deși era numit guvernator al Transnistriei. Totuși nu se

instalase la Odesa și nu luase în primire regiunea de Sud, operațiunile militare se terminaseră numai de câteva zile.

Când am fost la Moscova mi s-a prezentat și mi s-a impus, în condițiuni care nu sunt de demnitatea mea, a neamului românesc și chiar ale poporului rus, să le fixeze pentru istorie, să iscălesc un protocol, în care, între altele, se afirma că, la Odesa, s-au masacrat 225 000 de oameni. Dată fiind exagerațiunea, ca să nu întrebuițeze altă expresie, am semnat, fiindcă lucrul nu avea nici o valoare, absolut nici una, deoarece, la intrarea noastră în Odesa, în baza recensământului făcut și care există, nu se mai găseau decât 300 000 de oameni, ceea ce înseamnă că totalitatea populației din Odesa fusese masacrată în câteva ceasuri, ceea ce nu era exact și nici nu era posibil. Nu a existat de când este omenirea posibilitatea să strângi 200 000 oameni, în același loc și mai ales să-i omori. Pentru aceasta ar trebui un câmp imens, mijloace de distrugere nenumărate și zile fără sfârșit. Pentru ca să se vadă, prin comparație, valoarea afirmației, subliniez că mai puțin de 200 000 de oameni, la intrarea noastră în război, erau înșirați pe un front care se întindea din Carpații Bucovinei până la Marea Neagră. Un alt fapt care dovedește inexactitatea acuzării este și acela că, câteva luni mai târziu, un alt protocol, în care se afirma, printre altele, de data aceasta că, la Odesa, au fost masacrați 100 000. L-am semnat și pe acesta, atrăgându-le atenția că o fac pentru că mi se impune. Prin urmare, broșura de la Stockholm vorbea de 27 000 de oameni, primul protocol de 225 000 oameni și al doilea de 100 000 oameni. Care este adevărul în această privință nu-l cunosc nici astăzi și poate că nu se va cunoaște niciodată în mod strict. Dacă subliniez faptul, o fac pentru istorie, pentru că am datorია să apăr neamul românesc de o faptă care apasă foarte greu pe conștiința lui de-a pururi. Realitatea însă, care se va dovedi în documentele existente și în afirmările pe care le vor face chiar rușii, este că soldatul și ofițerul român, afară de rare excepții inerente războiului și întâlnite la toate **armatele, absolut la toate, în toate timpurile, soldatul și ofițerul român** s-au purtat cu o omenie demnă de admirat și care îi face cinste. La toate inspecțiile mele pe front, prima mea grijă era să întreb, toate comandamentele și toți șefii de autorități (în Transnistria), cum se poartă soldații și ofițerii cu populația. Din ordinul meu, toate comandamentele

pe unde treceam, făceau cantine pentru copiii săraci, făceau troițe, reparau biserici, botezau copiii și ajutau cu alimente pe cei lipsiți. Populația rusă era fericită când împrejurările făceau ca zona lor să fie în sarcina română, iar soldații ruși căutau sectoarele românești pentru ca să se predea. În Transnistria am dat ordin d-lui Alexianu să dea populației la colhozuri, drept plată a muncii lor, cantități de alimente și de bani, mai mare decât primeau sub administrația rusă. Când am fost pentru prima oară la Odesa, în primăvara anului 1942, am convocat pe toți șefii de autorități ruși, de la rectorul de universitate și până la șefii celorlalte instituții mai mici, și în prezența dl. Alexianu și a generalilor germani aflați la Odesa, cu diferite însărcinări oficiale, le-am declarat următoarele:

«Nu am venit aici în cuceritori, nu ne amestecăm în ideologiile dvs. politice și sociale; sunteți liberi să vă închinați la orice zeu vreți; vă dăm posibilitatea să vă câștigați existența ca și înainte și, dacă se poate; chiar mai bine; nu vă cerem servicii de nici un fel pentru noi, pentru că nu vrem să vă expunem la represalii mai târziu; vă cerem servicii numai pentru populația dvs. Viața și libertățile dvs vă sunt asigurate, garant pentru aceasta sunt eu; vă cerem numai un singur lucru: să nu faceți acțiuni în contra noastră.»

Aceste declarații au fost desigur imediat publicate și trebuie să se găsească în documentarea Transnistriei. Cu aceeași ocazie le-am cerut să-mi arate toate nemulțumirile și doleanțele lor. Dacă nu mă înșel, rectorul universității a luat cuvântul și mi-a spus că sunt foarte mulțumiți. Administrația și soldații se poartă foarte bine. Cum am fost de mai multe ori la Odesa și în Transnistria, cu care ocazii vizitam întotdeauna cantinele copiilor și ale săracilor, spitalele, instituții care din ordinul meu toate se reparaseră și se pususeră în condiții perfecte, profitam de ocazie să vorbesc cu populația. De multe ori fără prezența d-lui Alexianu și a jandarmilor români și o rugam să-mi spuie, fără teamă de consecințe, toate păsurile și eventual toate plângerile **ce au deficiu. Niciodată nu mi s-a spus nimic. Din manifestările muițimii, care se aduna întotdeauna în grupuri foarte mari, eram îndreptățit să trag concluzia că această populație era foarte mulțumită.**

Bineînțeles că au fost și abuzuri și greșeli, dar au fost și prefeți care au fost admirabili ca suflet și cinste și cu dorința de a servi populația

și de a mă mulțumi. Citez pe prefectii din Nord, care pot servi de model în orice timpuri și în orice țară. Pentru a termina și a răspunde la întrebarea care mi s-a pus în privința persoanelor care poartă răspunderea celor ce s-au petrecut la Odesa, declar următoarele:

Este o triplă răspundere. O răspundere de fond, o răspundere formală și o răspundere superioară. Răspunderea de fond o au aceia care au provocat războiul și care au întrebuițat în război mijloace și acțiuni neîngăduite de legile războiului (partizani, înarmarea populației civile, mașini infernale). Conferința de la Haga autoriză statele beligerante, în astfel de cazuri, să aplice represalii. De altfel, cutumele războiului au stabilit în toate timpurile necesitatea represaliilor în astfel de cazuri, pentru că numai așa se poate pune capăt acțiunilor de război incorecte și neloiale, care provoacă pierderea unor vieți puse în imposibilitate de a se apăra cavalereste.

Responsabilitatea formală o are comandamentul local în cazul în care a depășit limita umană în aplicarea acestor represalii. Găsesc necesar să arăt că lupta de la Odesa ne-a costat peste 47 000 de oameni. Această luptă a durat aproape 2 luni. Cauza pierderilor numeroase și a duratei operațiunilor se datorește mai mult faptului că populația civilă din Odesa, conform ordinelor categorice primite de a se înarma, lupta și a continua lupta ca partizani, după retragerea armatelor regulate ruse (ceea ce este contrar legilor războiului), a dat posibilitatea armatelor ruse regulate, care apărau Odesa, să-și completeze zilnic efectivele, pe când noi le vedeam scăzând impresionabil zilnic.

*Răspunderea superioară o am eu, care am dat aprobarea care mi s-a cerut, deși conform legilor țării nu trebuia să mi se ceară. O am eu fiindcă, conform tradiției și a regulilor legalizate, în toate timpurile trecute, comandantul a avut întotdeauna gloria reușirii unei acțiuni, chiar când meritele au fost ale altora, dar a avut în același timp și toată răspunderea nereușitei unei acțiuni sau executării unei **acțiuni regulate, chiar când toata vina este a altora.***

Nu cer nici o favoare. Nu am cerut niciodată și nu am consimțit să mi se facă ceva, pentru a nu lovi în interesele altora, nu cer să nu fiu judecat, cer însă ca atunci când se judecă acțiunea mea și a comandamentelor române sub acest raport, să se judece și adversarii

noștri. S-au făcut masacre la Odesa, dar s-au făcut masacre și în țară. Zeci de mii de oameni, femei, bătrâni și copii, ființe nevinovate, au fost masacrate în orașe și sate; au fost femei și copii mitraliați la munca câmpului. O documentare completă se găsește în această privință la Marele Stat Major și la Cabinetul militar. Bombe omorătoare au căzut în cartiere de muncitori, în centrele de orașe (București, Pitești, Ploiești, Caracal, Turnu-Severin, Orșova, Timișoara, Arad, Simeria, Brașov, Constanța, Galați, Iași, Piatra-Neamț, Buzău) și în numeroase alte orașe. O bombă a explodat chiar în camera de lângă biroul meu în care dormeam la preșidenție. Contrar legilor și angajamentelor internaționale s-au bombardat centre fără nici o importanță militară și numeroase spitale, care aveau vizibil marcat pe acoperiș semnul crucii roșii.

Nu era nici o justificare de represalii, fiindcă România n-a participat cu aviația ei la nici un bombardament al orașelor engleze, americane și ruse.

Desigur dl. Stalin, Roosevelt, Churchill, din al căror ordin sau aprobare s-au executat bombardamentele, nu pot fi considerați vinovați de excesele comise de aviatorii respectivi. Nu pot fi considerați vinovați, fiindcă războiul nu cunoaște nici o lege mai puternică, decât aceea care impune șefilor responsabili de a-l câștiga, oricare ar fi mijloacele puse în acțiune”.

Atât acuzatorii publici cât și președintele completului de judecată au perseverat în a nu administra nici una din probele, constând în documente, la care a făcut referire Mareșalul Ion Antonescu în declarațiile sale. Era deosebit de utilă pentru cei care ar fi dorit să stabilească adevărul documentația guvernatorului Transnistriei și în special cea referitoare la recensământul populației din Odesa imediat după instalarea autorităților române. Dar, chiar și în aceste condiții, demonstrația argumentată făcută de Mareșal este deosebit de convingătoare în ce privește nevinovăția sa. Pe de altă parte, argumentelor prezentate de Mareșalul Ion Antonescu, sentința de condamnare nu a dat nici un răspuns, iar motivarea hotărârii constă în simple afirmații. O apărare care nu poate fi combătută cu probe, duce inevitabil la declararea nevinovăției celui acuzat. Acest lucru este însă valabil în fața organelor judiciare autentice, nu și în fața unor instanțe revoluționare, populare,

gen Tribunalul Poporului care, în realitate, a fost o anexă a guvernului „de concentrare democrată”, anexă constituită nu pentru a judeca, ci pentru a condamna toate persoanele menționate de Consiliul de Miniștri.

*
*

Ar mai fi de discutat, în cadrul acestui capitol, problema așa ziselor rele tratamente, ori a tratamentelor inumane aplicate prizonierilor de război. Problema este, însă, atât de vag și în termeni generali tratată, încât nu reclamă nici un fel de contra probă. De altfel, acuzatorul public nu a fost în măsură să-i pună Mareșalului o întrebare referitoare la prizonieri. Acesta nu a constituit un impediment pentru tribunalul poporului de a reține și această infracțiune și să aplice o pedeapsă de 20 ani temniță grea, infracțiune „demonstrată” printr-o singură frază în care se arată că „... numitul acuzat a favorizat pe acei însărcinați cu supravegherea lor de a fi supuși la un tratament inuman, acești prizonieri fiind supuși la munci grele, în cele mai rele condițiuni de hrană, echipament și cazarmament...” și că acest lucru ar rezulta „din actele de instrucție”. Este un „model” de hotărâre judecătorească nemotivată. Cine nu a văzut această hotărâre poate fi tentat să creadă că ea nu există. Ea constituie însă și o „inovație” în știința dreptului, în sensul că, „favorizând” pe paznicii prizonierilor, a devenit autor al aplicării de rele tratamente. Nici o probă care să susțină această acuzație.

Unele probe există, totuși, la dosarul cauzei, dar, după cum vom vedea, ele nu numai că nu confirmă această acuzație, dar o infirmă categoric. Astfel:

Colonel R. Davidescu, fostul șef al Cabinetului Militar al Consiliului de Miniștri, fiind audiat ca martor, după ce relatează că, în calitate respectivă a participat la toate ședințele guvernului, că îl însoțea pe Mareșal în toate inspecțiile, că nota ordinele pe care le dădea și lua **măsurile de transmitere mai departe, a declarat:**

„Știu că, de la începutul guvernării, chiar și mai înainte pe când Ion Antonescu era șef al Marelui Stat Major și Ministru de Război, acesta a dat ordin să se păstreze legalitatea și umanitatea. Știu că, la

începutul războiului, acuzatul Ion Antonescu a dat ordin Statului Major, ordine ca armata să respecte legile internaționale și să se poarte uman și drept cu prizonierii și populația; lua măsuri aspre pentru aceasta.

De asemeni, am primit ordin să se trimită ofițeri controlori pentru a inspecta starea prizonierilor în lagăre și la munca câmpului și s-au luat măsuri contra celor vinovați de abateri.

A vizitat personal lagărul de la Caracal, vorbind cu prizonierii și cu deținuții”.¹

În continuare martorul relatează cazuri în care Mareșalul a aplicat amenzi mari unor întreprinderi beneficiare, care nu dădeau hrană corespunzătoare prizonierilor pe care îi foloseau la muncă. Mai arată că prizonierii, originari din Transnistria, nu au fost ținuti în lagăre, ci au fost lăsați la domiciliile lor. De asemenea, a dat dispoziții ca ordinele lui să nu fie executate dacă nu sunt scrise.

Un alt martor, generalul Minai Racoviță, a declarat între altele:

„La începutul războiului am primit ordine scrise de la generalul Antonescu, că armata nu face război cu populația civilă, să fie bine tratată. De asemenea și prizonierii. Ordinul s-a repetat de mai multe ori”.

Martorul Ovidiu Vlădescu a declarat că Ion Antonescu a dat dispoziție ca numele său să nu fie întrebuințat în nici o împrejurare și a se face trafic de influență. A dat instrucțiuni scrise ca subalternii să nu execute ordine, chiar scrise, dacă sunt contrare legii și să se atragă atenția, chiar lui, dacă dă ordine ilegale. A luat măsuri contra celor care făceau abuzuri, până la destituire.

Este concludentă declarația dată de generalul Pantazi Constantin, cu privire la prizonieri:

„Hrana și echipamentul cerut de Marele Stat Major au fost date de mine². Aveam controlul lagărelor în privința hranei. Din 1942 am alcătuit contractele de muncă agricolă tip - proprietarul obligat a plăti hrana, 65 lei pe zi; ziua de muncă 175 lei, din care jumătate,

---

1. Oare Stalin a vizitat vreun lagăr de prizonieri români din Siberia sau din alte locuri?) (n.a.).

2. Era ministru de război (n.a.).

dreptul prizonierului, iar jumătate lagărului, pentru echiparea prizonierilor, întreținerea cu hrană și tutun pe tot timpul anului cât nu muncesc. Din zi muncă plată (sic) alocația de hrană a fost aceea a soldatului român, ea a urmat fluctuațiile crescânde ale alocației trupei românești, exact în aceleași condițiuni".

În problema prizonierilor ar mai trebui menționate precizările făcute de însuși Mareșalul Ion Antonescu în memoriul adresat instanței, în sensul că lagărele de prizonieri au fost vizitate de mai multe ori de mitropoliți, în frunte cu mitropolitul Bălan, de Nunțiul Papal, de șeful Crucii Roșii Internaționale. Toți i-au declarat că le-au găsit foarte bine. De altfel, precizează Mareșalul, a vizitat, personal, lagărele de la Calafat, Corbeni, Timiș, Vlădeni, Băneasa, Stoenești și altele și a găsit cu totul altă situație decât aceea arătată în actul de acuzare.

Înainte de a încheia aceste capitole, al războiului, să vedem ce credință l-a animat pe Mareșal, în această acțiune. Astfel, în Consiliul Economic din 6 februarie 1941, deci înainte de intrarea României în război, spunea:

„ Germanii, probabil, că vor reuși să rezolve problema aceasta permanentă, care este amenințarea bolșevică rusească. Va tranșa poate această chestiune. Odată tranșată această problemă, Germania este invincibilă. De aceea avem nevoie să fim pe această linie, să facem totul ca să ne salvăm Statul. Dacă va fi învinsă Germania, credința mea este că anarhia va triumfa. Nu va triumfa Anglia ".

Acum lucrurile pot fi judecate în cunoștință de cauză. Pentru România, însă, mi se pare clar că previziunile Mareșalului s-au adeverit, cu singura eventuală corectură, în sensul că, în loc de anarhie putem întrebuița alți termeni - subjugarea țării, totalitarism, dictatură bolșevică. Pentru evitarea unui asemenea deznodământ a luptat și și-a jertfit viața Mareșalul Ion Antonescu. În fața poporului român el nu poate fi decât un erou, un martir.

Este locul, de asemenea, ca, înainte de a încheia acest capitol, să ofer cititorilor noi dovezi care atestă faptul că alianța cu Germania nu l-a împiedicat pe Mareșalul Ion Antonescu să protejeze opoziția politică

din țară, să o sprijine în demersurile pe care aceasta le făcea în mod clandestin pentru obținerea ajutorului țărilor aliate antifasciste, având ca scop ieșirea onorabilă din război a României. Mai mult, pe lângă faptul că mareșalul a refuzat solicitarea lui Adolf Hitler de a-i aresta pe conducătorii PNT și PNL, șeful statului i-a apărat atunci când germanii au descoperit legăturile lor cu Londra și Cairo.

În cadrul amplului interogatoriu la care a fost supus la anchetă, Eugen Cristescu, fost șef al Serviciului Secret de Informații, a răspuns și la următoarea întrebare: „Ce rol aveți în legăturile ce le avea Antonescu cu partidele de opoziție?" Voi reda numai fragmente din lungul răspuns la această întrebare, care mi se par mai semnificative:

„De la o bucată de vreme, dl. Maniu a început să trimită, prin intermediul meu, unele informațiuni mai importante, pe care le avea din străinătate și care priveau diferite probleme de stat. Dl. Maniu chema la d-sa pe Maiorul Magistrat Iuliu Goruneanu, Consilier la Curtea de Apel din Timișoara, de unde îl cunoștea și care era mobilizat la mine la serviciu. Ii dicta acestuia comunicarea, acesta mi-o aducea mie și eu o comunicam personal direct Mareșalului Antonescu.

Pe această cale, la un moment dat, dl. Mareșal Antonescu mi-a ordonat să transmit d-lui Maniu că d-sa este ferm hotărât să cedeze locul d-lui Maniu, dacă d-sa garantează că poate să asigure o situație mai bună pentru țara noastră. Am făcut această comunicare lui Maior Goruneanu, chiar în termenii fixați de dl. Mareșal Antonescu și care îmi corectase personal comunicarea, astfel ca să fie cât mai precisă și cât mai categorică.

Dl. Maniu nu mi-a dat răspuns imediat, ci a amânat câteva zile și apoi a chemat pe Maiorul Goruneanu, căruia i-a dictat răspunsul.

Acest răspuns era redactat în termeni echivoci, astfel ca să nu rezulte direct nici o acceptare a propunerii D-lui Mareșal Antonescu, dar nici un răspuns formal."

„Legăturile cu dl. Maniu au continuat pe chestiunea tratativelor de armistițiu. Erau două linii telegrafice pe care se lucra prin cifrul

Chastlain și Cristal, care fuseseră rezervate de către noi în cercetarea de la Jandarmerie și nedescoperite germanilor, cum și prin aparatul lui Chastlain, iar a doua linie prin cifrul pe care dl. Maniu îl avea cu Cairo și prin aparatul de care d-sa dispunea și despre care am vorbit în afacerea Turcanu.

Au venit pe această cale condițiunile de armistițiu comunicate de Prințul Barbu Știrbey de la Cairo. Le-am adus la cunoștința d-lui Mareșal Antonescu, care mi-a ordonat să le prezint și d-lui Maniu, ca să se pronunțe în special asupra problemei cedării teritoriului Basarabiei și Bucovinei. Prezentând aceste condiții d-lui Maniu la întrunirile conspirative care aveau loc cu d-sa, i-am cerut să se pronunțe asupra lor, dacă pot fi acceptate sau nu, indicându-i că, dacă pentru Mareșalul Antonescu, condiția colaborării militare mai departe cu armata rusă împotriva Germaniei este desigur destul de delicată, d-sa om politic trebuie să se pronunțe în special asupra Condiției de cesiuni teritoriale.

Dl. Maniu mi-a spus că atât d-sa, cât și dl. Dinu Brătianu sunt împotriva cedării de teritorii și că el a făcut istoria în această țară și pe care acum la bătrânețe nu o poate umbri."

„ Știam că dl. Maniu dispune de două aparate telegrafice de care aflasem pe cale informativă că unul se găsește instalat în Palatul Barbu Știrbey. Prin aceste aparate mergeau o bună parte din mesagiile și ale Mareșalului Antonescu și ale lui Maniu la Cairo și de acolo se primeau o serie de mesagii pentru Maniu și Mareșalul Antonescu.

*La un moment dat, germanii, prin aparatura lor tehnică de goniometrie, au stabilit existența unui aparat telegrafic care lucra în fiecare dimineață la ora 7 la Cairo; că acest aparat s-ar afla instalat în parcela dintre strada Luterană, Calea Victoriei și Ministerul Finanzefor. **Cum germanii lucrau în aceste chestiuni împreună cu ofițerul șef al Radio-transmisiunilor de la Serviciul meu, eram ținut la curent cu toată această operațiune. La un moment dat germanii au ajuns cu cercetările care îi puneau în măsură să afirme că aparatul reperat de ei de mai multă vreme s-ar găsi instalat în casa Prințului Barbu Știrbey***

și cereau pentru a doua zi dimineața, după ultima verificare, care urma să se facă în timpul transmisiunii, între orele 7-8 dimineața, o descindere la palatul Știrbey. Deoarece descinderea urma să se facă de către ofițeri magistrați de la serviciul meu, la care trebuia să asiste și germanii pentru că așa se lucrase în toate celelalte cazuri, iar baza tehnică și informativă aparținea germanilor, am fost informat de către ofițerul șef al transmisiunilor serviciului despre această descoperire, care mi-a cerut autorizația și echipa de magistrați pentru descinderea, a doua zi, în casa Știrbey. Am indicat ofițerului să nu comunice germanilor că mi-a raportat acest lucru, ci să stăruie să se continue verificările și previziunile, pentru că o perchezițiune în palatul Știrbey, personalitate de seamă în țara românească și fost Președinte de Consiliu, dacă ar fi dat greș și ar fi avut rezultat negativ, ar fi ieșit un enorm scandal, ceea ce nu era de dorit și i-am indicat să continue verificările.

Am alergat imediat la dl. Mareșal Antonescu căruia i-am raportat chestiunea, ceea ce a produs și asupra sa o foarte mare impresie și enervare, mai ales că i-am afirmat că știu în mod pozitiv că acel aparat este al d-lui Maniu, prin care se face legătura cu Cairo și că trebuie salvată situațiunea de o manieră oarecare.

Dl. Mareșal Antonescu a avut din nou izbucniri asupra lipsei de prevedere a d-lui Maniu și cum situațiunea era extrem de delicată, că puteam presupune că germanii au făcut în timpul verificărilor tehnice și supravegheri asupra Palatului Știrbey, unde puteau constata vizite zilnice ale lui Maniu sau a unor intimi ai săi, trebuia să găsec și mai mult să înlesnesc o soluțiune pentru ca să ieșim din acest grav impas. Faptul că Barbu Știrbey se găsea la Cairo, unde ducea tratative de armistițiu, faptul că presa engleză dintru început a lăsat să se facă o scurgere de informațiuni publice pe această temă și faptul că aparatul de telegrafie se găsea în însuși Palatul Știrbey, dădea germanilor o extraordinară armă ca să reacționeze violent împotriva noastră.

dm înlesnit situațiunea d'lui Mareșal Antonescu propunându-i
că nu este altă soluție decât să avizez pe dl. Maniu ca, chiar în cursul nopții, aparatul și radiotelegrafistul să fie ridicați din casa Știrbey, transportați în altă parte, pentru ca, chiar dacă germanii vor pretinde neapărat descinderea la Barbu Știrbey, aparatul și radiotelegrafistul

să nu poată fi găsiți acolo. Dl. Mareșal Antonescu a admis propunerea mea și m-a autorizat să iau contact cu dl. Maniu. Am luat contact într-adevăr în cursul nopții și am spus d-lui Maniu cercetările ce s-au Jacut și rezultatul la care s-a ajuns, rugându-l ca, chiar atunci noaptea, dacă aparatul se găsește în palatul Știrbey sau în oricare locuință din parcela de case indicate de germani să fie imediat mutat, radio-telegrafistul ascuns, iar aparatul acesta cu aceeași oră de lucru și cu aceeași lungime de undă cunoscută de germani, să nu mai funcționeze niciodată.

Deoarece îl avizasem în prealabil pe Chastlain despre această descoperire, el văzuse situația foarte grav și se aștepta ca germanii, care în mai multe rânduri ceruse ca echipa să fie transportată în Germania pentru cercetări, la care eu mă opusesem categoric, să ceară de această dată în mod cominatoriu transportarea echipei în Germania, pe baza descoperirii ce avea să se facă la Prințul Știrbey și a legăturilor cu Cairo, de unde venise și Chastlain. Cu această ocaziune, Chastlain mi-a indicat că într-adevăr acesta este un aparat si un telegrafist pe care el l-a trimis lui Maniu din Cairo și că măsura mea este bine venită, paralizând suspiciunile și constatările germane. Totodată remarcându-i lui Chastlain cum se va putea continua de către Maniu legătura cu Cairo, acesta mi-a mărturisit că mai este un aparat și un telegrafist pe care el l-a trimis lui Maniu și cu care Maniu poate lucra mai departe cu Cairo.

D-l Maniu, fără a-mi confirma existența aparatului la Știrbey, iar eu răspunzându-i că are al doilea aparat cu care să lucreze cu Cairo, deși era foarte încurcat în discuții, a luat în cursul nopții măsuri pentru mutarea aparatului și a telegrafistului.

A doua zi de dimineață la ora 7, la ora când aparatul lucra obișnuit cu Cairo, germanii așezându-se cu aparatul de verificare pe aceeași lungime de undă, au constatat că telegrafistul de la Știrbey a fost chemat de Cairo i-a răspuns de prezență și i-a dat o serie de indicații din care rezulta că conversația a fost amânată pe altă dată. Această operațiune o făcea telegrafistul, însă el nu se mai afla acum în casa Știrbey, ci în alt loc, de unde făcuse numai legătura și nu mai continuase convorbirea.

Verificările făcute câteva zile în șir de către germani, pe lungimea de undă și la ora indicată, au constatat că numai Cairo cheamă continuu pe cel de la București, dar Bucureștiul nu mai răspunde. Prin urmare, măsura ce o cerusem d-lui Maniu se executase, însă numai în parte, după cum vom vedea mai târziu. Nu a întârziat și ofițerul de legătură de la Radiotransmisiune mi-a comunicat că aparatul de la Știrbey nu mai lucrează, deși Cairo îl cheamă încontinuu, iar germanii au stabilit prin măsurători tehnice că aparatul, chiar în dimineața când avusese ultima convorbire, nu se mai găsea în casa Știrbey.

Însă, germanii nu s-au lăsat și imprudența d-lui Maniu le-a venit în ajutor pentru o nouă descoperire a aparatului. După o bucată de vreme, Turcanu a început să lucreze din nou cu Cairo și ce este mai grav, la aceeași oră, 7 dimineața și pe aceeași lungime de undă. După două luni au stabilit casa în care se afla în parcul de case în dosul străzii Măria Rosetti și au avizat pe ofițerul meu de transmisiuni să vină a doua zi dimineața la ora 6 într-un anumit punct stabilit, împreună cu echipa tehnică română cum și cu magistratul militar pentru o eventuală descindere, deoarece au descoperit un alt aparat, despre care nu știau încă în ce direcție lucrează și că poate să fie vorba de un aparat polonez sau sovietic, din care se mai descoperise în acea vreme.

Deoarece știam aranjamentul pe care îl făcusem cu dl. Maniu că aparatul să nu mai lucreze, pentru că poate fi prins de germani și contam în respectarea acestui angajament, mi-am închipuit că nici nu mai poate fi vorba de vreunul din aparatele lui Maniu sau de radio-telegrafiștii săi. Echipa română a fost întâlnită de germani în punctul fixat, luată de acolo și dusă pe mai multe străzi și oprită în fața unei case, unde germanii au spus: «Aici este aparatul.»

*S-au făcut operațiile tehnice necesare, din care Turcanu care era chiar în curs de lucru, a simțit că este filat, deoarece i se întrerupea și revenea curentul electric, operație prin care se stabilește dacă într-adevăr aparatul se găsește în casa indicată. Telegrafiștul a demontat imediat aparatul și l-a ascuns în pod împreună cu cifrele. **A urmat descinderea, a fost găsit aparatul în pod și a fost arestat** Turcanu și adus la secția juridică a Serviciului. Fiind avizat imediat de ofițerul de transmisiuni, am dat ordin la secția juridică că nu se face absolut nici o cercetare până nu voi cerceta eu personal chestiunea. Am luat pe Turcanu din strada Plevnei, unde era închisoarea serviciului*

și l-am transportat în strada Sf Ioan Nou, unde erau birourile secției juridice a Serviciului. L-am cercetat personal și, auzind cine sunt, mi-a făcut imediat mărturisiri complete, spunându-mi că este același aparat cu care a lucrat în casa Știrbey și că este aparatul prin care atât Maniu cât și unele mesagii ale guvernului fusese transmise la Cairo. De asemenea mai mi-a indicat că, prin acest aparat, au fost transmise și primite peste 700 de mesagii, care însă erau prinse între timp de germani și le aveau notate pe toate. Am alergat la Mareșalul Antonescu comunicându-i situația. A avut din nou ieșiri contra d-lui Maniu și a faptului că d-sa nu a ascultat sfatul ce i-am dat, să nu mai lucreze la acest aparat niciodată, ci dimpotrivă lucrase în continuare la aceeași oră și pe aceeași lungime de undă.

Situația de această dată în raport cu germanii devenea și mai gravă, mai ales că germanii știau că este același aparat care a fost la Știrbey, același telegrafist și cereau cifrul.

După îndelungate dezbateri cu Mareșalul Antonescu d-sa a chemat pe Mihai Antonescu și i-a arătat descoperirea făcută și situația gravă la care ne expunem față de germani, totuși am spus d-lui Mareșal Antonescu că nu există altă soluție decât să fac cercetările personal și să aranjez lucrurile de așa manieră ca germanii să nu afle și mai ales să nu aibe dovezi, deși aveau suspiciuni că nu este același aparat care a fost stabilit la Știrbey, că nu a avut nici o legătură cu Maniu, ci a avut o legătură conspirativă în București pentru informații de spionaj, iar că radiotelegrafistul nu cunoaște identitatea acelei persoane cu care se întâlnea în fața Ministerului de Externe și de la care primea și căruiua îi dădea mesagiile primite de la Cairo, adică în total să nu stabilească germanii că acesta era un aparat prin care se făceau legături politice, ci numai legături de spionaj. Și în plus, ceea ce era mai important să fac așa ca germanii să nu intre în posesia cifrului cu care lucrase Turcanu, pentru că altfel ar fi putut descifra textul mesagiilor transmise și primite de la Cairo, în care se găsea și mesajul Mareșalului Antonescu către Generalul Wilson.

Am făcut o școală întregă personal cu Turcanu și cu colonelul Radu Ionescu, pe care i-am învățat cum să facă instrucția acestei afaceri chiar în fața germanilor. L-am învățat pe Turcanu cum să dea răspunsurile și să nu iasă din cadrul lor, orice ar vrea să facă germanii contra lor, care nu puteau decât doar să-l amenințe. Am aranjat

cu Turcanu ca să dea unul din cele trei cifruri pe care le avea și cu care nu se lucrase absolut deloc, astfel că germanii nu puteau descifra mesajii. Ca acest cifru să fie ascuns în casa în care a fost găsit Turcanu, ca Turcanu să se lase bătut de colonelul Radu Ionescu și în genere un teatru întreg, după care Turcanu trebuie să indice locul în care se găsea ascuns cifrul Toate s-au petrecut după acest program. Germanii au fost încântați că au intrat în posesia cifrului; l-au trimis la Berlin. Berlinul a făcut nesfârșite încercări de descifrare, nu a putut descifra mesajile și într-un târziu au restituit cifrul la București, când afacerea își pierduse din valoarea ei.”

„în ultima întrevedere pe care am avut-o cu dl. Maniu, cu câteva zile înainte de armistițiu, d-sa mi-a spus că atât d-sa cât și Dinu Brătianu, cu care s-a înțeles, sunt de părere ca Mareșalul Antonescu să fie acela care să încheie armistițiul, iar ei cu toți prietenii lor politici vor sta în jurul Mareșalului și-l vor ajuta la această chestiune. De asemenea dl. Maniu mai spunea că armistițiul fiind un act de ordin militar, trebuie încheiat de acela care a făcut războiul; că armistițiul, fiind un act prin excelență rapid, putea fi făcut mai bine ca oricine de către Mareșalul Antonescu, care deține puterile și armata în mâinile lui, caprin acest fapt cât și prin trecerea pe care o avea la Hitler, Mareșalul Antonescu poate paraliza o eventuală acțiune germană în cazul armistițiului, și m-a rugat chiar personal să stărui la dl. Mareșal Antonescu să facă el armistițiul, căci ei îi vor da tot concursul.

Am adus toate acestea la cunoștința d-lui Mareșal Antonescu.

Mai menționez că într-una din ultimele întrevederi cu dl. Maniu, d-sa mi-a comunicat că, după rapoartele lui Știrbey, rezultă că Uniunea Sovietică a acceptat două ameliorări asupra condițiilor de armistițiu și anume: că dacă armata noastră nu vrea să întoarcă armele contra Germaniei și să lupte mai departe, rușii se vor mărgini să o dezarmeze, și al doilea că se va fixa în interiorul țării o zonă neutră pe care trupele rusești nu vor intra. ”

(Extrase din declarația lui Eugen Cristescu la anchetă, declarație aflată în Dosarul F.R 40010 voi. 10, filele 1-31, din arhiva Securității.)

*
*
*

Din relatările făcute de șeful SSI la anchetă se pot trage importante concluzii cu privire la guvernarea mareșalului Antonescu, ușor de sezizat de cititori, motiv pentru care mă rezum la două idei esențiale, confirmate de numeroase alte documente oficiale.

În primul rând se confirmă aprecierea acelor cercetători care consideră guvernarea mareșalului drept un regim de autoritate, absolut necesar în timp ce țara se afla în război și nu o dictatură militaro-fascistă, cum a fost etichetată de istoriografia bolșevică.

În al doilea rând se confirmă, încă o dată, că pretextul invocat pentru arestarea mareșalului Antonescu - refuzul de a încheia armistițiul - este fals, fiind menit a contesta actul de trădare națională comis de camarila casei regale, cu sprijinul regelui, în înțelegere cu principalul inamic al României, la acel moment.

CHESTIUNI CREȘTINE PRIVITOARE LA EVREI

Este adevărat, cea mai mare nedreptate care i s-a făcut Mareșalului Ion Antonescu a constat în învinuirea că ar fi trădat interesele naționale și ale poporului român. Afirm însă că o nedreptate tot atât de mare i s-a făcut și atunci când a fost învinuit de antisemitism, de reprimarea unor oameni pentru motive rasiale ori politice.

Nu este treaba mea și nici nu am de gând să lămuresc când și de ce a apărut antisemitismul și de ce nu se vorbește de sentimente de ură față de alte naționalități, nici chiar atunci când grupuri mari de oameni, alții decât evreii, au fost exterminate. Un lucru este cert și anume că, în perioada de guvernare a Mareșalului Ion Antonescu, Europa era bântuită de un antisemitism feroce, care, în țările de sub influența germană, s-a materializat în deportări masive în lagăre de muncă și de exterminare. România, condusă de Ion Antonescu, a fost unul din aliații europeni, importanți ai Germaniei. Cu toate acestea, din teritoriile aflate sub jurisdicție românească, nu a fost trimis nici un evreu în lagărele naziste. Este un lucru arhicunoscut că țara noastră a constituit un loc de refugiu pentru evreii din țările vecine, în special pentru cei din Polonia și din teritoriile românești ocupate de Ungaria. Emigranții constituie o adevărată și complexă problemă, în toate timpurile. Să încercăm să ne imaginăm ce probleme au ridicat pentru România emigranții evrei, din țări nu prea prietene. România putea foarte ușor să scape de acești emigranți incomozi prin predarea lor către autoritățile germane, mai ales că, nefiind cetățeni români, țara noastră, formal, nu avea nici o obligație față de ei. Nu s-a întâmplat așa; dimpotrivă, emigranții evrei, polonezi și alții, au fost tratați la fel cu refugiații români

din teritoriile pierdute, sau după cum vom vedea, chiar mai bine. De asemenea, li s-a facilitat plecarea mai departe spre S.U.A.^"Mulți evrei din întreaga lume și mai ales urmașii emigranților din acele timpuri, nu ar trebui să uite că ei există și pentru că, în perioada de cruntă prigoană fascistă, a existat în Europa o țară numită România, condusă de un mare om - Mareșalul Ion Antonescu. ~

Poporul român nu a fost și nu este antisemit sau xenofob. Pe meleagurile noastre, alături de români, au conviețuit și conviețuiesc grupuri mari sau mai mici de alte etnii, în pace și înțelegere, de la relații de prietenie adevărată până la dragoste, care stă la baza a numeroase căsătorii mixte.

Există însă momente în istorie când interesele unui grup etnic vin în contradicție cu interesele naționalității majoritare și în mod fatal apar tensiuni și probleme.

Un asemenea moment istoric l-a constituit și anul 1940, când România a fost împinsă în mod inevitabil în alianța cu Germania fascistă. Aparent pentru evreii din România se întvedeau vremuri grele, în aceste condiții, nu este de mirare că mulți evrei simpatizau și erau dispuși să-i ajute pe inamicii României. Dacă avem în vedere și înclinațiile multor evrei spre comunism, ne dăm seama că, între ei și conducerea statului român, nu puteau exista relații cordiale. Cu toate acestea, Mareșalul Ion Antonescu, deși a fost nevoit să ia unele măsuri, menite mai mult să-i facă inofensivi pe evrei, să-i izoleze pe cei suspecti sau dovediți cu activități, cel puțin neloiale, nu s-a gândit nici un moment la măsuri radicale, de exterminare și nici nu a acceptat să-i predea germanilor, tocmai pentru că, fiind animat de un deosebit spirit umanitar și de dreptate, știa foarte bine că lăsarea evreilor pe mâna fasciștilor însemna să-i expună la mari pericole, pe care el nu le accepta. Dimpotrivă, sunt frecvente cazurile în care, atât Mareșalul, cât și autoritățile din subordinea sa, au luat măsuri de protejare a populației evreiești împotriva unor excese.

Îmi amintesc foarte bine că, în același timpuri, românii se mândreau și îl aprobau pe Mareșal, care declara că de viața evreilor nu se poate atinge. Discuții pe această temă se purtau, mai ales atunci când s-a aflat de unele atrocități comise împotriva evreilor aflați în Ardealul de Nord, cedat Ungariei. Am trăit în preajma unor evrei, atât la Târgu

Mureș, înainte de Dictatul de la Viena, cât și la Turda, unde ne-am refugiat și nu pot să uit respectul reciproc, care exista între părinții mei și familiile de evrei din apropierea noastră, că între noi copiii exista aceeași armonie. Eram deosebit de necăjiți atunci când copiii evrei, cu care ne jucam, refuzau să primească de la noi o prăjitură, de teama că erau pregătite cu untură de porc.

Vremurile de război au fost grele pentru toată lumea. Toate națiunile și-au dat tributul de suferințe și de sânge. În sfera de influență a Germaniei fasciste, evreii au avut de suferit mai mult, dar un lucru nu poate fi contestat și anume, că România, deși plasată în sfera respectivă, a constituit pentru evrei o insulă de salvare.

Am ținut să fac această scurtă introducere, pentru că mi se pare de neînțeles, neînțemeiat și profund nedrept, ca Mareșalul Ion Antonescu să fie etichetat drept antisemit și să fie condamnat la moarte pentru că i-ar fi persecutat și exterminat pe evrei. Este dovedit că, dacă au avut loc, pe teritoriile de sub jurisdicție românească, acte reprobabile împotriva evreilor, ele nu au fost opera autorităților statului nostru și nici a Mareșalului Ion Antonescu.

Mi-am propus de la început să redau în mod fidel conținutul probelor aflate la dosar, pentru ca, indiferent de concluziile pe care îmi voi permite să le formulez, să ofer posibilitatea fiecărui cititor să-și facă propriile convingeri.

Voi începe, cu relatarea modului în care Mareșalul vedea problema evreilor de la noi din țară.

Astfel, în ședința Consiliului de Miniștri din 15 februarie 1941, Mareșalul Ion Antonescu arăta:

„În ceea ce privește pe evrei, eu i-am împărțit în mai multe categorii.

Mai întâi sunt cei care se găseau în țară în 1913, băștinașii, pe care îi tratăm într-un anumit fel și de care va fi vorba la urmă, după ce vom fi curățat țara de ceilalți evrei.

Sunt apoi evreii veniți în Țara Românească în timpul războiului mondial Aici trebuie socotiți toți cei intrați în Muntenia, Moldova, Transilvania și Bucovina.

Pe urmă sunt cei care au invadat țara după tratatul de pace din 1918, care i-a protejat și care ne-a impus, pentru ei, și pentru minoritățile etnice de la noi, un regim de favoare.

în sfârșit, sunt cei fără patrie - haimatloșii - cei intrați în țară la noi cu pașapoartele Nansen, ca și cei izgoniți din Germania, din Austria și din celelalte țări, la începutul acestui război. Sub fostul regim, aceștia au invadat Țara Românească. în drum spre Palestina și America, ei au găsit aici Arcadia ferice și s-au oprit la noi.

Acum trebuie să facem operațiunea inversă și să scoatem din țară de la noi, în primul rând, pe cei care au venit în urmă.

Mulți din ei s-au apucat de negoț, mulți au făcut speculă de devize la bursa neagră. Eu cunosc cazul unui evreu polonez, fost om de bursă la Varșovia, care, după două săptămâni după ce s-a refugiat la noi, a dat o lovitură cu schimbul unor zloți la bursa neagră, în care a câștigat 5 milioane de lei. Lovitura a fost dată chiar cu concursul unor reprezentanți ai autorităților românești, pentru că a găsit evreul acesta mai mulți funcționari pe care i-a plătit.

V Pe urmă sunt refugiații polonezi, pentru care noi am făcut enorma prostie să le dăm ajutoare de câte 100 lei de cap de familie și 50 lei de copil, pe când românii noștri, refugiați din ținuturile cedate, le-am dat numai câte 50 lei de fiecare. Vedeți cât de păcătoși suntem. Românii noștri refugiați le dăm câte 50 lei pe zi, iar jidanilor veniți din Polonia, și polonezilor refugiați, le-am dat câte 100 lei de persoană și 50 lei de copil".

— J

Este lesne de înțeles pentru orice om de bună credință, cu ce probleme demografice, grele se confrunta țara după reducerea substanțială a teritoriului, când a trebuit să suporte un mare surplus de populație provenit, în primul rând, din românii refugiați din Ardealul de Nord, din Basarabia și Bucovina și din cele două județe dobrogene, cedate Bulgariei și apoi din refugiații evrei, polonezi și alte naționalități.

Acestea sunt cauzele care au determinat preocuparea conducerii țării noastre pentru a găsi soluții pentru ieșirea din impasul respectiv. În nici un caz, aceste preocupări nu au apărut ca urmare a unor sentimente antisemite ori xenofobe.

Este, dacă îmi este permis să fac această paralelă, situația actuală a unor țări europene avansate, spre care migrează un mare număr de persoane nu numai din țările fost comuniste, dar și din țări ale Africii și Asiei. La ordinea zilei în Europa se află problema emigranților. Ea

este determinată de grave probleme de ordin social a căror rezolvare este căutată cu asiduitate de guvernele țărilor avansate. În nici un caz, nu poate fi vorba nici acum de resentimente de ordin național și rasial.

Problemele mult mai complexe, din acest punct de vedere, au apărut pentru România după începerea războiului și după eliberarea Basarabiei și Bucovinei, când o parte din evreii din aceste provincii, cunoscuți cu sentimente pro-comuniste, s-au refugiat odată cu retragerea trupelor sovietice, altă parte a rămas pe loc, iar o parte s-a infiltrat spre teritoriul României.

Nu trebuie să omitem nici ostilitatea manifestată de unii evrei față de armata română, în timpul retragerii din Basarabia și Bucovina, în vara anului 1940, cum și faptul că au fost și evrei din România care s-au pus în mod efectiv în slujba U.R.S.S.

Toate acestea ne fac să înțelegem mai bine de ce a apărut în acele vremuri, în țara noastră, o problemă a evreilor și de ce au apărut preocupări pentru rezolvarea ei. Vom vedea, însă, că în România nu s-a pus niciodată, la nivelul conducerii țării, problema exterminării lor și nici măcar problema de a fi cedată germanilor rezolvarea acestei probleme.

Este interesant de cunoscut și opinia lui Mihai Antonescu în această privință, expusă în ședința Consiliului de Miniștri din 8 iulie 1941:

„ Cu riscul de a nu fi înțeles de unii tradiționaliști, care mai pot fi între dvs., eu sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element evreiesc din Basarabia și Bucovina, care trebuie azvârlit peste graniță. De asemenea, sunt pentru migrațiunea forțată a elementului ucrainean, care nu are ce căuta aici, în momentul acesta.

Numai pe această bază putem scăpa națiunea noastră de fenomene de infiltrație străină și de descompunerea care ne-a dus odată la prăbușirea granițelor.

Nu se poate admite ca soldații români să fie din nou generoși cu toți acești ticăloși, care îi răspund la ospitalitatea și generozitatea de wacuri a românilor cu trădare, cu infamia și cu crimă. La acestea răspundem cu tot ce se cuvine. Chiar românii care au ajuns să fie răătăciți și au intrat în valul de anarhie și de întuneric al bolșevismului, chiar și aceștia vor fi nimiciviți fără cruțare. Veți fi fără milă cu ei".

Din această expunere, care poate fi apreciată ca dură, se pot desprinde unele idei deosebit de semnificative.

Se vorbește de un anumit tradiționalism la români, în sensul generozității și ospitalității manifestate în relațiile cu cei străini de neam.

Se vorbește că, la generozitatea românilor, li s-a răspuns cu trădare, infamie și crimă.

Că în acele condiții grele de război, țara era îndreptățită să-și ia unele măsuri de apărare și în interior.

Mai rezultă clar că nu este vorba de antisemitism, având în vedere că frământările pentru găsirea unor soluții de apărare în interior nu se referă numai la evreii din Basarabia și Bucovina, ci și la ucrainieni și chiar și la românii comuniști, deci se refereau la toți acei care simpatizând cu U.R.S.S. și prezentau un potențial pericol pentru siguranța României.

Astfel, a apărut necesitatea, impusă de război, ca evreii din Basarabia și Bucovina să fie dislocați și concentrați în anumite locuri, pentru ca activitatea lor să poată fi supravegheată. Nu doresc să anticipiez discutarea acestui subiect, dar afirm că nu a fost vorba de lagăre de concentrare, ci de un fel de libertate supravegheată. Privăți de libertate, în adevăratul sens al cuvântului, au fost numai evreii comuniști, care au fost depuși în lagărul de la Vapniarka.

La 22 aprilie 1944 în ședința Consiliului de Miniștri, Mareșalul Ion Antonescu, expunea următoarele:

„ Vin la cheștiunea evreiască. Comandanții nemți au spus că este imposibil să se permită amestecul cu evreii prin toate părțile. Desigur că este o cheștiune foarte delicată. Eu le-am spus evreilor de la început: atâta vreme cât n-am țara invadată, eu vă apăr. în ziua când țara mea va fi invadată, eu nu mai răspund de viața dvs. Și a sosit, din nenorocire acel moment. Am dorit totuși să-i apăr, dar să-i și folosesc.

Sunt mai multe probleme, mai multe soluții. îmi bat capul care din ele s-o adoptăm, căci Bacăul este un oraș evreiesc, Romanul, de asemenea. Pe cel de la Piatra Neamț i-am dus la Buhuși și am făcut un centru evreiesc. La Roman și la Bacău forfotesc în toate părțile. Și desigur că printre aceștia sunt mulți în serviciul inamicului, și au aparate de transmisiuni cu care informează pe englezi și ruși”.

„Apoi, toate călăuzele care duc pe ruși prin munți sunt evrei din Târgu-Neamț și din toată regiunea. Ca să vedeți ce păcătoasă și cum se omoară singură această rasă. Ne-am purtat cum ne-am purtat cu ei, le-am salvat viața. Am tras în români, ca să-i salvez de la moarte, când erau legionarii și vedeți cu ce monedă ne plătesc.

D-ta, domnule general Vasiliu, ai să chemi pe șeful comunității și să-i spui exact ceea ce am spus eu-se omoară singură această rasă ”.

„Nu putem merge așa. Ne-au rugat și germanii și trebuie să găsim o soluție; care este acea soluție? De aceea vreau să ne consfătuim acum, să vedem care este soluția cea mai umană și cu cele mai mici consecințe politice pentru noi. Nu că ne bombardează, căci toți au spus și evreii spuneau, pe români nu-i bombardează, fiindcă s-au purtat bine cu evreii. Ați văzut cum a fost recompensată purtarea bună cu evreii și va mai fi.

O soluție este să-i luăm din aceste orașe și să-i ducem în anumite târguri, să scoatem toți românii de acolo și să-i lăsăm să trăiască între ei. Noi să-i alimentăm numai. Ducem, prin serviciul de aprovizionare, și ei plătesc. Muncesc numai între ei, fac croitorie, tâmplărie etc.

A doua soluție, să-i strângem în Ghetto, în fiecare oraș. Să spunem, aceasta este partea unde stați, să nu mai ieșiți de aici. Vă aducem mâncare aici, faceți ce vreți, nu vă omoram, nu vă facem nimic.

A treia soluție, este să-i luăm de acolo și să-i aducem către țară. Dar este cea mai periculoasă și mai catastrofală pentru neamul românesc. Nu pot să-i aduc. Au scăpat mulți și nu pot să-i aduc și pe ceilalți, căci am credință că m-ar lua lumea cu pietre.

Una din aceste soluții trebuie aplicată ”.

După cum se poate constata, căutând cea mai umană soluție, în primăvara anului 1944, Mareșalul nu o găsisese încă și nici nu va fi găsită până la sfârșitul guvernării. Măsurile luate, în toată perioada războiului antisovietic, s-au referit numai la măsurile cu caracter local, reclamate de Situația operativă a războiului, fără a fi determinate de motive de ordin rasial.

Pe tot parcursul acestor preocupări, atunci când se lua unele măsuri cu caracter particular, a existat grija ca măsurile respective să nu-i afecteze, pe cât posibil, pe cei nevinovați.

La 5 septembrie 1941, la nici două luni de la începerea războiului, apăruse, deja, problema unor elemente străine, care prezentau pericol pentru spatele frontului, motiv pentru care Mareșalul în ședința de guvern a declarat:

„... am să fac o operă de curățire totală și de evrei și de toți aceia care s-au strecurat la noi, fac aluzie la ucrainieni, greci, găgăuți, evrei, care toți, încetul cu încetul, rând pe rând, trebuie să fie evacuați”.

În ședința Consiliului de Miniștri din 9 septembrie 1941, a avut loc o discuție foarte interesantă, din care, redau următoarele:

— Generalul N. Stoescu - ministrul Finanțelor:

„Sunt evrei care au fost deținuți în lagăre, fără nici o rațiune”.

— Generalul D. Popescu - ministrul Afacerilor Interne:

„Nu, nu, tot Marele Cartier General a ordonat internările. Acum am format o comisie care a cercetat situația, a pus în libertate 502 internați”.

— Mareșalul Ion Antonescu:

„Internările acestea ne-au folosit, pentru că dacă n-am fi internat pe comuniști, cu cămașă verde sau nu, și dacă n-am fi internat și pe evrei, am fi avut foarte mult de luptat cu coloana a cincea bolșevică, care a fost foarte bine organizată - s-a făcut dovada la noi în țară cu miliardele de lei pe care le-au avut sovietele.

De asemenea, dacă n-ar fi fost represiunea din ianuarie, ar fi fost o nenorocire pentru țară. Atunci noi am dezarmat pe comuniști și pe legionari, adică acei cari erau comuniști sub cămașă verde.

Sovietele au avut la noi foarte mulți agenți plătiți. S-au găsit la Legația Rusească, foarte mulți bani românești arși; s-au găsit și nearși.

Îndată ce s-a terminat cu Legația Rusească, a scăzut această acțiune. Pe măsură ce se vor termina toate fondurile, nu vom mai avea acțiune comunistă în țară, pentru că la noi nu era nimeni comunist doctrinar; toți erau plătiți”.

Fondurile la care se referea Mareșalul nu s-au epuizat, însă, iar una din sursele de alimentare l-a constituit așa numitul, „Ajutor Roșu”, la care mulți evrei, evident din cei avuți, au cotizat tot timpul, iar după 23 august 1944, toți cei care au dovedit că au contribuit la acel „ajutor”

au fost considerați comuniști din ilegalitate și s-au bucurat de așa numita pensie F.I.A.P., cu mult mai substanțială decât oricare altă pensie de stat. Este o dovadă în plus că comuniștii de profesie au fost retribuiți, în continuare.

Mergând cu adevărul, până la capăt, voi reda textual pct. 2 din telegrama adresată de Mareșal lui Mihai Antonescu, la data de 1 septembrie 1941:

„Am dat ordin în privința jidanilor - cine revine clandestin va fi împușcat' - în privința celorlalți îți voi spune ce măsuri voi lua - sunt însă informat că și cu evreii din Iași se petrece același lucru - li se dă zilnic drumul din lagăre și apar obraznici, deci susținuți de cineva puternic - la ocupațiile lor -populația românească murmură. Este greșit să se creadă că, cu astfel de slăbiciuni, vor subscrie la împrumut. Mijloacele tari sunt acelea care îi vor face să scoată bani, însă acele mijloace trebuie să le întrebuințeze statul, nu comisarii, fiindcă în acest caz nemernicii aceștia au o spoială de profit - statul pierde și jidanii domină ca întotdeauna. Le las viața, dar să plătească. Noi am plătit până acum, iar ei ne-au stors viața. Se va termina însă cu sistemul. Tâlharii nu vor putea până la sfârșit să-mi pună piedici în această privință, voi da totul peste cap și pe toți, ca să repun pe român în drepturile lui străbune și să-l refac stăpân la el în casă ”.

Aici apare ideea românizării economiei, în primul rând pentru ca toate resursele să poată fi concentrate în interesul țării și a folosirii evreilor în același scop. Vom vedea însă, la timpul potrivit, cum s-au aplicat aceste măsuri, cât de rasiste și persecutive au fost.

Să urmărim în continuare și alte documente ale vremii, aflate în dosarul penal și în care se vorbește de evrei.

în ședința Consiliului de Miniștri din 15 aprilie 1941, a avut loc, între altele, următoarea dezbatere;

— Generalul Ion Antonescu - conducătorul statului: *„Ne găsim într-o grea situațiune economică. De către dușmanii neamului se face o intensă propagandă, arătându-se că lipsa hranei*

---

1. Nu știm câți au revenit, dar, de împușcat, nu a fost împușcat nici unul (n.a.).

se datorește faptului că o consumă trupele germane, ori o trimet în Germania. Dedesubtul acestei propagande sunt jidanii și top. ceilalți interesați ca, între noi și germani, raporturile să se învenineze. Noi trebuie însă să reacționăm, arătând care este adevărul".

— Generalul Dumitru Popescu - ministrul Internelor:

„Ați dat ordin să-l chem pe Fielderman. L-am chemat și i-am comunicat avertismentul dvs. A spus că evreii dați în judecată pentru sabotaj reprezintă 15% din infractorii de acest fel".

— Generalul Ion Antonescu:

„Pentru că sunt cei mai șmecheri!"

— Generalul Dumitru Popescu:

„Față de modul grav cum i-am vorbit, a luat dispozițiunea să trimeată circulare la toți evreii, că dacă mai fac speculă, se vor lua măsuri drastice împotriva lor".

Intr-o ședință din 19 noiembrie 1941, referitor la evrei, Ion Antonescu a spus:

„Evreii care au fost scoși din viața economică sunt puși la muncă. Dacă nu pot s-o facă, plătesc. Acela care nu are posibilitatea să plătească, plătește comunitatea, dacă nu, este expedit din țară, pentru că noi nu ținem paraziți în țară", iar mult mai târziu, la 22 aprilie 1944, dovadă că nu s-au prea aplicat măsurile de a-i obliga la muncă pe vrei, Mareșalul spunea:

„Să se face echipe de evrei. Românii luptă și evreii răspândesc panică în spatele frontului".

In sfârșit, înainte de a intra în analiza problemelor reținute ca infracțiuni grave, în sentința de condamnare, mai doresc să redau o discuție Ce a awt loc fa Ședința Consiliului de Cabinet, din 14 februarie 1941:

— Generalul Iosif Iacobici - ministrul Apărării Naționale:

„Mai am o chestiune. La Sulina așteaptă 3-4 000 de jidani, cari urmează să plece în Palestina, dar n-au vapor. Ministrul Angliei mi-a

dat asigurarea că, dacă aceștia pleacă cu vaporul nostru «Regele Carol I», nu se va atinge nimeni de vas ”.

— Generalul Ion Antonescu - conducătorul statului:

„Dacă ne dau garanție în scris, foarte bine”.

Mai este nevoie de o precizare. Folosirea expresiei de „jidani” ar putea fi considerată ofensatoare la adresa evreilor. Trebuie precizat că în limbajul curent se folosea mai frecvent expresia, „jidan” fără, însă, nici o tentă de dispreț. De altfel, după știința mea, în limba maghiară nici nu există alt termen care să-i denumească pe evrei, decât „zsido” (jido).

*
* *

În continuare, după cum am văzut, sentința de condamnare, inventează tot felul de infracțiuni, una mai bizară și mai nedovedită decât alta, urmărind epuizarea tuturor literelor de la art. 2 din Legea 312/945, dar toate se învârt, de fapt, în jurul aceleiași probleme și anume, a măsurilor luate împotriva agenților bolșevici și a tuturor celor care prezentau pericol pentru siguranța României. Astfel:

— „...a luat măsuri ca toți luptătorii antifasciști să fie internați în lagăre... ” (lit. e -pedeapsa cu moartea);

— „... a ordonat deportarea populației evreiești din Bucovina și Basarabia, cum și parte din vechiul regat, în Transnistria, unde, în cea mai mare parte a fost exterminată: cităm masacrele de la Iași, Golta, Odesa, Mastovoi, Maghilău, Scazineț, Pecioara, Slivina, Râbnița etc... ” (lit. f-pedeapsa cu moartea);

— „... comandanții, directorii, supraveghetorii și paznicii de închisori, lagăre de prizonieri sau de internați politici, de lagăre sau detașamente de muncă obligatorie, au supus la tratamente neomnoasepe cei aflați sub puterea lor; cităm cazul de la Tg. Jiu, Wapmiarka etc. Acuzatul Ion Antonescu se face vinovat de instigare la aceste crime datorită fățișei sale atitudini politice față de deținuții politici, de prizonierii și acei supuși la munci obligatorii... ” (lit. g -pedeapsa cu moartea);

— „că pentru aceleași considerente Tribunalul Poporului găsește că acuzatul Ion Antonescu se face vinovat și de crima prevăzută de art. 2 Ut. h..." (20 ani temniță grea);

— „Că de asemeni, pentru aceleași considerațiuni arătate mai sus, Tribunalul Poporului găsește că tot datorită atitudinii fățișe, a politicii antidemocrate a acuzatului Ion Antonescu, procurorii sau judecătorii, civili sau militari, au comis crima prevăzută de art. 2 Ut. i..." (20 ani temniță grea);

— „Consider că după cum rezultă din actele de la dosarul cauzei, acuzatul Ion Antonescu a ordonat înființarea de ghetouri, lagăre de internare pentru deportați din motive de persecuție politică și rasială " (Ut. m - detențiunea grea pe viață);

— „Având în vedere că, în ceea ce privește edictarea de legiuri sau măsuri nedrepte de concepție hitleristă, legionară sau rasială, crimă prevăzută de art. 2 Ut. n..." (20 ani de detențiune riguroasă).

Am ținut să repet, în formă mai concisă și mai grupată, aceste pretinse 7 infracțiuni pentru a se putea sesiza mai ușor caracterul lor pur enunțativ, fără nici un fel de trimitere la dovezi, iar la unele pur și simplu caracterul lor absurd. Sentința este o rușine pentru orice magistrat. Ea nu ar surprinde dacă ar fi fost pronunțată numai de judecători populari, dar fiind vorba și de doi magistrați de profesie, din care primul a devenit apoi președinte al Tribunalului Suprem, ea nu poate produce decât consternare oricărui jurist, dar și îngrijorarea, că, în anumite momente istorice, zis revoluționare, s-ar mai putea repeta asemenea, judecăți" și asemenea, „condamnări". Să sperăm că nu.

În realitate, este vorba de dislocarea unor populații evreiești și obligarea lor să trăiască în anumite localități, precum și de internarea în lagăre a comuniștilor, din care mulți evrei, în condițiile în care activitatea comunistă era interzisă prin lege, măsuri impuse de situația de război cu U.R.S.S. în care se afla România în acel timp. Elementele comuniste, bolșevice, plătite de Moscova acționau pe toate căile să submineze statul român, aflat într-o crâncenă luptă pentru supraviețuire. De altfel, după 23 august 1944, titlul cel mai mare de glorie îl constituia să fi acționat în favoarea U.R.S.S. și împotriva României,

pe care bolșevicii de la noi au ajuns până acolo încât să o definească stat imperialist în care naționalitățile ar fi fost asuprite.

Inexistența infracțiunilor menționate poate fi demonstrată foarte simplu.

În primul rând, legea care le-a prevăzut, dat fiind caracterul ei retroactiv și anticonstituțional, nu trebuie luată în seamă din capul locului. Mareșalul Ion Antonescu și colaboratorii săi trebuiau judecați, dacă se aprecia necesar de către instanțele judiciare prevăzute limitativ în Constituția țării și exclusiv pe baza legilor în vigoare în România și a normelor internaționale, recunoscute de țara noastră, de la data comiterii pretinselor fapte penale.

În al doilea rând, făcând abstracție de nulitatea legii aplicate, constatăm că faptele puse în sarcina Mareșalului și a colaboratorilor săi, nu sunt dovedite cu nimic. Ele constituie simple afirmații în actul de acuzare și în sentință.

Luând pe rând cele 7 acuzații, pentru a se fi putut reține ca dovedite, se impuneau următoarele:

Să se indice concret, ce luptători antifasciști au fost internați în lagăre, pentru ce fapte, în ce condiții? Fără cel puțin aceste fapte, nu se poate face nici o judecată. Nimic nu ne împiedică să credem că era vorba de agenți bolșevici, spioni, trădători de țară, situație în care nu putem vorbi decât de măsuri legitime.

Cu privire la deportarea unor evrei, mă voi referi în detaliu, în alt context. Cu privire la faptul că majoritatea evreilor deportați ar fi fost masacrați și exterminați, ar fi trebuit să se prezinte dovezi cu privire la: ce s-a întâmplat cu evreii deportați în localitățile menționate, dacă au fost omorâți, câți, de către cine, din al cui ordin și în ce condiții. Nici o asemenea dovadă. Simple afirmații, de genul celor apărute în presa din România, și din străinătate, imediat după 22 decembrie 1941, referitoare la „atrocitățile” comise de securitate - asasinate în masă, imense gropi comune, uciderea a peste 60 000 de persoane și alte lucruri senzaționale, de unde și ideea genocidului, care, în primă fază a fost însușită și de justiție. Atât de intoxicată a fost opinia publică, încât cu greu s-a lăsat convinsă că doborârea dictaturii ceaușiste a costat poporul român „numai” înjur de 1 000 de morți și înjur de 2 000 răniți. Este o jertfă tragică din partea poporului român, dar trebuie

să recunoaştem că este cu totul altă situaţie decât dacă ar fi existat realmente 60 000 de morţi.

Când sunt exemplificate localităţile în care ar fi avut loc masacrarea evreilor, sunt menţionate şi Iaşul şi Odesa.

În legătură cu uciderea unor evrei la Iaşi, astăzi se cunoaşte şi este dovedit că nu se datorează autorităţilor de stat române. Este cert că acele regretabile asasinat nu pot fi puse în sarcina Mareşalului Ion Antonescu şi a colaboratorilor săi.

De represaliile de la Odesa am vorbit şi a rezultat în mod clar aceeaşi concluzie.

Cu privire la celelalte localităţi exemplificate, nu există nici o dovadă, iar un fapt nedovedit nu necesită a mai fi demonstrat că nu există. Dacă s-ar fi dovedit că în acele localităţi au avut loc masacre, mai trebuiau dovedite şi concretizate vinovăţiile.

Nu este nici o dovadă, dacă au existat, în ce au constat şi cine a aplicat „tratamente neomenoase” celor din închisori, lagăre de prizonieri (acest lucru a mai fost reţinut şi în cadrul altei preţinse infracţiuni şi am demonstrat că nu a existat aşa ceva), sau de internaţi politici, din lagăre sau detaşamente de muncă obligatorie. Se afirmă, numai, în mod generic, faptul că acele tratamente le-ar fi aplicat, toţi începând cu directorii şi comandanţii şi terminând cu paznicii. În continuare, luăm cunoştinţă de o bizară inovaţie juridică, potrivit căreia o instigare la săvârşirea unei infracţiuni se poate realiza şi printr-o făţişă atitudine politică. Este culmea absurdităţii juridice. Ar însemna că prin simpla manifestare a antipatiei faţă de cineva, te faci vinovat de instigare la crimă.

La „infracţiunea” următoare (litera h) nu am alte comentarii de făcut decât că asistăm la o altă năstruşnică inovaţie. „Că pentru aceleaşi considerente se face vinovat şi de crima prevăzută...”.

La „infracţiunea” de la litera i, era necesar să se demonstreze ce crime au comis procurorii şi judecătorii civili şi militari, care procurori şi judecători, că doar nu au putut fi toţi criminali, ca apoi să vedem şi eventuala vină a altora. Dar, din redactarea sentinţei rezultă că Mareşalul i-ar fi instigat pe toţi procurorii şi judecătorii, civili şi militari, să comită crima prevăzută de art. 2 lit. i din Legea 312/945, prin, vă rog să reţineţi din nou, „... datorită atitudinii făţişe a politicii antidemocrate...”.

La faimoasa literă i din textul citat se prevede:

„Procurorii sau judecătorii civili ori militari, care au ajutat sau săvârșit - cu intenție — acte de teroare sau violență.”. Nu se explică nimic, nici măcar ce se înțelege prin acte de teroare.

Oricum, devine tot mai clar că judecătorii poporului au fost convingși că poți să pui în sarcina unei persoane săvârșirea unei infracțiuni, prin simpla enunțare a articolului de lege care prevede infracțiunea respectivă.

La ordinul de înființare de lagăre și ghetouri, mă voi referi mai în detaliu odată cu analiza deportărilor.

În ce privește legislația „... de concepție hitleristă, legionară sau rasială...” , ea este demonstrată foarte „convingător” în sentință prin fraza:

„... mărturia cea mai vie este întreaga legislație apărută de la data de 6 septembrie 1940 până la 23 august 1944, din care se desprinde în mod vădit și jără posibilitatea unei dezis țări, a concepției hitleriste, legionară sau rasială, ce a stat la baza acestei legislaturi”. Este o frază demnă de o emisiune de satiră și umor.

Este clar că și Judecătorii” nu cunoșteau semnificația juridică a termenului „dezistare”, pe care l-au plasat ca nuca în perete.

Au rămas deci, de discutat mai în detaliu, problema înființării de ghetouri și lagăre, a deportării unor evrei și a unor legi „rasiale”.

*
*
*

În lipsa unei documentații în legătură cu ghetourile și deportările, fără de care dosarul nu permite formarea unei opinii clare, singura posibilitate pe care o avem constă în a vedea explicațiile acuzațiilor și a depozițiile unor martori.

La întrebarea pusă de acuzatorul public: „Cine poartă răspunderea deportărilor din Basarabia și Bucovina și înființării ghetourilor, Mareșalul Ion Antonescu a răspuns:

„Nu au fost în Basarabia decât două ghetouri. Unul înființat de nemți, pentru că era zona lor de operație, în apropiere de Bălți, și al

doilea înființat, după dispoziția mea, la Chișinău. Nu a fost nici un ghetou în Bucovina și în restul țării. În Transnistria' nu a fost nici un ghetou. Motivele care m-au determinat să fac ghetoul de la Chișinău priveau siguranța politică și militară a țării și siguranța lor proprie. Siguranța politică și militară: în confuziunea pe care o provocase începutul războiului, mulți evrei din Basarabia și Bucovina căutau să se strecoare în țară și în special să pătrundă în București. Informațiile Statului Major erau că, în timpul ocupației rusești, 1940-1941, mulți evrei fuseseră instruiți și dotați cu aparate de emisie și hotărâți să rămână în spatele trupelor ca agenți informatori. Faptul a fost verificat în timpul războiului, când mai multe aparate din acestea au fost capturate de siguranță (contra-informații) și de armată. Aparatele se găsesc în depozit și sunt de model foarte perfecționat. La pătrunderea trupelor române în Basarabia, evreii (unii dintre ei) au căutat să se strecoare printre unități și în confuzia inerentă operațiunilor, ei au trecut la Vest de Prut. Mai târziu, parte din ei au fost găsiți la București. Siguranța politică și militară a țării reclama, în mod imperios, împiedicarea cu orice preț a acestei acțiuni. Era cerută de necesitatea liniștii țării și asigurării vieții soldaților noștri. Din experiența războiului din 1916, și chiar din experiența acestui război, pot să afirm și să dovedesc că am plătit cu foarte multe victime acțiunea de spionaj întreprinsă în spatele și în mijlocul armatelor noastre, fiindcă multe din deciziunile operative ale comandamentelor noastre militare erau cunoscute la timp de adversar și trupele noastre, pornind la atac, erau primite și distruse de un foc organizat din vreme. Se găsește în armata română un general cu numele de Savu. Acesta a fost în armata austro-ungară, în serviciul informațiilor. După unire el a declarat că toate telegramele noastre operative erau descifrate și atacurile hotărâte, cunoscute. În ultimul război această acțiune a spionajului a fost organizată pe o scară mult mai întinsă și cu mijloace mult mai perfecționate și mai periculoase. Datorită aparatelor de radio, siguranța militară impunea deci, comandamentelor de toate treptele și în special celui răspunzător de acțiune în ansamblul ei, să ia orice măsură dictată de tehnica militară.

---

1. Administrată de români (n.a.).

De altfel, măsura este atât de generalizată încât, atunci când frontul se stabilizează pentru o durată mai mult sau mai puțin lungă, adversarii iau imediat dispozițiuni să evacueze populația civilă din tot lungul frontului pe o adâncime de 20-40 km, și în unele cazuri au fost chiar mai multe. Așa au făcut și rușii în 1940. Toată populația din lungul Prutului și a frontierei provizorii din Bucovina, până în munți, pe o adâncime apreciabilă, a fost total evacuată, așa încât teritoriul românesc ocupat de ruși avea aspect total pustiu, fapt constatat de toți și chiar de mine.

În aprilie 1944, când frontul s-a stabilizat din nou pe linia Iași, Tg. Neamț, Gura Humorului, Orhei, etc. populația românească rămasă în stăpânirea rusească a fost total evacuată de pe o adâncime foarte mare. Toate încercările făcute din ordinul meu, de serviciile noastre de contra-informații, pentru a stabili unde au fost duși acești oameni au rămas infructuoase. Chiar eu pe frontul românesc am aprobat dif. pozițiunea luată din proprie inițiativă, conform principiilor, de comandanțele respective, de a evacua populația românească din zona operațiilor diviziilor noastre din linia I-a, dând dispozițiuni ca să nu fie trimise mai înapoi de 10 km; cât era necesar să fie scoasă din zona focurilor de artilerie și să fie lăsată noaptea să meargă la casele lor și la munca câmpului. Aceleași principii de siguranță militară le-am respectat, când am hotărât punerea evreilor în ghetoul de la Chișinău și, în special, deplasarea lor în afara axelor de mișcare strategică și tactică a trupelor germane și române care operau în Basarabia și trecuseră în Ucraina.

O altă cauză care a determinat atât ghetourile, cât și deplasarea lor, a fost și una materială. Târgurile din Basarabia (Călărași, Hîncești, Foltești) și orașele Chișinău, Bălți și Tighina, erau total distruse de bombardament și de foc, în special cartierele comerciale și cartierele evreiești. În Chișinău numai în cartierele românești aflate pe dealul orașului, casele erau aproape intacte. Populația românească refuza total să-i adăpostească și pentru chestiunile de securitate pentru ei, cât mai ales pentru faptul că populația evreiască, prin purtarea ei, provocase foarte multe nemulțumiri printre români, țărani și orășeni, în timpul ocupației rusești din 1940. A intervenit și necesitatea de a-i pune la adăpost de o eventuală masacrare a lor. Se petrecuse la Iași

un incident foarte grav de pe urma căruia au pierit mișelește și barbar 2 000 de evrei. Pentru a împiedica repetarea faptului, am fost personal la Iași și am avertizat comandamentul german, care era comandantul militar al regiunii, de răspunderea care-i va reveni în cazul când crima se va repeta. Comandantul german a luat măsuri și astfel s-a pus capăt unui masacru evreiesc total, pus la cale de anumite elemente germane ajutate și împinse la această acțiune de elemente românești. Unul dintre vinovații români, singurul, a fost stabilit și trimis din ordinul meu în judecată. Pentru a se vedea spiritul general care domnea în acel timp, Tribunalul, după câte îmi amintesc l-a achitat, ceea ce m-a determinat să-l trimit a doua oară în judecată. Nu știu însă care a fost rezultatul. Am aflat mai târziu că a murit pe front.

Reamintesc că Bucovina, Iașul, Bălți, Soroca, Chișinău, Jighina, erau de îndelungată vreme regiunile țării în care mișcarea naționalistă și anti-evreiască era foarte violentă și puternică. După ce am intrat în Basarabia, germanii care au avut Mențiunea, la început, să administreze această regiune, cât și Bucovina, drept plată a ajutorului militar care ni-l dădea pentru reocuparea acestor teritorii și trimisese în acest timp o echipă numeroasă de agronomi și tehnicieni administrativi, în cap cu ministrul Bavarez Flaumer, secondatele un alt subsecretar de stat al cărui nume îmi scapă. S-au instalat imediat la Cernăuți și au distribuit personalul în toate județele. A trebuit o luptă îndelungată, care a fost dusă de mine și de dl. Mihai Antonescu, pentru ca să împiedicăm această acțiune și am reușit după 3-4 luni. Dl. Flaumer a cerut d-lui Mihai Antonescu să predăm Germaniei pe toți evreii din Basarabia și Bucovina, la care ne-am opus. Concomitent s-a produs un alt fapt foarte grav. Aflându-mă la Tighina, în apropierea imediată a frontului și făcându-mi în una din seri plimbarea către Nistru, am auzit vaiete și împușcături în cetate. Cetatea era ocupată de germani. Eram cu Col. Elefterescu. M-am întors imediat acasă și l-am trimis să vadă ce se petrece. Col. Elefterescu a stabilit ca germanii împușcau evrei în șanțul cetății L-am trimis imediat la generalul german Haufe să-l avertizeze că, dacă nu dă dispoziții să înceteze această crimă comisă pe teritoriul românesc în contra unor cetățeni români, mă adresez imediat telegrafic Fuhrerului. Generalul Haufe a luat dispozițiuni și faptul nu s-a mai repetat. Col. Elefterescu

poate să dea amănunte în această privință (Col. Elefterescu nu a fost audiat, deși a fost cerut în apărare).

în sfârșit, eram informat că se pune la cale, pe sub mână, bineînțeles, de aceleași elemente un «Sfânt Bartolomeu» românesc. în situațiunea de dezorganizare în care ne găseam atunci și absorbit de alte mari preocupări, nu aveam altă măsură să evit această eventualitate decât strângând pe evrei în ghetou și transportându-i cât mai repede într-o regiune nedistrusă de război și în afara centrelor în care elementele naționaliste, antisemite, erau în fierbere. în afară de aceasta, regiunea aleasă era în afara axelor de mișcare a trupelor germane și române, printre care se găseau elemente, care ar fi dat orice concurs unei eventuale organizări clandestine a distrugerii evreilor.

Astfel fiind, răspunderea ghetoului de la Chișinău și deplasării evreilor de la Cernăuți, Bălțiși Chișinău, în regiunea Moghilev, Râbnița, Wapniarka, O AM EU.

S-au întâmplat într-adevăr nereguli atât în ghetoul de la Chișinău, cât și în timpul deplasării și în zona lor de cantonament în Transnistria. Imediat ce mi-au fost semnalate, am fost personal și am văzut ghetoul de la Chișinău, iar câteva luni mai târziu am vizitat zonele în care evreii se găseau dincolo de Nistru, la Râbnița, Rezina, Iampol, Moghilev. Aflând de jafurile din ghetoul de la Chișinău, am însărcinat pe cel mai sever general al armatei, Niculescu, să facă anchetă. Dosarul anchetei există. Ca o consecință, colonelul de Stat Major Rădulescu s-a împușcat și ajutorul lui, un căpitan a fost judecat, degradat și trimis pe front ca soldat, unde a murit eroic.

Pentru evreii transportați în Transnistria, am dat personal de mai multe ori ordine verbale și, dacă nu mă înșel, chiar scrise, d-lui Alexianu, să aibă grijă și să-i trateze cât mai bine posibil. Aceleași ordine le-am dat și prefeților respectivi cu ocazia vizitei ce am făcut în acele regiuni. Pot să afirm că am vorbit atunci cu mai mulți evrei care i-am găsit lucrând în fabrici de săpun și în alte industrii mici. Starea lor era foarte bună și toți cu care am vorbit, mi-au afirmat că sunt mulțumiți.

Pentru a acoperi țara și organele noastre administrative de eventualele plângeri care le prevedeam, am autorizat și am invitat pe toți miniștrii acreditați la București, inclusiv acela care reprezenta

interesele Rusiei, pe toți ziariștii străini și pe reprezentanții Crucii Roșii Internaționale, la noi, să meargă, când vor și unde vor în Basarabia și Bucovina, în Transnistria și în Odesa și în toate lagărele de prizonieri ruși din țară, cu însoțitor român sau fără, pentru a se informa și a constata tot ce vor. Aceeași invitație și autorizație a fost făcută și dată tuturor oamenilor politici români.

Dl. Alexianu și guvernatorii Basarabiei și Bucovinei, cât și șefii lagărelor din țară, aveau ordin să lase acestor domni toată posibilitatea de investigațiune pe care eventual ar fi cerut-o. S-au organizat chiar trenuri speciale pentru aceste vizite. Nunțiul Papal. Președintele Crucii Roșii Internaționale și ministrul Elveției mi-au spus personal că au constatat stări foarte bune. Dacă nu mă înșel copia unora din rapoartele făcute de șeful Crucii Roșii Internaționale, și ministrul Elveției, venit în acest scop la București, se găsește în arhiva Ministerului de Externe ".

Aceasta, de fapt, nu este o declarație de acuzat, ci este o expunere documentară a problemelor în legătură cu care a fost întrebant. Spre deosebire de sentință, care este, în realitate, o parodie, expunerea Mareșalului face trimitere la documente oficiale, care puteau fi procurate și atașate la dosar, precum și la martori, care puteau fi audiați, și în mod cert ar fi dus la confirmarea situației expuse. Cu toate acestea, nici una din probele menționate nu au fost administrate de instanța de judecată, ceea ce demonstrează, o dată în plus, că nu s-a urmărit aflarea adevărului, ci numai condamnarea. În această situație, potrivit principiului că o apărare, care nu poate fi combătută cu probe, trebuie acceptată ca exprimând adevărul.

Este interesant de știut ce a declarat la proces șeful comunității evreilor din România Filderman Willy, persoana cea mai autorizată să relateze situația evreilor din perioada de guvernare a Mareșalului Ion Antonescu și în care acuzarea și-a pus mari speranțe.

Într-o primă parte a declarației expusă liber, fără întrebări, martorul a făcut numai aprecieri pozitive la adresa persoanelor din guvern, în legătură cu poziția și atitudinea lor față de evrei. Astfel:

„în epoca legionară vizitam foarte des pe Ion Antonescu, căruia îi expuneam diferite doleanțe ale coreligionarilor mei. Găseam foarte

multă solitudine în ceea ce privește situațiunile de fapt, însă nu aceeași solitudine în ceea ce privește măsurile de principiu”.

„Din 1942 l-am cunoscut pe acuzatul Vasiliu, la care am fost trimis de Mihai Antonescu, căruia îi cerusem audiență. De la acea dată, la 23 august, l-am vizitat de multe ori și am găsit totdeauna solitudine, în cele mai multe cazuri pe care i le prezentam spre a fi rezolvate în folosul evreilor.

Atunci când evreii comuniști au fost deportați la Vapniarka, deoarece se făcuse trimiteri care nu corespundeau criteriilor de trimitere, m-am dus la acuzatul Vasiliu arătându-i că s-au strecurat erori; mi-a spus că și el are aceleași informațiuni și a numit o comisiune de triere și o parte din cei din lagărul de la Vapniarka au fost eliberați din lagăr.

Am intervenit la Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Dumitru Popescu și Vasiliu, pentru readucerea orfanilor din Transnistria și într-adevăr au fost readuși în țară.

În iulie-august 1943, Ion Antonescu mi-a aprobat, în principiu, readucerea în țară a tuturor deportaților din Transnistria. De față era și Pichi Vasiliu, care a fost și el de acord.

Înapoiindu-mă de la Moghilău în august 1942, m-am dus la Pichi Vasiliu, am arătat situația dezastruoasă a evreilor din Moghilău și din Transnistria, în general, și pe baza informațiilor culese acolo, am redactat un memoriu pe care Pichi Vasiliu, primindu-l, a luat măsuri efective de îmbunătățire, făcând intervențiuni la guvernământul Transnistriei”.

După ce a semnat declarația, i s-au pus o serie de întrebări la care a dat următoarele răspunsuri:

„Eu am fost în Transnistria internat, în urma ordinului lui Ion Antonescu și, la plecarea mea, mi s-a rezervat un compartiment în tren, am fost însoțit de doi comisari. Mi s-a destinat o cameră la Moghilău. Am plecat cu soția. La reîntoarcere m-am reîntors însoțit de un ofițer, păzit pentru a nu se întâmpla nimic. Toate aceste măsuri s-au luat datorită acuzatului Vasiliu.

Ceialți evrei erau duși în vagoane până la graniță, iar de acolo pe jos. La frontieră li se luau valorile și actele.

Fiind informat că nemții vor continua a trimite peste Bug evreii din Moghilău și, în genere, din Transnistria, am comunicat acest lucru acuzatului Alexianu, care mi-a făgăduit că va opri această operațiune și cred că datorită lui nu au mai fost trimiși peste Bug, deoarece operațiunea a încetat.

Nu știu cine a făcut masacrele evreilor din Golta, deoarece aceste masacre erau făcute și de germani și de români".

Cu privire la această ultimă precizare, este de remarcat caracterul ei ambiguu. Deci, nu știe cine a făcut masacrele de la Golta, dar nu este întrebare, dacă s-au făcut sau nu. Afirmă că masacre făceau și germanii și românii, dar nu i se cere și nu face nici o concretizare. Este, în mod evident, o afirmație făcută de complezență, pentru a liniști nervozitatea acuzării manifestată în momentele în care, cu toate întrebările insistente, nu rezultau răspunsuri acuzatoare. Dar chiar și așa, ce valoare poate avea o asemenea declarație, fără nici o argumentare și fără acoperire.

în continuare martorul a declarat:

„Indirect m-am adresat în timpul războiului acuzatului Cristescu¹, în diverse chestiuni în legătură cu evreii și întotdeauna am găsit bunăvoință la el. Am fost câteodată chiar informat de d-sa de măsurile ce se pregăteau contra evreilor pentru a le preîntâmpina. Știu că a fost un adversar al legionarilor și a avut de suferit din această cauză. Nu cred că acuzatul să fi avut vreun amestec în chestiunea masacrelor², deportărilor și a pogromului de la Iași. Știu că a intervenit pentru suprimarea semnului distinctiv al evreilor. Știu că a fost împotriva deportării și a intervenit pentru aducerea mea în țară.

în toate chestiunile generale privitoare la evrei la care am apelat la Mihai Antonescu, am găsit totdeauna la el multă solicitudine. Mihai Antonescu a dat ordin de a nu se răspândi manifeste incitatoare contra evreilor pe care germanii le aduseseră și voiau să le difuzeze ".

1. Șeful serviciului secret de informații (n.a.).

2. Care masacre? (n.a.).

Președintele completului de judecată se grăbește din nou să încheie declarația, care nu decurgea în favoarea acuzării și îl pune pe martor să semneze. Se pun însă alte întrebări, iar prin răspunsurile date, declarația a continuat.

„Mihai Antonescu a încuviințat ca delegația Crucii Roșii Internaționale să viziteze lagărele, ghetourile și, în urma acestor vizite, s-au luat măsuri pentru remediere, privitoare la îmbrăcăminte, alimentație și medicamentele ce se puteau primi de către internați.

Amjăcut și alte intervenții în folosul evreilor și am găsit întodeauna solitudinea la Dumitru Popescu. Menționez că, datorită intervenției lui D. Popescu la Ministerul de Justiție, legea chirilor a fost redactată de maniera de a beneficia de prelungirea contractelor și evreii.

Nu este exact că datorită lui Lecca am căpătat carnet de muncă pentru toate rudele mele. Toți funcționarii Federației evreiești pe care eu o prezidam au fost preluați ca funcționari la Centrala evreilor. Nu este adevărat că eu aș fi prezentat orice ușurare în situația evreilor ca datorită numai mie și că în acest fel aș fi determinat să se trimită sume din America, importante. Toate sumele de bani trimise din America s-au întrebuițat exclusiv pentru cei săraci. Bani au fost trimiși prin Crucea Roșie Internațională și nu s-a dat o altă destinație, ei fiind controlați de un comitet.

Taxe de carnete' au fost mai mici decât cele din 1943, deoarece Ion Antonescu dispusese ca suma totală pe țară să fie de 250 milioane lei; totuși ulterior s-a ajuns la miliarde. Nu știu că, în anul 1942, s-a realizat pe toată țara numai 13 milioane lei pe carnete".

Apoi la alte întrebări ale acuzaților, martorul este nevoit să precizeze, între altele:

„...în general recunosc, erau mulți evrei reținuți pentru muncă la instituțiile evreiești. Știu că era un ordin dat de Ion Antonescu ca toți evreii care plecau din orașul lor să poată să-și exercite profesia, în orele libere ”... O singură dată am intervenit la Radu Lecca pentru carnete de muncă într-un număr de 12 avocați și s-a satisfăcut".

---

1. Este vorba de carnete de emigrare (n.a.).

în sfârșit, acuzarea a găsit întrebarea magică la care să se dea un răspuns, cât de cât acuzator. Acest răspuns este:

„Rezultatul guvernării Antonescu a fost moartea a 150 000 evrei bucovineni și basarabeni. Rectific și arăt că ar putea să fie și mai mulți. Dau această cifră mai mică, deoarece se pretinde că o parte din evrei au plecat înainte de intrarea trupelor românești. Probabil că repatrierea hotărâtă de guvern, în 1943, se datorește situației militare care căpătase o altă întorsătură ”.

Această ultimă parte a declarației, a cărei formulare nu aparține martorului, demonstrează în mod elocvent cât de mult a fost hărțuit acest martor pentru a se scoate de la el ceva acuzator. Sub presiunea întrebărilor a dat o cifră de morți evrei datorită guvernării Antonescu, dâr se pare că cifra nu i-a mulțumit pe acuzatori, astfel că dl. Filderman se repliază imediat afirmând că cifra ar putea fi și mai mare.

Este penibil acest joc cu cifrele și atribuirea lor conducerii României. Cine a făcut recensământul evreilor din cele două provincii, înainte de invadarea lor de către ruși, și cine a făcut recensământul lor după plecarea rușilor? Cine a făcut recensământul evreilor după ocuparea din nou de către ruși a Basarabiei și Bucovinei? Fără aceste trei operațiuni nici estimativ nu se poate pune problema pierderilor în rândul evreilor. Dar, chiar dacă am avea la dispoziție cele 3 cifre, din compararea lor nu am putea stabili numărul morților și cu atât mai puțin că s-ar datora guvernării Antonescu. Cine poate ști câți evrei s-au retras cu trupele sovietice, câți din ei au pătruns în interiorul României și au emigrat în occident? Câți dintre ei au murit din cauza războiului, care a trecut de două ori peste Basarabia și Bucovina, în ambele situații fiind vorba de război crâncen? Câți au murit de bătrânețe sau de boli, pentru că, în timpul războiului, epidemiile de tifos exantematic erau frecvente și nu i-au ocolit nici pe evrei? Dacă am cunoaște toate aceste cifre s-ar ridica problema unde sunt ceilalți, câți au fost asasinați, de către cine, în ce împrejurări și abia atunci am putea vorbi de răspunderea penală a unor persoane.

Pentru Tribunalul Poporului, toate aceste operațiuni juridice, absolut obligatorii, în judecarea unor astfel de cazuri, au fost total străine, fie din ignoranță și atunci vinovăția Judecătorilor" rezidă în faptul că s-au angajat la o treabă pe care nu o pricepeau, fie din rea credință și atunci vinovăția lor este incalificabilă.

Pentru orice om de bună credință este evidentă așa albă cu care a fost însăilată sentința de condamnare (în realitate o caricatură de sentință) a Mareșalului Ion Antonescu și a miniștrilor săi.

* *
*

Să vedem cum stau lucrurile cu „... legiurile sau măsurile nedrepte de concepte hitleristă, legionară sau rasială...".

„Sentința" nu ne oferă decât „... mărturia cea mai vie este întreaga legislație..." și consideră că este suficient să condamni un om în baza art. 2 lit. n din Legea 312/945 la 20 ani detențiune riguroasă. De altfel, ca și la celelalte pretinse infracțiuni, singura motivare constă în enunțarea textului de lege aplicat.

Din conținutul celorlalte documente aflate la dosar, rezultă că ar fi vorba de două legi și anume: așa numita lege Iașinschi și legea românizării economiei. La dosar nu sunt anexate și nu se știe ce conțineau aceste legi.

Rezultă însă că prima lege ar fi fost dată de fostul ministru legionar al Sănătății - Iașinschi Vasile, în care se prevedeau unele discriminări rasiale, din care am reținut: înlăturarea evreilor din învățământul medical universitar și interdicția ca medicii români să-i consulte pe evrei și medicii evrei pe români.

După cum știm, miniștri legionari nu au existat în guvernul Antonescu decât mai puțin de cinci luni, după care au fost înlăturați și ei și mișcarea legionară din viața politică a țării. Există probe certe că atât legea Iașinschi, cât și alte măsuri discriminatorii preconizate de legionari nu au fost aplicate niciodată.

Redau câteva declarații de martori audiați în fața instanței de judecată:

— Bazil Teodorescu - medic evreu, declară că, în casă la el, Mihai Antonescu s-a întâlnit de mai multe ori cu dl. Filderman și o dată cu dl. Benvenisti. Nu știe ce au discutat.

„Am intervenit deseori la Mihai Antonescu și în chestiuni generale și particulare, în chestiuni evreiești și întotdeauna am găsit la el cea mai mare sollicitudine. De asemenea, am intervenit o dată la Ion Antonescu pentru toți evreii aflați la Tulcin și acesta a spus că nu a știut că nemții sunt așa de bestii și a luat măsuri ca acești evrei să fie aduși în țară ”.

„Dl. Filderman mi-a adus manifește provocatoare pe care le-am prezentat lui Mihai Antonescu pentru a preveni ca evreii să nu sufere ”.

„în calitate de profesor la Clinică nu am primit niciodată ordin de a nu primi pacienți evrei la spital.

Eu totdeauna am avut pacienți evrei și, pe timpul ministeriatului lui Iașinschi, am protestat la Ion Antonescu care m-a trimis la ministrul Iașinschi pentru a-i arăta nejustețea dispoziției ca medicii evrei să nu consulte pacienți creștini și invers ”.

— Dumitru Gerotta, fost secretar general la Ministerul Justiției, din partea P.N.Ț., declară că a observat antagonism între Mihai Antonescu și legionari, opunea rezistență la proiectele de legi cu caracter rasist propuse de legionari.

— Magheru Alice - evreică:

„în august 1940 am fost scoasă din serviciu de la Institutul Cantacuzino. La venirea guvernului Antonescu, soțul meu a obținut, într-o audiență, aprobarea de principiu, pentru a fi reîncadrată. Din cauza ministrului Iașinschi, nu s-a putut realiza. Am fost reintegrată după venirea ministrului Tomescu (n. a. ianuarie 1941), cu ajutorul lui. Tot datorită lui, când era decan al Facultății de Medicină, nu am fost eliminată din funcția de asistentă.

Nu s-au respectat interdicțiile de consultație între evrei și creștini.

La Institutul Cantacuzino era o foarte mare generozitate în ceea ce privește medicii evrei, care puteau lucra acolo, scăpând de munca obligatorie ”.

— N. Lupu - profesor universitar declară că dr. Tomescu a tolerat neaplicarea legii Iașinschi cu privire la consultațiile medicale.

— Iacobici Iacob - medic: „*în spital nu s-a aplicat niciodată legea Iașinschi*”.

În legătură cu faimoasa lege Iașinschi și cu privire la eventualele suferințe provocate de această lege evreilor, nu mai există alte dovezi.

Există însă o depoziție „acuzatoare” făcută de Filderman Willy și anume:

„Legiuirile rasiale au fost făcute sub ministeriatul lui Gruia, prim ministru fiind Gigurtu, însă situația s-a agravat după 6 septembrie”.

La acest martor este evidentă frământarea sufletească la care a fost supus în timpul audierii. Conștiința îi dicta să spună adevărul și să-i apere pe cei din boxă, care, la rândul lor, și ei l-au apărât atât pe el cât și pe coreligionarii lui și dorința sau teama, prudența, care îl îndemnau să facă pe plac și instanței de judecată, spunând și câte ceva rău despre guvernul Antonescu.

Dl. Filderman W., poate să fie cu conștiința împăcată, deoarece acele lucruri rele pe care a fost nevoit să le spună, sunt atât de generale și imprecise încât nu au nici o valoare probantă.

Acestea sunt toate aspectele care rezultă din dosar în legătură cu legea Iașinschi.

În legătură cu „legea românizării”, nu rezultă cine a promulgat-o, când și ce conține. Ideea românizării, însă, a stat și în preocupările Mareșalului Ion Antonescu și ea se pare că a constat în unele măsuri, ca, treptat, activitățile economice să fie preluate de la cetățenii de alte naționalități, evident contra plată.

Să urmărim concepțiile economice ale Mareșalului Ion Antonescu, expuse în ședințele Consiliului de Miniștri ori în Consiliul Economic.

07. februarie 1941

„ 1. - Nu alterez fondul avuțiilor românești. 2. - Românizez viața economică a Statului. Va să zică, nu alterez fondul bogățiilor românești. În aceasta intră tot, și cărbunele și petrolul și gazul metan, etc.

Al doilea principiu: românizez viața economică a Statului român. Dar, gonind capitalul evreiesc și capitalul străin, nu suntem în stare să ocupăm în întregime, pentru că nu avem capitalul și tehnicienii necesari. Și în viața socială este ca și în viața individuală. Cine înghite prea multe deodată se intoxică și plesnește - iertați-mi expresia. Acest vid care rămâne și pe care nu-l pot umple, fiindcă nu am posibilitățile necesare, îl țin la dispoziția Germaniei, cu respectarea principiului ca să am posibilitatea de a fi conducătorul oricărei acțiuni economice. Eu dictez în viața economică a Statului român, deci, în fiecare compartiment ca și în ansamblul unor compartimente de producție, eu trebuie să am 50 plus unu la sută, ca să am conducerea ".

„Românizarea aceasta are și ea două aspecte: aspectul pătrunderii elementului românesc în viața economică a Statului, în mod progresiv și succesiv, așa încât să nu dărâămăm structura economică a statului și cu voință sau inconștient să provocăm o catastrofă economică. Este apoi aspectul celălalt al purificării atmosferei de elementele iudaice. Dacă timpurile ar fi normale, eu aș proceda în mod normal, la eliminarea din Statul român, în masă, a elementelor evreiești, adică la izgonirea lor peste graniță. Dar astăzi nupots-ofac. Neuman nu pot să fiu. N-am unde să-i trimit și nici nu pot să-i las să moară de foame ".

în continuare a arătat că are de gând ca și în capitală, cât și în alte orașe mari, să se formeze cartiere separate evreiești.

„Atunci jidanii vor putea să trăiască în mediul lor, cu comerțul lor, cu sinagogile lor, etc. până când vor veni timpuri liniștite..."

Apoi, referindu-se la rezolvarea globală a problemei evreilor, a spus:

„Dar aceasta este o problemă pe care nu poate s-o rezolve neamul românesc singur, ci care se înlănțuiește în spațiul continental și intercontinental și voi vedea ce soluție se poate da acestei probleme cu timpul".

„ Tot ce voi lua din comerțul evreiesc nu voi confisca, ci voi răsplăti Și în J-10 ani tot comerțul acesta trebuie să intre în mâini românești" .

Se poate vedea clar că ideile naționaliste ale Mareșalului nu aveau în vedere, sub nici o formă, jaful și exterminarea.

Nici în problema țiganilor, care i-au dat mult de furcă și mai ales au dat de fiircă populației, în timpul camuflajului, Mareșalul nu s-a

gândit la soluții extreme, de tip fascist. În aceeași ședință, după ce s-a referit la frecvența infracțiunilor grave ce se comit în timpul camuflajului, a spus:

„Toți țiganii din București trebuie scoși. Dar înainte de a-i scoate, trebuie să ne gândim unde îi ducem și ce facem cu ei. Soluția ar fi fost să așteptăm până ce se asanează bălțile Dunării, ca să facem sate țigănești acolo și să-i ocupăm cu pescuitul etc.

O altă soluție este să intrăm în tratative cu proprietarii mari. În Bărăgan totdeauna a fost lipsă de brațe de muncă. Să construim aceste sate, nu definitiv, dar să facem niște case și barăci, organizație sanitară, comerț, cârciumi, etc."

Cu o zi înainte, respectiv la 6 februarie 1941, în cadrul Consiliului Economic, Mareșalul a expus următoarele:

„Tendința mea este să creez o proprietate mijlocie românească, pe care eu o consider celula de rezistență a neamului românesc. Această celulă, această proprietate mijlocie, românească, trebuie să aibă între 25-50 hectare suprafață.

Cine va avea această suprafață? Numai bunii lucrători, numai oamenii cei mai cinștiți și mai pricepuți. Aceștia vor forma și vor juca rolul vechilor moșneni ai neamului românesc. După cum la orașe burghezia face celula de rezistență a neamului, tot așa la țară, celula de rezistență a neamului o vor face acești proprietari mijlocii, prin munca, prin priceperea, prin cinstea, prin lucrările pe care le vor face. În felul acesta voi face și o selecționare între țărani. Toți țărani care nu-și îndeplinesc datoriile civice cum trebuie, datoriile militare, aceia pierd pământul. Pământul acesta trece, prin cumpărare, în mâna altor cetățeni, care pot să-l pună în valoare în folosul comunității. Tot așa voi proceda și cu marii proprietari. Acei din marii proprietari care nu-și îngrijesc pământul și care nu fac din el adevărate pepiniere de producție pentru Stat, acești mari proprietari își pierd pământul. Murii proprietari trebuie să-și îngrijească pământul, să-l lucreze bine, să înavuțească țara aceasta. Acestea sunt principiile pe care le pun.

Deci, cu proprietatea evreiască, să știți că nu merg la împărțirea ei în 1, 2, 3 hectare, ci merg la respectarea principiului pe care l-am arătat adineaure. Aceasta va fi baza "

Dacă cineva a considerat că aceste principii și măsuri au caracter rasist, s-a gândit, desigur, la faptul că, deși evreii stăpâneau mari proprietăți funciare, nu s-a prea auzit de evrei plugari și nici proprietari evrei de pământuri care să se preocupe în mod deosebit de cultivarea la nivel superior a pământului. Numai că Mareșalul Ion Antonescu a înțeles să nu excepteze pe evrei de la principiile expuse valabile și pentru români. Dacă cineva consideră aceasta persecuție rasială este treaba lui.

În cadrul Consiliului de Aprovizionare din 4 decembrie 1941, Mareșalul Ion Antonescu, referindu-se la acțiunea de românizare, arată că în prima și a doua etapă s-au realizat exproprierea imobilelor rurale și a imobilelor urbane, dar că a treia este cea mai importantă: exproprierea industriilor.

„Când se va face această expropriere nu știu, evreii însă simt, fiindcă își vând întreprinderile lor. Cui le vând? Le vând nemților, pentru că știu că are să le plătească Statul român, dacă le va expropria el. Am luat o serie de măsuri ca să putem fi siguri că domniile aceștia, cari au diferite industrii, nu le trec germanilor, așa cum ne-am pomenit cu un pachet de acțiuni ale fabricilor de ciment, a fost trecut germanilor. Evreii le-au trecut germanilor ca să nu fie expropriați de Statul român, așa cum s-a întâmplat cu bunurile rurale și bunurile urbane.

Cu sistemul acesta, pentru că n-am fost pregătit să execut și etapa a treia și cea mai importantă, s-ar putea să mă trezesc mâine că nu am a face cu evreii, pe care îi pot opera, ci cu germanii, cu care aș putea să ajung la un conflict politic”.

Ar fi două lucruri de spus, în legătură cu ideile și măsurile expuse.

În primul rând apare evident că acțiunea de românizare nu îi afecta numai pe evrei, ci pe toți străinii care dețineau proprietăți în România.

În al doilea rând rezultă că unii evrei, pentru a împiedica realizarea acțiunii respective, preferau să-și vândă proprietățile germanilor, deci dușmanilor lor de moarte, fără a se putea concepe că, de la germani, datorită poziției lor dominante, ar fi obținut mai mult în schimb decât de la Statul român. Pe lângă absurditatea faptului, el constituie o nouă dovadă a lipsei de loialitate față de România.

O dovadă a faptului că Mareșalul Ion Antonescu nu s-a gândit nici un moment să jefuiască pe nimeni, o constituie preocuparea permanentă pentru găsirea fondurilor necesare cumpărării proprietăților deținute de străini. Astfel, în cadrul aceluiași Consiliu de Aprovizionare a spus:

„Noi avem bani blocați la Londra, pe care nu-i putem folosi acum. Bani aceștia de la Londra, însă, sunt și banii Băncii Naționale și atunci noi am putea trece la românizare pe această cale.

Eu cred că valoarea tuturor fondurilor de comerț evreiești din Țara Românească reprezintă cam o sută miliarde lei. Noi avem la Londra dolari și aur în valoare de 16 miliarde dolari. Cu această sumă putem cumpăra în Țara Românească bunuri să cumpărăm fonduri de Comerț de 40-50 miliarde lei”.

Este interesant de văzut ce s-a întâmplat cu proprietățile cumpărate de Statul român de la evrei. După 23 august 1944, toate aceste proprietăți, repet, plătite de stat, au fost restituite foștilor proprietari evrei fără plată. Deci, departe de a fi fost prejudiciați, ei și-au dublat averea. Dar acest câștig nu a fost de lungă durată, deoarece la 11 iunie 1948, statul democrat popular (nu militaro-fascist), a naționalizat, fără despăgubiri, totul, în afara pământului, pentru care se pregătea „planul cooperatist al lui Lenin”.

Faceți, vă rog, comparația între acțiunea de românizare a economiei, începută de Mareșalul Ion Antonescu, și naționalizarea făcută de comuniști și judecați!

Din puținele probe administrate în fața instanței, rezultă totuși că membrii guvernului Antonescu, exceptându-i pe legionari, care au dispărut în ianuarie 1941, nu numai că nu au avut atitudinea ostilă față de evrei, ci, dimpotrivă, au manifestat multă înțelegere și bunăvoință față de aceștia.

Generalul Arboc Ioan - fost comandant al subzistentelor și Ministru al Aprovizionării, relatează următoarele:

„... am primit ordin atât de la Ion Antonescu, cât și de la generalul Dobre de a nu furniza nimic nemților fără plată.

Din 1943—1944, s-au predat 1/6 din cantitățile de cereale stabilite ”.

„Am primit ordinul Mareșalului cât și a generalului Dobre de a preda îmbrăcăminte și pânză Centralei Evreilor.

S-a hotărât ca la eliberarea noilor cartele de alimente, populația evreiască să plătească, anticipat, un miliard lei - diferență de cost a grâului din care se făcea pâinea albă. S-au plătit numai 5 milioane lei și am primit dispoziții să nu mai încasez restul până la un miliard.

Mihai Antonescu avea atitudine de rezistență față de pretențiunile Germaniei, astfel că. o convenție economică ce trebuia să se încheie în noiembrie 1943 nu s-a mai putut încheia ”.

Martorul Narii Constantin face o prezentare elogioasă acuzatului Brăileanu Traian, fost și el ministru al economiei, membru al Academiei de Științe Politice de la Universitatea Columbia - S.U.A., după care precizează:

„La Seminarul Pedagogic nu m-a determinat să îndepărtez profesorii evrei...”, urmează apoi unele precizări care dovedesc din nou cât de tracasăți erau martorii în timpul audierilor, pentru a-i determina, dacă nu chiar să-i acuze pe învinuiți, măcar să le mai scadă din merite. Astfel, fraza citată continuă și se încheie cu: „... dar nici nu putea să mă determine și nici nu a încercat”.

De altfel, atât de puțin interesa instanța ce declară martorii încât nici nu le consemna datele de stare civilă, conform formularului tip. La majoritatea martorilor li s-a consemnat numai numele și prenumele, ori numai numele, eventual profesia și la nici unul adresa. Acesta este motivul pentru care la unii martori nu pot indica datele necesare.

Astfel, martorul Margulius, a declarat:

„în timpul când evreii erau persecutați, Niculae Mareș (n. a. fost ministru al Agriculturii), mi-a dat o mână de ajutor intervenind să capăt autorizațiune de import și astfel am putut să-mi continui comerțul. Acest fapt s-a petrecut în anul 1942. în anul 1943 m-a ajutat să obțin carnet de muncă, pentru care mi se ceruse sute de mii de lei și eram amenințat cu deportarea în Transnistria. Știu că ajuta pe mulți coreligionari de ai mei, care apelau la bunătatea acestuia. Dând ajutor la mulți evrei, cred că acuzatul Mareș Niculae nu nutrea sentimente anti-semite sau hitleriste”.

Un alt martor, Reiter I. declară că, în anul 1941, a fost ajutat de acuzatul Ion Marinescu în susținerea contestației pe care a facut-o la exproprierea bunurilor evreiești.

Blum Isac relatează că a funcționat la Centrala Evreilor ca șef de secțiune, pentru că a avut mandat de la o organizație sionistă, dar apreciind că Centrala Evreilor era o instituție nefastă pentru populația evreiască, după cinci luni, a demisionat. Nu știe că acuzatul Bușilă să fi avut manifestări antisemite.

Martorii Cristescu Ionescu Kerci și Erosz Iosif - funcționari la U.G.I.R. fac depoziții pozitive la adresa acuzaților Bușilă, Mareș, Marinescu și precizează că elementele evreiești au fost menținute în întreprindere.

Ce se poate desprinde din aceste succinte declarații? Că evreii, onorabili, cu o situație stabilă în țara noastră, au rămas la locurile lor de muncă - în clinici, instituții, întreprinderi, comerț, învățământ, cu unele obligații de a participa și ei la eforturile de război ale țării. Nimeni nu a fost în măsură să relateze măcar o împrejurare izolată în care Mareșalul sau unul din miniștrii săi să fi manifestat atitudine fascistă, antisemită. Excepție au făcut legionarii, pe care însuși Mareșalul i-a reprimat, și cum, foarte justificat a declarat, i-a salvat în acest mod și pe evrei de prigoana legionară.

*
*
*

Pentru a nu lăsa fără acoperire nici o afirmație voi recurge la un alt exemplu, care nu este luat din dosarul Mareșalului Ion Antonescu. Am afirmat că atitudinea oficialităților antonesciene față de evrei a fost diferită, în funcție de atitudinea diverșilor evrei față de România. Au existat mulți evrei, poate marea majoritate a celor stabiliți în România cu multe decenii în urmă, care au păstrat o atitudine de loialitate față de Statul român, chiar dacă nu erau de acord cu politica dusă la un moment dat. Față de această categorie de evrei, atât autoritățile române, cât și cetățenii de naționalitate română, au avut, cum era și firesc, o atitudine de totală bunăvoință și înțelegere, precum și în multe situații, de protejare în fața unor abuzuri. Nu puțini apărători ai evreilor au fost chiar colaboratorii cei mai apropiați ai Mareșalului

Antonescu. Loialitatea evreilor, din această categorie, s-a manifestat și după 23 august 1944, când în cadrul proceselor judecate de tribunalul poporului, mulți au făcut depoziții în apărarea celor judecați, indiferent dacă au fost miniștri, generali, jandarmi ori alți înalți funcționari de stat. Asemenea atitudini merită a fi cunoscute și apreciate la justa lor valoare, cu atât mai mult cu cât, în condițiile anilor 1945,46 și următorii, a-i apăra pe demnitarii de stat din perioada 1940-44, înșenina, dacă nu asumarea unor riscuri, cel puțin acceptarea situației de a nu face pe plac noilor autorități. Despre asemenea situații vom mai vorbi.

Nu cred că voi comite o nedreptate evreilor, dacă voi prezenta unele exemple de evrei care au acționat împotriva României. Nu fac acest lucru pentru a stimula eventuale sentimente antisemite, ci numai pentru a prezenta argumente în plus, că unele măsuri de siguranță, luate în timp de război, față de unele categorii de cetățeni, nu au fost determinate de sentimente de ură de rasă. Este necesar să încerc a face această demonstrație, deoarece însăși legea 312/945, condiționează existența unor infrațiuni pe care le reglementează, de comiterea faptelor din motive de persecuție rasială sau națională, ori în scopul exterminării unor grupuri naționale.

Un exemplu în susținerea tezei menționate îl constituie Nikolschi Alexandru. În legătură cu acest personaj, din documentele aflate în arhivele fostului Serviciu Special de Informații rezultă următoarele:

Alexandr Sergheievici Nikolski - născut la 2 iunie 1914, în Tiraspol, fiul lui Serghei și Ana (născută Grijeascu), de naționalitate rusă, absolut a 10 clase, fost funcționar în Sovietul orășenesc al municipiului Cernăuți, de profesie mecanic telegraf-telefon.

În luna martie 1941, Nikolski a fost recrutat în serviciul de spionaj sovietic de către Căpitanul N.K.V.D. Andreev, pentru a fi trimis în România cu misiunea de a culege informații despre trupele româno-germane, cantonate la Botoșani, Buzău și București, precum și asupra stării de spirit a populației din aceste orașe.

Pentru îndeplinirea acestei misiuni de spionaj a fost instruit, în prealabil, asupra modului de executare a misiunii, de orientare în teren, asupra modului de comportare pentru a nu deveni suspect. De asemenea,

a primit suma de 13 450 lei, ce urma să o folosească pentru procurarea de îmbrăcăminte, hrană și transport.

Înainte de a fi trimis în România i s-au dat acte de identitate false, pe numele de Ștefanescu Vasile (ordin de lăsare la vatră de la Regimentul 2 transmisiuni, cu gradul de caporal, livret militar, ordin de chemare în caz de mobilizare, buletin de identitate și un certificat de bună purtare eliberat de Prefectura Poliției București).

În noaptea de 26 mai 1941, Nikolski, cu sprijinul organelor sovietice, trece clandestin frontiera în România, iar în dimineața zilei următoare a fost prins de grănicerii români în apropierea drumului de patrulare, în regiunea Hlișeu-Ciut, județul Dorohoi.

Fiind trimis în judecată, a fost condamnat la muncă silnică pe viață prin Sentința nr. 481, din 7 iulie 1941, a Curții Marțiale a Comandamentului IV Teritorial pentru crimă de spionaj în favoarea U.R.S.S. A fost deținut în Penitenciarul Aiud până la 23 august 1944, după care este pus în libertate și, la fel ca mulți alți dușmani ai României, a fost propulsat în funcții de mare răspundere, cu misiunea, de data aceasta, de a face politica Moscovei la București, deci tot o misiune sovietică, împotriva statului și poporului român.

Dar să vedem ce rezultă din autobiografia lui Nikolski, aflată în dosarul de membru al partidului comunist din România, din arhiva fostului Consiliu Politic al Ministerului de Interne.

Nikolski Alexandru, fost Griinberg Boris, născut la 2 iunie 1915 în Chișinău, de naționalitate evreu, căsătorit cu Iozefina, născută Marcovici, absolvent al Școlii medii, de profesie mecanic de transmisiuni, iar din aprilie 1945 subdirector în Direcția Generală a Securității Poporului, membru al P.C.R. din 1937 (deci un membru al P.C.R. putea fi și un cetățean străin de România, sau poate mai ales cetățenii străini. Să se mai spună că partidul comunist din România nu a fost o agentură străină, și că scoaterea lui în afara legii ar fi fost un abuz).

În autobiografia din 14 octombrie 1944, Nikolski face următoarele precizări:

„În mai 1941 am plecat în România cu o misiune. Când am fost prins, ca să-mi pot ascunde trecutul și misiunea, mi-am schimbat numele în Nikolski Alexandr Sergheievici, originar din Tiraspol. Sub

acest nume am fost cercetat de organele Biroului 2 București și sub acest nume mă recomand până astăzi".

Ce am mai putea spune despre onorabilul domn Nikolski, alias Griinberg, care a trăit în România, sub un nume fals, până în vara anului 1992, beneficiind de pensia de general locotenent de securitate, pe care o obținuse la vârsta de 47 ani. A murit subit în ziua în care trebuia să se prezinte în fața procurorului militar pentru a da socoteală pentru gravele fapte comise împotriva poporului român pe vremea când făcea parte din Comisia centrală de internări în lagărele de muncă forțată și de exterminare.

Mai putem spune că, în anul 1941, la anchetă și-a scris declarația prin care recunoștea faptele așa cum au fost reținute, în limba rusă. De altfel, grănicerii români, care l-au legitimat, l-au reținut și predat biroului 2, pentru că li s-a părut suspect un individ cu numele de Ștefanescu Vasile, caporal în rezervă a armatei române, care vorbea foarte rău românește.

Mai putem spune că din dosarul de partid rezultă și faptul că despre Nikolski a dat relații un alt general de securitate, Pintilie Gheorghe, alias Pantiușa Bodnarenco și, în același timp, un alt membru de bază al partidului comunist din România.

Așa numiții luptători antifasciști, în realitate dușmani ai României, nu numai a guvernării de atunci, condamnați înainte de 23 august 1944 pentru spionaj în favoarea unei puteri străine, ori pentru înaltă trădare de patrie, au devenit apoi demnitari de stat, în special în aparatul represiv, ori în aparatul partidului care a preluat puterea. Cineva ar putea susține că foștii spioni și trădători de țară au devenit, în regimul democrat-popular, mari iubitori ai României și că au acționat pentru propășirea acestei țări. Realitatea infirmă, însă, o asemenea apreciere, deoarece tot ce au făcut în continuare, în posturile importante pe care le-au ocupat, a fost împotriva țării și a neamului românesc și în profitul unor puteri străine. Nu mă refer numai la evrei, ci și la românii care au căzut în rătăcirea bolșevismului, cum spunea Minai Antonescu. Am arătat acțiunea de distrugere a poporului român, începând cu cele mai valoroase vârfuri și terminând cu ultimul muncitor, care s-a opus ori putea să gândească să se opună bolșevizării țării. Despre adevărata aservire economică a României unei puteri străine vom vorbi în

capitolul următor. Aceasta a fost opera foștilor „luptători antifasciști”, deveniți conducători ai României, indiferent de numele pe care l-au purtat și de naționalitatea căreia aparțineau.

Istoria acelor vremuri ne oferă numeroase asemenea exemple. Nu mi-am propus însă a cerceta autobiografiile tuturor „patrioților” care, după 23 august 1944, au devenit conducători de partid și de stat. Este însă o temă interesantă și importantă de studiu, pentru restabilirea adevărului istoric în toate detaliile lui. Eu mă rezum la unele exemple de care am luat cunoștință din documentele aflate în arhiva procuraturii.

Un asemenea exemplu îl constituie Dulgheru Mișu, fost Dulbergher, care, după 23 august 1944, a devenit colonel de securitate și șef al direcției de cercetări din Ministerul de Interne, în perioada 1948-1952, arestat de organele Ministerului Afacerilor Interne la 26 noiembrie 1952, fiind învinuit de săvârșirea crimei de înaltă trădare, în legătură cu aceste învinuiri nu am avut la dispoziție decât un referat al Procuraturii Generale a R.P.R. - Direcția II, un exemplar al mandatului de arestare și ale unor declarații date de Dulbergher Mișu. Din aceste documente nu rezultă în mod clar dacă Dulbergher Mișu a trădat numai comunismul sau numai statul român, ori și una și alta.

Nu am înțeles niciodată ce au avut în comun evreii cu comunismul. Am văzut întotdeauna o contradicție între înclinațiile lor recunoscute de liber întreprinzători și ideologia comunistă. Această părere mi-a fost întărită de faptul că, pe măsura „consolidării” socialismului, tot mai mulți evrei au emigrat în țările capitaliste.

Din referatul procuraturii rezultă că „... Dulgheru Mișu a folosit postul ce-l deținea în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pentru a scăpa o serie de dușmani ai poporului muncitor de la sancțiuni și că a căutat prin orice mijloace să le micșoreze răspunderea”.

Se face referire la un grup de arestați, preluați de la fostul S.S.I. în 1950, denumit „Grupul Comerțului Exterior” în care figura și un oarecare Chrisoghelos Andrei. Se arată că, deși rezultau date că acesta a desfășurat și activități de spionaj, a dat dispoziții anchetatorilor din subordine, să-l cerceteze numai pentru sabotaj, iar în final li s-au reținut în sarcină numai infracțiuni de drept comun - mită și trafic de valută. Ulterior, reluându-se cercetările, s-a stabilit că cel în cauză a furnizat informații unor agenți străini și a fost condamnat pentru aceste fapte.

Un alt caz la care se face referire este faptul că Dulgherii Mișu a căutat să-i scape de răspundere pe Lucrețiu Pătrășcanu, Remus Kofler, Ștefanescu Alexandru și Emil Kalmanovici, propunând chiar punerea în libertate a acestuia din urmă.

în sfârșit, în referat se mai arată că:

„în timp ce conducea Direcția de Cercetări din M.A.I., învinuitul Dulgheru Mișu a aflat despre faptul că fostul maior Antoniu Samuel a desconspirat ancheta privind grupul de spioni și uneltitori aflați în slujba statului Israel, dând informații despre mersul anchetei sorei sale, Ana Segal și vărului Dascălu Eduard. Aceste informații i-au ajuns prin Iancu Melania, la Legația statului Israel din București”.

Deși a cunoscut această situație, Dulgheru Mișu nu a informat conducerea M.A.I. pentru a se lua măsuri de arestare și cercetare a ofițerului.

Ulterior, Antoniu Samuel a fost condamnat la 4 ani închisoare pentru infracțiunea de neglijență față de siguranța statului.

Sunt interesante și unele declarații făcute de Dulgheru Mișu din care redau următoarele:

„Este însă adevărat că, în autobiografiile mele date atât la P.M.R. cât și la M.A.L, nu am arătat în întregime totul și am trecut cu ușurință peste unele perioade din viața mea... ”.

în concret nu arată peste ce perioade a trecut cu ușurință, referindu-se numai la faptul că nu a făcut parte dintr-o familie prea săracă.

„In perioada însă în care am funcționat în M.A.I. (siguranță și apoi securitate) am comis o serie de greșeli și neglijențe grave pe care le-am văzut abia în timpul anchetei, în timpul detenției mele am reflectat asupra lor și îmi dau seama de răul pe care l-am pricinuit”.

Apoi trece la unele fapte concrete pe care le recunoaște în spirit autocritic.

În legătura cu cazul Alexandru Dulbergher arată că:

„în calitatea pe care o aveam de col. de securitate ar fi trebuit să anunț că el a obținut actele și că pleacă în Statul Israel, nu am făcut acest lucru și l-am ascuns forurilor conducătoare și de acest fapt sunt vinovat și nu ar fi trebuit să țin seama că este unchiul meu ”.

Se referă în continuare la ancheta grupului Pătrășcanu, Kofier, Ștefanescu, Kalmanovici și alții:

„Am muncit în această anchetă cu foarte multă ușurință, cele mai importante piese, adică scrisorile lui Kalmanovici către Kofler din perioada războiului nu au fost citite și analizate de mine, nu le-am cunoscut...”

Foarte ciudată omisiune, pe care însă o împarte cu superiorii săi.

„Trebuie să arăt că acest dosar a stat peste un an de zile la Dl. Gl. Nikolschi și, deși cunoștea impasul în care ne găseam cu ancheta, nu mi-a atras atenția asupra importanței acestor scrisori. Nu caut să scuz cu nimic vinovăția mea, ea rămâne și sunt conștient de ea. De asemenea faptul că, deși am cerut Lt maj. Vinătoriu, anchetatorul Victoriei Sîrbu și a lui Kofier, să întocmească note pentru a le putea verifica prin diferiți activiști - note pe care le-am prezentat D-lui Ministru Adj. Pintilie, pentru a vedea ce posibilități avem de verificare, iar Dl. Ministru Adj. mi-a spus textual: «Vipera (Victorița Sîrbu) minte, eu cunosc situația!» ”

Revenind la referatul procuraturii observăm și alte constatări interesante.

„La percheziția făcută de autorități în ficherul lui Dulgheru Mișu, aflat în biroul său, s-a găsit o declarație a lui Eugen Cristescu, care arăta legăturile lui Ștefanescu Alexandru cu Rică Georgescu și Emil Kalmanovici. Această declarație a fost ținută înficher timp de 5 ani, fără a fi exploatată în ancheta privind pe Ștefanescu Alexandru și ceilalți”.

Se mai arată că:

*„Martorul cpt. Anghel Mircea, în declarația dată la Procuratură, arată că Lena Constante, fiind anchetată de el, a recunoscut de bună voie activitatea de spionaj pe care a desfășurat-o împreună cu Lucrețiu Pătrășcanu, Zilber și alții. Același martor arată că, Lena Constante, **fiiyă Ck&YL/Qtă de Dulgheru Mișu, în biroul sau, ulterior și-a retractat declarațiile, iar martorul a fost schimbat la o altă anchetă ”.***

Dulgher Mișu își încheie memoriul într-un adevărat spirit demagogic, dar ne oferă și unele date interesante. El, după ce arată că relatările lui

nu ar fi complete fără a arăta și cauzele care au dus la săvârșirea „acelor greșeli și neglijențe grave”, se referă la două categorii de cauze principale:

„Educația pe care am primit-o de la vechea societate, cu o mentalitate nenorocită și cu un bagaj întreg de rele...”

Iată deci, cum tot vechea societate l-a educat pentru a trăda interesele țării.

„Sistemul de muncă existent în D.G.S.S. cu o centralizare excesivă este suficient, cred, să arăt că nici un Comandant Regional nu avea dreptul să aresteze, să pună în libertate, să trimită în justiție sau să încadreze în vreun ordin administrativ decât cu aprobarea Direcției Generale. Din această cauză toate copiile dosarelor erau trimise la București, adică la Direcția pe care o conduceam eu, iar în penultimă analiză ajungeau la mine, unele din ele le rezolvam singur, iar altele le prezentam D-lor General Nikolski sau Mazuru, iar unele D-lui Ministru Adj. Pintilie.

In această situație am fost permanent aglomerat cu «zeci și zeci de dosare care trebuiau citite și rezolvate»”.

Pentru a mai drege puțin criticile aduse conducerii M.A.I., Dulbergher Mișu, menționează că, după descoperirea devierii de dreapta și înlocuirea ministrului Teohari Georgescu cu Alexandru Drăghici, organizarea a fost mai bună, în sensul că aparatul central a fost descongestionat. Probabil că acest lucru s-a produs prin acordarea dreptului șefilor de regiuni M.A.I. de a aresta, trimite în judecată, de a interna în lagărele de muncă forțată și stabilirea de domiciliu obligatoriu, fără alte aprobări.

Am ținut să relatez aceste câteva aspecte din intimitatea fostului M.A.I. și a Direcției Generale a Securității Statului, pentru a se vedea, încă o dată, cine erau „luptătorii antifasciști” pe care Mareșalul Antonescu s-a văzut nevoit să-i izoleze, pentru motive reale de siguranță a **statului. Se mai poate vedea și cu ce s-au ocupat acești „patrioți” după ce au preluat puterea în România.**

Este semnificativ și faptul că preocuparea lor fundamentală a fost reprimarea a zeci de mii de cetățeni onești, pentru simplul motiv că nu iubeau regimul de democrație populară. În același timp, pe adevărații

dușmani ai țării, spioni și trădători, proveniți tot din cei „persecutați” de vechiul regim, i-au menajat cât s-a putut, chiar și atunci când activitatea lor infracțională devenea notorie.

Este interesant că Dulgheru (Dulberger) Mișu a fost arestat la 19 mai 1953 în baza mandatului semnat de procurorul militar al forțelor armate, Colonel Rosman Rudolf, nu al M.A.L.

În cauza privitoare pe Dulgheru Mișu a fost audiat ca martor și fostul maior de securitate Antoniu Samoilă, care a declarat, între altele că:

„Într-o duminică am invitat-o la mine acasă pe Ana Segal. Cu acea ocazie am avut o discuție cu caracter violent cu sora mea, care m-a acuzat că aș fi unealtă a regimului care face antisemitism, prin faptul că fruntașii sioniști sunt arestați doar pentru simplul motiv că sunt evrei, că sunt sioniști, fără a avea vreo altă vină.

Eu atunci enervat i-am răspuns că sunt o bandă de spioni mârșavi, care au făcut spionaj încă tocmai pentru aceia pe care-i înjurau în toate prilejurile, adică pentru englezi și că vor ispăși ticăloșia lor”.

Apoi se referă la o discuție avută în vara anului 1951 cu vărul său, Dascălu Eduard, care i-a spus că dorește să plece în Israel.

„M-a întrebat dacă eu cred că ar avea vreo șansă de plecare având în vedere faptul că este frate cu Dascălu Anghel, fost fruntaș sionist și mai ales că tensiunea dintre guvernul român și Israel ar fi crescut, deoarece au mai fost arestați și alți fruntași sioniști. Eu care nu știam că au mai fost arestați și alții, el mi-a precizat că a fost arestat și avocatul Edgar Kanner. Când am auzit de numele lui Kanner am spus: «Atâtapagubă!» în limba idiș”.

*
* *

Din cele expuse în acest capitol rezultă cu pregnanță o serie de concluzii de natură să lămurească și acuzațiile care i-au fost aduse Mareșalului Ion Antonescu, acuzații ce derivă din așa numitul antisemitism și rasism.

Rezultă în primul rând că măsurile represive și de siguranță luate de autoritățile antonesciene și împotriva unor evrei, constituie reacții firești și legitime ale statului împotriva celor care, aflați în slujba

inamicului, acționau împotriva interșelor României. Cazul lui Griimberg Boris nu este singular. În lucrarea de față nu mi-am propus să fac o prezentare a tuturor evreilor care, în timpul războiului, au fost condamnați pentru spionaj în favoarea U.R.S.S. și în dauna României, numiți patrioți după 23 august 1944, denumire care le-a deschis calea spre cele mai importante funcții publice. Ce au făcut acești foști patrioți în funcțiile pe care le-au acaparat am văzut. Au făcut un adevărat genocid împotriva poporului român (Drăghici, Bodnarencu Pantiușă, Grumberg Boris, Dulberger Mișu și alții), dar nimeni nu a vorbit și nu vorbește de antiromânism.

Antisemitismul este însă agitat de flecare dată când autoritățile de stat iau măsuri împotriva unor evrei care uită că ospitalitatea unei țări trebuie răsplătită cu loialitate, nu cu trădare.

Agitarea antisemitismului îi dezavantajează în primul rând pe evreii onești, care desfășoară activități corecte și care nu au interesul să-și atragă antipatii.

În încheierea acestui capitol, voi prezenta mărturia unei personalități autorizate, reprezentată prin domnul A. Safran - în prezent mare rabin al Genevei și fost rabin al României, într-o perioadă în care se cuprinde și perioada celor patru ani de guvernare a Mareșalului Ion Antonescu. Este inexplicabil cum domnul Safran nu a fost audiat în cadrul procesului intentat Mareșalului, dat fiind că, după știința mea, domnia sa a domiciliat în România cel puțin până în anul 1947. Nu a fost audiat, deși era cel mai în măsură să contribuie la stabilirea adevărului, în această situație suntem tentați să găsim noi unele explicații, dar care nu au la bază decât simple deducții:

Este posibil ca domnul Safran să nu fi acceptat să-și încarce conștiința cu acuzații neîntemeiate la adresa Mareșalului Ion Antonescu, iar pentru a-l apăra, în viziunea celor care l-au judecat, nu avea rost să fie audiat. Fac această deducție și datorită faptului că, în condițiile lipsei probelor de vinovăție, era deosebit de important un asemenea martor.

Avem însă la dispoziție memoriile domnului Alexandre Safran, consemnate în Cartea intitulată *Resisting the storm - România 1940-1947 - Memoirs*, apărută în anul 1987. Cartea nu se constituie într-un elogiu adus Mareșalului Ion Antonescu, dar conține și unele

întâmplări din viața autorului, din care se pot trage concluzii importante cu privire la personalitatea Mareșalului. Redau câteva pasaje din această carte:

„Începând din 30 august 1940, exista sentimentul că nu mai există nici o formă de autoritate centrală în țară, unde domnea peste tot haosul. Era chiar ziua în care trupele române fuseseră retrase din Transnistria de Nord. Violenta campanie dirijată contra autorității regale atinsese paroxismul. În 6 septembrie, dr. Filderman îmi telefona pentru a mă preveni că foarte importante noutăți vor fi anunțate. Câteva minute mai târziu la radio abdicarea lui Carol al II-lea era oficială. Generalul Ion Antonescu prelua puterea. Cu Filderman și reprezentanții Organizației sioniste am reușit să intru foarte repede în contact cu generalul Antonescu. Părea foarte îngrijorat să restabilească ordinea. I-am cerut să facă în așa fel încât să asigure protecția membrilor comunității noastre pentru ca dramele recente să nu se mai repete ”.

„L-am întâlnit pe generalul Antonescu în mai multe rânduri. Semăna cu un vulcan gata să erupă. În unele zile, rare, trebuie să spun, el se arăta, dimpotrivă, moderat și curtenitor. Uneori îi lăsam cererile noastre în scris ”.

„La 21 ianuarie 1941 a izbucnit revolta legionarilor. În acest 21 ianuarie, eu eram la biroul meu, la parterul imobilului Federației, strada Burghilea... La orele 4 și jumătate d.m. mai mulți evrei ajunseseră cu răsuflarea tăiată. Ei fugiseră de la sediul comunității, unde 10 persoane tocmai fuseseră arestate... Soția mea, când s-a apropiat de casă, legionarii au ieșit în fugă și au înconjurat-o... Legionarii, în timpul acesta, îi promiteau lui Sarah să o elibereze, dacă ea le spune unde sunt... Ei strigau că marele rabin este un corupt, un comunist, șeful comuniștilor din țara asta și că trebuie să-l pedepsească... Cât despre mine, eu eram încă la (familia) Fein, de unde am reușit să-l avertizez pe generalul Antonescu de ceea ce se petrecea în strada Burghilea, implorându-l să intervină. Trebuie să spun că el a făcut-o și dădu ordinul ca să fie eliberați prizonierii, dacă nu, el va trimite armata să ia clădirea cu asalt... Legionarii eliberară, în sfârșit, prizonierii lor”.

„Începând din iulie 1941, purtatul stelei galbene a fost decretat în diverse provincii, în timp ce nici un ordin în acest sens nu ajunsese încă la București... în București s-a scurs un timp relativ scurt între ordin și contraordin.

Filderman a început prin a contacta, imediat, pe mareșalul Antonescu despre acest subiect, de asemeni pe prefectul poliției... eu am scris patriarhuhrir-Nicodim, apoi m-am dus să-l văd... El mi-a promis să intervină pe lângă mareșal pentru ca această măsură să fie abolită. Eu, deja în mod normal, îl alertasem pe acesta din urmă și îi expusesem nenumăratele pericole la care sunt supuși evreii. El nu avea aerul de a lua foarte în serios plângerile mele - dar ordinul de a purta steaua galbenă fu totuși anulat".

Sunt traduceri neoficiale, dar sunt sigur că fondul problemelor nu a fost alterat.

Din aceste câteva extrase rezultă eu claritate că Mareșalul Ion Antonescu, nu numai că nu a fost antisemit, dar ori de câte ori i s-a solicitat a întins o mână protectoare în favoarea comunității evreilor din România. Se confirmă, de asemenea, de o persoană, autorizată, că în perioada exceselor legionare împotriva evreilor, cel care i-a apărut și salvat a fost Mareșalul. Deci, nici vorbă de ură de rasă și cu atât mai puțin de măsuri menite să ducă la represiuni pe motive rasiale.

Mai este demn de reținut și ușurința cu care conducătorii Comunității evreilor din România puteau intra în contact direct cu conducătorul țării, respectiv cu Mareșalul Ion Antonescu, care, chiar dacă lăsa impresia că nu dă prea mare importanță doleanțelor acestora, le rezolva favorabil. De altfel, ce importanță prezenta pentru Mareșal dacă evreii poartă sau nu steaua galbenă, în condițiile în care țara pe care o conducea se confrunta cu probleme deosebit de grave și de importante. Dar, cu toate aparențele, convins fiind de inutilitatea purtării stelei galbene de către evrei și mai ales de pericolul la care sunt expuși aceștia, n-a ezitat să revoce ordinul dat. Câtă solitudine și câtă putere de muncă putea avea Mareșalul, dacă, în condițiile în care țara era angajată în război, iar el era și comandantul suprem, efectiv, al armatei, mai avea timpul și puterea de a se ocupa și de asemenea probleme? De recunoștință, însă, din partea celor pe care i-a ajutat nu a avut parte nici după moartea sa.

Mai rezultă un lucrur foarte important și anume că Ion Antonescu a preluat conducerea într-un moment în care în țară era haos și dezordine și că prima lui preocupare a fost să restabilească ordinea, lucru pe care nu l-a făcut prin forță, ori prin reprimarea adversarilor, așa cum procedează orice dictator. Simpla prezență în fruntea țării a generalului Ion Antonescu, personalitate de prestigiu și recunoscută ca atare de întreaga țară, a fost de natură să aducă liniștea atât de necesară unei țări aflată în fierbere.

Despre măsurile luate împotriva unor categorii de evrei, măsuri care nu îi vizau numai pe evrei și în nici un caz nu urmăreau exterminarea lor, vom mai vorbi în capitolele următoare.

*
* *

În dosarul în care a fost condamnat mareșalul Antonescu nu am găsit documente sau alte probe care să elucideze așa numitul „pogrom de la Iași", o tragedie incontestabilă a numeroși evrei. Dosarul nu ne oferă date cu privire la numărul real al morților și nici cu privire la cei vinovați.

În cursul interogatoriului la care a fost supus Eugen Cristescu - fostul șef al SSI -, de către acuzatorul public Dumitru Săracu, s-a pus și următoarea întrebare: „Ce rol a jucat Serviciul în masacrele de la Iași și cine este responsabil în această chestiune?"

Redau răspunsul integral la această chestiune:

„În timpul când s-a petrecut pogromul de la Iași, Eșalonul Serviciului și eu personal mă găseam în comuna Sofrăcești, de lângă Roman. Am auzit despre incidentele de la Iași și într-o zi au fost invitați la mine la masă colonelul Dinulescu, șeful Secției a Ii-a de la Marele Cartier General, lt. col. Gheorghe Petrescu și cu alți opt sau zece ofițeri de la Secția a Ii-a.

În timpul mesei colonelul Dinulescu mi-a relatat despre incidentele grave petrecute la Iași, despre care arăta că le-au săvârșit germanii, cum și de o acțiune de salvare a celorlalți evrei, care rămăseseră nemăcelăriți la Iași, acțiune care ar fi desfășurat-o Secția a Ii-a din Marele Stat Major și anume îmi afirmă că a luat în primire trenurile cu evrei

evacuați din Iași, că a încredințat transportul lor în Muntenia, locot. colonelului Gh. Petrescu. Că acesta a găsit pe evrei într-o stare deplorabilă, înghesuiți în vagoane, unii dintre ei chiar morți și că a fost nevoit să oprească trenul în drum să le dea posibilitatea să se spele și să se hrănească, continuând apoi transportul mai departe.

În modul cum colonelul Dinulescu expunea lucrurile, rezulta că secția a Ii-a a Marelui Stat Major a făcut o operă salvatoare pentru evreii din Iași. Întrebând cine a fost însărcinat cu ancheta acestui incident și care sunt rezultatele anchetei, mi-a răspuns că a fost însărcinat Generalul Topor, Mare Pretor al Jandarmeriei de pe lângă Marele Cartier General și ancheta este în curs, însă constatări clare în această chestiune nu sunt. Judecând după aceea lucrurile, știu că o asemenea măsură de evacuare a evreilor din Moldova era comandată de Generalul Racoviță la Bacău, s-a cerut de către acesta îndepărtarea din Moldova a tuturor evreilor, aflați în spatele frontului, ca periculoși operațiunilor, și transportarea lor în Muntenia. Această problemă a fost discutată de mai multe ori de Mareșalul Antonescu și s-a discutat chiar la o conferință de ordine publică de la Președinție, unde, împreună cu Generalul Vasiliu, am fost de părere că asemenea măsuri sunt foarte greu de aplicat, capot da naștere la mari dificultăți, așa cum s-a întâmplat cu operațiunea de la Iași și că serviciul meu își ia obligația de a face o acțiune contrainformativă la Armata a 4-a și celelalte comandamente de armată, pentru a paraliza eventual orice acțiune de spionaj sau trădare, astfel ca măsura transportării evreilor să fie abandonată.

În urma acestor discuțiuni Mareșalul Antonescu a renunțat să aprobe măsura cerută de Generalul Racoviță. Din această expunere și din istoricul acestor fapte sunt nevoit să trag concluzia că măsura îndepărtării evreilor de la Iași a trebuit să fie propusă și studiată în prealabil de către Marele Cartier General, recte Secția a Ii-a, care se ocupa cu informații și contra informații. Că desigur au existat referate, cereri și aprobări asupra acestei măsuri, și cu siguranță că, după ce s-a obținut aprobarea, Marele Cartier a dat ordin organelor de Poliție și Jandarmeriei ca să desăvârșească în teren măsura; că Marele Cartier știa că la Iași sunt trupe germane, că Iașiul este un punct de tranzit al trupelor germane spre Nordul Basarabiei; că Marele Cartier mai știa

*că germanii au o deosebită atracție asupra lagărelor unde erau inter-
nați sau adunați evrei și trebuia să aibă și o acțiune de prevedere în
această privință, odată cu strângerea evreilor de la Iași.*

*Știu iarăși că însuși Mareșalul Antonescu nu a fost lămurit asu-
pra cauzelor care au provocat incidentele sângeroase de la Iași și că
s-au aplicat mai multe sancțiuni organelor polițienești și de Jandarmerie.”*

în continuare Eugen Cristescu prezintă argumente din care rezultă
că Serviciul său nu a fost implicat în evenimentele respective. În
finalul răspunsului său, relatează:

*„Strămutându-se Eșalonul mai târziu la Iași, mi-au parvenit o
serie de informațiuni, din care rezultau că acei care au instigat și
informat trupele germane că se găsește un mare grup de evrei strânși
laolaltă la Iași, care urmau să fie transportați, au fost o echipă de
legionari, care, după incidente, au dispărut de la Iași. Mai târziu am
identificat pe o serie de legionari agenți ai SD-ului german care func-
ționa clandestin în România, sub conducerea unui german Kurthauer,
care trăia sub diferite înfățișări și pașapoarte în România și-mi amintesc
că șeful acestui grup era un legionar cu numele de Marinescu sau
Martinescu, a cărui internare în lagăr am cerut-o eu mai târziu. ”*

În lipsa altor probe nu am posibilitatea să îmi exprim o părere
concludentă și pertinentă. Tragedia rămâne, dar, discuții în ce privește
vinovățiile pot fi continuate, iar cercetările pot fi aprofundate.

RELAȚIILE ECONOMICE ROMÂNNO-GERMANE

În legătură cu relațiile economice care s-au stabilit între România și Germania, relații între două state suverane, „tribunalul poporului” a inventat o nouă infracțiune gravă în sarcina Mareșalului Ion Antonescu și a miniștrilor care au făcut parte din guvernul său, indiferent dacă au avut sau nu vreo legătură cu economia.

Pretinsa infracțiune ar fi constat în aceea că „... s-a pus în slujba hitlerismului și a fascismului și a contribuit, prin faptele proprii, la realizarea scopurilor lor politice și la aservirea vieții economice a țării în detrimentul intereselor poporului român”. Este, de fapt, o reproducere *ad-literam* a textului art. 2 lit. o din Legea 312/945, pentru care i s-a aplicat pedeapsa temniță grea pe viață.

Pentru a demonstra absurditatea acestei învinuiri, mă văd nevoit să repet unele pasaje ale sentinței.

După ce este reprodus de două ori textul articolului menționat, se afirmă:

„Înainte, însă, ca această aservire a vieții economice a țării românești, guvernul Antonescu a luat o serie întreagă de pregătiri, începând întâi cu sistemul antisemitismului, lucru care a constituit un element determinant în dezastrul țării”.

Deci, face ce face, sentința și indiferent de ce fapte este vorba, **revine în mod obsesiv la aceeași problemă a antisemitismului. Dar,** absurditatea acestei învinuiri este dată de legătura de cauzalitate care se face între antisemitism și dezastrul țării. Antisemitismul, element determinant în dezastrul țării, întrece orice măsură a bunului simț. Cu alte cuvinte, dacă Mareșalul nu i-a iubit pe evrei, înseamnă că a trădat

interesele poporului român și a dus țara la dezastru. Interesantă logică. Nu mai vorbim de faptul că lipsa de simpatie față de evrei, nu înseamnă neapărat antisemitism. Dacă toți conducătorii statelor europene ar fi promovat antisemitismul, așa cum l-a promovat Mareșalul Ion Antonescu, nu ar fi avut loc nici un masacru și nici un evreu nu ar fi murit în camere de gazare. În afară de antibolșevism, Mareșalul nu poate fi învinuit de nici un alt sentiment de ură față de cineva. Probabil că nu ar fi fost nici măcar antibolșevic, dacă imperiul sovietic nu ar fi furat o parte din teritoriul României.

Să revenim însă, la „sentință”.

Se arată, în continuare, că jefuirea populației evreiești a fost denunțată românilor, că printr-o serie de nelegiuiri cu caracter rasial s-a urmărit exploatarea evreilor până la sărăcirea completă.

Că nu a fost vorba de nici o jefuire a populației evreiești, am văzut. Că nelegiuirile cu caracter rasial nu au existat, am văzut de asemenea.

În continuare se arată că, de la evrei, au fost expropriate 486 185 hectare, 90 625 imobile și 1 471 bunuri industriale.

Deși nu se indică sursa acestor date, presupunem că ele sunt reale. Mă văd nevoit să repet că tot ce s-a expropriat, a fost plătit integral. Cineva ar putea pune întrebarea: „Câți evrei au deținut suprafața de aproape o jumătate de milion hectare și câți din ei erau agricultori? Eu nu sunt în măsură să răspund la această întrebare.

Se trece apoi la „înfierarea” Serviciului Special de Informații condus de Eugen Cristescu, care ar fi fost „organul cel mai diabolic de care s-a servit acuzatul Ion Antonescu ...”, pentru realizarea scopurilor hitleriste, „... iar grozăviile faptelor erau cunoscute de întreg guvernul, care își dădea consimțământul la tot ce se făcea”.

Fraze goale, lipsite de conținut și de corespondent cu realitatea. Pentru bolșevici, însă, tot ce servea interesele statului român a fost diabolic.

Nu este locul aici de a discuta mai mult, în legătură cu S.S.I.-ul, deoarece nu are nici o legătură cu „aservirea economică”. Doresc numai să menționez că, după ce a luat cunoștință de actul de acuzare, Eugen Cristescu a declarat că i-au venit în minte celebrele cuvinte ale lui Jan Jaures:

„Dacă ar trebui să mă judec după valul de ură și încriminări ce s-au ridicat împotriva mea, ar trebui, fără îndoială, să cad în păcatul megalomaniei”.

„Sentința ” ne oferă, în continuare, un șir de alte absurdități. Se afirmă că aservirea vieții economice către germani s-ar fi realizat și printr-o aprigă prigoană împotriva muncitorilor. În continuare încă se face precizarea că este vorba de „... muncitori-patrioți, autori ai unor acte de rezistență... ”. Astăzi ne dăm seama ce înseamnă să fii muncitor-patriot și anume să fii în slujba bolșevismului și să-ți trădezi țara în favoarea lor, iar prin „acte de rezistență”, se înțeleg acte de diversiune constând în explozii, incendii, acte de trădare de patrie. Asemenea fapte îi caracteriza pe „eroii” așa ziselor opere literare și cinematografice ale perioadei comuniste. Nu mă îndoiesc de faptul că era vorba de muncitori-patrioți de genul spionului bolșevic Simion Babenco, despre care am vorbit în capitolele anterioare și despre „ emul” Nikolski și alții ca ei.

În ședințele Consiliului de Miniștri din 10 și 20 decembrie 1940 s-a discutat, între altele, și de un incendiu la Societatea „Standard”, când au ars 100 de vagoane benzină ușoară pentru aviație și de un incendiu de la moara „Dacia”, din Iași, unde au ars mai multe vagoane de cereale.

În legătură cu asemenea „acte de rezistență”, Mareșalul Ion Antonescu a spus:

„Fără arestarea agresorului nu putem face nimic. Să nu mai lăsați infrafracțiunile nepedepsite, căci se întinde focul pe Țară. Nu vedeți că focul se întinde din ce în ce în mai multe locuri? ”.

Au fost prinși și arestați o serie de spioni bolșevici, infiltrați sau parașutați în România.

Aceștia au fost „patrioții” a căror reprimare o deplânge tribunalul poporului.

Aflăm, în continuare, că „un aspect mai criminal al politiceînti-muncitorești a guvernului Antonescu este trimiterea în Germania a muncitorilor români”, afirmându-se că acest lucru a avut scopul fascizării muncitorilor români, precum și oferirea de brațe de muncă pentru mărirea potențialului de război.

La dosar nu se găsește o documentare a acestei probleme, dar, în ședința Consiliului de Miniștri din 27 noiembrie 1941, pe această temă, s-a purtat următoarea discuție:

— Mareșalul Ion Antonescu - „*Am primit o mare tartină de la domnul Dinu Brătianu, care mi-a spus că ucenicii pe care i-am trimis în Germania au să se transforme în național-socialiști și au să răstoarne Statul. Ei bine, dacă 10 000 de români pot să răstoarne 20 milioane, atunci slabi mai sunt acești 20 milioane și merită să fie răsturnați*”.

— Dr. C. Dănulescu - Subsecretar de Stat la Ministerul Muncii: „*Noi le trimitem acestor copii și preoți și profesori, le trimitem și bucătari*”.

— Mareșalul Ion Antonescu: „*Pe răspunderea mea să le trimi teți, pentru că avem nevoie de oameni care să învețe bine. Nu-mi închipui că au să fie germanii oameni de rea credință, ca să-i cheme pe acești ucenici, ca să-i învețe cum să răstoarne Statul. Au destule greutăți pe umerii lor, au toată Europa în spate, ca să caute să mai dezorganizeze singurul Stat, care a mai rămas organizat în Europa și care suntem noi*”.

Iată, deci, cât de „criminală” a fost această acțiune. Multă lume are cunoștință, însă, că din acei ucenici trimiși la specializare în Germania au rezultat cei mai buni specialiști, oameni de bază în industria noastră, atât prin contribuția personală, cât și prin transmiterea cunoștințelor dobândite și generațiilor următoare de muncitori.

Se merge mai departe cu aberațiile și se afirmă că legea pentru încurajarea producției agricole ar fi reprezentat un mijloc de asigurare a țărânimii, pentru ca ultima problemă a acestei pretinse infracțiuni să se refere la faptul că petrolul românesc a alimentat mașina de război hitleristă, împotriva U.R.S.S. De data aceasta nu pot găsi altă apreciere decât că se afirmă cea mai mare minciună și anume: „... guvernul Antonescu, a predat petrolul românesc fără vreo compensare de natură economică...”

Ajungând deci, la mult trâmbițata aservire economică a României față de Germania să urmărim, din expunerile Mareșalului Ion Antonescu în ședințele Consiliului de Miniștri, ori ale Consiliului Economic, care au fost principiile pe care s-au bazat relațiile economice româno-germane și perseverența manifestată pentru respectarea lor.

Voi începe cu ședința din 3 octombrie 1940, din care actul de acuzare citează afirmațiile Mareșalului: „... la maximum dau Germaniei”, în realitate afirmația a fost următoarea:

„ Generalul este român, moare român, deci mai întâi satisface nevoile neamului și ceea ce rămâne, la maximum dau Germaniei... ”.

La 10 decembrie 1940:

„în primul rând generalul Antonescu nu va consimți și nu consimite să altereze fondul bogățiilor românești. Deci, orice angajament economic de orice natură ar fi și oricum s-ar numi el - convenție, tratat, protocol - trebuie să respecte principiul de bază că Generalul Antonescu prin aceasta nu trage nici o poliță asupra viitorului. în această privință este un principiu net și categoric pe care l-am pus în scrisorile de la Bistrița și pe care germanii l-au admis.

Al doilea punct, tot principal, a fost că neamul românesc, oricare ar fi regimul lui politic, înțelege să-și rezerve dirijarea economiei sale naționale. Deci, oricare ar fi limita de pătrundere în domeniul industrial, în domeniul agricol sau cel capitalist, România înțelege, în toate aceste domenii, oricare ar fi pătrunderea, germană sau italiană, la noi, înțelege să păstreze dirijarea economiei sale naționale”.

La 3 februarie 1941, după ce a făcut o expunere a motivelor care au impus alianța cu Germania, Mareșalul a spus:

„Paralel cu baza politică stabilită pentru Statul Român, am căutat si o bază economică. Dvs. cunoașteți lipsurile în care se zbate acest nenorocit popor și am găsit înțelegere la Berlin și am făcut un acord economic, care nrezintă toate avantajele pentru Țara Românească. Nu am neglijat nimic din avuția românească”.

La 14 februarie 1941:

„înțelegerea mea cu nemții este următoarea în această privință: Ei nu pot pătrunde în activitatea economică a Neamului Românesc

decât numai atât cât tolerează generalul Antonescu. Și dacă au pătruns mai mult, în orice domeniu și dau ordin să se retragă, ei trebuie să se retragă.

Chestiunea este clarificată și în acest punct de vedere, așa încât nu mă sperii, dacă au pătruns în unele lucrări, căci îi fac să dea înapoi, ca în multe până acum. Au vrut să cumpere Malaxa. Ausschnit, dar le-am spus: «Halt! și halt a fost!» ”.

Prin această poziție fermă, caracteristică, pe care a avut-o Mareșalul în toate situațiile, devine mai clar de ce rușii au pus la cale arestarea și înlăturarea lui de la conducerea statului. Cu un asemenea conducător, România nu ar fi putut fi predată în întregime în mâna lor prin actul de armistițiu. Păcat că cei care s-au coalizat împotriva Mareșalului pentru realizarea loviturii de stat de la 23 august 1944 nu și-au dat seama că fac jocul comuniștilor.

La 27 februarie 1944, dându-și seama că industria românească ține să se profileze pe producția de război, Mareșalul a spus:

țjată de ce trebuie să facem din vreme angajamente cu Germania; ca să asigurăm continuitate funcționării acestor industrii; trebuie să le facem concesiuni. Atunci când se vor concretiza tratativele care sunt în curs, am să vin la Consiliu, am să vă expun rezultatul și să vă rog să alegeți între ele două alternative.

Iată perspectivele: a doua zi după ce se va sfârși războiul și vor înceta comenzile Statului, este sortită să se stingă. Făcând însă oarecari concesiuni Germaniei, vom putea asigura continuitatea funcționării ei.

Am pus această chestiune la conferința economică pe care am avut-o cu dl. Hitler și i-am spus: Aceasta este situația, suntem la dispoziția dvs, pentru că țineți cheia în mână. Dacă ne dați ce ne trebuie funcționăm; dacă nu ne dați ce ne trebuie nu funcționăm, iar dacă nu ne dați îndeajuns, funcționăm parțial”.

La 6 martie 1941, Când se discuta necesitatea construirii unor rezervoare pentru stocarea produselor petrolifere, Mareșalul a prezentat oferta germană de a contribui la suportarea cheltuielilor:

„ Va să zică, dat fiindcă construirea acestor rezervoare pentru stocarea produselor petrolifere interesează și Germania, va contribui

și ea la cheltuielile ce se vor face. Iată deci încă un punct câștigat în această privință, în loc ca sacrificiul să-lfacă numai România, face sacrificiu și Germania. De altfel, propunerea a venit chiar de la Reichsmareșalul Goring".

în Consiliul de Aprovizionare, la 4 decembrie 1941, au fost discutate problemele financiare pe care le ridicau relațiile cu Germania, inclusiv necesitatea unor emisiuni monetare suplimentare, pentru trupele germane din România. Referitor la aceste probleme, Mihai Antonescu a expus următoarele:

„... trebuie să ne mai dea peste cele 40 milioane mărci aur pe care le-au dat, ca să acopăr cei 7% - nu 10% - ar însemna că trebuie să ne mai dea circa 2 milioane optsute de mii mărci și încă 700 000 franci elvețieni, ceea ce este o diferență foarte mică. Cred că am să obțin aceasta ”.

„Banca Națională cere ca și pentru eventualele emisiuni viitoare, să i se dea aceeași acoperire.

Am pus principiul acesta. Dar față de asigurările pe care le-am primit, că ni se vor da mărfuri, unelte, mașini agricole etc, înseamnă că perspectiva unui deficit și a unei neacoperiri a emisiunii noastre, nu se pune. Nu putem pune aceeași problemă, ca să mai avem o asemenea balanță comercială ca cea de acum, atunci când germanii au făcut acest lucru excepțional ca să ne dea aur și devize - ceea ce germanii n-au dat nici unei țări mici, chiar țărilor de unde își fac ei importuri foarte necesare și nici chiar țărilor care au cooperat cu ei la acțiunea militară și ne-au dat nouă cari am cooperat la această acțiune de pe urma căreia am luat teritorii... ”.

Este neîndoielnic faptul că prezența trupelor germane pe teritoriul României a creat unele probleme, în ciuda acordurilor încheiate. La asemenea probleme s-a referit Mareșalul Ion Antonescu, la pct. 3 al Telegrammei transmisă lui Mihai Antonescu la 1 septembrie 1941.

„ Chestiunea mărcilor. Trebuie să fim vigilenți, altfel ne ducem peste cap. Orice slăbiciune sau neprevvedere este condamnabilă. Toate angajamentele le ținem cu fidelitate. Contribuim la maximum la victorie,

cu toate posibilitățile noastre. Nu facem însă acte care ne vor crea servituti economice mai târziu. Nu dăm lei decât într-o foarte restrânsă măsură și numai strictul necesar pentru soldații din România, conform angajamentului care se va face. Tot ce dăm mai mult servește să cumpere cereale și mărfuri și să se acapareze sursele de producție, ori asta nu se poate. Eu stau și în această privință pe un teren pe care am ținut să-l netezesc și l-am netezit în Conferințele de la Munchen și Viena. Pe baza lor am dat în martie comunicatul pe care îl știi. Te rog reamintește-l tuturor. Dacă bazele principale ale acestui comunicat au fost, sunt și vor fi încălcate, asta numai din vina și din nepriceperea departamentelor respective. Să nu se uite că în toate războaiele au fost indivizi care au profitat. Așa a fost de la primul mareșal, până la ultimul furnizor francez, de la Napoleon și până astăzi. Nu conducerea statului german este vinovată de ceea ce fac germanii la noi. Noi ne ținem de ceea ce am stabilit clar și categoric cu Hitler și Goring. Dacă nu o facem, este că sunt nemernici și cățeluși cari vor să lingă și ei câte ceva. Aceștia trebuie stârpiți”.

În continuare mă voi referi la unele probe aflate la dosar, din care rezultă că relațiile economice cu Germania nu au fost relații de subjugare și, în general, guvernul Antonescu nu s-a manifestat ca un vasal al germanilor.

Mihail Romniceanu - de profesie avocat, fost administrator al Băncii Naționale - a declarat, în fața instanței de judecată, între altele că acordul economic cu Germania conținea „maximum ce se putea obține în acele timpuri de presiune germană”. Mai declară că, în urma acestui acord, s-au adus din Germania trei vagoane«de aur, iar în urma unui nou acord din decembrie 1943 s-au mai adus 14 000 kg aur. De asemenea, s-a mai adus o altă cantitate de aur, echivalentul a circa 25 milioane franci elvețieni. Mai precizează că Mareșalul a dat ordin să se limiteze penetrarea capitalului străin în industrie și viața economică, iar dacă limitele stabilite s-au depășit, să fie restituite.

În cazul martorului Niculescu-Buzești - fost director al cabinetului și cifrului de pe lângă Ministerul de Externe - audiat în fața instanței de judecată, s-a încercat denaturarea sensului declarațiilor făcute prin consemnarea voit eronată a acestora, ori prin adăugiri, doar, doar

vor rezulta aspecte acuzatoare. Martorul, însă, a sesizat capcana și, înainte de a semna declarația dactilografiată, a făcut corecturile necesare cu stiloul. Citez din declarația acestui martor:

„...am cunoscut și spiritul în care se făceau negocierile economice față de Germania și apreciez că ele erau foarte strânse și se căuta, în general, a se restrânge concesiunile ce se făceau germanilor”.

În textul dactilografiat s-a menționat: *„... și evitau concesiunile făcute de germani”*, mențiune tăiată de martor cu stiloul și a scris cu cerneală formularea reală așa cum s-a arătat mai sus.

Martorul a mai declarat:

„Știu că, pe la sfârșitul anului 1943, dl. Mihai Antonescu a întreprins o acțiune pentru încheierea unui armistițiu, atât prin Madrid, Stockholm cât și prin Ankara”.

În textul dactilografiat, fraza se încheie cu *„... putea fi începute și mai înainte”*, mențiune tăiată cu stiloul.

La proces s-a vorbit mult, în cadrul acuzației de aservire a economiei românești, despre societatea mixtă „Rogifer”, în domeniul metalurgiei, aceasta fiind considerată pilonul de rezistență al acestei acuzații. Este vorba de o societate mixtă cu capital 50% german și 50% românesc, dar care nu a funcționat decât un an „fiind desființată din inițiativa părții române”.

În legătură cu aceasta, martorul V. Damian - avocat (alte date de identitate nu rezultă), a declarat:

„În momentul când s-a făcut arendarea de către stat a uzinelor Malaxa, de către Rogifer, acuzatul Dobre a reușit să creeze o situație favorabilă Statului”.

„... rolul generalului Dobre a fost de a supraveghea executarea, și cu această ocazie constatând defecțiuni din partea germanilor, a stăruit în reziliere, care a avut loc după un an de zile de la instalarea germanilor la putere. Nemții au plecat de la conducerea societății Rogifer, pentru că nu au respectat clauzele contractului”.

Mai declară că acuzatul Dobre avea o atitudine extrem de severă, chiar ostilă, în tratativele cu germanii.

Martorul Ghiolu Stavri - fost subsecretar de stat pentru comerț, mine și industrie, după ce face aprecieri pozitive în legătură cu generalul Dobre, a precizat:

„Directivele în materie economică date de acuzatul Ion Antonescu au fost întotdeauna de a se rezista la pătrunderea în economia națională a infiltrațiunilor străine și germane.

Acuzatul I. Antonescu repeta întotdeauna principiul că nici o apropiere de bunuri industriale de către germani nu se poate face fără aprobarea guvernului.

Aceleași principii, care au călăuzit pe Ion Antonescu, au călăuzit și pe Mihai Antonescu, când negocia convențiunile, în încheierea căror convenții ținea seama de interesele românești”.

Generalul Diaconescu Constantin a declarat:

„în calitate de îndrumător la Malaxa, știu că generalul Dobre a ordonat o anchetă, pentru anchetarea activității societății Rogifer, în urma căreia ancheta a fost scoasă conducerea germană din societate”.

Există numeroase alte dovezi, care atestă cât se poate de clar că Mareșalul Ion Antonescu și subalternii lui s-au manifestat în permanență ca parteneri egali ai germanilor și au apărat cu îndârjire interesele României. În acest sens, mai citez următoarele:

Amiralul Gheorghiu Alexandru, a declarat:

„Era un consemn general ca în toate situațiile ce se întocmeau să se arate un existent de materiale și armament, mai mic decât cel real, pentru ca în acest mod să se poată justifica și cererile făcute de către nemți și să se poată crea rezerve chiar necesare în orice eventualitate.

Știu că în cazul unei importante comenzi de munițiuni la fabrica Skoda, nemții au cerut să se trimită muniția direct pe front, pentru a preîntâmpina crearea de stocuri în țară. Generalul Dobre a protestat, arătând nemților că, dacă munițiunile nu vor fi trimise în țară, nu vor fi plătite, ceea ce a făcut ca munițiunile să fie aduse în țară, astfel că la 23 august, din această comandă s-au găsit stocuri în țară”.

Cu privire la acest ultim aspect, este cunoscută preocuparea Mareșalului Ion Antonescu de a găsi momentul oportun pentru a scoate țara din război. Acest moment, după opinia sa, reclama unele condiții prealabile, care constau în:

— obținerea unor condiții de armistițiu, cât mai favorabile pentru România. În acest scop se duceau intense tratative indirecte;

- asigurarea unui dispozitiv militar românesc, în țară, capabil să facă față eventualelor reacții ale trupelor germane;
- forțele militare germane din România să nu fie deosebit de puternice.

Aceste condiții erau realizate în luna august 1944, când Mareșalul s-a decis să încheie armistițiul. Prin arestarea lui, la 23 august 1944, s-a pierdut prima din condițiile menționate și astfel s-a ajuns la subjugarea totală a țării de către U.R.S.S. Astăzi se știe că Mareșalul obținuse condiții mai avantajoase prin ambasada sovietică de la Stockholm.

În dosar se află un extras din dosarul „Vizita Domnului Mareșal Antonescu la Fuhrerul Adolf Hitler”, cuprinzând discuția care a avut loc între Mareșalul Antonescu și ministrul protocolului von Dornberg, la 10 februarie 1942. S-a consemnat că s-a discutat franc chestiunea Colanului Ordinului Carol I cerut de von Ribbentrop prin diferite organe oficiale germane. Mareșalul a consemnat:

„Am arătat domnului von Dornberg greutatea enormă pentru mine ca să explic opiniei publice românești această decorare a Ministrului de Externe German, autorul mutilării frontierei Ardealului și mai ales după ce și-a agravat această situație prin declarațiile de la Budapesta, declarații în care a repetat ceea ce a spus și la Munchen: «Trebuie făcută justiție Ungariei». Așa zisa justiție pentru Ungaria este o injustiție pentru poporul român și ea a creat o tulburare în această parte a Europei, care nu se va calma decât prin restabilirea situației răsturnate prin acel nefericit arbitraj.

Domnul von Ribbentrop a adăugat că puterile Axei luptă pentru înlăturarea erorilor tratatului de la Versailles.

Verbal și în scris am arătat că România nu a intrat în Axă pentru răsturnarea ordinii de la Versailles, ci pentru a lupta contra bolșevicilor, care reprezintă un pericol pentru România, Germania și întreaga Europă. Am intrat pentru a duce lupta pentru formarea unei Europe drepte, și noi, în cadrul căreia, date fiind sacrificiile noastre, se va face și României dreptate ”.

„Față de aceasta, ce impresie penibilă ar produce la noi, dacă s-ar ști că această distincție, ce nu s-a dat unui străin de 20 ani, am dat-o aceluia ce, ca protector al ungarilor și bulgarilor, a ajutat acestora ca, fără nici un sacrificiu, să-și îndeplinească aspirațiile, depășind

limita lor mai mult decât gândiseră. Poporul Român s-ar întreba dacă nu trădez interesele Țării, decorând pe cei ce au lovit interesele poporului român, când noi luptăm, iar ungerii stăteau mult departe, în spatele frontului, la adăpost de orice risc și pierderi".

Este clar că Mareșalul nu avea cunoștință de tratatul secret Molotov-Ribbentrop, prin care României i-a fost furată Basarabia și Bucovina. Dacă ar fi știut, l-ar fi amintit și pe acesta, fără discuție.

Până la urmă, Mareșalul a cedat insistențelor și i-a dat decorația respectivă lui Ribbentrop, dar fără brevet și cu angajamentul că nu va publica această decorare.

Având în vedere că Mareșalul Ion Antonescu a fost acuzat că s-ar fi pus în slujba fascismului și că ar fi aservit țara Germaniei, găsesec necesar să prezint o parte a declarației scrisă de Radu Lecca, la Cabinetul II Instrucție, în dosarul 138/944 voi. 2. Anexă la dosarul 2/945:

„în toamna anului 1940, fiind guvern legionar, d-l Jilică Ioanid, fost subsecretar la Interne în guvernul Goga, mi-a prezentat la bodega Dragomir, pe un domn Feisler, șeful poliției germane în România, proaspăt sosit. Obiectivul discuției era prof. Cuza și gardiștii. Feisler nu auzise niciodată de prof. Cuza, căci, în Germania, nu învățase decât despre gardă, căpitanul și Sima. în câteva rânduri l-am întâlnit în urmă pe Feisler, în diferite localuri, el fiind mare amator de băuturi. Feisler era un fanatic susținător al gardiștilor și împrăștia credința că generalul Antonescu și mai cu seamă Mihai Antonescu erau piedicile care stăteau în calea realizării totale și rapide a programului gardist. Feisler și ajutorii lui, Dress și Konen, aveau lungi consfătuiri cu Horia Sima, Iașinski, un oarecare Moisescu, Stingă etc, într-o casă din Str. B. Musolini. Din spusele lui Feisler et. co., când erau în stare de ebrietate, am înțeles că atât masacrul de la Jilava cât și înarmarea poliției legionare cu pistoale Walter era opera lor. Tot ei îi îndemnau pe Horia Sima să aibe o atitudine intransigentă față de generalul Antonescu pentru a provoca ruptura și «epurația» generalului.

Am înțeles că reușita tuturor acestor planuri va întrona în România dictatura teroarei și huliganilor și am luat contact prin dl. Pleșoianu, cu dl. prof. Eftimie Antonescu, care l-a ținut la curent atât pe generalul

Antonescu cât și pe Mihai Antonescu cu planurile FeislerSima. Feisler și ajutorii săi nu primeau instrucțiuni decât de la Gestapo, din Berlin, și aproape nu aveau relațiuni cu legațiunea germană.

În ziua când a izbucnit rebeliunea, văzând că avusesem dreptate în ce privește acțiunea gardistă, mi-a mijlocit o întrevedere cu generalul Antonescu la Preșidenția Consiliului de Miniștri. Cu această ocazie am expus din nou d-lui general Antonescu originile rebeliunii și opera nefastă pe care-o jucase și o joacă încă Feisler cu ajutorii lui, Konen și Dress, pe lângă legionari. În cursul conversației cu dl. general Antonescu i-am spus că am avut ocazia să-l cunosc pe noul ministru al Germaniei Killinger, cu câțiva ani în urmă în Germania și că atunci era considerat ca un adversar hotărât al lui Himler. Dl. general Antonescu mi-a ordonat să mă prezint în numele domniei sale lui Killinger spre a-îface o expunere asupra întregii «opere» gardiste din trecut și spre a-i aduce la cunoștință amestecul d-lui Feisler, Dress și Konen în treburile interne ale țării. Am executat ordinul d-lui General Antonescu. Dl. Killinger mi-a dat ascultare atentă timp de 2 ore, iar la sfârșit m-a însărcinat să comunic d-lui general Antonescu următoarele:

Dl. Killinger în puținele ore de ședere în București s-a convins că mișcarea gardistă a degenerat din cauza lipsei de conducători în mișcarea teroristă și că, oricât ar căuta, scormonind să găsească ceva bun în acest noroi nu poate găsi. Nu va discuta cu gardiștii și recunoaște numai pe generalul Antonescu. În ce privește pe Feisler, va desfășura postul de atașat de poliție și va dispune întoarcerea d-sale în Germania, după o anchetă prealabilă".

Radu Lecca, a declarat, în continuare, că, la scurt timp, Feisler, Dress și Konen, au fost trimiși în Germania ca indezirabili.

Martorul Gheorghe Davidescu a declarat, între altele, în fața instanței de judecată: „Este adevărat că, cu ocazia unui conflict avut cu KilUngOr și ministrul Italiei pe de O parte, și Ion Antonescu pe de altă parte, acesta a spus că România nu va fi niciodată vasală și el nu înțelege să fie generalul Nodici".

S-a susținut că datorită exporturilor din ce în ce mai mari, în favoarea Germaniei, ar fi fost grav afectat consumul intern.

Martorul Andonie Gheorghe (nu rezultă alte date), a declarat, în legătură cu această problemă:

„Acuzatul Marinescu (ministrul Economiei) și cu mine am susținut mărirea consumului intern de petrol.

în anul 1942 consumul intern a fost mărit cu aproape 300 000 tone față de anul 1941, iar exportul, în anul 1942, pentru Germania a fost de 2 063 633 față de 2 714 825 tone în anul 1941...

Generalul Dobre mi-a dat ordin să rezist presiunilor germane de a li se da petrol mai mult. Am primit ordin de a realiza rezerve pentru industria țării".

Cât de antisemiți au fost colaboratorii Mareșalului Antonescu și cât de mult au aservit ei economia românească Germaniei rezultă și din declarația martorei Mally Grigoriu (evreică) din București str. Romulus nr. 67:

„Am fost funcționară la Societatea Concordia și în timpul cât Dl. Ioan C. Marinescu a funcționat ca director al acestei societăți, întregul personal, fără deosebire de religie (români, evrei, etc.) s-a bucurat de un tratament cât se poate de bun, fără a se face vreo deosebire între ei.

Chiar după apariția legii Iașinschi, funcționarii evrei au fost menținuți la societate sub pretextul predării serviciului și, când nu s-a mai putut face aceasta, și funcționarii au trebuit să părăsească serviciul, Domnul Director Marinescu a dat despăgubiri la toți, în bani echivalentul salariului pe un an întreg, plus contravaloarea unui vagon de lemne.

în timpul cât Domnul I. C. Marinescu a fost Ministru, știu că foștii funcționari evrei continuau să vie la D-sa cu necazurile lor și erau întotdeauna bine primiți și întotdeauna ajutați. Unul din ei Domnul Herzog primind chiar un carnet de scutire de muncă în urma intervenției făcută de Dl. Director Marinescu.

Cu ocazia sărbătorilor - Paști, Crăciun - Dl. director Marinescu ajuta din banii săi pe săraci fără nici o deosebire de religie.

Ca fostă șefa a serviciului de export la Societatea Concordia, știu că, în anul 1940, din totalul de 200 000 produse exportate (petrolifere), s-a exportat în Germania 2 400 tone, iar în Franța (inclusiv Tunisia) 53 000 tone și în Anglia 23 000 tone.

Din cauza atitudinii Dlui Director Marinescu s-a numit la Societatea Concordia, în toamna anului 1940, un comisar legionar".

Declarația a fost dată la 12 mai 1946 și este semnată de Mally Grigoriu, născută Schwartz.

O declarație asemănătoare, dar mai amplă, cu privire la modul în care a fost ajutată de autoritățile române, a dat la 12 mai 1946 și Dr. Emma Iosifescu, evreică ortodoxă, născută în Rusia și domiciliată în București, str. Dr. Staicovici nr. 29.

Nu mai insist asupra problemelor legate de relațiile economice româno-germane din timpul celui de-al doilea război mondial, deoarece acest subiect a fost tratat în diferite publicații din străinătate, inclusiv de istorici germani. Este clar că nu poate fi vorba de O aservire economică a României față de Germania. Dată fiind alianța dintre cele două țări, evident că și relațiile economice s-au dezvoltat și că Germania se bucura de un regim preferențial în relațiile comerciale cu România. Aceste relații s-au desfășurat, însă, pe baza unor acorduri încheiate între parteneri egali, relații din care România a avut mult de câștigat, așa cum rezultă și din dosarul penal al Mareșalului Antonescu. Este adevărat că au apărut și unele probleme, cum de altfel ele apar în cadrul oricăror relații, dar un lucru este cert că germanii nu s-au dezmințit, nici în acele vremuri, ca parteneri serioși și corecți. Ce bine ar fi fost dacă am fi avut aceleași relații economice și cu partenerii sovietici.

Dacă tot se vorbește de aservire a vieții economice, nu pot încheia acest capitol fără a face foarte scurte considerații cu privire la relațiile economice ale României de după 23 august 1944.

S-a făcut mult caz de fosta societate româno-germană „Rogifer", dar să reținem că era româno-germană și nu germano-română, cum era și firesc, dat fiind faptul că funcționa în România. Dar și aceasta nu a ființat decât un an și totuși a fost dată ca exemplu de aservire economică.

În anul 1945, abia se terminase războiul și sovieticii, care aveau la dispoziția lor întreaga economie românească în baza convenției de armistițiu, dar care se referea numai la perioada războiului, au găsit formula de a-și permanentiza statutul de stăpâni pe bogățiile țării noastre și în timp de pace, prin înființarea așa numitelor Sovromuri, societăți mixte sovieto-române (nu româno-sovietice), în toate domeniile vieții economice. Astfel au luat ființă: Sovrompetrol, Sovrombanc, Sovromtransport, Sovromconstrucții, Sovromtractor, Sovromlemn și probabil altele pe care nu mi le amintesc. Deci, toată economia țării, teoretic cel puțin pe jumătate, era în mâna sovieticilor: petrolul, inclusiv minele, pădurile, inclusiv prelucrarea lemnului, construcțiile, metalurgia, transporturile rutiere, feroviare, navale și aeriene, finanțele și altele.

Am spus că *teoretic* cel puțin jumătate din economia țării era în mâna sovieticilor, pentru că, practic, partenerul sovietic, și în calitatea lui de cuceritor, avea puterea de decizie. Oare cu ce s-a ales România din exploatarea minelor de uraniu de la Băița din județul Bihor? Noi cetățenii de rând nu avem de unde să știm, dar economiștii, care cunosc în intimitate afacerea Sovromurilor, ar putea și ar trebui să scrie despre acest lucru, pentru adevăr și pentru istorie. Cetățeanul de rând știe însă că tot uraniul extras, probabil până la epuizare, a fost transportat în U.R.S.S., în vagoane păzite de santinele sovietice.

Nu am calitatea să fac o analiză mai amplă a acestei probleme și nu mi-am propus să caut și să consult documentele care au stat la baza sovromurilor, dar, găsind două asemenea documente, îmi permit să redau pe scurt conținutul lor.

Astfel, prin Legea nr. 132/945 (Decretul 714 din 5 martie 1946) se consideră înființată societatea Sovrombanc, lege din care vă prezint conținutul a două articole:

„Art. i. prin efectul prezentei legi se consideră înființată, fără a mai fi nevoie de nici o altă formalitate, Societatea Anonimă Banca Sovieto-Română S.A. „Sovrombanc”, de la data de 7 decembrie 1945.

Art. III. Societatea Anonimă Sovrombanc este scutită atât pentru constituirea și înregistrarea ei, cât și pentru emisiunea de acțiuni la înființare, de toate impozitele și taxele de timbru și înregistrare, precum și de orice alte impozite sau taxe către stat, sau alte autorități publice.

Legea nr. 262/946 (Decretul 1 237 din 30 martie 1946 pentru înființarea S.A. Sovrompetrol, societate anonimă sovieto-română pentru exploatarea, transformarea și comercializarea brut și derivatelor petrolului.

Și această societate se consideră înființată tot din anul 1945.

Care este componența adunării generale a acestei societăți:

Din partea grupului sovietic: Andreev Dimitrie Iacovlenici, Galustov Suren Gukasovici și Savelev Constantin Vasilevici;

Din partea grupului român: Grigore Dimitrescu, N. Budurescu și Simons Iassersons.

Avocații care reprezentau societatea au fost numiți Albert Pauker, asistat de domnul Freinian Boris Solomonovici".

Din aceste succinte date se poate constata, încă o dată, predilecția deosebită a bolșevicilor pentru emiterea unor legi cu caracter retroactiv, adică de a consacra prin lege un fapt împlinit. Este clar că prin asemenea legi bolșevicii au consacrat stăpânirea economiei românești pe care o ocupaseră anterior, partea română fiind pusă în fața faptului împlinit.

Este clar, de asemenea, că era vorba de societăți sovieto-române, dar tot atât de clar este și faptul că erau și *române*, numai pentru că ele funcționau pe teritoriul României și aveau ca obiect bogățiile țării noastre.

Dacă Mareșalul Ion Antonescu, pe baza unei concepții naționaliste, a încercat să româneze economia din România, deși nu el a fost inițiatorul acestei politici economice, nu putem să nu observăm că, din anul 1945, a început un proces invers. Nu mă interesează naționalitatea celor care compuneau adunările generale ale sovromurilor, după nume se pare că existau și unii români, dar cei care reprezentau societatea în mod sigur nu erau români.

Nu pot să mă pronunț care din cele două tendințe este cea justă - românzarea sau internaționalizarea. Poate nu este justă nici una din ele, dar, sigur, prima nu era împotriva intereselor poporului român, așa CUIÎ S-a reținut în sentința de condamnare a Mareșalului Antonescu.

Iată deci „stimați tovarăși" judecători de la tribunalul poporului, când am putea vorbi de aservirea economică a țării.

Am omis să precizez că Sovromurile au fost înființate pe termen nelimitat. Cu alte cuvinte, până la epuizarea resurselor țării.

*
*
*

Având în vedere că în capitolul referitor la „aservirea economică” a țării, prin antisemitism și prin reprimarea „muncitorilor patrioți”, s-a vorbit și de Serviciul Special de Informații, ca „organul cel mai diabolic de care s-a servit acuzatul Ion Antonescu”, ar fi nedrept să nu aflăm și opinia fostului șef al S.S.I., acuzatul Eugen Cristescu, condamnat și el la moarte, dar a cărui pedeapsă a fost comutată în detenție pe viață. M-am oprit la memoriul depus de Eugen Cristescu, după încheierea dezbaterilor judiciare. De altfel, toți acuzații care au depus asemenea memorii, determinați de faptul că, în cursul dezbaterilor, nu au avut posibilitatea să se apere, dată fiind graba judecătorilor pentru a pronunța cât mai repede condamnarea, fiind convinși, probabil, că acuzații aveau posibilitatea să răstoarne în întregime actul de acuzare.

Să vedem, deci, ce a spus Eugen Cristescu, în memoriul său:

„*Citind actul de acuzare mi-am amintit de celebrele cuvinte ale lui Jan Jaures:*

«*Dacă ar trebui să mă judec după valul de ură și incriminări ce s-au ridicat împotriva mea, ar trebui, fără îndoială să cad în păcatul megalomaniei.*»

Examinând apoi raportul de forțe între acuzare și apărare, am văzut atunci deosebirea ce există între posibilitățile acuzării și ale apărării.

Ancheta era făcută în lipsa mea din țară, sub psihoza unei aver-siuni Jară replică din partea mea, iar eu în imposibilitate de a aduce cea mai mică contra-dovadă scrisă, mai ales în domeniul problemelor secrete necunoscute marelui public.

Dosarul se compune, în prima parte, din simple note de informațiuni, care se repetă de 3-4 ori sub forme variate.

Ele vin din umbră prin Ministerul de Interne, parcă nu aș ști că în dosul lor stă directorul Georgescu, scos de la conducerea secției de contrainformații pentru abuzuri și indiscreții de serviciu făcute în favoarea germanilor.

Nici o verificare, nici o cercetare asupra originii, substratului și veracității acestor note și nici o confruntare cu ancheta făcută asupra lor de Ministerul de Război în octombrie 1944 cu rezultat favorabil mie, declarat de magistrații anchetatori.

În schimb, actul de acuzare se întemeiază pe notițe de informare, iar acuzațiile privind așa zisele nereguli materiale, ba mai mult, adoptă textual chiar concluzia luată dintr-o asemenea notă care zice:

«Din enumerarea celor de mai sus, ajungem la concluzia că S.S.I. a vândut interesele națiunii și a jefuit banul public».

Dosarul mai conține câteva declarații ale funcționarilor pedepșiți de mine în majoritate, iar alții, sub stare de arest, dau depoziții imaginare și contradictorii crezând că vor putea câștiga simpatia anchetatorilor. Dar, probabil la stăruința organului de anchetă de a da preciziuni, ei se retranșează și se apără că cele ce au declarat le știu din auzite, din spusele agenților, că nu cunosc date exacte și citează apoi pe alți agenți care ar putea preciza, pe care însă ancheta nu-i mai ascultă.

Compartimentarea secțiilor unui serviciu secret, atât pe plan orizontal cât și pe plan vertical, nu dă acestor funcționari posibilitatea de a cunoaște nimic exact peste cadrul lor restrâns de atribuții și atunci se mărginesc în declarațiile lor la versiuni create de fantezia agenților.

Cele 6 declarații acuzatoare sunt neutralizate prin alte 10 declarații favorabile mie și care se bat cap în cap cu cele de mai sus.

Pe baza acestor probe mi se cere condamnarea la moarte fără nici o probă scrisă sau documentară.

Toate aceste declarații au fost luate pe când eu eram plecat în Rusia și aceștia s-au gândit că se poate face (sic.) simpatici anchetatorilor și eventual pot fi scutiți de orice neplăceri, dacă aruncă totul pe mort.

Unul dintre autorii declarațiilor, jenat că l-am întrebat dacă l-am făcut din comisar, sub-director când depunea ca martor al acuzării, a început să vorbească de niște vârfuri înaintate și aripi flotante, expresii bune pentru profani în materie, dar inadmisibile pentru profesioniști serioși.

Organele de anchetă găseau la S.S.I. o vastă arhivă pe care ar fi putut-o comita Ca Să vadă adevărul S-au limitat însă la aceste 6 declarații.

Atunci am cerut eu, prin două cereri, întregă această documentație, 30 de acte și dosare și am propus 35 de martori.

Nu mi s-apus la dispoziție nici un act, n-a venit nici un martor.

Nu pot tolera, domnilor judecători, ca delatorii pedepsiți disciplinar și unii eliminați din funcție să arunce acuzații odioase, nefondate, iar ei să îmbrace mantia albă și să se situeze în postură de moralizatori ai vieții publice.

Cu privire la acuzația că am supus la tratamente neomenoase pe cei aflați sub puterea mea, că am ordonat sau comis acte de violență, torturi și alte mijloace ilegale de constrângere în chestiuni cu caracter rasial.

Dosarul nu conține absolut nici o probă.

Nu neg, onorat consiliu, că am avut câteva semnalări de abuzuri și chiar un act de violență săvârșit de un magistrat căpitan.

Destituirea, arestarea și trimiterea în fața justiției a fost totdeauna răspunsul meu la cea mai mică abatere de la lege.

De exemplu cpt. mag. Ouatu, care întrebuițase violențe împotriva unui spion ungar, a fost condamnat la 10 ani închisoare.

Alți 3 cpt. magistrați, pentru abateri mai mici au fost trimiși pe front în linia întâia.

Șeful de grupă Covaci Gh. și 4 agenți care au luat 7 kg aur unor evrei, ce i-a cercetat la Chișinău - toți destituiți, arestați și condamnați la Chișinău.

Șeful de echipă Rizescu, care și-a însușit lucruri casnice din casele părăsite la Cetatea Albă, destituit, arestat și condamnat.

Alte abuzuri nu au fost semnalate."

Și-a însușit în mod ilicit averi

„Dacă în dosar nu e nici o anchetă, în schimb toate aceste afirmații din note au fost dovedite false de g-ral magistrat Păiș și colonel magistrat Rudcanu din Ministerul de Război. Ei mi-au declarat la sfârșitul anchetei că nu au constatat nimic penal contra mea.

GeMmlul CULin, Controlorul permanent al gestiunii S.S.I. a declarat Tribunalului că nici în timpul, nici după părăsirea serviciului, nu a constatat nici o neregulă în gestiunea mea.

Cât privește pogromurile de la Mostovoi, Berezovka și altele, s-a dovedit în dezbateri că ele au fost executate de S.S.-ul german. "

Hitlerism și fascism

24 ani am fost și am acționat ca hotărât antilegionar.

Descoperirea planurilor rebeliunii și arestarea comandamentelor legionare, preot Boldeanu și Ovidiu Comșa, sunt opera mea personală.

Salvarea oamenilor politici arestați a doua zi după Jilava s-a făcut de Rioșanu, pe baza informației mele.

Ani de zile am fost urmărit de legionari.

Lucrările dizolvării Gărzii de Fier în decembrie 1933 s-au făcut de mine.

La rebeliune, manifestele, cuvântările la radio ale legionarilor atacau în primul rând persoana mea.

Serviciile de informații sunt organe odioase în opinia publică, dar absolut necesare în viața tuturor statelor, unde ele au existat, există și vor exista întotdeauna. "

După audierea martorilor, Eugen Cristescu a simțit nevoia să facă o serie de completări care depășesc declarațiile inițiale, ca întindere. Astfel:

„Deoarece eu am fost acela care am deschis discuția asupra politicii trecutului în România și atitudinii exponenților partidelor istorice față de pregătirea, începerea și purtarea războiului și întrucât s-au prezentat în instanță trei martori ai acușării - D-nii Gh. Brătianu, C-tin I.I.C. Brătianu și Iuliu Maniu, cărora și eu mi-am îngăduit a le pune unele întrebări - parte privind relațiunile mele cu d-niile lor, iar parte privind atitudinea lor reală față de purtarea războiului alături de Germania contra U.R.S.S. și deoarece D-nii Brătianu și Iuliu Maniu au contestat unele afirmațiuni ale mele.

Pentru ca onoratul Tribunal al Poporului să nu aibă nici o umoră de îndoială asupra sincerității mele și veracității faptelor a căror confirmare am înțeles să o cer și celor de mai sus.

Am onoarea a expune cele ce urmează:

Drept expresiune a conștiinței mele de român, a sentimentului meu patriotic și în interesul de a stabili - în fața reprezentanților poporului - adevărul întreg și obiectiv - m-am ocupat de latura politică a procesului și am căutat să contribui la fixarea atitudinii reale a partidelor Național Țărănesc și Liberal, față de problema războiului.

Dl. Gh. Brătianu a contestat afirmația ce am făcut că în întrevederea dintre D-sa și mine, în casa Papacostea, mi-a afirmat că el este acela care a determinat vizita Ex-Regelui Carol la Berchtesgaden la Hitler.

Confirm în totul afirmația mea, cu adăugirea că D-sa s-a mai exprimat că nu este altă politică de făcut decât aceea alături de Germania.

Și aceasta o fac cu atât mai mult cu cât este vorba de un fapt constat de mine, direct, atât din convorbirea cu D-sa, în întrevederea citată, cât și din toate informațiunile și verificările mele făcute în calitate de șef al Serviciului Secret al Statului.

Cum Dl. Gh. Brătianu a minimalizat relațiunile sale cu Killinger, pentru restabilirea adevărului afirm următoarele:

în timpul boalei Mareșalului, care n-a fost multă vreme precizată, decât după vizita medicală a d-lui Eppinger de la Viena și care a pus diagnosticul - malarie -forurile germane din București erau foarte îngrijorate de succesiunea Mareșalului, în cazul unui deznodământ fatal.

Vorbind întâmplător cu Killinger, într-o chestiune de serviciu, acesta mi-a exprimat grija conducerii germane asupra stării fizice a Mareșalului și consecințele dificile în care ar putea fi pusă de a-și da asentimentul la alegerea unui nou conducător. întrebându-l la cine ar reflecta, Killinger mi-a răspuns: «Nu este altă soluție pentru noi decât Gheorghe Brătianu, apreciat de conducerea Reichului».

Din convorbire am înțeles că Killinger avusese mai multe întrevederi cu Gh. Brătianu pe această chestiune. Știam, de altfel, că dl. Gh. Brătianu avea totdeauna dese consultații cu Killinger, care-l considera ca un element de pondere în P. L. -pentru neutralizarea eventuală a Mădăinăcescu partid, în cazul când ar intenționa să jeneze interesele Germaniei în România.

Dl. Gh. Brătianu a mai contestat chiar și unele întrevederi cu membrii guvernului, ori eu care aveam un serviciu de pază la Preșidenție și locuința D-lui Mareșal și D-lui Mihai Antonescu, primeam foarte

dese comunicări asupra vizitatorilor D-lui Gh. Brătianu la Președinție și care durau ore întregi. Nu a fost act politic important în timpul războiului ca dl. Gh. Brătianu să nu fi vizitat Președinția și, în special, pe M. A. Antonescu și nu rareori am așteptat să intru în audiență de serviciu la acesta - ore întregi - din cauza convorbirilor intime cu dl. Gh. Brătianu.

Tot din informațiunile și verificările mele știu că dl. Gh. Brătianu, în diferite cercuri politice din Capitală, apăra politica guvernului - ca nefiind alta posibilă în acea vreme.

Situația penibilă în care s-a găsit dl. Gh. Brătianu în fața întrebărilor noastre când căuta timp de reflecțiuni, printre frazele: «Nu înțeleg conținutul întrebării, n-am sesizat ce voieți a spune» - a înlesnit onoratului Tribunal, convingerea că noi am spus adevărul, iar d-sa divaga înformele vagi, spre a contesta faptele petrecute și atitudinile reale ce le-a avut în raporturile cu Germania.

Privind chinuitoarea situație a d-lui Gh. Brătianu, mi-am amintit legenda noastră din bătrâni care spune că, în momentele când se zburcună viața poporului și el își caută drumul adevărului în problemele naționale, spiritele marilor eroi ai trecutului, scoboară deasupra mulțimilor adunate și veghează la soarta generațiilor viitoare. Simțeam duhul marelui Nicolae Iorga, care ne întreba cu mustrare: «Acesta este urmașul meu la Academia Română?»

Avea desigur dreptate, căci, cum va stabili adevărul istoric un om care contestă faptele și atitudinile pe care el însuși le-a avut și le-a manifestat? De altfel, întrebarea unică pusă de dl. acuzator șef Stoian a confirmat și afirmațiile mele și lamentabila postură în care s-a situat în fața onor Tribunalul Poporului, profesorul de istorie și prezumtivul șef al P. L. dl. Gh. Brătianu.

Dl. Iuliu Maniu se preface că nici nu mă cunoaște.

A fost nevoit să confirme relațiunile mele directe și indirecte cu d-sa.

De asemenea cu greutate a fost nevoit să recunoască intervenția mea spre a-l determina să corecteze anumite imprudențe ce puteau fi fatale pentru țară.

A negat că primele condiții de armistițiu le-a primit de la mine, prin cifrul ce posedam. D-sa și în numele D-lui Dinu Brătianu au comunicat prin mine Mareșalului Antonescu că nu pot fi primite acele

condițiuni, că tratativele trebuie să continue, ceea ce desigur a contribuit la întârzierea rezultatelor și crearea unei situațiuni inonabile pentru țară.

Deși a negat, eu confirm însă că i-am comunicat din partea d-lui Mareșal Antonescu că acesta are condițiuni mai bune, obținute direct de la U.R.S.S. prin d-na Kolontai.

Dacă dl. Maniu avea în adevăr relațiuni cu Stockholmul în problema armistițiului, nu era oare dator să să-mi comunice pentru d-l Mareșal mersul și rezultatul acestor tratative?

Impresia mea a fost că d-l. Maniu evită tratativele directe cu U.R.S.S.

*
*
*

Afirmația d-lui Maniu că a fost cu d-l Mihalache la dl. Mareșal în seara de 22 august - este total inexactă. Eu eram la Cabinetul d-lui Mihai Antonescu și m-am întreținut cu dl. Mihalache până când d-l Mihai Antonescu l-a condus pe d-l Mihalache la d-l Mareșal. Am știut la timp de la serviciul meu de pază al Președinției că d-l Mihalache stătuse multă vreme la dl. Mareșal.

D-l Maniu a mai afirmat că organizația Rică Georgescu era numai pentru legături politice externe. Eu, ca cunoscător al dosarului, afirm că marea majoritate a mesageriilor conțineau spionaj în defavoarea armatei române; că membrii organizației, după arestare, s-au servit de paravanul așa zisei acțiuni politice căutând să justifice întrebuințarea unei importante sume de bani în propaganda în Ardealul de Nord, fapt verificat și dovedit inexact.

* *
*

*în legătură cu venirea în țară a echipei de parașutiști englezi, condusă de colonelul De Chastlain, menționez că 3 zile înainte de venirea acestora, am fost informat în scris și adresa se găsește la **Serviciul Secret, venit de la Serviciul de Informații al Armatei Germane**, care mă aviza că va veni în țară un colonel englez care se va întâlni cu d-l Maniu la Băile Herculane. Acest fapt ne-a pus într-o situație critică față de germani și din această cauză misiunea colonelului Chastlain a fost descoperită de la început.*

Mai menționez că dl. Mareșal Antonescu, în dorința de a obține relațiuni directe și rapide cu U.R.S.S. în vederea armistițiului, m-a autorizat să caut a stabili o legătură directă cu Serviciul de Informații Sovietice, prin echipa de parașutiști sovietici Petrescu-Kis, ce fusese arestată la aterizare de jandarmi. Această legătură nu a putut fi realizată, întrucât unul din membrii echipei își fracturase piciorul la căderea cu parașuta și nu se putea deplasa - iar aparatul de telegrafie ce-l posedase se defectase la căderea pe pământ și cifra se pierduse.

Dl. Maniu a negat și faptul că eu i-am prezentat ultimatumul de 72 ore ale puterilor aliate, cât și discuția avută cu d-sa în această ocazie. Faptul este perfect exact așa cum l-am relatat eu, iar măsurile luate de d-sa cu acea ocazie — chemarea lui Știrbei la Ankara și trimiterea lui Vișoianu la Cairo - nu au făcut decât să întârzie tratativele.

Cu ocazia ultimei întrevederi cu dl. Maniu, cu 10-15 zile înaintea de armistițiu, d-sa a stăruit ca dl. Mareșal Antonescu să fie acela care să facă armistițiu, afirmând că vorbește și în numele d-lui Dinu Brătianu. Nu mi-a pomenit nimic de Blocul Democratic și chiar la remarcă mea că germanii au cunoștință de realizarea acestei organizații politice și-l rog să-i acopere acțiunea, d-sa nu mi-a dat nici un răspuns, ca și cum această organizație n-ar fi existat. Știam însă din informațiile mele că intenția care stă la baza constituirii acestei organizații politice nu era alta decât de a-i ține pe comuniști legați de d-sa ca să nu facă vreo acțiune separată, iar tratativele lui Mihai Popovici nu aveau alt rost decât să-i poarte pe comuniști cu vorba și să întârzie cât mai mult o acțiune hotărâtă a Blocului, așa cum comuniștii o cereau.

După armistițiu am văzut la Dobrești pe dl. Mihalache, când d-sa mi-a povestit audiența din seara de 22 august la Mareșal - singur, fără dl. Maniu, afirmându-mi că în acea seară a rămas înțeles cu dl. Mareșal ca acesta să facă armistițiu; d-l Mihalache mi-a afirmat că d-sa a tratat în numele d-lui Maniu și Dinu Brătianu. Mi-a adăugat că dl. Mareșal Antonescu i-a spus că ultima întrevedere cu Hitler a **fost foarte dezagreabilă pentru d-sa, că d-l Mareșal Antonescu i-a comunicat unele lucruri pentru care i-a luat cuvântul de onoare că nu le va relata nici d-lui Maniu. Cum dar susține dl. Maniu că a fost și el cu dl. Mihalache la dl. Mareșal? Și, în sfârșit, dl. Mihalache că dl. Brătianu este acela care a încurcat lucrurile, întrucât din modul cum**

a relatat întrevvederea cu Mareșalul în dimineața zilei de 23 august, la Snagov, s-a tras concluzia că Mareșalul nu vrea să încheie armistițiul, ceea ce și d-sa contestă, întrucât stabilise definitiv cu dl. Mareșal, în seara zilei de 22 august și acesta convenise să facă el Armistițiul.

Acesta este adevărul și nu cel pe care l-au afirmat d-nii Maniu și Gh. Brătianu.

In ceea ce privește linia generală politică și relațiunile celor două partide cu guvernul de la septembrie până la armistițiu, relatez în rezumat următoarele:

Relațiunile erau în permanență și erau întreținute și erau din cele mai bune. Dl. Gheorghe Brătianu făcea legătura cu d-l Mihai Antonescu și d-l Mihalache cu dl. Mareșal Antonescu.

Că a existat o înțelegere tacită și permanentă ca guvernul să ducă perioada politică cu germanii, iar cele două partide să sprijine din umbră această acțiune și să constituie rezerva pentru viitor.

Au știut de Pactul Tripartit, au fost consultați la începerea războiului și au consimțit ca numai la terminare să se facă un guvern de uniune națională.

Că nu au protestat nici la Plebiscit, ci s-au abținut de la vot din tactică politică, neștiind care va fi rezultatul și lăsând astfel calea deschisă pentru ambele ipoteze.

Că au existat mai multe întrevederi directe între dl. Mareșal și d-nii Dinu Brătianu și Maniu, iar alte legături cu Maniu au fost întreținute prin mine, că în timpul rebeliunii toți acești vajnici luptători și prietenii lor politici dispăruseră în conspirativitate, iar atunci când noi ceream oameni ca să organizăm redutele de rezistență pe cartiere contra asalturilor legionare, nu ni s-a dat nici un concurs.

Că valoarea protestatară a memoriilor, prin însăși acțiunea celor două partide, se reduce la valoarea unor fițuici manifeste pe care le împrăștiu în public. Era suficient să aibe acte înregistrate cu dată certă la Președinția Consiliului de Miniștri, spre a le putea specula mai târziu ca „ acte istorice ”.

Dar care era importanța ce o dădeau atunci acestor scrisorele rog a se vedea declarația mea din dosar.

Dacă am căuta să facem un tablou al victimelor celor două partide, în raport cu măsurile represive de război, nu am avea cu ce să-l completăm.

în schimb, însă, putem scrie registre întregi cu numele organizațiilor bancare și industriale care au profitat de pe urma românizării, camuflajul întreprinderilor evreiești, afacerile cu germanii și îmbogățirile de război din cele două partide.

Cu toate negațiile și protestele d-lor, toate aceste afirmațiuni ale mele au fost confirmate în timpul dezbaterilor.

Desigur că aveau tot interesul ca asemenea destăinuri și altele pe care spațiul restrâns nu mi-l permite astăzi - să nu se mai producă și astfel m-au trimis în Rusia, ca să scape de un om incomod și să adoarmă pentru totdeauna glasul aceluia care știa prea multe din subteranele vieții politice românești, întrucât trăise 24 ani în tainele vieții intime de stat.

Erau sclavii convingerii rezultată din propaganda germană asupra așa ziselor metode sovietice de reprimare a oamenilor.

Totul a fost o minciună și iată că generozitatea rusă mi-a îngăduit să pot vorbi astăzi și să spun tot adevărul.

De aceea, să facem un act de recunoaștere publică și să dăm cezarului ce este al cezarului.

Să aruncăm vâlul minciunei și să avem curajul a spune realitatea. Toată acea propagandă a fost falsă și n-a urmărit decât să împiedice orice posibilitate de înțelegere între poporul rus și român, căci, d-lor judecători, am mai constatat, la Moscova, că factorii responsabili cu care am vorbit depuneau un deosebit interes pentru România și durerile ei, privind cu competență și seriozitate probleme românești și cu dorința fermă de a înlătura toate piedicile și toate asperitățile care stau în calea înțelegerii de viitor între cele două popoare și-mi spuneau:

«Avem datoria să descoperim aceste surse de neînțelegeri pentru ca guvernele să poată lua măsuri de îndepărtare a IOD».

Mi-au vorbit sincer și deschis și nu se ascundeau în dosul echi-vocurilor.

Și acum, ca ultim cuvânt, vă rog a-mi permite să mă adresez d-lui **acuzator public Săracu,**

M-ați cercetat cu toată seriozitatea, dar cu corectivul - pentru aceasta vă aduc elogiul meu.

Am avut unele accente tari în apărarea mea, pe care vă rog să le iertați, în forma în care ele s-au făcut. Cu aceeași sinceritate însă sunt

nevoit să vă mărturisesc că păstrez în sufletul meu o umbră de îndoială și de rezervă.

Și de aceea cred că poate acuzarea nu și-a făcut datoria întreagă așa cum era dreptul și obligația ei. Ea a adus pe banca acuzării un funcționar ca să-l facă responsabil de actele unui guvern cu puteri depline - dar care a fost sprijinit - direct și indirect - de cele două mari partide, în declararea și purtarea războiului.

Că acuzarea nu a adus în fața judecătorilor poporului pe toți acei ce au participat și colaborat la acțiunea guvernării Mareșalului Antonescu, pe toți cei care au acceptat toate compromisurile, pe toți cei ce au profitat în toate felurile din necazurile și durerile acestei țări în epoca zilelor triste pe care le-au trăit.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal al Poporului.

N-am avut posibilitatea să dau oprea mare dezvoltare substratului politic real al întregii perioade de război.

Am abuzat destul de întreaga D-vs. răbdare și bunăvoință.

Vă cer iertare și vă rog să primiți respectul meu și întreaga mea recunoștință.

Am înțeles însă să spun atât cât timpul și cadrul mi-a îngăduit - adevărul în trista lui realitate ca să-l știți și dvs. care trebuie să judecați pe toți, să-l așteptați și țara care așteaptă o dreaptă judecată și pentru cei ce au fost aduși pe drept sau pe nedrept aici, dar și pentru cei ce au rămas în umbră ca să profite de toată durerea noastră.

După cum lumina soarelui nu se împiedică de praful ce-l întâlnește în calea ei, tot astfel judecata d-voastră dreaptă să pătrundă în toate tainele adevărului”.

*
* *

Am ținut să redau integral memoriul lui Eugen Cristescu pentru că el ne oferă posibilitatea să tragem unele concluzii importante și cu privire la condițiile în care s-a desfășurat, nu numai acest proces, ci și **CU privire la unele aspecte mai generale.**

Înainte însă de a-mi expune punctul de vedere doresc să fac o precizare. Consider că toți cei condamnați pentru că au slujit interesele României până al 23 august 1944, precum și toți cei condamnați pentru atitudinea lor potrivnică noului regim politic instaurat după

această dată, trebuie considerați martiri ai neamului românesc, chiar dacă unii dintre ei, în cursul cercetărilor la care au fost supuși, ori în timpul proceselor judiciare ce le-au fost intentate s-au abătut de la adevăr și au făcut unele declarații contrare convingerilor lor intime. Trebuie să înțelegem că procesul de dedublare a personalității oamenilor, începuse de la primele contacte cu puterea bolșevică. Asuprirea sufletelor începuse. Oamenii au început să învețe că, într-un regim totalitar, pentru a putea supraviețui, trebuie să vorbești și ceea ce nu gândești, sau, mai exact, să nu spui ce gândești. Evident că au fost și oameni care și-au păstrat verticalitatea, dar au fost oameni de excepție, care au plătit scump această poziție. Nu mai insist asupra acestei probleme, care trebuie să constituie subiect de analiză pentru psihologi și filozofi și, eventual, sociologi. Ei sunt în măsură să răspundă la întrebarea, cum de a fost posibil ca, aproape 50 de ani, o minoritate să domine majoritatea.

Ce putem constata din examinarea atentă a memoriului formulat de Eugen Cristescu și în general, a modului de desfășurare a acestui proces?

În primul rând, putem constata că organizarea proceselor judiciare în fața tribunalului poporului a avut la bază principiul „*divide et impera*”. S-a încercat crearea unor disensiuni între personalitățile vechiului regim politic, pentru a le determina să facă declarații unii împotriva altora și a iluziei că, acuzându-l pe Mareșalul Antonescu, ar exista o șansă de scăpare. Această strategie nu a reușit însă, decât în mică măsură. Așa se explică aducerea în procesul Mareșalului, ca martori ai acuzării, a liderilor partidelor politice, pentru a pune la stâlpul infamiei politica guvernului Antonescu. Raționamentul celor care au regizat procesul, potrivit căruia Gheorghe Brătianu, Ion Mihalache și Iuliu Maniu, pentru a-și salva propriile situații, se vor transforma în pionii de bază ai acuzării, s-a dovedit a fi fals. Aceste personalități nu au intrat în acest joc, chiar dacă, în unele probleme, au oscilat sau au avut rețineri, în relatarea completă a adevărului. Era foarte greu în acele împrejurări să fii chiar și martor în proces, deoarece orice apreciere pozitivă la adresa Mareșalului, te putea transforma din martor, în inculpat, așa cum de altfel s-a și întâmplat cu mulți martori. Pe liderii partidelor politice nu i-a putut salva de la închisoare nici faptul că nu

au făcut parte din guvernul Antonescu și nici chiar împrejurarea că au făcut parte din coaliția care a organizat și realizat lovitură de stat de la 23 august 1944. Asta s-a datorat atât faptului că făceau parte din partide a căror ideologie era contrară ideologiei comuniste și deci potrivit principiului bolșevic, cine nu este cu noi este împotriva noastră, dar și faptului că, în cadrul procesului, nu au mai înfierat politica guvernului Antonescu.

În memoriul său, Eugen Cristescu își face apărarea sa proprie, apărare de altfel concludentă cu privire la nevinovăția sa pentru „crimele” care i s-au pus în sarcină.

Dar, în loc să se rezume la această apărare, el a trecut la acuzarea personalităților politice, prin faptul că, în mod insistent, a căutat să demonstreze că aceștia nu s-au opus politicii guvernului Antonescu și că, neoficial, au sprijinit acel guvern. Acest lucru este real, dar apare bizară insistența cu care Eugen Cristescu susținea că: „... acuzarea nu a adus în fața judecătorilor poporului pe toți acei ce au participat și colaborat la acțiunea guvernării Mareșalului Antonescu...”.

Elogiile pe care Eugen Cristescu le aducea U.R.S.S., sunt, de asemenea, surprinzătoare, fiind greu de crezut că, timp de 20 de luni, cât a fost ținut prizonier în U.R.S.S., s-a reușit convertirea sa la bolșevism. El ne prezintă conducerea sovietică deosebit de interesată pentru „România și durerile ei” și dorința lor de a înlătura toate asperitățile care stau în calea înțelegerii între țările noastre.

Putem oare crede că Eugen Cristescu ar fi uitat că neînțelegerile dintre România și Rusia nu au avut altă cauză decât dorința imperiului de la Moscova, sau de la Petrograd, de a-și însuși pe nedrept și de a stăpâni o parte din pământul românesc? Nu putem să credem așa ceva, iar singura explicație a acestei atitudini constă în aceea că lui Eugen Cristescu i s-a oferit o șansă pentru a-și salva viața, șansă pe care, în mod firesc, a acceptat-o. Este posibil ca aceasta să fie și explicația faptului că pedeapsa cu moartea aplicată de tribunalul poporului i-a fost comutată în detențiune pe viață. Oricum, condamnarea sa rămâne la fel de abuzivă ca și a celorlalți acuzați.

Pentru cunoașterea adevărului, este necesar să prezentăm și declarațiile personalităților la care a făcut referire Eugen Cristescu:

Astfel, *Iuliu Maniu*, în fața instanței de judecată, la 11 mai 1946, a declarat următoarele:

„Înainte de deformarea guvernului Antonescu nu am avut ocazia să-l văd pe Ion Antonescu.

Înainte de abdicarea Regelui Carol am avut o întrevedere cu acuzatul Ion Antonescu și ne-am hotărât ca nici unul dintre noi să nu primim nici o însărcinare din partea fostului Rege. De asemenea, Dinu Brătianu, Gheorghe Brătianu și cu Stelian Popescu. Cu ocazia acelei întrevederi am stabilit că, dacă Regele Carol va abdica, să participăm toți la guvern, fără a preciza cine va fi prezident, Dl. Mareșal Antonescu rezervându-și Ministerul de Interne și cel de Război.

Întrevederea a avut loc la Ploiești, după care eu am plecat la Cluj. Urma ca, după trei zile, eu să-l reîntâlnesc la București și împreună să ne ducem la Regele Carol unde să căutăm a obține abdicarea.

Înainte de a sosi eu la București, Regele Carol l-a chemat în audiență pe Ion Antonescu, căruia i-a oferit să formeze guvernul, ceea ce Ion Antonescu a refuzat, dat fiind înțelegerea noastră de a nu primi nici o însărcinare din partea Regelui Carol. În aceeași seară l-am întâlnit pe mareșalul Antonescu, care mi-a comunicat rezultatele audienței avute și mi-a reconfirmat înțelegerea avută.

În aceeași noapte a fost chemat din nou în audiență mareșalul Antonescu. Ce s-a întâmplat însă în acea noapte eu nu știu. A doua zi am aflat că Ion Antonescu a primit însărcinarea de a forma guvernul, cu condiția de a fi conducătorul Statului și de a i se transmite unele din prerogativele regale. De la această dată nu l-am mai văzut decât după ce a format guvernul, după abdicarea Regelui Carol.

După constituirea guvernului Antonescu, în întrevederea pe care am avut-o cu Ion Antonescu d-sa nu mi-a propus ca membri ai Partidului Național Țărănesc să intre în guvern, cred că nu mi-a făcut această propunere și că Partidul Național Țărănesc nu ar fi putut primi să participe la o guvernare dictatorială, însă mi-a cerut a-i da ca tehnicieni unii oameni de ai noștri. Mai precis, nu mi-a cerut a-i da tehnicieni, ci în cazul când va alege astfel de persoane făcând parte

din partidul nostru să mă învoiesc a accepta să colaboreze. Am învoit acest lucru însă nu sub forma unei colaborări politice, ci numai ca tehnicieni administrativi. în acest fel au fost numiți doi secretari generali, d-l Gerota imediat și, mai târziu, d-l Grigore Popescu, tehnicieni în materie comercială și industrială la Ministerul Aprovizionării.

Nu am admis în nici un fel, nici cu aprobarea mea, nici fără aprobarea mea, să intre vreun ministru membru de partid, iar dacă va alege funcționari administrativi să participe numai dacă îmi va cere anterior învoirea, înțeleg respectivul domn.

Nu poate fi vorba de o rezervă față de acest guvern, deoarece eu eram categoric contra guvernului.

Am avut contact politic cu toți șefii de partide și toți primii miniștri, chiar dacă ei erau adversari politici ai mei și în acest fel au fost legăturile mele cât și întâlnirile mele cu Ion Antonescu fără nici o altă semnificație.

Nu am înțeles să sprijin guvernarea Antonescu. Dar, dat fiind că tara era în schimbare de regim și cu regele gonit de pe tron, nu înțelegem, ca orice român, să fac greutăți.

Numai din gazete am aflat începerea războiului României contra U.R.S.S.-ului.

Dl. ministru Antonescu m-a vizitat într-o altă împrejurare după începerea războiului. Nu este exact că m-ar fi vizitat înainte de începerea războiului.

Este inexact că la mine în casă s-ar fi purtat conversații politice pentru formarea unui guvern în preajma războiului în care să participe un reprezentant apropiat al meu.

Este însă adevărat că dl. Ion Mihalache mi-a comunicat că i s-a făcut oferta în preajma războiului de a intra în guvern ca viceprezident. în urma convorbirilor dintre noi și sfaturile ce i-am dat, am hotărât ca nici dl. Ion Mihalache și nici vreun alt membru al partidului meu să nu intre în guvern.

În preajma războiului, într-o întrevedere avută cu dl. M. Antonescu, i-am declarat că sunt categoric în contra războiului cu U.R.S.S., mai ales că se pune problema a se duce un război sfânt împotriva U.R.S.S., dar am fost pentru reluarea Basarabiei și Bucovinei, pentru că socoteam că cedarea Basarabiei s-a făcut în împrejurări rușinoase, făcute

de dl. Tătăărăscu și pentru că eram clar față de întreaga situație din Europa, că în prima fază a războiului, Germania putea avea succese foarte importante față de Rusia și pentru că găseam ca neindicat ca Germania să puie mâna pe Basarabia și Bucovina, ceea ce ar fi însemnat mărirea spațiului ei vital la care tindea.

Asupra poziției mele dau următoarele explicațiuni: Basarabia, Bucovina este teritoriu național, a fost și este pământ românesc și a călca armata noastră acest teritoriu este just, pe când a face un război de cucerire peste Nistru este injust.

Explicația ce o dau este că Basarabia nu putea fi sacrificată nici pe cale de război, dar nici pe cale diplomatică, fără acordul U.R.S.S.-ului, dar în acele împrejurări era preferabil să o ocupe armata română decât armata germană, așa cum am arătat mai sus.

Sub nici un fel de cuvânt nu aș putea spune că România a făcut bine că a intrat în război cu U.R.S.S. Chestiunea prezintă o problemă tactică, politică și militară și aceasta trebuia să fie rezolvată, firește, de guvernul care conducea țara și apreciez că și în politică tonul face muzica.

Apreciez că acuzații din boxă sunt singurii care au a răspunde de politica lor, deoarece nu au consultat pe nimeni, nici țara și nici opinia publică, ceea ce este necorespunzător și din punct de vedere internațional și din punct de vedere național.

Ei sunt singurii responsabili că și-au asumat răspunderea, că au condus politica greșit, iar noi am protestat prin diferite memorii și întruniri publice.

O politică se poate face bine și se poate face rău. Și cea mai bună intențiune se poate transforma într-o crimă.

Actul politic al intrării în război nu am avut ocazia să-l aprob; când mi s-a oferit ocazia l-am dezaprobat.

După izbucnirea războiului dl. M. Antonescu m-a încunoștiințat despre anumite declarațiuni politice pe care le ducea în Madrid cu **ambasadorul Statelor Unite din America.**

Cu această ocaziune este adevărat că am recomandat d-lui M. Antonescu ca, în conversațiunile cu ambasadorul de la Madrid, să fie utilizat și dl. Dr. Manoilă, care nu este membru al partidului nostru și este director general al Statisticii.

În iarna 1943-1944, realizând legături cu Națiunile Unite la Cairo, generalisimul Willson mi-a cerut să trimit acolo un emisar trimițându-mi în acest scop o telegramă, printr-o legătură telegrafică Jără fir ce o posedam. L-am pus în curent pe Ion Antonescu cu această telegramă, trimițându-i textul și am cerut să dea posibilități de plecare, viză de ieșire, d-lui Știrbei, pentru apleca la Cairo ca reprezentant al meu. Dl. mareșal Antonescu mi-a acordat această viză și dl. Știrbei a plecat la Cairo, iar mai târziu am mai putut trimite și un alt reprezentant al meu, pe dl Vișoianu, ca Consilier al D-lui Știrbei.

Nu este exact că Ministerul de Externe m-arfi informat de cursul tratativelor de la Cairo, ci eu am informat Ministerul de Externe pe dl. M. Antonescu de mai multe telegrame primite de la dl. Știrbei, în scopul ca aceste rezultate să fie cunoscute de d-sa pentru a nu se întretăia cu tratativele ce se duceau la Madrid. De rezultatul tratativelor, adică de condițiunile de armistițiu eu l-am informat pe d-l M. Antonescu și d-lui pe mine.

La data de 13 aprilie 1944 am primit o comunicare radiotelegrafică de la știrbei In care mi se comunicau preliminarile armistițului. Intr-o întâlnire ce am avut cu M. Antonescu, într-o casă neutră, l-am pus în curent cu comunicările primite.

Este inexact că dl. M. Antonescu mi-arfi trimis mie condițiunile armistițului, încheiate la Cairo și primite de el prin intermediul legației de la Ankara.

Este adevărat că într-o întrevedere ce am avut-o într-o casă particulară la București, cât și într-o întrevedere avută cu d-sa la Snagov, dl. M. Antonescu mi-a comunicat că ar fi primit comunicări asupra condițiunilor armistițului de la Stockholm, că ar fi fost comunicate de d-na Kolontai, ambasadoare sovietică la Stockholm, nu m-a interesat această comunicare a d-lui Antonescu, mai bine spus, nu am pus prea mare cont pe asta, deoarece și eu aveam legături cu d-na Kolontai printr-un prieten ce-l aveam la Stockholm și care făcea comunicări radiotelegrafice la București. Comunicările de la Stockholm le aveam și pe altă cale.

Nu este exact că am cerut d-lui M. Antonescu de a trata tot eu cu sovieticii, în numele opoziției, deoarece un astfel de punct de vedere este contra firei mele să cred că ceea ce tratez eu este mai important decât ceea ce tratează guvernul țării.

Este adevărat că rezultatul tratativelor de la Cairo nu m-au mulțumit complet, din cauze că, și în aceste preliminarii, se arăta că Basarabia și Bucovina rămân U.R.S.S., și pentru că U.R.S.S. nu convenise că armistițiul să fie semnat la Cairo, ci la Moscova, ceea ce eu nu socoteam de bine pentru țară, deoarece știam că, la Moscova, nu se poate semna armistițiul decât după ce s-ar fi deschis front pentru Armata Roșie, deci după ce noi am fi satisfăcut condițiunile oneroase pentru noi, adică noi să fi ieșit din Axă, noi să fi deschis frontul ceea ce era obligamentul de căpetenie al nostru, în schimb restul condițiunilor trebuiau să se stabilească ulterior după ce noi ne-am fi îndeplinit obligamentele, deci nu era un echilibru între situația țării noastre și între aceea a U.R.S.S.

În momentul când s-au cunoscut condițiunile de la Moscova, Mareșalul Antonescu făcea obiecțiuni asupra condițiunii ca armata română să întoarcă armele contra Germanilor, obiectând că o chestiune de onoare militară îl oprea a face acest lucru și fiindcă nici nu prevedea un rezultat bun din această situație. Am obiectat că din punct de vedere politic obiecțiunea nu este justă și în această situație ar fi indicat să predea altcuiva sarcina de a încheia armistițiul pentru a nu fi pus în conflict cu legile onoarei militare.

Condițiile preliminare de la Stockholm nu le cunosc exact.

După câte mi s-a comunicat însă, erau condiții egale cu acelea de la Cairo. Atât de la Cairo-Stockholm cât și din Londra mi se comunicase că Transilvania sau cea mai mare parte va fi a noastră, ori evident că în toate aceste condiții se lăsau o latitudine care nouă nu ne convenea, dar atât de la Cairo, cât și de la Stockholm mi s-a comunicat că, dacă nu accept aceste condiții, vor veni zile groaznice pentru țara românească și că tratativele vor fi rupte.

Și la Cairo și la Stockholm, în tratativele ce au urmat, mi s-a comunicat că într-adevăr întoarcerea armelor armatei române contra nemților nu este o chestiune esențială și că dânsa va fi necesară numai în cazul când trupele germane se vor opune guvernului care va semna armistițiul.

Și în adevăr că așa a fost, arăt că mă aflam la Palatul Regal în timpul bombardamentului german asupra Bucureștiului și Palatului și a venit generalul Gestenberg care, în conversațiile ce a avut, a comunicat că trupele germane se vor retrage din București, dacă vor

fi lăsate, încetând bombardamentul și necontinuând marșul coloanei ce se îndrepta spre București și el personal o va întoarce înapoi. În aceste condițiuni li s-au dat asigurări că poate părăsi regiunea și a și părăsit-o, însă nu s-a ținut de cuvânt continuând bombardamentul și acțiunea militară, ceea ce a determinat și începerea ofensivei noastre.

Tratativile de la Stockholm aveau un caracter particular, totuși de la Stockholm mi s-a comunicat că U.R.S.S. ar fi dispus ca în ceea ce privește condițiunea de a lupta contra nemților, această condițiune să nu se pună decât în cazul unei atitudini ostile a trupelor germane în cazul semnării armistițiului tot de la Stockholm s-a comunicat că o parte a țării va fi scutită de a fi folosită de trupele sovietice în trecere. Aceste condițiuni au fost comunicate și de d-na Kolontai însă ele nu au căpătat formă definitivă și nu au devenit formale în condițiunile de armistițiu, de la Cairo, numai în cele de la Moscova. După semnarea armistițiului de la Moscova, mareșalul Malinovski a declarat că toate tratativele anterioare ce s-au dus pentru încheierea armistițiului nu mai pot fi ținute în seamă din moment ce condițiunile au fost semnate la Moscova, și în aceste condițiuni a trebuit și nu am avut ce face altceva decât să ducem ofensiva contra nemților.

De această modificare a condițiunilor în ceea ce privește lupta contra nemților nu am putut aviza nici pe d-l Ion Antonescu, nici pe d-l M. Antonescu, deoarece ele mi-au fost avizate prin Stockholm, în ultimul moment și nu informă oficială.

În ziua de 22 august 1944 am fost cu dl. Mihalache la dl. Ion Antonescu căruia împreună i-am comunicat că România trebuie să iasă imediat din Axă și că trebuie să încheie armistițiu; d-sa mi-a răspuns atât mie, cât și d-lui Mihalache, că armistițiul nu se poate face, fiindcă armata germană este prea puternică în România. Nu pot preciza la ce oră a zilei a avut loc această întrevvedere între mine și d-l Mihalache, pe deoparte, și dl. Antonescu, pe de altă parte.

Deoarece eu consideram că armistițiul trebuie făcut într-un cadru larg național și că, la armistițiu, era necesar să participe și Ion Antonescu, datorită autorității morale pe care o avea cât și sprijinul armatei de care se bucura, am trimis pe dl. Mihalache să se ducă din nou la d-l mareșal și să insiste la dl. mareșal Antonescu, ca el să ia în mână, adică mareșalul Antonescu să ia în mână această mare tranzacțiune națională, care era armistițiul.

în aceeași seară de 22, dl. Ion Mihalache, reîntors de la mareșal, mi-a comunicat pe scurt că intervenția d-salepe lângă mareșal nu a avut succes.

A doua zi dimineață l-am însărcinat pe dl. Gheorghe Brătianu de a se duce din nou la Ion Antonescu, pentru a-i preciza că este necesar ca mareșalul să încheie armistițiul, noi toți acordându-i tot sprijinul nostru politic și social în acest scop, dacă Regele va pleca.

Mandatul dat d-lui Gheorghe Brătianu de a oferi sprijin politic era dat în numele și pentru Partidul Național Țărănesc și pentru Partidul Liberal.

Și în dimineața următoare de această dată 23 august 1944 am trimis din nou pe dl. Gheorghe Brătianu pentru a-și repeta mandatul pe lângă I. Antonescu.

întors de la întrevvedere cu I. Antonescu, dl. Gheorghe Brătianu mi-a comunicat că l-a găsit de astă dată pe Ion Antonescu mai bine dispus, pentru a încheia armistițiul. Această știre ne-a înviorat și am căpătat speranța că se va putea ajunge la armistițiu.

Am comunicat palatului această știre, care, determinat de știre, a hotărât audiența d-lui Ion Antonescu în după amiaza aceleiași zile de 23 August, mi separe la 5 d.m., urmând ca în acea audiență să se stabilească definitiv lucrurile. Nu știu ce s-a întâmplat la acea audiență, fiindcă nu am fost de față, nici la Palat nu m-am dus în aceeași seară.

Nu știu ce s-a întâmplat în noaptea de 23 August, după audiență și din oamenii de pe la palat am auzit că mareșalul Antonescu ar fi fost arestat. Revin și arăt că nu am auzit acest lucru și că nu am avut nici o cunoștință asupra desfășurării evenimentelor până a doua zi dimineața, în zorii zilei, când a venit la mine dl. Aurel Leucuția și mi-a comunicat ce s-a întâmplat pe scuri și că e informat că armata germană vine spre București și că Palatul este bombardat. Atunci eu împreună cu dl. Leucuția m-am dus la Palat ca să văd ce este. într-adevăr Palatul era sub explozia bombelor germane, au fost omorâți câțiva oameni și mai mulți răniți. Eu constatând precis că armata germană se apropie în marș militar spre București, am vorbit cu dl. general Sănătescu care, în timpul nopții, fusese numit prezident al Consiliului de Miniștri și, fiind informat de acțiunea generalului Gerstemberg, am stabilit cu generalul Sănătescu că, deoarece trupele germane își călcase ră

angajamentul, armata română să intre în acțiune pentru depresurarea Bucureștilor.

Despre tratativele armistițiului nu erau încunoștințările jăcute decât pentru un cerc foarte restrâns de oameni, ca dl. Gh. Brătianu, dl. D. Brătianu și I. Mihalache, în consecință era greu de făcut comunicări și altora. Acest fapt explică că dl. M. Antonescu nu a fost informat pe cât știu eu, fiindcă eu nu l-am putut informa de schimbarea făurită a condițiilor prin Stockholm asupra poziției armatei și ar mai fi o explicație că nu a cunoscut aceasta și modul rapid în care s-au succedat evenimentele. Și credeam de asemeni că nu este necesar, deoarece dl. M. Antonescu a avut și el legături cu d-na Kolontai și bănuiam că cel puțin cât știu eu putea să știe și d-lui.

Nu aș putea preciza în amănunte ceea ce am discutat cu Ion Antonescu în seara de 22 august 1944, conversație la care a fost de față și dl. I. Mihalache, însă, în general, a fost vorba de raporturi între români și germani și de situația ce s-ar crea prin rezistența Germaniei. În general atitudinea lui Antonescu a fost binevoitoare pentru armistițiu și, dacă nu am putut ajunge la înțelegere cu el, este din cauză că nu avea încredere, probabil, în reușita loviturii.

Dl. Brătianu nu mi-a comunicat că mareșalul Antonescu i-ar fi cerut să aducă scrisori în care să se stabilească și acordul partidelor pentru încheierea armistițiului pentru chestiunea Basarabiei. Nu-mi aduc aminte să fi fost vorba de scrisori în legătură cu armistițiu între mine și Ion Antonescu. Dl. Gh. Brătianu, care a declarat aceasta, putea chiar să redacteze această scrisoare sau un alt membru al Partidului Național Țărănesc sau Național Liberal și nu cred că redactarea unor astfel de scrisori ar fi necesitat timp, fiindcă și dl. Gh. Brătianu este un admirabil stilist și în partidul nostru nu sunt oameni mai buni de pană, în orice caz nu-mi aduc aminte să se fi pus astfel de chestiuni sau să se fi făcut astfel de comunicări de către dl. Gheorghe Brătianu.

Eu am fost numit ministru în ziua de 24 august, așa că nu aveam nici calitatea și nici obligațiunea de a mă interesa asupra evenimentelor în ziua de 23 și în care a fost cuprinsă și noua situație a mareșalului Antonescu. Obligațiunea de a mă interesa este incontestabil că o aveam, am satisfăcut aceste obligațiuni, dar aici sunt ascultat ca martor asupra unor lucruri pe care le știu și pe care le-am trăit și nu asupra acelor pe care le-am auzit.

Era normal să mă interesez ce a dus la îndepărtarea mareșalului Antonescu, când, în dimineața zilei de 23 august, eu socoteam că e persoana indicată la încheierea armistițiului, de cauzele care au determinat îndepărtarea sa, însă aceste informațiuni nu le puteam avea decât de la M. S. Regele, care, în ziua de 24 august 1944, când eu m-am dus la palat, nu se afla în București și pe care nu l-am mai văzut decât peste câteva zile, când faptul s-a consumat.

Este adevărat că am întreat pe generalul Sănătescu, pe atunci prezident de Consiliu de Miniștri, despre arestarea mareșalului Antonescu și faptul că am convenit a intra în guvern în ziua de 24 august dovedește că nu m-am desolidarizat de acest procedeu.

Din întrevederile și discuțiunile avute cu M. Antonescu pot afirma că acuzatul a manifestat foarte multă solitudine pentru ca armistițiul să poată fi încheiat în condițiunile care corespundeau părerilor sale. De aceea a înlesnit ca oamenii noștri să poată merge la Cairo.

Am cunoscut programul politic al acuzatului I. Antonescu atât înainte cât și după 6 septembrie 1940 și, din această cauză, n-am fost de acord ca un om politic din Partidul Național Țărănesc să intre în guvern.

Înainte de 6 septembrie am fost de acord cu I. Antonescu, care convenise a nu primi nici o însărcinare de la Regele Carol, care era și el atunci de părere că o guvernare trebuie întemeiată pe opinia publică. Nu a păstrat însă aceste opinii, făcând acte direct contrarii și, din această cauză, nu am mai colaborat în guvern. A făcut un guvern dictatorial, a făcut înțelegere cu Horia Sima, ceea ce de la început făcea pentru partidul nostru imposibilă o colaborare, deoarece prietenii lui Horia Sima erau antisemiți și noi nu eram și, în principiu, Horia Sima era pentru dictatură, ceea ce nu eram, fiindcă noi eram pentru sistem constituțional, parlamentar, precis și clar.

Fiind militar de profesie, dl. mareșal Antonescu nu avea propriu-zis un program politic fixat în scris și publicat după a mea știre, însă ideile sale politice erau cunoscute, fiindcă era o personalitate importantă care avea legături politice.

I. Antonescu, neavând în spatele său o formațiune politică, era natural ca echipa guvernamentală să și-o formeze din alte formațiuni

politice sau din oameni din afara partidelor și am fost chiar surprins de ce d-sa, ale cărui idei fundamentale politice nu erau acelea ale legionarilor, s-a adresat totuși legionarilor pentru a forma echipa guvernamentală și de ce nu s-a adresat Partidului Național Țărănesc sau Partidului Național Liberal, pentru a-i da concurs. Câteva săptămâni înainte de constituirea guvernului din 6 septembrie 1940, la întvederea ce am avut-o la d-sa acasă, am constatat că era contra orientării politice internaționale alături de Germania și deci era de acord cu noi și nu cu legionarii. De aceea nu-mi explic cum s-a întâmplat această schimbare pentru motive pe care nu le cunosc și pe care nu le-am împărtășit, deci drumurile noastre s-au despărțit.

Nu se poate face o comparație între apropierea ce a existat între I. Antonescu și legionari și între politica de apropiere tactică temporară ce a existat între alte formațiuni politice, chiar Partidul Național Țărănesc și legionari altă dată.

Apropierea între legionari și Antonescu s-a făcut pentru guvernare și chestiuni principale de orientarea statului, pe când înțelegerea dintre Partidul Național Țărănesc și legionari nu a fost o înțelegere nici de guvernare și nici de opoziție și nici politică, ci numai o înțelegere tactică cu scopul înlăturării dictaturii regale și a înlăturării primului ministru Tătăărăscu, care a introdus regimul dictatorial în țară, voind ca, prin această colaborare tactică, să asigurăm libertatea alegerilor, ceea ce de fapt am realizat.

Din punct de vedere al scopului de a menține ordinea în stat, între programul lui I. Antonescu și al nostru era perfectă concordanță, însă după noi ordinea în stat se poate menține și în urma unei libertăți de opinii, dar nu numai prin mijloace de constrângere fizică sau prin forță.

Era evident că, dacă I. Antonescu, în calitate de președinte de consiliu, nu era în măsură să se facă ascultat prin alte mijloace de colegii săi din guvern legionari, să ia mijloace de constrângere, însă chestiunea alegerii mijloacelor de constrângere este o altă chestiune. Nu cunosc toate mijloacele de constrângere pe care I. Antonescu le-a luat contra legionarilor care au făcut rebeliunea, fiindcă ele reprezintă un ansamblu. Nu pot face nici o apreciere nici asupra ansamblului măsurilor de reprimare ale rebeliunii, deoarece nu cunosc detaliile. Dacă mi

s-ar pune întrebarea direct despre fiecare acțiune separată în parte, aş putea să răspund.

în timpul guvernării Antonescu, peste 20 persoane, membri ai Partidului Național Țărănesc au fost arestați și introduși în lagăre, Jară judecată și Jară procedură. Nu cunosc situația în această privință în ceea ce privește Partidul Național Liberal. Au Jost câțiva tineri și din Partidul Național Liberal. Motivele internării în lagăr a național-țărăniștilor a Jost propaganda contra guvernului, realizarea unei legături telegrafice Jară fir cu străinătatea. în această însă ultimă chestiune trebuie să constat că dl. mareșal Antonescu s-a purtat foarte nobil și înțelegător.

Este adevărat că I. Antonescu a oferit postul de vice-președinte al Consiliului de Miniștri d-lui I. Mihalache, de asemenea a oferit întreg cabinetul, însă nu de maniera de a constitui bazele unei acțiuni de stat asigurătoare vederilor noastre.

Scopul Cartelului din 1937 cu legionarii a fost dublu: primul scop înlăturarea prin înfrângerea în alegeri a guvernului Tătărească; ceea ce am realizat. Al doilea scop fiindcă eu, în principiu, sunt în contra oricărei acțiuni subversive și ascunse, a fost de a scoate la suprafață acele forțe legionare care lucrau în umbră, pentru a le cunoaște și a le putea combate. Și acest al doilea scop a fost atins, deoarece Garda de Fier a ajuns la ruină, a putut fi cunoscut și, prin modul cum a guvernat, a putut fi înfrântă și convinsă că drumul pe care l-a apucat este rău. Nu socotesc că aceasta a Jost o experiență periculoasă pentru țară, deoarece cea mai dureroasă experiență este aceea pe care Națiunea este obligată s-o sufere în urma unei guvernări dictatoriale. Mareșalul Antonescu putea la 6 septembrie să vină la putere fără concursul Gărzii de Fier. Garda de Fier însă nu putea veni la putere fără concursul lui I. Antonescu, astfel că personalitatea lui I. Antonescu a determinat venirea la putere a Gărzii de Fier. Exact că personalitatea d-lui I. Antonescu era hotărâtoare în această chestiune. Mareșalul Antonescu a avut cea mai bună intenție când a venit cu Garda de Fier la putere. El nu a avut intențiunea nici de a consacra Garda de Fier și nici dorinți personale nu l-au împins la guvernare. Dar în acțiunea sa politică a greșit. Nu pot confirma și nici nega dacă Garda de Fier a fost principala Coloană V-a din România. întrebarea mi se

pare neclară, deoarece nu se precizează dacă este vorba de anumite persoane sau de întreaga corporațiune.

Nici asupra întregii corporații, nici asupra unor anumite persoane din Garda de Fier nu pot să fac una sau alta din afirmațiunile, deoarece am găsit ulterior foarte mulți membri ai Gărzii de Fier care au fost buni patrioți și oameni de bună intențiune.

Am intervenit, fie personal, fie indirect, la acuzatul Eugen Cristescu pentru amicii politici și pentru alți oameni, pentru a li se îmbunătăți regimul de lagăr sau pentru a fi scoși din lagăr. În general era binevoitor și în multe cazuri m-a satisfăcut și în multe cazuri m-a refuzat.

În chestiunea cercetărilor cu privire la afacerea cu radio am rugat pe acuzat să facă personal cercetări; le-a făcut el și, într-adevăr, a ținut măsura justă în această chestiune. Am avut prin maiorul Goruneanu legături indirecte cu acuzatul Cristescu pentru a ușura situația d-lui Petru Groza, care era arestat la Siguranța Generală. De asemenea am intervenit la Eugen Cristescu pentru a îmbunătăți situația celor aflați în lagăr și pe urmă pentru a fi eliberați. Dl. Cristescu i-a dat d-nului Goruneanu o scrisoare a mareșalului Antonescu, pentru a mi-o transmite mie. Scrisoarea mi-a transmis-o și mi-a cerut ca, chiar în seara aceea, să dau un răspuns scris conform ordinului dat de Antonescu. Scrisoarea pe care am primit-o cu această ocaziune o depun Tribunalului.

Răspunsul scris pe care l-am trimis îl depun Tribunalului. Scrisoarea am dictat-o chiar în acea seară și am dat-o d-lui Goruneanu, care a transmis-o lui Cristescu și apoi lui Antonescu.

În cursul dezbaterilor de armistițiu, pe la sfârșit, am avut legături directe și indirecte cu acuzatul Cristescu, însă nu este exact că printr-însul am primit textul condițiunilor de la Cairo. Aceste condițiuni le-am recepționat cu propriul meu aparat. Știu că acuzatul Cristescu avea telegrame din Cairo de încheierea armistițiului în cifru Schslei, însă eu primeam aceste comunicări direct prin cifrul nieV, Care nu era cunoscut. Nu-mi aduc aminte ca, în aprilie 1944, să fi adus niște condiții de armistițiu de la Cairo și să fi fost transmise din partea lui I. Antonescu, că, dacă le accept, să poftesc să iau guvernul.

Ultimatumul de 72 ore este drept că l-am primit, atât de la Cairo. Credea l-am primit și de la el, însă, după cum mi-aduc aminte, trimis

printr-o altă persoană. Acest ultimatum de 72 ore l-am primit de la Cristescu, indirect după cât îmi amintesc, în cursul unei aprilie, însă l-am recepționat și eu atunci când a fost dat la 13 aprilie 1942.

În aprilie, când am primit ultimatumul cu condițiunile armistițiului, alte condițiuni mai bune nu se pot obține mai ales că erau însoțite și de un ultimatum.

Nu s-a semnat atunci armistițiul, deoarece atât eu, cât și mareșalul Antonescu eram de părere că armata germană era prea puternică pentru a se realiza armistițiul și, prin urmare, era necesar ca armata rusă să fie mai apropiată de frontul nostru și, în al doilea rând, ca aliații să ne dea anumite mijloace militare care nouă ne lipseau, în special aviație. Răspunsul meu la ultimatum l-am transmis la Cairo cuprinzând în general cele arătate. Și prințul Știrbei mi-a răspuns că a comunicat răspunsul meu ambasadorilor de la Cairo și totodată că consiliul ambasadorilor nu putea da nici un răspuns, trebuind să aștepte avizul guvernelor lor, și ne promiteau acest răspuns.

Totuși, deși am cerut răspunsul 6 săptămâni, nu s-a primit răspunsul guvernelor aliate. Prin august, Știrbei ne-a avizat că, deoarece guvernele aliate nu dau nici un răspuns la contrapropunerile în care discutăm modalitatea punerii în practică a condițiunilor, de venirea răspunsului însemna că noi trebuia să facem armistițiul pe propriile noastre puteri, acest răspuns a venit în mijlocul lui august și îmi imaginez că, dat fiind importanța lui, nu era o opinie personală a prințului Știrbei, ci i s-a sugerat de cercurile diplomatice. În urma acestui aviz, prin mijloace proprii ale țării s-a realizat armistițiul. Din aceasta rezultă că nu noi am tergiversat încheierea armistițiului și că întârzierea se datorește faptului că aliații n-au răspuns la modalitățile de executare. Nu am înțeles a face acțiunea numai pe plan național fără răspunsurile aliaților la modalitățile depunere în practică, pentru a nu se putea spune mai târziu că nu am avut asentimentul aliaților și a se repeta cazul generalului Volgomorovski, din Polonia, deoarece cred că acesta este adevărul în chestiunea Poloniei.

Categoric nu am primit nici o comunicare din partea lui I. Antonescu, prin Eugen Cristescu, că ar exista alte propuneri mai favorabile pentru armistițiul transmise de d-na Kolontai de la Stockholm. Cunoaștem însă condițiile de la Stockholm, fiindcă le primisem pe altă cale.

Acuzatul Eugen Cristescu m-a avizat că siguranța germană știe unde se află postul de radio al meu și, prin această informație, am putut să continuăm schimbul de informațiuni, întrucât am căpătat informațiuni care au dus la realizarea loviturii.

În ceea ce privește acțiunea de desființare a legionarilor întreprinsă de I. Antonescu nu pot face nici un fel de apreciere, dacă a făcut bine sau rău, fiindcă nu se știe ce întorsătură ar fi luat evenimentele, dacă această mișcare rezista mai departe. În ceea ce privește posturile hotărâtoare din guvern, este adevărat că am sfătuit pe I. Antonescu a nu încredința astfel de posturi unor organizații asupra cărora nu dispune, indiferent dacă aceste organizații ar fi fost Garda de Fier sau altele.

La întrebarea ce mi se pune că, dacă cu ocaziunea convorbirii ce am avut într-o noapte cu I. Antonescu la Snagov, la începutul lunii aprilie 1944, la Snagov, când am discutat condițiunile de armistițiu ce le promisem, I. Antonescu mi-arfi spus că, dacă le găesc aceste condițiuni acceptabile, sau dacă d-l Dinu Brătianu găsește aceste condițiuni acceptabile, să preluăm puterea și să semnăm armistițiu și I. Antonescu să ne dea tot concursul militar, răspund că, dacă aș răspunde că nu s-a făcut această propunere, nu ar fi exact, iar dacă aș răspunde că mi s-a făcut și nu am primit, aș putea avea neplăceri politice, de aceea pentru a se înțelege sensul răspunsului meu la propunerea făcută de I. Antonescu, înțeleg să citesc și apoi să depun Tribunalului punctul de vedere care l-am susținut atunci și care se găsește scris și înregistrat în scrisoarea pe care am trimis-o d-lui I. Antonescu prin maiorul Goruneanu la altă propunere scrisă de a prelua guvernul.

Ceea ce se citește în ședință și depune este punctul meu de vedere și cred că elucidează problema. Înțeleg a depune copie.

Nu pot face nici o apreciere generală asupra politicei economice dusă de guvernul Antonescu, deoarece în asemenea domeniu pot fi masuri bune și masuri slabe. Incontestabil că au fost unele măsuri care au fost bune, ceea ce este în favorul său, dar au fost și altele pe care eu nu le-aș fi făcut.

În ceea ce privește elementele Partidului Liberal în sectorul vieții economice și mai ales la participarea la societăți cu capital german,

nu mă pot pronunța, necunoscând situația, iar în ceea ce privește pe camarazii mei de partid, nu știu ca ei să fi participat sau să fi făcut societăți comerciale ori industriale cu capital german și nici nu cred. Nu pot să fac nici o confirmare până nu văd un tablou.

Nu este exact că aș fi vorbit cu I. Antonescu în legătură cu formarea guvernului la 6 septembrie 1940; când s-a format guvernul nu am avut nici o întâlnire cu el în acest timp și deci nu este exact că i-aș fi oferit ca miniștri în guvern pe dl. Aurel Dobrescu și Mihai Popovici.

Ulterior însă am avut într-adevăr întrevederi cu I. Antonescu și i-am arătat că a făcut o greșeală făcând guvernul cu legionarii, indicat ar fi fost să formeze un guvern tranzitoriu de militari și în orice caz trebuia să se adreseze Partidului Național Țărănesc și Național Liberal. Apreciez că, în acele clipe, ceea ce numește dl. mareșal presiunea străzii, nu era de fapt legionară, ci Partidul Național Țărănesc și Național Liberal reprezentau opinia publică. Tehnicienii care s-au dat de către Partidul Național Țărănesc nu pot fi socotiți ca un sprijin dat guvernului Antonescu.

Știu că, după ce a trecut rebeliunea, s-a abătut un val de teroare asupra comuniștilor cât și asupra legionarilor, fiind vârați în închisori și condamnați la moarte. Am intervenit uneori pentru comutarea pedepsei capitale. În toate cazurile în care am fost rugat am intervenit, eu am avut succes. În toate cazurile în care am fost rugat, am intervenit dat fiindcă mareșalul Antonescu deținea puterea, am socotit că el era cel mai potrivit să încheie armistițiul, fiindcă, în afară de prestigiul moral, avea atât legături cu armata, cât și faptul deținerii puterii, ne mai pune în situația de a obține mai întâi puterea, de a face legături cu armata, pe care nu le aveam, și de abia apoi să încheiem.

în general popoarele sunt contra rezolvării pe cale războinică.

În situația armistițiului, incontestabil că poporul ar fi luptat cu plăcere contra Germaniei, dacă armistițiul nu s-ar fi putut încheia altfel, Ceea Ce S-a și întâmplat, dar dacă armistițiul s-ar fi putut realiza fără forță armată, cu atât mai bine ar fi fost.

Nu știu ca I. Antonescu să fi avut legături cu germanii înainte de 6 septembrie 1940 ".

Aceasta este depoziția lui Iuliu Maniu, făcută în ședință publică, pe care am redat-o așa cum a fost consemnată de greșier, cu unele corecturi făcute cu cerneală înainte de semnare. Nu mă voi referi la aceste corecturi deoarece nu prezintă importanță deosebită.

Iuliu Maniu a făcut ulterior unele precizări scrise pe care le-a depus la instanță la 15 mai 1946, în completarea declarației sale. Precizările sunt următoarele:

„Din presa de azi aflu cu mirare că depoziția mea din ziua de 11 mai a.c. dată în fața Tribunalului Poporului, privitoare la întâmplările din ziua de 23 august 1944 și împrejurarea că am afirmat că nu știu ce s-a discutat în ultima audiență pe care mareșalul Antonescu a avut-o cu M. S. Regele, este interpretată în mod greșit. Astfel presa guvernului interpretează că aș fi străin de întreaga acțiune de la 23 august 1944. Deoarece nu vreau să se strecoare această eroare în aprecierea onoratului Tribunal al Poporului, vă rog să binevoiți a lua act că înțelesul depoziției mele, în conformitate cu realitatea, este următorul:

1. Tendința mea și a partidului meu, manifestată prin memorii, manifeste, adunări, întruniri, propagandă și alte atitudini publice, precum și prin pregătirea spiritului armatei, a fost înlăturarea grabnică a regimului lui Antonescu și încheierea armistițiului cu Națiunile Unite, a căror concretă pregătire s-a făcut prin repetate consfătuiri clandestine, care se țineau atât în diverse întruniri secrete, cât și în ședințele nocturne de la Palat în prezența Majestății Sale.

2. În afară de această acțiune internă, menită să pregătească opinia publică românească, am întreprins și am condus, pentru reușita loviturii de la 23 august 1944, o întinsă acțiune pe plan extern, încă din toamna anului 1940, prin intermediul prietenilor mei, Gr. Niculescu-Buzești și inginer V. R. Georgescu, și cu ajutorul trimișilor mei din străinătate.

Prin desfășurarea acestei acțiuni s-au obținut condițiunile de armistițiu, stabilite la Cairo, pe care eu personal le-am acceptat în numele Partidului Național Țărănesc, la dorința exprimată de reprezentanții celor trei guverne aliate.

Evenimentele de la 23 august 1944 au fost, deci, urmarea logică și rezultatul direct al acțiunii partidului nostru încoronate prin hotărârile înțelepte și energetice ale Majestății Sale Regelui.

3. *Asupra celor petrecute în ziua de 23 august 1944, eu am fost audiat la Tribunalul Poporului ca martor și nu ca istoriograf sau organizator; sub povara jurământului eu nu puteam mărturisi decât fapte știute de mine direct. Am fost întrebat ce știu despre ultima audi ență de la Palat a Mareșalului Antonescu și am precizat că nu pot da relațiuni nefiind martor ocular. Cât privește participarea mea la punerea concretă în aplicare a loviturii de la 23 august nu am fost întrebat.*

în cazul când mi s-ar fi pus această întrebare, aș fi constatat, pen- tru deplina clarificare a acțiunii, că amănunțele loviturii le-am dis- cutat în repetate întâlniri cu Majestatea Sa Regele, cu dl. mareșal Stîrcea, cu d-l. Niculescu-Buzești - care erau în centrul mișcării, cu dl. gene- ral Sănătescu și cu d-l general Dămăceanu. în ziua de 23 august 1944 d-lor, între altele, mi-au repetat dorința Majestății Sale Regelui de a forma eu guvernul. Nu am acceptat, motivând că, fiind vorba de apli- carea armistițiului, operație prin esență militară, era necesar copre- ședintele Consiliului să fie un militar. Am consimțit însă să intru în guvern ca ministru fără portofoliu, spre a da colorit politic și popular guvernului.

Despre arestarea mareșalului Antonescu am fost informat deodată cu ceilalți conducători ai partidelor din Blocul Democratic imediat după săvârșirea ei, adică în ziua de 23 august 1944, la orele 17,30, prin dl. dr. Aurel Leucuția, de către dl. mareșal al Palatului Mocioni Stîrcea. într-un apartament al locuinței d-lui A. Leucuția se aflau, în acel moment, reprezentanții Blocului Democratic înfrunte cu dl. Pătrășcanu și Titel Petrescu, care așteptau rezultatul loviturii de stat și chemarea la Palat.

4. *în zorii zilei următoare, dl. Gr. Niculescu-Buzești m-a anunțat prin dl. Leucuția că germanii pregătesc atacul împotriva capitalei, rugându-mă să mă prezint imediat la Palat*

în dimineața de 24 august 1944, fiind la Palatul Regal de la ora 6, am contribuit, împreună cu membrii noului guvern, aflați în Palat, la luarea măsurilor pentru respingerea coloanelor germane, ce se îndrep- tau spre Capitală, deci la întoarcerea armelor împotriva foștilor „aliați” ai țării; aceasta în timp ce nemții bombardau Palatul Regal, pricinui- ind morți și răniți, jertfe ale nerespectării obligațiilor de onoare ger- mane. Am stat în Palatul Regal, care era obiectivul de căpetenie al avioanelor germane, în tot timpul bombardamentului.

Vă rog, Doamnă Președinte, să binevoiți a dispune ca aceste precizări să fie alăturate declarațiilor mele din 11 mai a.c. pe care le completează.

Primiți vă rog, Doamnă Președinte, asigurarea considerațiunii mele”.

Semnează Președintele Partidului Național Țărănesc, Iuliu Maniu, la București, 12 mai 1946.

Înainte de a face unele precizări, este bine să aflăm și poziția avută la proces și declarațiile de martori, date de alte personalități ale vieții politice românești.

Declarația lui Gheorghe Brătianu:

„Înainte de 1940, cred că legăturile lui Mihai Antonescu cu germanii erau aproape inexistente. După septembrie 1940, legăturile cu germanii, în mod normal, au fost frecvente din cauza rolului pe care îl avea în guvern.

Legăturile lui Mihai Antonescu cu Fabricius s-au făcut prin mine și cred că tot prin mine s-a făcut și legătura cu Schikert, corespondent de presă la agenția D.N.B. Ce alte contacte a stabilit ulterior nu sunt în măsură să spun. Știu însă că a intervenit la Fabricius pentru ca Ion Antonescu să fie scos de la Bistrița și pentru aceeași chestiune am intervenit și eu personal.

La întrebarea pusă de Mihai Antonescu, dacă îl socoteam că a slujit interesele germane, răspundea: îl socoteam în guvern ca un element accesibil de a primi sugestiile pe care, ca reprezentant politic, le vedeam, sugestii de ieșire din război, și din această cauză am susținut participarea sa în guvern, adică l-am îndemnat să continue activitatea sa în guvern, în acest sens și după rebeliunea din 1941.

Știu că Mihai Antonescu a avut dificultăți cu germanii și, la un moment dat, aceștia au cerut plecarea sa din guvern.

La întrebarea pusă de Mihai Antonescu dacă a slujit interesele germane, pot să răspund că, în domeniul economic, a opus rezistență germanilor ca, de altfel, și defunctul Ottulescu; pe plan diplomatic a avut acțiuni cu țările aliate prin intermediul legăturilor din Suedia și

Spania și din această cauză avea neplăceri și cu Germania, însă din punct de vedere militar, politica ce a dus-o nu a fost la fel de eficientă.

Atât prin mine cât și prin alții, Mihai Antonescu a ținut la curent pe Iuliu Maniu și Dinu Brătianu cu tratativele privitoare la ieșirea din război.

Am fost ținut la curent cu aceste tratative de la începutul lor și până la sfârșit.

În ultima fază, tratativele pentru armistițiu au fost duse de Barbu Știrbei și Vișoianu, la Cairo, de o parte, care erau reprezentanți ai opoziției, însă cu știința guvernului. Pe de altă parte, Mihai Antonescu mi-a transmis mie propunerea unui eventual armistițiu, transmis de la Stockholm prin D-na Kolantay delegata Uniunii Sovietice.

Aceste comunicări, Mihai Antonescu mi le-a transmis în luna aprilie 1944.

Cu această ocaziune, Mihai Antonescu a exprimat părerea că necesitatea ieșirii din război se impune într-un termen apropiat.

În aprilie am însoțit pe dl. Dinu Brătianu, la Ion Antonescu, arătându-i-se de către noi, cu această ocaziune, că necesitatea de a începe imediat a unor tratative de armistițiu, Ion Antonescu a spus că nu crede momentul potrivit pentru această chestiune, deoarece nu credea în slăbirea rezistenței germane, în regiunea noastră. Ulterior armistițiul a mai suferit amânări din cauza că sectorul german din țară s-a întărit, din cauza informațiilor căpătate de germani, din cauza că și transmisiunea condițiilor era neclară, și dădeau loc la nedumeriri.

Nu am intrat în guvern în iunie 1941 deoarece atitudinea Partidului Liberal era ostilă unui război al țării împotriva Uniunii Sovietice. În aceste împrejurări nu puteam participa la guvernare.

Îmi aduc aminte că, fiind informat de începerea războiului, mai bine zis de eventualitatea lui, Dl. Dinu Brătianu a formulat în scris toate rezervele Partidului Liberal, în această chestiune, scrisoarea a fost adresată generalului Ion Antonescu.

Personal nu am rămas indiferent la începutul războiului, deoarece se punea problema teritoriilor cedate Uniunii Sovietice în 1940, însă, pentru a putea intra în guvern, trebuia să am aprobarea șefului meu politic, dl. Dinu Brătianu, și de aceea l-am îndreptat pe dl. Mihai Antonescu să se ducă la acesta, cunoscând atitudinea și părerea d-sale.

Nu am fost însă de față la discuția dintre Dinu Brătianu și Mihai Antonescu.

Dl. Dinu Brătianu, din moment ce războiul a început, și-a impus rezerva politică a acestor împrejurări în care țara era angajată în război. După ce s-au depășit granițele din 1940, linia teritoriului din 1940, a făcut memorii și proteste adresate guvernului, cerând retragerea trupelor din Rusia și ieșirea din război.

Fiind mobilizat, mi-am făcut datoria pe front, până la demobilizarea mea.

Este adevărat că am fost în zona operativă a frontului de Est, însă numai datorită unui ordin al fostului conducător, care prevedea că toți Decanii de Facultăți din țară să facă un stagiu de trei săptămâni în zona operativă. În urma acestui ordin am fost pe front. În timpul când eram pe front, s-a constituit Asociația Româno-Germană și, la reîntoarcere, am primit o scrisoare prin care mi se oferea vicepreșidenția, pe care eu am refuzat-o. Nu este adevărat că aș fi participat la o ședință anterioară constituirii.

Țin să arăt că ultima întrevedere cu Killinger a fost pentru a-i arăta că situația țării nu mai permite continuarea războiului.

În 942/943, când a fost vorba de unele numiri în administrațiile locale, nu am făcut opunere atunci când dl. Mihai Antonescu a propus câteva numiri din amicii politici ai mei, însă nu a fost vorba de întocmire de liste și de o colaborare dusă în acest sens.

Nu s-au dat instrucțiuni de către partidul nostru liberal în sensul că ocuparea demnităților locale se face fără aprobări speciale, ci numai de la caz la caz, nu s-au făcut opuneri la numiri.

În dimineața de 23 august 1944, dl. Dinu Brătianu, din partea Partidului Național Liberal, Iuliu Maniu, din partea Partidului Național Țărănesc și Titel Petrescu, din partea Partidului Social Democrat, ca reprezentanți ai blocului democrat care se formase, și lipsind Lucrețiu Pătrășcanu, din partea Partidului Comunist, care n-a fost prezent la aceasta convorbire, m-au însărcinat să comunic Mareșalului Antonescu că îl autoriza ca el să încheie armistițiul. M-am prezentat la Snagov, unde am comunicat d-lui Antonescu mandatul ce l-am primit și că șefii opoziției sunt de acord ca el să încheie armistițiul în condițiile cunoscute și dl. Ion Antonescu mi-a cerut să-i aduc un asentiment

scris din partea partidelor politice până la ora 3. Am comunicat din nou (celor trei) între timp șefilor politici cererea lui Ion Antonescu de a-i prezenta un asentiment scris Mareșalului Antonescu, urmând a se face redacțiunea formulei asentimentului, care se va formula în cursul zilei. M-am reîntors la Preșidenție la ora 3 și am comunicat lui Mihai Antonescu hotărârea luată spunându-i că, în cursul zilei, va avea și asentimentul scris. Revin și arăt că la ora 3 m-am întâlnit cu Mihai Antonescu. După aceasta, Mihai cât și Ion Antonescu au plecat la o audiență pe care o ceruseră înainte, audiență care trebuia să aibe loc după întâlnirea mea cu Ion Antonescu.

Dimineața, când am văzut pe Mihai Antonescu mi-a comunicat că Clodius avea o atitudine înțelegătoare pentru ieșirea noastră din război, dezmințită mai târziu, iar în ceea ce privește guvernul, care urma să se formeze, nu se punea încă problema unei noi formațiuni, deoarece armistițiul trebuia să se semneze de Ion Antonescu.

Nu este exact că Partidul Național Liberal, deci eu personal, și dl. Dinu Brătianu am fi sprijinit guvernarea Antonescu. Noi am avut o poziție de rezistență la politica generală dusă de guvernul Antonescu.

Mijloacele pe care le-am întrebuițat, ca scrisori și memorii, erau singurele mijloace la îndemână și ele nu rămâneau în cerc închis, ci se difuzau, atât în țară cât și în străinătate.

Reprezentanții întreprinderilor financiare și industriale cu legături liberale au apărat întotdeauna interesele economiei românești, în special împotriva expansiunii germane. În unele împrejurări reprezentanții guvernului au arătat preocupări asemănătoare.

Subscrierile care s-au făcut de instituțiile financiare liberale s-au făcut ca și de celelalte instituții financiare, fără a fi făcute cu preocuparea de a sprijini războiul, ci se urmărea în primul rând menținerea echilibrului economic al țării.

În unele împrejurări, comunicări similare, așa cum am arătat mai sus, am făcut uneori și d-lui Iuliu Maniu, cu care dl. Mihai Antonescu avea alte mijloace de legătură.

Știu că în politica generală Mihai Antonescu informa și pe dl. Iuliu Maniu.

În ceea ce privește problemele diplomatice ale guvernului știu că dl. Iuliu Maniu era informat, iar în ceea ce privește greutățile economice,

politica economică a guvernului, cred că dl. Iuliu Maniu era informat însă nu prin mine.

Nu recunosc că aș fi declarat lui Eugen Cristescu, cu ocazia unui dîneu, care a avut loc la dl. Papacostea, că eu aș fi fost acela care am determinat pe fostul Rege Carol al III-lea ca, după vizita de la Londra, să facă un voiaj și la Berkstengaden, la Hitler. Nu recunosc că i-aș fi declarat acuzatului Eugen Cristescu cu această ocazie părerea mea că aceasta este singura politică dusă cu Germania.

Știu că memoriile d-lui Iuliu Maniu și Dinu Brătianu aveau circulație destul de mare.

Dl. Buzescu a fost arestat tocmai pentru motivul că au fost răspândite aceste memorii.

În ceea ce privește pe acuzatul Bușilă îl cunosc ca pe un apropiat al partidului liberal, în trecut, și după cât îl cunosc nu a manifestat niciodată sentimente de ură rasială sau alte idei hitleriste, iar în ceea ce privește cîntea personală, nu am auzit nimic din ceea ce i s-ar putea reproșa.

În legăturile pe care le-am avut cu Mihai și Ion Antonescu apreciez că ele reprezentau legături de ordin personal, însă comunicările ce le făceam erau ale partidului.

În conversațiile ce am avut la 23 august 1944, am constatat că Ion Antonescu avea ezitări determinate la încheierea armistițiului, justificate prin sentimentul onoarei sale de a se despărți de un fost aliat; până la urmă a biruit necesitatea de a încheia armistițiul".

Declarația a fost dată în ședința publică din ziua de 9 mai 1946.

Ion Mihalache nu s-a putut prezenta la proces, la timp, astfel că nu a mai putut fi audiat în ședința publică, dar a ținut să-și depună în scris declarația sa, care poartă data de 12 mai 1946 și are următorul conținut:

„Domnule Președinte

Prezentându-mă la Tribunalul Poporului, astăzi 12 mai 1946, la orele 8 dim., în baza mandatului de aducere nr. 847, spre a depune ca martor mi-ați comunicat hotărârea ce s-a luat aseară de a se încheia audierea martorilor.

V-am rugat, totuși, să binevoiți a mă audia întrucât am venit de la țară în acest scop, imediat ce am fost anunțat prin jandarm, anume alaltăieri seară, vineri; că obosit fiind și având nevoie să revăd note - am cerut prin trimisul meu, ing. Vasilescu, să mi se fixeze ora de audiere pentru azi de dimineață duminică - în loc de ieri, la orele 16.

Ați binevoit a-mi comunica că mă amânați pentru orele 18 în loc de 16; dar trimisul meu m-a găsit după această oră, vina fiind a mea, deoarece nu am așteptat răspunsul, socotind că cererea mea va fi satisfăcută, întrucât văzusem în gazete o lungă listă de martori aflători în București -printre care și membri ai Guvernului, a căror audiere nu se făcuse încă.

Mi-ați comunicat astăzi, la prezentare, că audierea mea nu se mai poate face; iar la rugămintea de a mi se arăta cine și cu ce scop m-a propus ca martor - ați binevoit a mă informa.

I. Că am fost propus ca martor în apărare de acuzatul Ion Antonescu prin lista de martori depusă la 1 mai 1946, în care motivează propunerea în felul următor: pentru a dovedi că, în repetate rânduri, am oferit conducerea Statului oamenilor politici, dat fiind că socoteam că nu puteam să-mi iau singur răspunderea și oamenii politici erau de acord cu războiul antisovietic.

Că din cursul dezbaterilor a mai rezultat că legăturile între Antonești și oamenii politici au fost foarte desfăcute de dl. I. Mihalache și acuzații își fac din acest fapt o apărare.

Tot acuzații încearcă a-și face o apărare și din faptul că dl. I. Mihalache a participat ca voluntar pe Frontul de Est și pretind acest fapt ca o adeziune la războiul antisovietic și deci o apărare care lefolosește.

Mulțumindu-vă pentru bunăvoința ce ați avut, v-am comunicat că problemele de conștiință mă obligă ca, cel puțin pe calea unei scrisori, să răspund la cele de mai sus, cu rugămintea de a fi depusă la dosar, ceea ce Dvs. ați acceptat.

Mă grăbesc deci să răspund la chestiunile puse.

I. La punctul I fac următoarele precizări:

A. O convorbire între dl. Mareșal Antonescu, dl. Maniu și subsemnatul la locuința d-lui Antonescu la Băneasa în primăvara 1944, după dezastrul frontului din S. E.

La un moment dat dl. Gl. Antonescu foarte agitat oferă d-lui Maniu să-și ia răspunderea.

Dl. Maniu: «Mi-ați mai oferit de două ori!»

Dl. Antonescu: «Nu de două ori, ci de cinci ori! și prin d-lui! adică prin mine (fusesse ceva vag).

Eu am stăruit ca acest lucru să fie imediat lămurit.

Dl. Maniu a arătat atunci că chestiunea a fost precizată în scris între d-sa și dl. Antonescu ca să nu mai fie discuții și interpretări eronate.

Și dl. Maniu a repetat încă o dată că e gata să accepte, dacă i se face posibilă pregătirea terenului.

«Cum înțelegeți d-tapregătirea terenului?» a întrebat dl. Antonescu.

Dl. Maniu a precizat că este necesar contactul cu aliații, înțelegere și pregătire comună, etc, etc.

Au urmat obiecțiunile d-lui Mareșal Antonescu oferindu-i încă o dată, dar adăugând: «înainte de asta voi consulta pe generali, pe capii bisericii, pe universitari etc. și dacă și ei vor fi de acord, să-și ia dl. Maniu răspunderea!»

Mi-am permis să reflectez atunci față de dl. Mareșal; istoria nu judecă oamenii politici după propuneri irealizabile, ci după rezultatele obținute pentru Țară în momente grele.

B. Precizările scrise invocate de dl. Maniu, care fixează cele două atitudini priveau:

a) Scrisoarea dictată de dl. Antonescu d-lui Goruneanu în 25 decembrie 1943, spre a fi încredințată d-lui Maniu;

b) Răspunsul imediat al d-lui Maniu.

Aceste scrisori au fost depuse la dosar de dl. Maniu.

Prin ele se lămurește poziția noastră și poziția guvernului Antonescu atât în ce privește politica internă; unii pe terenul democrației, altul al dictaturei; cât și în politica externă; Guvernul cu Axa până la epuizarea tuturor speranțelor și încercărilor; noi: retragerea cât mai grabnic posibil din cleștele Axei și trecerea lângă Aliați, la momentul favorabil împreună găsit, spre a fi cât mai util cauzei comune a Țărei și a Aliaților.

Citez părțile privitoare la oferta de guvernare:

— *Punctul de vedere al Mareșalului Antonescu:*

«Luând act că aveți la îndemână soluții personale pentru a crea imediat o situație mai bună țarei, guvernul este dispus să vă înlesnească aceste înalte răspunderi; dacă: puteți garanta că ceea ce preconizați n-ar provoca dimpotrivă dificultăți și suferințe mai mari țarei; dacă, prin conflictele ce le-ați deschide în mod fatal, n-ați atrage automat consecințe dintre cele mai grave privind liniștea, securitatea și independența teritoriului nostru național».

— *Punctul de vedere al Partidului Național Țărănesc, exprimat de președintele său Iuliu Maniu:*

«Trebuie să declar că sunt dispus să iau răspunderea pentru o astfel de politică, cu singura condiție ca să mi se lase urgent posibilitatea să coordonez această radicală schimbare cu evenimentele internaționale determinate. În special să sincronizez atitudinea schimbată a României cu acțiunile Alianților și, în consecință, să iau de cu vreme garanțiile necesare ca atitudinea schimbată a Țării noastre să fie îmbrățișată cu sprijinul necesar al Puterilor Aliate, care, în principiu, au aceleași interese ca și noi și au de apărut aceleași compartimente de configurație internațională, ce formează și principalele noastre preocupări. Țara nu poate fi aruncată într-o aventură pe bază de simple informații și vagi promisiuni. Pașii ei trebuie să se sprijine pe înțelegeri precise și mai trebuie susținuți prin concentrări concrete în care scop este necesară o libertate de mișcare și de acțiune, de care eu și partidul pe care îl prezidez de atâta vreme au fost lipsiți».

Consider de datorie mea să adaug că sunt încredințat că, personal, dl. General Antonescu — când și-a dat seama de răspunderile grele ce și-a luat - ar fi fost bucuros dacă s-ar fi ivit împrejurări care să-i fi îngăduit a se retrage fără să-și riște prestigiul și poate libertatea persoanei. L-am văzut trăind uneori momente dramatice, precum l-am văzut și pe colaboratorul său Mihai Antonescu izbucnind în crize deplâns, că știe că va avea soarta lui Marghiloman.

N-am ezitat niciodată de câte ori am fost chemat să le atrag atenția că o politică se judecă după rezultate, nu după intenții sau motivări.

Consiliile ce am formulat, în diferite împrejurări când mi s-au cerut, au fost:

— Să reziste germanilor căzând în picioare, ei și Țara (aceasta înainte de intrarea în război).

— Să nu treacă Nistrul (aceasta după ce Țara fusese îmbrâncită în război).

— Să fie convinși că germanii pierd războiul (aceasta le-am repetat tot timpul).

— Să nu aibă alt obiectiv mai important decât scoaterea armatei și a Țarei din cleștele Axei, crușând forțele armatei.

— Să ni se înlesnească contact cât mai intim cu Aliații, pentru a pregăti ieșirea din război.

— După ce soluția politică este asigurată, să fim preocupați, toți, numai de soluția tehnică, adică de lovitura militară, evitând pe cât posibil ocuparea Țarei de către germani, ceea ce ne expunea a fi teatrul de război, iar pentru Aliați ar fi întârziat succesul general.

— Că guvernul era cel mai indicat să execute el lovitura militară ca având în mână întreaga armată și întreg aparatul de stat.

— Că, în cazul când Guvernul nu ar voi să o facă, o facem noi opoziția, ei fiind datori să ne dea tot sprijinul. Cu această procedare erau de acord și Aliații.

Toate convorbirile mele au fost purtate în acest sens, având sentimentul că ele reprezintă punctul de vedere al întregului Bloc Democratic, după ce acesta luase ființă.

Am avut de multe ori impresia că, în ultimul an, dl. General Antonescu manifesta înțelegere pentru acțiunea noastră politică.

în noaptea de 22 august când l-am văzut aproape 2 ore - îndată după înapoierea de pe front-am înțeles din convorbirea cu d-sa următoarele: germanii au intrat în anarhie; armatele sovietice vin spre noi; Hitler îi tratase ca pe vasali; germanii au pierdut definitiv războiul.

La întrebarea mea dacă are forțe suficiente să apere Capitala, până la sosirea Aliaților, dl. Antonescu a răspuns: «Acum, da! (mai înainte, cu alt prilej spusese: încă nu!)».

«Atunci ce mai așteptați?» am adăugat eu.

Apoi, recapitulând constatările d-sale, am căutat să-l determin să facă însuși și imediat gestul așteptat de Țară.

A răspuns cu scrupuluri de conștiință și răspunderi istorice.

Apoi reflectând că pentru noi dificultățile ar fi îndoite: a lupta și cu germanii și cu Guvernul, iar pe de altă parte că și Aliații erau de acord, am continuat: «Luați-vă răspunderea! Ați jăcut un război nenorocit, consecințele trebuiesc trase fără întârziere, cât timp cuțitul nu este încă înfipt; nimeni din Țară nu vi se va împotrivi. Nu Dvs. trădați; germanii au trădat, ei se obligaseră să apere Nistrul. Acum vă cer să-i apere armata română pe Carpați. Nu trageți în ei? înțeleg. Dar dacă vor trage ei?»

«Voi trage!» a răspuns dl. Antonescu.

«Așa se va întâmpla!»

Au urmat minute de tăcere. Nu i-am cerut răspunsul cunoscându-i psihologia.

Ne-am despărțit la ora 12 noaptea.

A doua zi, la ora 7 dim., am comunicat d-lui Maniu convorbirea.

Ce a urmat se știe.

* *

Aceasta a fost legătura și personală și a partidului cu guvernarea Antonescu.

Pentru fixarea atitudinii Partidului Național Țărănesc și a exponenților lui ar fi de-ajuns să invocăm pe cel mai competent martor: inamicul.

Hitler a cerut capul d-lui Maniu. Mi-a comunicat dl. Mareșal Antonescu în două rânduri, adăugând că Hitler are pe masă dosarul Maniu, întrebând: «Cum nu este încă arestat? în Germania nu ar fi fost tolerat 24 de ore». Generalul Antonescu, spre onoarea lui, ar fi spus:

«Asta nu o pot face. Mi-aș ridica Țara în cap. Pe drept sau pe nedrept, Țara consideră pe Brătieni ca autorii independenței Statului Român sub Regele Carol I și pe Maniu ca autorul Unirei Ardealului sub Ferdinand I. Arestez pe oricine alții, dar pe ei nu!».

* *

*

N-a existat nici un consult asupra războiului antisovietic.

Cum putea exista deci «acord»?

Cu câteva zile înainte de declararea războiului am fost chemat de d-nii Ion și Mihai Antonescu spre a-mi propune să intru în guvern ca vicepreședinte sau chiar ca președinte de Consiliu. Cu acest prilej am aflat că Germania va declara în curând război Sovietelor și că România va merge alături de Germania.

Am întrebat cum este de crezut ca Hitler să atace Sovietele după ce n-a putut înfrânge Anglia.

Consecvent cu linia mea de conduită nu am primit propunerea ce mi se făcea.

Nici consult, nici acord.

*
* *

Privind problema pe ecranul răspunderilor istorice, s-ar putea afirma că, după cele întâmplate la Munchen și la Moscova, balaurul hitlerist, simțindu-se dezlegat, s-a repezit în voie asupra țărilor mici, aflate în imposibilitatea de a se apăra. Astfel s-ar putea susține că vino-văția conducătorilor din aceste țări este limitată pe măsura în care aceștia și-au luat răspunderi de bună voie cu încredere că vor reuși. Pe ecranul politic însă răspunderile se precizează prin legea elementară, politica se judecă după rezultate, nu după intenții.

II. La punctul 2: «Legăturile politice între Antonești și oamenii politici au fost foarte desfăcute de dl. I. Mihalache și acuzații își fac din acest fapt o apărare».

Răspund: Nu poate fi vorba decât de legătura ce am făcut între dl. Maniu și dl. I. Antonescu în momente când aceștia nu aveau raporturi directe. Cu alte persoane politice nu am făcut legătura.

*Cu dl. Mareșal Antonescu am avut convorbiri numai când d-sa m-a chemat (cu două excepții; după asasinarea regretatului Madgearu **Și altădată în legătură CU intenția ce aveam de apleca din țară**).*

Cu dl. M. Antonescu, pe lângă chemările politice (totdeauna din inițiativa sa), mai erau unele de raporturi personale, d-sa fiind, în copilărie, la Topoloveni, unde a învățat școala primară și unde are înmormântați părinții - d-sa purtând grije bisericești.

Scopul chemărilor era de a mă informa, pe cât posibil - de mersul războiului și al demersurilor diplomatice; și în unele împrejurări mă întreba ce cred.

în cursul anului 1941 mi s-au făcut stăruitoare propuneri să intru în Guvern.

Am refuzat constant arătând că întreaga linie de conduită politică, ce mi-am impus, a fost de a-mi lua răspunderi numai pe baza convingerilor mele proprii, confruntate și aprobate de partid și prin aceasta de Țară. Că deci nu pot să-mi asum răspunderi pe politică în care n-am crezut, nu cred - dimpotrivă; îi prevăd dezastrele; văd interesele Germaniei de a solidariza Țara cu politica germană, pe care însă ea o detestă, fiind contra intereselor românești.

O convorbire, avută în iunie 1941, cu un personagiu german care vizitase Topolovenii, m-a încredințat că intrarea mea în guvern era sugerată de însuși Hitler în numele unității Țarei în jurul Mareșalului, Germania având interese mari de apărare la gurile Dunării, pe care nu le-ar putea socoti destul de asigurate printr-un guvern militar nesprrijinit direct de reprezentanții țărănimei, marea realitate socială din România.

Am răspuns categoric și aceleia: marea realitate socială - țărănimea - nu poate primi două săbii germane; una în inimă (Ardealul) și alta deasupra capului (legionarii, adăpostiți în Germania). Merg după sufletul acestei realități, care cere justiție națională și justiție socială. Rămân acolo unde este sufletul ei.

Am comunicat această convorbire Mareșalului Antonescu și de atunci a renunțat să mai stăruie în propunerile de a intra în guvern.

III. La punctul 3: «Acuzații» încearcă a-șiface o apărare și din faptul că dl. I. Mihalache a participat ca voluntar pe Frontul de Est, socotind acest fapt ca o adeziune a d-sale la războiul antisovietic.

Nu am participat nici o singură zi pe Frontul de Est, nici ca voluntar, nici ca mobilizat

Ca voluntar nu era posibil, întrucât legile militare rezervă voluntariatul pentru cei ce nu figurează pe tabelele de mobilizare, ceea ce nu era cazul cu mine, eu fiind maior în reg. 30 Muscel.

Iar mobilizat nu am fost, în fapt.

Am lămurit acest lucru față de organele militare (Marele Stat Major și Ministerul de Război) cărora Ministerul de Agricultură le-a cerut avizul în urma unor înscenări politice tinzând să mă exproprieze total.

Și țin să se știe că, din proprie inițiativă, am pus acte originale și fotocopii la dispoziția Statului Major, căruia îi arsese arhiva, deci foaia matricolă (care înregistrează la zi situația militară) ar fi fost singură suficientă.

Este la mijloc o confuzie voită și o tendință politică pe care țin să nu le las nelămurite.

Faptele între care se face confuzie stau astfel:

a) *A doua zi după declararea războiului am comunicat Marelui Stat Major că, în caz de mobilizare, doresc să fiu mobilizat pe front (iar nu la partea sedentară cum eram sigur că se pregătește).*

Marele Stat Major mi-a răspuns la câteva zile că a luat cunoștință de dorința mea, dar că mobilizarea și repartizarea se vor hotări de către organele în drept, după cum interesele armatei vor cere.

Aceasta a fost pretinsa cerere de voluntariat și aceasta a fost rezolvarea ei.

Am făcut această cerere determinat de următoarele motive:

1. *Am aflat că voi avea o utilizare cu caracter politic sub forma unei mobilizări la Comandamentul de Căpetenie al Armatei, ceea ce voiam să evit. Simțământul meu românesc mă determina să prefer riscul vieții—care depindea numai de mine -față de riscul unor eventuale solidarizări la răspunderi politice, fie chiar indirecte - care nu mă priveau numai pe mine.*

2. *Mai aveam de rezolvat un caz de conștiință morală, era angajamentul luat prin dimisia din Consilieratul regal, dată ca semn de protest, în momentul când fostul rege Carol a înființat Partidul Națiunii în serviciul cauzei germane, provocator față de U.R.S.S.*

Evenimentele au confirmat prevederile mele.

b) *Pssts 0 luna, dl Mareșal Antonescu m-a chemat la Comandamentul de Căpetenie.*

Am primit ordin prin Marele Stat Major, Eșalonul II București. Prezentându-mă aici am fost îndrumat către Iași, unde trebuia să întâlnesc pe Mareșal.

M-am prezentat la Iași, d-lor G-ral Tătăranu și Col. Borcescu, care mi-au comunicat că sunt chemat de dl. Antonescu.

L-am găsit la Chișinău, după câteva zile, la 3 august și am avut cu d-sa, la 5 august, o lungă convorbire în trenul Chișinău-Iași.

l-am comunicat punctul nostru de vedere că armata română trebuie să se oprească la Nistru. D-sa mi-a răspuns că, strategic, nu poate fi oprit pe Nistru, dar că se va opri la Bug. Apoi, mi-a propus ca eu să rămân pe lângă d-sa pentru discuțiuni politice.

Am refuzat categoric.

M-am înapoiat, neprimind nici o soldă - deoarece nu m-am considerat mobilizat.

Nu poate rezulta din aceste fapte o «adeziune» la războiul anti-sovietic ».

*Primiți vă rog, Domnule Președinte, asigurarea stimei mele deosebite.
ss. I. Mihalache.*

*
* *

Este evident faptul că toate aceste declarații poartă amprenta stării de tensiune în care s-a desfășurat procesul Mareșalului Antonescu. După nici doi ani de la încheierea armistițiului, noua putere care se instalase inspira suficiente temeri în a spune exact ce gândești și în mod deosebit să-ți expui în public, în mod deschis, opiniile. În acele condiții era riscant să spui adevărul despre Mareșalul Ion Antonescu și guvernarea sa.

Cu toate acestea, oamenii politici audiați, cu toate rezervele manifestate, nu au putut să nu confirme faptul că guvernarea mareșalului nu a fost dictatorială, că el a păstrat în permanență un contact cu partidele democrate tradiționale, că între el și aceste partide a existat tot timpul un schimb de informații, consultări și frământări comune în legătură cu problemele vitale ale țării. Mai mult, Mareșalul, care nu s-a cramponat niciodată de putere, și-a exprimat în repetate rânduri disponibilitatea de a transfera puterea în mâna unui om politic, capabil, eventual, să conducă mai bine destinele țării.

Se confirmă încă o dată că Țara întreagă a fost alături de Mareșal în războiul pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord. Au existat unele opoziții numai cu privire la trecerea Nistrului, dar acest lucru nu mai putea fi evitat, din momentul intrării României în război, intrare ce nu poate fi reproșată nici unui român.

Nici unul din oamenii politici audiați nu au declarat că războiul antisovietic ar fi fost un război nedrept, din punctul de vedere al României, nu au declarat nici că guvernarea Antonescu ar fi avut caracter fascist și rasial. Nu au confirmat deci principalele două acuzații aduse Mareșalului, din care au fost țesute toate celelalte. Nu a fost confirmată nici măcar așa zisa aservire a economiei țării Germaniei. De altfel, în condițiile unei economii private, nici nu era posibilă o aservire de către guvern, decât un regim preferențial în relațiile economice cu partenerii germani, pe baza unor convenții interguvernamentale.

*
*
*

Înainte de a încheia acest capitol al așa zisei aserviri economice, ar mai fi ceva de spus.

Prin Legea 72 din 31 ianuarie 1945, care conține un singur articol „Se ratifică Convențiunea Nr. 181.918 din 18 ianuarie 1945, intervenită între Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României și Regia Autonomă Comercială a Monetăriei Naționale privitoare la vânzarea cantității de aur fin necesară pentru baterea unui milion bucăți medalii comemorative, în greutate de 6,55 grame fiecare și cu titlul de 900%o aur fin”.

Iată deci că, la nici 6 luni de la lovitura de stat din 23 august 1944, când încă războiul nu se sfârșise, noua putere nu mai avea ce face cu aurul obținut de la germanii care ne-au „acaparât” economia, decât să bată medalii comemorative, din aur pur, de 24 karate, pentru care au fost scoase din Banca Națională a României, nici mai mult, nici mai puțin decât 6.550 kg. aur. Jefuirea României începuse și în acest mod, concomitent cu constituirea sovromurilor, de care am vorbit anterior.

Ar fi interesant de știut, cine au fost beneficiarii celor peste 6,5 tone aur pur, distribuit sub formă de medalii comemorative. Nu știu dacă medaliile au fost distribuite gratuit sau contra cost, dar oricum, jefuirea tezaurului național este certă.

Nu trebuie să uităm că acest jaf avea loc în condițiile în care poporul român depunea eforturi materiale deosebite pentru susținerea războiului antihitlerist și îl așteptau eforturi și mai mari pentru suportarea plății despăgubirilor de război pretinse de U.R.S.S., fără nici o posibilitate de a le trata.

Dezastrul țării, de care a fost acuzat Mareșalul Ion Antonescu, abia acum începea.

Concluzionând, rezultă în mod evident că Mareșalul Ion Antonescu nu a aservit nimănui economia românească, nu a provocat nici un dezastru economic. Dimpotrivă, în condițiile unui război greu, a reușit, împreună cu colaboratorii săi să asigure un nivel de trai mai bun decât în toate țările afectate de război. Foametea în România a apărut în anii 1945-1947, dar ea nu s-a datorat guvernării Mareșalului Ion Antonescu și nici atât de mult secetei din 1946. Ea s-a datorat secătuirii resurselor naționale prin „colaborarea” economică sovieto-română, prin plata unor despăgubiri de război greu de suportat și prin onorarea notei de plată a staționării trupelor sovietice în România, trupe care, spre deosebire de trupele germane, nu au plătit nimic.

În consecință, nu poate fi vorba de nici o răspundere și cu atât mai puțin de o răspundere penală.

ADMINISTRAREA TRANSNISTRIEI

România condusă de Mareșalul Ion Antonescu nu a provocat războiul antisovietic și nu l-a purtat pentru a ocupa teritoriile ce nu-i aparțineau. Participarea la război nu a avut alt scop decât reîntregirea teritoriului strămoșesc. Ieșirea din război în momentul în care a fost atinsă frontiera de pe Nistru nu era posibilă, nu numai din punctul de vedere al strategiei militare. Considerentele pentru care România nu putea să oprească războiul la Nistru sunt bine cunoscute. Continuarea războiului și dincolo de Nistru împotriva celui mai periculos dușman, nu numai pentru țara noastră, dar și pentru întreaga Europă, care era bolșevismul, era o necesitate care nu mai trebuie demonstrată și argumentată.

Faptul că Mareșalul Ion Antonescu și-a asumat răspunderea administrării, pe timpul războiului, a unor teritorii care nu aparțineau României, nu poate constitui un capăt de acuzare. Dimpotrivă, această administrație a avut o mare importanță în primul rând pentru populația de acolo, căreia i s-au creat condițiile unei existențe cât se puteau de normale în timp de război. Evident că buna administrare asigura avantaje și României în efortul pentru susținerea războiului. Fără a intra în amănunte, afirm însă că România și-a plătit aceste avantaje prin eforturile depuse pentru refacerea potențialului productiv al acelor teritorii, potențial grav afectat, nu numai de trecerea frontului, dar și de numeroasele distrugerii făcute de trupele sovietice în retragere.

Cu toate acestea, tribunalul poporului a găsit numeroase capete de acuzare și în legătură cu administrarea Transnistriei, pronunțând chiar condamnarea la moarte a lui Gheorghe Alexianu, căruia nu i se poate reproșa decât că a administrat, în condiții foarte bune, un teritoriu sovietic.

Pentru a vedea cum s-a ajuns la administrarea Transnistriei de către români, redau o parte a expunerii făcute de Mareșalul Ion Antonescu în ședința Consiliului de Miniștri din 5 septembrie 1941:

„Și Fuhrerul, printr-o scrisoare pe care mi-a trimis-o, m-a rugat dacă pot lua asupra mea sarcina pazei militare a teritoriului de Sud al Ucrainei, cuprins între Nistru și Nipru, regiune pe care o cunoașteți și dumneavoastră. Nu puteam refuza această cerere... Iau asupra mea paza militară a întregii regiuni dintre Nistru și Nipru, însă nu pot lua asupra mea și administrarea acestei provincii și organizarea economică a ei, decât numai între Bug și Nistru, adică unde se găsesc moldovenii noștri și partea numită Transnistria”.

Pentru administrarea Transnistriei, Mareșalul Ion Antonescu, la propunerea lui Ion Marinescu, l-a numit guvernator, la 19 august 1941 pe Gheorghe Alexianu. Este interesant de știut și cine era acesta.

Profesor universitar și membru al Institutului de Științe Administrative, a luat parte la elaborarea tuturor legilor de administrare locală, începând cu anul 1929.

În anul 1938 a fost numit rezident regal al Bucovinei, unde pune în aplicare dispozițiile referitoare la reprimarea legionarilor.

La venirea la putere a legionarilor începe să fie persecutat. La 30 noiembrie 1940, fiind chemat la Legiune pentru a fi judecat, preferă să-și ia singur viața, dar glonțul s-a oprit în plămân și, după 6 luni de intervenții și tratamente medicale, este salvat.

Din aceste succinte date biografice putem constata că Mareșalul Ion Antonescu nu a numit un guvernator militar al Transnistriei, ci unul civil, care era nu numai unul dintre cei mai buni specialiști în administrația locală, dar și un anti-legionar notoriu. Acest lucru are o semnificație deosebită, care pune în evidență faptul că singurul scop al acestei numiri l-a constituit cât mai buna administrare a teritoriului respectiv, în condiții pașnice, așa cum de altfel s-a și realizat. Cum putea un asemenea om să organizeze ori să participe la persecutarea și masacrarea populației de sub jurisdicția sa? Cum am putea concepe că Mareșalul Ion Antonescu, preluând administrarea Transnistriei și numind un asemenea guvernator, avea în vedere reprimarea populației? Orice om cu mintea limpede nu putea crede așa ceva. Capete de acuzație grave nu au putut inventa din această operă pașnică decât cei cu

mintea înfierbântată de ură față de poporul român și față de conducătorii lui.

Înainte de a vedea cum a administrat Gheorghe Alexianu Transnistria, să vedem ce fapte i s-au reținut în sarcină și pentru ce a fost executat odată cu Mareșalul Ion Antonescu.

Redau din sentința nr. 17, din 17 mai 1946, partea care îl privește pe Alexianu Gheorghe:

„Acest acuzat a fost Guvernator al Transnistriei de la 17 august 1941 până în februarie 1944.

în această calitate, după data de 6 septembrie 1940, a militat pentru desăvârșirea intrării armatelor germane pe teritoriul țării, prin participarea sa în Consiliul de Miniștri, începând de la 7 iulie 1941 până la 26 ianuarie 1944.

Că acest fapt se încadrează în dispozițiunile art. 1 Ut. b din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 al. 1, din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ".

Pentru această pretinsă infracțiune i s-a aplicat detențiunea grea pe viață și 10 ani degradare civică. În afară de enunțarea textelor de lege, nici un fel de argumentare și de motivare.

Lăsând la o parte faptul că intrarea trupelor germane în România, în condițiile date, nu poate constitui infracțiune, judecătorul poporului merge cu absurditatea până acolo încât îl face culpabil pe Alexianu Gheorghe pentru faptele pe care le-ar fi comis în calitate de administrator al Transnistriei, fapte petrecute într-o perioadă în care el nu avea funcția respectivă. Probabil că în viziunea „judecătorilor", Alexianu Gheorghe, știind că va fi numit într-o anumită funcție la 17 august 1941, el a început încă de la 6 septembrie 1940 să „militeze" pentru aducerea trupelor germane în țară. La data de 7 iulie 1941, invocată în sentință, nu numai că trupele germane erau venite în România cu mult timp în urmă, dar începuse și războiul contra U.R.S.S., de mai bine de două săptămâni.

Nimic însă nu avea importanță și nimic nu putea sta în calea tribunalului poporului de a pronunța condamnări.

„Având în vedere că după cum rezultă din stenogramele Consiliului de Miniștri, acuzatul Gheorghe Alexianu a fost prezent și în ședințele de la 19 iunie 1941, când s-a hotărât declararea războiului împotriva U.R.S.S.-ului, iar apoi, prin concursul ce l-a dat guvernului Antonescu, a sprijinit continuarea războiului atât împotriva U.R.S.S.-ului cât și împotriva Națiunilor Unite.

Că acest fapt constituie în totul crima de dezastrul țării prevăzută de art. 2 Ut. a din Legea 312/943 și sancționată de art. alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ”.

Pentru această îndrăzneală de a sprijini războiul antisovietic, i s-a aplicat pedeapsa cu moartea și 10 ani degradare civică, sub denumirea de crimă de dezastrul țării.

Că a sprijinit războiul contra U.R.S.S. este real, dar că acest război a fost purtat pentru apărarea libertății poporului român și pentru alungarea cotropitorilor de pe teritoriul țării este la fel de real. Pentru asemenea fapte, poporul român nu își putea condamna conducătorii și nu a făcut acest lucru. Cei ce au făcut-o nu au nimic comun cu poporul român.

„Având în vedere că, după cum rezultă din ședința Consiliului de Miniștri de la 13 noiembrie 1941, rezultă că acuzatul Gheorghe Alexianu a ordonat și desăvârșit acte de teroare, cruzime și de suprimare asupra populației din teritoriul unde s-a purtat războiul. Din stenograma acestui consiliu rezultă convorbirile ce au avut loc între Ion Antonescu și acuzatul Gheorghe Alexianu cu privire la represaliile ce au avut loc la Odesa, cu care ocaziune acuzatul Gheorghe Alexianu răspunde că represiunea de la Odesa a fost destul de severă, că au fost împușcați și spânzurați pe străzile Odesei populația civilă din acel oraș.

Că acest fapt se încadrează în dispozițiunile art. 2 Ut. d. din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză și care au fost enunțate în ședință publică ”.

Pentru această pretinsă infracțiune s-a aplicat pedeapsa cu moartea și 10 ani degradare civică.

Lăsăm la o parte că represaliile de la Odesa au fost justificate, nu numai de aruncarea în aer și uciderea sau vătămarea gravă a integrității

corporale a întregului comandament român, dar și de asasinarea zilnică a unor militari români. Lăsăm la o parte și faptul că cei care au executat represaliile poate au exagerat, impresionați fiind de ororile suferite de camarazii lor.

Trebuie însă să spun că Gheorghe Alexianu nu a avut nimic comun cu acele represalii. Nu avea calitatea nici să le organizeze și cu atât mai puțin să le execute. Mai mult, el nici nu se afla la Odesa, având sediul la Tiraspol. De altfel, în sentință nu se arăta decât că Gheorghe Alexianu i-a comunicat Mareșalului Ion Antonescu impresiile sale în legătură cu represaliile pe care le-a considerat destul de severe.

Dar, dacă și Alexianu Gheorghe trebuia asasinat, era necesar să se găsească pretextul, chiar dacă era absurd. Nu-și făcea nimeni probleme că va veni și timpul când această „sentință" va putea fi văzută și de alții.

„Având în vedere că acuzatul Gheorghe Alexianu, în calitatea sa de Guvernator al Transnistriei, a ordonat și organizat munci excesive și deplasări și transporturi de persoane în scopul exterminării acestora, fapt ce rezultă din ordonanța nr. 26, prin care ordonă instituirea muncii obligatorii pentru toți locuitorii Odesei, între 16-69 ani, sub sancțiunea internării lor în lagăr, ceea ce, în realitate, constituia un mijloc de exterminare, iar prin ordonanța 35, din 2 ianuarie 1942, dispune deportarea tuturor evreilor din Odesa în regiunea Berezovca, unde sunt masacrați în masă.

Că acest fapt, astfel stabilit, constituie elementele crimei prevăzute de art. 2 Ut. f din Legea 312-945 și sancționată de art. 3 alin. 2 din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ".

Pentru aceste acuzații, Alexianu Gheorghe a fost condamnat la moarte și la 10 ani interdicție corecțională.

Cu privire la organizarea muncii obligatorii, pentru moment mă rezum în a menționa că, în timp de război, când bunurile de primă necesitate traiului sunt raționalizate, este firesc și legitim să nu fie hrăniți paraziții, ba chiar să fie obligați toți cetățenii să muncească.

1.Cum?(n.a.).

în legătură cu deportarea evreilor din Odesa, rezultă că ea a fost dispusă din rațiuni de ordin militar. Nu s-a făcut în scop de exterminare, cum se susține în sentință și cum prevede și textul aplicat, nu a fost exterminată nici o persoană. Nu există la dosar nici un fel de probă care să confirme această acuzație, deși în anii 1945-46, ar fi fost foarte simplu să se facă investigații la Berezovca. Sovieticii ar fi fost bucuroși să ajute tribunalul poporului. Dimpotrivă, rezultă preocuparea guvernatorului de a le asigura toate condițiile pentru existență. Sentința merge până acolo încât reține că munca obligatorie constituia, în realitate, un mijloc de exterminare.

Expresia „în scop de exterminare” este folosit în mod obsedant pentru că una din condițiile pentru existența infracțiunilor prevăzute în Legea 312/945, era săvârșirea faptelor în scop de exterminare ori de persecuție pe motive rasiale. Aceste condiții au fost pur și simplu afirmate, fără nici o argumentare. Asemenea scopuri au fost străine guvernării Mareșalului Ion Antonescu, așa încât nici nu puteau fi argumentate.

„Având în vedere că acuzatul Alexianu Gheorghe, în calitatea sa de Guvernator al Transnistriei și-a însușit din acest teritoriu, abuziv, bunuri private. El mai jecăcea și acte de generozitate trimițând în țară, la diverse persoane, nenumărate daruri de mare valoare, comițând prin aceasta crima prevăzută de art. 2 Ut. k din Legea 312/945, sancționată de art. 3 al. 3 din aceeași lege, texte pe care de asemeni Tribunalul Poporului le aplică în cauză ”.

Le aplică și mai decide o muncă silnică pe viață și 10 ani degradare civică.

Lipsa de argumentare și de motivare pe probe continuă, numai că, oricât de nenumărate ar fi fost darurile făcute de acuzat, dacă le consideri infracțiuni, este obligator, ca instanța de judecată să încerci Să le numeri, Ori în cel mai rău caz să enumeri măcar câteva din ele pentru a vedea, la concret, ce cadouri și cărei persoane le-a făcut. În caz contrar apărarea nu are obligația de a dovedi că faptele neprobate nu există. Ele rămân simple afirmații fără alte consecințe decât cele rezultate din calomnie.

„ Că datorită participării sale în guvernul Antonescu în calitatea sa de guvernator al Transnistriei, acuzatul Gh. Alexianu a realizat averi în mod ilicit, profitând și de legătura cu ceilalți conducători antonescieni și de legiuirile și măsurile de fapt cu caracter hitlerist și rasial.

Că și acest fapt constituie elementele crimei de dezastrul țării, prevăzută de art. 2 lit. I din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 alin. 3 din suscitată lege, texte pe care de asemeni Tribunalul Poporului le aplică în cauză și cari au fost enunțate în ședință publică ".

Pentru această „crimă" s-a aplicat muncă silnică pe viață și 10 ani degradare civică.

Este atât de monstruos modul în care tribunalul poporului reținea infrațiunile prin simpla enunțare a textelor de lege, încât pare incredibil. Chiar văzând această sentință, nu îți vine să crezi că a fost posibil așa ceva și o citești și recitești, crezând că vei găsi motivarea și analiza probelor mai la sfârșit.

Ce averi a realizat, licit ori ilicit, Alexianu Gheorghe' profitând de... și de..., nu știe nimeni.

„Având în vedere că după cum se constată din actele aflate' în dosarul nr. 55/945 voi. II al Cabinetului de Instrucție, acuzatul Gh. Alexianu a ordonat și inițiat înființări de ghetouri, lagăre de internare și deportări din motive de persecuție politică și rasială, fapt prevăzut de art. 2 lit. m și sancționat de art. 3 alin. I din Legea 312/945, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ".

O nouă enunțare a unui text de lege și o nouă pedeapsă de data aceasta detențiune grea pe viață și eternul 10 ani degradare civică.

Despre ghetouri și lagăre vom mai vorbi. Pentru moment mă rezum în a menționa că Alexianu Gheorghe nu avea calitatea nici de a ordona și nici de a înființa ghetouri și lagăre. Nu a luat asemenea măsuri, iar cei care le-au luat nu au avut în vedere „motivele de persecuție politică și rasială", ci motive de ordin militar și rațiuni privind siguranța statului și a trupelor sale.

---

1. Care acte? (n.a.).

„ Că de asemeni din actele dosarului sus indicat se mai constată că acuzatul Gheorghe Alexianu a ordonat măsuri nedrepte de concepție hitleristă și rasială, practicând cu intenție o execuție excesivă a legilor derivate din starea de război și a dispozițiilor cu caracter rasial, fapt prevăzut de art. 2 Ut. n din Lege 312/945 și sancționat de art. 3 al. I, din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ”.

O nouă detențiune grea pe viață și 10 ani degradare civică.

În sfârșit, găsim o recunoaștere că au existat și legi derivate din starea de război, dar se afirmă că ar fi fost aplicate excesiv. Despre ce legi este vorba și despre ce excесе nu interesează, fiind suficientă afirmația cu caracter general, în opinia judecătorilor poporului.

„ Că, în fine, numitul acuzat s-a pus în slujba hitlerismului și fascismului, contribuind prin fapte proprii la realizarea scopurilor sale politice și la aservirea vieții economice a țării, în detrimentul și interesele poporului român fi în interesul Germaniei hitleriste și pentru sprijinirea războiului de agresiune contra U.R.S.S.-ului.

Că acest fapt constituie crima de dezastrul țării prevăzută de art. 2 Ut. o din Legea 312/945 și sancționată de art. 3 al. I din aceeași lege, texte pe care Tribunalul Poporului le aplică în cauză ”.

Tot detențiune grea pe viață și tot 10 ani degradare civică.

Făceau ce făceau toți conducătorii României, chiar și Alexianu Gh. din Transnistria, și se mai ocupau câte puțin și de aservirea economiei naționale Germaniei hitleriste și mai loveau în interesele poporului român, sprijinind războiul contra „U.R.S.S.-ului pașnic”.

Nu se poate să nu sesizăm faptul că Alexianu Gheorghe a mai fost condamnat o dată pentru susținerea războiului antisovietic și în baza art. 2 lit. a., dar la moarte. Dar, ca să fie cât mai multe infracțiuni, se condamnă și de două sau mai multe ori pentru aceeași faptă, așa cum am văzut că s-a procedat și în cazul Mareșalului Ion Antonescu.

„Având în vedere că în ce privește faptul că acuzatul Gheorghe Alexianu nu a respectat regulile internaționale cu privire la conducerea războiului, fapt prevăzut de art. 2 lit. b din Legea 312/945 ce i se

mai pune în sarcină, Tribunalul Poporului, constatând că acuzatul nu se face vinovat de aceste crime, deoarece nu el a fost acela care a condus efectiv războiul, ci conducătorul statului de atunci, și prin urmare urmează a pronunța achitarea sa pentru acest fapt”.

„Având în vedere că în ce privește faptul că a supus la un tratament inuman pe prizonierii de război, Tribunalul de asemeni urmează a pronunța achitarea sa, întrucât nu se constată că aceștia au fost supuși la munci și un tratament inuman, din actele dosarului rezultând doar că ei au fost întrebuințați la munci în minele de cărbuni, ceea ce în mod normal erau obligați a presta ”.

„ Că de asemeni Tribunalul Poporului urmează a pronunța achitarea acuzatului Gheorghe Alexianu din lipsa de dovezi și în ceea ce privește crima prevăzută de art. 2 IU. e din Legea 312/945 ce i se mai impută ”.

Văzând aceste trei achitări, s-ar putea crede că „judecătorii” au apreciat ca suficiente, pentru un administrator al Transnistriei, trei pedepse cu moartea, patru pedepse cu detențiune grea pe viață și două pedepse cu muncă silnică pe viață, sau pur și simplu s-ar putea crede că totuși tribunalul a judecat din moment ce, din cele 12 infracțiuni susținute de acuzare, nu a pronunțat condamnarea decât pentru nouă din ele. S-ar putea crede, dar s-ar greși.

În realitate este vorba numai de o diversiune, cine știe de cine dirijată, pentru a se crea impresia că totuși se judecă.

Îmi întemeiez această afirmație pe împrejurarea că, așa cum s-au pronunțat celelalte nouă condamnări, una mai neîntemeiată decât alta, mai puteau fi pronunțate, în condițiile respective, încă trei, pentru că tot nu trebuiau dovedite, ci numai afirmate. De altfel, această strategie a mai fost adoptată și în multe alte cazuri.

S-a scăpat din vedere însă faptul că argumentele invocate la pronunțarea celor trei achitări sunt valabile și pentru multe din condamnările pronunțate. Este vorba, în primul rând, de lipsa de dovezi. Apoi se recunoaște că, în condiții de război, a pune pe cineva să muncească, nu înseamnă o crimă și nici exterminare, uitându-se că, se afirmase cu puțin timp înainte, că obligarea populației apte de muncă să muncească este o crimă. S-a recunoscut și faptul că nu se poate pronunța

condamnarea unei persoane, pentru unele măsuri pe care nu le-a luat el și nu avea competența să le ia.

Este necesar să vedem cum a răspuns Alexianu Gheorghe la acuzațiile ce i s-au adus. Apărările au fost depuse în scris, după terminarea dezbaterilor, în cadrul cărora, dată fiind graba celor care dirijau procesul, nici el, la fel ca și ceilalți acuzați, nu au avut posibilitatea să se apere. Este puțin probabil, însă, că memoriile depuse de acuzați, au mai fost măcar citite de cineva. Firesc era ca susținerile făcute în apărare să fi fost combătute în sentință cu contraargumente și cu trimiteri la probe, dacă ar fi existat probe. Nefacându-se acest lucru, memoriile depuse în apărare trebuie acceptate ca exprimând adevărul. De altfel, credibilitatea apărărilor se impune și pentru că în multe probleme se fac referiri la date și documente, ori la alte probe, prin care puteau fi verificate cu ușurință.

Cum s-a apărat Gheorghe Alexianu?

A recunoscut că a fost un înalt funcționar, care a executat cu fidelitate ordinele guvernului său, atâta vreme cât ele se întemeiau pe **legalitate și umanitate, refuzând pe cele nedrepte și influențând guvernul să revină asupra lor.**

Un profesor universitar nici nu putea proceda altfel. Este, de altfel, modul de acțiune impus de însuși Mareșalul Ion Antonescu, în sensul ca subordonații săi să-i atragă atenția în cazul în care va da un ordin ilegal ori nedrept.

Cu privire la instituirea muncii obligatorii, Gh. Alexianu susține că prin aceasta nu a făcut altceva decât să dea eficiență prevederilor Constituției U.R.S.S., potrivit căreia „Munca în U.R.S.S. este o datorie și o chestiune de onoare a fiecărui cetățean capabil de muncă, după principiul - cine nu muncește acela nu mănâncă”, făcând chiar precizarea, acest principiu este consacrat în art. 12.

Acest lucru, Gh. Alexianu l-a aflat probabil în timpul celor 20 de luni de captivitate în U.R.S.S. în orice caz, ironia pe care și-a permis-o acuzatul nu a scăpat judecătorilor bolșevici și probabil a avut o oarecâfe influență la respingerea cererii de comutare a pedepsei cu moartea.

După această glumă periculoasă, Gh. Alexianu se referă la conținutul art. 2 din ordonanța nr. 26, la care s-a referit și sentința, potrivit căruia „Numai cei ce muncesc se vor bucura de concursul autorităților pentru procurarea celor necesare existenței”, iar potrivit art. 7 „celor

ce prestează munca în conformitate cu prezenta ordonanță li se vor elibera cartele de alimente și articole de primă necesitate, în raport cu numărul membrilor de familie”, ceea ce înseamnă că prin munca unui singur membru al familiei se asigura existența întregii familii.

Erau scutiți de prestarea muncii toți bolnavii, infirmii, bărbații în vârstă de peste 60 de ani, femeile gravide, cu începere de la a 5-a lună, femeile cu copii mai mici de 5 ani și femeile cu mai mulți copii sub vârsta de 10 ani.

Prin ordonanța nr. 64 din 27 mai 1942 a fost reglementată durata zilei de muncă la 8 ore, cu mențiunea că, atunci când nevoile producției, precum și urgența executării unor lucrări, durata zilei de lucru putea fi prelungită până la 10 ore. Pentru orele suplimentare, retribuiția era majorată cu 20%.

Acesta este, în linii mari, regimul de muncă impus în Transnistria, pe care instanța 1-a numit de exterminare. O muncă retribuită, timp de 8 ore pe zi, cu plata majorată a orelor suplimentare, în timp de război — curată exterminare! Orice discuții pe această temă sunt de prisos.

Nu am găsit în voluminosul dosar al cauzei cele două ordonanțe la care s-a făcut referire. Am găsit însă un exemplare al ordonanței nr. 82 din 9 septembrie 1942, dată la Tiraspol și semnată de Gh. Alexianu, în care au fost contopite, toate reglementările de până atunci privind regimul de muncă instituit în Transnistria. Având în vedere că, din această problemă tribunalul poporului a confecționat o infracțiune pentru care Gh. Alexianu a fost condamnat la moarte, pentru adevăr și pentru nevoia unei aprecieri în cunoștință de cauză găsesc necesar să redau integral conținutul acestei ordonanțe.

„ Art 1. Pe tot timpul duratei războiului, funcționarii aparținând Guvernământului și tuturor serviciilor publice, angajați de orice fel, muncitorii din întreprinderile publice sau particulare autorizate, precum și cei din diferite organizații sau șantiere de lucrări, se consideră rechiziționați în serviciul administrației Transnistriei.

Art. 2. Pentru nevoile administrației românești, vor putea fi rechiziționate orice persoane, indiferent de sex, de la vârsta de 15 ani până la 60 ani, pentru bărbați, și până la 45 ani pentru femei.

Rechiziționarea se va face prin Inspectoratul de Jandarmi al Transnistriei și Direcția Muncii, la cererea autorităților direcțiilor, întreprinderilor publice și particulare autorizate sau serviciilor publice recunoscute.

Art. 3. *Sunt scutiți de rechiziție: bolnavii și infirmii declarați ca atare de medici oficiali, bătrânii în vârstă de peste 60 ani bărbați și 45 ani femei, femeile gravide cu începere de la a cincea lună, femeile cu copii mai mici de 5 ani și cele ce au mai mult de 3 copii sub 10 ani.*

Art. 4. *Persoanele arătate la art. 1 și 2 nu vor putea părăsi serviciul în care au fost numite, angajate sau rechiziționate, fără învoire prealabilă sau o cauză de forță majoră, bine dovedită.*

Cei ce vor contraveni acestei dispozițiuni, se vor pedepsi după cum urmează:

a) - *cu internarea în lagăr de la 2-6 luni, dacă lipsa nu depășește 8 zile;*

b) - *cu internarea în lagăr de la 6 luni la 1 an, dacă lipsa este mai mare de 8 zile;*

c) - *cu internarea în lagăr de la 1 la 2 ani, dacă lipsa a fost mai mare de 15 zile sau în caz de recidivă.*

Art. 5. *Măsura internării în lagăr se va putea lua și în contra tuturor persoanelor suspecte care, prin activitatea lor, ar periclita ordinea și siguranța administrației românești.*

Art. 6. *Internările în lagăre se vor ordona numai de către Guvernatorul civil al Transnistriei sau împuterniciții săi, prin decizie specială, în urma anchetei efectuate de către autoritățile, direcțiile, serviciile și întreprinderile publice sau particulare autorizate, de care aparțin funcționarii sau muncitorii respectivi.*

Pentru cei prevăzuți la art. 5, internarea în lagăr va fi ordonată în urma rapoartelor organelor militare sau civile însărcinate cu paza și siguranța teritoriului.

Art. 7. *Guvernământul va putea ordona contra-anchete, care se vor face de către inspectorii administrativi sau referenții Oficiului de Studii pentru funcționari și de inspectoratul de jandarmi sau organele însărcinate cu paza și siguranța teritoriului, pentru celelalte persoane.*

Art. 8. *Cei care, fiind detașați, numiți sau trimiși în interes de serviciu în orice parte a Transnistriei, nu se vor prezenta la post în*

termenul fixat de ordinul de serviciu primit, cu excepția cazurilor de forță majoră, se vor pedepsi cu închisoarea de la 3-5 ani și cu pierderea dreptului la pensie.

Aceeași pedeapsă se va aplica și acelor care vor părăsi serviciul fără a li se fi primit demisia sau înainte de a fi autorizați să părăsească lucrul pentru care au fost angajați sau rechiziționați.

Art 9. *Cei ce vor sabota buna funcționare a administrației instituite sau vor instiga prin orice mijloace la acte de sabotaj, se vor pedepsi cu închisoare de la 3-10 ani.*

Art. 10. *Cei care vor săvârși acte de violență sau amenințări grave față de autorități, în scopul de a împiedica măsurile luate de administrația românească, se vor pedepsi cu închisoare de la 5-20 ani.*

Art 11. *Funcționarilor veniți din țară prin detașare sau numire nouă li se vor aplica dispozițiile decretului lege nr. 151 din 10 ianuarie 1942, privitor la chemarea salariaților publici în serviciul națiunii.*

Art 12. *Infrațiunile prevăzute la art. 8, 9 și 10 vor fi judecate de Curțile Marțiale...".*

Exemplarul aflat la dosar este tipărit în limbile română, germană și rusă, într-un format care făcea posibilă afișarea.

Acesta era regimul de muncă „forțată” instituit în Transnistria, cu mențiunea că, și în țară, existau reglementări similare în serviciile publice și în sectoarele de bază ale economiei, unele fiind chiar militarizate, prin așa numita mobilizare la locul de muncă.

O absurditate mai mare nu se putea susține decât că asemenea reglementări constituiau de fapt mijloace de exterminare.

Această ordonanță ne lămurește și cu privire la rațiunea și scopurile lagărelor de muncă de care face atâta caz sentința. O disciplină mai severă în timp de război era absolut necesară, ea fiind și în interesul cetățenilor. Sancțiunile prevăzute, gradate și ca durată și ca mod de executare, în funcție de gravitatea faptelor, nu are nimic comun cu pretinsa persecuție rasială și cu atât mai puțin cu „scopul de exterminare”, Chiar dacă în lagăre și închisori au ajuns și evreii care nu au respectat ordinea reglementată. Închisori au existat și există în toate timpurile, atât timp cât există și încălcări de lege.

Să urmărim în continuare apărările pe care și le-a formulat Gh. Alexianu.

Cu privire la deportarea evreilor din Odesa a menționat că măsura nu a fost luată în scopul de exterminare, ci pentru rațiuni de siguranță.

Măsura a fost ordonată de Mareșalul Ion Antonescu la 16 decembrie 1941 la cererea Marelui Stat Major.

S-a argumentat această măsură prin aceea că, datorită rezistenței Sevastopolului, era posibilă o debarcare sovietică la Odesa. „Eu credeam că Sevastopolul va cădea mult mai curând. Astăzi însă datorită faptului că flota rusească are posibilitatea să utilizeze Sevastopolul, poate să ne facă o surpriză dezagreabilă”.

În executarea acestei dispoziții armata a dat ordonanța pentru îndepărtarea evreilor din Odesa.

La cererile insistente ale armatei, Gh. Alexianu a emis ordonanța nr. 35, stabilind prin art. 4, 5 și 6, condiții cât mai umane, obligând autoritățile administrative și polițienești, din regiunea de plasare, să asigure evreilor buna conviețuire în mijlocul populației băștinașe.

Nu există nici o dovadă că autoritățile române ar fi ucis evrei.

În instanță, Gh. Alexianu a fost acuzat și pentru faptul că ar fi constituit instanțe de judecată represive. La aceasta a răspuns că instanțele de judecată de pe lângă Pretorate și Curțile Marțiale nu au fost înființate de guvernator și nu îi erau subordonate lui, ci guvernului țării. Nu are însă cunoștință de faptul că instanțele de judecată ar fi comis abuzuri.

Era normal ca și în Transnistria să funcționeze instanțe de judecată, iar cele penale au în mod obligator și caracter represiv, așa cum l-au avut și îl au în toate timpurile și în toate locurile.

Existența instanțelor de judecată nu poate fi decât un fapt pozitiv, deoarece prin ele se asigură supremația legii și înlătură domnia anarhiei și a abuzului.

Cu privire la participarea la „masacrele” de la Odesa.

Represaliile au fost aprobate de Mareșalul Ion Antonescu la cererea Comandamentului Armatei a IV - care le-a și executat.

Se pare că s-au comis și unele excese, dar acestea nu îi pot fi imputate lui Gh. Alexianu și adaug că nici Mareșalului Ion Antonescu.

A fost acuzat în ședință de „criminalitate sălbatică”, la care răspunde:

---

1. Care își vedea zilnic efectivele afectate prin asasinate mișelești fn.a.)

— La Cernăuți a refuzat să predea germanilor 400 evrei;

— A stăruit pentru acordarea de grațieri și reduceri de pedepse, ceea ce s-a și realizat prin decretele nr. 5 din 19 decembrie 1942 și nr. 8 din 16 aprilie 1943;

— A propus, în mod frecvent, comutarea pedepsei cu moartea și grațieri individuale, propuneri însușite de conducătorul statului;

— Salvează de la moarte 18 partizani condamnați de Curtea Marțială din Odesa, intervenind la Mareșalul Ion Antonescu, care, inițial respinsese cererile de grațiere;

— Peste drepturile sale, ia unele măsuri la închisoarea Vapniarka, pentru a se constitui un comandament civil. Aprobă majorarea alocației peste valoarea solicitată de Direcția închisorilor;

— S-a bucurat de simpatia localnicilor, dând exemplu o împrejurare în care, un cantonier localnic de cale ferată, cu riscul vieții sale, a oprit trenul Guvernatorului, aflând în ultimul moment că linia ferată era minată;

— în februarie 1944, când a fost înlocuit cu un guvernator militar, pentru că se apropia frontul - generalul Potopeanu - reprezentanții Universității, Conservatorului și populației din Odesa i-au adus mulțumiri în public pentru grija ce a purtat populației autohtone.

Cu privire la lagărele și ghetourile din Transnistria:

Deportarea evreilor din Basarabia și Bucovina a fost hotărâtă în conducerea statului, hotărâre ce i s-a transmis prin doi colonei de la Statul Major sosiți la Tiraspol, în septembrie 1941.

Guvernământul avea îndatorirea să asigure hrana și găzduirea în haltele fixate prin planul prezentat de cei doi ofițeri. Evreii urmau să fie trecuți peste Bug și predați nemților.

Când prima coloană a ajuns la Bug și a fost predată germanilor, colonelul Isopescu, prefectul județului Golta, i-a comunicat lui Alexianu că germanii i-au omorât pe evreii predați și nici nu au dat dovadă de primire a lor.

În această situație, Gh. Alexianu a oprit imediat trecerea coloanelor peste Bug, i-a oprit pe evrei în localitățile în care se aflau și le-a organizat viața în centrele respective, prin ordonanța nr. 23 din 11 noiembrie 1941, pentru a-și putea găsi mijloace de existență, stabilind următoarele:

— Cazarea evreilor se va face în locuințele părăsite de refugiații ruși sau evrei (art. 2). Dacă nu sunt suficiente, vor fi cazați în locuințele particulare, cu plata chiriei.

— Evreii se administrează aparte, de către șeful coloniei evreu, care răspunde de prezența tuturor membrilor în colonie (art. 5).

— Cei utilizați la muncă vor primi un bon de alimente pentru o zi de muncă, în valoare de o marcă, pentru muncitorii cu brațele, și două mărci pentru profesioniștii calificați (art. 6).

— Evreii specialiști vor putea fi utilizați, cu aprobarea Guvernă mântului, în toate lucrările necesare refacerii industriei distrusă de război, punerea în funcțiune a fabricilor sau în orice întreprinderi se vor socoti necesari (art. 9).

Grație acestor măsuri luate de autoritățile române, 120 000 evrei au rămas în viață și s-au întors ulterior în Basarabia și Bucovina.

Martorul dr. Filderman - președintele Comunității Evreilor - a declarat că, în anul 1943, s-a dus la Gh. Alexianu și i-a spus că știe că germanii fac presiuni asupra sa pentru a-i deplasa pe evrei peste Bug și că asta ar înșenina pieirea lor. Alexianu i-a spus că nu va face acest lucru și s-a ținut de cuvânt și i-a salvat pe evreii veniți din Transilvania.

Că evreii au trăit greu în iarna 1941, că au fost și funcționari abuzivi, se poate, dar și aici s-a făcut tot posibilul și arată că patru prefecti au fost schimbați, numeroși funcționari și jandarmi au fost pedepsiți.

Situația mai grea era la Moghilău, unde se îngrămădiseră un număr enorm de evrei, care nu vroiau cu nici un preț să se deplaseze în satele din Est, preferând să trăiască în cea mai mare aglomerare.

Când veneau vizite germane la Moghilău, Guvernatorul dădea ordin prefectului să-i scoată, în camioane pe evrei în afara orașului, pentru a evita neplăceri.

În primăvara anului 1942, Guvernatorul se adresează Consiliului de Patronaj și se organizează ajutorarea evreilor, de către evreii din țară, cu medicamente și îmbrăcăminte, în acest mod situația lor îmbunătățindu-se mult. Această îmbunătățire a fost constatată și de Crucea Roșie Internațională și de Nunțiul Papal, care a adus, la Odesa, mulțumiri publice lui Alexianu și i-a dat ca recunoștință medalia Papei, de față fiind și generalul german Hofmazer - Șeful S.S.

Cu privire la evreii din lagărul de la Vapniarka: Guvernământul nu avea decât sarcina să pună la dispoziția comandamentului lagărului alimentele necesare.

Fiind informat de dr. Tătăranu - medicul șef al Guvernământului, de epidemia ce se ivise acolo, face o inspecție inopinată și, constatând situația igienică și hrana proastă, a luat următoarele măsuri peste drep- turile sale:

— acordă evreilor dreptul de a-și procura hrană de pe piață, prin alți evrei;

— dispune ca o comisie să verifice situația evreilor care susțineau că nu au nici o vină și să fie eliberați.

Pe raportul Inspectoratului Penitenciarelor-V. Dogaru din 16 iunie 1943, înregistrat la Guvernământ la nr. 105 611 din 19 iunie 1943, Gh. Alexianu a aprobat majorarea alocației de hrană de la 0,50 mărci la o marcă pe zi (se ceruse 0,80 mărci).

I s-a imputat faptul că, deși a știut că și românii au executat evreii, nu a luat măsuri.

Gheorghe Alexianu susține, pe bună dreptate, că nimeni nu a declarat acest lucru. Singura referire evazivă o face dr. Filderman în sensul că nu poate ști cine a omorât evreii de la Golta, deoarece omorau și românii și germanii.

Alexianu Gh. nu se putea îndoi de sinceritatea colonelului Isopescu, care, dimpotrivă, a venit la el din proprie inițiativă și l-a informat că germanii i-au omorât pe evreii trecuți peste Bug.

Mă văd nevoit să adaug că, dacă într-adevăr la Golta au fost masacrați evreii, logica elementară duce la concluzia că Golta aflându-se peste Bug, deci în afara Transnistriei administrată de români, masacrele nu le puteau face decât cei care administrau teritoriul de peste Bug, care nu erau români.

De altfel, oprirea trecerii coloanelor de evreii peste Bug a fost făcută de români, tocmai pentru a evita masacrarea lor. Acest lucru rezultă în mod cert și nu trebuie uitat.

Alexianu Gheorghe a mai fost acuzat că a organizat jaful Transnistriei. A răspuns următoarele:

La intrarea administrației române în Transnistria situația se prezenta astfel:

— Provincia era distrusă de retragerea armatei roșii, care a aruncat în aer toate fabricile și instalațiile și evacuasă în interiorul U.R.S.S. tot ce a fost mai important.

— Distrugerii datorate luptelor.

— Bunurile care au mai rămas erau risipite.

În această situație au apărut Etapele (sic) române, care, alături de administrația germană instituită în prima fază a ocupației, au început să ridice captura de război și chiar vite și cereale. După căderea Odesei s-a constituit Comitetul de capturi, care a predat administrației întreprinderile și fabricile.

Pe această stare, Guvernământul Transnistriei a început opera de creație, de refacere, reușind ca, în anul 1942, să realizeze o frumoasă producție și refacerea, în cea mai mare parte, a întreprinderilor.

La ordinul guvernului, aceste bunuri în care s-a investit capital românesc au fost evacuate în țară, pentru că altfel ar fi trebuit distruse conform planului de război.

Toate capturile au avut o evidență strictă, astfel că, după război, au putut fi restituite toate. Dacă rămâneau acolo erau distruse, iar despăgubirile de război ar fi fost mai mari.

Acuzația de profit personal este total nefondată.

La cererea acuzatorului public, toate băncile, casele de schimb, instituțiile economice, au atestat că n-au făcut niciodată operațiuni de bursă de schimb, sau orice alte operațiuni financiare pentru Alexianu, că n-a avut Safe, că nu are nici un depozit în bănci, cu excepția Băncii Române, unde are 261 500 lei și la C.E.C. unde are 12 000 lei, pe care îi are înainte de a fi guvernator, proveniența fiind găsită justă de Comisia pentru Controlul Averilor în 1940.

Alexianu Gh. a fost acuzat că a silit pe țărani să muncească sub amenințarea împușcării, pentru a alimenta trupele germane cu cereale și alte alimente.

Este adevărat, spune Alexianu, că țărani au muncit în Transnistria, dar n-au fost amenințați. Au muncit pentru a primi jumătate din recoltă. Ordonanța nr. 5 din 7 septembrie 1941'.

---

1. În mod cert, țărani nu primeau de la colhozuri și sovhozuri jumătate din recoltă (n.a.).

Dreptul convenit statului a fost adus în țară, deși convenția Haufe-Tătăranu, de la Tighina din 30 august 1941, prevedea ca aceste cereale vor servi pentru aprovizionarea trupelor germane și române, iar ceea ce va prisosi, se va împărți pe din două, între România și Germania.

Din probele administrate rezultă că nu s-a dat nimic din Transnistria germanilor, fără plată, că și ei au cumpărat, în total, din acest teritoriu, cereale în valoare de aproximativ 1 500 000 R.M, fapt atestat prin contul în R.M. al Guvernământului Transnistriei de la Banca Națională.

Cu privire la prizonieri, Gh. Alexianu susține că, în Transnistria, nu existau lagăre de prizonieri și că oricum aceste lagăre erau administrate de armată.

Că a făcut donații Consiliului de Patronaj.

Este exact că Guvernământul Transnistriei a dat diferite bunuri Consiliului de Patronaj, cum a dat și Crucii Roșii, Societății Doamnelor Române, românilor din Ardealul de Nord, copiilor din Franța ocupată, copiilor din Grecia, etc. Toate au fost date cu acte în regulă, trecute în scriptele de contabilitate și aprobate de Guvern.

Gestiunea Transnistriei a fost verificată până în martie 1942 de Curtea de Conturi.

Cu privire la acuzația de a se fi pus în slujba hitlerismului:

într-un teritoriu în care eram în condominiu cu germanii și unde ei aveau la început prezența asupra noastră și într-o vreme în care germanii au executat pe toți evreii, când s-a petrecut cel mai mare pogrom din lume, Guvernatorul Transnistriei a dat ordonanța nr. 23 din noiembrie 1941, prin care organizează și asigură conviețuirea evreilor în Transnistria, scăpându-i de la moarte.

Refuză, la presiunea germanilor să-i treacă peste Bug pe evrei, salvându-le viața (declarație Filderman), refuză să-l evacueze din Moghilău (declarație Verenca).

Menține organizarea economică sovietică, împotriva avizului consilierilor germani, păstrând colhozuri, sovhozuri, magazine generale etc (declarații Râmniceanu, Rotaru, Verenca, ordonanțele nr. 5/1941 și 18/1941).

Deschide Universitatea din Odesa, școlile primare și secundare, Conservatorul și Opera din Odesa, toate în limba rusă și cu artiști și

profesori ruși, în contradicție cu normele stabilite de germani în celelalte teritorii ocupate din Rusia Sovietică.

Dă ordin, în noiembrie 1943, să se instituie comitete locale și să se predea toate bunurile la sovietici, nu la germani (depoziții Râmniceanu, Verenca, Potopeanu).

La acuzația privind participarea la pregătirea și continuarea războiului, Gh. Alexianu răspunde că, la 19 iunie 1941, a participat la ședința Consiliului de Miniștri ca simplu tehnician, nu era membru al guvernului și nu avea calitatea de a angaja statul.

în calitate de Guvernator al Transnistriei nu făcea parte din guvern.

Am văzut, deci, care era situația din Transnistria în momentul în care administrarea ei a fost preluată de autoritățile române.

În toamna anului 1943, când războiul se apropia din nou de această provincie, de data aceasta dinspre Est, administrația română a luat o serie de măsuri de retragere. Au fost luate însă și unele măsuri deosebit de importante, care astăzi ne oferă posibilitatea unei corecte aprecieri a ceea ce a însemnat administrația românească a Transnistriei. Aceste măsuri se referă, în primul rând, la constituirea unor comitete formate din cei mai de vază localnici, cărora li s-au predat județele provinciei, în starea în care se aflau ele după trei ani și jumătate de guvernare românească. Cu ocazia acestor predări s-au întocmit procese verbale, care puteau fi ușor găsite și consultate, originalele aflându-se în arhiva fostului Guvernământ al Transnistriei. La dosar a fost depus un singur asemenea proces verbal de către apărătorul acuzatului Alexianu Gheorghe.

Acest document este deosebit de concludent, motiv pentru care, îi voi reda conținutul integral.

Proces verbal

Astăzi 9 noiembrie 1943

Noi, Colonelul Ioan. D. Constantinescu, Prefectul Județului Oceacov, din Guvernământul Transnistriei, asistat de domnul Vasile Dragomir, Subprefectul acestui județ.

Având în vedere ordinul Guvernământului Transnistriei, Direcția Administrației și Personalului Cabinet nr. 1334 din 3 noiembrie 1943,

am procedat la alegerea unei comisii locale, aleasă dintre localnicii cei mai proeminenți din orașul Oceacov, căreia să-i predăm județul și lucrările cele mai importante făcute sub administrația românească: în consecință, în urma investigațiilor Jacute și datele ce am cules prin informațiuni personale, am constituit această comisie compusă din:

- 1. Agronov Arcadie — Controlorul Uzinei Electrice — Prefect al Județului - Șeful comisiei.*
- 2. Alexandru Rodin - inginer, ajutor - Subprefect.*
- 3. Mihai Silvestru - Contabil - membru - Primarul orașului;*
- 4. Ștefan Deadic - Șeful Moarei - Șeful Poliției,*
- 5. Ion Dimcenco—Șeziul Uzinei Electrice—Șef al Raionului Oceacov;*
- 6. Danii Kolomeitov - Șeziul brutăriei - Șeful raionului Varvarovca,*
- 7. Vasile Luchin - Conducător tehnic - Șeful Raionului Alexanderfeld.*
întrunându-ne astăzi în localul Prefecturii din Oceacov, am procedat, primul la predarea și Comisiunea în plenul ei, la primirea județului Oceacov și lucrările importante făcute de noi, după cum urmează;
- 8. Localul Prefecturii în perfectă stare, cu toate anexele din curte,*
- 9. Uzina Electrică în perfectă stare și în funcțiune, cu instalații la populație.*
- 10. Uzina de Apă în perfectă stare și în funcțiune, cu instalații la populație,*
- 11. Moara orașului în perfectă stare și în funcțiune,*
- 12. Brutăria orașului în perfectă stare și în funcțiune,*
- 13. Localul Primăriei—local monumental perfect renovat de noi,*
- 14. Localul Spitalului Județean în perfectă stare,*
- 15. Biserica în perfectă stare, refăcută din ruina în care a fost găsită,*
- 16. Localul Cinematografului comunal, în perfectă stare,*
- 17. Parcul cu crucea zidită pe locul fostei catedrale,*
- 18. Tot orașul cu clădirile refăcute și locuite de populație.*
- 19. Localurile Poliției, Jandarmeriei, etc, în perfecta stare, refăcute.*
- 20. Fabrica de unt din oraș, în perfectă stare și în funcțiune.*
- 21. Cele doua localuri de școli, renovate de noi și în funcțiune.*
- 22. Șoseaua Oceacov-Niceainoe, 42 km, făcută de Administrația română, cu piatră depozitată pe 1/2 din întinderea ei,*
- 23. 121 obștii agricole în județ (colhozuri) corespunzând comunelor din județ, cu vitele și uneltele agricole ce le posedau la venirea noastră,*

24. 11 ferme (sovhozuri) cu vitele și uneltele agricole ce au posedat la venirea noastră,

25. 58 mori țărănești renovate de noi.

26. 71 comune reședință și 94 sate pendinte, conduse de primări localnici,

27. 106 localuri de școli, toate renovate de noi,

28. 9 localuri de biserici, toate construite de noi,

29. 9 case de rugăciuni făcute de noi,

30. Două comune model, construite de noi, comuna „Mareșal Antonescu”, cu 26 case, și comuna „Guvernator Alexianu”, cu 25 case, toate model tip românesc, din care o parte complet terminate, iar altele în curs de acoperire, construcția lor fiind complet terminată.

31. Populația orașului Oceașcov compusă din 5 021 suflete, cu hrana asigurată,

32. Populația rurală din județ compusă din 74 564 suflete, cu hrana asigurată.

Activitatea noastră, în tot timpul ocupației, s-a extins asupra reparațiilor tuturor clădirilor publice și locuințele locuitorilor, cărora li s-au dat tot materialul de care am dispus.

Am exploatat terenurile arabile cu mijloacele proprii de care am dispus și am repus în funcțiune morile și uleiințele ce le-am găsit distruse, pentru a reda hrana necesară populației locale, găsită complet lipsită de cele necesare hranei și chiar muritori de foame.

Am avut deplina satisfacție a constata, în tot timpul administrației românești, mulțumirea populației locale, care s-a bucurat de un regim civilizată și care n-a avut nimic de suferit în ce privește hrana lor și a copiilor lor.

Privind județul, ne facem o plăcută datorie de conștiință și onoare națională, că am făcut tot ce omenește a fost posibil, în vremuri de război, pentru a asigura buna conviețuire cu localnicii și asigurarea hranei și liniștii în județ.

Rămâne Ca Dvs. să conduceți mai departe destinele acestei populații rămasă azi lipsită de protecția și grija noastră.

Drept care am adresat prezentul proces-verbal în 4 exemplare, din care trei exemplare le-au luat depredător și un exemplar de primitori.

Acest proces verbal a fost redactat în limbile română și rusă și a fost semnat de toate persoanele menționate în preambul.

Documentul, pe care îl consider de o importanță covârșitoare, ne oferă posibilitatea unor concluzii și aprecieri deosebite.

În primul rând, ca profesionist, nu pot să nu constat cât de ușor era pentru un organ de anchetă, adevărat și corect, să reconstituie întreaga perioadă de guvernare românească pe întreg teritoriul Transnistriei și să se concluzioneze pe probe, dacă există sau nu, vinovății. Era suficient să fie examinată arhiva Guvernământului. Nefăcându-se acest lucru, apare evident faptul că nu s-a dorit aflarea adevărului, ci numai încredințarea cu orice preț a guvernării Mareșalului Antonescu.

Putem apoi să constatăm că Transnistria a fost găsită de români în ruine și a fost predată la retragere complet refăcută. Mai mult, s-au mai construit case de locuit, biserici, șosele și altele. Populația a fost găsită înfometată și a fost lăsată cu existența asigurată.

Rezultă încă o dată generozitatea și umanismul poporului român, care, în loc de distrugeri, în retragere, a lăsat totul în bună stare.

Nu știu dacă a mai existat în lume un asemenea „cuceritor”, care să se comporte în acest mod cu populația ocupată și care, în retragere, nu numai să nu distrugă nimic, dar să-și predea cu proces-verbal teritoriile părăsite. Dacă a mai existat undeva un asemenea cuceritor, cinste lui. Noi românii, însă, avem cu ce ne mândri și din acest punct de vedere.

Unde este jaful, unde este exterminarea populației autohtone, reținute de tribunalul poporului și pentru care a aplicat pedepse deosebit de severe, unele chiar cu moartea, unor români nevinovați?

Modul cum a înțeles Mareșalul Ion Antonescu să administreze Transnistria rezultă, în mod elocvent, și din decretul pe care l-a emis și semnat la 19 august 1941. Este important de a fi cunoscute prevederile acestui decret.

„Văzând că armatele de sub conducerea noastră au liberat teritoriul dintre Nistru și Bug din stăpânirea necredinței și că este nevoie să se procedeze la administrarea acestui teritoriu,

Decretăm ”

După ce în art. 1 este delimitat teritoriul luat sub administrație românească, în art. 2 se prevede:

„Numim împuternicit al nostru în această provincie, cu dreptul de a lucra cu depline puteri, pe Dl. Profesor Universitar Gheorghe Alexianu ”.

Apoi în art. 3:

„împuternicitul nostru va lua, prin ordonanțe, toate măsurile socotite necesare pentru funcționarea Administrației și pentru continuarea activității în toate domeniile, în conformitate cu instrucțiunile ce le-am dat”.

Dacă scopul ar fi fost jaful și exterminarea populației se pune firească întrebare dacă, în această funcție, ar fi fost numit un profesor universitar. Răspunsul nu poate fi decât negativ.

Art. 4;

„împuternicitul nostru va fi ajutat în conducerea provinciei de următoarele Direcțiuni;

- a) Direcțiunea Administrației și Comunicațiilor*
- b) Direcțiunea Agriculturii și Economiei*
- c) Direcțiunea învățământului, Cultelor și Propagandei*
- d) Direcția Sănătății*
- e) Direcția Financiară ”.*

Aceste organisme, constituite, stabilesc și principalele sarcini și atribuții ale administrației românești, precum și caracterul ei civil.

În continuare, prin acest decret este reglementat regimul funcționarilor din Guvernământ, modul lor de retribuire. Se mai stabilește că singura monedă circulatorie în provincie este marca germană și reședința Guvernământului la Tiraspol.

O serie de alte acte normative confirmă, de asemenea că Mareșalul Ion Antonescu nu s-a gândit să anexeze la România, nici măcar temporar, teritorii străine, precum și caracterul corect al administrării Transnistriei.

Este vorba, în primul rând de Decretul-Lege nr. 1059 din 5 decembrie 1941 referitor la regimul vamal al schimburilor de mărfuri între Regatul României și Transnistria.

Mai este vorba de două Convenții încheiate între Ministrul Finanțelor și Guvernatorul Civil al Transnistriei și anume:

— Convenția nr. 164.221 din 3 iulie 1942, „referitoare la traficul de plăți între România și Transnistria" și

— Convenția nr. 164.221 din 3 iulie 1942, „referitoare la schimburile economice dintre România și Transnistria".

Rezultă deci că nici măcar din punct de vedere economic și financiar, România nu a asimilat Transnistria, că între România și această provincie, schimburile economice și regimul de plăți s-au desfășurat după toate regulile de import-export.

Nu putem să nu constatăm și faptul că toate aceste reglementări (probabil au mai fost și altele), au avut drept scop tocmai evitarea jefuirii Transnistriei și asigurarea refacerii economice a ei și a prosperității locuitorilor. De altfel, instrucțiunile Mareșalului Ion Antonescu au avut în vedere ca cetățenilor Transnistriei să nu li se diminueze veniturile avute anterior războiului și, dacă este posibil, să li se asigure chiar venituri mai mari. Indiferent dacă aceste măsuri ar putea fi apreciate ca având caracter propagandistic, pentru cetățeni, care și-au văzut necesitățile de trai satisfăcute, un asemenea eventual scop era irelevant.

Toate aceste documente la care am făcut referire, care constituie probe deosebit de concludente, există la dosarul penal, evident depuse de apărare, dar nu au fost luate în considerare, fiind pur și simplu ignorate, confirmându-se încă o dată afirmația pe care am făcut-o că nu s-a dorit aflarea adevărului, ci numai condamnarea cu orice preț.

Întrucât s-ar putea spune că una este reglementarea și alta poate fi punerea ei în practică, mă văd nevoit să prezint, în continuare, și alte probe.

Martorul Aurel Râmniceanu, fost director de cabinet al Guvernatorului Gh. Alexianu, a confirmat, în ședința publică, următoarele:

Ordinea economică în Transnistria a fost păstrată aceeași ca în timpul sovietelor. Că au existat dese discuții între consilierii germani și guvernatorul Alexianu. Consilierii cereau desființarea colhozurilor și sovhozurilor, dar Alexianu s-a opus tot timpul.

Alexianu a destituit o serie de funcționari abuzivi.

Că, în anul 1943, guvernatorul a dat dispoziții ca în fiecare întreprindere să se constituie comitete de localnici cărora să ii se predea materialele și bunurile care au fost administrate de români.

Că Nunțiu Papal, după ce a vizitat lagărele din Transnistria, i-a oferit guvernatorului Alexianu o plachetă, însoțită de mulțumiri publice.

La plecarea din Odesa, fruntașii locali ai vieții publice i-au adresat lui Alexianu mulțumiri pentru modul cum s-a comportat cu populația.

Mai menționează că evreii din Transnistria trăiau în libertate, cu excepția câtorva lagăre.

La aceasta trebuie să fac precizarea că în lagăre nu erau ținuți numai evrei, ci și alți cetățeni, dar acest lucru nu se datora originii etnice, ci faptului că au încălcat reglementările legale în vigoare. Așa cum am văzut, în lagăre și închisori nu erau trimiși decât cei sancționați pentru diverse încălcări de lege.

Mai departe, martorul confirmă faptul că Alexianu a oprit executarea a 18 condamnați la moarte, ale căror cereri de grațiere fuseseră respinse inițial. De asemenea, că Alexianu a luat măsuri pentru salvarea unei comisii de evrei, care venise în Transnistria pentru a verifica modul cum erau distribuite ajutoarele. Comisia a fost în pericol de a fi exterminată de germani.

Confirmă și faptul că Alexianu lua măsuri ca evreii din Moghilău să fie scoși afară din oraș, cu camioanele, când veneau germanii, pentru a evita reprimarea lor. Că guvernatorul după ce a vizitat lagărul de la Vapniarka, a luat măsuri de mărire a alocației de hrană și de a li se permite deținuților să se aprovizioneze din piața orașului.

Martorul Rotam Mihail, fost director al personalului la Guvernământul Transnistriei, a făcut o declarație prin care confirma, în fața instanței, în mare, aceleași împrejurări: Salvarea celor 18 condamnați la moarte, că evreii din Transnistria trăiau liberi și că au fost păstrate toate formele de organizare economică și locală.

Generalul Racoviță Mihail, după ce relatează în fața instanței că, la începutul războiului, a primit ordin scris din partea Mareșalului Ion Antonescu, potrivit căruia armata nu face război cu populația civilă, care trebuie să fie bine tratată la fel și prizonierii, ordin repetat de mai multe ori, a declarat că, în zonele de operații ale armatei, populația era evacuată. Că în calitate de comandant militar, a evacuat, pe a sa răspundere, evreii din Iași, Tg. Frumos, Podul Iloaiei și Tg. Neamț. Dacă martorul ar fi fost întrebat, sigur ar fi fost în măsură să relateze și rațiunile care au impus asemenea evacuări. În declarație nu s-a consemnat o

asemenea precizare, absolut necesară, pentru a se vedea că nu era vorba de rațiuni de ordin rasial și că măsurile respective nu au fost luate în scop de exterminare.

Unul din martorii de bază al acușării a fost Benvenisti M. Nu rezultă cine era de fapt acest martor, dar din relatările lui aflăm că, în timpul guvernării Mareșalului Antonescu, a fost arestat pentru că avea legături și corespondență cu străinătatea, dar că, la intervenția lui Mihai Antonescu, a fost pus în libertate, fiind cercetat în continuare până la 23 august 1944.

Acest nou „patriot antifascist", în realitate suspectat de trădare de patrie, a declarat că pierderile evreiești din Bucovina, Basarabia și Transnistria ar fi fost de 270 000 vieți omenești. Nici o altă precizare cu privire la sursa acestei cifre exacte, dar mai mult ca sigur că sursa o constituiau ziarele vremii.

Am văzut însă și în decembrie 1989 cât de „exacte" au fost datele ce ni le-a furnizat presa, dornică de senzational.

Oricum, o asemenea declarație nu poate avea nici o valoare juridică.

Martorul mai declară însă că o scutire de muncă la Centrala Evreilor se putea obține numai plătind „sume exorbitante lui R. Lecca". De asemenea, că, plătind asemenea sume, se puteau aduce evrei și din Transnistria.

Nu este exclus să fi existat de asemenea „afaceri", dar nu știm cine erau cei care au profitat de pe urma lor.

* *

Este locul și momentul să aflăm și pentru ce a fost asasinat Constantin Z. Vasiliu, cel de al patrulea condamnat la moarte și executat o dată cu Mareșalul Ion Antonescu.

Nu voi mai reproduce conținutul sentinței de condamnare, partea referitoare la Constantin Z. Vasiliu, pentru că, ar însemna să repet formulări stereotipe, reproducerea textelor legale aplicate și celorlalți condamnați. Și în acest caz este vorba de simpla enunțare a conținutului legii, fără nici o referire la probe și mai ales fără nici o referire la apărările pe care și le-a formulat acuzatul.

A fost condamnat tot pentru că ar fi militat pentru fascism, pentru intrarea trupelor germane în România, pentru declararea și continuarea războiului contra U.R.S.S., pentru că s-ar fi purtat rău cu evreii și cu prizonierii de război, că ar fi contribuit la aservirea economiei țării și alte asemenea ineptii, incriminate în faimoasa lege anticonstituțională nr. 312/945.

Constantin Z. Vasiliu a fost Subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne și Șef al Inspectoratului General al Jandarmeriei.

Redau conținutul Memoriului depus în apărarea sa, după terminarea dezbaterilor judiciare.

„După o deținere de 20 luni în Uniunea Sovietică, reîntors în țară la 9 aprilie 1946, am luat cunoștință de actul și dosarul de acuzare, în ziua de 3 mai 1946, în care timp am fost audiat de domnul acuzator public, o singură dată, numai asupra unor aliniate din actul de acuzare.

Timpul fiind foarte scurt nu a mai fost timp necesar a cere sau depune acte sau martori, așa că mă servesc în apărarea mea, numai de dosarul acuzării.

Rog să binevoiți a vedea că faptele ce revin Subsecretarului de Stat al Ministerului Afacerilor Interne din anul 1941 și sunt în dosar, să nu îmi fie atribuite, eu nefiind în acea funcție în acel an și nici cele ce revin generalului ing. D. Vasiliu - șef al capturilor din Transnistria, deși sunt trecute în rezumatul stenogramelor de la dosar.

în guvernarea Mareșalului Antonescu, am ocupat, în două perioade, 2 funcțiuni administrative; de la 12 septembrie 1940 la 10 iunie 1942 - Inspector General al Jandarmeriei, în zona interioară și apoi până la 23 august 1944 și Subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne.

In ambele funcții administrative nu am avut nici un rol politic și nici legislativ.

Sunt militar de 40 ani, din care 35 ani în serviciul Jandarmeriei, nu am avut nici o credință politică și, deci, nici hitlerism sau fascism. Nu am avut legături de serviciu cu reprezentanții civili sau militari ai Germaniei, ele făcându-se la nevoie prin Președinția Consiliului de Miniștri sau Marele Stat Major. Nu am avut legături cu organele de poliție germane, ele lucrând cu Serviciul Special de Informații

(Declarație Cristescu). Nu am primit nici o decorație germană de pace sau război.

Ca Subsecretar de Stat nu am edictat legi sau regulamente, cu orice caracter, neavând acest atribut (nici un act la dosar).

Legea de organizare a Basarabiei și Bucovinei s-a întocmit de Dl. Prof. M. Antonescu și complectat împărțirea administrativă la propunerea generalului Popescu. Nu am contribuit la ea, neavând nici un atribut sau pregătire. (Declarații în instanță a lui M. Antonescu și gl. Popescu.)

Ghetouri: Au luat ființă în Moldova la ordinul Subsecretarului de Stat al Ministerului Afacerilor Interne, general Ion Popescu, ca urmare a ordinului Marelui Stat Major (ordin nr. 45999/94 Dos. 44 pag. 50), fiind în orașe unde locuiau evrei. Jandarmeria sau Inspectoratul General al Jandarmeriei nu au avut nici un atribut.

Ele s-au desființat la finele anului 1941.

Lagăre: După ce am propus și executat desființarea Lagărului Caracal, prin ordin a luat ființă Lagărul din Tg. Jiu - ordin nr 689 din 12.11.1942 al Mareșalului Antonescu, transmis de gl. I. Popescu, Ministr. de Război (dosar 44 fila 46), iar cel de la Vapniarka ia ființă prin ordinul Marelui Stat Major Nr. 51714 (pag. 51 dos. 44).

Celelalte lagăre sau ghetouri din Transnistria aparțineau guvernământului și au luat ființă și au funcționat fără cunoștința Ministerului Afacerilor Interne, de care nu depindea Transnistria, ca fiind direct sub ordinele Marelui Cartier General.

Subsemnatul la venirea ca Subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne fiind sesizat de existența încă de lagăre în Moldova, cu ord. Nr. 37.215 din 9.II. 1942, le-am desființat pe toate (dos. 44 pag. 159).

S-a urmărit verificarea celor internați și eliberarea celor pe nedrept internați, căci cu un aparat polițienesc de zeci de mii de oameni, din neștiință sau venalitate, s-au putut face și greșeli. Dovada, eliberarea a 800 internați din Vapniarka și readucerea restului de 385 la Tg. JiU îfl anul 1945 - 44 (ord. nr. 59.108, pag. 36 dos. 44 și nr. 55.055 din 6 martie 1944, pag. 77 dos. 44).

Asupra echipajelor de agenți hitleriști ai Inspectoratului General al Jandarmeriei, ce au terorizat populația înainte de război, nu e nici un act la dosar și nici nu am fost interogată asupra acestor acușări.

Masacrele de la Iași, s-a jucat dovada în instanță și din depoziția D-lui Mareșal Antonescu, că ele s-au /acut de germani.

Despre Mastovoi sau Berezovca din Transnistria, nu am nici o cunoștință (De asemenea, nici un act la dosar).

Deportările din Bucovina și Basarabia s-au jucat din ordinul M. St. Major cu nr. 6651/40, Dos. pag. 47.

Ele s-au executat de Marile Unități din acea regiune cu trupele lor și companiile de Poliție. S-a jucat dovada în instanță că Jandarmeria din zona interioară și Inspectoratul general al Jandarmriei nu au avut nici un rol în executarea lor.

Declarația de război U.R.S.S. și Americii, nefiind în anul 1941 Subsecretar de Stat, nu am luat parte la nici un Consiliu de Miniștri, dovada, tabloul de la dosar 44, pag. 2, unde se vede că primul Consiliu de Miniștri, la care am participat, e 10 ianuarie 1942.

Deportările de sectanți s-au aprobat de Președinția Consiliului de Miniștri la cererea Ministerului Cultelor, în principiu pentru 2 000 persoane, dar nu este nici un act că s-a executat.

Deportările țiganilor s-au făcut din ordinul Mareșalului Antonescu și s-au transferat de jandarmi până la Nistru, unde au fost predați Administrației Transnistriei.

S-au luat măsuri pentru buna lor îngrijire pe drum (dos. 44 pag. 58) apoi s-au trimis 3 comisii de control, căci organele în subordine făcuseră greșeli cu unii - ord. Nr. 4823 din 27 octombrie 1942 și s-a cerut guvernatorului Transnistriei a da un tratament special pentru femeile celor mobilizați ce rămăseseră în sălașele lor și nu voiau să rămână în țară. Apoi, când au revenit soții lor, li s-au dat și transportul gratuit și bani pentru a le readuce în țară (Dos. 44 pag. 58 și pag. 133).

Asupra categoriilor de comuniști trimiși la Vapniarka, se vede clar, în Dos. 44 la pag. 48, ord. Nr. 11.563 al Președinției Consiliului de Miniștri, care indică cele 3 categorii;

a) din închisori condamnați pentru comunism (72)

b) aflați liber și trecuți pe tabelele Marelui Stat Major, suspecți categoria I-a (746)

c) Cei din Tg. Jiu (385).

Concordă și cu arătările domnului acuzator public. Nu s-a extins de mine nici o categorie și nu s-a trimis nici unul cu familia.

Comandamentul Armatei a IV-a și Comandamentul German au cerut imediata evacuare a evreilor din zona Roman - Bacău.

Mareșalul Antonescu a propus 3 soluții:

- *evacuarea în târguri din Moldova,*
- *evacuarea în Sudul Moldovei,*
- *izolarea în ghetouri.*

Eu am propus soluția 3-a, cea mai ușoară de executat și cea mai favorabilă pentru populația evreiască.

Tot atunci s-a dat ordin să se trimită batalioane de premilitari evrei pentru a lucra la fortificații.

Când au plecat evreii din București, la cererea doctorului Ghuigold am fost cu D-sa la gara B. M. pentru a le duce 2 camioane de hrană, îmbrăcăminte și medicamente. Am propus martor pe Dr. Ghuigold; nu a venit, dar faptul a fost confirmat de Dl. Lecca.

Tratamentul neuman prizonierilor sovietici

Din declarațiile din instanță al Dl. general Steflea și Pantazi a rezultat clar că nici Ministerul de Interne și nici Inspectoratul General al Jandarmeriei nu a avut nici un atribut în administrarea sau întrebuințarea prizonierilor sovietici.

Sunt acuzat că am dat sugestii rele în Consiliul de Ordine, că sunt un om crud și cinic.

Dacă se examinează notele luate de Colonelul Davidescu de la acele Consilii, nu se vede nici o sugestie rea. Din contră am arătat întotdeauna lipsurile și greutățile muncitorilor. însuși domnul acuzator public a relevat cazurile de la Petroșani și Anina.

Rezultatul a fost că am obținut, în serii, la 3 luni, câte 20 vagoane făină, 5 vagoane zahăr, 3 vagoane săpun, 3 vagoane marmeladă și pe care m-am dus personal și le-am distribuit la lucrători, cum și 5 000 perechi bocanci, ce am obținut de la Dl. general Dobre. Același lucru am făcut la Reșița. Am ținut legătura cu muncitorii prin conducătorii lor și ajunseseră, când aveau o nevoie la un Minister în București, veneau la mine și mergeam cu ei Pana și contractul de muncă, în anul 1943, cei de la Petroșani l-au făcut prin mine, obținând pentru ei casă, lumină și cărbuni gratuit.

Le-am trimis, fiind lipsiți de asistență medicală, 22 medici și 9 farmaciști evrei.

La Reșița am stăruit la Ministerul Muncii și li s-a terminat Spitalul.

în zona petroliferă, cu un delegat al Patronatului, am cercetat nevoile lucrătorilor și li s-a distribuit hrană, îmbrăcăminte și s-au făcut cantine gratuite.

Dacă s-ar fi chemat câțiva conducători de lucrători din acele regiuni, aș fi făcut dovada.

Dl. martor Dr. Filderman a arătat ce largă asistență a avut de la mine pentru evreii din Transnistria intervenind a li se satisface cererile, cum și pentru cei din țară; dacă venea și dl. Zissu, ce a fost citat, confirmă același lucru.

Am privegheat cu deosebită grijă asupra persoanelor proeminente din partidele politice, care erau urmărite și amenințate de serviciile de poliție clandestine germane, dovadă că nu au avut nimic de suferit.

Am citat martor pe dl. general Tătăranu și M. Ghelmegeanu, pe care i-am scos cu Rioșanu din mâinile legionarilor și apoi i-am ținut la Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General al Jandarmeriei, concentrându-i ca ofițeri de jandarmi până după rebeliune.

în lagărul Caracal l-am cunoscut pe Dl. Prof Constantinescu-Iași care, fiind grav bolnav, înainte de a avea aprobarea Ministerului Afacerilor Interne, l-am trimis la Spitalul Colțea, unde a fost operat și salvat.'

Am avut câteva întrevederi cu Dl. Ministru Pătrășcanu, căruia i-am acordat permanent șederea în București, deși era dat de Direcția Generală a Poliției cu domiciliul obligator la Zamora și l-am avertizat repetat a fi prudent și a se feri să nu fie suprimat de poliția germană. L-am citat ca martor, nu am avut norocul să vină.²

în ziua de 23 august 1944 am fost chemat la Palatul Regal. Din declarația fostului ministru de Interne din acea zi, Dl. general Aldea,

---

1. Constantinescu-Iași a făcut apoi parte din guvernul de „concentrare democrată” care a dispus trimiterea în judecată și condamnarea tuturor celor care au participat la guvernarea Antonescu, inclusiv pe Constantin Z. Vasiliu, care i-a salvat viața (n.a.).

2. Recunoștința acestui ministru comunist a fost aceeași ca și a lui Constantinescu-Iași, ambii având contribuția lor activă, ori pasivă, la asasinarea fostului lor protector (n.a.).

deși nu era martorul meu, s-a văzut felul cum am executat ordinul M. S. Regelui și D-lui general Sănătescu de a preda comanda și toate unitățile de jandarmi din capitală succesorului meu, general Anton, pentru care M. S. Regele m-a asigurat că, după depunerea jurământului a noului guvern, voi fi liber.¹

Totuși la ora 1, noaptea, am fost dat delegatului Blocului Democrat ce constituie guvernul, dar în momentul când D-sa a venit să mă ia din cazinoul ofițerilor de gardă, unde eram cu generalul Pantazi și colonel Elefterescu, s-a îndreptat spre mine și m-a întrebat: «Dvs. sunteți gl. Vasiliu?» am răspuns da, atunci d-sa a zis: «Vă felicit pentru atitudinea dvs. corectă și loială!» și apoi aplecat și, peste câteva zile, am fost predat comandamentului armatei sovietice.²

Dacă se vor examina vinele ce mi se pun în sarcină, în lumina declarațiilor ce fac și, dacă se va verifica și Dosarul 44, coroborându-se cu faptele, așa cum s-au luminat în audierile orale ale celorlalți, acuzați și martori, nu rămâne în sarcina mea decât vina, dacă poate fi considerată, pentru un militar de carieră, de a fi servit în guvernarea Mareșalului Antonescu.

Aștept cu deplină încredere hotărârea onor Tribunal al Poporului, care nu poate fi decât dreaptă și dată în spiritul poporului român, pe care îl prezintă”.

Dacă Tribunalul Poporului ar fi reprezentat într-adevăr poporul român, hotărârea ar fi fost sigur dreaptă; dar cum nu a fost așa, hotărârea aceasta, ca și altele, a fost o monstruoasă împotriva poporului român, în ultimă instanță.

Acest memoriu documentat, cu trimiteri la probe, necombătut prin nimic, ne arată cât de „odios” a fost șeful unui organ represiv al guvernării Antonescu. Unde este represiunea nemiloasă împotriva muncitorilor, a unor grupuri etnice, ori a unor personalități politice, despre care încearcă sentința să ne convingă? Ne amintim cum erau prezențați jandarmii români în filmele construite după normele „realismului socialist”. Se încerca să ne convingă de faptul că mai feroși oameni

---

1. Nu numai recunoștință nu mai exista, dar nici cuvântul dat nu se mai respecta (n.a.).

2. Perfidia bolșevică intrase în funcțiune (n.a.)-

și mai lipsiți de scrupule nu mai există în lume decât foști jandarmi și polițiști români din vremea regimului burghezo-moșieresc. Pe noi care am trăit alături sau chiar în familie cu acești umili slujbași ai statului, nu putea nimeni să ne convingă de așa ceva. Dar, imaginea românului în lume, în mod sigur a fost deformată și prin asemenea „opere”.

Întrucât s-ar putea afirma că imaginea unui șef nu este și imaginea subalternilor săi, ceea ce, în principiu, este adevărat, mă văd nevoit să fac o prezentare și a unui alt dosar în care Tribunalul Poporului a condamnat jandarmi din eșaloanele inferioare. Cazul prezintă importanță și pentru dosarul Mareșalului Antonescu, mai ales că cei la care mă voi referi și-au desfășurat activitatea și în Transnistria.

Este vorba de dosarul nr. 7/1945 al Tribunalului Poporului, în care s-a pronunțat hotărârea nr. 4, din 2 iulie 1945, prin care au fost condamnați, de aproximativ același complet, ca și în cazul Mareșalului Ion Antonescu, cu deosebire că acuzatori publici au fost Constantin Mocanu și Alexandra Sidorovici, următorii:

1. General de Jandarmi Topor Ioan, fost mare pretor al armatei în perioada 22 iunie 1941-31 octombrie 1941 la;

— Temniță grea pe viață pentru infracțiunea prevăzută de art. 2 lit. e, din Legea 312/945, care incrimina ordonarea sau săvârșirea de represiuni colective sau individuale, în scop de persecuție politică sau din motive rasiale asupra populației civile. În concret s-a reținut că a ordonat și inițiat personal deportarea evreilor din unele părți ale Basarabiei și Bucovinei „și aceasta din motive de persecuție rasială”.

— Detențiune grea pe viață pentru infracțiunea prevăzută de art. 2 lit. n, din aceeași lege, care incrimina ordonarea, inițierea înființării de ghetouri, lagăre de internare ori deportări din motive de persecuție politică sau rasială.

A fost achitat (sic) pentru faptul că ar fi ordonat sau săvârșit acte de teroare, cruzime sau de suprimare asupra populației din teritoriile **unde s-a purtat războiul.**

2. Maiorul de jandarmi Orășeanu Romeo, fost comandant al Legiunii de Jandarmi Moghilău la:

— 20 ani muncă silnică pentru infracțiunea prevăzută de art. 2 lit. c din Legea 312/945;

— 19 ani muncă silnică pentru infracțiunea prevăzută de art. 2 lit. 1 din aceeași lege, pentru faptul că ar fi realizat averi în mod ilicit.

Achitat (sic) și el pentru acuzația de a fi comis acte de teroare ori cruzime, că ar fi ordonat înființarea de ghetouri, ori acte de tortură.

3. Maior de jandarmi Botoroașă Gheorghe, fost și el comandant al Legiunii de Jandarmi Moghilău la:

— Muncă silnică pe viață, pentru că ar fi ordonat represii individuale și colective din motive rasiale asupra populației civile, iar în calitate de ofițer de poliție judiciară, în chestiuni cu caracter rasial și politic, ar fi comis acte de teroare (art. 2 lit. e și h).

A fost achitat (sic) pentru alte trei acuzații prevăzute de art. 2 litd, i, 1.

4. Colonel Loghin Constantin, fost prefect al Județului Moghilău și Tulcin, cavalier al ordinului „Mihai Viteazul”, din campania 1916-1918, și cavalier al Crucii Militare Engleze, din aceeași campanie la:

— Muncă silnică pe viață pentru fapte prevăzute de art 2 lit. e și f, pentru că ar fi ordonat represii individuale și colective și ar fi organizat munci excesive, în scop de exterminare.

— Detențiune grea pe viață, pentru faptele prevăzute de art. 2 lit m, constând în trimiterea evreilor la muncă peste Bug, la germani. A fost achitat (sic) pentru faptul că ar fi realizat averi ilicite.

5. Sergentul major Bărbulescu Ștefan, fost șef al unor circumscripții polițienești și comandant al ghetoului din Moghilău la:

— 25 ani muncă silnică pentru faptele prevăzute de art. 2 lit. e, g și h, constând în faptul că ar fi săvârșit represii individuale și colective din motive rasiale, ar fi supus la tratamente neomenoase pe deportați și că pentru aceleași motive rasiale ar fi comis torturi.

— 20 ani detențiune grea, pentru că ar fi realizat beneficii materiale de pe urma măsurilor cu caracter rasial.

6. Frunțaș Dan Nicolae -jandarm, la 15 ani muncă silnică, pentru că ar fi supus la tratamente neomenoase pe cei aflați sub puterea sa, la Moghilău.

7. Căpitan Iliuță Mihail, fost comandant al Companiei de jandarmi Moghilău, la 25 ani muncă silnică, pentru că ar fi ordonat represii individuale și colective și ar fi comis acte de violență și teroare, din motive rasiale.

8. Donilov Mihail - avocat - la:

— 20 ani temniță grea pentru faptul că, fiind și el evreu deportat, pentru a-și asigura o viață mai bună, ar fi săvârșit acte de represiune individuală sau colectivă și că i-ar fi instigat la asemenea fapte și pe ceilalți inculpați, jandarmi;

— 12 ani detențiune simplă, pentru că ar fi înlesnit autorităților antonesciene să înființeze ghetouri și să efectueze deportări din motive politice;

— 19 ani detențiune grea, pentru că ar fi realizat beneficii materiale, profitând de măsurile cu caracter rasial.

A fost achitat (sic) pentru faptul că ar fi ordonat sau desăvârșit acte de teroare sau de suprimare a populației.

9. Marcu Goldemberg, la 10 ani închisoare corecțională, pentru că ar fi fost informatorul Legiunii de Jandarmi.

10. Mazilu Ioan - căpitan, fost comandant al închisorilor militare Chișinău și Brăila, la muncă silnică pe viață, pentru că, în calitatea menționată, ar fi supus la tratamente neomenoase pe deținuții politici aflați sub puterea sa.

Această hotărâre a fost atacată pentru motivele de neconstituționalitate a instanței de judecată și a dispozițiilor Legii 312/945, dar recursul a fost respins cu motivarea:

„Că potrivit înaltului Decret Regal nr. 1626/944 puterea legislativă se exercită până la organizarea Reprezentanței Naționale de către Rege la propunerea Consiliului de Miniștri...”.

Din această motivare putem înțelege, fie că Regele este autorul tuturor legilor neconstituționale, despre care am vorbit anterior, fie că Regele nu a contat ca șef al statului și a semnat tot ce i se prezenta de către guvernul de „concentrare democrată”. Nici într-un caz, nici în altul, pentru monarhie nu este o onoare.

Făcând abstracție, și în acest caz, de motivele de neconstituționalitate a instanței de judecată și a legii aplicate, constatăm aceeași lipsă de probe de Vinovăție, aceeași simplă enunțare a faptelor cu caracter general, nimic concret, de fapt o reproducere a textelor de lege aplicate.

S-a vorbit, și din păcate se mai vorbește, de unele persoane de rea credință, de „masacrele” la care ar fi fost supuși evreii în Transnistria guvernată de români. Cauza pe care am prezentat-o privește persoane

din jandarmeria română din Transnistria, până la ierarhia cea mai de jos, deci, prezumtivii executanți ai „masacrelor". Era obligator ca, măcar la acest nivel, să fie prezentate probe concrete cu privire la eventualele crime pe care le-ar fi comis românii, împotriva unor persoane, ori grupuri de persoane, din motive de ură ori persecuție rasială. În anul 1945 era foarte ușor de găsit asemenea probe, dacă acuzațiile ar fi fost reale. Mulți evrei care au fost deportați în Transnistria se aflau în România și s-ar fi găsit măcar unul să relateze un caz de ucidere, de torturare ori de tratamente neomenoase aplicate de autoritățile române.

În tot acest proces, nu a fost audiat nici măcar un martor care să relateze un caz concret. Mai mult, martorii audiați, din care mulți evrei, au căutat să-i apere pe jandarmii judecați și sub autoritatea cărora au trăit în perioada de deportare. Au existat și martori ai acuzațiilor, care, însă, nu au făcut decât declarații cu caracter general.

Nici unul din acuzați nu a recunoscut că ar fi dat ordin ori că ar fi comis acte de violență față de evrei și cu atât mai puțin că ar fi comis acte de tortură ori de exterminare a vreunei persoane. Dimpotrivă, declară că, atât cât au putut, i-au ajutat pe evreii deportați, lucru care vom vedea a fost confirmat de aproape toți martorii evrei.

Cel mai aprig martor acuzator a fost inginerul Zigfrid Lăgendorf, care, declarând că jandarmii români i-ar fi bătut pe deportați și că trei evrei ar fi fost împușcați pe malul Nistrului, dar nu poate concretiza nimic, măcar un nume de persoană bătută ori împușcată. Martorul precizează că cele declarate le știe din auzite.

Depoziția acestui martor este deosebit de contradictorie și se simte, din lecturarea ei, dorința de a face pe plac celor care au înscenat procesul, fără însă a putea prezenta date concrete, deși un timp a fost președinte al comunității evreilor. În schimb, la întrebările puse de acuzați, a fost nevoit să confirme împrejurări concrete, în care jandarmii români i-au apărat pe evrei. Răzbat și din acest proces presiunile care se exercitau asupra martorilor.

Martorul face la un moment dat următoarea afirmație, sau cel puțin așa a fost consemnată:

„Acuzatul Botoroagă se purta totdeauna bestial cu internații".

Trebuie menționat că pe timpul acestui acuzat, martorul a fost schimbat din funcția de președinte al comitetului evreilor.

în fraza următoare însă, martorul face precizări care răstoarnă afirmațiile anterioare.

„La repatriere, am reușit să luăm clandestin 430 copii¹. La aceasta ne-a ajutat și acuzatul Bărbulescu, însă maiorul Botoroagă ne-a amenințat că ne va preda Curții Marțiale, însă nu ne-a predat. în general însă, avea o purtare rea față de evrei și populația băștinașă, căutând să terorizeze ”.

Confirmă însă că Legiunea de jandarmi le-a pus evreilor la dispoziție căruțe pentru transportul alimentelor.

Martorul declară că purtarea cpt. Iliuță era pornită și din ură rasială, dar că față de el nu își manifesta ura rasială.

„La retragere, prin ianuarie 1944, am avut un sprijin al acuzatului Bărbulescu, când eram jefuiți de nemți.

Știu că a intervenit să-l salveze pe Dr. Filderman, când a fost atacat de nemți.

La retragere știu că acuz. Bărbulescu a tras și cu arma contra nemților.

În timpul retragerii comandantul Legiunii de jandarmi a fost acuzatul Botoroagă ”.

Se poate observa cu ușurință cu câtă greutate catadicsea martorul să facă declarații în apărarea acuzațiilor. Cauza nu putea fi alta decât teama.

„Eu am găsit tot timpul înțelegere la maiorul Orășanu. Nu același lucru aș putea să spun și față de Botoroagă ”.

Are ce are cu maiorul Botoroagă, dar nu poate să confirme faptul că, la retragere, Legiunea de jandarmi de sub comanda acestuia nu i-a lăsat pe evrei în părăsire, ci s-au retras împreună cu ei asigurându-le și protecția împotriva germanilor. Față de asemenea comportări, cum se poate vorbi de *bestialitate!* Numai mințind, pentru a nu supăra pe cineva.

Martorul Teich Meier, fost șef al biroului de muncă de la Sargorod, declară că, pe vremea colonelului Loghin, evreii erau duși la muncă și în afara județului.

„în Sargorod acuzatul Botoroagă a avut o purtare bună salvând 2 copii veniți de peste Bug”

---

1. Nu precizează însă ce era cu acei copii. Probabil tot ca urmare a unei comportări „bestiale” (n.a.).

„Despre Danilov știu că, câteodată, lovea oamenii, însă eu sunt de părere că era necesar, deoarece altfel nu se puteau aduna oamenii".

„Bărbulescu Ștefan la repatrierea evreilor a ajutat la înapoierea copiilor chiar și a celor care nu erau trecuți pe tablou ".

Martora Miler Riva;

„L-am cunoscut și pe maiorul Orășanu și el a avut o atitudine omenească ajutându-mă, atât pe mine cât și pe mama mea, cu pâine și bani".

Kahane Feibiș declară că a fost transferat de la Moghilău la Pecioara din cauza lui Danilov, care l-a bătut pe cel care a încercat să-i ia apărarea și numai poliția evreiască l-a scăpat de el".

Tot despre Danilov, martorul declară că ar fi afirmat că „*nu e nici un păcat dacă vor muri evreii săraci, pentru că astfel s-ar putea trăi mai bine cu cei bogăți*".

Dimitriev Eugen declară că a fost condamnat pentru acțiune subversivă și deținut în închisoarea Chișinău, unde deținuții politici aveau un regim special. Nu precizează în ce a constat regimul special. Mai declară că, pe parcursul transferării de la Chișinău la Aiud, au avut la picioare bare de fier.

„Cred că scopul pentru care acuzatul ne aplica tratamentul atât de dur era exterminarea noastră " "

Alt martor, trădător și spion bolșevic, fost deținut la Chișinău, Vasiliev Vladimir își dă și el cu părerea că „*... scopul pentru care acuzatul ne-a supus la acest tratament era de a ne scade moralul și de a ne extermina ".*

Nici pe acesta n-a reușit comandantul penitenciarului să-l extermine.

Curios că acești doi martori, probabil originari din Basarabia, unul în vârstă de 21 ani, iar altul de 23 ani la data audierii (29 iunie 1945) erau funcționari de stat și aveau domiciliul în București. Nu se spune ce fel de funcționari, dar probabil și ei, ca și alți „patrioți" de felul lui Nikolski A., după 23 august 1944, fiind puși în libertate, prin așa numita Convenție de armistițiu, s-au adunat toți în București, sau au fost

---

1. Dar iată că nu a reușit să-i extermine, au supraviețuit trădătorii de țară, ca să poată fi martori ai acuzării. Palidă acuzare (n.a.).

adunați, pentru a pune bazele „securității poporului”. Trădătorii și spionii aveau pregătirea necesară.

Un alt asemenea martor, fost deținut în închisoarea Brăila, Eugen Ber, la data audierii de 24 ani, cu domiciliul în București, de profesie militar (nu se specifică ce fel de militar), arată că regimul din închisoarea Brăila aplicat de acuzatul Mazilu era un „regim de teroare, în scopul de a se ajunge la exterminarea deținuților politici”. Bolșevicii erau foarte puternici, așa încât nu s-a reușit exterminarea nici unuia. Fraza cu „în scop de exterminare” era luată din Legea 312/945 și constituia o condiție pentru existența infracțiunii.

„Martorul” mai declară că, după 23 august 1944, în loc să fie puși în libertate imediat, au fost transferați la Roșiorii de Vede și că acuzatul „a maltratat pe deținuți și prizonierii sovietici, intimidându-ne prin tragere de focuri”. Curată exterminare!

Probabil, la întrebarea acuzatului Mazilu, fostul spion bolșevic își încheie declarația cu mențiunea că: „în trenul cu care am plecat noi de la Brăila am văzut că erau și niște magistrați”. Deci, grele condiții de transferare, dacă au călătorit în același tren cu magistrații.

Harabagiu Idei, liber profesionist de 22 ani, și el cu domiciliul în București, declară că a fost și el în lagărul de la Pecioara, de unde a fugit împreună cu familia înapoi la Moghilău.

„Cred că, pe malul Nistrului, s-a împușcat din ordinul Col. Loghin circa 500 de evrei”. Când s-a întâmplat? Ce îl face să creadă acest lucru? Nu interesa pe nimeni, bine că a făcut afirmația.

Segal Moscu Leizer, tot din București, de ocupație - liber - declară că la Moghilău „noaptea” se împușcau oamenii și știa că aceste împușcături se făceau de acuzatul Dan...” De unde știe, ce oameni erau împușcați, de cine? Nu interesa. Deduce însă din împrejurarea că fruntașul Dan vindea în lagăr unele obiecte, care, zice martorul, ar fi aparținut celor împușcați.

Filderman Vilhelm este audiat și în această cauză și în calitatea lui de șef al comunității evreiești, cu o mai mare libertate de mișcare, ar fi putut furniza date foarte importante, dacă ar fi existat masacre și alte asemenea grozăvii. Ce declară însă:

' „La Moghilău am fost atacat într-o seară de nemți și acuzatul Bărbulescu a intervenit în apărarea mea.

Auzeam țipetele oamenilor care erau bătuți la postul de jandarmi, unde era șef Bărbulescu. Cine bătea nu știu.

Despre maiorul Botoroagă am auzit că din ordinul lui ar fi fost împușcați 3 evrei pe malul Nistrului. Auzeam că de către jandarmii de sub comanda sa băteau oamenii și că îi puneau la muncă excesivă. Alții vorbeau bine despre el. Personal nu pot să dau nici o referință.

întors ulterior în țară am făcut reclamație că în Transilvania se împușcă oamenii. S-a făcut o anchetă și de către Inspectoratul de Jandarmi, mi-a comunicat negativ".

Atât a putut să declare unul din cei mai importanți martori.

Edelstein Leon, fost deportat și el, nu face nici o declarație acuzatoare. Dimpotrivă:

„Acuzatul Orășanu a fost regretat la plecare de unii din evrei, cu care se purtase bine și știu că unii din evrei au făcut rugăciuni în templu pentru însănătoșirea fiului său.

Nu a făcut șicane evreilor care își făceau cumpărături la Atachi."

Martorul, om serios, de profesie dentist, în vârstă de 39 ani, nu este singurul martor onest.

O atenție deosebită merită și alți doi martori evrei, care, auzind că este judecat fostul maior de jandarmi Orășanu, s-au prezentat din proprie inițiativă la familia acestuia pentru a fi propuși martori în apărare. Inițiativa lor nu a fost agreată de instanța de judecată, care i-a supus la o adevărată anchetă pentru a se afla cum de au ajuns să fie martori în apărarea jandarmilor. Ambii au fost deportați din Bucovina la Moghilău, iar după război s-au stabilit în București. Aceștia sunt:

Iosef Goldestein, care a declarat:

„Cred că la Scazineț a plecat toată lumea după o listă întocmită de comitet, fără amestecul legiunii de jandarmi.

Știu ca cei care fugeau de la Scazineț la Moghilău nu erau împușcați, ci tolerați de maiorul Orășanu. Știu că unul a fost împușcat de un ucrainian contra cărora maiorul Orășanu a luat măsuri. Maiorul Orășanu ținea ușa deschisă și primea pe oricine.

Știu că la Moghilău exista comerț clandestin și piața era liberă.

La Scazineț, am fost deportat în primul lot. Eu singur m-am oferit să fiu martorul lui Romeo Orășanu aflând că este trimis în judecată".

Mai declară că a aflat de proces de la Malamet Bruno, căruia i-a și dat adresa sa. Confruntat cu acesta, Malamet Bruno a negat, fiindu-i teamă să recunoască acțiunea sa în ajutorul unui acuzat.

Bruno Malamet, în declarația sa, până la urmă, a fost nevoit să recunoască „acuzatia” de a fi avut inițiativa ajutării lui Orășanu și anume:

„Eu aflând de la D-na Paisse, care era funcționară la Tribunalul Poporului, că dl. maior Orășanu e trimis în judecată și cum maiorul Orășanu îmi făcuse mie un mare bine îngrijindu-se de copilul meu, m-am dus la d-na Orășanu, căreia i-am luat adresa din cartea de telefon și i-am spus să mă propună martor, atunci spunându-i că mai este și martorul Iozef Goldstein.

Arăt că la maiorul Orășanu acasă am fost de 2 ori, odată pentru mine și a doua oară pentru Goldstein ”.

Acestor doi martori li s-au luat declarațiile sumare, iar cea mai mare parte o constituie explicațiile date cu privire la modul în care au ajuns martori.

Stroh Rita:

„Știu că maiorul Botoroagă era un om corect.

Știu că a luat măsuri contra unui șef de post abuziv.

Nu știu dacă acesta, personal, a comis acte de atrocități, nici nu știu dacă a dat ordin în acest sens.

A făcut și un teatru evreiesc pentru copiii din orfelinat. Știu că Bărbulescu se purta bine cu copiii”.

Ghersenovici Ana:

„Față de mine maiorul Botoroagă s-a purtat bine. în unele privințe știu că a avut purtări bune, era sever, dar drept.

În timpul comenzii acestui maior s-a desființat gărzile ucrainiene, înlocuindu-se cu poliția evreiască”.

Și aceste două martore au fost audiate foarte superficial, pentru că nu se dorea aflarea adevărului.

Companiet *Vili*:

„Inprivința col. Loghin știu că s-a îngrijit de soarta evreilor din județ, făcând o colectă în ghetoul Tulcin pentru evreii din alte părți a județului. De asemenea, circa 20 de evrei ce trebuiau trecuți peste Bug au fost reținuți la Tulcin și cred că datorită lui.

Atitudinea lui nu era antisemită ”.

Alți evrei din cei care au fost deportați, fiind audiați în fața instanței de judecată, nu li s-a consemnat decât că „Mențin în totul declarația dată la cabinetul de instrucție”; Schertzer Friderich, Apel Iacob, Marcu Solomon, Averbach Arnold.

Cum am putea aprecia această superficialitate decât prin faptul că acești martori nu susțineau acuzarea. Instanța de judecată, aflată într-o criză acută de probe de vinovăție, nu putea trata cu superficialitate, eventuale probe în acuzare.

Martorul Vlădescu Marcel - colonel magistrat, fost șef al Parchetului Curjii Marțiale cnișinau, relatează, în fața instanței:

„Știu că acuzatul Mazilu a făcut îmbunătățiri în ceea ce privește cazarmamentul și echipamentul închisorii Chișinău, dovedindu-se un bun organizator. Asistența medicală știu că era asigurată și funcționa normal și nu mi s-a semnalat nici o dată că n-ar fi fost oferită tuturor deținuților. De asemenea, nu mi s-a făcut, în timpul cât am fost șef al Parchetului Curjii Marțiale, nici un fel deplângere contra conducerii închisorii”.

Generalul Topor Ioan, fost mare pretor al Marelui Cartier General până la 31 octombrie 1941, după care s-a înapoiat la Inspectoratul General al Jandarmilor a declarat că nu a ordonat deportări și nici înființarea de lagăre și ghetouri, întrucât nu avea calitatea să ia asemenea măsuri.

A transmis, însă, dispoziția guvernului de a se face evacuări din **Bucovina, Ordinul nu prevedea nici o măsură de exterminare.**

Cu privire la aceste măsuri, a declarat că internarea în lagăre a unor categorii de cetățeni, în timp de război, este prevăzută de legiunile internaționale și de regulamentul internațiilor și suspecților de război, aceste măsuri fiind impuse de siguranța statului și de starea de necesitate.

Se mai referă la faptul că asemenea măsuri sunt pregătite încă din timp de pace, prin întocmirea de tabele și situații pe categorii de naționalități și suspiciuni, iar în timp de război, Guvernul poate ordona internarea tuturor străinilor și suspectilor, ori numai a unor categorii.

Că este așa, ne-o dovedește și faptul că, după atacarea de către japonezi, în timpul celui de al doilea război mondial, a bazei militare americane de la Pearl-Harbour, în S.U.A. toți cetățenii de origine japoneză au fost adunați în lagăre. Cel puțin așa am putut vedea în serialul cinematografic intitulat „Al doilea război mondial” și nu avem motive să nu credem că a fost așa.

Cu toate acestea, conducătorilor S.U.A. și celor care au pus în aplicare aceste măsuri care vizau siguranța statului nu li s-au intentat procese pentru persecuția rasială și nici pentru că s-ar fi urmărit exterminarea pe motive rasiale. Este normal, nici nu trebuiau făcute asemenea procese.

De ce atunci a trebuit să se însceneze asemenea procese în România? De ce trebuie să fim mereu certați și puși la zid pentru că procedăm, în anumite situații, la fel cum procedează și alte țări? Răspunsurile pot fi multe, dar cel mai evident apare interesul, după 23 august 1944, de a se decapita statul român, pentru ca, după aceea să poată fi dominat și supus total, așa cum s-a și întâmplat.

Acest lucru nu a fost făcut în interesul poporului român și nu putem accepta până la infinit că acele procese au fost legale. Noi trebuie să restabilim adevărul și, chiar dacă nu mai putem repara nimic, măcar să reabilităm memoria acelor români care au fost sacrificați de către și în interese străine neamului și țării românești.

Este necesar să vedem și cum au răspuns acuzații la învinuirile aduse. Este o obligație a noastră, ca măcar după ce acești oameni au trecut în neființă, să facem să se audă cuvântul lor, chiar și numai în părțile lui esențiale.

Maiorul Orășanu Romeo, după ce arată că o parte din evreii de la Moghilău au fost transferați la Scazineț, atât de sever era regimul lor, încât mai mult de jumătate s-au înapoiat clandestin la Moghilău, declară că, în loc să ia măsurile prevăzute de ordinele în vigoare, i-a lăsat să trăiască acolo unde doreau.

Ordinele erau într-adevăr foarte severe, dată fiind starea de război. Maiorul Orășanu se referă la ordinul potrivit căruia evreii ce vor fi găsiți în alte locuri decât cele stabilite, fără autorizarea jandarmilor, trebuie împușcați ca spioni. Declară însă că acest ordin nu a fost pus în execuție, deși erau frecvente cazurile în care unii evrei erau găsiți în alte locuri. Vom vedea și cazuri concrete confirmate chiar de evrei. Maiorul Orășanu R. își încheie memoriul astfel: „ 1. Nu am omorât pe nimeni și nu am ordonat omorârea nimănui, fie colectiv, fie individual, din nici un fel de motive.

2. Nu am bătut, terorizat sau persecutat pe nimeni, fie din motive rasiale, fie din alte motive.

3. Nu am supus pe nimeni la nici o măsură excesivă.

4. Nu am torturat pe nimeni și nu am supus la nici un act de violență pe nimeni.

5. Nu mi-am însușit nici ilicit, nici licit, vreun bun public sau privat din teritoriul Transnistriei.

6. Nu am realizat nici un fel de avere în Transnistria ”.

„ Totuși, departe de a face rău, am făcut tot binele pe care un om, în calitatea pe care o aveam eu, o putea face, fără deosebire de origine, religie sau avere.

Din acest punct de vedere mă prezint în fața Domniei voastre cu conștiința împăcată și vă rog să mă judecați omenește, așa cum oamenii judecă pe oameni”.

Maiorul Botoroagă Gheorghe:

„Din anul 1915 și până în prezent, cu educația primită în familia de țărani din Ardeal a părinților mei și scrupuloasa pregătire ostășească, am luat parte efectivă la acte istorice pentru neamul românesc;

— Revoluția ungară din 1919;

— Formarea gărzilor naționale ardelenene și dezarmarea unităților germane în retragere;

— înrolarea ca voluntar în armata română și participarea efectivă la războiul de dezrobire a Ardealului;

— De la 24 august până la 29 august 1944, cu un Bat. de jandarmi comandat de mine, am luptat în București contra cuiburilor de rezistență germane și izgonirea lor din capitală.

Din ianuarie până în aprilie 1945, când m-am prezentat la Tribunalul Poporului am luptat pe frontul din Slovacia, contra trupelor germane ".

Deci, acest brav ofițer român, de pe front a fost adus direct la închisoare. Din nefericire, nu a fost singurul caz.

Maiorul Botoroagă Gh., expune o serie de măsuri luate de el în favoarea deportaților. Mă rezum a le expune pe cele mai importante:

„Am arestat doi germani SS, trimiși de la Odesa de serviciul secret german în ghetoul Sargorod, în scop de a ridica metale prețioase și a extermina evrei".

„Am desființat paza de ucrainieni, înlocuind-o cu poliție de evrei pentru menținerea ordinii interne ".

„Am atras atenția comitetului din Moghilău și am luat măsuri cu spitalul și orfelinatul evreiesc din Moghilău să funcționeze în condițiuni mai bune, strângând copiii orfani care cerșeau pe străzi. Am intervenit chiar la autoritățile ad-tive pentru a le distribui alimentele necesare. Am dat autorizații comitetelor de conducere pentru a pleca în Județ, în scop de a-și procura alimentele necesare cu prețuri mai reduse. Pentru mărirea veniturilor orfelinatelor am dat voie să se organizeze serbări în ghetouri".

„Ghetoul Moghilău a fost în două rânduri atacat de coloanele germane, când am intervenit trimițând trupă și ofițeri de la Legiune, care, la unire cu circumscripția de poliție respectivă, au luat măsuri de salvare a populației".

„în luna ianuarie sau februarie 1944 un detașament SS german a venit la Moghilău anume pentru exterminarea evreilor. Aflând de sosirea și scopul acestui detașament, am intervenit la Comand. German îndepărtând astfel acest detașament fără a se întâmpla ceva ".

„M-am opus și nu am predat pentru lucru germanilor evreii din ghetoul Smerinca, cu toate insistențele depuse de germani".

„în anul 1943 s-a cerut evacuarea pe Bug a evreilor din ghetoul Moghilău; m-am opus și tiam ce-i așteaptă și evacuară nu s-a făcut".

Se referă apoi la grija pe care a avut-o cu ocazia retragerii luând chiar în căruțele Legiunii câteva familii de evrei.

„În ce privește faptul executării a 3 evrei pe malul Nistrului, rămâne valabilă dovada jăcută prin martorii Dr. W. Filderman, ing. Jogendorfși cpt. Vasilevschi, că aceștia au putut cădea victime bestialităților ostașilor germani cu ocazia probabilă a încercării de trecere clandestină a Nistrului, opinie ce am exprimat de altfel în urma cercetărilor întreprinse pe vremea aceea martorului Dr. Teich Meier, audiat la instrucție. Cum s-ar putea interpreta altfel vizita mea la spitalul din Moghilău pentru a mă interesa personal de starea supraviețuitorului rănit? Cum s-ar putea explica faptul că o atare situație nu s-a mai repetat și că cei 45 000 deportați s-au putut repatria ".

În legătură cu acest caz s-a făcut multă vorbire în cursul procesului, fiind de altfel singurul caz concret menționat. Cu toate acestea, acel supraviețuitor nu a fost chemat în instanță, deși era deosebit de important. Din nou suntem nevoiți să credem că acest martor nu convenea acuzării.

Colonel Loghin Constantin:

„Am fost persecutat de legionari în anul 1940, având o serie de cercetări, percheziționări și terminând prin arestarea și încarcerarea mea la Prefectura Poliției Capitalei în ziua de 7 noiembrie 1940".

„Predarea evreilor pentru munci la Germani s-a făcut din ordinul Guvernământului și toți s-au înapoiat.

Se susține contrariul, de către persoane din județul Moghilău, cari spun că au auzit că evreii din județul Tulcin au fost predați nemților pentru munci și aceștia i-au exterminat.

Dacă lucrurile s-ar fi petrecut astfel, se pun în mod firesc întrebările:

a- De ce nu reclamă nimic președintele muncitorilor evreiești din județul Tulcin, care trebuia să cunoască mai bine situația decât cei 2 martori din județul Moghilău?

b - De ce nu reclamă nici un membru al familiilor celor preținși exterminați?

c - De ce nu reclamă nimic nici un evreu din ghetoul din județul Tulcin, întrucât foarte mulți au fost repatriați în vara anului 1943-1944 prin Moghilev și chiar după 23 august 1944? "

„Singurul arestat și trimis în judecată înjud. Tulcin am fost eu. Or s-ar fi putut săvârși de către o singură persoană, fie el chiar prefect, o serie de fapte criminale ce mi se pun în sarcină? ”

Sergentul major Bărbulescu Ștefan.

După ce expune și el foarte multe împrejurări în care i-a apărat și ajutat pe evreii deportați, concluzionează:

„Iată deci acuzațiile ce mi se aduc și tratamentul sălbatec pe care un om cu frica lui Dumnezeu, pe care un om, care a moștenit de la părinți dragostea și iubirea aproapelui, l-a aplicat deportaților. Faptele expuse mai sus vin singure să spună și să răstoarne acuzația că am aplicat deportaților tratament sălbatec și crimele de care sunt acuzați”.

Căpitan Iliuță Mihail.

După ce arată că, la Moghilău, în loc de 10 000 evrei câți se prevedeau în dispozițiile autorităților, s-au adunat peste 50 000, iar jandarmii aveau mari dificultăți în menținerea ordinii, menționează că;

„... pentru o bună pază și datorită momentelor de învălmășeală când unii dintre deportați se băteau între ei, alții se jefuiau sau erau jefuiți de persoane străine, prin forța lucrurilor și pentru păstrarea ordinii, am fost nevoit de a aplica câtorva lovituri de palmă sau de cravașa. Aceste lovituri nu le-am aplicat nici din sadism și nici din ură de rasă; n-am comis nici acte de cruzime și totul am făcut numai pentru păstrarea ordinii și pentru faptul că alt mijloc de sancționare nu era. Cred că este admisibil ca în număr de 56 000 deportați să se găsească 10-20 care se țineau de jafuri sau bătăi contra conaționaliilor lor”.

Căpitanul Mazilu R. Ioan - în rezervă.

„În scurtul timp care îmi este hărăzit pentru a mă apăra, voi căuta să arăt dacă este îndreptățită aducerea mea pe această nenorocită bancă.

In anul 1942, deși eram la o vârstă invocată de numeroși ofițeri de rezervă care se numărau printre profitorii de situații, conștiința mea de om cinstit m-a făcut să mă prezint atunci când am fost chemat să-mi fac datoria față de Țară, deși rănile din războiul trecut și distincția «Mihai Viteazul» - recompensa comportărilor mele - mi-arfi dat dreptul să stau liniștit”.

I s-a dat comanda unei închisori militare.

„Acuzațiile ce mi se aduc sunt spulberate de numeroasele scrisori trimise mie de foștii deținuți. Am depus aceste scrisori la dosar, în copii legalizate și le prezint în original astăzi”.

„ Un număr de 8 denunțatori, dintre care nu s-au prezentat în fața Domniilor Voastre decât 3, probabil fiindcă îi mustără conștiința, mă acuză că știu, fără să facă precizări și fără să arate fapte concrete, că aș fi înfometat alți deținuți, că aș fi bătut, că aș fi brutalizat, că aș fi asmuțit câinii”.

„Eu n-aveam, după lege, dreptul să eliberez deținuții, iar eliberarea lor nu se putea face decât la Roșiorii de Vede, unde arhiva închisorii fusese trimisă de la Brăila înainte de 23 august 1944”.

Deci, veteranul primului război mondial, rănit în lupta pentru dezrobirea neamului românesc, cavaler al ordinului „Mihai Viteazul”, a răspuns chemării Patriei, îndeplinind misiunea care i s-a dat, aceea de comandant al unei închisori militare. A dovedit că și-a îndeplinit misiunea cu demnitate și omenie și, bineînțeles, cu respectarea legilor.

Pentru faptul că, în închisorile pe care le-a comandat, erau deținuți și spioni sovietici și trădători de țară în favoarea U.R.S.S., bolșevicii l-au condamnat la muncă silnică pe viață.

Nu i s-a putut reproșa de către cei trei foști deținuți - trădători și spioni - audiați în instanță, decât faptul că a instituit un regim „special pentru așa zișii deținuți politici și că, în loc să-i elibereze imediat după 23 august 1944, i-a transferat la Roșiorii de Vede în condiții grele”. Se omite faptul că abia la 12 septembrie 1944 s-a semnat așa numita convenție de armistițiu prin care România era obligată să-i pună în libertate pe toți condamnații politici, precum și faptul că un comandant de închisoare nu are dreptul nici să aresteze, dar nici să-i pună în libertate pe cei deținuți cu forme legale, decât la expirarea pedepsei ori când intervine o dispoziție de amnistie sau grațiere.

Această condamnare, ca și celelalte pronunțate de tribunalul poporului, constituie un abuz grosolan și nu poate provoca decât revoltă și indignare oricărui om de bună credință.

Procesele s-au desfășurat într-un ritm foarte alert, fără nici o preocupare pentru stabilirea adevărului. Hotărârile de condamnare au reținut faptele așa cum au fost menționate, chiar dacă probele administrate nu le confirmau. Așa cum s-a văzut, o serie de probe deosebit de concludente solicitate în apărare au fost respinse. Ca urmare, după judecată, inculpații, prin familiile lor s-au străduit să găsească martori care să combată acuzațiile și s-au reușit acest lucru. S-au formulat cereri de revizuire, depunându-se declarații autentificate ale unor martori noi, dar cererile au fost respinse.

În susținerea unei asemenea cereri de revizuire în favoarea maiorului Botoroașă, au fost prezentate următoarele declarații, autentificate:

„Subsemnatul Max Dauber locuitor din Botoșani, Str. Armeană nr. 1h

Prin prezenta declar că pe când eram deportat în Transnistria, Ghetoul Moghilău, în anul 1943 am fost dat în judecată de jandarmi pentru părăsirea de ghetou.

Am fost chemat la Legiune urmând a fi judecat și după la închiisoare. Acolo mai erau doi sau trei evrei.

A doua zi, fără a mai fi judecați, am fost eliberați cu toții. Eliberarea celorlalți s-a făcut o dată cu a mea.

Numele lor nu-mi amintesc decât a unuia și anume Iablonover.

Știu că unul era din Suceava și altul din Transnistria.

A doua zi după ce am fost eliberat, m-am întâlnit cu Mozes Katz, președintele ghetoului și i-am istorisit că am fost închis la Legiune.

Știu că maiorul Botoroașă nu a executat pe nimeni și pe timpul său umblam fără grijă.

Maiorul Botoroașă era Comandantul Legiunii". „Subsemnata

Saly Dauber, locuitoare din Botoșani, Str. Armeană nr. 11, soția lui Max Dauber.

Prin prezenta declar cape când eram la Moghilev cu soțul meu, jandarmii, nu știu pentru ce, au dresat acte soțului meu.

Fiind chemat soțul meu la legiune m-am interesat și am aflat că ar fi vinovat pentru părăsirea de ghetou.

A doua zi s-a înapoiat acasă spunându-mi că nu i s-a făcut nimic și că au fost eliberați încă 2 sau 3 evrei ce erau la închisoare.

Pe atunci comandantul Legiunii era maiorul Botoroață.

Știu că acesta, împreună cu un avocat evreu Stern, s-a interesat cum trăiesc evreii săraci la periferia orașului ducându-se la fața locului.

Drept pentru care dau prezenta declarație".

Ambele declarații au fost autentificate la Judecătoria Botoșani la 8 august 1947.

„ Ghersanovici Nisen, domiciliat în Gura Humorului, Piața I. G. Duca nr. 8, județul Câmpulung, fost deportat în Transnistria în Ghetoul Moghilev și înapoiat în România la sfârșitul lunii iulie 1945, declar prin prezenta că, la Moghilev, am stat din anul 1941 până la evacuarea de către români a Transnistriei.

Cunosc pe maiorul Botoroață Gheorghejost comandant al Legiunii de Jandarmi Moghilev.

Pe timpul său familia mea am trăit în condițiuni omenești, fără frică de persecuție sau să fim trecuți în alte lagăre.

Maiorul Botoroață a arătat bunăvoință la toți evreii la fel, atât pentru cei săraci, cât și față de cei mai avuți.

Oricine apela era satisfăcut în limitele posibilităților.

A aprobat Comitetului evreiesc înființarea unei cooperative înlesnind aprovizionarea cu alimente.

A permis serbări în ghetou în scop de binefacere pentru orfeline.

Nu știu și n-am auzit că ar fi fost împușcați evrei din ordinul maiorului Botoroață.

Tot dânsul a schimbat poliția ucrainiană înființând poliția evreiască în ghetou.

Drept care semnez prezenta declarație în 5 exemplare originale.

Brașov la 11 august 1947".

Declarația a fost autentificată la Notariatul Brașov.

Culmea abuzurilor o .constituie faptul că în acest dosar au fost condamnați, este adevărat cu o oarecare „blândețe”, și doi evrei, foști și ei deportați, considerați drept participanți la comiterea unor crime de război împotriva propriilor lor conaționali.

Din sentința de condamnare rezultă, cum s-a văzut, că s-ar fi pus în slujba jandarmilor români, ajutându-i pe aceștia la reprimarea evreilor. Nu ni se oferă, însă, nici un caz concret de reprimare, nici cu ajutorul lui Danilov Mihail și Goldemberg Marcu și nici fără ajutorul acestora. Nici o probă de vinovăție.

Pentru salvarea în special a lui Danilov Mihail, au intervenit numeroși evrei, foști deportați, dar totul a fost zadarnic. Fiind trecuți pe ordinul guvernului „de concentrare democrată”, între persoanele care trebuiau judecate și condamnate, nimic și nimeni nu îi mai putea salva.

S-au trimis la tribunalul poporului o serie de declarații colective și individuale, din care prezint următoarele:

„*Declarație*”

Subscrișii evrei, meseriași, comercianți, liber profesioniști, toți domiciliați în orașul Dorohoi, ca unii ce am fost deportați în Transnistria, văzând că avocatul Mihail Danilov din Dorohoi a fost arestat de poliția Dorohoi în ziua de 30/11/1945, fiind învinuit că, în calitatea sa de conducător al ghetoului din Moghilev, nu s-ar fi comportat omenește încercându-se a-l califica ca criminal de război, declarăm pe a noastră conștiință și onoare că acuzațiunile ce i se aduc nu corespund realității și protestăm cu toată energia contra arestării și reținerii sale ”.

După ce se expune activitatea desfășurată în interesul comunității evreiești, declarația se încheie:

„Vă rugăm deci, în mod stăruitor să interveniți pe toate căile să i se facă dreptate pentru că jurăm cu toții că este nevinovat și că nu s-a născut omul care să poată satisface mulțimea în timpuri normale, când nimeni nu are nevoi, dar mai ales în Transnistria, unde domnea foamea, mizeria și teroarea ”.

Declarația este semnată de 370 evrei din Dorohoi.

Un memoriu asemănător a fost trimis de evreei din Săveni, semnat de 78 persoane. De asemenea au fost trimise și 96 declarații individuale, din care, prezint câteva, nu atât pentru a demonstra nevinovăția celor doi evrei condamnați, care de fapt nu era dovedită, ci pentru a ne putea face o imagine cât mai fidelă cu privire la așa zisele atrocități comise de autoritățile românești în Transnistria.

„Subsemnații evreei din Bucovina, Stein Favel, Elenbughen Eva și Rozemberg Golda, deportați în Transnistria în anul 1941 declarăm următoarele:

între cei care ne-a salvat viața și ne-a păzit în lipsurile atât de vitrege, a fost și avocatul Danilov care, deși Jăcea parte dintre și ca reprezentant al evreilor regățeni, totuși n-a făcut nici o deosebire și a ajutat pe oricine îi cerea.

A înființat de asemeni policlinici, unde mii de suferinzi își găseau alinarea primind consultații și apoi, pe bază de rețete, medicamente gratuite.

În octombrie 1942 a intervenit să se suspende evacuarea la Fecioara și a obținut aprobarea și eliberarea din lagăr a 200 oameni cari erau să fie evacuați.

Cât timp el însuși a fost președinte, nu s-a făcut nici o evacuare din Moghilev, ci din contră s-au suspendat cele în curs. Nu a făcut deosebire între evreei din Bucovina și Regat, întotdeauna ținând seama numai de săraci și bogați. În octombrie 1942 a făcut o colectă, a cumpărat opinci distribuindu-le săracilor. Hainele de la centrală au fost distribuite numai celor nevoiași de către comisiuni din fiecare oraș, care refereau dacă acela care a cerut are sau nu nevoie.

Ori de câte ori un evreu era arestat sau era adus din județ și închis la Moghilov, alerga și-l scotea.

A satisfăcut și a intervenit pentru a se rezolva favorabil orice cerere adresată de vreun evreu autorităților.

Cu riscul vieții lui, oridecâte ori raporta numărul evreilor care mergeau la muncă, ori a celor care trebuiau să fie evacuați, adăuga câteva sute mai multe. Și pentru că odată n-au venit oamenii la lucru, un plutonier neamț a vrut să-l împuște ținându-i revolverul în piept".

Grubiin Iser- face aceleași declarații în legătură cu activitatea lui Danilov, că s-a îngrijit de înființarea bucătăriei populare, consultații medicale și medicamente gratuite și altele.

„Oridecâte ori a fost nevoie de oameni, atât pentru muncă, cât și pentru evacuare a dus în eroare autoritățile dând un număr mai mare decât era în realitate... ”.

„ Subsemnata Estera Lithman din Dorobani (sic), județul Dorohoi, declar următoarele:

în iarna anului 1941/42 la reîntoarcerea mea dimpreună cu 6 copii de ai mei din satul Trapova, în orașul Moghilău, eram cu toții în cea mai neagră mizerie, lipsiți de îmbrăcăminte, de hrană, bolnavi, tot ce poate fi mai rău.

Venind în oraș, de-abia am mai putut umbla, căci nu mâncasem de câteva zile. în drum spre oraș mă întâlnesc cu Dl. Mihail Danilov, care mă recunosc, oprindu-mă și-mi zice: «De ce mă las într-un hal așa rău încât vom rămâne fără copii. De ce nu mănânci?» I-am răspuns că nu am un ban la mine nici pentru copiii mei. La auzul acestor cuvinte mi-a poruncit să mă duc la restaurantul indicat de D-sa, nu-mi aduc aminte cum îi zicea, să mănânc cu copii mei de două ori pe zi pe cheltuiala D-sale; îmi dădea câte o pâine de 1 kg. zilnic. Am mâncat un timp îndelungat atât eu cât și întreaga mea familie.

Mi-a luat pe băiatul meu mai mare și l-a trimis cu un convoi la Ataci, unde s-a plătit pentru muncă. Băiatul îmi aducea zilnic bani pe valută în urma muncii sale. Cu acești bani mi-am întreținut familia în modul cel mai frumos. Aveam de toate de ale mâncării. Aparte i-a dat băniși băiatul meu cumpăra marfă în Ataci pentru vânzare. Din urma acestui câștig mi-am îmbrăcat copiii. Pot să scriu că datorită D-sale am scăpat cu viață atât eu cât și cei 6 copii de ai mei. Acest fapt nu-l vom uita toată viața mea.

într-una din zile, pe când băiatul meu era cu munca în Ataci, Dl. Maior al Legiunii Moghilev a fost dat un ordin în care toți de la munca Ataci să fie trimiși la pădure să muncească acolo.

Băiatul meu era desculț. Tocmai în toamna anului 1942/43, când băiatul meu a plecat în pădure, Dl. Mihail Danilov a trimis special o mașină cu o pereche de bocanci, plus bani schimbați în mărci pentru cheltuieli ca să-și cumpere pâine.

De două ori am fost trimisă împreună cu copiii mei în lagărul din Pecioara și am fost scoasă de către Dl. Mihail Danilov.

La venirea echipamentului din București, atât eu cât și întreaga mea familie am primit din partea D-lui Mihail Danilov îmbrăcăminte necesară și cât i-a fost posibil. Nu am cuvinte de mulțumire față de D-sa asupra caracterului fin de care-l are nu numai pentru mine, chiar și pentru oricare.

Mă duceam la el acasă, îmi dădea zilnic lemne, cartofi, săpun pentru spălat rufe. Din casa sa am luat toate acestea, din partea D-sale personal.

Îmi trimitea prin cumnata sa un ceainic de 5 litri cu mâncare, crupe cu carne, îndestulătoare pentru întreaga mea familie.

Am primit 4 perechi opinci pentru copiii mei, care au purtat o iarnă întreagă ".

Schofer Iosif

„Danilov mi-a dat concursul în lagărul Moghilev. Nu mi s-a adus la cunoștință că ar fi făcut abuzuri. Știu că bătea și i-am atras atenția asupra acestui lucru. Odată a bătut chiar în fața mea și atunci avea dreptate.

Acuzatul Danilov ducea un trai normal și știu că avea o participare la o fabrică de săpun ".

Este interesant de văzut și declarația Dr. Lupescu Constantin.

„Acuzatul Loghin mi-a dat concursul pentru combaterea tifosului exantematic dând un ajutor material, lemne și petrol.

Cred că mortalitatea se datora atât epidemiei cât și subalimentației.

Eu aveam calitatea de medic al unei formațiuni militare și în această calitate am primit ajutorul descris mai sus la lagărul din Pecioara.

În cele câteva inspecții pe care le-a făcut Col. Loghin, a recomandat curățenie și să ne adresăm pretorilor pentru ajutor. La venirea mea la Pecioara starea sanitară era deplorabilă. Mai târziu starea s-a ameliorat datorită măsurilor de deparazitare luate și datorită verii care a contribuit și ea.

Lagărul de la Pecioara era un lagăr complet părăsit, lipsit chiar și de comandament".

Cornișteanu Sura din Dorohoi

„Copiii mei, 4 la număr, fiind bolnavi de tifos, am fost ajutată de D-nul Danilov cu medicamente care nu puteam să le procur singură, deoarece nu aveam situație materială ”.

„ Tot în acest timp fiind o epidemie grozavă în sat, jandarmii au vrut să izoleze pe toți evreii într-un grajd la 5 km, de Trapova. Atunci D-nul Danilov a intervenit iar, altfel am fi murit cu toții”.

O declarație interesantă a făcut Clari Moisi din Dorohoi, din care citez:

„La Moghilău erau 2 tabere, evrei bucovineni (oameni bogați) și evrei dorohoieni (oameni săraci). Cum bucovinenii erau veniți înaintea noastră și având o situație materială bună, au pus mâna pe conducerea comunității evreiești...”.

Poate și din aceste conflicte de interese a rezultat și condamnarea celor doi evrei, dar s-ar putea crede că inculparea lor s-ar fi putut datora și faptului că nu au fost dispuși Să facă jOCUL acuzatorilor publici de a relata fapte neadevărate în legătură cu autoritățile române cu care au colaborat în interesul comunității evreilor.

*

* *

Am văzut, deci, în ce a constat, în linii mari, dar și prin unele detalii semnificative, administrarea românească a Transnistriei. Ea a fost o administrație civilă, civilizată și binevoitoare față de populația autohtonă. Transnistria a avut o administrare separată de aceea a României și, departe de a avea scopul jefuirii acestui teritoriu, a avut drept scop, pe care l-a și realizat, reconstrucția și refacerea potențialului economic, în primul rând pentru asigurarea unei existențe decente a locuitorilor și evident și în interesul autorităților române. Nici vorbă de atrocități, nici vorbă de masacre. Nici o dovadă că s-ar fi comis ceva de către autoritățile române ale Mareșalului Ion Antonescu. Dacă au existat și unele abuzuri, ele nu s-au datorat guvernului țării. Dimpotrivă, autoritățile au luat măsuri, în toate cazurile sesizate, împotriva celor care comiteau abuzuri.

Că au existat închisori în Transnistria este un lucru firesc. Ele au existat și există în toate timpurile ca un rău necesar pentru menținerea ordinii și legalității.

Au existat și lagăre, dar tot ca locuri de ispășire a unor pedepse pentru încălcarea unor norme legale. Condițiile de război impuneau măsuri mai severe pentru menținerea ordinii.

În închisori și lagăre nu au fost reținute persoane pe considerente de persecuție rasială, ci exclusiv pentru încălcarea legii.

Au existat și ghetouri dar, probele examinate ne-au demonstrat ce au fost ele în realitate și mai ales că nu erau menite să ducă la exterminarea evreilor.

S-a văzut cât se poate de clar că, în România, nu a existat o măsură generală de deportare sau de încarcerare a populației evreiești.

Au fost încadrați acei evrei, dar nu numai ei, care erau dovediți că desfășoară activitate clandestină bolșevică și potrivnică statului român. Erau măsuri legitime.

Deportarea evreilor în Transnistria s-a făcut ca o măsură de siguranță a statului, în timp de război. Deportarea evreilor din Basarabia și Bucovina s-a datorat ostilității manifestată de mulți dintre ei față de România. Din Moldova au fost deportați evreii - nu toți - din unele localități din zona de operații a armatei, ori situate pe direcțiile principale de afluire a trupelor și materialelor de război, spre și dinspre front. Și această măsură a fost determinată tot de atitudinea pro-bolșevică a multor evrei.

S-a urmărit oare, prin aceste măsuri, exterminarea populației evreiești? Nici vorbă. Comit o gravă infamie față de poporul român și față de Mareșalul Ion Antonescu cei ce susțin acest lucru, fără a-l putea însă și demonstra. Dovezile prezentate în acest capitol sunt deosebit de semnificative.

Conchizând, se poate constata că așa zisele ghetouri nu erau locuri în care oamenii erau privați de libertate, ci locuri de încartiruire, în diverse localități stabilite de autorități, cu limitarea libertății de circulație în alte locuri. Dar și această limitare a libertății avea corectivele ei. Am văzut că, în foarte frecvente cazuri, unitățile de jandarmi însărcinate cu supravegherea ordinii în acele localități, eliberau autorizații de circulație, chiar și până la București, în scopuri bine precizate, cum

ar fi aprovizionarea cu alimente, medicamente și toate cele necesare traiului, deplasări pentru tratamente medicale, ori internări în spitale și altele.

Cu toate că dispozițiile superioare prevedeau sancțiuni severe împotriva celor care nu respectau regimul stabilit, în practică, Legiunile de Jandarmi nu le-au aplicat, nici chiar atunci când unii evrei erau găsiți circulând fără autorizații prin alte localități și nici atunci când unele familii de evrei preferau să locuiască în alte localități decât cele stabilite de autorități. Este cazul orașului Moghilău, în care, probabil că se putea trăi mai bine și ca urmare s-a ajuns la o aglomerare deosebită. Legiunea de jandarmi i-a tolerat pe cei veniți clandestin și s-au instalat la Moghilău. Chiar și atunci când supraaglomerarea orașului a impus măsuri de transferare forțată a unui număr de evrei în alte localități, aceste măsuri s-au aplicat parțial, iar cei care urmau a fi transferați erau stabiliți de conducerea comunității evreilor.

Evreilor li s-a permis să facă și negoț, să-și organizeze școli, poli-clinici și chiar să organizeze serbări, care aveau și scopul de a-i ajuta pe orfani.

Multe din declarațiile pe care le-am prezentat confirmă susținerea Mareșalului Ion Antonescu potrivit căreia, inspectând Transnistria, a constatat că existența evreilor era asigurată și cei cu care a vorbit erau mulțumiți.

Că o parte din evrei au fost obligați să presteze diferite munci în interesul Guvernământului este o realitate, dar acest lucru a fost și în interesul lor și în nici un caz nu avea scopul exterminării. Deosebit de concludentă, în acest sens, este declarația doamnei Estera Lithman, din care aflăm că din retribuția primită de fiul său cel mare, singurul din familie care a muncit, a reușit să-și întrețină întreaga familie compusă din 7 persoane, în condiții foarte bune. Ea confirmă pe deplin susținerile fostului guvernator Gheorghe Alexianu, care elaborase instrucțiuni care reprezentau un adevărat cod al muncii - durata zilei de muncă 8 ore, repaus duminical, reglementarea, în cazuri deosebite a orelor suplimentare și plata lor majorată, reglementarea unei retribuiri și pentru perioadele de întrerupere a lucrului, neimputabile oamenilor și altele. Reglementări mai umane și cu mai multă grijă față de oameni, aproape că nu pot exista nici în timp de pace. Erau prevăzute și categoriile de persoane scutite de muncă.

Evident că situația grea, determinată de starea de război, a impus instituirea unei discipline, a muncii mai riguroase.

Unde sunt, domnilor tovarăși, care ați judecat aceste parodii de procese „muncile excesive în scop de exterminare" pe motive politice ori rasiale?

Că nu a fost o plăcere și nici ușor să fii dislocat din localitățile de baștină, că au existat greutăți, că hrana și asistența medicală nu au fost întotdeauna suficiente, că au existat și epidemii și mortalități, mai ridicate decât în timp de pace, sunt realități de necontestat. Aceste servituti au fost resimțite, într-o măsură mai mare sau mai redusă, de întreaga populație a țării și chiar de întreaga populație a lumii afectată de război.

Să nu se creadă că românii care au fost nevoiți să-și părăsească domiciliile și avutul, din Ardealul de Nord, Basarabia și Bucovina, au trăit mai bine pe drumurile bejeniei.

În refugiu fiind, o familie compusă din 5 persoane am trăit, mai mult de un an, în orașul Turda, într-o cameră, de cel mult 8 m.p. fără nici o dependență și plină de ploșnițe.

După 23 august 1944, când speram că a venit pacea, am căzut din nou sub ocupația străină.

Trei săptămâni au durat, apoi, luptele pentru eliberarea orașului Turda, timp în care, 5 familii cu copii și mai mici și mai mari, între care și o familie numeroasă de evrei de pe strada Crișan - regret că îmi scapă numele - am trăit ziua și noaptea într-o pivniță de cel mult 24 m.p. Vă pot spune că am împărtășit frățește aceste necazuri și nimeni nu își făcea probleme că unii eram români și alții evrei.

După ce linia frontului a depășit orașul, dar fără a se depărta prea mult, am luat din nou drumul bejeniei spre interiorul țării, pentru a ieși din zona războiului. Ajungând cu întreaga familie la Alba Iulia, primul lucru pe care l-am făcut, a fost să ne ducem la baia comunală pentru a ne deparazita. Au urmat alte încartiruri în condițiile limitei de jos a posibilităților de trai, după care alte și alte necazuri, care însă nu au luat sfârșit nici chiar în toamna anului 1945, când, după patru ani, am reușit să ne înapoiem la casa noastră din Tg. Mureș, aproape numai cu ce aveam pe noi.

Nu am intenționat să scriu un capitol autobiografic, dar am dorit să demonstrez că pentru nimeni nu a fost ușor. A căuta însă și a găsi

„criminali” vinovați pentru aceste suferințe, este nu numai greu, dar și inutil. Nu ne-ar folosi la nimic altceva decât la dezgroparea unor stări tensionale, pe care este mai bine să le uităm și să căutăm să trăim în pace și în bună înțelegere.

Vinovat a fost războiul, iar cei vinovați de faptul că războiul s-a declanșat sunt agresorii, indiferent dacă au fost fasciști ori bolșevici și nu cei care au încercat să-și apere pământul străbun, suveranitatea și independența.

Revenind la Transnistria, nu pot omite împrejurarea că, în momentul în care autoritățile române au început evacuarea Transnistriei, nu i-au părăsit pe evreii deportați, ci au luat toate măsurile pentru repatrierea lor. Îi pot uita oare evreii pe jandarmii români care, în retragere, au luat în căruțele lor familii de evrei? Nu pot și nu au dreptul să uite nici faptul că militarii români i-au apărat și împotriva aliaților lor germani, iar, când a fost nevoie, i-au apărat chiar și cu focuri de armă.

Asemenea fapte au săvârșit autoritățile României, la conducerea căreia s-a aflat Mareșalul Ion Antonescu și nu cele reținute în hotărârile de condamnare.

Am intenționat să închei acest capitol, dar nu o pot face înainte de a prezenta un document aflat în dosarul generalului Topor Ioan, document care mi se pare interesant și semnificativ.

Este vorba de o „Notă” cu antet D.S.C., cu nr. 14 din 26 septembrie 1949, cu următorul conținut;

„în Str. Unirii nr. 59 locuiește numitul Goldemberg Marcu, zis Luciu, care la locuința sa are un depozit de materiale chimice, special numai pentru piele și stofe.

în depozitul susnumitului se găsesc diferite cantități de coloranți, cari nu se găsesc în comerț și pe care susnumitul le speculează la negru.

Printre altele acesta are și crom, produs chimic foarte căutat.

în prezent susnumitul are o fiică în Canada în orașul Montreal, cu care întreține legături de corespondență și care-i trimite pachete.

în corespondența pe care o trimite susnumitul fiicei sale întrebuințează cuvântul „ ciocolată ”, aceasta însemnând dolari și pe care fiica sa îi trimite în pachete ce conțin și alte obiecte.

Sursa - Proiectil-Serioasă”.

Pe această notă s-a pus următoarea rezoluție;

„Tov. Huda. Copie după notă fără indicative la C.M.C" semnată indescifrabil.

Cu ce i-a putut supăra atât de mult pe bolșevici Goldemberg Marcu, care după ce a fost condamnat împreună cu așa zișii criminali de război, a fost pus sub o supraveghere strictă, nu știm, deoarece condamnarea s-a făcut fără probe, ca și a celorlalți acuzați.

Este clar că „Proiectul" nu putea fi decât un „prieten" intim al celui în cauză.

Mai mult ca sigur că domnul Goldemberg Marcu nu făcea parte din categoria evreilor bolșevici, care, după 23 august 1944, au pus mâna pe pârghiile de bază ale „Securității poporului". Nu știm ce a mai pățimit în continuare acest om.

*
*
*

Capitolul acuzațiilor nedrepte aduse Mareșalului Ion Antonescu și prin aceasta poporului român, constând în pretinse masacre comise în rândul populației evreiești, nu poate fi încheiat, mai ales că sunt și astăzi unele persoane rău intenționate, care le afirmă, fără însă a le putea dovedi.

Cât de ușor era în anul 1945 să fie elucidată această problemă, dacă se dorea, ne-o demonstrează numărul mare de evrei repatriați din Transnistria și care puteau foarte bine să fie chestionați și să relateze dacă autoritățile române au comis sau nu atrocități. Mulți evrei care au fost audiați, sau care au trimis declarații și memorii din proprie inițiativă, nu vorbesc de masacre ori de atrocități. Întrebarea firească este: cine putea cunoaște mai bine realitatea decât evreii deportați și funcționarii români detașați în Transnistria? Evident că nimeni.

Cine vine astăzi, după 50 de ani, și face afirmații, pe care nu le-a făcut la timpul respectiv, în fața autorităților, nu le poate face decât cu rea credință și în necunoștința de cauză.

Rețin o asemenea relatare făcută de un domn, a cărui vârstă ar trebui să impună respect, în cadrul unei emisiuni T.V. intitulată „Semitism și antisemitism", gen „masă rotundă" de pe vremurile nu de mult trecute, în care ceea ce se urmărea să rezulte era bine stabilit și regizat

dinainte. Domnul, al cărui nume nu l-am reținut, dar a evitat să-și spună naționalitatea, deși a fost întrebat, a prezentat următoarea istorioară, menită să cutremure auditoriul:

Originar din Basarabia, unde a avut o frumoasă moșioară. În timpul războiului, într-o zi a trecut clandestin Nistrul cu barca și a observat, pe firul apei, plutind între ape niște păianjeni mari. Apropiindu-se, a constatat că, în realitate, între ape, pluteau cadavre, iar părul lor plutea în evantai, lăsând impresia că sunt păianjeni uriași.

Până aici, totul era impresionant, numai că cel care conducea „dezbateră” i-a pus onorabilului domn o întrebare și anume, dacă acele cadavre erau ale unor evrei, la care a răspuns prompt: „Numai evrei”. Nu i-a mai pus întrebarea firească, de unde știe că erau evrei și cum a constatat acest lucru.

Prin acest răspuns, stimabilul domn ne-a demonstrat totală sa rea credință, iar istorioara sa nu ne-a convins decât că este o născocire.

Este clar că văzând multe cadavre plutind „între ape”, nu ai cum să constăți, nu numai identitatea lor, dacă nici măcar apartenența lor la o naționalitate sau alta. O fi fost venerabilul domn de astăzi, pe atunci un tânăr deosebit de perspicace, dar nici chiar așa. Perspicacitatea ne-a demonstrat-o prin acest răspuns prompt, prin care s-a discreditat total.

Am mai auzit, în cadrul acelei emisiuni, și alte enormități. S-a afirmat că Mareșalul Ion Antonescu ar fi fost mai rău cu evreii decât Hitler, că în Transnistria româniei i-ar fi masacrat pe evreii și altele. Îmi permit să-mi exprim părerea că asemenea afirmații nu pot fi făcute decât de către bolșevici, al căror dușman neîmpăcat a fost într-adevăr Mareșalul Ion Antonescu. Nu pot să-mi dau seama cui folosesc asemenea afirmații grave fără nici o acoperire, dar am convingerea că ele nu folosesc evreilor. Am, de asemenea, convingerea că românii vor da dovadă de discernământ și nu îi vor confunda pe evreii, în general, cu unele persoane care își permit să ne ultragieze pe noi și pe fostul nostru mare conducător.

Este cazul Să revenim CU toții la rațiune și să nu abordăm asemenea probleme decât prin prisma unor documente și probe certe și incontestabile.

ULTIMUL CUVÂNT AL MAREȘALULUI ION ANTONESCU

Ultimul cuvânt al Mareșalului Ion Antonescu constituie, de fapt, un memoriu întocmit în grabă după terminarea dezbaterilor judiciare. Față de ritmul galopant al desfășurării procesului, care a făcut, practic, imposibilă pregătirea și susținerea apărării, Mareșalul, ca și ceilalți acuzați au simțit nevoia să-și depună, ulterior, în scris, apărările.

Dar și în acest memoriu, Mareșalul nu a avut posibilitatea decât să enunțe problemele esențiale ale apărării sale, suficient însă, pentru ca orice om de bună credință să-și dea seama de totala sa nevinovăție. Redau în întregime acest memoriu, care reprezintă ultimul său cuvânt:

MEMORIU DE PUS ONOR TRIBUNALULUI POPORULUI LA 15.V.1946 DE ION ANTONESCU

Neavândputința, în timpul dezbaterilor, să prezint Tribunalului elementele, strict indispensabile, pentru aprecierea, la justa lor valoare, a învinuirilor care mă privesc și cari sunt cuprinse în actul de acuzație (și în afirmațiile făcute de D-nii acuzați publici, am onoarea a depune acest memoriu.

În el se arată, punct cu punct, însă foarte pe scurt elementele esențiale, pe care aveam intențiunea să le dezvolt, în apărarea mea în ședința publică.

Sunt acuzat:

Că am pus la cale venirea Coloanei a V-a în România la putere.

— *Codreanu a murit în 1938.*

— *Cu nici un alt șef sau element marcant legionar nu am pus la cale nimic, fiindcă nu am cunoscut și nu am văzut pe nimeni din statul major legionar.*

— *Pe Horia Sima l-am văzut o singură dată, în iulie 1940, când era Ministru. Frontiera de Est a Țării era prăbușită. Simțeam că se vor prăbuși în curând și celelalte, dacă în Țară nu ar fi fost ordine.*

Scrisesem în același sens o scrisoare Regelui CaroV, și într-o audiență i-am dezvoltat această temere. Tot această temere m-a determinat să accept întrevederea cu Horia Sima.

Două zile mai târziu am fost închis la Bistrița, unde nu am avut nici o întrevedere politică.

— *Cu germanii nu am avut niciodată, nici direct, nici indirect, nici o legătură.*

Fiindcă economic, politic și militar devenisem dependenți total de Germania, prin prăbușirea Europei prin repudierea garanțiilor engleze, prin convențiile economice de petrol, -foarte oneroase -, prin primirea garanțiilor germane și prin chemarea misiunii militare de instrucție, am socotit (pe baza informațiilor ce primisem) că mi se va încredința în curând conducerea) că era în interesul Țării să clarific unele principii de bază cu Germania.

Prin două note succesive am arătat Legației Germane cari sunt principiile economice și politice pe care înțeleg să stau.

în rezumat arătam că:

— *în politica internă nu voi admite nici o imixtiune.*

— *în politica externă, înțeleg ca România să aibă toată libertatea.*

— *în politica economică, înțeleg că România să fie singură stăpână a averii sale, arătând că nu admit penetrația capitalului*

străin decât până la o limită plafon care să nu ne îngrădească libertatea noastră de deciziune.

— în politica petrolului arătam dorința mea de a readuce în patrimoniul național fondul acestei bogății și intenția ce aveam de a face totul ca să împiedic epuizarea acestei materii prime, indispensabile dezvoltării statului și apărării lui.

Deci nici o premeditare cu coloana V-a și susținătorii ei pentru a lua puterea.

Nici nu aveam nevoie. Puterea mi se oferise în 1937 și 1938 de acela care singur avea căderea să o facă: de Rege.

Sunt acuzat că am făcut primul guvern cu bază legionară.

Am explicat și la instrucție și în ședința publică că nu era în țară, la acea epocă, altă bază politică.

Era de ales între anarhie cu consecințele ei - Protectorat și prăbușirea totală a granițelor - și încercarea de a liniști, de a canaliza, de a domina sau de a stinge o mișcare al cărui caracter terorist putea prăbuși total neamul românesc.

Am ales „ încercarea ” și, în cele cinci luni de guvernare legionară, am tratat Țara în bolnav, lăsând poporului posibilitatea ca, prin convingere, să extirpeze singur virusul care-l contaminase și-i amenința existența.

Sunt acuzat că am sprijinit România pe Germania despărțind-o de aliații ei firești.

„Aliații ei firești” de la acea epocă se prăbușiseră; se prăbușise Franța, se prăbușise Mica înțelegere și înțelegerea Balcanică; și se prăbușise Polonia, Țările Baltice și Finlanda, se prăbușise Liga Națiunilor și securitatea colectivă.

Se prăbușiseră și toate granițele noastre și procesul nu era terminat.

Ungurii pretindeau tot Ardealul. Rusia, după cum ne-a declarat-o de mai multe ori D-nii Ribbentrop și Hitler, pretindeau Moldova până la Carpați, Delta Dunării și baze strategice în Dobrogea, ceea ce însemna și pierderea acestei provincii.

în fața acestei perspective și, în lipsă de altceva, Regele Carol, pentru a salva Țara și pe el, a dat, pe plan economic, Germaniei tot ce i s-a pretins; a admis cursul mărcii la 60 și chiar la 80; a repudiat public garanțiile britanice; a propus Germaniei un pact de alianță

perpetuă militară și politică, a cerut trimiterea unei misiuni militare germane, atât pentru instruirea cadrelor noastre, cât mai ales ca un simbol al garanțiilor date; a acceptat aderarea la Pactul Tripartit; a dat Germaniei monopolul exportului petrolului în schimbul armamentului necesar armatei, intrând astfel total și fără putință de eșire din orbita germană.

Aceasta este situația economică și politică internațională pe care am găsit-o în septembrie 1940.

Orce altă politică nu era posibilă.

Orce gest de eșire Jăcut ar fi dus la Protectorat, sigur la pierderea Ardealului de Sud și la ocuparea Moldovei, a Deltei și a Dobrogei de către ruși.

Propunerile făcute Rusiei de înțelegere în noiembrie 1940 au rămas jără răspuns.

Raporturile între noi și ruși au fost între iulie 1940 și iunie 1941 foarte încordate.

În arhiva Marelui Stat Major și a Cabinetului Militar se găsește o documentare completă.

Stălpii graniței provizorii stabilite după acceptarea ultimatumului erau zilnic deplasați; se schimbau zilnic focuri; după urma lor cădeau morți și răniți; avioanele ruse făceau zilnic incursiuni până în Carpați. Dl. Lovrentiev mi-a cerut Condominium la Dunărea Maritimă și dreptul pentru vasele de război ruse de a pătrunde până la Brăila; tot D-sa mi-a cerut să dau din vasele și materialul rulant și locomotive, cota corespunzătoare suprafeței teritoriului ocupat, ceea ce nu era prevăzut în condițiile ultimatumului; s-a ocupat cu forța insulele din brațul Chilia - decembrie 1940 și s-a încercat să se pătrundă cu forța în Canalul Sulina la 2 ianuarie 1941.

Toate aceste acte de agresiune erau cunoscute de miniștrii Marii Britanii și Americii.

În concluzie am mers cu Germania, fiindcă am găsit Țara angajată în această politică și nu putea nimeni atunci, oricine ar fi fost el, să-i dea altă orientare, Jără riscul de a prăbuși total Țara.

Trebuia deci făcută o politică de moment pentru a evita protectoratul cu toate consecințele lui cunoscute.

Sunt acuzat că am adus misiunea militară germană. Am arătat realitatea.

S-a afirmat că scopul ei era de ocupație „apunctelor strategice cheie, economice și militare” și că efectivele ei depășiau necesarul pentru instrucție.

Aveam 1200 000 soldați mobilizați și misiunea germană 19 000.

Cu aceste efective nu se putea ocupa „pozițiile cheie strategice” și militare și economice.

Documentarea existentă la Marele Stat Major și la Cabinetul Militar fac dovada că instructorii germani au fost repartizați numai la centrale de instrucție.

Aveam o atitudine foarte corectă și nu au făcut nici un act de imixtiune în problemele economice.

Convenția semnată în ianuarie 1941 dintre Ministerul Economiei Naționale și Neubacher prevedea să se dea lunar acestei misiuni pentru nevoile de hrană:

14 vagoane mazăre, 7 vagoane linte, 3 vagoane săpun, 100 vagoane orz și ovăz, 50 vagoane paie.

Acuzarea a vorbit de 7 corpuri de armată. A făcut confuzie între această misiune și armata germană care a trecut pe la noi, în Balcani, în februarie și martie 1941, pe care nu am avut nici o obligațiune de hrănire.

Tot ce a luat această armată cât și misiunea de instrucție a fost prin intența română și numai în cadrul contingentelor ce trebuia să dăm Germaniei pe baza convențiilor economice anuale.

Ceva mai mult, am pretins că prețurile alimentelor livrate să fie sporite cu costul transportului pe care l-ar fi încasat căile ferate, dacă contingentele mergeau în Germania.

Misiunea militară germană trebuia să stea în țară numai 3-4 luni, după care lăsa materialul la dispoziția noastră: tancuri, avioane, tunuri anti-aeriene etc.

Em plătită CU 100 000 000 lei lunar, însă suma era recuperată, fiindcă benzina necesară tancurilor și avioanelor costa mai mult. Instruiam ofițerii și piloții noștri pe socoteala germanilor.

—în ce privește trecerea armatei germane prin România în Balcani nu aveam de ales.

Când mi s-apus această problemă, în ianuarie 1941, legionarii organizau rebeliunea în Țară și la București, se înarmau și ocupau militărește toate autoritățile de la Primărie până la Prefecturi; stațiile de radio și depozitele „Distribuției” erau în mâna lor: trupele germane se găseau cu capul lor de coloane pe linia Cluj-Oradea-Arad-Timișoara; Ungaria și Bulgaria acceptase.

Dacă refuzam ar fi trecut cu forța, cum au trecut și forțele ruse Prutul în 1877-78, forțând pe Domnitor, guvernul și armata să se retragă în Oltenia și să lase restul țării la dispoziția ocupatorului.

De data aceasta perspectiva era mai gravă, fiindcă, dacă respingeam propunerea, Horia Sima ar fi învins cu concurs german la 23 ianuarie 1941. Consecințele se pot deduce.

Regim Horia Sima sau ocupație cu forța a teritoriului nostru ar fi însemnat: omorârea tuturor evreilor, a tuturor comuniștilor, a tuturor cadrelor politice și intelectuale, ar fi însemnat jefuirea până la secare și fără nici o contravaloare a avuțiilor și muncii românești.

Am fi avut, din 1941, soarta Serbiei.

S-a spus de acuzare că, cu această ocazie, toată țara a fost ocupată.

Nu este exact. Trupele germane s-au concentrat în lungul Dunării, între Giurgiu și Bechet (exact cum au făcut trupele ruse în 1877-78) și la sfârșitul lunii martie nu mai era nici un soldat din această armată în România.

— Cum însă am să mobilizez pentru a nu provoca Rusia - cu care, mi s-a spus că erau înțeleși - germanii au trimis prin Galiția 2 divizii, nu 7 cât s-a afirmat.

Prezența lor acolo avea numai un caracter simbolic.

Am fost acuzat că am premeditat războiul în contra U.R.S.S.

S-a sprijinit această afirmație cu planurile găsite la Marele Stat Major și cu crâmpie de discuții extrase din conversațiile pe care generalul iohanițiu le avea cu generalul Hansen, șeful misiunii militare.

Am explicat în ședința publică că planurile se încadrau în lucrările cu caracter tehnic al ipotezelor de război, defensiv sau ofensiv, pe care orice armată din lume le întocmește anual, pentru apărarea granițelor Țării în eventualitatea războiului. Ar fi o crimă de trădare, dacă nu s-ar face. Franța a fost zdrobită în 1870 pentru că nu a avut pregătite aceste planuri.

Discuțiile cu Hansen erau o consecință a cadrului politic internațional în care eram situați.

Primisem garanțiile germane.

Germania trebuia să lupte, conform acestor garanții, alături de noi în caz de violare a granițelor.

Aveam astfel de planuri militare și în cadrul Micii înțelegeri, a înțelegerii Balcanice și cu Polonia.

Pentru ca să ajungi la planuri, trebuie să ai discuții.

Dar germanii afirmau întotdeauna că au înțelegere cu Rusia și la graba și dorința ofițerilor noștri de a spăla onoarea armatei și a înlătura nedreptatea din 1940, ei răspundeau că: „nu vor ataca Rusia și planurile trebuiau să fie numai de apărare”.

Eu însumi, după întoarcerea de la Berlin și în alte ocazii până în aprilie 1941, am declarat textual în Consiliile de Miniștri, când se analiza politica externă: „Problema granițelor de Est este mai complicată. Nu o putem soluționa noi. Se va rezolva la pacea generală pe plan European și în cadrul politicii mondiale”.

Pentru problema Ardealului am repetat în Consiliul de Miniștri ceea ce-i spusese lui Hitler: „O vom soluționa singuri când va veni momentul potrivit”, făcând afirmațiunea că: „Dacă 16 milioane de români nu vor fi în stare să scoată din sclavia ungurească 1 300 000 de români, să piară cei 16 milioane”.

lată poziția luată de mine față de soluționarea problemelor pe care le puneau României „Arbitrajul” de la Viena și ultimatumul rus.

Nici o premeditare.

Am fost acuzat că am făcut un război de agresiune în 1941 și deci România trebuie să sufere consecințele agresorului și eu am fost pus în categoria criminalilor.

Am arătat mai sus care erau raporturile cu Rusia în 1940 și 1941.

Adaog că, pe când Rusia a ținut în lungul noii linii circa 35 divizii, eu demobilizasem toată armata și nu lăsasem în Moldova decât 4 divizii infanterie, cu efective sporite, 3 divizii de cavalerie și 2 Vânători de Munte, nemobilizate (valoarea 1,1/2 divizii).

Am fost pus la curent de hotărârea luată de-a se ataca Rusia numai în mai 1941 și de data atacului la 10 iunie 1941.

Dovadă că nu am avut intenția să particip la operațiuni decât până la revendicările și drepturile noastre, o face faptul că nu am mobilizat decât o treime din forțe și nu am exercitat comanda decât până la Nistru.

Nu pot fi socotit agresor, fiindcă România era în stare de război cu U.R.S.S. din 1940 iunie, când Rusia a fost agresorul.

Acceptarea ultimatumului nu a fost decât o retragere strategică și politică la care recurge orice Țară, orce om, când este surprins fără sprijin și nu este în măsură de a se apăra.

Din iulie 1940 până în aprilie 1941, actele izolate de agresiuni parțiale ruse au continuat. Am arătat aceasta mai sus.

Deci în 1941 iunie a fost o acțiune care se încadra și era o urmare a agresiunilor pe care le suferise poporul român.

În iunie 1941 am atacat în cadrul unui război început în 1940 și cum orce atac este un act de agresiune nu pot fi considerat agresor, decât numai în acest sens și deci nu pot fi încadrat în Pactul Kellog.

Am trecut Nistrul la început numai cu Cavaleria și 3 divizii de Vânători de Munte, pentru că mi s-a cerut scris de Hitler după dispoziția ce luasem ca trupele române să nu treacă Nistrul.

Ulterior situațiile militare succesive au impus modificarea hotărârei inițiale ce luasem de a nu mă angaja în nici un fel.

Dovada o face faptul că nu am mobilizat întreaga armată, decât când forțele ruse de la Odesa, rămase în coasta armatelor germane care ajunsese la Bugși în poarta Basarabiei, mi-a impus-o.

După Odesa am adus întreaga armată, care participase la aceste operațiuni, în Țară și am demobilizat-o.

Nu am remobilizat decât în iunie 1942, tot la cererea scrisă a d-lui Hitler și, după dezastrul suferit de noi, le-am demobilizat în noiembrie 1942, pentru a le remobiliza în martie 1944, când rușii pătrunsese în Basarabia și Moldova de Nord.

Sunt fapte care dovedesc lupta continuă pe care o duceam pentru ca să menajez forțele noastre militare.

Dar oricum ar fi interpretate aceste acțiuni până la Crimeea, Caucaz și Stalingrad, ele nu pot fi încadrate în crime de război, fiindcă sunt impuse de legile războiului, care cer imperios când începi o acțiune să o duci până la sfârșit, urmărind forțele inamice până la distrugerea lor totală.

Aceste legi au dus pe Scipione de la Roma până la Cartagina, pe Napoleon până la Moscova; pe Alexandru Ipână la Paris; pe americani și englezi până la Tokio și Berlin.

Ocuparea și administrarea Transnistriei

Nu a fost premeditată.

Dovada o face: Legea de bază a instituirii guvernământului, care a fost făcută pe front, în tren, la Tighina, unde era Cartierul meu. Acolo am văzut pentru prima oară pe dl. Alexianu.

Personalul necesar pentru administrație a fost căutat cu începere de la acea dată.

De ce am acceptat, la propunerea ce mi s-a făcut, să ocup și să administrez teritoriul rus până la Nipru nu numai Transnistria?

Am făcut-o în primul rând pentru un interes economic. În toate timpurile armatele s-au alimentat din teritoriile ocupate.

Altă posibilitate nu este.

Principiul este ca războiul să se întrețină singur. Nu puteam ca Țară mică și săracă să derog de la acest principiu.

De astfel lungimea liniilor de comunicație și criza care era încă în țară în vara 1941 nu ar fi îngăduit alimentarea trupelor în bune condiții.

Din punct de vedere politic, Transnistria era un gaj și o prevedere politică pentru cazul unei victorii germane.

Se știu încercările germane de a ajunge la Bagdad.

Două căi duc către feșurile asiatice germane. Una pe dâra de populații germane care, din Boemiapână în Banat, duce la Salonic și Constantinopol. Altă dâră depopulații germanice care se întinde din Sileziaprin Lemberg, la Odesa.

România ar fi intrat într-un clește germanic, care ar fi subjugat-o economic și politicește.

Pentru a înlătura această eventualitate m-am decis să ocup
Transnistria și în special Odesa.

Nu am făcut însă nici un gest public sau oficial în această privință.

Din contră, am declarat la Berlin când, la cererile noastre de a se reveni la Arbitrajul de la Viena, ni se răspundea: «Luați la Est cât vreți!» La care eu am răspuns:

«România nu se maghiarizează la Vest și nu se slavizează la Est!».

Iar la o notă diplomatică scrisă, prin care dl. Ribbentrop ne întreba, în 1942, care sunt pretențiile noastre la Est, dl. Mihail Antonescu a răspuns, după instrucțiunile mele: «Atât timp cât nu cunoaștem statutul politic european de mâine, nu putem răspunde!».

Nici o declarație publică nu cuprinde intențiile noastre în privința anexării Transnistriei.

Citațiile făcute de acuzare constituiesc simple discuții teoretice, care totdeauna căutau găsirea unei soluții definitive în cadrul oricărei acțiuni omenești individuale sau colective.

Nu contează însă decât manifestările oficiale.

Sunt acuzat de jafurile și ororile din Transnistria.

Jafuri, propriu zis organizate, nu au fost.

Transnistria a fost model de administrație. Au constatat-o miniștrii străini, ziariștii noștri și străini, Nunțul Papal, Șeful Crucii Roșii Internaționale.

în Transnistria era o stare economică mai înfloritoare ca la noi. Acolo se putea cumpăra orice fără cartelă.

Mareșalul Petin a spus d-nei Cantacuzino în fața ministrului nostru la Vichy: «Cea mai mare glorie a Dv. de totdeauna va fi modul civilizat în care administrați Transnistria!». Documentul se găsește în Arhiva Statului.

Lucrurile ridicate din Transnistria în 1943-43 s-au făcut în scopul de a ne pune la adăpost de răspunderi. Era și rezultatul muncii și investițiilor noastre. Balanța noastră de schimburi cu Transnistria era în dezavantajul nostru.

Dacă lăsăm bogățiile realizate, erau să fie ridicate de nemți sau distruse din cauza luptelor și tot noi răspundeam.

Au fost ridicate din ordinul meu.

ObîQCiele de arta de asemenea.

însă a fost ordin scris «să fie înregistrate și păstrate în bune condiții pentru a putea fi restituite Rușilor la pace». Aceasta este adevărul.

ORORILE. Nu-mi însușesc crimele. Nici aceea îngrozitoare de la Odesa.

Am dat ordin de represalii. Eram în cadrul dreptului internațional care autoriză represaliile, când adversarul întrebuițează mijloace nepermise:

- înarmare și lupta populației civile
- partizanii
- mașini infernale, etc.

Era cazul în plin.

Am ordonat represalii și am indicat câți să fie omorâți. Nu știam câți căzuse victimă mașinii infernale. Știam că Comandamentul unei Divizii are 7-8 ofițeri și 13-20 secretari.

Dar când operația s-a transformat în masacru, Comandamentul Armatei și Șeful lui de Stat Major care erau prezenți trebuiau să intervină și să mă avertizeze. Nu au făcut nici una, nici alta.

Ceva mai mult, nici nu au raportat ce s-a întâmplat.

Totul mi s-a ținut ascuns.

Onor Tribunalul a constatat, în ședințe, că nu a fost nici un caz în care ni s-a cerut clemență, iertare, sau renunțare la o dispoziție cu caracter penal, fără să dau curs, imediat și fără ezitare, cererei.

Eu am crezut atunci că căzuse victime 5-6 ofițeri și 10-15 soldați.

Eram și într-o stare sufletească grea. Dimineața văzusem la un spital un ofițer și patru soldați orbi și cu toate membrele amputate de la bază.

Erau toți victimele unei mașini infernale, atașată de clanța unei uși care, când s-a apăsat pe ea de ofițer, a explodat.

Primisem în acea vreme un raport prin care Guvernatorul Basarabiei raporta că se deportase în 1940, 50 000 de țărani români din cei mai vrednici și bogați și nimeni nu știe de ei. Îmi trimite în același timp fotografiile cadavrelor - găsite în pivnițele localurilor în care funcționase poliția rusă.

Mai menționez că, dacă am pus atâta timp și am sacrificat atâția oameni ca să iau Odesa - operațiune ca caracter strategic, imperios impusă de siguranța militară a României - a fost mai ales din cauză că lucrătorii și lucrătoarele din Odesa, în număr de 300 000, au luptat, din ordinul Comandamentului Suprem Rus, în rândurile soldaților.

Dintre acești lucrători s-au recrutat continuu partizanii din Catacombe. Acești partizani au omorât în 2 ani câteva mii de soldați români în Odesa. (Declarație făcută de însuși șeful partizanilor din Odesa într-o broșură oficioasă care apare la Moscova.)

Care este realitatea în privința masacrelor de la Odesa?

în broșura rusă, care a apărut la Stockholm, în iulie 1944, s-a afirmat că au fost masacrați 27 000.

La Moscova mi s-a impus să semnez, în iunie 1945, un protocol în care se afirma că au fost omorâți 225 000 ruși.

Tot la Moscova mi s-a impus, în ianuarie 1946, să semnez un protocol în care se afirma că au fost masacrați 100 000.

Dl. acuzator public a afirmat în ședință că au fost omorâți 20 000, adăugând că au fost încolonați până la 4 barăci - de 25 metri pe 16, aflate pe drumul Dalnicului.

Dalnicul se afla la 4-5 km. de Odesa. 20 000 de soldați, încadrați militarmente, se întind, pe șosea, pe 20 km.

Patru barăci a căror dimensiune era 25/16 reprezintă 1 200 m. Socotind 2 și chiar 5 oameni pe metru pătrat, ceea ce este o imposibilitate, nu depășim cifra de 3 000 de oameni.

lată, Domnule Președinte, ce am de subliniat pentru Domnia Voastră și pentru onoratul Tribunal în această privință.

Ca să facă dovada criminalității mele, D-sa a citat dintr-o stenogramă o conversație pe care am avut-o cu dl. Alexianu, 2-3 luni mai târziu, pentru evacuarea evreilor din Odesa.

Conversația a avut loc în noembrie 1941, când Sevastopolul nu căzuse și întreaga flotă de război rusă și de transport era acolo.

Informațiunile date de germani și de serviciile noastre de spionaj ne avertizau că rușii pregăteau o debarcare la Odesa.

Nu avem acolo decât 20 000 soldați, răspândiți pe o mare lungime în lungul coastelor. În oraș se găseau peste 100 000 de comuniști evrei. Nu puteam risca o debarcare cu inamici în spate și în față. S-ar fi întâmplat un masacru general, de pe urma căruia ar fi căzut multe victime și în oraș și printre soldații români. Aveam datoria să evit această eventualitate.

Aceasta este rostul conversației cu Alexianu din care dl. acuzator public nu a citit decât pasajul care recunosc că era un lucru neserios și sinistru să-i arunci în mare, să faci ce știi, numai să mă scapi de ei.

Dar dl. acuzator public a omis să citească totul. în aceeași conversație spuneam: „Domnule Alexianu, ce s-a întâmplat la Odesa s-a întâmplat, dar să nu se mai întâmple. Te fac răspunzător pe D-ta. Du-i într-un loc sigur!”.

Iată, domnule Președinte, adevărul.

D-voastră știți că tribunalul revoluționar din Paris, în timpul teroarei, a condamnat pe un om de știință pentru o frază în care, schimbându-se locul virgulei se schimbase și înțelesul frazei. Când s-a observat eroarea, voită desigur, era prea târziu.

S-a pus la dosarul acuzării copii după declarațiile făcute la Consiliile de Miniștri sau în alte ocazii din care s-a omis, arătându-se cu puncte puncte la unele începuturi de fraze; la altele mijlocul; la altele sfârșitul și la unele și începutul și mijlocul și sfârșitul și la unele și începutul

Este ușor de închipuit la ce poate duce acest sistem.

Citez ca dovadă: răspunsul la memoriul Garofild; exemplul de mai sus și documentul prin care încercându-se să se demonstreze că eram total în serviciul nemților, se citează că am afirmat: „... dau până la maximum nemților”.

Ori, începutul frazei este: „După ce se satisface total nevoile noastre economice, din ce rămâne dau până la maximum nemților”.

Este cu totul altceva.

La fel s-a procedat și cu declarația făcută la Cabinetul de instrucție de Colonelul Davidescu.

S-a citit în ședință mijlocul și sfârșitul depoziției care se referea la o conversație avută cu dl. Ribbentrop, dar nu s-a reproduș în documentul înborderat în dosarul acuzării și nu s-a citit și începutul depoziției.

Profit dQ 0Ca2Îe Săpun și în această privință lucrurile la punct.

D-nii Hitler și Ribbentrop mi-au făcut, la o întrevvedere, imputarea că, la București mai ales, și în Țara Românească, în general, unele persoane se manifestă ca anti-germani și detestă poporul german, pe când soldatul german luptă și moare pentru apărarea noastră.

Răspunsul meu a fost: „Nu puteți pretinde ca poporul român să vă iubească, când el știe că și-a pierdut granițele datorită consimțământului sau sprijinului Dv. Poporul român este loial, luptă camarama-derește alături de Dv. fiindcă are interes să o facă ”.

Trebuie să țineți seama că, la 7 septembrie 1940, fără să întreb poporul - caz unic - am făcut - etc.

Este ceea ce s-a reținut în dosarul acuzării și s-a citit de dl. acuzator public.

Vă reamintiți, Domnule Președinte, că cu acest crâmpei de frază, dl. acuzator a încercat să facă dovada că am antrenat poporul în politica germană printr-un gest brutal și dictatorial.

— Revenind la ororile comise în Transnistria, vă declar, și cu această ocazie, că în marea lor majoritate nu mi-au fost comunicate și că tot ce am cunoscut - cum este cazul Prefectului de la Ovidiopol - am sancționat foarte grav prin justiție. Acest prefect a fost condamnat la 10 ani, pentru că a tolerat asasinarea a 40 de ruși.

Este ușor de închipuit că aș fi procedat la fel pentru orice caz similar care mi s-ar fi semnalat.

Afirm însă că asasinatele comise în lagărul din lungul Bugului este opera sinistrală exclusiv germană.

Administrația românească nu a intrat în funcțiune în județele din lungul Bugului decât târziu, în primăvara anului 1942, când asasinatele erau înfăptuite.

Prezența unui prefect, pe care nu-l cunosc în județ pe când se comiteau asasinatate nu cred că poate constitui o vină a sa.

El nu avea aparatul administrativ instalat în funcțiune când s-a comis crimele.

Îl apăr, fiindcă m-am găsit și eu într-o situație similară în Basarabia, în 1941 septembrie.

Fiind instalat în spatele frontului în Jighina, m-am plimbat într-una din seri pe stradă. Când am ajuns în apropierea cetății, care era ocupată de germanii am auzit țipete și împușcături. Trimțând pe colonelul Elefterescu să vadă ce se petrece, mi-a raportat că se împușcau evrei.

—Am chemat pe generalul Haufe, atașat pe lângă Comandamentul nostru pentru a face legătura operativă cu înaltul comandament german, i-am spus;

„Dacă nu încetează imediat aceste crime comise pe teritoriul românesc în contra unor cetățeni români, dau telegramă Fuhrerului, și mă retrag din război”.

Masacrele au încetat, după cum încetase și la Iași, în urma demersului ce am făcut când s-au omorât evreii de conivență cu legionarii.

— în ce privește tratamentul la care au fost supuși evreii deportați în Transnistria din Basarabia și Bucovina, și din țară (1944) afirm că se exagerează și se va dovedi aceasta mai târziu, atât în privința morților, cât și în privința tratamentului. Afară de cei puși în lagărul de la Vapniarka, toți ceilalți au fost liberi în orașele și orașelele în care au fost internați.

Personal am vizitat în 1942 pe cei de la Moghilev, Râbnița și alte două localități, al căror nume îmi scapă.

Lucrau în fabrici de unt, de săpun, de cârnați etc. Erau foarte grași, bine îmbrăcați și voioși. Locuiau în case similare cu acelea pe care le aveau în Basarabia.

Regiunea era sănătoasă, pitorească și foarte bogată. Mulți nu s-ar mai fi întors.

Aceeași constatare au făcut-o ziariștii, Nunțiu Papal, șeful Crucii Roșii Internaționale de la Geneva.

Declarațiile cari mi-au fost făcute, după întoarcerea lor, se găsesc în arhiva Statului.

Se găsește la Ministerul de Externe și copia unui raport, făcut în această privință de Șeful Crucii Roșii Internaționale și trimis la Geneva.

Trec la morți. Aici se fac cele mai mari exagerații.

Dl. Filderman a afirmat în fața tribunalului că s-au întors în țară numai 150 000 și au murit 150 000. Dl. Benvenisti a afirmat că au fost omorâți în Transnistria 270 000.

Ori statistica din 1930 a stabilit că, în Basarabia și Bucovina, erau - dau cifre din memorie - 270 000 - 300 000 evrei.

între 1930-1940 mulți evrei au părăsit în special Basarabia și s-au răspândit în țara, în regiunile mai propice comerțului și îmbogățirii. În 1940 mulți s-au refugiat în țară, fugind de ruși, în timpul ocupațiunii ruse mulți evrei au fost deportați odată cu românii deportați. Când am revenit noi, foarte mulți evrei din acei cari ocupase funcțiuni administrative sub ocupație au urmat trupele ruse în retragere.

în sfârșit la intrarea trupelor germane în Basarabia, mulți evrei, profitând de confuziunea care urmează imediat trupelor, până la instalarea noilor autorități, s-au strecurat printre trupe în țară.

Nu au fost deportați, după calculele mele, decât maximum 150-170 000 evrei

15 000 au rămas la Cernăuți. Mulți din cei dați pe lista morților sunt în viață. Dau un singur exemplu:

S-aprins la București un aparat de emisiune servit de un căpitan rus și de un evreu din Cernăuți, care era pe lista celor morți în Transnistria. Căpitanul s-a împușcat, după ce a ars cifrul, iar evreul a fost arestat.

Dar cum poate dl. Filderman să afirme că s-au întors 150 000, fiindcă numai rușii cari au ocupat provinciile pierdute ar putea ști?

Și cum poate afirma dl. Benvenisti cu certitudine că au murit 270 000. Ce pot să confirm este că, dacă nu-i duceam în Transnistria, nu mai rămânea nici unul în viață astăzi.

Iată Domnule Președinte aspectul problemei!

Desigur, în vâltoarea luptelor care au avut loc în 1944, când noi părăsisem Transnistria și ținând seama de confuziunea sângeroasă pe care o producea acțiunea foarte violentă a partizanilor, au putut cădea multe victime. Regiunea fiind accidentată și foarte păduroasă, cine a fugit la timp în pădure a scăpat.

Pentru a termina cu analiza complexă a acestei probleme reamintesc că acuzarea a subliniat „măsura care s-a luat în 1943 sau 1944 de a se ridica în masă populația din Transnistria”.

Ce a fost cu această problemă? Din 1941, la cererea lor, am aprobat să se libereze din lagăr 75 000 soldați ruși și 5 000 ofițeri prizonieri originari din Transnistria - afirmau ei.

Aceștia au fost înarmați prin baloturi lăsate de avioane și s-au transformat, cu începere din 1943, în partizani.

În fața acestei situațiuni, am dat ordin să fie ridicați și retrimiși în lagăre.

Iată adevărul și în această privință.

— Pentru a termina cu Transnistria, este necesar să arăt că, din cauza Germaniei, am luat în stăpânire succesiv diferitele regiuni ale provinciei. Operațiunea a durat din septembrie 1941 până în aprilie 1942. Nemții nu îngăduiau autorităților noastre să se instaleze decât după ce terminau de ridicat toate depozitele.

în al doilea rând toate fabricile și instalațiile au fost distruse, chiar din ordinul Comandantului Suprem Rus, de trupele ruse în timpul retragerii.

Există un album fotografic în care se arată cum a fost găsită fiecare instituție economică și în ce stare a fost predată în 1944 nemților.

Dl. acuzator public vroind să dovedească „slugărnicia” cu care „m-am pus în serviciul nemților, a citat în întregime scrisoarea trimisă d-lui Hitler, când mi-a cerut să administrez și să ocup cu forțe românești ținutul și prin care afirmam că accept, dar nu pun nici o condiție”.

îmi permiteți să afirm, Doamnă Președinte, că interpretarea este total greșită.

Era un schimb de documente între doi șefi de state. Este evident că prin faptul că am subliniat că „nu pun nici o condiție” am vroit tocmai să marchez că România nu are nici o pretenție politică asupra Transnistriei, fiindcă alte condiții economice sau militare nu se tratează decât prin organe tehnice, care încheie și semnează convențiuni.

In concluzie generală; Transnistria, Doamnă Președinte, nu a fost „jefuită”. S-au făcut acolo școli, biserici, șosele, aerogări, cum nu avem în țară.

S-au reparat toate spitalele, care erau un model de ordine și de curățenie, s-a reparat portul Odesa, îndiguirile, s-a pavat cu granit drumul nepietruit Odesa-Ilraspol; s-au reparat colhozurile, s-au făcut plantații de pomi fructiferi. Pentru punerea în funcțiune a fabricelor, S-dU adus mașini și motoare din Elveția și Germania. S-au făcut peste tot cantine pentru copii și săraci. Totul a fost vizat de mine.

Peste 80% din pedepsele cu moartea au fost comutate de mine.

Piața de la Odesa era mai abundentă ca aceea din București. Libertățile au fost complete.

Cu ocazia primei mele vizite făcută în aprilie 1942, am declarat în fața Guvernatorilor, a generalilor germani și a căpeteniilor ruse rămase în Odesa:

„Nu am venit aici în cuceritori. Vom sta cât operațiunile militare ne vor impune. Nu ne amestecăm în ideologia Dvs. Crede cine vrea în cine vrea și în ce vrea ”.

„Ne vom strădui să aveți tot ce vă trebuie. Numai din acest punct de vedere să ne ajutați.

Vă cerem ordine și muncă în folosul Dv.”

Declarația a devenit publică prin publicarea ei în jurnale și transmiterea prin radio.

Sunt acuzat de deportări.

— Am deportat evreii din Basarabia și Bucovina pentru motive de siguranță politică, militară și pentru siguranța lor proprie.

Siguranța politică și militară.

Am arătat mai sus că, profitând de confuziune, mulți evrei au trecut prin front.

Siguranța Statului cerea să nu-i lăsăm să pătrundă în Țară și mai ales în Capitală.

Organele de siguranță semnalase că mulți din ei urmasе școli speciale de spionaj și erau prevăzuți cu aparate de recepție și emisiune (s-au și găsit).

Marele Stat Major cerea internarea lor pentru motive de siguranță militară.

In fața acestei situații am dispus formarea ghetoului de la Chișinău, unde se grămădise evrei din târgurile arse din jurul orașului, într-un ghetou.

Am făcut-o și din cauză că, în Chișinău, nu rămăsese ne ars decât cartierul românesc și populația românească nu a acceptat cu nici un preț să-i primească.

Evreii din regiunea Bălți au fost internați în lagăr de germani într-o pădure din vecinătatea orașului.

Bălți era complet ars. Incendiile fusese provocate, după declarațiile locuitorilor români, tot de evrei, care au executat ordinele Comandanților militari ruși.

Pe când românii s-au refugiat, românii erau foarte agitați și porniți în contra evreilor din cauza atitudinii. Reamintesc că Bucovina, regiunea Bălți, Soroca și Chișinău, erau centrele cele mai puternice naziste și antisemite pe care cuziștii și codreniștii își sprijineau agitațiile lor.

De acord cu germanii se pune la cale un Sf. Bartholomeu românesc.

Având în vedere ce se petrecuse la Iași, la lîghina și la Florești, peste voința și intențiile noastre, am hotărât să-i scot din zonele de etape pe care se mișcau către front rezervele și coloanele germane și să-i trimit în Nordul Transnistriei.

Operația evacuării lor era cerută și de comandanții militari.

Se știe că toate armatele evacuează populația din spatele frontului pe o adâncime de 30-40 km. Am făcut această operațiune și cu românii.

Acestea sunt cauzele care au determinat deportările evreilor. Germanii au cerut să le predăm pe toți evreii, pentru ca să-i ducă la lucru în Germania; am refuzat.

Execuția a fost însă detestabilă, mai ales din cauza stării de spirit care domnea atunci.

A mai intervenit și iarna timpurie și extrem de aspră, care a făcut multe victime și în rândurile armatelor beligerante și a populației rusești, care fugea către Urali din cauza invaziei.

Tot aceasta a fost cauza pentru care germanii au pierdut bătălia de la Moscova. Au căzut cu ocazia deplasării din această cauză și evrei surprinși în curs de deplasare. Țăranii nu-i primeau în casele lor.

Vina a fost acelora cari erau însărcinați cu execuția, fiindcă nu au oprit coloanele.

Am ordonat o anchetă și se știe rezultatul Un colonel de Stat Major și un căpitan a fost degradat și trimis pe front ca soldat unde a murit eroic.

Au mai fost și alte grave sancțiuni

Cert este că, dacă-i lăsam pe loc, ar fi fost toți omorâți de germani cu sprijinul unor fanatici teroriști din rândurile populației românești.

Țiganii

Din cauza camuflajului populația orașelor era noaptea terorizată de bande sau de indivizi, de multe ori înarmați, care jefuiau și uneori chiar omorau. Autorii erau țiganii. Toți cereau împușcarea lor. Am pus să se studieze facerea unor sate în Bărăgan pur țigănești.

Transnistria ducea mare lipsă de brațe.

Atunci am hotărât ca țiganii cari aveau la activele lor crime sau mai mult de trei furturi, să fie deportați în Transnistria.

Evreii comuniști

Au fost deportați 1 120. În țară aveam nevoie de liniște. Statul Major cerea arestarea tuturor acelor cari erau trecuți pe tabelele lor ca... comuniști.

Cunoșteam abuzurile cari se făceau la întocmirea acestor tabele - abuzuri polițienești și acte de răzbunări; am hotărât să se trimită numai cei condamnați.

Nu știam cum se vor desfășura activitățile.

Toată populația evrească și comunistă ar fi riscat viața, dacă operațiunile germano-ruse s-ar fi desfășurat pe teritoriul nostru.

Aceasta este problema deportărilor.

Nu numai noi am recurs la această măsură. Rușii au deportat în 1942 toată populația germană din regiunea Volga și, în 1945, drept pedeapsă, toată populația tătară din Crimeea, deși ambele populații erau constituite în republici.

În fine, ca să termin capitolul „ororilor” comise în teritoriile dezrobite în 1941, îmi îngădui a reaminti că în actul de acuzare se afirmă că „nu este sat cât de mic din Bucovina și Basarabia în care să nu șefi comis crime și orori”.

Nu s-a citat nici un singur caz.

Am vizitat personal mare parte din satele acestor provincii, nimeni nu mi-a semnalat, din populație, nici un caz. Am declarat că țăranii aveau puțința sa comunice direct cu mine prin intermediul cutiilor de poștă, instalate în sate, din care corespondența era ridicată de oameni străini de sat. Țăranii se plâneau de cel mai mic abuz. Din această cauză nici jandarmii, nici perceptorii nu se mai comportau cu ei ca înainte de 1940.

Sunt acuzat de crime politice

Nici un om politic proeminent nu a fost arestat, trimis în lagăr sau în judecată. Toți dictatorii suprimă, chiar în timpurile actuale, adversarii politici.

Se vorbește de numeroasele lagăre cari erau răspândite pe toată suprafața țării.

Când am luat conducerea, am găsit lagărul de la Caracal, în care erau peste 2 000 comuniști.

Am fost la Jilava în noiembrie 1940, unde am găsit 1 000 de internați dezertori, hoți și comuniști. Am vorbit cu fiecare și pe loc am eliberat 700, majoritatea învinuiți de comunism. Am fost de 2 ori la Văcărești cu Ministrul de Justiție, care, pe baza instrucțiilor primite de la mine, în urma constatărilor făcute, a întocmit „Decrete de amnistie” prin care au fost eliberați, ca și la Jilava, mii de oameni dintre cari unii stăteau de luni de zile nejudecați.

Le convenea, fiindcă scăpau de război.

Mulți comiteau furturi, dezertau, făceau acte de sabotaj economic, se declarau comuniști ca să fie băgați în lagăr sau închisori, pentru a scăpa de război.

Pentru toată țara nu a fost decât lagărul de la Tg. Jiu. Capacitatea era de 2 000 locuri. Nu a fost plin decât în timpul rebeliunii și câțva timp după.

După aceea nu au fost decât între 800 și 1 000. Majoritatea pentru sabotaj. Nu au fost mai mult de zece oameni politic de a 2-a și a 3-a mână, trimiși în lagăr timp de 4 ani.

*Au fost trimiși în lagăr în 4 ani, 2 ziariști. Unul care a fost audiat **Și altul, un om cu un trecut detestabil, care a fost surprins redactând un manifest de trivialitate josnică la adresa unei femei.***

Era nevasta mea.

S-a afirmat că în lagăre domnea cruzimea și cea mai neagră mizerie. Nu era exact. Se făcea din ordinul meu un control riguros.

Când s-au găsit nereguli, s-au aplicat grave pedepse, care au mers până la destituire.

S-a făcut un cap de acuzare că prizonierii din lagăr erau puși la muncă.

Am mai fost în Moldova, în câteva centre, lagăre mici, înființate, de Marele Stat Major la începutul războiului. Când am aflat de ele - începutul 1942 - le-am desființat.

Se vorbește și de lagărele de prizonieri, afirmându-se că prizonierii erau ținuți în condiții sălbatice, maltratați, nehrăniți, dezbrăcați.

Am vizitat personal mai toate lagărele din provincie. Am găsit peste tot cu totul altă situație ca aceea arătată.

Într-adevăr am semnalat în termeni aspri Ministerului de Război că, într-un lagăr, murise 600 prizonieri, și i-am cerut să ia măsuri severe.

Dar când și unde nu au murit prizonieri în lagăr?

Ei sosesc acolo extenuați de război, de marșuri, mulți sunt tuberculoși în ultimul grad.

Am afirmat în ședința publică că, în Alsacia, se găsesc 30 000 cruci românești. Procentul celor morți la noi nu depășește 5%.

Ar fi o fericire ca și cu prizonierii români să se fi petrecut la fel.

Au fost într-adevăr în zdrențe la început. Era epoca când eram în mare criză.

Dar ulterior situația s-a îmbunătățit foarte mult, fiindcă s-au făcut haine speciale.

Lagărele au fost vizitate de mai multe ori de Mitropolie, în cap cu Mitropolitul Bălan, de Nunțiul Papal, de Șeful Crucii Roșii Internaționale.

Toți mi-au declarat că le-au găsit foarte bine. Era o constatare pe care o făcusem și personal, la Calafat, Corbeni, Timiș, Vădeni, Băneasa, Stoenști și altele 2 cari nu-mi mai reamintesc numele localităților.

— în privința legilor penale și execuțiilor capitale am dat explicații în ședința publică.

Au fost legi excepționale, asemenea legi sunt consecința stării de război și se fac în toate țările. La noi, în marea majoritate, nu le-am aplicat.

Nu s-a executat și nici judecat nici un evreu intrat clandestin în țară.

*Nu s-a executat și nici judecat nici un evreu fugit din Transnistria.
Nu s-a executat nici un evreu fugit de la muncă de folos obștesc.
Cazurile de condamnări la alte pedepse sunt și ele foarte puține.
Nu s-a executat nici un sectant.
80% din dezertorii condamnați la moarte au fost grațiați.
Am arătat în ședința publică procedura la care am recurs pentru
ca să frânez execuțiile.*

Justiția

Am arătat în ședință instrucțiunile date D-lui Lupu, după formarea primului meu guvern.

Nimeni nu poate afirma și dovedi că m-am amestecat vreodată în Justiție, fie în materie de procese, fie în materie de numiri.

Ca să dau independență și parchetelor, am introdus inamovibilitatea lor.

Nu cred că se pot aduce critici serioase legii judecătorești; s-a lucrat doi ani la ea. A fost de 5-6 ori la mine.

Nu am promulgat-o decât după ce am luat avizul tuturor magistraților, de diferite trepte și avocaților.

Dl. Docan a afirmat în fața D-voastră o inexactitate.

Rog luați volumul 27, ședințele Consiliilor de Miniștri din 3 și 17 februarie 1941, singurele în care a participat D-sa ca Ministru.

Dl. Docan mi-a spus cu aceea ocazie că „a 2-a zi expiră termenul de lichidarea bunurilor comerciale evreești prevăzută de legea Gruia”.

A afirmat că este „de perfect acord” cu această măsură și a făcut apel la „înțelepciunea” mea, pentru a decide dacă nu se poate prelungi termenul.

Nu numai că nu am prelungit termenul, dar nu am aplicat-o niciodată.

Dl. Docan vroia micșorarea la 57 ani a vârstei magistraților superiori și aceasta o dată pentru totdeauna pentru „descongestionarea magistraturii”¹¹ spunea d-sa.

M-am opus. A insistat foarte mult.

Aceasta este cauza care a determinat eșirea sa din guvern. Vroia să-și deschidă cu orice preț și imediat poartă către postul de Prim Președinte la înalta Curte.

Românizarea și legile rasiale

Problema s-a dezbătut pe larg în fața onoratului Tribunal. Nu mai insist. Îmi îngădui însă să reamintesc că le-am făcut ca să potolesc strada, dar le-am aplicat cu omenie.

Dl. Vlădescu avea în pregătire un nou statut care desființa orice era cu caracter rasial în legile existente.

Dacă nu eram eu, nici un evreu și nici un comunist nu mai erau azi în viață.

Pierderile războiului

S-a afirmat că am pierdut peste 600 000 de oameni. Cifrele sunt date de Marele Stat Major la data de iunie 1945, deci cuprind pierderile suferite în operațiunile în contra Ungariei.

Marele Stat Major arăta că, pe categorii, cifra aceasta se împarte în:

morți = 87 000

răniți = 260 000

prizonieri = 290 000

Dau cifrele din memorie.

Este de remarcat că 75% din răniți se recuperează, așa încât numărul morților într-un război crunt și distrugător se reduce la 150 000 oameni la o populație de 17 milioane locuitori.

În războiul trecut România mică la o populație de 7 milioane a avut 800 000 de morți, într-un război care a durat mai puțin de 2 ani.

*Dar, pentru a se vedea mai bine realitatea în privința pierderilor avute pe faze de operații până la sfârșitul anului 1943, după care nu am mai participat la operațiuni pe teritoriul rus, rog a se examina cifrele arătate la pagina 25 în broșura **Trei ani de guvernare**.*

— Sunt acuzat că am distrus Economia Națională, am pus totul lă di\$p62iță nemiilor și am aservit Țara, încheind convenții oneroase.

Onorat Tribunal, situația economică a unei țări se judecă după:

— modul cum se echilibrează bugetul

— modul cum se acoperă cheltuielile extraordinare, investiții, război

— puterea de cumpărare a monedei

- funcționarea creditului - Dobânzi
- volumul afacerilor
- abundența pieții
- stocurile de materii prime
- circulația bunurilor
- volumul depunerilor
- balanța comercială
- potențialul industrial și agricol
- numărul lichidărilor și al falimentelor
- Starea socială: greve, șomaj, sabotaj etc.

Ori, care era situația din toate aceste puncte de vedere? Aș fi fost în măsură să dezvolt întreagă această complexă problemă în ședința publică în apărarea mea, dacă mi s-ar fi dat timpul necesar și posibilitatea s-oi fac.

M-am rezumat atunci, după cum binevoiți să vă reamintiți, la câteva cifre.

*Rog onoratul Tribunal să cerceteze broșura „**Trei ani de guvernare**” pe care am onoarea să o depun odată cu acest memoriu.*

Veți găsi în această broșură date complete și riguros exacte, care arată adevărata situație a Țării din acest punct de vedere.

Pentru a înlesni munca D-voastre, dau câteva date rezumative:

Potențialul general industrial a crescut, după 1940, cu 122%. Potențialul cărbunelui a sporit cu 51%, al acidului sulfuric cu 69%, acidului azotic cu 150%, glicerinei 175%, fabricația muniției artileriei cu 210%, fabricația pulberilor cu 68%, fabricația pielăriei cu 140% (s-a afirmat că a fost distrusă prin export masiv în Germania, fabricația cânepei a sporit cu 841%, fabricația căruțelor standard introduse pentru prima oară în țară, a sporit cu 1000%.

La armată, datorită investițiilor de 2 883 000 000, făcută în patru ani, față de 880 000 000 cât s-a dat în 20 ani între 1920-1940 s-a ajuns în următoarele rezultate:

Arsenalul putea să repare 1 000-1 300 tunuri în loc de 80-120.

Reșița a ajuns la fabricațiune de 110 tunuri lunar, față de 4 tunuri cât fabrica înainte.

Producția siderurgică a fost sporită cu 65%: 70% mergea la economia generală și anume din 340 000 de tone de oțel numai 100 000

tone se dau armatei și restul mergea la economia generală. Se afirma în actul de acuzare că țara a suferit lipsuri groaznice, fiindcă industria nu era decât în serviciul războiului.

S-a dezvoltat pentru prima oară industria cauciucului la noi și s-a făcut o fabrică de tractoare, la care s-a trecut o comandă de 4 000 de tractoare.

La agricultură, s-au importat în baza acordului de credite din 4JQI. 1940 (prin care s-a afirmat că am dat totul și nu am primit nimic) și distribuit 8 500 tractoare (în 1940 am găsit numai 3 260 tractoare în toată țara și la 23 august 1944 am lăsat 11 000).

S-au importat 14 200 grape; 5 600 semănători; 70 852 pluguri de cai, 3 890 pluguri de tractoare, 1 300 discuri, 550 selectoare, 530 motoare. Pe lângă aceste unelte s-au mai importat 11 300 tone de mașini și unelte și încă 1 300 tractoare importate de firmele particulare și vândute la prețuri duble.

Finanțele. Bugetul războiului reprezintă 48,2% din totalul bugetului ordinar, pe când în toate celelalte țări, bugetul armatei consuma 75%) din bugetul general.

Acoperirea cheltuielilor războiului, s-a făcut numai din efortul bugetar, din resurse cu caracter excepțional tezaurului și din două împrumuturi pe piața internă.

Starea înfloritoare economică se vede din examinarea capitalului „încasări”. Astfel, pe 1942/1943 bugetul ordinar prevedea la încasări 112 911 900 000 lei cu un spor de 55,7% față de prevederi și cu un spor de 75% față de încasările din anul precedent.

Bugetul special al apărării naționale a realizat „la încasări”, 31 629 900 000 lei cu un spor de 50% față de evaluări, stabilite la 21 miliarde și 75% în plus față de încasările realizate în 1941.

Veniturile se sprijină pe impozite indirecte - 56,6% impozite directe - 18% și veniturile monopolurilor 18% în plus pe veniturile extrabugetare, formate din creditele de furnituri și armament obținute de Germania în virtutea acordurilor din 4 decembrie 1940, 17 ianuarie 1941, ameliorate la 17 ianuarie 1943, când s-a stabilit că 50% din costul furniturilor germane să fie lichidate la sfârșitul războiului.

Aceasta a îngăduit ca eforturile făcute de Banca Națională să fie reduse la minimum. În primul război trei sferturi din cheltuielile de război au fost suportate de Banca Națională.

în ultimul război, efortul Băncii Naționale pentru război este cu mult sub 10% și în ultimele trei luni se redusese la zero.

Iată situațiunea reală.

Experții Băncii Internaționale a Reglementelor au declarat, într-un act oficial, „că Banca noastră națională are una din cele mai puternice poziții monetare de pe Continentul European ”.

*Pentru a se vedea care era situația reală monetară, rog a se vedea **Trei ani de guvernare** pag. 222 și 230 și în special pagina 234.*

Datoria publică consolidată, rog a se vedea pag. 239 din același volum. Subliniez că datoria publică internă și externă în 1943 a fost similară cu datoria internă, existentă în 1940, deci în trei ani de guvernare ea nu a sporit cu nimic.

Căile ferate au cedat 7 miliarde între 1940 și 1943 pe când în 1920-1940 au cedat 22 miliarde.

La pagina 240-241, din aceeași broșură se arată excedentele vărsărilor Casei Monopolurilor, iar la pag. 242, se arată care era balanța veniturilor și cheltuielilor.

Din toate acestea, Onorat Tribunal, cât și din abundența pe care o cunoașteți că a existat în acea epocă în țară, puteți să trageți concluzia care se impune.

Armistițiul

Am arătat la Instrucție și a reieșit și din dezbateri că, încă din 1943, căutam bazele și pândeam momentul potrivit pentru a ieși din război.

Dl. Mihai Antonescu și cu mine căutam, pe căi diferite, să obținem de la adversari formula care să îngăduie României să iasă în condiții acceptabile din luptă.

Primele condiții au fost primite de la Cairo, în aprilie 1944. Ele nu erau acceptabile, fiindcă ni se impunea să întoarcem armele în contra germanilor, ceea ce dezonoră armata și Țara; să acceptăm CSdăVea Basarabiei și Bucovinei, ceea ce, făcea să pierdem beneficiul „ Cărții Atlanticului”, care prevedea că, la Pace, „nu se va recunoaște nici o cesiune de teritoriu care nu a fost liber consimțită” și, în fine, lăsa o poartă deschisă în privința drepturilor învingătorilor între armistițiu și pace.

Erau necesare precizii în această privință, pentru a evita o ocupație militară de lungă durată cu consecințele ei.

Am discutat cu oameni politici aceste condițiuni și toți au fost de acord că nu sunt acceptabile și că trebuie să continuăm tratativele.

Oamenii politici au perseverat a-mi cere să închei eu Armistițiul, ca singura persoană în măsură să o facă, Jără prea mari riscuri pentru țară din partea Germaniei.

Puțin timp după aceea s-au primit și condițiunile de la Stockholm, date de d-na Kolontay.

Aceste condițiuni erau mai acceptabile. Dar totuși și pentru aceste condițiuni, oamenii politici au fost de acord să continuăm tratativele pentru a încerca să obținem și mai bune condițiuni.

Subliniez că totuși, în cazul unor condițiuni mai bune, nu puteam la acea epocă să ieșim din război, în contra voinței Germaniei, fiindcă am fi riscat o distrugere în ultimul moment al bogățiilor țării și a oamenilor ei, de la comuniști până la evrei și de la populațiunea de jos, până la oamenii politici, aceasta fiindcă germanii aveau în țară peste zece divizii blindate.

Când în august 1944, țara a fost golită de trupele blindate din cauza evenimentelor de la Varșovia, atunci abia s-au realizat condițiunile de securitate care ar fi putut să ne dea putința să ieșim din război contra voinței Germaniei cu mai puține riscuri.

Prin organele de execuție pregăteam, încă din luna mai 1944, posibilitatea ieșirii din război, chiar în contra voinței Germaniei, dispunând pe toată suprafața țării forțe capabile să se opună unei rezistențe germane și să împiedice distrugerea depozitelor și masacrarea populației.

*Aceste forțe au fost în poziții de luptă, în ziua de 22 august am cerut Germaniei libertatea de acțiune și în dimineața de 23 august, dl. Clodius a răspuns că are de la Berlin împuternicirea să discute **aceasta problemă. Răspunsul fiind favorabil.***

Dl. Mihai Antonescu îi dăduse întâlnire pentru ora 6. Cum însă la ora 4 am fost arestați, în Palat, întâlnirea nu a mai avut loc și ieșirea din război s-a făcut fără o înțelegere prealabilă cu Germania.

Consecințele se cunosc.

CONCLUZII

Domnule Președinte și onorat Tribunal, am făcut războiul în contra U.R.S.S.-lui, fiindcă mi-a impus-o onoarea poporului românesc și imperatiuele sacre ale țării noastre.

Istoria și D-voastre veți aprecia.

Am continuat războiul, fiindcă nu puteam ieși la timp din el, fără a risca distrugerea țării și protectoratul.

De altfel orice s-ar afirma astăzi, nici un om politic nu a voit să-și asume această răspundere.

Pe plan internațional, atât dl. Mihai Antonescu, cât și eu, făceam continuu eforturi să găsim o bază acceptabilă pentru ieșirea din război.

În ce privește ororile ați văzut, Domnule Președinte și onorat tribunal, și se va vedea mai târziu, când se vor cerceta complet arhivele, care a fost adevărata mea poziție, în ceea ce privește omenia, care trebuie respectată în raporturile cu poporul și cu inamicul.

Se va vedea de asemenea câte eforturi făceam zilnic să readuc pe toți, prin sfaturi și sancțiuni, pe calea omeniei, a legii și a dreptății.

Am fost depășit.

Nu arunc nimic pe nimeni.

În Consiliul de Miniștri am afirmat, de mai multe ori, că tot ce s-a făcut bun sub guvernarea mea, aparține Miniștrilor și că-mi iau răspunderea pentru tot ce s-a făcut rău, în afară de abuzuri și crime.

Ca șef este drept să trag consecințele.

Nu aprob însă crimele, mă aplec respectuos în fața umbrelor lor și cer iertarea acelor care au avut de suferit de pe urma lor.

Domnule Președinte, nu am cerut niciodată nici o favoare, cu atât mai mult când atinge interesele altora.

Nu o cer nici astăzi. Dar cred că este drept ca, atunci când sunt eu și alții judecați pentru crime de război, să se țină seama că nu a fost război, de la imperiile asiatice și până astăzi, în care să nu se comită, de multe ori peste capul șefilor, crime odioase de pe urma cărora au căzut victime mii și mii de ființe omenești.

Reamintiți-vă, vă rog, ce s-a petrecut în războiul de secesiune a Americii în a doua jumătate a Secolului XIX-lea; ce s-a petrecut în primii ani ai Sec. XX-lea în războiul Bur, când populația, luptând în armată ca să-și apere căminele și libertatea, a fost considerată ca francțirori și pedepsită cu o cruzime care nu s-a uitat.

Au trecut numai 40 de ani de când boxerii chineji, într-o luptă inegală, au fost exterminați împreună cu familiile lor de armatele coalizate a patru puteri europene.

În războiul actual, aviația de bombardament și de vânătoare a distrus, contra legilor războiului și fără scuza necesității represaliilor sau a lovirii centrelor militare, sate, orașe, spitale, cartiere de muncitori, de pe urma cărora au căzut zeci de mii de victime (bătrâni, femei și copii).

Unii au fost omorâți la munca câmpului, fiind mitraliați de avioanele de vânătoare.

Onorat tribunal, să nu considerăm numai soldații noștri și ofițerii români că au călcat legile războiului și ale umanității. Toți au făcut greșeli în acest război. Sunt greșeli fatale.

— în ce privește aservirea în interesul străinilor a avuțiilor țării, acuzația este cu totul nedreaptă. Am dat unele indicațiuni cari sunt, cred, suficiente pentru a se vedea realitatea.

Starea înfloritoare, abundentă în toate domeniile în 1942, 1943 și primăvara anului 1944, unică în Europa în acea vreme, face cu prisosință dovada contrarie.

Realitatea este că, dacă nu ar fi fost nemții în țară, aș fi putut, în afară de stofe, bumbac și pielărie, să desființez raționalizarea și cartelele.

Am făcut mari investiții în timpul războiului în agricultură, industrie, comunicații, telefoane, școli, biserici, armată și opere sociale.

Toate au fost acoperite cu veniturile ordinare și cu creditul de 80 miliarde acordat de germani cu dobânda de 3,12% pe 7 și 15 ani, fără a da nici un gaj. În afară de două apeluri la subscripția publică, care au dat circa 30 miliarde, nu am făcut nici un împrumut străin. Din contră am cumpărat cu 20 și 30%, dacă memoria nu mă înșală, creanțe debitoare românești.

Am redus astfel în timp de război, caz unic, nu numai în istoria economică a României, cu 26 miliarde stabilizați dintr-o datorie totală de 105 miliarde moștenit.

Am adus, prin străduințele supraumane ale d-lui Mihai Antonescu, 7 vagoane de aur.

Subliniez că, până la 1940, în timp de 25 de ani de pace, Banca Națională nu reușise să realizeze decât o acoperire în devize și aur echivalent cu 16 vagoane.

La 23 august 1944, Banca Națională avea în consecință 23 vagoane aur.

Datorită acestui fapt și apoliticiei monetare prudente, acoperirea leului ajunsese la 27,1/2 sută, pe când Statutul Băncii Naționale, prevede 25%.

Iată situația monetară. Din ea și din munca ordonată a poporului român decurge adevărata situație economică a țării.

Am pus accentul, în această privință și pe munca ordonată a muncitorului și țăranului român.

Domnule Președinte, în patru ani de guvernare, spre cinstea muncitorului român, care și cu această ocazie a dovedit înțelepciunea și patriotismul, nu a fost o grevă, nu a fost o manifestare de stradă.

Nu am scos în patru ani niciodată armata în contra mulțimii.

Am găsit instalată baionetă (sic) de la licee la universități, de la sate, până în toate instituțiile administrative de pe toată suprafața țării.

Când regimul legionar a fost lichidat, toate baionetele au fost retrase în cazărmi și nici odată nu au mai fost scoase până în august 1944.

Am fost prezentat în fața D-voastre drept dictator.

Dv. onorat Tribunal, știți că de la Cetatea Antică și până astăzi dictatorii, toți, fără excepție, au exterminat adversarii lor politici.

Care din adversarii mei politici sau militari au fost exterminați de mine?

Se invocă lipsa Constituției din 1938. Am făcut-o fiindcă era o constituție teroristă, care nici nu corespundea cu constituția discutată, admisă și votată de Consiliul de Miniștri.

Tendența mea era să revin la Constituția democratică.

Dovada O face Că am introdus nu numai inamovibilitatea magistraților, dar și pe aceea a parchetelor.

Care dictator până la mine a renunțat la cel mai puternic instrument de constrângere: Justiția? Eu am renunțat. Ceva mai mult, am declarat Domnului Prim Președinte al înaltei Curți de Casație următoarele:

„Domnule Prim Președinte, nu am să îmi permit a vă da decât o singură indicațiune; să supravegheați să nu execute nici ordinele mele «ilegale»”.

În privința presei, mărturisesc că nu a fost complet liberă. Dar în care țară se lasă, în timp de război, presa să scrie tot ce vrea?

Sub guvernarea mea presa avea latitudinea de a semna publicului tot ceea ce se referea la administrația politică internă și economia națională.

Nu avea însă dreptul să comenteze faptele semnalate înainte ca ele să fie anchetate de comun acord cu reprezentantul presei.

Dar Dv. Domnule Președinte, știți că, din inițiativa d-lui Mihai Antonescu, se instalase în toate satele, cutii speciale cu scrisori, prin care țărani puteau să se adreseze direct mie. Toate reclamațiile sau cererile lor erau cercetate și toți au primit răspunsul semnat de mine.

Nu am avut Parlament. Nici nu puteam avea, fiindcă nu puteam face alegeri din cauza mișcării legionare și mai ales din cauză că granițele erau prăbușite și o treime din țară era cotoplită.

Nici organizațiile politice nu au fost de acord să se facă alegeri în timpul regimului legionar, fiindcă 100% ar fi învins legionarii.

După rebeliune a venit războiul și nimeni nu poate afirma astăzi că s-ar fi putut face alegeri în timp de război.

Anglia, și chiar Rusia au prorogat Parlamentele lor a căror mandat expira în timpul războiului.

Se poate invoca legile penale.

Ele au fost dictate de nevoile de moment. Dar nu au fost executate.

Am arătat-o mai sus.

Sunt măsuri impuse de condițiunile excepționale pe care le crează peste tot războiul.

În sfârșit, Onorat Tribunal, cine poate invoca un singur caz când „dictatorul” Antonescu a scos armata în stradă și a tras în mulțimea **agitată de o problemă, economică sau politică?**

Pot guvernele democratice, cari m-au precedat, să prezinte o pagină curată în această privință?

Poate cineva să afirme că, cu ocazia plebiscitului, alegătorii au fost aduși cu forța, loviți, amenințați, plătiți etc?

Poate cineva să afirme că conținutul urnelor a fost mistificat? Se va spune că votul nu a fost secret. Într-adevăr am făcut-o și văd că am greșit, pornind de la dorința curată de a face educația caracterelor.

Vroiam ca fiecare să aibă curajul opiniei sale. Dar mi-am dat cuvântul de ostaș că nimeni nu va avea de tras consecința votului său și m-am ținut de cuvânt.

Iată, Domnule Președinte și onorat Tribunal, numai câteva fapte capitale, care vă îngăduie să apreciați în ce măsură am fost sau nu dictator.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, am terminat

îmi îngădui, cu permisiunea D-voastre, să vă reamintesc că Scipione Africanul, după ce a bătut pe Anibal, în Italia, l-a urmărit prin Franța Meridională, a străbătut toată Spania, a trecut în Africa și, după ce l-a zdrobit la Zama, a ras de pe glob, pentru totdeauna, cea mai puternică și temută cetate a lumii din acele timpuri, Cartagina.

Prin această strălucită și unică acțiune, Scipione a pus bazele economice și militare pe care Roma antică a clădit cel mai vast imperiu care a existat vreodată.

Ca și Temistocle și Napoleon, ca și mulți alții care au servit omenirea într-un fel sau altul, de la Socrate și până astăzi, Scipione, drept răsplată, a murit în exil și a terminat Testamentul său politic cu următoarea sentință:

„Ingratpopor, nu vei avea nici corpul meu!"

Depart, Domnule Președinte, de a mă situa în istorie pe același plan cu cei patru mari oameni reamintiți mai sus, voi spune totuși în testamentul meu politic, dacă voi avea timpul să-l scriu:

„Scump popor român:

Sunt mândru că m-am născut și am trăit într-o națiune cu îndoita ascendență imperială și cu un trecut de două ori milenar;

Sunt mândru că am avut în viață, drept far strălucitor și călăuzitor, Coroana de lauri a marelui Troian și sublimul sacrificiu al Regelui Dac;

Sunt onorat că am putut să lupt în patru războaie pentru onoarea ta, scump popor, pentru drepturile tale și pentru libertățile tale;

Sunt fericit să cobor și să mă așez, cu un minut mai devreme, atât alături de martirii și luptătorii noștri de peste veacuri, cât și de aceia ai adversarilor noștri, fiindcă, deși în câmpuri diferite, toți am luptat pentru dreptatea și libertatea noastră și pentru înfrățirea tuturor neamurilor cari va trebui să vină".

— Domnule Președinte și Onorat Tribunal, s-a dat aici, în fața poporului nostru, a istoriei noastre și a conștiinței universale, un penibil și trist spectacol

Majoritatea foștilor mei colaboratori au găsit că este de demnitatea lor și a neamului nostru să se desolidarizeze de guvernarea la care au participat

Eu, Onorat Tribunal, declar solemn, în acest ceas, că, în afară de crime și de furturi, mă solidarizez și iau asupra mea toate greșelile pe care, eventual, cu știința sau fără știința mea, le-au făcut

I. ANTONESCU
16.V.1946

Modul în care se încheie acest memoriu este impresionant. El ne face convingerea că Mareșalul Ion Antonescu era conștient de faptul că, indiferent de apărările pe care și le-ar formula, suprimarea lui fizică era hotărâtă cu mult timp în urmă. Nu mai era nimic de făcut, decât a lăsa posterității cuvântul său cu privire la învinuirile ce i se aduceau, îmi fac o datorie de onoare prin publicarea cuvântului Mareșalului Ion Antonescu, cuvânt pe care nu l-a luat nimeni în seamă și a zăcut în arhive timp de 45 de ani.

Mai rămâne să luăm cunoștință de ultimul act al acestei odioase înscenări judiciare, astfel cum a fost consemnat în procesul verbal întocmit după executarea sentinței. La dosar se află un exemplar al acelui proces verbal, înregistrat la Parchetul Tribunalului Ilfov - Registratura Generală - la nr. 76.970 la 1 iunie 1946. Data înregistrării este îndoielnică, dacă avem în vedere că procesul verbal respectiv a fost întocmit la Penitenciarul Jilava la 1 iunie 1946, ora 20. Important este, însă, ce s-a consemnat în acest proces verbal, pe care îl redau integral:

PROCES VERBAL

Astăzi 1 iunie 1946, ora 20

Noi, Alfred V. Petrescu, Procuror la Parchetul Tribunalului Ilfov, în asistența D-lui Gheorghe Săndulescu, Procuror la Parchetul ace-luiași Tribunal și a D-lui Gheorghe Colac, Grefier la Tribunalul Poporului din București, completul I de judecată:

Având în vedere delegațiunea scrisă cu No. 107 007 din 1 Iunie 1946, prin care Dl. Prim Procuror al Parchetului Tribunalului Ilfov, ne-a delegat a aduce la îndeplinire hotărârea Nr. 17/1946 a Tribunalului Poporului din București Completul I, rămasă definitivă, în ce privește pe condamnații: Antonescu Ion, Antonescu Mihai, Vasiliu Z. Constantin și Alexianu Gheorghe, toți condamnați să sufere pedeapsa cu moartea;

Având în vedere adresa No. 1285/din 31 Mai 1946 a Tribunalului Poporului din București Completul I de judecată, prin care ni se face cunoscut că hotărârea No. 17/1946 a acelui Tribunal a rămas definitivă prin respingerea recursurilor declarate de susnumiții condamnați;

Având în vedere și ordinul No. 53875 din 1 Iunie 1946 al Dom-nului Ministru de Justiție, Lucrețiu Pătrășcanu, prin care ni se face cunoscut că Majestatea Sa Regele a respins cererile de grațiere făcute delon Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Z. Vasiliu și Gheorghe Alexianu, condamnați la moarte prin hotărârea din 17 Mai 1946 a Tribunalului Poporului, ordonând totodată a ne conforma pentru exe-cutarea hotărârei dispozițiilor din Regulamentul No. 12 din 27 Aprilie 1942, asupra normelor de urmat la executarea pedepsei cu moartea;

Văzând și dispozițiunile art. 14 aliniatul final din Legea No. 312/ din 24 Aprilie 1945 care prevăd ca hotărârile Tribunalului Poporului vor fi executate prin procurorii Tribunalului de la reședința Instanței care le-a pronunțat;

Constatăm, prin prezentul, cele ce urmează:

La ora 16,15 ne-am deplasat la închisoarea militară Jilava, unde erau deținuți numiții condamnați;

Aici am găsit prezenți pe Domnii: Coloneljand. Pristavu Dumitru Comandantul închisorii Jilava, Inspector de poliție Gavrilovici Mihail din Direcția Generală a Poliției, delegat al Ministerului de Interne, Doctor Alexandru Gr. Ionescu, medic legist de pe lângă Tribunalul Ilfov și Preotul Totolici Teodor, confesorul închisorii militare Jilava.

După ce am expus celor de mai sus calitatea și scopul venirii noastre, am fixat pentru execuție ora 18.

Conformându-se dispozițiilor art. 11 din Regulamentul No. 12/1942, la ora 16,45 am vizitat, însoțiți de Domnul Colonel Pristavu Dumitru și de Domnii avocați Constantin Paraschivescu-Bălăceanu, Decanul Baroului Ilfov și avocat Constantin Stroie, din Baroul Ilfov, în celulele lor în parte, pe fiecare condamnat.

Menționăm că Domnul Decan Constantin Paraschivescu-Bălăceanu a oferit tuturor celor patru condamnați susnumiți asistența sa, asistență pe care condamnații ne-au declarat că o acceptă. Domnul avocat Constantin Stroie a asistat și Domnia sape condamnatul Ion Antonescu.

Vizitând celula în care era deținut condamnatul Ion Antonescu, am procedat la interogarea sa asupra identității și numitul ne-a declarat că este născut în orașul Pitești, județul Argeș la 2 Iulie 1882, din părinții Ion și Chiriachița, născută Niculescu.

I-ampus apoi în vedere că cererea sa de grațiere a fost respinsă de Majestatea Sa Regele și că executarea hotărârii No. 17/1946 a Tribunalului Poporului din București Completul I de judecată va fi executată la ora 18.

întrebându-l care este ultima sa dorință înainte de executare, ne-a declarat textual:

„Cer să nufiu legat de mâini și nidla ochi, când se va trage în mine”.

Am vizitat apoi celula în care era deținut condamnatul Mihai Antonescu, unde procedând la interogarea sa asupra identității, susnumitul ne-a declarat că este născut în comuna Nucet-Cazaci, județul Dâmbovița la 5/18 Noembrie 1904, fiul lui Aurel și al Anei, născută Ogrezeanu și este văduv prin divorț.

I-am pus apoi în vedere că cererea sa de grațiere a fost respinsă de Majestatea Sa Regele și că hotărârea Nr. 17/1946 a Trib. Pop. din Buc. Completul I de jud. va fi executată la ora 18.

întrebându-l care este ultima sa dorință înainte de executare, ne-a declarat textual:

„N-am nici o dorință de ordin special Cer numai hârtie pentru a scrie familiei Cer de asemenea ca biblioteca mea, dacă se poate, să rămână Facultății de Drept din București

Neavând nimic de comentat în ce privește pedepsirea mea, consider ca o datorie să exprim convingerea că se săvârșește o mare greșeală prin executarea Mareșalului Antonescu. Rog, dacă este posibil, ca acest lucru să fie comunicat chiar Majestății Sale Regelui

Cer, dacă e posibil, să se publice apărarea scrisă de mine și depusă la dosar; mă refer la ultimul memoriu depus de mine**.

Trecând la celula în care era deținut cond. Constantin Z. Vasiliu, am procedat la interog. sa asupra identit. și susnumitul ne-a deci că este n. în or. Focșani, județul Putna, la 16 Alai 1883, Jiul generalului Zamfir Vasiliu și Elenei Apostol, căsătorit cu doamna doctor Gabriela Vasiliu, născută Paraschivescu.

I-ampus apoi în vedere că cererea sa de grațiere a fost respinsă de M. S. Regele și că hot. No. 17/1946 a Trib. Pop. Din Buc. Compl. I de Jud. va fi executată la ora 18.

întrebându-l care este ultima sa dorință înainte de executare, ne-a declarat textual:

„Doresc să-mi văd familia și să mă spovedesc".

Trecând în sfârșit în celula în care era deț. condamnatul Gheorghe Alexianu, am proced. la interog. sa asupra identit. și numitul ne-a deci. că este născut în orașul Panciu, jud. Putna, la 1 Ianuarie 1897, fiul lui Ion și al Adelei, născută Teodoru, divorțat, fost căsătorit cu Amarilis Ștefanescu.

I-am pus apoi în ved. că cererea sa de graț. a fost respinsă de M. S. Regele și că hot. No. 17/1946 a Trib. Pop. din Buc. Completul I de Jud. va fi executată la ora 18.

întrebându-l care este ultima sa dorință înainte de executare, ne-a declarat textual:

„Doresc Neamului Românesc să-și îndeplinească idealurile pentru cari cad eu astăzi aici”.

Menționăm că am pus la dispoziția cond. Mihai Antonescu hârtia pentru scrisoarea cerută și am luat act de dorințele celelalte ale tuturor condamnaților.

Am dispus apoi și s-a permis condamnaților ca, în conformitate cu dispozițiunile articolului 13 din Regulamentul No. 12/1942 să se poată întreține cu rudele lor apropiate, care veniseră să-i vadă și cărora Domnul Prim Procuror Jean Nicolau le permisesese accesul în incinta închisorii. Această operațiune a durat de la ora 17 până la ora 17,30.

între orele 17,30-17,45 Preotul Totolici Teodor, confesorul închis, milit. Jilava, a luat contact cu cei patru condamnați sus arătați, și i-a împărtășit, după care a rămas permanent lângă dânșii până la aduce-rea lor la stâlpii de execuție.

La ora 17,45 condamnații escortați de către patru gardieni ai Penitenciarului și însoțiți până la stâlpii de execuție de Preotul Totolici Teodor și de domnul Colonel Jand. Pristova Dumitru comandantul închis, milit. Jilava au fost transportați de la celule până la stâlpii de execuție.

La ora 18, după ce am primit raportul Comandantului Grupei de execuție, am dispus și Domnul Grefier Gheorghe Colac, de la Trib. Pop. a citit dispozitivul hotărârii No. 17/1946 a Trib. Pop. din Buc. Completul I de Jud.

S-a făcut în fața oamenilor o scurtă expunere a faptelor săvârșite de condamnați.

Voind să procedăm conform dispozițiilor art. 18 din Regulamentul No. 12/1942, la legarea condamnaților la ochi și apoi la stâlpul de execuție, toți cei patru condamnați ne-au declarat că vor să 3(661 CU fața Către grupa fa execuție și nelegați, cu excepția condamnatului C-tin Z. Vasiliu, care a cerut să fie legat numai la ochi, cu propriul său fular.

Luând act de aceste dorințe, am dispus și s-au executat întocmai.

După îndeplinirea tuturor formalităților de mai sus, la ora 18,03 am ordonat Comandantului Grupei de execuție, executarea.

Conformându-se dispozițiilor articolului 19 din Regulamentul No. 12/1942, Comandantul Grupei a comandat pregătirea armelor, ochirea și focul, care s-a executat cu arme de tip militar.

După încetarea focului. Domnul Medic legist Doctor Alexandru Gr. Ionescu, constatând că cei executați dădeau încă semne de viață. Comandantul Grupei de execuție a executat loviturile de grație, trăgând cu revolverul în capul fiecărui condamnat.

La ora 18,12 Domnul Medic legist a constatat moartea tuturor celor patru condamnați mai sus arătați, prezentându-ne separat actul său de constatarea morții, act ce se anexează în original prezentului proces-verbal.

Cadavrele condamnaților executați au rămas pe loc timp de o oră sub paza unei gărzi formată dintr-un șef și opt gardieni publici.

La orele 19,15, cadavrele au fost luate în primire de Domnul Procuror Gheorghe Săndulescu, pe care l-am însărcinat să procedeze la percheziționarea lor și să dreseze proces-verbal de cele ce va constata. După aceasta Domnia sa a luat măsuri pentru transportarea cadavrelor la Crematoriul Cenușa din București în vederea incinerării lor, urmând ca, potrivit dispozițiilor primite de la Domnul Prim Procuror Jean Nicolau, să se dispună ulterior asupra eventualei lor predări către familiile respective.

Menționăm că dintre rudele celor executați. Doamna Lița Colonel Savovici-Baranga, mama lui Ion Antonescu, și Doamna Doctor Gabriela Paraschivescu-Vasilii, soția lui Constantin Z. Vasiliu ne-au spus (sic) prin Domnul avocat Constantin Paraschivescu-Bălăceanu câte o petițiune prin cari solicitau fie să li se predea cadavrele, fie - în caz de incinerare - să li se predea urnele cu cenușe.

Aceste cereri se anexează de asemeni la prezentul act.

Menționăm în mod expres că, până în momentul executării, nici unul dintre condamnați nu ne-a încredințat nici un fel de înscris sau vreun obiect.

La ora 20, s-a părăsit de noi și de domnul greșier incinta închisorii militare Jilava.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal în patru exemplare, urmând ca, potrivit art. 22 din Regulamentul No. 12/1942, primul exemplar să fie trimis Tribunalului Poporului din București, Completul I de judecată, spre a fi atașat la dosarul cauzei, al doilea exemplar

să fie trimis Ministerului Justiției, al treilea exemplar să fie păstrat în arhiva Parchetului Tribunalului Ilfov, iar al patrulea exemplar să fie trimis Domnului Comandant al închisorii Militare Jilava, pentru a-l trimite Oficiului Stărei Civile pentru înscrierea morților în registrele stării civile.

Se va raporta Ministerului de Justiție că cei patru condamnați despre care se vorbește în prezentul act au fost executați.

PROCUROR
Alfred V. Petrescu

PROCUROR ASISTENT
Gheorghe Săndulescu

Acesta este actul care marchează sfârșitul tragic al unuia dintre cei mai mari patrioți români.

Asasinii Mareșalului Ion Antonescu nu trebuie considerați cei care au pus în executarea hotărârea de condamnare la moarte.

Am convingerea că procesul verbal nu reproduce, cu fidelitate absolută, modul în care s-a desfășurat execuția. Unele detalii, supărătoare pentru cei care au pus la cale această înscenare judiciară, mai mult ca sigur, nu au fost consemnate.

Se pune întrebarea, cine și de ce a refuzat predarea cadavrelor celor executați ori a urnelor cu cenușa rezultată prin incinerare, așa cum s-a solicitat, familiilor lor? Din dosar nu rezultă cine a rezolvat aceste cereri, absolut justificate. Nu știm până la ce nivel al conducerii statului au fost prezentate aceste cereri legitime. Oricum, o asemenea problemă importantă și riscul rezolvării ei necorespunzătoare nu și-l puteau asuma decât cei care se aflau în fruntea țării. Rezolvarea nedreaptă și profund inumană a acestor cereri nu exprimă decât teama de Mareșalul Ion Antonescu și după moarte, pe care o inspira dușmanilor României. Teamă de un eventual mormânt sau de o urnă cu cenușa Mareșalului.

Această teamă nu s-ar fi justificat, dacă ar fi fost o judecată dreaptă și dacă Mareșalul Ion Antonescu ar fi trădat într-adevăr interesele poporului român, dacă într-adevăr ar fi fost judecat în numele poporului român.

CONCLUZII

Ajungând spre finalul acestei lucrări sunt conștient că, din foarte multe puncte de vedere, ea poate fi considerată ca nereprezentând o reușită. O premieră constând într-o carte scrisă la prima mână nu putea fi altfel. Am însă credința că ceea ce mi-am propus de fapt să realizez, am realizat. Prin datele pe care le-am adunat și prezentat, chiar dacă nu în cea mai perfectă ordine și sistematizare, am reușit, sper, să-mi aduc o modestă contribuție la restabilirea adevărului despre Mareșalul Ion Antonescu și prin aceasta la reîntoarcerea la locul de cinste ce i se cuvine în țara sa a unuia dintre cei mai mari patrioți ai neamului românesc, pe care l-a slujit cu credință și cu tot devotamentul până în ultima clipă a vieții sale.

Eroii și personalitățile de seamă ale unor popoare pot constitui persoane negative pentru alte popoare. Noi românii am putea susține și nu fără temei, că foștii conducători ai SUA și Anglia, prin modul în care au împărțit lumea împreună cu Stalin, după cel de al doilea război mondial, poartă o parte din vină pentru toate suferințele îndurate de poporul nostru, din care o mică parte am încercat să le prezint în această carte. Avem noi oare dreptul să pretindem poporului american și poporului englez să-i scoată pe acei conducători din galeria marilor lor personalități? Evident că nu avem acest drept. Fiecare popor are singurul drept și datoria să-și judece personalitățile, exclusiv după modul în care i-au slujit interesele. Acest drept îl pretindem și noi fără **ca prin aceasta să încalcăm demnitatea nimănui.**

În ultima scrisoare pe care i-a trimis-o soției sale înainte de execuție, Mareșalul Ion Antonescu spunea, între altele:

„Judecata lui pătimășe de azi nu ne înjosește și nu ne atinge”;

„Judecata lui de mâine va fi dreaptă și ne va înălța ”.

Numai un om cu cugetul curat și cu conștiința că și-a făcut datoria până la capăt putea rosti asemenea cuvinte, care exprimă și resemnarea în fața morții nedrepte, dar și încrederea în dreptatea istoriei.

îmi permit însă să fac unele precizări. Că judecata a fost pătimasă și nedreaptă este o realitate. Această judecată nu a fost făcută de poporul român. Un tribunal neconstituțional, orcât s-a autodenunit al poporului, nu putea judeca în numele poporului. Acel așa zis tribunal a judecat în numele învingătorului, nu al poporului român, învingător orbit de ură și patimă împotriva unei mari personalități care a refuzat să se aplece în fața lui.

Poporul român este vinovat de faptul că l-a uitat prea repede pe Mareșalul Ion Antonescu și pentru faptul că în țara lui a fost asasinat mișelește.

A venit însă timpul acelei judecăți de mâine la care se referea Mareșalul în ultima lui scrisoare. Acel mâine a sosit, iar judecata nu mai poate fi decât dreaptă.

Că judecata a fost pătimasă și că sentința era dată înainte de așa zisa judecată, rezultă cu prisosință din cele expuse. Nici nu putea fi altfel, în condițiile date. Ar fi suficient să observăm și numai unele aspecte formale ale procesului, pentru a ne convinge de faptul că procesul nu a putut fi judecat.

După cum am văzut, s-a dat cuvântul în fond în ziua de duminică 12 mai 1946, înțelegând prin aceasta, cuvântul acuzării care a trebuit să analizeze situația fiecărui inculpat în parte, apoi cuvântul apărătorilor, care trebuiau să dezvolte, pentru fiecare acuzat și pentru fiecare din numeroasele infracțiuni ce li se puneau în sarcină, susținerile în apărare, eventualele replici ale acuzării și contrareplici ale apărătorilor și, în final, ultimul cuvânt al acuzatorilor.

Într-un proces de o asemenea amploare, toate cele menționate nu puteau să se desfășoare și să se termine într-o singură zi, decât în condițiile în care timpul acordat apărării și ultimului cuvânt a fost limitat în așa măsură încât să nu poți să faci decât referiri cu caracter general. Așa s-a și întâmplat.

Operațiunea următoare, aceea de deliberare a completului de judecată, a putut avea loc în ziua de 16 mai 1946, deoarece pronunțarea s-a dat în ziua de 17 mai. O zi pentru deliberare, s-ar putea aprecia

ca suficientă, dar numai de cei care nu au judecat ori soluționat nici un dosar penal complex. Un profesionist își dă seama că, la un număr relativ mare de inculpați și de infracțiuni ce li se puneau în sarcină, o zi era insuficientă pentru deliberare, care presupune o analiză a situației fiecărui acuzat și a fiecărei infracțiuni pusă în discuție, comparând susținerile acuzării cu cele ale apărării și o trecere în revistă a probelor administrate.

Presupunând că în ziua de 17 mai, imediat după deliberare a început operațiunea, deosebit de importantă și anevoioasă a redactării hotărârii, judecătorii poporului au continuat însă seria recordurilor și în ziua de 19 mai era gata redactată sentința compusă din 135 pagini dactilografiate. Acest record de timp explică de ce hotărârea nu a fost motivată sub nici o formă și de ce a ieșit, de fapt, o caricatură de sentință.

În ziua de 20 mai 1946 dosarul a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție la nr. 009209, stabilindu-se termen de judecare a recursurilor declarate de acuzați la 25 mai 1946. Lăsăm la o parte faptul că instanței de recurs nu i s-a trimis din dosar decât voi. I COMpUS din 496 file și voi. II, compus din 186 file, din care 135 pagini reprezentau sentința; lăsăm la o parte și faptul că dreptul la recurs a fost redus, contrar prevederilor constituției și ale codului de procedură penală, numai la două motive formale: reaua compunere a instanței, ori greșita aplicare a pedepsei.

Trecând deci peste aceste chestiuni formale, dacă le putem numi astfel când era în joc viața unor oameni, constatăm că Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunea Ii-a a judecat recursurile la 25 mai 1946 și a pronunțat la 27 mai decizia nr. 1134, prin care au fost respinse toate recursurile așa zis ordinare, dispunându-se trimiterea cauzei la Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile unite pentru judecarea motivelor de neconstituționalitate invocate de toți apărătorii, unde cauza este înregistrată în aceeași zi, stabilindu-se termen la 30 mai 1946.

MOTIVCLe de neconstituționalitate au fost multe și pe larg dezvoltate, în scris, de apărători: neconstituționalitatea Legii 312/945, neconstituționalitatea trimiterii în judecată de către guvern, neconstituționalitatea instanței extraordinare de judecată, neconstituționalitatea retroactivității legii penale, neconstituționalitatea pedepsei cu moartea și a

confiscării averii, neconstituționalitatea limitării dreptului de recurs la două motive formale și altele.

Toate aceste motive deosebit de clare și reale, nu au fost în măsură să determine Secțiunile Unite să nu le respingă prin Decizia nr. 21 din 31 mai 1946. Judecătorii nu mai aveau protecția inamovibilității.

Totul în acest proces a fost în afara legii, dar o împrejurare întrece orice imaginație. La judecarea recursului de neconstituționalitate au participat și doi magistrați, decedați la data respectivă - Dimitrie Apostolide și I. Mureșeanu. În numele lor a semnat prim-președintele Oconel Gh. Cireș, atât pe Jurnalul din 30 mai 1946, prin care s-a amânat pronunțarea pentru a doua zi, precum și pe decizia de respingere. Acceptând că cei doi magistrați au putut deceda imediat după terminarea judecării recursurilor, ei nemaiputând participa la deliberare, nu mai puteau figura în decizia prin care au fost soluționate recursurile. După cum am văzut însă, au putut participa la judecată și doi magistrați decedați. În România începuse era tuturor posibilităților.

Acest lucru ar putea fi considerat incredibil, motiv pentru care menționez că cele două documente care atestă acest lucru se află în volumul 5 al dosarului la filele 115 și respectiv 117, în care se precizează negru pe alb completul de judecată cu precizarea: „Membrii prezenți D-nii”, după care sunt enumerați inclusiv cei doi decedați.

Rezultă deci că în decurs de 15 zile (12-31 mai), această cauză deosebit de complexă a fost Judecată" de trei instanțe diferite, iar în cea de a 16-a zi, sentința de condamnare la moarte a și fost executată, după ce au fost rezolvate și cererile de grațiere adresate regelui. Operativitate nu glumă, la toate nivelurile. În aceste condiții, numai cineva complet străin de problemele justiției poate crede că această cauză a fost judecată cu adevărat.

Am văzut condițiile deosebit de tensionate în care s-a desfășurat acest simulacru de proces judiciar. Presa vremii a avut și ea rolul de a pregăti opinia publică, mai precis de a dezinforma.

Mă rezum în a arăta ce a scris un oarecare „Ad” (om cu simțul răspunderii) în nr. 16.566 de duminică 19 mai 1946 al cotidianului „Adevărul vremii”, între altele:

„Oroarea pe care românii o au în genere pentru excese a agravat și mai mult poziția acuzaților. Călcarea cinică a oricărei reguli morale,

nesocotirea brutală a dreptului, seria infinită de crime și grozăvii au cântărit greu în judecata Tribunalului Poporului.

Sentința a pedepsit pe cei care, confiscând puterea printr-o lovitură de stat, au ignorat voința țării și interesele ei superioare și conđuși numai de o poftă vulgară de putere ne-au împins în cele mai mari nenorociri.

O epocă neagră din istoria țării noastre se încheie ”.

Nici un fapt concret care să sprijine aceste afirmații infame. Este un adevărat record de minciuni concentrate pe decimetru pătrat. Sunt minciuni, pentru că ele s-au referit la perioada anterioară zilei de 23 august 1944. Dacă aceste afirmații s-ar fi referit la perioada care a urmat și s-ar fi încheiat cu „O epocă neagră în istoria țării noastre a început” era perfect.

Singurul adevăr, exprimat de anonimul „Ad”, constă în oroarea pe care românii o au față de excese, numai că în fruntea acestor români s-au aflat și acuzații care au dat nenumărate dovezi, în decursul activității lor, Că au fost români și nu au făcut excepție de la omenie, dreptate, corectitudine și atașament dus până la sacrificiu față de poporul român.

Încălcarea, cinică ori necinică a regulilor morale, nu putea constitui obiect al unui proces verbal. Nici o probă nu confirmă însă că Mareșalul Ion Antonescu ar fi încălcat vreo regulă morală.

Nici o probă care să confirme încălcarea brutală sau mai puțin brutală a dreptului. Dimpotrivă, rezultă cu pregnanță faptul că principiul fundamental, care l-a călăuzit în întreaga sa activitate pe Mareșal, a fost respectarea legilor. Nu o dată a cerut să i se atragă atenția dacă o dispoziție pe care o dă este în afara legii.

Pentru „seria infinită de crime și grozăvii” nici o probă care să le confirme.

Seria minciunilor continuă cu afirmația că sentința i-ar fi condamnat pe cei care „confiscând puterea printr-o lovitură de stat...”.

Mareșalul Ion Antonescu nu a confiscat nici o putere și nu a săvârșit nici o lovitură de stat. El a acceptat să preia conducerea țării în condiții deosebit de complexe și grave, numai după insistențele repetate ale regelui, care l-a considerat, pe bună dreptate, ca singurul om care, în acele împrejurări, putea salva țara și tronul...

„Pofta vulgară de putere...” la care se referă mincinosul domn Ad. s-a manifestat prin acceptarea răspunderii conducerii țării, în condițiile menționate și prin oferirea, în mod repetat, unor oameni politici să preia ei puterea, în cazul în care au soluții mai bune pentru conducerea țării. Am văzut că toate aceste oferte au fost refuzate. Este o mârșăvie să susții că Mareșalul Ion Antonescu ar fi fost animat de pofta de putere.

Mi-am propus să evit comentarii de natură politică, dar, îmi dau seama că, în interesul restabilirii adevărului și pentru a demonstra nevinovăția Mareșalului Ion Antonescu, nu am reușit acest lucru. Numai în acest scop, mă văd nevoit să fac și unele considerații de ordin politic.

Am văzut că acuzația adusă Mareșalului că ar fi preluat puterea printr-o lovitură de stat, nu are nici un temei de fapt și de drept. Pentru a demonstra netemeinicia acestei acuzații, în afara argumentelor invocate, trebuie să facem o comparație cu actul de la 23 august 1944, care a fost o veritabilă lovitură de stat, printr-un complot pregătit și realizat cu sprijinul direct și decisiv al fostului rege Mihai I. Spun decisiv pentru că, fără implicarea regelui în acest complot, nimeni nu ar fi reușit să-l aresteze pe Mareșalul Ion Antonescu.

Mareșalul a mai fost ținta unui complot, pus la cale de legionari în ianuarie 1941, complot pe care însă l-a zdrobit, poate și din cauză că regele a fost împiedicat să intervină și măcar prin prezența sa în capitală.

De ce n-a reușit Mareșalul Ion Antonescu să contracareze complotul și lovitură de stat de la 23 august 1944? Tocmai pentru faptul că, având cugetul curat, nu și-a putut imagina și a refuzat să creadă că palatul regal poate fi terfelit în asemenea hal încât să fie transformat, de însuși regele, într-un cuib de complotiști. Spun că a refuzat să creadă acest lucru, deoarece a fost sfătuit de cei apropiați să nu se ducă la Palat, având în vedere precedentul oferit de regele Victor Emanuel al Italiei care, încălcând cele mai elementare norme ale ospitalității și ale demnității regale, l-a invitat la Palatul său pe Benito Mussolini pentru a fi arestat. Cele două situații nu sunt însă identice, deoarece, la data arestării, Mussolini nu mai avea nici o funcție în stat și nici în partidul său, deci nu a fost vorba de o lovitură de stat. Probabil și acest act nedemn al regelui Italiei a contribuit la compromiterea, în așa măsură

a casei regale, încât după abdicarea lui Victor Emanuel, la 9 mai 1946, regalitatea în Italia a luat sfârșit.

Ceea ce a făcut regele României la 23 august 1944 întrece cu mult gravitatea actului produs în Italia. Mussolini a fost arestat în curtea palatului când intenționa să plece. Mareșalul Ion Antonescu a fost arestat în așa numitul salon galben din palatul regal. Mussolini era la data arestării o persoană particulară, pe când Mareșalul Ion Antonescu era conducătorul României și nimeni în țară, cu excepția bolșevicilor și a unui grup de trădători, nu reclama înlăturarea lui. Gravitatea deosebită a arestării Mareșalului Ion Antonescu constă în faptul că beneficiarii acestui act incalificabil au fost bolșevicii, care, prin reprezentanții lor în România, Bodnăraș Emil - dezertor la inamic din armata română, și Lucrețiu Pătrășcanu, au fost invitați la Palat pentru a-l prelua pe Mareșal și a-l preda rușilor.

Se afirmă, astăzi, că nu regele l-a predat pe Mareșal comuniștilor și apoi rușilor. Evident că regele nu putea coborî până la aceste „mici” detalii, dar oare regele, când a hotărât arestarea, nu trebuia să se gândească și nu s-a gândit cum va proceda în continuare. Era oare un lucru atât de neînsemnat încât să nu se gândească și la acest lucru. Cum poate fi apreciat faptul că după ce, personal, i-a instruit pe executanți cu privire la modul în care se închide și deschide seiful în care a fost închis Mareșalul, în jurul miezului nopții, împreună cu mămică regina, a părăsit palatul și capitala refugiindu-se, sau mai exact ascunzându-se, undeva prin Gorj, decât o fugă, ca unul care era conștient că a săvârșit ceva rău? Practic, prin această dezertare de la datorie, lăsând țara fără guvern și fără suveran, regele, încă de atunci a încetat să mai conducă țara, iar abdicarea de la 30 decembrie 1947 a consfințit această stare de fapt. Cu alte cuvinte, după ce regele și-a făcut „datoria” semnând cele mai neconstituționale legi, din care am văzut o parte în capitolele anterioare, a putut să plece.

Consecințele arestării Mareșalului Ion Antonescu au fost deosebit **(IC grave pentru România. Dispărând singura personalitate a României,** așa cum însuși Stalin recunoștea, armata română a primit ordin de încetare a luptelor, fără ca aceasta să fie corelată cu încetarea luptelor și de către armata roșie. Cine să facă acest lucru dacă Țara nu mai avea nici guvern și nici rege. Ca urmare, armata roșie a continuat acțiunile de

război, luând prizonieri zeci de mii de militari români, care nu mai opuneau nici o rezistență considerând că s-a făcut pace și să ocupe rând pe rând orașele Moldovei, iar în final să intre în București în chip de eliberatori. În realitate Bucureștiul nu a fost ocupat de nimeni până la acea dată, iar pretinsa eliberare nu a fost altceva decât ocuparea de către armata roșie. Abia de atunci putem vorbi de o subjugare.

Consecința cea mai gravă, însă, a constat în faptul că, prin dispariția Mareșalului Ion Antonescu, Stalin nu s-a mai văzut nevoit să respecte condițiile de armistițiu pe care i le-a acceptat acestuia, iar armistițiul s-a transformat într-un act de supunere totală a României față de U.R.S.S. și de recunoaștere a statutului de țară învinsă, statut care nu a mai putut fi schimbat nici la Conferința de pace, deși s-a recunoscut că România s-a situat pe locul patru prin contribuția adusă la înfrângerea fascismului. Consecințele nerecunoașterii României ca țară cobeligerantă au fost nefaste pentru Țară. Cu Mareșalul Ion Antonescu la conducere nu s-ar fi întâmplat acest lucru.

Prin arestarea Mareșalului Ion Antonescu, cei care au organizat și realizat acest lucru au comis cea mai gravă infracțiune contra statului român.

Dacă este să vorbim de infracțiuni, trebuie să ne referim la sediul materiei, respectiv la codul penal, nu la așa zise legiuiri prin care se confecționează infracțiuni numai pentru a putea condamna pe cineva pentru activități trecute. În cazul complotului pus la cale și realizat la 23 august 1944, împotriva Mareșalului Ion Antonescu și a României, găsim texte care îl incriminează, chiar în Codul Penal intrat în vigoare la 1 ianuarie 1937. În acel cod penal, complotul era reglementat în art. 227 astfel:

„Când două, sau mai multe persoane, de comun acord, au luat hotărârea de a săvârși vreuna din crimele prevăzute de art. ...” între articolele enumerate se află și art. 186 potrivit căruia: „Cetățeanul român care uneltește sau se pune la înțelegere cu guvernele străine sau cu agenții lor ori cu partide, asociațiuni sau grupări străine, cu caracter politic, spre a provoca războiul contra statului român, spre a înlesni ori aduce ocupațiunea străină, comite crima de trădare...”.

În cazul în speță, cine erau comuniștii cărora li s-a dat mână liberă și au fost ajutați în mod direct să-l aresteze pe Mareșal? Erau

reprezentanții unei puteri străine, al unui partid străin, interzis în România, tocmai pentru caracterul lui de reprezentanță străină. Ei au participat la lovitura de stat pentru a înlesni ocupațiunea străină pe care Mareșalul se străduia să o evite. Armata română rămasă fără conducător, cu ordinul de încetare a focului a fost lăsată la discreția armatei roșii „eliberatoare" și prin aceasta întreaga țară, iar realizatorii loviturii de stat au semnat capitularea și supunerea totală unei puteri străine. Ce a urmat s-a văzut și nu mai necesită comentarii.

Un domn străin de neamul nostru, dar cetățean al României, ne întreba pe noi, românii, în cadrul unei emisiuni a Televiziunii Române din ziua de 2 mai 1992, de ce încercăm să-l apărăm pe Mareșalul Ion Antonescu, câtă vreme, nici un francez nu îi ia apărarea mareșalului Petain.

În primul rând, i-am putea răspunde aceluia domn că nu știm dacă nici un francez nu îl apără pe mareșalul Petain. Probabil că domnul în cauză a organizat un referendum pe această temă în Franța.

Apoi fără a cunoaște situația juridică a mareșalului Petain, eu nu cred că un mareșal al Franței și-a trădat patria. Un mareșal care și-a luat răspunderea de a conduce poporul francez în vremuri de restriște, ocupat de o putere străină, părăsit de propria armată și de autorități, nu poate fi trădător. Ocupantul străin și-a impus ordinea sa, iar poporul cotropit trebuia să o respecte neavând posibilitatea de a i se opune decât prin provocarea unor sacrificii inutile, care nu duceau la eliberarea sa, dată fiind disproporția imensă de forțe. Nu știu cu cât a grăbit ora eliberării așa numită rezistență franceză, dar un lucru este sigur și anume că a provocat multe tragedii în rândul populației.

Dacă mareșalul Petain a dorit să asigure francezilor o existență cât de cât normală în acele condiții deosebit de grele, el nu poate fi trădător al poporului său chiar dacă, pentru asigurarea ordinii, absolut necesară supraviețuirii, a fost nevoit să ia și unele măsuri represive.

Aceste aprecieri le-am putea face, în condițiile unei informări **minime de care dispunem, dar, noi, nu ne putem substitui în drepturile** poporului francez, singurul judecător legitim al mareșalului Petain.

În legătură cu Mareșalul Ion Antonescu, însă, avem nu numai dreptul, dar și obligația, de a ne aduce, fiecare român, contribuția la restabilirea adevărului și la o judecată dreaptă. Acest lucru am dorit

să-l fac și eu prin prezenta carte. Pentru o mai bună înțelegere, voi relua învinuirile pentru care Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat și asasinat, precum și răspunsurile, în sinteză, la acuzațiile respective privite din punct de vedere juridic.

Să recapitulăm deci:

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la detențiunea grea pe viață pentru că „militând pentru hitlerism sau fascism” a permis trupelor germane să intre în România. Deci, pentru existența acestei pretinse infracțiuni, se cereau două condiții cumulative. Mareșalul, însă, nu a militat nici pentru hitlerism și nici pentru fascism. Dimpotrivă, el a fost cel care a reprimat mișcarea de tip fascist din România și a pus-o în afara legii, iar principalii ei susținători au fost nevoiți să fugă în Germania. Chiar dacă ar trebui să ne oprim aici, am constata că elementele constitutive ale acestei prime infracțiuni nu sunt întrunite, lipsind una din cele două condiții.

Cu privire la cea de a doua condiție trebuie să constatăm că un conducător al unui stat suveran are dreptul ca, în anumite condiții, să permită intrarea unor trupe străine pe teritoriul țării, fără ca prin aceasta să comită o infracțiune.

În cazul Mareșalului Ion Antonescu, am văzut că nu există nici o posibilitate de a se opune traversării teritoriului României de către trupele germane. Din punct de vedere juridic nu se poate pune problema răspunderii, fiind vorba de un caz fortuit¹. Dacă avem în vedere și faptul că venirea trupelor germane în România a constituit și singura garanție a supraviețuirii țării, atât cât mai rămăsese din ea, atunci trebuie să spunem că acest fapt a fost făcut și în interesul poporului român. Acest lucru i-a supărat rău însă pe bolșevici, care își vedeau stopate intențiile de a-și muta treptat frontierele, cât mai spre vest posibil.

Mareșalul Ion Antonescu a fost, apoi, condamnat tot la detențiune grea pe viață pentru că „după 6 septembrie 1940, a militat pentru pregătirea sau desăvârșirea faptelor de mai sus, prin graiu, prin scris sau prin orice mijloace”.

Este un non-sens a condamna pe cineva și pentru săvârșirea unei fapte și pentru militarea pentru pregătirea și desăvârșirea faptei. Este și nejuridic să condamni pe cineva, distinct, pentru fiecare fază a

---

1. Aici cu înțelesul *de forțat* (n.r.).

infracțiunii, cât timp, infracțiunea consumată le înglobează pe toate - acte preparatorii, tentativă.

Fiind vorba de aceleași fapte, dar privite pe faze diferite, argumentele pentru inexistența infracțiunii sunt comune.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la moarte pentru că a hotărât declararea sau continuarea războiului contra U.R.S.S. și Națiunilor Unite.

Da, ce să spunem, este cel mai grav fapt comis de Mareșal, care a avut curajul să declare război împotriva unui agresor care ne-a cotoplit o parte din țară și se pregătea să ne cotopească și Moldova cuprinsă între Prut și Carpați și mai manifesta și alte poftă cu privire la teritoriul românesc.

La această pretinsă crimă de război nu am replică, dar, dacă există un jurist adevărat care să considere că, prin cele de mai sus, Mareșalul a comis o infracțiune, mă înclin, ori mai bine zis, mă închin de uimire.

Reluând în discuție această problemă mă văd nevoit să fac o mică paranteză.

Am văzut lipsa oricăror probe de vinovăție a Mareșalului Ion Antonescu pentru „crimele” ce i s-au pus în sarcină. De acest lucru și-au dat seama și organizatorii odiosului proces, motiv pentru care s-au gândit să-și procure, dacă nu probe, măcar pretexte pentru condamnarea la moarte a Mareșalului.

Astfel, în volumul 7 al dosarului de la fila 706 la 1037, se află, o serie de moțiuni și telegrame, pretins trimise tribunalului poporului de diverse „colective”, cum ar fi: „Cetățenii cartierului Moțoi” din Ploiești, „Membrii sindicatului salariaților CFR Mizil”, „Femeile sindicaliste din Ploiești”, „Cetățenii orașului Mizil”, „Muncitorii, muncitoarele și funcționarii Industriei Textile Fabian” din București și altele. Multe asemenea „moțiuni” nu poartă nici o semnătură, dar, prin conținutul lor aproape identic, demonstrează că au un autor comun. Se cerea prin aceste „moțiuni” condamnarea la moarte a Mareșalului Ion Antonescu, pentru războiul nedrept dus împotriva U.R.S.S. și inculparea și judecarea lui Brătianu și Maniu, ca principali susținători ai guvernului Antonescu.

Spre exemplificare redau un fragment din „moțiunea” sindicaliştilor de la CFR Mizil, datată 15 mai 1946, dar nesemnată de nimeni:

„... cerem cu hotărâre pedeapsa cea mai aspră a tuturor criminalilor de război în frunte cu Ion Antonescu, atât și celor din umbră, care au intenția vădită și caută să-și apere complicii, trădători ai poporului nostru, punându-se în slujba lui Hitler, care prin politica lui fascistă, a împins popoarele într-un război nefast, contra popoarelor Sovietice, care ne-au iubit mereu și sunt dornice de libertate”.

Numai naivii pot crede că asemenea gânduri puteau proveni de la poporul român.

Cât privește, iubirea de care ne-am bucurat mereu din partea popoarelor sovietice, avem posibilitatea să luăm cunoștință chiar și în aceste zile în care armata a 14-a, fost sovietică, s-a implicat direct în agresiunea contra Republicii Moldova. Este de fapt o continuare a iubirii de secole pe care imperialiștii ruși au manifestat-o față de români.

Mai citez din „Moțiunea” Cartierului Moțoi din Ploiești:

„Cerem cu toții condamnarea lor la moarte pentru crimele comise de ei. Considerând că, după felul cum decurg dezbaterile procesului¹ reiese că cea mai mare contribuție a avut-o din partea Dl. Brătianu și Maniu cerem arestarea lor imediată și trecerea lor în boxa acuzaților alături de antonesci...”.

Am redat acest fragment deoarece el confirmă pericolul deosebit la care s-au expus toți cei citați ca martori în procesul Mareșalului, în cazul în care nu susțineau acuzarea. Mai rezultă că, prin aceste moțiuni, pe care și le-au confecționat bolșevicii pe lângă justificarea condamnării Mareșalului, urmăreau și să-și asigure „front de lucru” pentru continuarea „operei” de distrugere a poporului român.

Faptul că soarta personalităților politice ale partidelor democratice era hotărâtă încă din acele zile, rezultă dintr-un amplu articol anonim publicat în ziarul „România Liberă” de sâmbătă 11 mai 1946, din care voi reda numai titlul scris cu majuscule pe prima pagină:

„Audierea martorilor dezvăluie dedesubturile politicii de trădare națională a guvernului Antonescu. Acordul d-lui Dinu Brătianu pentru formarea guvernului Antonescu. Legăturile D-lui Gh. Brătianu și ale acuzatului M. Antonescu cu Legația germană. D-l Gh. Brătianu l-a sfătuit pe M. Antonescu să rămână în guvern. D-l. Dinu Brătianu a aprobat războiul împotriva URSS până la Nistru. A fost vorba de

---

1. Probabil, în cartierul respectiv, apăruse televiziunea (n.a.).

intrarea mea în guvernul Antonescu - afirmă Dl. Gh. Brătianu. Partidul D-lui Dinu Brătianu n-a existat sub nici o formă în anii de dictatură. Ac. M. Antonescu îl ținea la curent pe D. Iuliu Maniu. Springinul dat de partidele istorice guvernului Antonescu ".

Toate acestea sunt realități rezultate din dezbaterile procesului, dar, a le transforma în acuzații este o absurditate bolșevică. Dar absurditatea cea mai mare constă în faptul că a fost considerat război nedrept contra URSS și cel desfășurat pe teritoriul românesc dintre Prut și Nistru.

Nu a durat mult și a venit rândul la, judecata" bolșevică și altor personalități marcante ale României. Nu doresc decât să am răgazul necesar pentru a examina cât mai multe alte mari procese din acele vremuri întunecate.

Mareșalul Ion Antonescu a fost apoi condamnat a doua oară la moarte pentru că nu ar fi respectat regulile internaționale ale războiului. Nici măcar un exemplu de asemenea regulă încălcată de Mareșal sau de armata română și, deci, nici o probă de vinovăție.

Probabil că, judecătorii" s-au gândit că ar exista o regulă internațională potrivit căreia o țară mică nu ar avea voie să se ridice împotriva unui agresor mai puternic și, mai ales, nu are voie să-i mai tragă și câteva bătăi zdravene. Această „regulă" a fost într-adevăr încălcată de Mareșalul Ion Antonescu și de armata română, spre onoarea poporului român.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la 20 de ani temniță grea pentru că ar fi supus la un tratament inuman pe prizonierii sau ostatecii de război. Nici o probă, nici un exemplu măcar. în consecință, nici o obligație legală de a combate o asemenea pretinsă infracțiune decât prin simpla negare, potrivit principiului că ce nu este dovedit nu există, în justiție bineînțeles.

Probabil „tratamentul inuman" a putut consta în neacordarea prizonierilor sovietici decât a unor norme de hrănire egale cu ale soldatului român. Adevărată barbarie, nu?

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat pentru a treia oară la moarte pentru că ar fi ordonat acte de teroare, cruzime sau de suprimare asupra populației din teritoriile în care s-a purtat războiul.

Singurul caz la care se face referire sunt represaliile de la Odesa, aprobate de Mareșal, pentru curmarea repetatelor asasinat comise de

pașnica populație civilă împotriva militarilor români, acte de banditism interzise de convențiile internaționale și împotriva cărora sunt admise represalii.

Concluzia care se impune este că prin aprobarea acelor represalii nu s-a comis nici o infracțiune. A fost un act regretabil că a trebuit să se producă, dar a fost un act legitim de apărare.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat pentru a patra oară la moarte pentru că ar fi ordonat represiuni colective sau individuale în scop de persecuție sau din motive rasiale asupra populației civile.

Dacă deportarea unor categorii de persoane și obligarea lor să locuiască și să trăiască în anumite localități stabilite, poate fi apreciată represiune, prin asocierea acestor măsuri cu starea de război și cu necesitatea apărării siguranței statului, ele apar ca măsuri legitime pe care are dreptul să le ia orice stat în timp de război, așa cum, spre exemplu, a procedat SUA în momentul intrării în război contra Japoniei și când toți cetățenii americani de origine japoneză au fost internați în lagăre până la terminarea războiului.

Textul de lege invocat pentru condamnarea Mareșalului Ion Antonescu prevedea ca o condiție pentru existența infracțiunii, ca represiunea să fie exercitată în scop de persecuție politică sau din motive rasiale. Nici această condiție nu a fost îndeplinită, deoarece măsurile luate de Mareșal nu au avut alt scop decât apărarea siguranței statului, împotriva pericolului pe care îl prezentau anumite categorii de cetățeni neloiali țării în care trăiau. Dacă, din aceste categorii, făceau parte comuniștii plătiți la Moscova și evreii din unele zone ale țării, unde s-a manifestat ostilitatea evidentă față de armata română, nu înseamnă că măsurile luate au avut în vedere convingerile politice ori apartenența la o anume naționalitate. Că nu apartenența la comunitatea evreiască a fost motivul deportărilor o dovedește împrejurarea că, din teritoriile României, care nu au fost ocupate de bolșevici, foarte puțini evrei au fost deportați.

În concluzie deci, nu poate fi vorba de o infracțiune în cazul unor măsuri impuse de necesitatea apărării siguranței naționale, în timp de război.

Mareșalul Ion Antonescu a mai fost condamnat la moarte, a cincea oară, pentru că a „ordonat sau organizat munci excesive sau deplasări și transporturi de persoane în scopul exterminării acestora”.

Nu există nici o dovadă cu privire la organizarea unor munci excesive, iar transporturile și deplasările de persoane au fost organizate pentru considerentele arătate anterior și oricum lipsește scopul exterminării, pentru a putea vorbi de existența unei infracțiuni. Faptul că scopul nu a fost exterminarea o dovedește împrejurarea că, după ce s-a aflat că primul grup de persoane trecute peste Bug, a fost exterminat de germani, autoritățile române au oprit celelalte convoaie în Transnistria administrată de români.

Am arătat în capitolele anterioare, în detaliu, cum au trăit și muncit evreii deportați în Transnistria și nu a rezultat nici un element al intenției de exterminare. Dimpotrivă, am văzut că, în momentul în care războiul s-a apropiat din nou de Transnistria, evreii deportați s-au înapoiat la domiciliile lor, odată cu autoritățile române și sub protecția acestora. Am văzut că au fost cazuri, când jandarmii români, în retragere, i-au luat pe evrei în căruțele lor, iar uneori au tras cu armele împotriva unor militari germani care încercau să-i atace pe evrei. Sunt adevăruri pe care le-au expus în fața instanței de judecată martori evrei.

În zilele noastre are loc o dispută pe tema „Semitism-Antisemitism”, în cadrul căreia un domn și-a permis să afirme că Mareșalul Ion Antonescu s-ar fi purtat cu evreii mai rău decât Hitler. Nu am mai auzit până la data respectivă o asemenea enormitate, dar sunt sigur că domnul respectiv și-a dat seama, ulterior, că în focul disputei a făcut o afirmație, cel puțin ne la locul ei și neîntemeiată.

După dezbaterile ce a avut loc la televiziune, domnul respectiv a simțit nevoia să-i trimită o scrisoare directorului săptămânalului „Expres”, scrisoare publicată în nr. din 12-18 mai 1992, în care încerca să-și arpmenteze afirmațiile prin probe incontestabile.

Probele prezentate, pe care nu le contestăm, nu dovedesc decât o atitudine față de evrei, dar nu confirmă sub nici o formă afirmațiile grave pe care continuă să le facă domnul respectiv, privind „masacrarea evreilor”.

• Să vedem care sunt probele pe care domnul în cauză le prezintă în scrisoarea menționată.

Se arată că în ședința Consiliului de Miniștri din 8 aprilie 1941, Mareșalul Ion Antonescu și-a expus părerea că „va trebui să inspirăm românii ura împotriva dușmanilor nației...” iar la 1 octombrie 1941, la conferința cu prefectii, Mareșalul a afirmat, între altele: „... Voi face din neamul românesc un grup omogen. Tot ce este străin, încet-încet, trebuie să plece... Am început acest deziderat cu înlăturarea evreilor... Am început cu Basarabia. Basarabia nu va mai avea nici un picior de evreu. De asemenea, Bucovina va fi și ea purificată cu 80% din evreimea aflată acolo.

Tot ce este element dubios evreiesc, toți comuniștii evrei, vor fi destinați să meargă acolo de unde au venit. îi împing spre Bug și de acolo vor trece mai departe”.

Apoi, se face referire la o rezoluție pusă de Mareșal pe un referat al Institutului de Statistică referitor la rezultatul recensământului populației din anul 1941, în care, impresionat de proporția evreilor în populația urbană a concluzionat că va trece peste toți și peste orice greutate pentru a purifica total nația de această neghină.

Domnul în cauză își încheie această prezentare de probe zdrobitoare prin afirmația:

„Ceea ce crede d-sa prin purificare de această neghină nu mai e nevoie să fie explicat!” și se oprește aici cu mențiunea că mai are și alte amănunte. Noi credem însă că s-au prezentat argumentele considerate cele mai concludente.

Mă văd nevoit să afirm că nu sunt de acord cu mențiunea că cele afirmate de Mareșal „nu mai e nevoie să fie explicat” și susțin „dimpotrivă, că trebuie explicat!”.

Explicațiile le voi începe cu o întrebare: „De unde rezultă, din cele expuse, că Mareșalul Ion Antonescu a organizat, ordonat, ori că măcar și-a propus masacrarea evreilor, așa cum autorul scrisorii nu se sfîfeste sa afirme*?”

Să luăm pe rând afirmațiile Mareșalului Ion Antonescu, pe care le „incriminează” autorul scrisorii.

La 8 aprilie 1941 Mareșalul a spus că trebuie să inspirăm românii ura împotriva dușmanilor nației. Ce este incorect în aceasta? Ce

ar fi trebuit să facă Mareșalul? Probabil trebuia să-i învețe pe români să-și iubească dușmanii care încercau să-l sfășie, nu numai din exterior, dar și din interior. Probabil ar fi trebuit să facă o operă de evangelizare a poporului român. Românul are o inimă mare și știe să iubească, poate mai mult decât alții, cu singura condiție: să fte respectat.

Ce a spus Mareșalul IonAntonescu la 11 octombrie 1941? A spus că va face din neamul românesc un grup omogen și că tot ce este străin „încet-încet trebuie să plece". S-a referit într-adevăr la evrei, dar, cu o precizare deosebit de semnificativă. S-a referit la elementul dubios evreiesc, la toți comuniștii evrei, care vor trebui să plece. Unde să plece? Acolo de unde au venit, spunea Mareșalul, la bolșevicii pe care îi iubeau, aș adăuga eu. Am văzut însă, că, la prima semnalare că evreii care sunt trecuți peste Bug se află în mare pericol de exterminare, autoritățile române i-au oprit în Transnistria.

Apoi, se referă la recensământul populației, care a evidențiat o mare concentrare de evrei în România, unde foarte mulți s-au refugiat din Ungaria și Polonia, în principal, pentru a-și salva viața. Pentru orice țară concentrarea unor străini ridică probleme deosebite, chiar și în timp de pace și în condițiile unei vieți economice normale și prospere. Cu atât mai mult în timp de război problemele erau mai complexe și nu numai de ordin economic, ci și problemele privind siguranța statului. Îmi este neplăcut să reamintesc, dar sunt nevoit, că o serie de evrei desfășurau activități speculative, este adevărat, nu numai ei, activități care perturbau viața economică a țării. Că evreii pro-comuniști desfășurau activități de sabotaj și chiar de spionaj în favoarea URSS. Ne amintim câtă supărare îi provoca Mareșalului Ion Antonescu aceste situații și cât i-a avertizat pe evrei, prin șeful comunității lor, să înceteze asemenea activități, pentru a nu fi nevoit să ia măsuri pe care nu le dorea. Cum putem oare interpreta afirmația Mareșalului că „această rasă se omoară singură", decât prin aceea că măsurile luate împotriva evreilor, dar nu de exterminare, au fost provocate tocmai de unii membri ai acestei comunități. Mareșalul dorea pe bună dreptate să aibă liniște și ordine în țară și a cerut intransigență față de toți cei ce nu respectă legile, nu numai față de evrei. Este ceva normal și legitim.

în condițiile deosebit de vitrege în care i-a fost dat să existe, oare Israelul ar fi putut supraviețui dacă nu-și lua toate măsurile referitoare la siguranța statului? În mod sigur nu putea supraviețui. Nu este cazul să comentez legitimitatea acestor măsuri.

Din probele prezentate în scrisoarea menționată nu rezultă că Mareșalul Ion Antonescu s-ar fi gândit, măcar, să extermine pe cineva, și nici că ar fi comis așa ceva. Este o mare deosebire între a considera pe cineva criminal de război, sau pur și simplu criminal, ori vinovat de dezastrul țării și între a-l considera naționalist. Această deosebire trebuie foarte bine înțeleasă.

Cu privire la purificarea neamului românesc, am văzut că Mareșalul, referindu-se la evrei, i-a împărțit în trei categorii, în funcție de momentul venirii lor în România. În prima fază îi avea în vedere pe ultimii veniți și care i-au creat cele mai mari probleme. Pe aceștia i-a ajutat să plece mai departe în occident, punându-le la dispoziție, în unele situații, chiar și mijloacele de transport. Cu privire la evreii veniți în România cu multe decenii în urmă, a precizat că vom avea o atitudine aparte, iar în final arată că problema evreilor fiind o chestiune continentală și chiar intercontinentală, urma să fie rezolvată la nivelele respective, gândindu-se probabil la crearea unor condiții internaționale care să le faciliteze evreilor să se adune în țara lor.

În finalul scrisorii, autorul recunoaște că evreii supraviețuitori îi datorează viața Mareșalului Ion Antonescu. Este un lucru corect și merită a fi apreciat. Când se afirmă, însă, că „Putea să ne omoare pe toți...” și apoi când se întrebă cum rămâne cu cei care au murit, se lasă să se înțeleagă că vinovăția ar aparține Mareșalului. Până în prezent, însă, nimeni nu a putut să prezinte o probă măcar, în cadrul procesului, ori în afara lui, că din ordinul Mareșalului Ion Antonescu ar fi fost omorâți evreii. A povesti astăzi despre unele grozăvii din timpul războiului, este cu totul insuficient pentru a-l putea învinovăți pe Mareșal. Războiul are grozăviile lui și prin el însuși este o grozăvie. Toate națiunile implicate în război, într-un fel sau altul, au suferit grozăvii, dăf Vinovații trebuie căutați între cei care au provocat războiul. Mareșalul Ion Antonescu nu se află între aceștia.

Se spune apoi, în scrisoare că va trebui să se prezinte „... realitatea istorică și condițiile în care mareșalul și-a schimbat oarecum linia politică față de evrei, dar nu din toleranță sau generozitate”.

Că este necesară restabilirea adevărului istoric este cât se poate de corect și acest lucru nu trebuie să supere pe nimeni. Există, însă, în afirmația de mai sus unele inexactități regretabile.

Este nereal faptul că Mareșalul Ion Antonescu și-ar fi schimbat atitudinea față de evrei, presat de convingerea că războiul va fi pierdut de Germania. Atitudinea binevoitoare față de evrei s-a manifestat de la început. O dovedește și domnul A. Safran în memoriile sale, așa cum am arătat anterior, cu referire la prima perioadă a guvernării. Dacă Mareșalul ar fi avut de gând măcar să-i extermine pe evrei, sau să scape de ei oricum, fără a se gândi la soarta lor, i-ar fi predat pe toți germanilor, așa cum s-a întâmplat în Ungaria, spre exemplu. Este un lucru, de acum incontestabil, că de pe teritoriul aflat sub jurisdicția României, nici un evreu nu a ajuns în lagărele de exterminare naziste, iar românii nu au avut asemenea lagăre.

Înainte de a încheia această lungă paranteză, doresc să fac o precizare. Etnicii străini dintr-o țară, pentru a se bucura de toleranța și generozitatea la care se referea autorul scrisorii trebuie neapărat să manifeste loialitate față de țara în care trăiesc și să-i respecte legile. Acest lucru este valabil și pentru naționalitatea majoritară, așa încât etnicilor minoritari nu li se impun obligații suplimentare.

Mareșalul Ion Antonescu a mai fost condamnat la moarte pentru a șasea oară pentru că „ Comandanții, directorii, supraveghetorii și paznicii de închisori, de lagăre de prizonieri sau de internați politici, de deportați sau de deținuți politici de lagăre sau detașamente de muncă obligatorie, ar fi supus la tratamente neomenești pe cei aflați sub puterea lor, că Mareșalul i-ar fi instigat la asemenea fapte prin „politica sa fățișă... ”.

Este o nouă perlă juridică și o absurditate, atât prin modul în care a fost formulată această acuzație, cât și prin lipsa ei de conținut.

În primul rând, nu există nici o probă că în locurile de deținere menționate s-ar fi practicat tratamente neomenești. În al doilea rând, dacă se dovedeau asemenea fapte comise de cei menționați, fapte care, în cazuri izolate, este posibil să se fi întâmplat, era absolut necesar să se stabilească ce contribuție directă a avut Mareșalul Ion Antonescu la eventualele abuzuri. Nici o dovadă, iar contribuția prin „politica fățișă" ca simplă afirmație, este demnă de o colecție de „perle".

Dimpotrivă, am văzut că Mareșalul s-a manifestat în permanență împotriva oricăror abuzuri și nu a ezitat să dispună măsuri împotriva tuturor celor vinovați, când i s-au sesizat abuzuri de orice fel. Mai mult, toate locurile de deținere, ori de dislocare a unor persoane, cu aprobarea Mareșalului Ion Antonescu, au fost vizitate, nu o dată, de reprezentanții Crucii Roșii Internaționale, de Nunțiul Papal și de reprezentanții unor partide politice. Deși s-a cerut în apărare procurarea și atașarea la dosar a documentelor în care au fost consemnate rezultatele, respectiv constatările acestor vizite, nu s-a realizat acest lucru. Este evident că aceste probe scrise ar fi infirmat această acuzație. Oricum, ea nu a fost dovedită cu nimic.

Dacă veni vorba de tratamente inumane, nu pot să nu mă refer la perioada care a urmat datei de 23 august 1944 la noi în țară. Am văzut în capitolele anterioare, cât de umane au fost tratamentele la care au fost supuse zeci de mii de persoane, internate sau arestate, fără vină, în lagărele de muncă forțată comuniste, internări și arestări la care și-au adus o importantă contribuție și comuniștii evrei, tocmai cei care l-au obligat, nu cu mult timp în urmă, pe Mareșalul Ion Antonescu să ia unele măsuri represive, care fatalmente i-au afectat și pe mulți evrei nevinovați.

Pentru a fi mai bine înțeles, doresc să fac o precizare. Nu am nimic cu evreii, în general și nici cu o altă naționalitate. Dacă indirect am adus unele învinuiri, m-am referit la persoane concrete, indiferent de naționalitatea lor. Faptele unor indivizi, nu trebuie să atragă învinuiri ori resentimente asupra întregii colectivități din care aceștia fac parte. Învinuirea și răspunderea colectivă a fost o invenție bolșevică și este contrară principiilor de bază ale dreptului.

Pentru a vedea cât mai bine diferența de tratament a deținuților în România, în diferite perioade, voi recurge la compararea modului de reglementare a dreptului deținuților la vorbitor, pachet și scrisori.

În regulamentul din anul 1942, pe când se pretinde că oficialitățile antonesciene supuneau deținuții la tratamente neomnoase, se prevedea că aceștia aveau dreptul de 3 ori pe lună la pachet, scrisori și vorbitor.

În regulamentul din anul 1952, aceste drepturi s-au redus la o dată pe lună, în regulamentul din 1955, de două ori pe an, iar din anul 1962, numai cu aprobarea ministrului Afacerilor Interne.

Aceasta este reglementarea, dar, în anii 1952-62 nu știu câți deținuți politici și de câte ori au beneficiat de aceste drepturi. Pentru a vedea cine erau deținuții politici, voi recurge la o singură cifră. Numai în anii 1951-52, anii de „glorie” ai faimoșilor Pantiușa Bodnarencu .- adjunctul ministrului Afacerilor Interne, Goldberg Boris - șeful securității poporului și Dulberg Mișu, șeful direcției de anchete a securității, au fost arestați 4 606 țărani, pentru că au „comentat în mod dușmănos” colectivizarea agriculturii, mai precis, au refuzat să se înscrie în gospodăriile agricole colective.

Nu pot încheia comentariul pe această temă fără a pune și în scris o întrebare, pe care mi-am pus-o de multe ori în ultimii doi ani, dar la care nu am găsit răspuns.

Am văzut că, în timpul guvernării Antonescu, locurile de dețineri, lagărele de prizonieri, ghetourile au fost vizitate de delegații ai Crucii Roșii Internaționale, de Nunțiul Papal și de alte delegații. Începând din decembrie 1989, mai ales în cursul anului 1990, s-a dezlănțuit un adevărat asalt al unor delegații din străinătate care i-au vizitat pe deținuți și în mod deosebit pe cei arestați pentru fapte în legătură cu reprimarea revoluției. La fel ca și pe vremea Mareșalului Ion Antonescu și acum s-a putut constata că deținuții preventivi sau condamnați se bucurau de toate drepturile prevăzute de lege și că nici unul nu a fost torturat ori maltrat. Probabil că delegațiile străine se așteptau să constate așa ceva în România. Regretăm, dar nu le-am putut oferi subiecte de senzație.

Întrebarea care mi-am pus-o și mi-o mai pun este: Unde au fost reprezentanții Crucii Roșii și ai altor organizații internaționale pentru apărarea drepturilor omului, în perioada 23 august 1944 - 22 decembrie 1989 și mai ales până în anul 1946, când nu am cunoștință să fi vizitat penitenciarele și lagărele din România. Atunci aveau ce constata, dar se pare că România nu prezenta interes, tocmai în perioada în care **drepturile omului erau încălcate cu cea mai mare brutalitate. Dacă mi** s-ar spune că acest lucru s-a datorat faptului că exista cortina de fier, care nu putea fi penetrată, nu m-ar satisface și nici nu m-ar convinge. Cum însă nu mi-am propus să descifrez enigme, voi continua expunerea faptelor.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la 20 ani temniță grea pentru că „Ofițerii de poliție judiciară sau anchetatorii cu orice titlu în chestiuni cu caracter politic su rasial au comis acte de violență, torturi sau alte mijloace ilegale de constrângere”.

Aceleași absurdități ca și la „infracțiunea” anterioară. Nici o dovadă că s-au comis asemenea fapte de cei enumerați și ceea ce este mai important, nici o dovadă că asemenea fapte s-ar fi comis din ordinul sau cu știrea Mareșalului.

Mi se pare însă curios faptul că pentru violențe, torturi și alte mijloace de constrângere, i s-a aplicat Mareșalului 20 ani temniță grea, iar pentru tratamente neomenoase i s-a aplicat pedeapsa cu moartea. Probabil exista un alt mod de individualizare a pedepselor pe care eu nu îl cunosc, dar oricum, dacă tot a fost condamnat pentru fapte pe care nu le-a comis, ce mai conta ce pedepse se aplică, apreciindu-se probabil, că șase condamnări la moarte sunt suficiente.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat apoi la 20 ani temniță grea, pentru că „Procurorii sau judecătorii civili ori militari au ajutat sau săvârșit cu intenție - acte de teroare sau violență”. Mareșalul fiind vinovat tot „datorită atitudinii fățișe, a politicii antidemocratice...” Aceeași lipsă de probe atât în ce privește existența unor asemenea fapte cât și în ce privește implicarea directă ori indirectă a Mareșalului în asemenea fapte.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la detențiune grea pe viață pentru că a ordonat înființarea de ghetouri, lagăre de internare ori deportări „din motive de persecuție politică sau rasială”.

Pentru asemenea fapte, dar altfel prezentate, Mareșalul a mai fost condamnat o dată (a cincea condamnare în ordinea expunerii), este adevărat, la moarte, dar deosebirea nu constă decât în diferențierea pedepselor. Din această cauză mă văd nevoit să nu mai repet argumentația și să mă rezum în a reaminti că măsurile respective nu au fost **luate din motive de persecuție politică sau rasială, lipsind deci o condiție esențială a existenței pretinsei infracțiuni.**

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat la 20 ani detențiune riguroasă, pentru că ar fi ordonat edictarea de legiuiri sau măsuri nedrepte de concepție hitleristă, legionară sau rasială, ori a practicat - cu

intenție - o execuție excesivă a legilor derivate din starea de război sau a dispozițiilor cu caracter politic și rasial.

Am redat, ca și în cazurile anterioare, conținutul textului de lege aplicat.

Exemple de asemenea legi, măsuri ori execuții excesive nu se dau, astfel că, acuzația având un caracter cu totul general, exprimată prin „toate legile", apărarea se poate rezuma la o simplă negare. În capitolele anterioare m-am referit la unele legi care mi-am imaginat că ar fi fost avute în vedere.

Mareșalul Ion Antonescu a fost condamnat, la sfârșit, la detențiunea grea pe viață pentru că „S-a pus în slujba hitlerismului sau fascismului și a contribuit prin fapte proprii la realizarea scopurilor lor politice sau la aservirea vieții economice a țării, în detrimentul poporului român".

Iată deci, s-ar putea spune, cât de mult țineau bolșevicii la poporul român, condamnând pe cei care i-au aservit economia Germaniei. În realitate bolșevicii n-au putut ierta faptul că petrolul românesc, cumpărat de germani cu bani și cu aur, a fost utilizat în războiul contra lor. Noi însă, nu putem să ometem faptul că, dacă România nu semna convențiile de colaborare economică cu Germania, inclusiv, sau mai ales referitoare la petrol, germanii și-l luau singuri în condițiile pe care le impuneau ei. Într-adevăr, afirmația că petrolul românesc a alimentat mașina de război hitleristă sună ca o acuzație gravă la adresa țării noastre. Dar, în cazul în care România s-ar fi opus, era o simplă formalitate pentru Germania, aflată la apogeul puterii, ocuparea țării și transformarea ei în așa numitul protectorat. În aceste condiții este nedrept și nejuridic să-i consideri vinovați pe conducătorii de atunci ai României, referindu-se și la cei care l-au precedat pe Mareșalul Ion Antonescu și care au pus bazele colaborării economice româno-germane.

Din punct de vedere juridic ne aflăm în prezența unui caz tipic de constrângere morală, care constituie o cauză care înlătură caracterul penal al faptei. Aceasta, în cazul în care am putea vorbi de o faptă prevăzută de legea penală, când este vorba de convenții de colaborare economică cu o anumită țară.

în ce privește aservirea economiei românești unei puteri străine, despre așa ceva putem vorbi abia după 23 august 1944, realizată atât prin „Convenția de armistițiu, cât și prin așa numitele sovromuri.

În legătură cu viața economică, cei care au regizat și interpretat procesul Mareșalului Ion Antonescu au reținut, pe de o parte, o infracțiune constând în politica de românizare a economiei și pe de altă parte o infracțiune constând în așa numita aservire a economiei unei puteri străine.

Două lucruri care nu pot fi conciliate. Ori românizarea economiei, ori înstrăinarea ei. Amândouă nu pot coexista. Dar, ce conta pentru ei lipsa de probe de vinovăție și tratarea contradictorie a aceleiași probleme, câtă vreme se simțeau în siguranță că nimeni nu îi va putea cenzura.

În realitate, nu a existat decât politica de românizare a economiei. Ce a însemnat și ce s-a urmărit prin aceasta, putem afla din „Cuvânt înainte" al volumului „Românizarea" care se referea la perioada 6 decembrie 1941-6 decembrie 1942, din care citez:

„Românizarea, care înseamnă nu numai curățirea domeniilor proprietății și vieții economice de prezența dominantă și acaparatoare a elementelor evreiești și străine de neam, dar mai mult decât atât și consecutiv, o operă creatoare de asigurare temeinică a unei proprietăți și vieți economice pur românești sănătoasă și trainică.

Colonizarea, care cuprinde astăzi, problema reinstalării vechilor coloniști deplasați din cauza împrejurărilor grele și a modificărilor teritoriale și un nou plan de colonizare, tinzând la constituirea unor grupuri de coloniști, bine organizate prin viața de familie și de proprietate, model, precum și dublarea hotarelor geografice și istorice, cu granițe de puternică viață românească, zid viu, de nepătruns.

Inventarul, care, în concepția de astăzi, pe lângă evidența complexă și metodică a bunurilor publice, îmbrățișează și oglindirea totalității avuției românești, urmărită cu grijă științifică și cu atenție neîn-Cetăț \Yi eVOLLfiă ei, pentru a Orienta aceasta evoluție a patrimoniului național în sensul unui cât mai bogat progres" (voi. 8 pag. 14).

O politică economică nu poate intra în discuție și nu poate fi tratată ca infracțiune, chiar dacă este naționalistă, în nici o împrejurare.

Cu atât mai puțin se poate vorbi și este chiar absurd să se vorbească de crime de război, de crime de dezastrul țării ori de trădare a intereselor poporului român, așa cum s-a reținut prin sentința de condamnare. Dimpotrivă, ne aflăm în prezența slujirii, în cel mai înalt grad, a intereselor poporului român. Ce era rău în intenția Mareșalului Ion Antonescu de a pune bazele unei burghezii românești puternică, în care vedea temelia statului român? Oricum, despre infracțiuni nici nu poate fi vorba.

*
*
*

Făcând o sinteză a concluziilor, se poate constata că Mareșalul Ion Antonescu a fost trimis în judecată, pentru că ar fi comis toate infracțiunile prevăzute în legea 312/945 - art. 1 literele a și b, art. 2 literele a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n și o - aproape întregul alfabet, mai puțin litera j, care prevedea infracțiuni comise de cei care au părăsit teritoriul național și s-au pus în slujba fascismului. Este adevărat că instanța de judecată a mai redus două litere - k și l - din pomelnicul de acuzații, achitându-l pe Mareșal pentru că ar fi agonisit averi de pe urma guvernării și a războiului, dar aceasta nu schimbă constatarea că legea respectivă a fost confecționată în mod special pentru condamnarea Mareșalului. Este o mare mârșăvie.

Asistăm, în zilele noastre, la o campanie acerbă, pe care unele persoane de rea credință o duc împotriva Mareșalului Ion Antonescu, dar ea nu este întâmplătoare. Se pune fireasca întrebare: Ce rost are această campanie, acum după 48 de ani, după ce, în timpul guvernării comuniste, nimeni nu a încercat să ne demonstreze câți evrei au exterminat românii sub conducerea Mareșalului. Am văzut, din examinarea dosarului penal, că Mareșalul Ion Antonescu nu a ordonat nici un fel de masacre și cu atât mai puțin din motive de persecuție rasială ori politică.

Eu cred că, prin atacurile lansate la adresa Mareșalului Ion Antonescu, se încearcă o culpabilizare a poporului român, pentru ca acesta, simțindu-se „vinovat", să nu mai riposteze în fața unor nedreptăți și în fața unor tendințe de a fi dominat, din nou, în țara sa. Este greu să-mi imaginez că se va reuși acest lucru. S-ar putea, însă, ca efectul acestei campanii să fie exact contrariul celui scontat.

Doresc, în final, ca cititorul să rețină aspectele concrete și nediscutabile pe care le-am expus, iar părerile personale, pe care mi-am permis să le expun, să fie luate ca atare.

Nu mi-am propus să dau verdicte definitive.

În orice caz, faptul că Mareșalul Ion Antonescu nu a comis nici una din crimele ce i s-au pus în sarcină, că și-a dedicat întreaga viață slujirii cu credință a intereselor poporului român și a României, că este un erou martir al neamului românesc, răpus de gloanțe dușmane, după părerea mea este incontestabil.

Fie ca poporul pe care l-a slujit cu credință și cu un devotament ieșit din comun, să-l repună în istoria sa, în locul ce i se cuvine unui mare patriot și uneia dintre cele mai mari personalități ale sale, pe cel care a fost Mareșalul ION ANTONESCU.

CUPRINS

Prefață de Radu Theodoru	5
Cuvânt introductiv.....	9
Date biografice	17
Acte preparatorii.....	32
Pregătirea și desfășurarea dezbaterilor -	
110	
începutul guvernării	137
Intrarea armatelor germane în România	173
Alianța cu Germania și războiul antisovietic	201
Chestiuni creștine privitoare la evrei	229
Relațiile economice româno-germane	276
Administrarea Transnistriei	339
Ultimul cuvânt al Mareșalului Ion Antonescu	401
Concluzii	441
Fotografii	469

Regele Mihai I și general Ion Antonescu
inspectând linia frontului, Basarabia.

Mareșalul Ion Antonescu strânge mâna unui ostaș

în Ucraina, întreținându-se cu un bătrân moldovean care participase în războiul din 1877 pentru independență

Răsplătirea vredniciei, a devotamentului și a jertfei
celor care au căzut pentru pământul strămoșesc,
după cucerirea Odesei

Ion Antonescu în Basarabia

Mareşalul Ion Antonescu, gri. Petre Dumitrescu, pe front

MS Regele, D-I Mareşal Ion Antonescu și D-I profesor Mihai Antonescu, Preşedintele Consiliului de Miniştri în inspecţie pe Frontul de Răsărit la Mariopol

Mareșalul Ion Antonescu
și guvernatorul Transnistriei prof. Gheorghe Alexianu în
gara de la Tiraspol

Mareșalul Ion Antonescu
printre ofițeri

Mareșalul Ion Antonescu,
rugându-se, calm și demn,
cu puține momente înainte de execuție

Mareșalul Ion Antonescu, împreună cu Mihai Antonescu, Gheorghe Alexianu și Constantin Vasiliu sunt escortați pe ultimul drum

Li se citește verdictul de respingere a cererilor de comutare a pedepsei cu moartea

Desăvârșirea asasinatului

La Editura *LUCMAN*,
în colecția „Istorie-Document”,
a apărut

„România ca
o prada”,
de
RADU THEODORU

B-dul Tudor Vladimirescu, nr. 31.
sector 5, București, ROMÂNIA

fedprint
t i p o g r a f i e

Tel.: 411.00.55; 411.47.76 fed@promo.ro

Ioan Dan

„PROCESUL”
Mareşalului
TOM ANTONESCU

LUCMAN

www.lucman.ro

comenzi@lucman.ro

ISBN 973-723-036-1

